

Helsinki

Tilinpäätös 2023

Helsingin kaupungin
tilinpäätös 2023

Kaupunginhallitus 25.3.2024

HELSINGIN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2023

Julkaisija:
Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2024:2

ISBN 978-952-386-397-2 (nidottu)
ISBN 978-952-386-398-9 (pdf)
ISSN-L 2242-4504
ISSN 2242-4504 (painettu)
ISSN 2323-8135 (verkossa)

Tilinpäätöksen aineisto:
Taloushallintopalvelu (Talpa)
Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto

Taitto: Innocorp Oy
Paino: Helsingin kaupungin digipaino

www.hel.fi/tilinpaatos

Tilinpäätös 2023 kaupunginvaltuustossa 19.6.2024.

Helsingin kaupunki

Tilinpäätös 2023

SISÄLLYSLUETTELO

1 HELSINGIN KAUPUNKI

1.1 HELSINGIN KAUPUNGIN TOIMINTAKERTOMUS.....	13
1.1.1 Olennaiset tapahtumat Helsingin kaupungin toiminnassa.....	13
1.1.1.1 Pormestarin katsaus.....	13
1.1.1.2 Kaupungin talous, hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	14
1.1.1.3 Taloudellinen kehitys Helsingin seudulla	18
1.1.1.4 Henkilöstö.....	19
1.1.1.5 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	21
1.1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tulevasta kehityksestä.....	22
1.1.1.7 Ympäristötekijät	23
1.1.1.8 Harmaan talouden torjunta sekä muut ei-taloudelliset asiat.....	23
1.1.2 Selonteko Helsingin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	24
1.1.3 Helsingin kaupungin tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	25
1.1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	25
1.1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	26
1.1.4 Helsingin kaupungin rahoitusasema ja sen muutokset.....	28
1.1.5 Helsingin kaupungin kokonaistulot ja -menot	30
1.1.6 Helsingin kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	31
1.1.6.1 Yhdistelmä tilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja säätiöistä	31
1.1.6.2 Toiminnan ohjaus.....	31
1.1.6.3 Olennaiset tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	32
1.1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen.....	32
1.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	33
1.1.6.6 Kaupunkikonsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut	34
1.1.7 Helsingin kaupungin tuloksen käsittely.....	40
1.2 HELSINGIN KAUPUNGIN TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	43
1.2.1 Helsingin kaupungin tuloslaskelmanosan toteutuminen.....	43
1.2.1.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu.....	43
1.2.1.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu.....	44
1.2.2 Helsingin kaupungin rahoitusosan toteutuminen.....	45
1.2.2.1 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu	45
1.2.2.2 Talousarvion rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu	46
1.3 HELSINGIN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	49
1.3.1 Helsingin kaupungin tuloslaskelma.....	49
1.3.2 Helsingin kaupungin rahoituslaskelma	50
1.3.3 Helsingin kaupungin tase	51
1.3.4 Helsingin kaupunkikonsernin tuloslaskelma	53
1.3.5 Helsingin kaupunkikonsernin rahoituslaskelma.....	54
1.3.6 Helsingin kaupunkikonsernin tase	55

1.4 HELSINGIN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	59
1.4.1 Helsingin kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	59
1.4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	59
1.4.1.2 Helsingin kaupunkikonsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	61
1.4.2 Helsingin kaupungin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	62
1.4.3 Helsingin kaupungin tasetta koskevat liitetiedot.....	66
1.4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	66
1.4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	76
1.4.4 Helsingin kaupungin vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot.....	80
1.4.5 Helsingin kaupungin ympäristövastuut	86
1.4.6 Helsingin kaupungin henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot.....	86
1.5 HELSINGIN KAUPUNGIN ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	91
1.5.1 Eriytettyjen laskelmien vaikutus talouteen	91
1.5.1.1 Eriytettyjen laskelmien vaikutus Helsingin kaupungin tuloksen muodostumiseen	91
1.5.1.2 Eriytettyjen laskelmien vaikutus Helsingin kaupungin toiminnan rahoitukseen	93
1.6 HELSINGIN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT.....	97

2 KUNTA-HELSINKI

2.1 KUNTA-HELSINGIN TOIMINTAKERTOMUS	103
2.1.1 Olennaiset tapahtumat kunta-Helsingin toiminnassa	103
2.1.1.1 Pormestarin katsaus.....	103
2.1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	104
2.1.1.3 Taloudellinen kehitys	106
2.1.1.4 Henkilöstö.....	108
2.1.1.5 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	110
2.1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tulevasta kehityksestä.....	111
2.1.1.7 Ympäristötekijät	113
2.1.1.8 Harmaan talouden torjunta sekä muut ei-taloudelliset asiat.....	115
2.1.2 Selonteko kunta-Helsingin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	116
2.1.3 Kunta-Helsingin tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	118
2.1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	118
2.1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	120
2.1.4 Kunta-Helsingin rahoitusasema ja sen muutokset.....	123
2.1.5 Kunta-Helsingin kokonaistulot ja -menot	125
2.1.6 Kunta-Helsingin konsernin toiminta ja talous.....	126
2.1.6.1 Yhdistelmä kuntakonsernin tilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja säätiöistä.....	126
2.1.6.2 Kuntakonsernin toiminnan ohjaus	126
2.1.6.3 Olennaiset kuntakonsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	127
2.1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen kuntakonsernissa	130
2.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	145
2.1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	147
2.1.7 Kunta-Helsingin tilikauden tuloksen käsittely.....	152

2.2 KUNTA-HELSINGIN TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	155
2.2.1 Kunta-Helsingin käyttötalousosan toteutuminen	155
2.2.1.1 1 Keskushallinto	156
2.2.1.2 110 01 Vaalien järjestäminen, Keskusvaalilautakunnan käytettäväksi	156
2.2.1.3 120 01 Tarkastuslautakunta ja –virasto	156
2.2.1.4 130 Kaupunginhallitus	157
2.2.1.5 140 Kaupunginkanslia.....	159
2.2.1.6 150 Keskitetysti maksettavat menot	162
2.2.1.7 Palvelukeskusliikelaitos.....	165
2.2.1.8 Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	167
2.2.1.9 Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa).....	171
2.2.1.10 Työterveysliikelaitos	174
2.2.1.11 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	176
2.2.1.12 3 Kaupunkiympäristön toimiala	183
2.2.1.13 3 10 01 Kaupunkirakenne.....	186
2.2.1.14 3 10 02 Rakennukset	188
2.2.1.15 3 10 03 Asuntotuotanto	189
2.2.1.16 3 10 04 Helsingin seudun liikenne ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymien maksuosuudet	190
2.2.1.17 3 10 06 Tuki HKL -liikelaitokselle ja 3 10 07 Joukkoliikenne	191
2.2.1.18 3 10 08 Palvelut ja luvat	192
2.2.1.19 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos	193
2.2.1.20 4 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.....	196
2.2.1.21 4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika.....	196
2.2.1.22 4 10 02 Kulttuurin laitosavustukset.....	199
2.2.1.23 4 10 03 Liikunnan laitosavustukset	200
2.2.2 Kunta-Helsingin tuloslaskelmanosan toteutuminen.....	201
2.2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu	201
2.2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu.....	202
2.2.2.3 Tuloslaskelmaosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen	203
2.2.3 Kunta-Helsingin investointiosan toteutuminen.....	206
2.2.3.1 8 Investointiosa	206
2.2.3.2 8 01 Kiinteä omaisuus.....	206
2.2.3.3 8 02 Rakennukset.....	208
2.2.3.4 8 03 Kadut ja liikenneväylät.....	211
2.2.3.5 8 04 Puistot ja liikunta-alueet.....	215
2.2.3.6 8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta	217
2.2.3.7 8 06 Arvopaperit ja 8 07 Muu pääomatalous	219
2.2.3.8 808 Projektialueiden infrarakentaminen, 809 Kaupunki uudistus ja 810 Suuret liikennehankkeet.....	221
2.2.4 Kunta-Helsingin rahoitusosan toteutuminen.....	229
2.2.4.1 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu	229
2.2.4.2 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu	230
2.2.4.3 Rahoitusosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen	230
2.2.5 Yhteenvetotaulukko kunta-Helsingin sitovista määrärahoista ja tuloarvioista	232

2.3 KUNTA-HELSINGIN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	237
2.3.1 Kunta-Helsingin tuloslaskelma.....	237
2.3.2 Kunta-Helsingin rahoituslaskelma	238
2.3.3 Kunta-Helsingin tase	239
2.3.4 Kunta-Helsingin konsernituloslaskelma	241
2.3.5 Kunta-Helsingin konsernirahoituslaskelma.....	242
2.3.6 Kunta-Helsingin konsernitase	243
2.4 KUNTA-HELSINGIN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	247
2.4.1 Kunta-Helsingin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevat liitetiedot	247
2.4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevat liitetiedot.....	247
2.4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	249
2.4.2 Kunta-Helsingin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	250
2.4.3 Kunta-Helsingin tasetta koskevat liitetiedot	254
2.4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	254
2.4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	265
2.4.4 Kunta-Helsingin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	269
2.4.5 Kunta-Helsingin ympäristövastuut.....	274
2.4.6 Kunta-Helsingin henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	275
2.5 KUNTA-HELSINGIN ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	281
2.5.1 Kunnallisten liikelaitosten tilinpäätökset	281
2.5.1.1 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos	281
2.5.1.2 Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitos.....	304
2.5.1.3 Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos.....	318
2.5.1.4 Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitos	340
2.5.1.5 Helsingin kaupungin työterveysliikelaitos.....	357
2.5.2 Kunta-Helsingin muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat	370
2.5.2.1 Asuntotuotantorahasto	370
2.5.2.2 Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	372
2.5.2.3 Vakuutusrahasto	373
2.5.2.4 Innovaatorahasto.....	374
2.5.2.5 Osallisuusrahasto	376
2.5.3 Kilpailulain 30 d § mukaan eriytetty toiminnot kunta-Helsingissä	378
2.5.3.1 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala.....	378
2.5.3.2 Kaupunkiympäristön toimiala	379
2.5.3.3 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.....	382
2.5.4 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunta-Helsingin talouteen.....	383
2.5.4.1 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunta-Helsingin tuloksen muodostumiseen.....	383
2.5.4.2 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunta-Helsingin toiminnan rahoitukseen	385
2.6 KUNTA-HELSINGIN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT	389

3 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALA

3.1 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN TOIMINTAKERTOMUS.....	395
3.1.1 Olennaiset tapahtumat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toiminnassa.....	395
3.1.1.1 Pormestarin katsaus.....	395
3.1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	396
3.1.1.3 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	398
3.1.1.4 Henkilöstö.....	400
3.1.1.5 Ympäristötekijät ja muut ei-taloudelliset asiat.....	401
3.1.1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	402
3.1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	402
3.1.2 Selonteko sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen sekä riskienhallinnan järjestämisestä.....	405
3.1.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	406
3.1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	406
3.1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	408
3.1.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoitusasema ja sen muutokset.....	410
3.1.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kokonaistulot ja -menot.....	412
3.1.6 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin toiminta ja talous.....	413
3.1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja säätiöistä.....	413
3.1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	413
3.1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	414
3.1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen.....	416
3.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	419
3.1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	420
3.1.7 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	425
3.2 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	429
3.2.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan käyttötalousosan toteutuminen.....	429
3.2.1.1 5 10 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala.....	429
3.2.1.2 5 10 01 Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut.....	435
3.2.1.3 5 10 02 HUS-yhtymä.....	435
3.2.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	436
3.2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu.....	436
3.2.2.2 Tuloslaskelmaosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen.....	436
3.2.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan investointiosan toteutuminen.....	438
3.2.3.1 85 Investointiosa.....	438
3.2.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoitusosan toteutuminen.....	440
3.2.4.1 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu.....	440
3.2.4.2 Rahoitusosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen.....	440
3.2.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteenvetotaulukko sitovista määrärahoista ja tuloarvioista.....	441

3.3 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	445
3.3.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelma	445
3.3.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoituslaskelma.....	446
3.3.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tase.....	447
3.3.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernituloslaskelma	449
3.3.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernirahoituslaskelma	450
3.3.6 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernitase	451
3.4 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	455
3.4.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	455
3.4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	455
3.4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	456
3.4.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	457
3.4.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tasetta koskevat liitetiedot.....	459
3.4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	460
3.4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	464
3.4.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	467
3.4.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	470
3.5 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT	475

4 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

5 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTSTAVASTA

6 TILINTARKASTUSKERTOMUS 2023

Helsingin kaupunki

Toimintakertomus

Helsingin kaupunki

1 HELSINGIN KAUPUNKI

1.1 Helsingin kaupungin toimintakertomus

1.1.1 Olennaiset tapahtumat Helsingin kaupungin toiminnassa

1.1.1.1 Pormestarin katsaus

Toimintaympäristön muutokset värittivät sekä kaupungin sisäistä että ulkoista toimintaa myös vuonna 2023. Venäjän hyökkäyssodan yhä jatkuessa Ukrainaan, on Helsinki jatkanut Ukrainan ja Ukrainasta Helsinkiin tulleiden tukemista eri keinoin. Samalla ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuneet energiahintojen vaihtelut sekä laaja-alainen kustannustason ja korkotasojen nousu vaikuttivat konkreettisesti koko kaupungin ja kaupungin tytäryhtiöiden toimintaan.

Korkotasojen normalisoituminen historiallisen alhaiselta tasolta kohteli kaupungin tytäryhtiöitä vaihtelevasti. Tässäkin varautumisen ja pitkälle katsovan taloudenpidon sekä riskienhallinnan merkitys korostui.

Tilikaudesta laadittiin ensimmäistä kertaa uuden rakenteen mukainen tilinpäätös, joka sisältää tilinpäätöksen kunta-Helsingistä, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialasta sekä koko Helsingin kaupungista. Sote-uudistus näkyy myös välillisesti, sillä se kaventaa kaupungin taloudellista liikkumavaraa.

Työvoiman saatavuuden edistämiseksi on myös tehty määrätietoisesti töitä toimialarajat ylittäen. Olemme panostaneet johtamiseen, työhyvinvoinnin kehittämiseen, ulkomailta rekrytointiin ja sisäisiin urapolkuihin. Olemme myös edistäneet eri toimialojen palkkakehitystä. Vuonna 2023 jatkoimme strategian mukaisesti myös ponnisteluja segregaaation torjumiseksi. Työn erityisinä painopisteinä ovat olleet tarveperusteisen rahoituksen kehittäminen, kaupunki-uudistuksen edistäminen ja toimet nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Juhana Vartiainen

1.1.1.2 Kaupungin talous, hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Katsaus Helsingin kaupungin talouteen 2023

Helsingin kaupungin kokonaisuus jakautuu valtion rahoittamaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaan sekä kunta-Helsinkiin, joka sisältää kasvatuksen- ja koulutuksen, kulttuurin- ja vapaa-ajan, kaupunkiympäristön, keskushallinnon ja liikelaitokset. Tilinpäätöksessä 2023 Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan kolmessa kokonaisuudessa: Helsingin kaupunki, kunta-Helsinki sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala. Helsingin kaupungin tilinpäätös koostuu näistä kolmesta kokonaisuudesta tehdyistä erillistilinpäätöksistä.

Helsingin kaupungin talouden kokonaisuutta tarkastellaan vuodesta 2023 alkaen kahdessa kokonaisuudessa: muihin kuntiin vertautuvan kunta-Helsingin tasolla ja muihin hyvinvointialueisiin vertautuvan valtion rahoitteen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tasolla.

Helsingin kaupunki on ainoa kunta, jolla on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen järjestämisvastuu. Siten Helsingin kaupungin tunnusluvuilla ei ole Suomessa vertailukohtaa vuodesta 2023 alkaen.

Helsingin väestönkasvu ennätysnopeaa 2023

Vuoden 2023 lopussa Helsingin asukasmäärä oli lähes 675 000 ja väestönkasvu oli vuonna 2023 10 935 henkeä, joten suhteellinen kasvu nousi 1,6 prosenttiin. Edellisen kerran 10 000 hengen vuosittaisen kasvun raja ylittyi vuonna 1965. Helsingin väestönkasvu koostui edellisvuoden tapaan lähes kokonaan muuttoliikkeestä. Helsingin saama muuttovoitto oli 10 582 henkeä, josta 8 520 henkeä tuli ulkomaan ja 2 062 kotimaan muuttoliikkeestä. Ulkomailta tullut muuttovoitto oli aiempia vuosia suurempi.

Talouden kokonaistuotanto kääntyi laskuun 2023 – asuntorakentaminen hytyi

Bruttokansantuote kääntyi Suomessa vuoden 2023 toisella vuosineljänneksellä laskuun, joka jyrkkeni edelleen loppuvuonna. Korkotason nousu ja nopea inflaatio heikensivät kuluttajien ostovoimaa, mikä näkyi Helsingissä eniten palvelualojen kysynnän hiipumisena. VM:n arvion mukaan koko vuoden 2023 tuotanto (BKT) laski koko maassa puolisen prosenttia edeltävästä vuodesta. Helsingissä tuotannon määrä aleni suunnilleen saman verran.

Vuonna 2023 Helsingin työllisyysaste oli 78,5 prosenttia, mikä oli lähes prosenttiyksikön edellisvuotta alemmalla tasolla. Työllisten määrä pieneni Helsingissä 2,3 prosenttia edellisvuodesta. Myös tehtyjen työtuntien määrä pieneni. Osa-aikaisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista on kasvanut voimakkaasti.

Nopea korkojen ja rakennuskustannusten nousu sekä kiihtynyt inflaatio ovat hyydyttäneet rakentamista. Helsingissä rakentamisen heikentynyt suhdanne ei ole näyttänyt yhtä dramaattisena laskuna asuntoaloituksissa kuin muualla Suomessa. Vuonna 2023 kaupunkiin valmistui 8 179 asuntoa, ja AM-ohjelmakauden mukainen vuosituotantotavoite saavutettiin. Asuntotuotannon aloituksia oli vuoden aikana 5 027 asunnon verran, mutta rakennusluvitettuja asuntoja vain 4 401. Rakennusluvitettujen asuntojen määrä laski selvästi kahden edeltävän vuoden tasosta, ja tämä ennakoii asuntotuotannon määrän laskua Helsingissä tulevina vuosina.

Väestönkasvu edellyttää investointeja

Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan kunta-Helsingin talous toteutui hieman talousarviota parempana. Tilikauden tulos oli 437 miljoonaa euroa, joka on 13 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Vuonna 2022 tulos oli 347 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 korkeammalla veroprosentilla ja jako-osuudella tilitetty kunnallis- ja yhteisöverot, niin sanotut sote- uudistuksen verohännät, nostivat verotulokertymää 222 miljoonaa euroa. Ilman näitä verohäntiä vuoden 2023 tulos olisi ollut hieman edeltävien vuosien tasoa heikompi. Vuoden 2022 veroprosenttien vaikutus poistuu vuodesta 2024 eteenpäin.

Kaupunkistrategian kunta-Helsingin käyttötalouden taloustavoitteen, eli vastuuperiaatteen mukaiset menot kasvovat vuonna 2023 noin 4,9 prosenttia. Kasvu oli hieman pienempi kuin tuoreimmalla peruspalveluiden hintaindeksin ennuste (VM 12/2023) olisi mahdollistanut. Kustannustason muutosta kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi toteutui huomattavasti korkeampana kuin mitä talousarviota laadittaessa syksyllä 2022 oli ennustettu, ja siten vastuuperiaate toteutui, vaikka toimintamenot ylittivät talousarvion 85,5 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2023 verotuloja kertyi yhteensä 2 038 miljoonaa euroa. Kunnallisveroa tilitettiin 1 192 miljoonaa euroa eli 52 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Ero johtui verohäntien lisäksi ansiotulojen arvioitua paremmasta kehityksestä. Sote-uudistuksen seurauksena kunnallisveron tuotto pieneni 61 prosenttia vuodesta 2022.

Väestönkasvun edellyttää investointeja palvelutiloihin, kuten kouluihin sekä kaupunkirakenteeseen ja toimivaan joukko-liikenteeseen. Kunta-Helsinki investoi yhteensä 849 miljoonalla eurolla, josta koulujen ja muiden rakennusten osuus oli 289 miljoonaa euroa, suurien liikennehankkeiden 144 miljoonaa euroa sekä katujen ja liikenneväylien 92 miljoonaa euroa. Helsinki investoi paljon myös tytäryhteisöjensä kautta. Kun mukaan lasketaan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n joukkoliikenneinvestoinnit, vuoden 2023 vertailukelpoinen investointitaso nousi noin 1 035 miljoonaan euroon.

Helsingin on rahoitettava vero- ja muilla tuloillaan palvelujen kustannukset sekä myös investointinsa. Investoinnit pystyttiin rahoittamaan lähes kokonaan tulorahoituksella. Toiminnan ja investointien rahavirta, joka on keskeinen kasvavan kaupungin talouden tasapainoa kuvaava tunnusluku, oli tasapainossa 23 miljoonassa eurossa. Vuoden 2023 talousarvion investoinneista jäi toteutumatta 97 miljoonaa euroa ja tämä nosti toiminnan ja investointien rahavirran toteutumaa.

Kunta-Helsingin vuosikate suhteessa toteutuneeseen investointitasoon, eli investointien tulorahoitusprosentti, vuonna 2023 oli 99 prosenttia (97 prosenttia vuonna 2022). Helsingin vuoden 2023 tulorahoitusprosentti oli Suomen 21 suurimman kaupungin, C21-kaupunkien keskimääräisellä tasolla.

Vuonna 2023 kaupungin pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 46,7 miljoonaa euroa. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei nostettu, vaan lainannostotarpeet siirtyivät vuodelle 2024. Lainakanta oli vuoden lopulla 906,0 miljoonaa euroa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talous toteutui ennustettua paremmin

Valtion rahoittaman sosiaali- terveys- ja pelastustoimialan talous toteutui ennustettua paremmin. Toimialan tulot toteutuivat 43 miljoonaa euroa talousarviossa oletettua parempina muun muassa kasvaneista asiakasmaksuista, valtiovarainministeriön käynnistysavustuksista sekä kunta-Helsingille tuotettujen palvelujen kasvun takia.

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimialan toimintamenot ylittivät yhteensä 32 miljoonalla eurolla. Merkittävin syy menoylitykseen oli HUS-yhtymätason alijäämän (100 miljoonaa euroa) Helsingin osuuden (40 miljoonaa euroa) kirjaaminen kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi 2023. Toimintakate toteutui -2 569 miljoonan euron tasolla. Toimiala sai hyvinvointialueiden valtionosuutta 2 601 miljoonaa euroa. Vuosikatteeksi muodostui 40 miljoonaa euroa ja tulokseksi 29 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin tilinpäätös

Tilinpäätöksessä 2023 Helsingin kaupungin talous esitetään myös konsernien osalta kolmessa kokonaisuudessa: Helsingin kaupunkikonserni, kunta-Helsingin konserni sekä valtion rahoittama sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konserni. Helsingin kaupunkikonsernin lukuihin sisältyvät sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen huomattavat tulo- ja menoerät. Sotepe-konsernin talous on valtio-rahotteisena eriytetty muun Helsingin kaupunkikonsernin taloudesta, siten Helsingin kaupunkikonsernin lukujen sijasta tulee tarkastella ensi sijassa muihin kuntiin vertautuvan kunta-Helsingin konsernin lukuja sekä muihin hyvinvointialueisiin vertautuvan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin lukuja. Konsernitiilinpäätösten vertailu edellisiin vuosiin on mahdollista ainoastaan Helsingin kaupunkikonsernin tulos- ja rahoituslaskelmien talouden tasapainoa kuvaavien tunnuslukujen osalta.

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2023 tulos oli noin 457 miljoonaa euroa. Tulos parani vuodesta 2022 noin 6 miljoonaa euroa (2022: 451 miljoonaa euroa). Kaupunkikonsernin investoinnit huomioiden vuoden 2023 toiminnan ja investointien rahavirta oli -557 miljoonaa euroa alijäämäinen, 114 miljoonaa euroa vuoden 2022 tasoa parempi (2022: -671 miljoonaa euroa). Helsingin kaupungin vaikutus kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirtaan oli 23 miljoonaa euroa. Helen-konsernin liikevoitto oli 55 miljoonaa euroa ja bruttoinvestoinnit 462 miljoonaa euroa. Helen-konsernin vuosien 2023 ja 2022 korkean investointitason vaikutus kaupunkikonsernin rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirran alijäämäisyyteen on ollut merkittävä.

Kunta-Helsingin konsernin vuoden 2023 tulos oli noin 427 miljoonaa euroa. Kunta-Helsingin tulos oli 437 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien vaikutus kuntakonsernin tulosta heikentävästi oli 10 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöistä Helen-konsernin tulos heikkeni vuodesta 2022 ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n tulokset myös heikkenivät korkotason noususta johtuen ja painuivat miinukselle 2023. Kunta-Helsingin konsernin vuoden 2023 investoinnit olivat 2 187 miljoonaa euroa, josta kunta-Helsingin osuus oli 849 miljoonaa euroa.

Tytäryhteisöjen yhteenlaskettu kunta-Helsingin konsernin tilinpäätökseen kirjautunut investointitaso oli 1 338 miljoonaa euroa ja se oli jonkin verran edellisen vuoden tasoa matalampi (2022: 1 715 miljoonaa euroa). Helen-konsernin bruttoinvestoinnit olivat vuonna 2023 yhteensä 462 miljoonaa euroa (2022: 562 miljoonaa euroa), joista tuuli-, aurinkovoima- ja maalämpöinvestointien osuus oli 318 miljoonaa euroa (2022: 326 miljoonaa euroa).

Sotepe-konsernin vuoden 2023 tulos oli 30,0 miljoonaa euroa. Sotepe-toimialan tulos oli 29 miljoonaa euroa. Sotepe-konsernitilinpäätöksen lukuihin vaikuttaa sotepe-toimialan lisäksi lähinnä HUS-yhtymän tulos- ja rahoituslaskelman luvut. Sotepe-konsernin vuoden 2023 investoinnit olivat 100,0 miljoonaa euroa, josta Sotepe-toimialan investoinnit olivat yhteensä 12,7 miljoonaa euroa. HUS-yhtymän investointien sotepe-konsernin tilinpäätökseen kirjautuva osuus oli noin 87 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan HUS-yhtymän konsernilaskelman investointitaso olivat 243 miljoonaa euroa ja investoinnit kohdistuivat lähinnä rakennuksiin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kaupungin talousarvion 2024 mukaisen noin 10 miljardin euron 10-vuotisen investointiohjelman toteuttaminen ja rahoittaminen epävarmassa taloudellisessa toimintaympäristössä muodostaa riskin kaupungin taloudelliselle kestävyydelle.

Kaupungin investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa mittavia joukkoliikenne ja toimitilainvestointeja tytäryhteisöjen taseisiin, joiden toiminnan kaupunki pääosin rahoittaa. Investoinnit rahoitetaan kaupungin takaamalla lainoilla. Kaupungin takausvastuut kasvoivat vuonna 2023 ja kasvu tulee jatkumaan seuraavina vuosina voimakkaana Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n raidehankkeiden, Varikkokiinteistöt Oy:n sekä muun muassa Helsingin toimitilat Oy:n koulu- ja hyvinvointikeskushankkeiden toteutuksen edetessä. Yleinen talouskehitys huomioiden kaupungin kokonaisvastuiden (lainakanta, takaukset sekä pitkäaikaiset vuokrasopimukset) tulevaa kehitystä sekä kaupungin rahoitusaseman kestävyyttä tulee arvioida huolellisesti vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä sekä suurten investointihankkeiden käynnistämisestä ja ajoituksesta päätettäessä. Kaupungin kokonaisvastuiden kehityksestä raportoidaan osana talousarviota ja tilinpäätöstä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla taloudellisista riskeistä merkittävimpänä nähdään, että valtionrahoitus jää todellista tarvetta matalammaksi, koska Helsingin kannalta merkittäviä sotepe-kustannuksia selittäviä tekijöitä puuttuu rahoitusmallista. Lisäksi elokuussa 2023 on käynnistetty valtiovarainministeriössä säädösvalmistelu, jossa annetaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta siten, että rahoitusmallin kannustavuuden lisäämiseksi toteutuneiden kustannusten koko maan tasolla tehtävää jälkikäteistarkistusta lasketaan portaittain lisäämällä malliin niin kutsuttu hyvinvointialueiden omavastuu.

Hallinto

Helsingin kaupunginvaltuustoon kuuluu 85 jäsentä. Vuoden 2023 aikana valtuusto kokoontui 20 kertaa. Valtuuston paikat jakautuivat vuoden lopussa ryhmittäin seuraavasti: Kokoomus 22, Vihreät 18, Sosialidemokraattinen puolue 13, Vasemmistoliitto 11, Perussuomalaiset 9, Ruotsalainen kansanpuolue 5, Liike Nyt 3, Keskusta 2 ja Kristillisdemokraatit 1. Valtuuston puheenjohtajana toimi tammi-kesäkuussa 2023 Fatim Diarra (Vihr.), I varapuheenjohtajana Harry Bogomoloff (Kok.) sekä II varapuheenjohtajana Pilvi Torsti (SDP) huhtikuuhun saakka ja hänen jälkeensä Ville Jalovaara (SDP) kesäkuuhun saakka. Valtuusto valitsi uudet puheenjohtajat 14.6.2023 pidetyssä kokouksessa. Vuoden 2023 loppuun saakka valtuuston puheenjohtajana toimi Reetta Vanhanen (Vihr.), I varapuheenjohtajana Harry Bogomoloff ja II varapuheenjohtajana Ville Jalovaara (SDP).

Kaupunginhallituksessa on 15 jäsentä. Toimikautena 2023–2025 paikat jakautuvat seuraavasti: Kokoomus 5, Vihreät 4, SDP 2, Vasemmistoliitto 2, Perussuomalaiset 1 ja Ruotsalainen kansanpuolue 1. Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii pormestari Juhana Vartiainen (Kok.), I varapuheenjohtajana kaupunkiympäristön apulaispormestari Anni Sinemäki (Vihr.) ja II varapuheenjohtajana kasvatuksen ja koulutuksen apulaispormestari Nasima Razmyar kesäkuuhun 2023 ja hänen jälkeensä Johanna Laisaari (SDP).

1.1.2023 perustettiin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, jonka palvelukokonaisuudet ovat perhe- ja sosiaalipalvelut, terveys- ja päihdepalvelut, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut, pelastustoimen palvelukokonaisuus sekä hallinto. Helsingissä kaupunginvaltuusto käyttää kuntalaissa tarkoitettua ylintä toimivaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävissä ja vastaa hyvinvointialueiden aluevaltuustoa. Hyvinvointialueiden aluehallitusta vastaavan kaupunginhallituksen ja sen alaisen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan tehtävät on jaettu osin lainsäädännön ja osin Helsingin kaupungin hallintosäännön perusteella. Kaupunginvaltuusto on asettanut hallintosäännön perusteella sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle yksilöasioiden jaoston ja pelastusjaoston. Uutena luottamustoimielimenä perustettiin vuonna 2023 kansalliskielilautakunta.

Apulaispormestarit toimivat puheenjohtajina toimialalautakunnissa ja jäseninä kaupunginhallituksessa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan apulaispormestarina toimi Daniel Sazonov (Kok.) ja kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan apulaispormestarina Paavo Arhinmäki (Vas.).

Kaupunginvaltuusto otti kauppatieteiden maisteri, valtiotieteiden maisteri Jukka-Pekka Ujulan kansliapäällikön virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. (Kvsto 13.9.2023 §215) Kaupunginvaltuusto otti diplomilaulaja, ylempi korkeakoulututkinto, Juha Ahosen toimialajohtajan virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Virassa on kuuden kuukauden koeaika. (Kvsto 11.10.2023 §234). Kaupunginvaltuusto otti lääketieteen lisensiaatti Juha Jolkkosen toimialajohtajan virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Virantoimitus alkaa 20.12.2023. Virkaan valitulle ei aseteta koeaikaa. (Kvsto 1.11.2023 §249).

Tilivelvollisuus

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toimielimen jäsenen ja viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, siihen voidaan kohdistaa tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja valtuusto päättää myönnettävästä vastuuvapaudesta. Kaupunginhallituksen hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Helsingin kaupunkikonsernissa -ohjeessa on määritelty, että kaupungin toiminnoissa tulee noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Sillä tarkoitetaan toiminnan ja talouden ohjauksen tilivelvollisuus- ja vastuujärjestelmää, joka edistää hallinnon ja palvelutuotannon laillisuutta ja tuloksellisuutta.

Tarkastusviraston toimittama luettelo tilivelvollisista Helsingin kaupungissa

Tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat kunta-Helsingissä on esitetty luvussa 2.1.1.2 ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla luvussa 3.1.1.2

1.1.1.3 Taloudellinen kehitys Helsingin seudulla

Voimakas muuttoliike kasvatti Helsingin asukaslukua 2023

Vuoden 2023 lopulla Helsingissä asui 674 963 henkeä. Helsingin väestönkasvu oli vuonna 2023 ennätyskellisen suurta, 10 935 henkeä, joten suhteellinen kasvu oli 1,6 prosenttia. Edellisen kerran 10 000 hengen vuosittaisen kasvun raja ylittyi vuonna 1965. Edellisen vuoden kasvu oli noin 5 600 henkeä. Vieraskielisten osuus väestöstä ylitti ennakkotiedon mukaan 19 prosenttia. Lopulliset tiedot väestön rakenteesta ja -kasvusta saadaan myöhemmin keväällä.

Helsingin väestönkasvu koostui edellisvuoden tapaan lähes kokonaan muuttoliikkeestä. Helsingin saama muuttovoitto oli 10 582 henkeä, josta 8 520 henkeä tuli ulkomaan ja 2 062 kotimaan muuttoliikkeestä. Ulkomailta tullut muuttovoitto oli ennätyskellisen suuri, ja se kasvoi edellisestä vuodesta yli 2 100 hengellä. Kotimaan muuttoliike oli vuonna 2022 Helsingin kannalta lähes 1 000 henkeä tappiollista. Ulkomaan muuttovoiton taustalla oli ulkomailta Suomeen muuttaneiden määrän kasvu, kun taas Helsingistä ulkomaille muuttaneiden määrässä ei ollut suurta muutosta edellisiin vuosiin verrattuna. Kotimaan muuttoliike oli kahtiajakautunutta, sillä Helsinki kärsi muuttotappiota muulle Helsingin seudulle, mutta sai muuttovoittoa seudun ulkopuolisesta Suomesta.

Talouden kokonaistuotanto kääntyi laskuun 2023

Bruttokansantuote kääntyi Suomessa vuoden 2023 toisella vuosineljänneksellä laskuun, joka jyrkkeni edelleen loppuvuonna. Korkotason nousu ja nopea inflaatio heikensivät kuluttajien ostovoimaa, mikä näkyi Helsingissä eniten palvelualueiden kysynnän hiipumisena. Taantuma koetteli raskaasti myös korkojen noususta ja kysynnän heikkenemisestä kärsinyttä asuntorakentamista. VM:n arvion mukaan koko vuoden 2023 tuotanto BKT laski koko maassa puolisen prosenttia edeltävästä vuodesta. Helsingissä tuotannon määrä aleni suunnilleen saman verran.

Työmarkkinoiden tilanne heikkeni selvästi 2023

Vuoden 2023 lopussa TE-toimistoon ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli Helsingissä 40 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tästä huolimatta monilla toimialoilla koettiin avoimien työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaanto-ongelmia sekä todellista työvoimapulaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen aloilla.

Helsingissä oli vuonna 2023 ennakkotiedon mukaan 474 200 työpaikkaa, mikä oli 0,6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Koko-aikaisten työsuhteiden määrä väheni ja osa-aikaisten työsuhteiden määrä kasvoi vuoden takaisesta. Koko Helsingin seudun työpaikkamäärä oli 861 500. Helsingin osuus koko maan reilusta 2,6 miljoonasta työpaikasta oli 18 prosenttia ja Helsingin seudun osuus 33 prosenttia.

Vuonna 2023 Helsingin työllisyysaste (20–64-v.) oli 78,5 prosenttia, mikä oli lähes prosenttiyksikön edellisvuotta alemmalla tasolla. Työllisten määrä pieneni Helsingissä 2,3 prosenttia edellisvuodesta. Myös tehtyjen työtuntien määrä pieneni. Osa-aikaisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista on kasvanut voimakkaasti. (TK, Työvoimatutkimus)

Vuoden 2023 lopussa Helsingissä oli 40 800 työtöntä työnhakijaa TEM:n työnvälitystilaston mukaan. Työttömien määrä kasvoi Helsingissä vuonna 2023 keskimäärin kolme prosenttia edellisestä vuodesta. Vuoden loppua kohden työttömien määrän kasvu kiihtyi ja joulukuussa työttömiä oli 12 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2023 joulukuussa Helsingin työttömyysaste oli 11,6 prosenttia, mikä oli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Vastaava työttömyysprosentti oli koko maan tasolla 11,2.

Helsingiläisten palkkataso nousi muuta maata enemmän 2023

Helsingiläisten palkkataso on selvästi muuta maata korkeampi ja keskipalkat nousivat vuonna 2023 enemmän kuin koko maassa tai muissa Suomen suurissa kaupungeissa. Palkkaa saaneiden helsingiläisten määrä kasvoi reilun prosentin vuonna 2023. Kaikkien palkkaa saaneiden helsingiläisten yhteenlaskettu palkkasumma kohosi edellisvuodesta viitisen prosenttia ja palkoista perityt ennakonpidätykset kasvoivat hieman yli kuusi prosenttia. Helsingiläisten muuta maata korkeampi tulotaso selittyy koulutustasolla ja ammattirakenteella.

Ostovoima heikkeni

Talouden kehitykseen on vaikuttanut paljon ostovoiman heikkeneminen. Tilastokeskuksen mukaan rahan arvo heikkeni yhteensä 17 prosenttia viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana. Samalla aikavälillä helsinkiläisten keskipalkat nousivat verohallinnon tietojen mukaan noin 9 prosenttia. Suomen Pankki arvioi, että kotitalouksien yhteenlasketut käytettävissä olevat reaalitytulot laskivat vuosina 2021–2023 vähintään vuoden 2019 tasolle – mutta laskutavasta riippuen jopa tätä enemmän. Reaalitytulosten odotetaan kuitenkin kääntyvän lievään kasvuun lähivuosina, mahdollisesti jo 2024.

Helsingin väestönkasvua, talouskasvua, työllisyyttä, työttömyyttä ja työllisyyden kuntakokeilua käsitellään tarkemmin luvussa 2.1.1.3.

1.1.1.4 Henkilöstö

Kaupungin toiminnassa merkittävä tekijä oli edelleen jatkuva henkilöstöpula. Pormestarin johtama ohjelmatyö korvasi vuonna 2022 käynnistetyn työvoiman saatavuuden hankkeen. Neljä toimenpidekokonaisuutta ohjelmaryhmässä ovat ulkomailta rekrytointi työvoimapula-aloille, Suomessa olevien osaajien ohjaaminen kaupungin tehtäviin, monikielisuuden vahvistaminen kaupunkiorganisaatiossa sekä sisäisten polkujen vahvistaminen työvoimapula-alojen tehtäviin. Syksyllä 2023 hyväksyttiin ulkomailta rekrytoinnin eettiset periaatteet.

Viidettä kertaa toteutetulla Helsingin kaupungin palkkakehitysohjelmalla nostimme 7 500 henkilön palkkaa. Vuonna 2023 palkkakehitysohjelman tavoitteena oli parantaa osaavan henkilöstön saatavuutta niissä ammattiryhmissä, joissa kaupungilla on palkkakilpailukykyhaasteita. Lisäksi palkkakehitysohjelmassa kiinnitettiin erityistä huomiota matalapalkkaisimpiin työntekijäryhmiin. Lisäksi käynnistettiin ohjelma palkkarakenteiden ja palkkausjärjestelmien uudistamiseksi vuosille 2023–2027.

Vuoden alusta julkaistiin kaupunginvaltuuston kilpailutus päätöksen mukaisesti työterveyspalveluiden tarjouspyyntö. Kilpailutus keskeytettiin, koska yhtään tarjousta ei saatu. Hankintailmoitus julkaistiin uudestaan syyskuussa markkinatilannetta peilanneiden vuoropuhelujen ja huolellisen analyysin jälkeen.

Uusi esihenkilöpalvelu haastavien johtamistilanteiden tueksi aloitettiin elokuussa.

Vuonna 2023 saatiin keskeiseltä osin korjattua edellisenä vuonna alkaneet palkanmaksun ongelmat. Palkanlaskennan vakauttamista jatkettiin koko vuoden ajan. Palkanmaksun vakauduttua jatkettiin henkilöstöjohtamisen kokonaisuudistuksen valmistelua. Hankkeen tavoitteena on yksinkertaistaa henkilöstöjohtamisen prosesseja, vähentää käytössä olevia järjestelmiä ja parantaa esihenkilöiden saamaa tukea ja tiedolla johtamista.

Fiilari-henkilöstökysely toteutettiin syksyllä. Lähiesihenkilötyö kaupungilla oli edelleen hyvää. Työyhteisön hyvä henki vaikutti eniten työelämän laatuun. Vastaajista 91 prosenttia koki, että työyhteisössä autamme toisiamme ja onnistumme yhdessä. Johtamisen kulmakivet ja valmentava johtaminen olivat kehittyneet parempaan suuntaan, mutta strategian tunteminen oli laskenut selvästi. Suurin osa vastaajista koki, että omalla työllä on merkitystä. Vastaajista 75 prosenttia suosittelisi Helsinkiä työnantajana ystävälleen, kun edellisvuoden Kunta10-tutkimuksessa luku oli notkahtanut 64 prosenttiin. Myös vastaajien halukkuus vaihtaa työnantajaa on vähentynyt.

KAUPUNGIN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN VUOSIEN 2023 JA 2022 LOPUSSA

Toimialat	Vakinaiset		Määräaikaiset		Oppilas/harjoittelija		Oppisopimus-suhteinen		Yhteensä		Muutos
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2022-2023
Keskushallinto	3 649	3 704	637	582	8	7	13	21	4 307	4 314	-7
Kaupunginkanslia	619	677	279	282	8	7	3	1	909	967	-58
Palvelukeskus	1 462	1 460	85	72	0	0	6	8	1 553	1 540	13
Rakentamispalvelu	1 103	1 133	124	106	0	0	2	12	1 229	1 251	-22
Taloushallintopalvelu	346	314	131	111	0	0	2	0	479	425	54
Tarkastusvirasto	16	17	0	0	0	0	0	0	16	17	-1
Työterveys Helsinki	103	103	18	11	0	0	0	0	121	114	7
Kasvatukset ja koulutuksen toimiala	9 391	9 036	5 343	5 261	5	4	62	23	14 801	14 324	477
Kaupunkiympäristön toimiala	1 516	2 183	178	209	2	3	2	1	1 698	2 396	-698
Pelastuslaitos		762		15		0		0		777	-777
Kaupunkiympäristön toimiala	1 516	1 421	176	192	2	3	2	1	1 696	1 617	79
Liikennelaitos			2	2					2	2	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1 430	1 452	395	395	1	3	15	11	1 841	1 861	-20
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	11 215	10 181	3 542	3 688	17	10	138	34	14 912	13 913	999
Sosiaali- ja terveyspalvelut	10 494	10 181	3 511	3 688	17	10	138	34	14 160	13 913	247
Pelastuspalvelut	721		31		0		0		752		752
Helsingin kaupunki yhteensä	27 201	26 556	10 095	10 135	33	27	230	90	37 559	36 808	751

Taulukon henkilöstömäärät 2022 ja 2023 eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Vuoden 2023 lopussa kaupungin palveluksessa oli vakinaisessa, määräaikaisessa, harjoittelijana tai oppisopimus-suhteisessa työsuhteessa yhteensä 37 559 työntekijää (ilman palkkatuella työllistettyjä) mikä oli 751 henkilöä enemmän kuin edellisellä vuonna. Henkilöstömäärä lisääntyi noin 2,0 prosenttia. Edellisellä vuonna henkilöstömäärä väheni 4,4 prosenttia (johtuen Liikenneliikelaitoksen (HKL) yhtiöittämisestä). Kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstö lisääntyi 477 työntekijällä vuokratyövoiman kustannusten kasvaessa 2,5 miljoonaa euroa.

Kaupungin käyttämän vuokratyövoiman kustannukset kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen. Vuokratyövoiman kustannukset kasvoivat noin 8,6 miljoonaa euroa eli noin 9,5 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Koko kaupungin vuokratyövoiman kustannukset olivat vuonna 2023 hiukan yli 100 miljoonaa euroa (vuonna 2022 hiukan yli 91 miljoonaa euroa, noin 91 miljoonaa euroa vuonna 2021, noin 63 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja noin 59 miljoonaa euroa vuonna 2019). Saatavuuden haasteet pitävät vuokratyövoimakustannuksia edelleen korkeina.

Vuonna 2023 henkilöstöstä (vakituiset, määräaikaiset, harjoittelijat ja oppisopimussuhteiset) 77,2 prosenttia oli naisia ja 22,8 prosenttia miehiä. Henkilöstön suurin ikäryhmä oli edelleen 50–59-vuotiaat. Vakinaisesta henkilöstöstä 29,1 prosenttia oli 50–59-vuotiaita. Henkilöstön keski-ikä on noussut viime vuodesta noin puolella vuodella (45,6:sta 46,1:een). Virallisesta henkilömäärästä muunkielisten määrä on 9,3 prosenttia. Tässä on hieman laskua edelliseen vuoteen (0,4 prosenttiyksikköä). Suurin vieraskielisten määrä on todennäköisesti sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla (9,7 prosenttia). Kyseisellä toimialalla on kuitenkin huomattava osuus (49,7 prosenttia) henkilöstöstä, jolla äidinkieli ei ole tiedossa Sarastia-järjestelmässä.

Sairaus-, työtapaturma- ja kuntoutuspoissaolot olivat yhteensä 4,44 prosenttia.

Vuoden 2023 loppuun mennessä palkkakustannukset olivat 1 622 miljoonaa euroa, mikä oli noin 5,1 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Taustalla mm. yleiskorotus valtakunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaisesti ja palkkakehitysohjelma.

1.1.1.5 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Kaupungin toimintaympäristöä leimasi vuonna 2023 epävarmuuden jatkuminen. Maaliskuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota aiheutti epävarmuuksia toimintaympäristöön. Talouden korkotilanteen epävarmuus, kiihtynyt inflaatiokehitys ja energiahintojen nousu vaikuttivat kunnan toimintaan ja talouteen. Olennaisesti päätöksenteossa näkyi myös palkkakriisin jatkuminen sekä kansalliset hallinnonuudistukset, kuten valmistautuminen TE2025-uudistukseen sekä sotepe-uudistuksen jatkotoimeenpano. Keskeisten raideinfrahankeiden edistyminen näkyi myös merkittävinä lainapäätöksinä.

Vaikean korkotilanteen takia kaupunginvaltuusto päätti myös myöntää Helsingin Asumisoikeus Oy:lle enintään 45 000 000 euron määräisen kaupungin omavelkaisen takauksen yhtiöön nostettavien pitkäaikaisten lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Lainojen korkokustannusten nopea kasvu ja yleinen inflaatio olivat johtaneet siihen, etteivät yhtiön perimät vastikkeet yhtiön päättämistä vastikekorotuksista huolimatta kata yhtiön hallinnoimien kiinteistöjen kuluja (kvsto 13.12.2023 §282).

Kaupungin toimintaan vaikutti alkuvuonna myös palkkajärjestelmämuutoshankkeen haasteet. Alkuvuonna 2023 kaupunki organisoi palkanlaskennan tilanteen hallintaa varten vakauttamishankkeen sekä hankki sen tueksi konsulttipalvelua. Tilannetta pyrittiin vakauttamaan palkkaamalla Taloushallintopalveluliikelaitos Talpan palkkahallintoon ja sen asiakaspalveluun lisähenkilöstöä. Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 2023 talousarviosta 6 000 000 euroa palkanmaksu-uudistuksesta johtuvien korjaustoimenpiteiden suorittamiseen (Kh 9.1.2023 §11).

TE2025-uudistukseen valmistauduttiin kaupunginvaltuuston 11.10.2023 (§ 235) tekemällä päätöksellä julkisten työvoimapalveluiden ottamisesta Helsingin kaupungin järjestettäväksi. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaan kunta voi järjestää kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Helsinki on valmistautunut järjestämisvastuun pysyvään siirtoon osallistumalla 1.3.2021–31.12.2024 toteutettavaan, vielä käynnissä olevaan työllisyyden kuntakokeiluun.

Valtuusto hyväksyi HUS-järjestämissopimuksen 24.5.2023 (§121). HUS-järjestämissopimus on Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän keskinäinen sopimus, jossa osapuolet sopivat keskinäisestä työnjasta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.11.2023 §257 Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasoa koskevat päätökset vuosille 2024–2026.

Kunta-Helsingin muutoksia mm. suuria liikennehankkeita esitellään tarkemmin luvussa 2.1.1.5 ja sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan osalta 3.1.1.3.

1.1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tulevasta kehityksestä

Taloudelliset ja strategiset riskit

Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa ja talouden suhdannetilanteen heikkeneminen vaikuttavat negatiivisesti Suomen talouden kehitykseen. Inflaation sekä korkojen nousu heikentää Suomen talouskasvua, kasvattaa kaupungin palvelu-, investointi- ja rahoituskustannuksia sekä heikentää verotulojen kertymää.

Kaupungin talousarvion 2024 mukaisen noin 10 miljardin euron investointiohjelman toteuttaminen ja rahoittaminen epävarmassa taloudellisessa toimintaympäristössä muodostaa riskin kaupungin taloudelliselle kestävyydelle.

Kaupungin investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa mittavia joukkoliikenne ja toimitilainvestointeja tytäryhteisöjen taseisiin, joiden toiminnan kaupunki pääosin rahoittaa. Investoinnit rahoitetaan kaupungin takaamalla lainoilla. Kaupungin takausvastuut kasvoivat vuonna 2023 ja kasvu tulee jatkumaan seuraavina vuosina voimakkaana Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n raidehankkeiden, Varikkokiinteistöt Oy:n sekä muun muassa Helsingin toimitilat Oy:n koulu- ja hyvinvointikeskushankkeiden toteutuksen edetessä. Yleinen talouskehitys huomioiden kaupungin kokonaisvastuiden (lainakanta, takaukset sekä pitkäaikaiset vuokrasopimukset) tulevaa kehitystä sekä kaupungin rahoitusaseman kestävyttä tulee arvioida huolellisesti vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä sekä suurten investointihankkeiden käynnistämisestä ja ajoituksesta päätettäessä. Kaupungin kokonaisvastuiden kehityksestä raportoidaan osana talousarviota.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla taloudellisista riskeistä merkittävimpänä nähdään, että valtionrahoitus jää todellista tarvetta matalammaksi, koska Helsingin kannalta merkittäviä sotepe-kustannuksia selittäviä tekijöitä puuttuu rahoitusmallista. Lisäksi elokuussa 2023 on käynnistetty valtiovarainministeriössä säädösvalmistelu, jossa annetaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta siten, että rahoitusmallin kannustavuuden lisäämiseksi toteutuneiden kustannusten koko maan tasolla tehtävää jälkikäteistarkistusta lasketaan portaittain lisäämällä malliin niin kutsuttu hyvinvointialueiden omavastuu.

Lain hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) mukaisesti siirtymätasauksen muutos vähentää Helsingin samaa rahoitusta 10 euroa per asukas vuonna 2024. Vähennys kasvaa tulevina vuosina ollen 50 euroa vuonna 2028.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla koronapandemian vaikutukset näkyivät edelleen hoito- ja palveluvelan purkamisena. Henkilöstön saatavuudessa oli merkittäviä haasteita.

Kaupunkiyhteisen palkkajärjestelmä Sarastia 365 HR käyttöönoton myötä syntynyt kriisi oli akuutti vielä kevään 2023 ajan. Kaupungin työterveyspalvelujen merkittävin toteutunut riski on työterveyspalvelujen kilpailutusta seuranneen muutostilanteen aiheuttama henkilöstön vaihtuvuus ja vähentyminen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla henkilöstön saatavuushaasteet ovat jatkuneet, vaikka lukuisia toimenpiteitä on toteutettu henkilöstön saatavuuden takaamiseksi.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla asiakaskäyntimäärät ovat asteittain palautumassa koronarajoitusten ajoista. Ikääntyneiden palaaminen muun muassa liikuntapalveluihin on kuitenkin ollut odotettua hitaampaa.

Kaupunkiympäristön toimialalla asemakaavoituksen toimintaympäristö on ollut haastava. Taloudellinen epävarmuus heijastui erityisesti yksityisiin kaavahankkeisiin, joita keskeytettiin tai siirrettiin tai hakija vetäytyi niistä kokonaan.

Tarkemmin merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, riskienhallinnasta sekä tulevasta kehityksestä on raportoitu kunta-Helsingin osalta 2.1.1.6 sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan osalta luvussa 3.1.1.7.

1.1.1.7 Ympäristötekijät

Helsingin kaupungin oman toiminnan ympäristöasioiden hallintaa ohjaavat kaupunkistrategia ja ympäristöpolitiikka, jonka keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteita päivitetään parhaillaan, kuten myös ympäristönsuojelun osa-alueiden ohjelmat. Lisäksi toimialoilla ja liikelaitoksilla on käytössään omia ympäristöjärjestelmiä ja -ohjelmia. Ekotukitoiminnan avulla ympäristöasiat huomioidaan osana työnteekijöiden arkea.

Kaupungin ympäristökulut olivat vuonna 2023 noin 96,3 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä ympäristökuluja aiheuttivat alueiden puhtaanapito ja jätehuolto (22,6 miljoonaa euroa) sekä ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistäminen (22,2 miljoonaa euroa).

Kaupungin ympäristöinvestoinnit olivat vuonna 2023 noin 107,6 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit liittyivät ilmasto- ja ympäristöystävälliseen liikkumiseen (80,4 miljoonaa euroa) sekä pilaantuneiden maiden kunnostuksiin (11,2 miljoonaa euroa).

Ympäristötuotot vuonna 2023 olivat noin 3,5 miljoonaa euroa. Merkittävimmät tuotot tulivat ajoneuvojen siirtomaksuista katujen puhdistukseen liittyen (1,6 miljoonaa euroa) ja kiertotalouden edistämisestä (0,7 miljoonaa euroa).

Tulevaisuudessa ympäristökustannuksia tulevat lisäämään entisestään ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, energiatehokkuuden velvoitteet, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja vahvistaminen, paikallisen ilmanlaadun parantaminen sekä meluntorjunta. Ympäristökulut ovat viime vuosina olleet noin 2 prosenttia Helsingin kaikista toimintakuluista.

Helsingin kaupungin ympäristötyötä ja ympäristökuormituksen kehitystä seurataan tarkemmin vuosittain julkaistavassa ympäristöraportissa, joka viedään tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Ympäristöraportissa raportoidaan myös ympäristönsuojelun osa-alueohjelmien kuten Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman, kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelman ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen -toimintaohjelman sekä ympäristöpolitiikan toteutumisesta.

Tarkemmin kunta-Helsingin ja sote- ja ympäristötekijöistä ja ympäristötaloudellisista luvuista voit lukea kohdista 2.1.1.7 ja 3.1.1.5.

1.1.1.8 Harmaan talouden torjunta sekä muut ei-taloudelliset asiat

Kaupunkikonsernin hankinnoissa tulee noudattaa lainsäädäntöä ja konsernin sisäistä harmaan talouden torjuntaohjetta.

Kaupungin ja Verohallinnon välistä sopimuskumppaneita koskevaa vapaaehtoista seulontatiedonvaihtoa ei tehty (Verohallinnon tietojärjestelmien uudistamisen vuoksi). Urakkatietojen ilmoittaminen Verohallintoon tuli tehdä verotusmenettelylain mukaisesti.

Kaupunginhallituksessa 14.12.2020 hyväksytyyn hankintastrategiaan sisällytettiin vastuullisuuden teeman alle tavoite, jonka mukaan hankinnoilla edistetään sosiaalisen vastuun eli ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien toteutumista. Kaupunkitasoista ostopalveluiden työperäisen hyväksikäytön torjuntaan tarkoitettua ohjetta sovellettiin tarkoituksenmukaisissa kilpailutuksissa, kuten tulkkauspalveluiden ja siivouspalveluiden hankinnoissa.

Kaupunkitasoinen Code of Conduct – sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet -materiaali on hankintayksiköiden käytettävissä.

1.1.2 Selonteko Helsingin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinta puolestaan tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmän vuoden aikana tekemään ohjaukseen ja seurantaan sekä lauta- ja johtokuntien hyväksymiin selontekoihin. Lisäksi kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu sisäisen tarkastuksen tekemiin tarkastuksiin ja tilintarkastajan väliraportin arviointitietoihin.

Kaupunginvaltuusto on kuntalain 14 §:n perusteella hyväksynyt 1.11.2023 (§ 250) Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Päätöksellä valtuusto on ohjannut koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja edellyttänyt, että kaupungin ja sen tytäryhteisöjen kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.

Kaupunginhallitus huolehtii kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa. Kaupunginhallitus hyväksyy kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet (13.1.2020 § 12) sekä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen (4.12.2017 § 1093). Lautaja johtokunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimeenpanon valvonnasta. Lautaja- ja johtokunnat sekä tytäryhteisöjen hallitukset hyväksyvät vastuualueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaukset, joissa esitetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisimmät tavoitteet, toimintaperiaatteet, menettelyt ja vastuut. Kansliapäällikkö, tarkastusjohtaja, toimialajohtajat ja muut johtavat viranhaltijat huolehtivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisesta toimeenpanosta vastuualueellaan.

Hallintosäännön lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu toimintasääntöihin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksiin, toimintasuunnitelmiin ja ydinprosessien kuvauksiin ja vastuiden määrittelyihin. Riskienhallinnan toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden seurantaprosessia.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Selonteko Helsingin kaupungin toteutuneista riskeistä ja toimenpiteistä on raportoitu tilinpäätöksen osioissa 2.1.2. kunta-Helsingin osalta sekä osiossa 3.1.2. sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden toimialan osalta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteista ja kehittämisestä on raportoitu kunta-Helsingin osalta luvussa 2.1.2. ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan osalta luvussa 3.1.2.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, tehtävät, valtuudet ja raportointi on määritelty kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Sisäinen tarkastus toimii kansliapäällikön alaisuudessa. Sen tehtävänä on arvioida, varmistaa ja tukea hyvän johtamis- ja hallintotavan toteutumista sekä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan tuloksellisuutta. Sisäinen tarkastus raportoi pormestarille, kansliapäällikölle ja tarkastuskohteen johdolle. Ulkoisen laadunarvioinnin mukaan Helsingin kaupungin sisäinen tarkastus noudattaa työssään kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja.

Vuoden aikana valmistui 27 tarkastusta ja muistiot. Tarkastuksissa arvioitiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta toimialoilla, liikelaitoksissa ja tytäryhteisöissä. Tarkastuskohteiden johto on sitoutunut tarkastuksissa annettujen suositusten toteuttamiseen valvonnan parantamiseksi.

1.1.3 Helsingin kaupungin tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TUOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Toimintatuotot	1 172 980	1 164 676
Valmistus omaan käyttöön	124 337	119 598
Toimintakulut	-5 451 997	-5 126 058
TOIMINTAKATE	-4 154 680	-3 841 784
Verotulot	2 038 330	4 099 817
Valtionosuudet	200 210	377 643
Valtionrahoitus	2 600 907	
Rahoitustuotot	198 310	113 052
Rahoituskulut	-28 358	-15 912
VUOSIKATE	854 720	732 815
Poistot ja arvonalentumiset	-375 990	-386 962
Satunnaiset erät	-12 983	1 098
TILIKAUDEN TULOS	465 746	346 952
Tilinpäätössiirrot	1 471	17 269
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	467 217	364 221

Tilinpäätöksessä 2023 Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan kolmessa kokonaisuudessa: Helsingin kaupunki, kunta-Helsinki sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (sotepe). Helsingin kaupungin tilinpäätös koostuu näistä kolmesta kokonaisuudesta tehdyistä erillistilinpäätöksistä. Edellä taulukossa on esitetty Helsingin kaupungin, eli yhteensä kunta-Helsingin ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan, vuoden 2023 tuloslaskelma.

Talouden ohjauksessa sekä raportoinnissa Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan vuodesta 2023 alkaen kuitenkin kahdessa kokonaisuudessa: talouden tunnuslukujen näkökulmasta muihin kuntiin vertautuvan Kunta-Helsingin tasolla ja valtion rahoittaman ja muihin hyvinvointialueisiin talouden tunnuslukujen näkökulmasta vertautuvan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe) näkökulmasta.

Helsingin kaupungin tunnuslukuihin ei ole Suomessa vertailukohtaa vuodesta 2023 alkaen.

Kunta-Helsingin vuoden 2023 talouden toteutumista tulos- ja rahoituslaskelman tasolla on tarkasteltu luvussa 2.1.3. ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden toteutumista luvussa 3.1.3.

Alla olevaa vuosikatetta kuvaavia tunnuslukuja vuosien 2022-2019 osalta voi verrata kunta-Helsingin vastaaviin tunnuslukuihin luvussa 2.1.3.

	2023	2022	2021	2020	2019
Toimintatuotot toimintakuluista, prosenttia	22,0	23,3	27,1	25,6	27,9
Vuosikate, miljoonaa euroa	854,7	732,8	757,1	863,4	741,4
Vuosikate, prosenttia poistoista	227,3	189,4	185,3	229,7	203,4
Vuosikate, euroa/asukas ¹	1 266	1 104	1 150	1 314	1 134

¹ Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Vastaava päivitys on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin.

1.1.3.2 Toiminnan rahoitus

HELSINGIN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	854 720	732 815
Satunnaiset erät	-12 983	1 098
Tulorahoituksen korjauserät	21 445	-80 815
	863 182	653 099
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-861 841	-1 032 173
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 805	8 125
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	65 602	855 631
	-772 433	-168 418
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	90 748	484 681
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-35 508	-542 586
Antolainasaamisten vähennys	90 121	104 911
	54 614	-437 675
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 376	115 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-46 577	-76 922
	-45 201	38 078
Oman pääoman muutokset	691	-14 061
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	115 910
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 556	-7 976
Saamisten muutos	-231 915	-221 512
Korottomien velkojen muutos	-129 220	300 219
	-367 691	186 642
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-357 588	-227 016
RAHAVAROJEN MUUTOS	-266 840	257 665
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 138 735	1 405 575
Rahavarat 1.1.	1 405 575	1 147 910
	-266 840	257 665

Rahoituslaskelman tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

	2023	2022	2021	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirta, (kertymä v. 2019 - 2023), 1 000 euroa	443 939	503 908	264 278	512 854	354 671
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, miljoonaa euroa, ilman liikelaitoksen (HKL) yhtiöittämisen kirjanpidollista vaikutusta vuonna 2022	-49,5	10,4	264,3	512,9	354,7
Investointien tulorahoitus, prosenttia	102,0	71,6	87,9	84,6	96,9
Investointien tulorahoitus, prosenttia ilman liikelaitoksen yhtiöittämistä vuonna 2022	..	96,6
Lainanhoitokate	11,8	8,1	8,2	9,1	7,4
Kassan riittävyys, pv	66	77	70	85	77

Edellä kuvattuja rahoituslaskelman vuoden 2023 tunnuslukuja toiminnan ja investointien rahavirran sekä investointitason osalta voi verrata kunta-Helsingin vuosien 2022-2019 vastaaviin tunnuslukuihin luvussa 2.1.3.2.

1.1.4 Helsingin kaupungin rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	42 221	44 176
Muut pitkävaikutteiset menot	46 830	65 635
Ennakkomaksut	472	233
	89 524	110 044
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 751 839	3 658 325
Rakennukset	2 046 853	1 920 596
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 947 760	1 779 519
Koneet ja kalusto	284 869	294 817
Muut aineelliset hyödykkeet	13 919	13 586
Ennakkomaksut ja keskenkäynteiset hankinnat	460 245	421 414
	8 505 484	8 088 258
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 547 318	3 525 341
Muut lainasaamiset	2 263 276	2 317 890
Muut saamiset	546	546
	5 811 141	5 843 777
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	60 640	68 051
Lahjoitusvarojen varat	5 928	5 695
Muut toimeksiantojen varat	591 886	536 788
	658 454	610 533
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	8 994	8 476
Keskenkäynteiset tuotteet	37 427	31 417
Muu vaihto-omaisuus	124	96
	46 545	39 989
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	155	155
Muut saamiset	20 205	20 205
	20 360	20 360
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	68 262	66 412
Lainasaamiset	321 004	120 397
Muut saamiset	319 993	291 468
Siirtosaamiset	145 006	92 708
	854 265	570 984
Saamiset yhteensä	874 625	591 344
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 086 275	855 863
Rahat ja pankkisaamiset	52 460	549 711
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 124 507	16 689 519

1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 014 829	2 972 407
Arvonkorotusrahasasto	1 788 946	1 789 372
Muut omat rahastot	655 021	695 057
Muu oma pääoma	729 031	729 031
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	7 265 957	6 850 371
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	467 217	364 221
	13 921 001	13 400 458
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	47 745	47 331
Vapaaehtoiset varaukset		3 580
	47 745	50 911
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	59 230	54 861
Muut pakolliset varaukset	39 742	
	98 972	54 861
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	60 640	68 051
Lahjoitusrahastojen pääomat	5 928	5 695
Muut toimeksiantojen pääomat	591 886	536 788
	658 454	610 533
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	845 836	897 166
Lainat muilta luotonantajilta	7 438	7 438
Saadut ennakot	4 743	4 743
Ostovelat	1 315	1 013
Liittymismaksut ja muut velat	0	4 600
	859 332	914 960
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	52 706	46 577
Saadut ennakot	14 746	14 508
Ostovelat	278 666	275 803
Liittymismaksut ja muut velat	764 438	673 893
Siirtovelat	428 447	647 015
	1 539 003	1 657 796
Vieras pääoma yhteensä	2 398 335	2 572 756
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 124 507	16 689 519

Kaupungin (sisältäen Kunta-Helsingin ja Sotepen taseet) taseen loppusumma (keskinäiset tapahtumat eliminoituna) vuonna 2023 kasvoi 435 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2022 kasvu oli 627 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 kasvu oli 216 miljoonaa euroa.

Korkean investointitason kautta aineellisten hyödykkeiden erät ovat kasvaneet. Vaihtuvissa vastaavissa Kaupungin lyhytaikaiset lainasaamiset kasvoivat noin 200 miljoonalla eurolla asuntotuotannon toimeksiantojen (Heka-, Haso- ja Hitas-kohteita) menojen ja tulojen eriaikaisuudesta johtuen.

Vieraassa pääomassa näkyy siirtovelkoja pienentävästi 214 miljoonaa euroa hyvinvointialueiden 2023 valtionrahoituksen ensimmäisen erän maksaminen jo joulukuussa 2022, ja tämä siirtovelka poistui vuoden 2023 tilinpäätöksessä Helsingin kaupungin yhdistellyssä taseessa.

Taseen tunnusluvut, jotka ilmaisevat vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta, ovat kehittyneet seuraavasti:

Taseen tunnusluvut	2023	2022	2021	2020	2019
Omavaraisuusaste, prosenttia	81,7	80,7	81,8	80,8	81,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	39,6	45,3	40,3	44,7	43,8
Lainakanta 31.12., miljoonaa euroa	906	951	913	992	1 014
Lainat, euroa/asukas ¹	1 342	1 432	1 387	1 510	1 550
Lainasaamiset 31.12., miljoonaa euroa	2 263	2 318	1 880	1 895	1 950
Lainat ja vuokravastuut 31.12., miljoonaa euroa	1 559	1 561	1 501	1 483	1 250
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas ¹	2 309	2 351	2 279	2 258	1 912
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), miljoonaa euroa	7 733	7 215	6 864	6 541	6 102
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas ¹	11 457	10 865	10 425	9 957	9 333

¹Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää
Vastaavat päivitykset on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin.

Kunta-Helsingin lainakanta on 153 miljoonaa euroa Helsingin kaupungin lainakantaa (906 miljoonaa euroa 2023 lopussa) suurempi, koska taloudeltaan kunta-Helsingistä eriytettyllä sotepella on lyhytaikaisia lainasaamisia kunta-Helsingiltä vuoden 2023 lopussa 153,7 miljoonaa euroa. Sotepe toimialan kirjanpidollisen yhdystilin saldo oli positiivinen vuoden 2023 lopussa.

Edellä kuvattu Helsingin kaupungin sisäinen tilijärjestely huomioiden tulee kunta-Helsingin ulkoista lainakantaa tarkastella Helsingin kaupungin lainakantalukujen kautta.

1.1.5 Helsingin kaupungin kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa kaupungin rahan lähteet ja käytön. Siihen on koottu yhteen kaikki tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Kokonaistulojen ja -menojen erotus 152 miljoonaa euroa on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

TULOT	Miljoonaa euroa	MENOT	Miljoonaa euroa
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	1 173	Toimintakulut	5 452
Verotulot	2 038	Valmistus omaan käyttöön	-124
Valtionosuudet	200		
Valtion rahoitus	2601	Korkokulut	28
Korkotuotot	116	Muut rahoituskulut	0
Muut rahoitustuotot	83	Satunnaiset kulut	13
Tulorahoituksen korjaukset		Tulorahoituksen korjaukset	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-38	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-15
		Pakollisten varausten muutos	-44
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	24	Investointimenot	862
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	66		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	90	Antolainasaamisten lisäykset	36
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	47
Oman pääoman lisäykset	52		
Kokonaistulot yhteensä	6 406	Kokonaismenot yhteensä	6 253

Täsmäytys:

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 6 406 - 6 253 = 152

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = -267 - (419) = 152

Kokonaistulot ja – menot – laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja – menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Rahavarojen muutos vähennettynä Muut maksuvalmiuden muutokset -erän summalla.

1.1.6 Helsingin kaupunkikonsernin toiminta ja talous

1.1.6.1 Yhdistelmä tilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja säätiöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	34	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt	52	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt	13	
Kuntayhtymät	4	
Hyvinvointiyhtymät	1	
Osakkuusyhteisöt	35	14
Muut omistusyhteisyhteisöt	3	
Yhteensä	142	14

1.1.6.2 Toiminnan ohjaus

Kaupunkikonserni on omistus- ja hallintorakenne, jonka tarkoituksena on mahdollistaa siihen kuuluvien yksiköiden välinen yhteistyö, josta koituu hyötyä kaupungin asukkaille ja alueelle. Helsingin kaupunkikonsernin muodostavat Helsingin kaupunki ja ne yhteisöt sekä säätiöt, joissa kaupungilla on määräysvalta. Suurin osa tytäryhtiöistä on kaupungin sataprosenttisesti omistamia. Kaupunki emoyhteisönä vastaa kehityksen ohjaamisesta sekä järjestettävien palvelujen määrittelystä. Kaupunkikonsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamana kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti.

Kaupungin konserniohjauksen periaatteet määritellään konserniohjeessa, joka toimii kehiksenä kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjaukselle kaupungin asettamien tavoitteiden tulokselliseksi toteuttamiseksi sekä tukee kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata kokonaisuutena yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla kaupunkikonsernin kokonaisuutena edistään. Konserniohje sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohje uudistettiin vuoden 2023 aikana.

Omistajapolitiikka luo puitteet kaupungin konsernijohtamiselle ja omistajaohjaukselle. Kaupungin omistajapolitiikka määritellään konserniohjeessa kaupungin omistajuuden lähtökohtien ja muiden omistamista ja ohjausta koskevien määräysten kautta sekä valtuustokausittain hyväksyttävässä kaupunkistrategiassa ja mahdollisissa muissa omistajapolitiikkaa koskevissa päätöksissä. Lisäksi kaupungin omistajapolitiikka ilmenee kaupunginhallituksen hyväksymissä tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määriteltyinä tavoitteina ja toimintalinjauksina.

Kaupungin omistajapolitiikka konkretisoi, millaista omaisuutta kaupunki hankkii ja omistaa sekä missä tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä, vaan sen tulee tukea ja palvella palvelujen järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin yhteiskunnallisia, elinkeino-, liikunta-, kulttuuri- ja muita poliittisia tavoitteita. Omistamisella edistetään myös kaupungin ilmasto-, biodiversiteetti- ja muiden vastuullisuustavoitteiden toteutumista. Omistajuudella tavoitellaan taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Tästä syystä kaupungin toimimisella jonkin yhteisön perustajana, omistajana tai jäsenenä tulee olla kaupungin tehtävään ja strategiaan perustuva tarkoitus ja tavoite. Tämä tarkoitus sekä kaupungin yhteisölle asettamat tavoitteet määritellään tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa.

Kaupungin omistajaohjaus on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva tytäryhteisö ottaa toiminnassaan huomioon yhteisökohtaisessa omistajastrategiassaan määritellyn omistajan tahdon ja tavoitteet, kaupunkistrategian sekä kaupunkikonsernin kokonaisuuden.

Kaupunki on pitkäjänteinen, vahva ja aktiivinen omistaja. Kaupungin omistaja-arvon tulee kehittyä myönteisesti ja sitä tulee suojata. Omistaja-arvon suojaamiseen liittyy muun muassa kaupungin tytäryhteisöjen omaisuuden arvon säilyttäminen. Tämän mukaisesti kaupunki edistää tytäryhteisöjen mahdollisuuksia omistaja-arvon pitkäjänteiseen kasvatamiseen sekä kannattavaan ja kustannustehokkaaseen toimintaan kilpailuneutraaliteettisäännökset huomioon ottaen. Kaupunki pyrkii konserniohjauksessa edistämään eri sukupuolten ja kieliryhmien välistä yhdenvertaisuutta.

Helsingin kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen tapahtumia on käsitelty kunta-Helsingin konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen osalta kunta-Helsingin tilinpäätöksessä luvussa 2.1.6. sekä sotepe-konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen osalta sotepe tilinpäätöksessä luvussa 3.1.6.

1.1.6.3 Olennaiset tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuodesta 2023 alkaen Helsingin kaupunkikonsernia tarkastellaan kunta-Helsinki-konsernin, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala-konsernin ja Helsingin kaupunkikonsernin kokonaisuuksina. Näiden konsernien toiminnan ohjaus on osa yhteistä kokonaisuutta ja noudattaa koko kaupungin konserniohjauksen ja omistajaohjauksen periaatteita. Kunta-Helsinki-konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä on raportoitu luvussa 2.1.6.3. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala-konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä on raportoitu luvussa 3.1.6.3.

1.1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen

Vuodesta 2023 alkaen Helsingin kaupunkikonsernia tarkastellaan kunta-Helsinki-konsernin, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala-konsernin ja Helsingin kaupunkikonsernin kokonaisuuksina. Näiden konsernien toiminnan ohjaus on osa yhteistä kokonaisuutta ja noudattaa koko kaupungin konserniohjauksen ja omistajaohjauksen periaatteita.

Tilinpäätöksessä esitetään tytäryhteisökohtaiset omistajastrategioiden mukaiset tavoitteet ja mittarit kaupungin avustusta saaville tytäryhteisöille sekä muille keskeisimmille tytäryhteisöille talousarvion 2023 mukaisesti. Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteumaa on arvioitu talousarvion noudattamisohjeiden (Khs 12.12.2022) mukaisesti (Toteutui/Ei toteutunut).

Kunta-Helsinki-konsernin tytäryhteisöiden tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu luvussa 2.1.6.4. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala-konsernin tytäryhteisöiden tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu luvussa 3.1.6.4.

1.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuuston 1.11.2023 (§ 250) hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat myös tytäryhteisöjä ja niiden hallituksia. Tämän lisäksi ohjeita annetaan kaupunginhallituksen 13.1.2020 (§ 12) hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta -ohjeessa sekä kaupunginhallituksen 28.10.2019 (§ 722) hyväksymissä Helsingin kaupungin eettisissä periaatteissa.

Sisäinen valvonta tarkoittaa sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kaupunginvaltuuston 1.3.2023 (§ 58) hyväksymän konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen tulee noudattaa kaupunginhallituksen kulloinkin hyväksymää ohjetta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta Helsingin kaupunkikonsernissa. Tytäryhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Hallituksen on huolehdittava siitä, että tytäryhteisössä on toimivat johtamisen, raportoinnin, sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan menettelyt. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää ottaen huomioon tytäryhteisön toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden toteutumisen seuranta ja raportointi ovat osa kunkin tytäryhteisön sisäistä valvontaa.

Konserniohje (Kvsto 1.3.2023 § 58) määrittää toimivallan ja vastuunjaon konserniohjauksessa. Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat: kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konsernijaosto, pormestari ja apulaispormestarit sekä kansliapäällikkö. Kaupungin konsernijohtoon tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Helsingin kaupungin konserniyhteisöissä noudatettava Hyvä hallinto- ja johtamistapa ohje (koja 22.5.2023) sisältää yhteisöjen hallintoa ja johtamista koskevat ohjeet konsernin erityisluonne ja konserniin kuuluvien yhteisöjen erityistehtävät huomioon ottaen. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on yhtenäistää kaupungin tytäryhteisöjen hallinto- ja johtamiskäytäntöjä, selkeyttää konserniohjeen mukaisen konserniohjauksen toteuttamista ja antaa ohjeita yhteisön toimivalle johdolle sekä hallitusten jäsenille.

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää kaupungin tytäryhteisöjen hallitukseen nimettävistä henkilöistä. Nimeämisissä otetaan huomioon kuntalain ja konserniohjeen määräykset sekä tytäryhteisökohtaisen omistajastrategian edellyttämät hallitusten kollektiiviset osaamisvaatimukset.

Konsernijohto valvoo tytäryhteisöjen toimintaa ja tuloksellisuutta säännöllisesti muun muassa seurantaraporttien avulla. Tytäryhteisöille tarkoitettua portaalien kautta raportoidaan omistajastrategisten tavoitteiden toteumat, merkittävimmät tapahtumat raportointikaudella, tulevaisuuden näkymät sekä talouden avainluvut. Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määritellyt pidemmän aikavälin tavoitteet korvaavat vuodesta 2022 lähtien talousarviovalmistelun yhteydessä aiemmin erikseen vuosittain määritellyt kaupunginvaltuustolle raportoitavat tavoitteet sekä konsernijaostolle raportoitavat tavoitteet.

Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen liitteeksi 76 tytäryhteisöä veloitettiin toimittamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekonsa. Tarkemmat selonteot konsernivalvonnan järjestämisestä löytyvät tilinpäätöksen osioissa: 2.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä (kunta-Helsinki) sekä 3.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä (sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala).

1.1.6.6 Kaupunkikonsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut

Tilinpäätöksessä 2023 Helsingin kaupungin talous esitetään myös konsernien osalta kolmessa kokonaisuudessa: Helsingin kaupunkikonserni, kunta-Helsingin konserni sekä valtion rahoittaman sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konserni.

Helsingin kaupunkikonsernin lukuihin sisältyvät sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen huomattavat tulo- ja menoerät. Sotepe-konsernin talous on valtionrahoitteisena eriytetty muun Helsingin kaupunkikonsernin taloudesta, siten Helsingin kaupunkikonsernin lukujen sijasta tulee tarkastella ensi sijassa muihin kuntiin vertautuvan kunta-Helsingin konsernin lukuja sekä muihin hyvinvointialueisiin vertautuvan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin lukuja.

Konsernitilinpäätösten vertailu edellisiin vuosiin on mahdollista ainoastaan Helsingin kaupunkikonsernin tulos- ja rahoituslaskelmien talouden tasapainoa kuvaavien tunnuslukujen osalta.

Kunta-Helsingin konsernin talouden toteutumista on käsitelty luvussa 2.1.6.6. ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin talouden toteutumista luvussa 3.1.6.6.

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2023 tulos oli noin 457 miljoonaa euroa. Tulos parani vuodesta 2022 noin 6 miljoonaa euroa (2022: 451 miljoonaa euroa). Kaupunkikonsernin tuloslaskelman ylijäämä oli 441 miljoonaa euroa ja se parani edellisestä vuodesta 10 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin investoinnit huomioiden vuoden 2023 toiminnan ja investointien rahavirta oli -557 miljoonaa euroa alijäämäinen, 114 miljoonaa euroa vuoden 2022 tasoa parempi (2022: -671 miljoonaa euroa). Helsingin kaupungin vaikutus kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirtaan oli 23 miljoonaa euroa. Helen-konsernin liikevoitto oli 55 miljoonaa euroa ja bruttoinvestoinnit 462 miljoonaa euroa. Helen-konsernin vuosien 2023 ja 2022 korkean investointitason vaikutus kaupunkikonsernin rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirran alijäämäisyyteen on ollut merkittävä.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli 7 412 miljoonaa euroa eli 10 981 euroa asukasta kohden (2022: 6 516 miljoonaa euroa). Tästä Helsingin kaupungin lainakanta oli 906 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin lainakanta pieneni 47 miljoonaa euroa ja tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien (kuntayhtymien osalta omistusosuussuhteessa) yhteenlaskettu lainakanta kasvoi noin 943 miljoonaa euroa (2022: 588 miljoonaa euroa). Tytäryhteisöistä merkittävimmin lainakanta kasvoi Helen-konsernissa, noin 335 miljoonaa euroa, Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:ssä, noin 275 miljoonaa euroa ja Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat -yhtiössä, noin 78 miljoonaa euroa.

Helsingin kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuneisuus nousi 95,7 prosentin tasolle, kun se vuonna 2022 oli 93,6 prosenttia. Vuosina 2021–2018 suhteellinen velkaantuneisuus oli noin 88 prosentissa.

Yhteisöraportissa 1–12/2023 esitetään merkittävimmistä tytäryhteisöistä toiminnan ja talouden kehittymistä koskevat tiedot vuodelta 2023.

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.-31.12.2023	01.01.-31.12.2022
Toimintatuotot	4 862 194	4 846 847
Toimintakulut	-8 154 645	-7 915 195
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	-1 122	-13 297
TOIMINTAKATE	-3 293 573	-3 081 645
Verotulot	2 020 104	4 091 578
Valtionosuudet	2 801 817	378 401
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	67 747	21 047
Muut rahoitustuotot	65 253	23 622
Korkokulut	-164 796	-59 089
Muut rahoituskulut	-14 507	-13 648
	-46 303	-28 069
VUOSIKATE	1 482 046	1 360 264
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 018 982	-906 474
Omistuksen eliminointierot	-6 616	-4 757
Arvonalentumiset	73	-83
	-1 025 525	-911 314
Satunnaiset erät	278	2 139
TILIKAUDEN TULOS	456 799	451 089
Tilinpäätössiirrot	-2 679	-136
Tilikauden verot	-18 341	-19 635
Laskennalliset verot	953	-7 721
Vähemmistöosuudet	3 980	6 933
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	440 712	430 529

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 482 046	1 360 264
Satunnaiset erät	278	2 139
Tilikauden verot	-18 341	-19 635
Tulorahoituksen korjauserät	-100 530	-69 879
	1 363 453	1 272 889
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-2 286 869	-2 704 550
Rahoitusosuudet investointimenoihin	29 226	61 557
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	336 905	698 966
	-1 920 738	-1 944 028
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-557 285	-671 139
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-16 455	-47 343
Antolainasaamisten vähennys	9 416	10 823
	-7 039	-36 520
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 306 407	904 175
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-359 898	-307 165
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-59 603	28 558
	886 907	625 567
Oman pääoman muutokset	691	-1 546
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-8 560	25 333
Vaihto-omaisuuden muutos	115 673	-175 216
Saamisten muutos	-324 085	-107 500
Korottomien velkojen muutos	-346 327	570 178
	-563 299	312 795
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	317 260	900 296
RAHAVAROJEN MUUTOS	-240 026	229 158
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 567 527	1 807 553
Rahavarat 1.1.	-1 807 553	1 578 395
	-240 026	229 157

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNITASE

1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	225 873	308 606
Muut pitkävaikutteiset menot	136 665	159 843
Ennakkomaksut	27 989	4 937
	390 527	473 386
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 841 232	3 748 216
Rakennukset	7 863 593	7 252 924
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 768 870	3 361 428
Koneet ja kalusto	1 394 151	1 345 511
Muut aineelliset hyödykkeet	26 403	26 075
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 235 146	2 334 556
	19 129 395	18 068 710
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	406 883	380 109
Muut osakkeet ja osuudet	509 452	498 280
Muut lainasaamiset	498 479	524 518
Muut saamiset	2 895	2 855
	1 417 709	1 405 763
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	652 545	592 695
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	190 009	305 682
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	219 072	121 662
Lyhytaikaiset saamiset	1 009 400	731 359
	1 228 472	853 021
Rahoitusarvopaperit	1 207 383	976 976
Rahat ja pankkisaamiset	360 145	830 577
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 576 185	23 506 810

1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 014 829	2 972 407
Säätiöiden peruspääomat	9 115	9 115
Arvonkorotusrahasto	1 790 218	1 790 643
Muut omat rahastot	1 146 830	1 181 970
Muu oma pääoma	732 181	734 076
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	7 015 276	6 536 603
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	440 712	430 529
	14 149 162	13 655 342
VÄHEMMISTÖOSUUDET	287 438	313 520
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	59 771	55 475
Muut pakolliset varaukset	45 973	42 918
	105 744	98 393
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	681 799	630 509
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 077 920	6 057 380
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	215 387	157 249
	7 293 307	6 214 629
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	333 790	459 035
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 724 946	2 135 382
	2 058 735	2 594 417
Vieras pääoma yhteensä	9 352 042	8 809 046
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 576 185	23 506 810

Konsernin tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

Konsernin tunnusluvut, 1 000 euroa	2023	2022	2021	2020	2019
Konsernituloslaskelma					
Toimintatuotot/ Toimintakulut, prosenttia	59,6	61,2	60,9	59,4	61,5
Vuosikate/ poistot, prosenttia	145,5	150,0	142,0	170,4	166,8
Vuosikate, euroa/ asukas	2 196	2 049	2 029	2 190	2 106
Konsernirahoituslaskelma					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa	-2 161 619	-1 631 657	-789 254	-495 288	-283 135
Investointien tulorahoitus, prosenttia	65,6	51,5	67,0	63,7	62,8
Lainanhoitokate	3,1	3,9	3,9	4,8	3,1
Kassan riittävyys (pv)	52	60	60	66	62
Konsernitase					
Omavaraisuusaste, prosenttia	58,7	59,4	61,6	62,1	62,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	95,7	93,6	88,3	90,3	88,6
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	7 455 989	6 967 132	6 554 645	6 237 774	5 724 455
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	11 047	10 492	9 955	9 495	8 755
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	7 411 709	6 516 415	5 890 869	5 552 118	5 171 263
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	10 981	9 813	8 946	8 452	7 909
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 euroa	8 577 088	7 556 585	6 852 648	6 432 236	5 662 877
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	12 707	11 380	10 407	9 792	8 661
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	498 479	524 518	487 985	484 238	474 043
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	739	790	741	737	725
Asukasmäärä	674 963	664 028	658 457	656 920	653 835

1 Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Vastaava päivitys on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin.

1.1.7 Helsingin kaupungin tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen varausten ja rahastojen muutoksia on 465.746.476,94 euroa. Tulokseen sisältyvät myös kaupungin liikelaitosten ja itsenäisinä taseyksikköinä käsiteltyjen rahastojen tulokset, jotka käsitellään niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alla olevien liikelaitosten yli-/alijäämä siirretään kyseessä olevan liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti taseen omaan pääomaan.

Liikelaitos	Yli- / alijäämä	2023 euroa
Liikenneliikelaitos (HKL)	ylijäämä	5 378 633,05
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	ylijäämä	1 044,51
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	ylijäämä	127 388,57
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	alijäämä	-975 008,48
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	alijäämä	-3 538 748,91

Alla olevien rahastojen yli-/alijäämä siirretään rahaston sääntöjen mukaisesti kyseisen rahaston rahastopääomaan.

Rahasto	Yli- / alijäämä	2023 euroa
Asuntotuotantorahasto	ylijäämä	5 175 683,95
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	ylijäämä	2 090 410,12
Vakuutusrahasto	ylijäämä	2 262 020,60
Innovaatorahasto	alijäämä	-5 624 754,91
Osallisuusrahasto	alijäämä	-2 198 783,16

Kaupunginhallitus esittää lisäksi, että muu Helsingin kaupungin tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

	2023 euroa
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä	9 519,40
Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivarauksesta syntynyttä poistoeroa tuloutetaan	840 939,63
Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin	466 224 050,31

Talousarvion toteutuminen

Helsingin kaupunki

1.2 Helsingin kaupungin talousarvion toteutuminen

1.2.1 Helsingin kaupungin tuloslaskelmanosan toteutuminen

1.2.1.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1 000 euroa	Toteutunut 2022	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023	Toteuma % 2023	Ylitysoikeus 2023
Toimintatulot						
Myyntitulot	309 019	343 974	351 981	8 008	102	
Maksutulot	197 470	181 424	245 926	64 502	136	
Tuet ja avustukset	131 518	33 399	78 219	44 820	234	
Vuokratulot	406 741	396 380	428 845	32 465	108	
Muut toimintatulot	119 929	148 600	68 009	-80 591	46	
	1 164 676	1 103 776	1 172 980	69 204	106	
Valmistus omaan käyttöön	119 598	134 531	124 337	-10 194	92	
Toimintamenot						
Palkat	-1 543 573	-1 617 964	-1 621 539	-3 575	100	-10 000
Henkilösivumenot	-407 663	-450 091	-433 573	16 518	96	-11 350
Palvelujen ostot	-2 391 794	-2 286 471	-2 564 073	-277 602	112	-57 537
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-223 616	-224 808	-227 348	-2 540	101	
Avustukset	-304 375	-311 711	-331 580	-19 869	106	-29 700
Vuokramenot	-215 222	-213 254	-225 986	-12 732	106	-1 300
Muut toimintamenot	-39 816	-202 160	-47 898	154 262	24	-5 600
	-5 126 058	-5 306 458	-5 451 997	-145 539	103	-115 487
TOIMINTAKATE	-3 841 784	-4 068 151	-4 154 680	-86 529	102	-115 487
Verotulot ja valtionosuudet						
Verotulot	4 099 817	1 960 000	2 038 330	78 330	104	
Valtionosuudet	377 643	186 000	200 210	14 210	108	
Valtion rahoitus		2 592 301	2 600 907	8 606	100	
	4 477 460	4 738 301	4 839 448	101 147	102	
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	73 659	85 220	115 640	30 420	136	
Muut rahoitustulot	39 393	72 921	82 670	9 749	113	
Korkomenot	-15 336	-27 809	-27 971	-162	101	-9 000
Muut rahoitusmenot	-576	-1 512	-387	1 126	26	-11 850
	97 140	128 820	169 952	41 132	132	-20 850
VUOSIKATE	732 815	798 970	854 720	55 750	107	-136 337
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-386 962	-378 623	-374 983	3 640	99	
Arvonalentumiset			-1 007	-1 007	..	
	-386 962	-378 623	-375 990	2 633	99	
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	1 098				..	
Satunnaiset kulut			-12 983	-12 983	..	
	1 098		-12 983	-12 983	..	
TILIKAUDEN TULOS	346 952	420 346	465 746	45 400	111	-136 337
Poistoeron muutos	15 007	2 591	-414	-3 005	-16	
Varausten muutos	1 617		3 580	3 580	..	
Rahastojen lisäys	-5 008		-10 014	-10 014	..	
Rahastojen vähennys	5 654		8 319	8 319	..	143
	17 269	2 591	1 471	-1 120	57	143
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ (-)	364 221	422 937	467 217	44 280	110	-136 194

1.2.1.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

1 000 euroa	Toteutunut 2022	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023	Toteuma % 2023	Ylitysoikeus 2023
Toimintatulot						
Myyntitulot	212 901	290 941	211 188	-79 752	73	
Maksutulot	204 751	180 704	255 486	74 782	141	
Tuet ja avustukset	131 324	35 604	79 758	44 154	224	
Vuokratulot	908 690	957 520	993 470	35 950	104	
Muut toimintatulot	120 004	149 753	92 515	-57 238	62	
	1 577 670	1 614 521	1 632 417	17 896	101	
Valmistus omaan käyttöön	11 062	13 110	11 407	-1 703	87	
Toimintamenot						
Palkat	-1 412 347	-1 489 129	-1 485 855	3 273	100	-10 000
Henkilösivumenot	-373 413	-418 924	-400 139	18 786	96	-11 350
Palvelujen ostot	-2 466 413	-2 380 057	-2 625 052	-244 995	110	-57 537
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-173 036	-179 634	-172 597	7 037	96	
Avustukset	-305 514	-313 408	-341 284	-27 876	109	-29 700
Vuokramenot	-701 229	-752 404	-772 825	-20 421	103	-1 300
Muut toimintamenot	-40 116	-199 996	-53 033	146 963	27	-5 600
	-5 472 068	-5 733 551	-5 850 785	-117 234	102	-115 487
TOIMINTAKATE	-3 883 336	-4 105 920	-4 206 961	-101 041	102	-115 487
Verotulot ja valtionosuudet						
Verotulot	4 099 817	1 960 000	2 038 330	78 330	104	
Valtionosuudet	377 643	186 000	200 210	14 210	108	
Valtion rahoitus		2 592 301	2 600 907	8 606	100	
	4 477 460	4 738 301	4 839 448	92 541	102	
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	72 980	81 346	130 396	49 050	160	
Muut rahoitustulot	45 285	78 418	88 118	9 700	112	
Korkomenot	-13 026	-24 500	-32 280	-7 780	132	-9 000
Muut rahoitusmenot	-505	-1 500	-344	1 156	23	-11 850
	104 734	133 764	185 890	52 126	139	-20 850
VUOSIKATE	698 858	766 145	818 377	43 625	107	-136 337
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-351 323	-341 668	-339 013	2 655	99	
Arvonalentumiset			-1 007			
	-351 323	-341 668	-340 020	2 655	100	
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	1 098					
Satunnaiset kulut			-12 983		..	
	1 098		-12 983		..	
TILIKAUDEN TULOS	348 633	424 477	465 374	40 896	110	-136 337
Poistoeron muutos	841		841	841	..	
Rahastojen lisäys	-128				..	
Rahastojen vähennys	16		10	10	..	143
	729		850	850	..	143
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ (-)	349 362	424 477	466 224	41 747	110	-136 194

1.2.2 Helsingin kaupungin rahoitusosan toteutuminen

1.2.2.1 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1 000 euroa	Toteutunut 2022	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023	Toteuma-% 2023	Ylitysoikeus 2023
Toiminnan rahavirta						
Tulorahoitus						
Vuosikate	732 815	798 970	854 720	55 750	107	-136 337
Satunnaiset erät	1 098		-12 983	-12 983	...	
Tulorahoituksen korjauserät	-80 815	-115 540	21 445	136 985	-19	
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 032 173	-905 549	-861 841	43 708	95	-152 347
Rahoitusosuudet investointimenoihin	8 125	9 304	23 805	14 501	256	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	855 631	174 250	65 602	-108 648	38	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	484 681	-38 565	90 748	129 313	-235	-288 684
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-542 586	-87 400	-35 508	51 892	41	-118 534
Antolainasaamisten vähennys	104 911	85 484	90 121	4 637	105	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	115 000	100 000	1 376	-98 624	1	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-76 922	-51 953	-46 577	5 376	90	
Oman pääoman muutokset	-14 061		691	691	...	
Muut maksuvalmiuden muutokset	186 642	512	-367 691	-368 203	-71 815	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-227 016	46 643	-357 588	-404 231	-767	-118 534
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	257 665	8 078	-266 840	-274 918	-3 303	-407 218

1.2.2.2 Talousarvion rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu

1 000 euroa	Toteutunut 2022	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023	Toteuma-% 2023	Ylitysoikeus 2023
Toiminnan rahavirta						
Tulorahoitus						
Vuosikate	698 858	766 145	818 377	52 232	107	-136 337
Satunnaiset erät	1 098		-12 983	-12 983	...	
Tulorahoituksen korjauserät	-80 866	-115 540	19 750	135 290	-17	
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-954 224	-827 647	-822 963	4 684	99	-152 347
Rahoitusosuudet investointimenoihin	8 125	9 304	23 805	14 501	256	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	326 692	174 250	65 236	-109 014	37	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-317	6 512	91 223	84 711	1 401	-288 684
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-510 590	-60 900	-25 083	35 817	41	-118 534
Antolainasaamisten vähennys	260 338	74 309	78 997	4 688	106	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	194 245	100 000	1 376	-98 624	1	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-64 969	-40 000	-34 624	5 376	87	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 132		0			
Oman pääoman muutokset	20 970		691	691	...	
Muut maksuvalmiuden muutokset	195 402	-50 294	-365 248	-314 954	726	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	96 528	23 115	-343 892	-367 007	-1 488	-118 534
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	96 212	29 627	-252 668	-282 296	-853	-407 218

Tilinpäätöslaskelmat

Helsingin kaupunki

1.3 Helsingin kaupungin tilinpäätöslaskelmat

1.3.1 Helsingin kaupungin tuloslaskelma

	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	351 981 072,20	309 018 667,02
Maksutuotot	245 925 796,65	197 469 766,61
Tuet ja avustukset	78 219 045,76	131 517 749,43
Vuokratuotot	428 845 020,49	406 740 909,27
Muut toimintatuotot	68 009 237,05	119 928 859,37
	1 172 980 172,15	1 164 675 951,70
Valmistus omaan käyttöön	124 336 829,03	119 598 276,02
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 621 539 353,84	-1 543 573 323,35
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-368 982 540,19	-348 635 792,29
Muut henkilösivukulut	-64 590 767,29	-59 026 923,48
Palvelujen ostot	-2 564 072 617,03	-2 391 793 834,39
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-227 347 676,04	-223 616 290,29
Avustukset	-331 579 723,44	-304 375 180,19
Vuokratulot	-225 986 246,22	-215 221 556,29
Muut toimintakulut	-47 898 062,56	-39 815 512,21
	-5 451 996 986,61	-5 126 058 412,49
TOIMINTAKATE	-4 154 679 985,43	-3 841 784 184,77
Verotulot ja valtionosuudet		
Verotulot	2 038 330 186,66	4 099 816 850,38
Valtionosuudet	200 210 427,00	377 642 702,00
Valtion rahoitus	2 600 907 248,34	
	4 839 447 862,00	4 477 459 552,38
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	115 640 158,62	73 659 035,78
Muut rahoitustuotot	82 669 888,12	39 393 093,22
Korkokulut	-27 971 498,25	-15 336 467,07
Muut rahoituskulut	-386 754,28	-575 679,49
	169 951 794,21	97 139 982,44
VUOSIKATE	854 719 670,78	732 815 350,05
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-374 983 008,35	-386 961 683,60
Arvonalentumiset	-1 006 962,30	0,00
	-375 989 970,65	-386 961 683,60
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	1 098 215,49
Satunnaiset kulut	-12 983 223,19	0,00
	-12 983 223,19	1 098 215,49
TILIKAUDEN TULOS	465 746 476,94	346 951 881,94
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-413 994,79	15 006 524,16
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	3 579 934,10	1 616 777,43
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 695 057,20	645 734,87
	1 470 882,11	17 269 036,46
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	467 217 359,05	364 220 918,40

1.3.2 Helsingin kaupungin rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	854 719 671	732 815 350
Satunnaiset erät	-12 983 223	1 098 215
Tulorahoituksen korjauserät	21 445 381	-80 814 926
	863 181 828	653 098 639
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-861 841 011	-1 032 173 206
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 805 340	8 124 963
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	65 602 291	855 630 641
	-772 433 381	-168 417 603
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	90 748 447	484 681 037
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-35 507 597	-542 586 145
Antolainasaamisten vähennys	90 121 126	104 911 481
	54 613 530	-437 674 665
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 375 766	115 000 001
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-46 576 948	-76 921 884
	-45 201 182	38 078 117
Oman pääoman muutokset	690 718	-14 061 301
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	115 910 444
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 556 155	-7 975 542
Saamisten muutos	-231 915 428	-221 511 680
Korottomien velkojen muutos	-129 219 589	300 218 565
	-367 691 172	186 641 788
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-357 588 106	-227 016 061
RAHAVAROJEN MUUTOS	-266 839 659	257 664 975
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 138 734 989	1 405 574 647
Rahavarat 1.1.	1 405 574 647	1 147 909 672
	-266 839 659	257 664 975

1.3.3 Helsingin kaupungin tase

VASTAAVA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	42 221 281,69	44 176 081,82
Muut pitkävaikutteiset menot	46 829 836,33	65 635 173,91
Ennakkomaksut	472 464,04	232 591,81
	89 523 582,06	110 043 847,54
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 751 838 524,55	3 658 325 491,95
Rakennukset	2 046 852 580,44	1 920 596 150,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 947 760 217,62	1 779 519 271,59
Koneet ja kalusto	284 868 706,79	294 817 036,49
Muut aineelliset hyödykkeet	13 919 026,49	13 586 292,44
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	460 244 947,21	421 413 504,43
	8 505 484 003,10	8 088 257 747,37
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 547 318 045,37	3 525 341 188,10
Muut lainasaamiset	2 263 276 000,79	2 317 889 530,37
Muut saamiset	546 462,37	546 462,37
	5 811 140 508,53	5 843 777 180,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	60 640 447,62	68 050 525,36
Lahjoitusvarojen varat	5 927 890,53	5 694 539,98
Muut toimeksiantojen varat	591 885 516,76	536 787 822,06
	658 453 854,91	610 532 887,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	8 994 382,73	8 476 074,37
Keskeneräiset tuotteet	37 426 642,83	31 416 802,29
Muu vaihto-omaisuus	124 229,00	96 223,00
	46 545 254,56	39 989 099,66
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	155 129,33	155 129,33
Muut saamiset	20 204 692,61	20 204 692,61
	20 359 821,94	20 359 821,94
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	68 261 776,44	66 411 878,26
Lainasaamiset	321 004 425,13	120 396 709,91
Muut saamiset	319 992 706,95	291 467 612,18
Siirtosaamiset	145 005 896,42	92 707 810,68
	854 264 804,94	570 984 011,03
Saamiset yhteensä	874 624 626,88	591 343 832,97
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 086 274 559,47	855 863 399,22
	1 086 274 559,47	855 863 399,22
Rahat ja pankkisaamiset	52 460 429,09	549 711 248,07
VASTAAVA YHTEENSÄ	17 124 506 818,60	16 689 519 243,07

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 014 828 625,69	2 972 406 573,75
Arvonkorotusrahasto	1 788 946 009,74	1 789 371 606,32
Muut omat rahastot	655 021 148,44	695 057 424,86
Muu oma pääoma	729 030 699,71	729 030 699,71
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	7 265 957 444,69	6 850 371 160,39
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	467 217 359,05	364 220 918,40
	13 921 001 287,32	13 400 458 383,43
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	47 744 970,96	47 330 976,17
Vapaaehtoiset varaukset		3 579 934,10
	47 744 970,96	50 910 910,27
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	59 230 000,00	54 861 301,00
Muut pakolliset varaukset	39 741 715,28	
	98 971 715,28	54 861 301,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	60 640 447,73	68 050 525,47
Lahjoitusrahastojen pääomat	5 927 890,53	5 694 539,98
Muut toimeksiantojen pääomat	591 885 516,76	536 787 822,06
	658 453 855,02	610 532 887,51
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	845 836 324,43	897 166 317,98
Lainat muilta luotonantajilta	7 437 802,77	7 437 802,77
Saadut ennakot	4 742 919,74	4 742 919,74
Ostovelat	1 314 700,00	1 013 200,00
Liittymismaksut ja muut velat		4 600 000,00
	859 331 746,94	914 960 240,49
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	52 705 759,81	46 576 948,13
Saadut ennakot	14 746 256,46	14 507 868,69
Ostovelat	278 666 379,44	275 802 798,17
Liittymismaksut ja muut velat	764 437 653,48	673 892 869,63
Siirtovelat	428 447 193,89	647 015 035,75
	1 539 003 243,08	1 657 795 520,37
Vieras pääoma yhteensä	2 398 334 990,02	2 572 755 760,86
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 124 506 818,60	16 689 519 243,07

1.3.4 Helsingin kaupunkikonsernin tuloslaskelma

1 000 euroa	01.01.-31.12.2023	01.01.-31.12.2022
Toimintatuotot	4 862 194	4 846 847
Toimintakulut	-8 154 645	-7 915 195
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	-1 122	-13 297
TOIMINTAKATE	-3 293 573	-3 081 645
Verotulot	2 020 104	4 091 578
Valtionosuudet	2 801 817	378 401
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	67 747	21 047
Muut rahoitustuotot	65 253	23 622
Korkokulut	-164 796	-59 089
Muut rahoituskulut	-14 507	-13 648
	-46 303	-28 069
VUOSIKATE	1 482 046	1 360 264
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 018 982	-906 474
Omistuksen eliminointierot	-6 616	-4 757
Arvonalentumiset	73	-83
	-1 025 525	-911 314
Satunnaiset erät	278	2 139
TILIKAUDEN TULOS	456 799	451 089
Tilinpäätössiirrot	-2 679	-136
Tilikauden verot	-18 341	-19 635
Laskennalliset verot	953	-7 721
Vähemmistöosuudet	3 980	6 933
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	440 712	430 529
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/ Toimintakulut, prosenttia	59,6	61,2
Vuosikate/ Poistot, prosenttia	145,5	150,0
Vuosikate, euroa/asukas ¹	2 196	2 049
Asukasmäärä	674 963	664 028

¹Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Vastaava päivitys on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin

1.3.5 Helsingin kaupunkikonsernin rahoituslaskelma

1 000 euroa	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 482 046	1 360 264
Satunnaiset erät	278	2 139
Tilikauden verot	-18 341	-19 635
Tulorahoituksen korjauserät	-100 530	-69 879
	1 363 453	1 272 889
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-2 286 869	-2 704 550
Rahoitusosuudet investointimenoihin	29 226	61 557
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	336 905	698 966
	-1 920 738	-1 944 028
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
	-557 285	-671 139
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-16 455	-47 343
Antolainasaamisten vähennys	9 416	10 823
	-7 039	-36 520
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 306 407	904 175
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-359 898	-307 165
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-59 603	28 558
	886 907	625 567
Oman pääoman muutokset		
	691	-1 546
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-8 560	25 333
Vaihto-omaisuuden muutos	115 673	-175 216
Saamisten muutos	-324 085	-107 500
Korottomien velkojen muutos	-346 327	570 178
	-563 299	312 795
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
	317 260	900 296
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 567 527	1 807 553
Rahavarat 1.1.	-1 807 553	1 578 395
	-240 026	229 157

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa	-2 161 619	-1 631 657
Investointien tulorahoitus, prosenttia	65,6	51,5
Lainanhoitokate	3,1	3,9
Kassan riittävyys (pv)	52	60

1.3.6 Helsingin kaupunkikonsernin tase

1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	225 873	308 606
Muut pitkävaikutteiset menot	136 665	159 843
Ennakkomaksut	27 989	4 937
	390 527	473 386
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 841 232	3 748 216
Rakennukset	7 863 593	7 252 924
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 768 870	3 361 428
Koneet ja kalusto	1 394 151	1 345 511
Muut aineelliset hyödykkeet	26 403	26 075
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 235 146	2 334 556
	19 129 395	18 068 710
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	406 883	380 109
Muut osakkeet ja osuudet	509 452	498 280
Muut lainasaamiset	498 479	524 518
Muut saamiset	2 895	2 855
	1 417 709	1 405 763
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	652 545	592 695
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	190 009	305 682
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	219 072	121 662
Lyhytaikaiset saamiset	1 009 400	731 359
	1 228 472	853 021
Rahoitusarvopaperit	1 207 383	976 976
Rahat ja pankkisaamiset	360 145	830 577
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 576 185	23 506 810

1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 014 829	2 972 407
Säätiöiden peruspääomat	9 115	9 115
Arvonkorotusrahasto	1 790 218	1 790 643
Muut omat rahastot	1 146 830	1 181 970
Muu oma pääoma	732 181	734 076
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	7 015 276	6 536 603
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	440 712	430 529
	14 149 162	13 655 342
VÄHEMMISTÖOSUUDET	287 438	313 520
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	59 771	55 475
Muut pakolliset varaukset	45 973	42 918
	105 744	98 393
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	681 799	630 509
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 077 920	6 057 380
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	215 387	157 249
	7 293 307	6 214 629
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	333 790	459 035
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 724 946	2 135 382
	2 058 735	2 594 417
Vieras pääoma yhteensä	9 352 042	8 809 046
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 576 185	23 506 810
Konsernitaseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, prosenttia	58,7	59,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	95,7	93,6
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	7 455 989	6 967 132
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas ¹	11 047	10 492
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	7 411 709	6 516 415
Konsernin lainakanta, euroa/asukas ¹	10 981	9 813
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	8 577 088	7 556 585
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas ¹	12 707	11 380
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	498 479	524 518
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas ¹	739	790

¹Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Vastaava päivitys on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Helsingin kaupunki

1.4 Helsingin kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot

1.4.1 Helsingin kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1.4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen pysyviin vastaaviin hankintameno suunniltelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla vähennettynä. Poikkeuksena on maa-alueet, joista ei tehdä poistoja. Suunniltelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunniltelman mukaisesti. Poistosuunniltelman mukaiset suunniltelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunniltelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alhaisempaan arvoon, mikä on yhtiökohtaisesti arvioitu tuotto-odotusten perusteella tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen tai liukuvan keskihinnan mukaisesti hankintameno tai sitä alhaisempaan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempana todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Konsernitili

Kaupungilla on käytössä konsernitili, jonka ehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen kaupungin tytäryhteisöjen rahavarat esitetään kaupungin tilinpäätöksessä sekä osana rahoja ja pankkisaamisia että muissa lyhytaikaisissa veloissa tytäryhteisöille. Negatiiviset tilien saldot esitetään sekä kaupungin muina lyhytaikaisena saamisena tytäryhteisöiltä että rahojen ja pankkisaamisten vähennyksenä.

Johdannaissopimusten käsittely

Kaupungin johdannaissopimukset sisältävät sähköjohdannaisia, jotka on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina.

Konsernin johdannaissopimukset koostuvat erilaisista koronvaihtosopimuksista ja sähköjohdannaisista. Kaikki sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja ne on solmittu heti voimassa olevina.

Sopimuksista, ja niiden sisällöstä, on kerrottu tarkempaa tietoa liitetiedossa ”Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt”.

Ympäristöerien käsittely

Kaupungin ympäristötuotot ja -kulut sekä -investoinnit on kirjattu kaupungin kirjanpidossa soveltaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta ympäristöasioiden kirjaamisesta.

Ympäristövastuut esitetään liitetiedoissa.

2. EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille ja Ahvenanmaan maakunnalle. Helsingillä säilyi ainoana kuntana sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen (sotepe) järjestämisvastuu. Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut rahoitettiin vuoden 2023 alusta valtionrahoituksella ja -avustuksilla sekä käyttötalouden tuloilla. Kunta-Helsingin palvelut rahoitettiin toimintatuloilla, verotuloilla ja valtionosuustuloilla. Helsingin kaupungin luvut 2023 sisältävät vastaavat palvelut kuin vuonna 2022. Sote-uudistuksen mukaisesti kuntien vero- ja valtionosuustuloja leikattiin. Vuoden 2022 luvut eivät ole vertailukelpoisia verot, valtionosuudet ja valtionrahoitus -kohdassa.

Lukuisille kaupungin työntekijöille aiheutui hankaluuksia palkanmaksussa kaupungin siirtyessä käyttämään Sarastia-palkanmaksujärjestelmää 1.4.2022. Vaikean tilanteen johdosta kaupunki käynnisti lokakuussa 2022 palkanmaksun vakauttamiseen tähtäävän hankkeen. Määrätietoisella työllä tilannetta on saatu parannettua niin, että uusia palkkavirheitä syntyy vähemmän kuin ennen järjestelmä uudistusta. Palkkasaataviin on kirjattu tilinpäätöksessä 2023 4,5 miljoonaa euroa palkkasaatavia henkilöstöltä (2022; 4 miljoonaa euroa). Vuonna 2023 kirjattiin noin 1,5 miljoonaa euroa palkkojen viivästysmaksuja, joista oli tehty siirtovelkakirjaus 1,4 miljoonaa euroa vuoden 2022 tilinpäätöksen. Lisäksi kirjattiin 457 tuhatta euroa korkoja henkilöstölle. Verohallinnon seuraamusmaksut olivat 52 tuhatta euroa.

Vuoden 2023 alussa säätöitettiin Taidemuseo HAM säätiöksi. Kansliasta digitaalisen perustan yksikön toiminnot siirrettiin apporttiluovutuksena toimintansa aloittavalle DigiHelsinki Oy:lle. Apporttiluovutuksen arvo oli 14 miljoonaa euroa. Palmia Oy:n osakkeista luovuttiin alkuvuonna kokonaan, mistä aiheutui 13 miljoonan euron tappio satunnaisiin eriiin. Konsernitiilinpäätökseen tappiota tästä aiheutui 447 tuhatta euroa. Lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala kirjasi pakollisen varauksen 39,7 miljoonaa euroa HUS-yhtymän alijäämän kattamista varten.

Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Samoin vuoden 2022 vuokratavuiden määrä on korjattu vastaamaan todellista määrää. Vastaavat päivitykset on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin.

1.4.1.2 Helsingin kaupunkikonsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

3. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISEN PERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 86 kaupunkikonserniin kuuluvaa tytäryhteisöä, jotka tekivät tilinpäätöksen.

Uutena tytäryhtiönä yhdisteltiin Helsingin Velvoitepysäköinti Oy. Konsernitilinpäätökseen sisältyy yhdisteltyjen tytäryhteisöjen kautta myös niiden omiin tilinpäätöksiinsä yhdistelemät 37 tytäryhteisöä eli alikonserniyhteisöä. Tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki neljä kuntayhtymää ja yksi hyvinvointiyhtymä, joissa kaupunki on jäsenenä. Tilinpäätökseen on myös yhdistelty kaikki 13 säätiötä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kolme yhteisyhteisöä sekä 35 osakkuusyhteisöä kaikkiaan 49 osakkuusyhteisöstä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat samoin kuin konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti käyttäen niin sanottua sovellettua hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti kaupungin taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Osakkeiden arvonalennukset

Kaupungin tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisösakkeistaan tilinpäätöksessä 2015 tekemät 56 miljoonan euron arvonalennukset on konsernitilinpäätöksessä konsernin sisäisinä erinä peruttu.

Osakkuusyhteistöt

Osakkuusyhteistöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Muutoksia konsernirakenteessa vuonna 2023: Uutena tytäryhtiönä yhdisteltiin Helsingin Velvoitepysäköinti Oy.

1.4.2 Helsingin kaupungin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

Toimintatuotot tehtäväalueittain 1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki ^{1,2,3}	
	2023	2022	2023	2022
Keskushallinto	1 853 728	1 796 558	28 635	29 685
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	47 102	58 606	78 054	76 047
Kaupunkiympäristön toimiala	1 598 953	1 686 953	640 656	614 172
Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala	84 484	77 645	35 798	31 924
Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimiala	987 883	958 550	224 129	263 911
Liikelaitokset	290 045	268 535	290 045	268 535
Rahastot				
Toimintatuotot yhteensä *)	4 862 194	4 846 847	1 297 317	1 284 274

*) Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä.

¹ Tietoihin sisältyy valmistus omaan käyttöön.

² Toimintatuottoihin (2023) sisältyy koronatukia 3.499 tuhatta euroa.

³ Vuoden 2022 Kaupunkiympäristön toimintatuottoihin sisältyneet Pelastuslaitoksen toimintatuotot on oikaistu Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan toimintatuottoihin.

5. VEROTULOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Kunnallisvero	1 191 881	3 028 509	1 191 881	3 028 509
Yhteisövero	539 208	775 361	539 208	775 361
Kiinteistövero	289 015	287 708	307 241	295 947
Verotulot yhteensä	2 020 104	4 091 578	2 038 330	4 099 817

6. VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	135 899	434 376	135 899	434 376
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-60 743	-373 619	-60 743	-373 619
Järjestelmämuutoksen tasaus				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	37 474	36 806	36 775	36 048
Valtionosuudet yhteensä	112 630	97 563	111 931	96 805
Verotulomenetysten korvaukset	88 279	280 838	88 279	280 838
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	200 909	378 401	200 210	377 643

7. VALTION RAHOITUKSEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni	Helsinki
	2023	2023
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtion rahoitus	2 550 067	2 550 067
Pelastustoimen tehtävien valtion rahoitus	50 841	50 841
Valtion rahoitus yhteensä	2 600 907	2 600 907

8. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	1 422 974	1 336 312
Muiden palvelujen ostot	1 141 099	1 055 482
Palvelujen ostot yhteensä	2 564 073	2 391 794

9. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA JA NIIDEN MUUTOKSISTA

Poistosuunnitelma on kaupunginvaltuuston 18.9.1996 vahvistama. Poistosuunnitelmaa on tämän jälkeen täydennetty kaupunginvaltuuston päätöksillä. Päätös 14.11.2001 koskee tehdas- ja tuotantorakennuksia sekä kiinteitä rakenteita ja laitteita ja päätös 9.10.2002 Vuosaaren Sataman liikenneväylien investointeja. Päätös 18.6.2003 koskee raidekalustoa ja muita kuljetusvälineitä. Päätöksellä 29.11.2006 päätettiin asuinkiinteistöyhtiöiden asuinrakennusten progressiivisista poistoista sekä pysäköintiyhtiöiden kalliotunneleiden ja maanpäällisten laitosten poistoajoista. Päätös 11.5.2011 koskee atk-ohjelmistojen poistoaikaa ja päätös 20.1.2016 viestintävälineitä ja muita aineellisia hyödykkeitä. Poistosuunnitelma perustuu arvioidun taloudellisen käyttöajan mukaiseen tasapoistoon. Poistojen laskenta alkaa hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Toimialojen ja liikelaitosten käyttöomaisuuden poistoajat ovat seuraavat:

Poistoryhmät	Poistoajat
Aineettomat oikeudet	5 -10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 20 vuotta
Asuinkiinteistöyhtiöiden asuinrakennukset	enintään 40 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 - 50 vuotta
Pysäköintiyhtiöiden kalliotunnelit	enintään 100 vuotta
Pysäköintiyhtiöiden maanpäälliset laitokset	enintään 60 - 70 vuotta
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	8 - 50 vuotta
Koneet ja kalusto	3 - 30 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3 - 5 vuotta

Pienhankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

10. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	55 475	47 726	54 861	47 120
Lisäykset tilikaudella	7 066	14 069	7 139	14 061
Vähennykset tilikaudella	-2 770	-6 320	-2 770	-6 320
Eläkevastuu 31.12.	59 771	55 475	59 230	54 861
Osuus HUS-yhtymän alijäämästä 1.1.				
Lisäykset tilikaudella			39 742	
Vähennykset tilikaudella				
Osuus HUS-yhtymän alijäämästä 31.12.			39 742	
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus (HSY) 1.1.	27 514	21 029
Lisäykset tilikaudella	0	6 841
Vähennykset tilikaudella	-3 590	-356
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus (HSY) 31.12.	23 924	27 514
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (HUS) 1.1.	14 870	13 948
Lisäykset tilikaudella	0	921
Vähennykset tilikaudella	-1 693	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (HUS) 31.12.	13 177	14 870
Muut pakolliset varaukset 1.1.	533	1 245	0	0
Lisäykset tilikaudella	8 389	102	0	0
Vähennykset tilikaudella	-50	-814	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	8 872	533	0	0

11. PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	30 112	82 072	30 112	82 030
Rakennusten myyntivoitot	5 458	2 431	5 109	2 431
Osakkeiden myyntivoitot	2 290	4 380	2 290	4 379
Muut luovutusvoitot	671	3 369	538	572
Luovutusvoitot yhteensä	38 531	92 252	38 049	89 412
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	3 710	542	3 710	542
Osakkeiden myyntitappiot	372	309	372	310
Muut luovutustappiot	92	4		4
Luovutustappiot yhteensä	4 174	855	4 082	856

12. SATUNNAISTEN TUOTTOJEN JA KULUJEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
HKL yhtiötys; metroluikenteen henkilöstö				764
VLT Trading Oy konkurssipesä/jako-osuus				334
Muut tuotot	775	2 142		
Satunnaiset kulut				
Palmian osakkeiden luovutustappio	-447		-12 983	
Muut kulut	-50	-3		
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	278	2 139	-12 983	1 098

13. OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	69 320	26 313
Osinkotuotot muista yhteisöistä	9 460	6 546
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	2 909	5 704
Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot yhteensä	81 689	38 563

1.4.3 Helsingin kaupungin tasetta koskevat liitetiedot

1.4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

14. ARVONKOROTUKSET

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	1 793 444	1 795 442	1 789 372	1 791 370
Arvonkorotusten purku	-224	-1 998	-426	-1 998
Arvo 31.12.	1 793 220	1 793 444	1 788 946	1 789 372
Rakennukset				
Arvo 1.1.	19	0
Arvo 31.12.	19	19

Kaupungin omaisuus arvostettiin uudelleen 1.1.1997 kaupungin siirtyessä uuteen kirjanpitoikäntöön. Ennen vuotta 1985 hankittujen rakennusten ja rakennelmien hankintamenona käytettiin kirjanpitoarvoa 31.12.1984 vähennettynä sen jälkeisillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Vastaavasti ennen vuotta 1974 hankitun maaomaisuuden hankintamenona käytettiin kirjanpitoarvoa 31.12.1973. Maa-alueille suoritettiin tuolloin myös arvonkorotus. Maaomaisuuden laskennallisesta käyvästä jälleenhankinta-arvosta 60 prosenttia jaettiin arvojen suhteessa hankintahintaan. Laskennallisesti uudet arvot saatiin jakamalla kaupunki kolmeen hinta-alueeseen ja alueiden sisällä edelleen käyttötarkoituksen mukaan.

15. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1 000 euroa	Helsinki			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Aineettomat oikeudet				
Poistamaton hankintameno 1.1.	44176	65 655	233	110 064
Lisäykset tilikauden aikana	10 756	335	272	11 363
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	-46	0	-46
Vähennykset tilikauden aikana	-410	0	0	-410
Siirrot erien välillä	11 341	11 120	-32	22 429
Tilikauden poisto	-23 642	-30 234	0	-53 876
Poistamaton hankintameno 31.12.	42 221	46 830	473	89 524

16. AINEELLISET HYÖDYKKEET

1 000 euroa	Helsinki			
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Aineelliset hyödykkeet				
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 869 038	1 922 769	1 779 519	294 850
Lisäykset tilikauden aikana	29 878	48	16	27 499
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	-2 673	-682	-19 507	-371
Vähennykset tilikauden aikana	-1 153	-10 682	-4	-9 373
Siirrot erien välillä	67 803	261 068	328 513	25 941
Tilikauden poisto	0	-125 668	-140 777	-53 678
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 962 893	2 046 853	1 947 760	284 868
Arvonkorotukset	1 788 946	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 751 839	2 046 853	1 947 760	284 868

16. AINEELLISET HYÖDYKKEET (JATKOA)

1 000 euroa	Helsinki		
	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 586	421 413	6 301 175
Lisäykset tilikauden aikana	169	752 387	809 997
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	-525	-23 758
Vähennykset tilikauden aikana	0	-7 031	-28 243
Siirrot erien välillä	190	-705 946	-22 431
Tilikauden poisto	-26	-53	-320 202
Poistamaton hankintameno 31.12.	13 919	460 245	6 716 538
Arvonkorotukset	0	0	1 788 946
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 919	460 245	8 505 484

17. MAA- JA VESIALUEET ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	29 391	27 119	1	
Muut maa- ja vesialueet	3 811 841	3 721 097	3 751 837	3 658 325
Maa- ja vesialueet yhteensä	3 841 232	3 748 216	3 751 838	3 658 325

18. PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET, OSAKKEET JA OSUUDET

1 000 euroa	Helsinki				
	Tytäryhteisö- osakkeet ja -osuudet	Jäsenkunta-yhtymäosuudet ja Hyvinvointiyhtymäosuudet	Osakkuus- ja muut omistus- yhteisyhteisö- osakkeet ja -osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä
Osakkeet ja osuudet					
Hankintameno 1.1.	2 794 510	427 399	202 305	99 593	3 523 807
Lisäykset tilikauden aikana	34 809	13	113	5 547	40 482
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	-13 991	0	-4	-2 977	-16 972
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	2 815 328	427 412	202 414	102 163	3 547 317

19. PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET, JOUKKOVELKAKIRJA-, MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET

1 000 euroa	Helsinki				
	Jvk- lainasaamiset	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset jäsenkunta- yhtymiltä	Saamiset muilta	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset yhteensä
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
Hankintameno 1.1.		1 449 852	654 802	213 782	2 318 436
Lisäykset tilikauden aikana		19 313		16 195	35 508
Vähennykset tilikauden aikana		-76 289	-8 120	-5 713	-90 122
Siirrot erien välillä					
Arvonlennukset					
Hankintameno 31.12.	0	1 392 876	646 682	224 264	2 263 822

20. PÄÄOMALAINASAAMISTEN OSUUS PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSISTA

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Pääomalinasaamiset tytäryhteisöiltä lainoittain		
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy ¹	1 875	1 875
Helsingin Väylä Oy ²	5 000	5 000
Helsingin kaupungin asunnot Oy ³	3 500	3 500
Helsingin kaupungin asunnot Oy ³	3 500	3 500
Suomenlinnan Liikenne Oy ²	62	62
Helsingin Satama Oy ⁴	98 000	98 000
Helen Oy ⁴	157 000	157 000
Pääomalinasaamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	268 937	268 937
Pääomalinasaamiset osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöiltä lainoittain		
Urhea-halli ⁵	2 000	2 000
Urhea-halli ⁶	3 000	3 000
Pääomalinasaamiset yhteensä	273 937	273 937
¹ Lainan korko on neljä (4) prosenttia.		
² Laina on koroton.		
³ Lainan korko on kaupungin oman pääoman ehtoisista asuntolainoista (ns. tertiäärilainat) kulloinkin veloitettavan koron suuruinen.		
⁴ Lainan korko on kuusi (6) prosenttia; laina-aika 31.12.2014 - 15.12.2034.		
⁵ Laina on koroton 3.6.2049 saakka, tämän jälkeen lainan korko on kolme (3) prosenttia.		
⁶ Laina on koroton 10.1.2050 saakka, tämän jälkeen lainan korko on kolme (3) prosenttia.		
Pääomalainat on annettu osakeyhtiölain mukaisin pääomalainaehtoin.		

21. HELSINKI-KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTyvät YHTEISÖT

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Tytär-yhteisöt						
Asemapäällikönkatu 5 Koy	0354148-6	20,90	56,88	4 280	76	0
Auroranlinna Koy	0689784-0	100,00	100,00	149 071	99 016	311
Borgströminmäki Kkoy	3163079-3	79,70	79,70	4 477	11	-19
DigiHelsinki Oy	3300938-6	100,00	100,00	32 519	11 091	405
Etelä-Hermannin Pysäköinti Oy	2072747-7	0,00	100,00	14 347	29	-8
Etelä-Suomen satamapalvelu Oy	2948855-6	0,00	100,00	1 002	579	46
Fallkullan Kiilan Pysäköinti Oy	3157896-4	0,30	73,10	7 829	149	-293
Finlandia-talo Oy	2036668-3	100,00	100,00	8 534	1 328	298
Forum Virium Helsinki Oy	2170029-2	100,00	100,00	630	6 998	146
Hansasilta Koy	0575515-4	100,00	100,00	1 836	21	-120
Helen Oy	2630573-4	100,00	100,00	2 174 155	1 716 944	51 254
Helsingin Asumisoikeus Oy	0912770-2	100,00	100,00	174 226	1 013 710	-18 537
Helsingin kaupungin asunnot Oy	2379058-6	100,00	100,00	198 306	3 329 963	5 006
Helsingin kaupunkitilat Oy	3226884-5	100,00	100,00	3 464	10 252	678
Helsingin Konsernihankinta Oy	2299269-6	85,52	98,12	87	1	9
Helsingin Kuparitie 5 Asoy	0914735-9	5,90	73,90	5 276	903	0
Helsingin Liikuntahallit Oy	1657167-6	0,00	100,00	6 887	19 421	756
Helsingin Malminkatu 3 Koy	0668319-9	84,00	84,00	13 423	3 002	0
Helsingin Santakuja Asoy	0860740-5	9,70	60,20	6 515	90	107
Helsingin Satama Oy	2630555-8	100,00	100,00	296 008	112 307	2 120
Helsingin Sinikaisla Asoy	0933911-5	4,10	50,70	4 526	23	-20
Helsingin Sähkötalo Koy	1901114-8	100,00	100,00	25 243	28 343	1 170
Helsingin Tennispalatsi Koy	1090036-0	100,00	100,00	11 473	217	0
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy	1460820-1	52,20	52,20	5 638	4 882	29
Helsingin Toimitilat Koy	1958762-2	100,00	100,00	46 446	128 637	-144
Helsingin V Yhteiskoulun Talo Oy	0487341-5	100,00	100,00	14	2	5
Helsingin Velvoitepysäköinti Oy	3398040-4	100,00	100,00	467	23	-33
Helsingin Väylä Oy	2053349-6	100,00	100,00	-4 204	62 722	106
Helsingin Ympäristötalo Koy	2262596-8	74,64	74,64	2 143	5 564	1
Helsinki Partners Oy	3209009-8	100,00	100,00	1 227	1 602	-140
Helsinki Stadion Oy	1497614-3	80,53	80,53	4 936	129	-526
Hernesaaren jätteen putkikeräys Oy	3101196-8	100,00	100,00	200	4	-29
Hämeentien Pysäköinti Oy	1732067-6	0,00	75,70	1 234	21	-25
Intiankatu 31 Koy	0119799-2	75,60	75,60	259	74	13
Itä-Pasilan Pysäköinti Oy	0502469-3	31,97	43,70	2 116	79	41
Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy	2346319-8	6,64	25,84	5 694	3 147	-271
Jätkäsaaren Pysäköinti Oy	2509726-7	3,29	17,51	14 964	1 228	-8
Kaapelin Mediakeskus Oy	1456725-1	0,00	100,00	34	154	-33
Kaapelitalo Koy	0873650-6	100,00	100,00	47 495	24 210	72
Kaisaniemen Metrohalli Koy	0858368-5	0,00	62,08	11 620	493	-642
Kalasadaman jätteen putkikeräys Oy	2346322-7	5,61	16,30	2 481	2 203	-224
Kallahden Pysäköinti I Oy	0858841-9	0,00	80,30	1 390	15	-41
Keski-Pasilan jätteen putkikeräys Oy	2719025-4	3,66	3,66	206	62	-4
Kivikon Pysäköinti I Oy	0908768-3	0,60	56,60	1 878	229	-67
Kivikon Pysäköinti II Oy	0980575-3	0,40	59,50	1 129	17	-64
Kontulan Palvelutalo Oy	0200268-3	62,10	76,20	878	122	-43

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy	2600622-4	13,48	34,78	3 233	2 967	-271
Käpylän Terveystalo Koy	0484292-6	54,50	54,50	2 124	12	1
Lammenrannan Pysäköinti Oy	3281997-7	100,00	100,00	60	7 638	-33
Loviisan Satama Oy	2779170-3	0,00	60,00	3 994	352	325
Länsi-Viikinmäen Pysäköinti Oy	2168628-3	0,00	100,00	6 834	254	-145
Malmin Liiketalo Koy	3101867-6	80,56	80,56	2 241	8	-2
Malmin Pysäköintitalo Oy	0597314-3	43,80	63,24	1 167	10	-78
Merimiehenkatu 12 Asoy	0120259-5	54,00	54,00	354	100	0
MetropoliLab Oy	2340056-8	69,00	69,00	2 591	985	132
Mosaikkitorin Pysäköintilaitos Koy	1587215-1	16,36	99,97	4 583	242	-48
Myllypuron Kampus Koy	2739514-5	100,00	100,00	73 188	48 243	-1 155
Mäkelänrinteen Uutikeskus Oy	1083652-2	66,70	66,70	810	2 241	-39
Oulunkyläntori 2 Asoy	0120804-9	100,00	100,00	364	9	3
Paciuksenkadun Pysäköinti Oy	1098764-6	0,00	53,00	1 083	54	-1
Paciuksenkatu 4 Asoy	0805856-5	78,00	85,94	1 611	98	0
Pakkalantie 30 Koy	0115472-2	100,00	100,00	5 835	132	-184
Paloheinän Palvelukeskus Koy	0603525-5	28,50	76,60	1 557	9	-43
Palvelukeskus Albatross Oy	1094423-2	77,90	77,90	9 741	58	-439
Parmaajanpuisto Koy	0731198-7	82,90	100,00	2 408	314	0
Postipuiston Pysäköinti Oy	3094935-6	0,00	64,77	10 343	81	-116
Puistolan Pankkitalo Koy	0940326-0	58,20	58,20	2 389	21	-133
Puu-Myllypuron Yhteistila Koy	2633593-3	0,00	37,51	622	2	-1
Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy	3251002-1	99,96	99,96	265 016	842 014	2 330
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	0809814-5	51,30	51,30	2 663	1 795	631
Rastilankallion Pysäköinti Oy	1543298-1	0,00	60,20	3 245	11	-77
Rastilankallion päiväkotikoy	1587222-3	66,00	88,60	1 054	11	-4
Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy	0970139-9	0,00	99,96	10 012	124 094	-162
Seure Henkilöstöpalvelut Oy	0800415-3	56,43	58,24	5 563	14 181	1 147
Suomenlinnan Liikenne Oy	0114482-3	0,00	99,96	952	1 667	0
Suutarilan Lampputie Koy	2114619-9	100,00	100,00	245	1	3
Säterintie 12 autopaikat Koy	0579945-6	0,00	70,90	4	0	2
Säterintie 2 Koy	0598905-7	64,70	64,70	2 007	10	-150
Torpparinmäen korttelitalo Koy	0761992-2	100,00	100,00	43	102	68
Työmaahuolto Oy	1001314-7	100,00	100,00	456	317	97
Töölönlahden pysäköinti Oy	2163389-4	100,00	100,00	19 190	6 625	0
Urheiluhallit Oy	0115551-4	51,30	51,30	1 824	6 004	-76
Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Koy	1605128-3	91,30	91,30	4 067	103	0
Viikinmäen Pysäköinti Oy	1657718-9	0,00	64,00	2 289	7	-54
Villamonte Kkoy	0131105-4	100,00	100,00	720	21	89
Vuosaaren Urheilutalo Oy	0196786-2	100,00	100,00	3 690	6 182	-6
			Yhteensä	3 752 529	7 657 069	42 896

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Tytärsäätit						
HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr	3272340-6	100,00	100,00	2 552	1 166	530
Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö sr	1670774-8	100,00	100,00	2 466	3 261	0
Helsingin Musiikkitalon säätiö sr	2288607-6	100,00	100,00	1 508	0	5
Helsingin Seniorisäätiö sr	1729947-5	100,00	100,00	9 180	4 823	5
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr	0116513-0	100,00	100,00	580	503	-102
Helsingin tapahtumasäätiö sr	0224232-9	100,00	100,00	1 655	3 215	-281
Helsingin teatterisäätiö sr	0116521-0	100,00	100,00	2 860	49 217	39
Jääkenttäsäätiö sr	0116572-0	100,00	100,00	12 651	932	1 302
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr	2864471-3	100,00	100,00	1 201	1 811	-347
Niemikotisäätiö sr	0536633-5	100,00	100,00	4 376	1 408	122
Oulunkylän kuntoutuskeskus sr	0869316-3	100,00	100,00	3 983	4 171	499
Stadion-säätiö sr	0202071-8	100,00	100,00	7 340	167 005	1 131
UMO-säätiö sr	2202299-9	100,00	100,00	185	227	127
			Yhteensä	50 536	237 740	3 031
Osakkuus- ja omistusyhteisöt						
Apotti Oy	2699989-5	35,70	35,70	9 887	85 102	0
Espoon Terminaali Koy	1769898-6	50,00	50,00	81	92	-14
Haapaniemenkatu 7-9 Kiinteistö Oy	0117834-5	44,00	44,00	9 700	3 072	3
Helsingin Harmajankatu Asoy	0948715-0	31,60	31,60	701	68	-1
Helsingin Itämerenkatu Asoy	0820780-7	1,30	38,10	4 102	646	-112
Helsingin Laivapoika Asoy	0947349-6	0,30	46,70	4 475	154	-44
Helsingin Mannerheimintie 13 a Koy	1962625-7	26,20	26,20	31 551	158	-1 157
Helsingin Musiikkitalo Oy	2349831-5	41,70	41,70	2 126	536	64
Helsingin Ruoholahdenpuisto Asoy	0877842-3	7,40	34,50	3 358	589	-14
Helsingin Ruoholahdentori Asoy	0848494-3	4,80	42,40	4 859	499	94
Helsingin Rusokkikuja Asoy	0896034-8	1,90	44,00	4 750	1 457	0
Helsingin Tapulikaupungintie 5 Koy	1558414-1	0,00	35,70	1 144	47	4
Herttoniemen Pysäköinti Oy	1041131-3	0,90	33,30	5 634	34	0
Itätori Kiinteistö Oy	0618298-4	35,60	35,60	2 126	12	0
Kaivonkatsojantien Pysäköinti Oy	0946218-0	0,00	49,00	1 729	28	-22
Kalasadaman Palvelu 2 Oy	2831391-4	41,70	41,70	7 516	23	-18
Kalasadaman Palvelu Oy	2409063-7	28,80	31,20	1 886	11	-33
Keskeisen Rannan Pysäköinti Oy	0944032-8	0,00	36,30	1 219	25	-43
Kiinteistö Oy ADM	3307727-4	50,00	50,00	620	11	0
Kruunuvuorenrannan Palvelu Oy	2634260-7	2,00	17,00	6 738	16	-24
Kytösuontien Pysäköinti Oy	0731417-6	0,00	29,10	1 863	38	-25
Laajasalon palloiluhallit Kiinteistö Oy	0499043-5	40,00	40,00	296	441	93
Laakson yhteissairaala Koy	3202258-9	50,00	68,04	11 426	68 572	-1 936
Latokartanon Pysäköinti Oy	1440092-9	0,30	34,70	6 219	23	-180
Maatullin aukio Kiinteistö Oy	0120888-2	46,00	46,00	2 730	10	-8
Maistraatintori Kiinteistö Oy	0533605-6	25,10	25,10	1 722	181	-8
Malminkadun Pysäköinti Oy	0635609-1	0,00	39,60	2 759	40	-1
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	2094551-1	42,00	42,00	24 886	14 061	626
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	1874314-4	49,50	49,50	109	11 611	4
Runeberginkatu 4 b Asunto Oy	0650799-6	25,50	25,50	1 672	42	0
Startup Maria Oy	2760866-5	24,00	24,00	278	332	59
Strömbergin pysäköinti Oy	1073232-8	0,00	43,60	850	4	-32

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Tapulikaupungin palvelutalo Koy	0602893-6	49,40	49,40	1 080	9	-9
Tilkankadun Pysäköinti Oy	0973319-8	0,00	31,50	732	19	5
Tollinpolku Asunto Oy	0524716-8	32,20	32,20	610	48	-2
Tulisuontien Pysäköinti Oy	1110236-0	0,00	38,40	668	4	-14
Urhea-halli Oy	2904377-6	28,00	28,00	1 495	5 506	-175
Vantaan Energia Oy	0124461-3	40,00	40,00	136 629	184 856	18 133
Yhdistelemättömät osakkuus- ja omistusyhteisöt						
Helsingin Karhusuontie 53 Asunto Oy	0898760-4	24,20	24,20	102	0	-2
Kartanonmetsäntie 13 Asunto Oy	0667236-9	22,50	22,50	756	17	5
Katajanokan Huolto Oy	0290352-9	6,20	28,70	45	60	-25
Kotitie 45-47 Asunto Oy	0119221-9	20,20	20,20	122	9	-4
Kumpulantie 1 Kiinteistö Oy	0235176-0	22,50	22,50	146	17	8
Kurkimäen Huolto Oy	0512663-0	0,00	36,90	1	36	12
Lehtisaaren Väestösuoja Oy	0200279-8	27,50	27,50	28	1	-7
Mechelininkatu 38 Asoy	0120194-7	43,50	43,50	253	77	0
Mellunmäen Autopaikat Oy	0973145-9	0,00	46,60	4	30	0
Runeberginkatu 63 Asunto Oy	0121675-1	20,70	20,70	602	724	-2
Siltakeskus Oy	0121950-6	26,00	32,80	223	8	8
Syreeni Asunto Oy	0125312-2	10,00	10,00	10	27	0
Tapulin huolto Oy	0196374-9	0,00	25,70	41	58	-3
Turkismiehentie 8 Kiinteistö Oy	0122805-8	20,00	20,00	122	10	17
Yhteensä				302 678	379 451	15 221

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Jäsenkuntayhtymät						
HUS-yhtymä	1567535-0	36,09	36,09	100 644	595 666	-39 094
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	2274586-3	50,15	50,15	55 163	72 002	15 053
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	2274241-9	57,56	57,56	364 036	1 222 313	-7 743
Uudenmaan liitto	0201296-1	29,08	29,08	397	944	-15
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0125920-9	9,50	9,50	382	3	-55
			Yhteensä	520 621	1 890 928	-31 854
Tytäryhteisöjen tytäryhteisöt (alikonserniyhtiöt)						
Geonova Oy	3295535-4					
Eliel Saarisen tie 41-45 Koy	3325860-6					
Heka Etelä Oy	2440782-5					
Heka Itä Oy	2437474-4					
Heka Kaakko Oy	2438876-7					
Heka Koillinen Oy	2438208-2					
Heka Länsi Oy	2439436-6					
Helen Aurinkopuisto Kalanti Oy	3255167-5					
Helen Sähköverkko Oy	2035428-7					
Helsingin Energiatunnelit Oy	2640207-5					
Helsingin Keijukaistenpolku 4 As Oy	0941218-3					
Helsingin Puusuutarintie 2 - 4 As Oy	0121353-4					
Helsingin Soittokuja As Oy	2715256-5					
Helsinginkatu 25 Koy	0118052-5					
Jokituuli Holding Oy	3283748-9					
Jokituuli Sijoitusyhtiö Ky	3296093-8					
Kalanti GridCo Oy	3300139-2					
Kalistanneva Hallinnointiyhtiö Oy	3223677-1					
Kalistanneva Holding Oy	3223668-3					
Kalistanneva Sijoitusyhtiö Ky	3263015-4					
Kaupinparkki Koy	0973236-3					
Kristinestad Tupaneva Oy	3007070-4					
Laivalahdentori Kiinteistö Oy	1580690-4					
Mankala Oy	0158738-4					
Mannerheimintie 54 As Oy	0816915-0					
Markkinatie 10 As Oy	0120127-7					
Niinimäki Grid Oy	3277661-2					
Niinimäki Holding Oy	3320977-5					
Niinimäki Sijoitusyhtiö Ky	3324906-4					
Pieni Villasaarentie 2 As Oy	0123298-9					
Tinasepantie 48 Koy	1624727-8					
Tuulipuisto Juurakko Oy	2949074-4					
Tuulipuisto Kalistanneva Oy	2559448-2					
Tuulipuisto Karahka Oy	2827841-8					
Tuulipuisto Lakiakangas 3 Oy	2915705-2					
Tuulipuisto Niinimäki Oy	3166162-9					
Virvatulentien Pysäköinti Oy	1499598-5					
Tytäryhteisöissä, joissa konsernin omistusosuus on alle 50 %, on Helsingillä tosiasiallinen määräysvalta eri osakesarjan perusteella						

22. SAAMISTEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki			
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		22 146		21 715
Lainasaamiset		179 923		95 691
Muut saamiset *)		184 581		234 800
Siirtosaamiset		14 398		9 595
Yhteensä	0	401 048	0	361 801
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		4 564		8 674
Muut saamiset		21 113		4
Siirtosaamiset		4 960		5 706
Yhteensä	0	30 637	0	14 384
Saamiset osakkuus- ja omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		794		1 013
Siirtosaamiset		35		
Yhteensä	0	829	0	1 013
Saamiset yhteensä	0	432 514	0	377 198

*) Muihin saamiin tytäryhteisöille sisältyy konsernin käyttöoikeustilin saamiset

23. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kevan eläkemenoperusteinen maksuosuus	0	943		943
Siirtyvät korot	23 318	0	29 014	7 227
Helen-konsernin tulojen jaksotus	201 000	211 000		
Saaminen valtiolta/Keha-keskus	30 084	22 569	30 084	22 569
Saaminen valtiolta/AVI	20 428		20 428	
Saaminen valtiolta/VM	15 779		15 779	
Kela	14 345	13 959	14 345	13 959
HUS / Kelakorvaus työterveyshuollosta	1 865	1 681		
Pohjolavakuutus - työtapaturmatasaus	0	838		838
HKL/Länsimetro Oy, kunnossapitolaskutus	3 950	0	3 950	0
Muut siirtosaamiset	91 561	143 781	31 406	47 172
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	402 330	394 771	145 006	92 708

1.4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

24. OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.*	2 972 407	2 972 407	2 972 407	2 972 407
Lisäys, Kärkulla Samkommun-kuntayhtymän purkaminen	678		678	
Lisäys, Lähiörahaston lakkauttaminen	40 213		40 213	
Lisäys, Kamppi-Töölönlahti-alueen rahaston lakkauttaminen	1 518		1 518	
Lisäys, Uudenmaan Päihdehuolto KY:n peruspääoman muutos	13		13	
Peruspääoma 31.12.	3 014 829	2 972 407	3 014 829	2 972 407
Säätiöiden peruspääomat 1.1.	9 115	7 015	0	0
Lisäykset	0	2 100		
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	9 115	9 115	0	0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 790 643	1 792 641	1 789 371	1 791 369
Vähennykset	-426	-1 998	-425	-1 998
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 790 218	1 790 643	1 788 946	1 789 371
Muut omat rahastot				
Vakuutusrahasto 1.1.	65 135	63 406	65 135	63 406
Lisäykset	2 262	1 729	2 262	1 729
Vakuutusrahasto 31.12.	67 397	65 135	67 397	65 135
Urheilu- ja ulkoilurahasto 1.1.	252 780	252 779	252 780	252 779
Lisäykset	2 090	1	2 090	1
Urheilu- ja ulkoilurahasto 31.12.	254 870	252 780	254 870	252 780
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahasto 1.1.	1 529	1 528	1 529	1 528
Lisäykset		1		1
Vähennykset, rahaston lakkauttaminen	-1 529		-1 529	
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahasto 31.12.	0	1 529	0	1 529
Asuntotuotantorahasto 1.1.	246 357	243 777	246 358	243 777
Lisäykset	5 176	2 453	5 176	2 453
Siirrot rahastoon		128	0	128
Asuntotuotantorahasto 31.12.	251 534	246 357	251 534	246 358
Lähiörahasto 1.1.	40 213	40 229	40 213	40 229
Vähennykset, rahaston lakkauttaminen	-40 213	-16	-40 213	-16
Lähiörahasto 31.12.	0	40 213	0	40 213
Innovaatorahasto 1.1.	52 906	56 879	52 906	56 878
Vähennykset	-5 625	-3 973	-5 625	-3 972
Innovaatorahasto 31.12.	47 281	52 906	47 281	52 906
Osallisuusrahasto 1.1.	36 137	37 106	36 137	37 106
Vähennykset	-2 199	-969	-2 199	-969

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Osallisuusrahasto 31.12.	33 938	36 137	33 938	36 137
Asumisoikeusmaksut 1.1.	192 552	177 220	0	0
Lisäykset		15 332	0	0
Vähennykset	-147		0	0
Asumisoikeusmaksut 31.12.	192 405	192 552	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	294 359	290 876	0	0
Lisäykset	26 867	282 982	0	0
Vähennykset	-21 821	-279 499	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	299 405	294 359	0	0
Muut omat rahastot yhteensä	1 146 830	1 181 968	655 020	695 058
Muu oma pääoma 1.1.	734 076	734 076	729 031	729 031
Muu oma pääoma 31.12.	732 181	734 076	729 031	729 031
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	6 967 133	6 554 645	7 214 592	6 864 432
Lisäys, Asuntotuotannon tuloutuksen korjaus vuosilta 2012-2022	51 365	-694	51 365	
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-2 969			
Lisäykset/vähennykset	-252	-17 347		-14 061
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 015 276	6 536 604	7 265 957	6 850 371
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	440 712	430 529	467 217	364 221
Oma pääoma yhteensä	14 149 162	13 655 342	13 921 001	13 400 459

* HELSINGIN KAUPUNGIN AVAAVAN TASEEN PERUSPÄÄOMAN MUODOSTUMINEN

1 000 euroa	Kunta-Helsinki	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	Helsingin kaupunki
Peruspääoma 31.12.2022	2 972 407	0	2 972 407
Pysyvien vastaavien vastakirjaus peruspääomaan	-24 227	24 227	0
HUS-kuntayhtymäosuuden vastakirjaus peruspääomaan	-145 235	145 235	0
Apotti Oy osakkeiden vastakirjaus peruspääomaan	-11 293	11 293	0
Pelastuslaitoksen lomapalkkavelan vastakirjaus peruspääomaan	9 484	-9 484	0
Sosiaali- ja terveystoimialan lomapalkkavelan vastakirjaus peruspääomaan	116 178	-116 178	0
Vuonna 2022 ennakkoon saadun vuoden 2023 valtionrahoituksen vastakirjaus sosiaali- ja terveystoimialan peruspääomaan	-213 615	213 615	0
Muiden saatava- ja velkaerien siirtojen vastakirjaus peruspääomaan	167 537	-167 537	0
Peruspääoma 1.1.2023	2 871 236	101 170	2 972 407

25. PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 v. kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 601 755	4 539 980	838 778	706 367
Lainat julkisyhteisöiltä	344 234	143 275		
Lainat muilta luotonantajilta	89 742	15 146	7 438	7 438
Muut pitkäaikaiset velat	50 405	52 933		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	6 086 136	4 751 334	846 216	713 805

26. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuuvaraus	59 771	55 475	59 230	54 861
Osuus HUS-yhtymän alijäämästä			39 742	
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus	23 925	27 515		
Potilasvahinkovastuumaksuvastuu	13 177	14 870		
Muut pakolliset varaukset	8 871	533		
Pakolliset varaukset yhteensä	105 744	98 393	98 972	54 861

27. VIERAS PÄÄOMA

1 000 euroa	Helsinki			
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot		339	0	0
Ostovelat		35 351		28 995
Muut velat ¹⁾		641 966		546 946
Siirtovelat		21 499		10 042
Yhteensä	0	699 155	0	585 983
Velat jäsenkuntayhtymille				
Ostovelat		8 905		24 776
Muut velat ¹⁾		3 178		129
Siirtovelat		768		2 873
Yhteensä	0	12 851	0	27 778
Velat osakkus- ja omistusyhteisöille				
Ostovelat		7 017		8 498
Muut velat ¹⁾				107
Siirtovelat				115
Yhteensä	0	7 017	0	8 720
Vieras pääoma yhteensä	0	719 023	0	622 481

¹⁾ Muihin velkoihin tytäryhteisöille sisältyy kuntakonsernin käyttöoikeustilin velat.

28. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	50 343	49 839		
Muut velat	297 411	472 793	764 433	673 973
Muut velat yhteensä	347 754	522 632	764 433	673 973

29. SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkajaksotus	402 892	393 194	271 030	269 387
HelBus/EU komission valtiontuen takaisinperintä	59 238	59 238	59 238	59 238
Siirtyvät korot	51 715	22 612	1 523	1 258
Velka HUSille	0	0	0	37 826
Velka Kevalle, taloudellinen tuki	555	518	555	518
Pohjola / Tapaturmavakuutus	2 551	0	2 551	0
Kiintiökertapalkkio SOTE	0	5 730	0	5 730
Hyvinvointialueiden valtion rahoitus 1/2023	0	213 615	0	213 615
Valtion avustus HVA-toimeenpanoon	15 851		15 851	
Kaupunkiliikenne Oy alihankintalaskutus HKL	0	0	18 523	9 050
HUS / Palkkajaksotus	16 388	13 494		..
HSL / Lipputulojaksotus	6 387	7 061		..
Muut siirtovelat	167 023	241 309	59 176	50 393
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	722 600	956 771	428 447	647 015

30. LASKENNALLISET VEROVELAT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat				
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	85 143	78 578
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	83 053	91 773
Laskennalliset verovelat yhteensä	168 196	170 351

1.4.4 Helsingin kaupungin vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

31. VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN

1 000 euroa	Helsinki-konserni	
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 339 079	3 037 237
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 907 516	4 765 797
Lainat julkisyhteisöiltä	325 074	378 159
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 237 120	1 311 342
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	6 144 636	6 077 139

32. VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU OSAKKEITA

1 000 euroa	Helsinki-konserni	
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	0
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	3 290	13 790
Lainat julkisyhteisöiltä	96	265
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	1 707	0
Pantatut osakkeet yhteensä	4 997	13 790

33. MUUT VAKUUDET

1 000 euroa	Helsinki-konserni	
	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	8 708	13 108
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	0	10 500
Sitoumusten vakuudeksi pantattu muu omaisuus	691 655	444 463
Vakuudet yhteensä	700 363	468 071

34. VUOKRAVASTUUT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	832 095	783 487	632 940	580 475
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	163 591	67 427	17 921	26 982
Maa-aluiden vuokravastuut	157 603	175 767	1 972	1 951
Muut vuokravastuut	12 090	13 489	302	643
Vuokravastuut yhteensä	1 165 379	1 040 170	653 135	610 051
-Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	174 710	159 560	104 182	105 641
-Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet	33	19	0	0

Vuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

35. VASTUUSITOUMUKSET

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset omasta puolesta	65 560	94 123	57 310	48 297
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			1 836 127	1 246 077
Jäljellä oleva pääoma		59 233	696 661	370 148
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			322 490	322 490
Jäljellä oleva pääoma	304 812	374 660	245 660	248 004

36. MYÖNNETYT NOSTAMATTA OLEVAT ANTOLAINAT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Rahastojen antolainat				
Asuntotuotantorahasto	2 759	3 554	2 759	3 554
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	6 813	8 828	6 813	8 828
Yhteensä	9 572	12 382	9 572	12 382
Muut antolainat	90 682	117 183	90 682	117 183
Myönnetty nostamatta olevat antolainat yhteensä	100 254	129 565	100 254	129 565

37. MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	9 007	5 434	9 007	5 434
Myöhemmin kohdistuva osuus	9 571	6 800	9 571	6 800
Yhteensä	18 578	12 234	18 578	12 234
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut				
Muut taloudelliset vastuut	621	121 845		
Johdannaissopimukset				
Sähköjohdannaiset ¹				
Käypä arvo	22 167	216 883	1 237	15 429
Ostettu, GWh	3 030	3 415	429	441
Myyty, GWh	2 118	2 100		
Koronvaihtosopimukset ²				
Käypä arvo	31 902	49 536		
Kohde-etuuden arvo	697 135	820 970		
Kivihiilijohdannaiset ³				
Käypä arvo	0	-7 878		
Ostettu, 1 000 t	0	87		
Myyty, 1 000 t	0	0		
Päästöjohdannaiset ⁴				
Käypä arvo	-690	-1 773		
Ostettu, 1 000 t CO2	728	1 107		

1 000 euroa	Helsinki-konserni		Helsinki	
	2025	2022	2025	2022

¹ Sähköjohdannaissopimusten tulouttamatta oleva osa on muodostunut tulevaisuudessa tapahtuvaa fyysistä markkinahintaista sähkön ostoa ja myyntiä suojattaessa.

² Korkojohdannaissuojataan vaihtuvakorkoisten lainojen tulevia korkokustannuksia.

³ Valuuttajohdannaissopimusten sekä hiilijohdannaisten käypä arvo on muodostunut tulevaisuudessa tapahtuvaa hiilen hankintaa suojattaessa.

⁴ Päästöjohdannaisten käyttötarkoitus perustuu toteutuneen ja ennustetun päästömäärän sekä alkujaoissa myönnettyjen päästöoikeuksien mukaiseen kaupankäyntitarpeeseen. Päästöjohdannaisten ovat fyysiseen toimitukseen päättyviä futuurisopimuksia. Niiden ajallinen ulottuvuus on maksimissaan viisi vuotta tilinpäätöshetkestä eteenpäin.

Olennaisimmat sopimukset taseen ulkopuolisista järjestelyistä

Kaupunki

Olennaisimmat sopimukset eritelty samaan puitesopimukseen sisältyvinä kaupungin toimialat yhteensä.

1 000 euroa	Helsinki
	2023
Osa tai kaikki sähköntoimituksesta suojataan: sähköjohdannaisten hankitaan suojaamistarkoituksessa. Puitesopimus on voimassa 2022–2025 ja siihen kuuluvat Kaupunkiympäristö Yleiset alueet (ulkovalaistus), Kaupunkiympäristö Toimitilat, Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja Stara-liikelaitos. Johdannaissuojauksia tehty vuosille 2024–25 yhteensä 429 GWh.	
Käypä arvo	1 237

Kunta-Helsinki konserni

Olennaisimmat sopimukset eritelty konserniyksiköittäin ja sopimuksittain Helen-konsernista, Helsingin kaupungin asunnot -konsernista, Auroranlinna Koy:stä ja HSY:stä alla. Tiedot on kerätty yksiköiden tilinpäätöstiedoista.

HSY:stä ja HUS-konsernista ilmoitettu Helsingin kaupungin jäsenosuuden mukainen osuus.

HELEN-KONSERNI

Korkojohdannaisten 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
-----------------------------------	-----------------------

Koronvaihtosopimus 1

Lyhennettävän lainan pääomaa vastaava nimellisarvo tilinpäätöshetkellä 625 217

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 27 038

Helen-konsernissa korkosuojauksessa käytetään vain koronvaihtosopimuksia (swap), korkokattoja (cap), korkoputkia (collar) tai muita sellaisia instrumentteja, joilla koron maksimitaso on yksiselitteisesti rajattu.

Helen-konsernissa johdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin.

Suojaustarkoituksessa tehtyjen johdannaissopimusten arvonmuutokset kirjataan tulokseen samalle jaksolle niillä suojattujen kohde-etuuksien kanssa. Siinä tapauksessa että olisi muita kuin suojaustarkoituksessa tehtyjä johdannaissopimuksia, niiden realisoitumaton tappio kirjattaisiin tulosvaikutteisesti tilikaudelle.

KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖ HELSINGIN SÄHKÖTALO

Korkojohdannaisten 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
-----------------------------------	-----------------------

Koronvaihtosopimus

Nimellisarvo 24 500

Käypä arvo 445

Johdannaissuojataan vaihtuvakorkoisten lainojen tulevia korkokustannuksia ja valuuttakurssieroja

AURORANLINNA KOY

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus	
Nimellisarvo	10 000
Käypä arvo	756
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.6.2024, eikä sopimuksessa ole purkuehtoa. Korko maksetaan kaksi kertaa vuodessa.	

HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus 281053/40493218ST	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.3.2036.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	8 425
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	665
Koronvaihtosopimus 1595524/2202015	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.3.2036.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	8 425
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	624
Koron- ja valuutanvaihtosopimus 1012761/1275143	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ja SEK-määräinen laina EUR-lainaksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 6.7.2026.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	219
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-42
Koronvaihtosopimus 2031031/3539700	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 25.7.2029.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	15 395
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 335
Koronvaihtosopimus 2031033/3539706	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 18.6.2029.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	14 788
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 018

Sotepe-konserni

Olenneimmat sopimukset eritelty HUS-konsernista alla. Tiedot on kerätty tilinpäätöstiedoista. HUS-konsernista ilmoitettu Helsingin kaupungin jäsenosuuden mukainen osuus.

HUS-KONSERNI

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023
Sopimusvastuut	
Muu sopimusvastuu	406
Sähköjohdannaiset	
Ostettu, GWh	128
Käypä arvo	692

Osa sähkönkulutuksesta suojataan: sähköjohdannaiset hankitaan suojaamistarkoituksessa. Sähköjohdannaisilla suojaudutaan fyysisen sähkönhankinnan hintavaihteluita vastaan. Sopimuksia 34 kpl, joista suurin osa tehty kalenterivuosille 2024, 2025, 2026, 2027 ja 2028.

Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt**Kaupunki****SRV Rakennus Oy:n sopimusriita**

Kyseessä on Kalasataman keskuksen yleisten alueiden urakan lisätöitä koskeva riita-asia. SRV Rakennus Oy ja Helsingin kaupunki ovat tehneet vuonna 2011 KVR-urakkasopimuksen Kalasataman keskuksen julkisten osien rakentamista koskien. SRV Rakennus Oy vaatii korvausta lisä- ja muutostöistä yhteensä 1 135 386,36 euroa laillisine korkeineen. Oikeudenkäynnin hoitaminen on tilattu ulkopuoliselta asianajotoimistolta. Asiassa ei ole päästy sovintoon. Helsingin kärjäoikeus antoi ratkaisun asiassa 25.8.2023 ja velvoitti kaupungin korvaamaan SRV:lle 1 035 386,36 euroa viivästyskorkeineen sekä oikeudenkäyntikulut 68 512,68 euroa viivästyskorkeineen. Asiassa haettiin valituslupaa 25.9.2023 hovioikeudelta, ratkaisua tähän ei vielä ole saatu.

Liikenneliikelaitoksen ja Siemens-konsortion välistä metron automatisointihankintaa koskevien sopimusten purkamista ja niihin liittyvää vahingonkorvausvaatimusta käsitellään tilinpäätöskirjan kappaleessa 2.5.1.1 – Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos.

Opetusviraston tietoteknisiin hankintoihin liittyvä petos

Vuosina 2006-2016 opetusviraston tietoteknisiin hankintoihin liittyviä laitteita on oikeudettomasti väitetty eteenpäin. Asiassa epäillään törkeää petosta, rahanpesua sekä törkeää virka-aseman väärinkäyttämistä. Vahingonkorvausvaatimukset: 6 648 637,40 euroa sekä oikeudenkäyntikulut. Asiassa on useita epäilyjä ja syytekohtia. Syyttäjä antoi haasteen kärjäoikeudelle 12.5.2020 ja asia käsiteltiin Helsingin kärjäoikeudessa marras-joulukuussa 2021. Kansliatuomio annettiin 14.1.2022. Tuomio oli pääosin syytteen mukainen, pois lukien yksi vastaaja, jonka osalta näyttö ei riittänyt. Kaupungin vahingonkorvausvaatimukset toteutuvat pääsääntöisesti vaaditun mukaisina, pois lukien mainittu hylätty syyte, jonka osalta vahingonkorvauksiakaan ei tuomittu. Tuomio ei ole lainvoimainen. Asian käsittely jatkui hovioikeudessa vuonna 2023. Hovioikeus ei ole vielä antanut asiassa ratkaisuaan.

Sorters Finland/ Kiertotie Oy

Kaupunki vaatii vastaajalta vahingonkorvausta ympäristön turmelemisen perusteella. Kaupunki vaatii vahingonkorvauksena Sorters Finland Oy:n osalta 2 638 396 euroa sekä Kiertotie Oy:n osalta 31 915 euroa. Vaatimukset täsmennyvät oikeudenkäynnin edetessä. Esitutkintapöytäkirja on laadittu 16.12.2019. Syyttäjä on laatinut haasteen 3.2.2022. Asia käsiteltäneen rikosasian yhteydessä. Pääkäsittelypäivät (4) toukokuussa 2023. Helsingin kärjäoikeus antoi asiassa ratkaisun 15.8.2023, jolla se hylkäsi syytteet. Helsingin kaupunki ja syyttäjä ovat valittaneet asiassa hovioikeuteen. Asian käsittely on kesken.

Servean sopimusriita

Kyseessä on sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan ja Servea Oy:n välinen sopimusriita. Kaupunki purki Servea Oy:n kanssa tekemänsä sopimuksen kolme kuukautta sopimuskauden 1.3.2017 alkamisen jälkeen Servea Oy:n sopimusrikkomusten johdosta. Servea Oy katsoo kanteessaan kaupungin purkaneen sopimuksen perusteetta ja vaatii noin 1,9 miljoonan euron vahingonkorvausta kaupungilta. Kaupunki on vastineessaan kiistänyt Servea Oy:n vaateet kokonaisuudessaan. Pääkäsittely asiassa pidettiin 12.10-28.10.2021 välisenä aikana. Käräjäoikeuden tuomio annettiin 14.1.2022. Käräjäoikeus hylkäsi Servean ensisijaista ja mainehaittaa koskevat korvausvaateet kokonaisuudessaan. Käräjäoikeus hyväksyi toissijaisen vaatimuksen osittain 213 882 euron suuruisena. Kaupunki on ilmoittanut tyytymättömyyttä tuomioon. Jatkokäsittelylupa Helsingin hovioikeudessa myönnettiin molemmille osapuolille 14.1.2022. Pääkäsittelyä ei järjestetä. Hovioikeudessa Servea on vaatinut vain oikeudenkäyntikulujensa korvaamista ja tyytynyt muilta osin käräjäoikeuden tuomioon. Hovioikeuden pääkäsittely tullaan järjestämään syyskuussa 2025.

Konserni

Helsingin Bussiliikenne Oy:tä koskeva tutkintamenettely Euroopan komissiossa

Nobina Finland Oy ja Nobina Sverige Ab jättivät lokakuussa 2011 Euroopan komissiolle kantelun, joka koski mahdollista perusteetonta valtiontukea Helsingin Bussiliikenne Oy:lle (14.12.2015 alkaen Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy). Euroopan komissio on antanut 28.6.2019 päätöksen C(2019) 3152 valtiontuesta SA.33846 Helsingin Bussiliikenne Oy:lle ja määrännyt 54,2 miljoonan euron suuruiseksi arvioimansa tuen takaisin perittäväksi. Euroopan unionin yleinen tuomioistuin antoi asiassa ratkaisun 14.9.2022, jolla se pysytti komission päätöksen. Helsingin Bussiliikenne Oy on hakenut ratkaisuun muutosta, joten asian käsittely on edelleen kesken, eikä komission päätös ole lainvoimainen.

Käsittelyn keskeneräisyydestä huolimatta komission kielletyksi valtiontueksi katsoma tuki on peritty täysimääräisesti takaisin Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:ltä ja Helsingin Bussiliikenne Oy:ltä. Loppusuoritukset saatiin 3.2.2022 ja ne olivat määrältään 59,2 miljoonaa euroa. Summaa ei ole tuloutettu, koska päätös ei ole lainvoimainen. Kaikkien saatujen suoritusten yhteismäärä vastaa komission vuonna 2019 antamassa päätöksessä todettua kielletyksi valtiontueksi katsottua tuen määrää viivästyskorkeineen.

Päästöoikeudet

Helen Oy:lle on myönnetty päästöoikeuksia vuosille 2021–2025 yhteensä 1,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Arvio vuoden 2023 toteutuneista päästöistä on 1,6 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Vuonna 2021 päästöoikeuksien ostoa päätyi toimitukseen 1,3 miljoonaa päästöoikeutta. Taseen aineettomissa oikeuksissa päästöoikeuksia ja vastaavia oikeuksia on 31. joulukuuta 2023 yhteensä 0,0 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia, kun vuoden 2023 käyttö on vähennetty. Kirjanpidossa päästöoikeudet käsitellään kirjanpitolausautakunnan ohjeen 1767/2005 mukaisesti niin kutsutulla nettomenettelyllä.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Helsingillä on palautusvastuu uudisrakennusten ja perusrakentamisen hankintamenojen arvonlisäverosta, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 ei ole tiedossa tilikaudella 2024 realisoituvia arvonlisäveron palautusvastuita.

Helsinki-konsernin tytäryhteisöjen ilmoittama arvonlisäveron palautusvastuu 31.12.2023 on 93,5 miljoonaa euroa.

1.4.5 Helsingin kaupungin ympäristövastuut

38. EHDOLLINEN YMPÄRISTÖVELKA

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Entisten kaatopaikkojen kunnostaminen	19 400	20 500
Maaperän puhdistaminen	3 200	3 200

Helsingin kaupungilla on Helen Oy:n vuokra-alueiden osalta vastuu vuokra-aikana alueelle toteutettavien suurten hankkeiden pilaantuneen maan kunnostuksen kustannuksista. Ns. pienten hankkeiden, muun muassa tavanomaisten johtokaivantojen tai pienten rakennelmien, toteutuksen yhteydessä kaivettavat pilaantuneet maat ovat vuokrasopimuksen mukaan Helenin vastuulla. Voimalaitosalueilla ei nykykäytössä ole kunnostustarvetta, mutta alueiden käyttötarkoituksen muuttuessa ja alueiden palautuessa kaupungin hallintaan, on kaupungin vastuulla kunnostaa alueet suunniteltuun uuteen käyttöön soveltuvaksi. Maankäytön muutosprosessin yhteydessä arvioidaan muutoksen aiheuttamat pilaantuneen maan kustannukset. Euromääräistä tietoa ei ole vielä saatavissa.

Helsingin kaupunki julkaisee vuosittain ympäristöraportin. Ympäristöraportissa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden toteutuminen ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön sekä ympäristötilinpitoon kuuluvat talousluvut

1.4.6 Helsingin kaupungin henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

39. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2023

	Helsinki							
	Vakinaiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Yhteensä	
	2023	*2022	2023	*2022	2023	*2022	2023	*2022
Keskushallinto	3 649	3 704	637	582	65	41	4 351	4 327
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	9 391	9 036	5343	5261	78	106	14 812	14 403
Kaupunkiympäristön toimiala	1 516	2 183	178	209	0		1 694	2 392
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1 430	1 452	395	395	53	45	1 878	1 892
Sosiaali- ja terveystoimiala	11 215	10 181	3542	3688	182	194	14 939	14 063
Yhteensä	27 201	26 556	10 095	10 135	378	386	37 674	37 077

*Vertailuvuoden 2022 luvut eivät vastaa vuoden 2022 tilinpäätöksessä ilmoitettuja lukuja. Digitaalinen HR-yksikössä on tehty kaupunkiyhteisten tunnuslukujen määrittelyt HR-raportoinnin käsikirjan mukaiselle viralliselle henkilöstömäärälle jonka mukaisesti vuosien 2023 ja 2022 luvut esitetään.

40. HENKILÖSTÖKULUT

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Palkat ja palkkiot	1 621 539	1 543 573
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	368 983	348 636
Muut henkilösivukulut	64 591	59 027
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	2 055 113	1 951 236
Luontoisetujen raha-arvo	8 141	7 559
Henkilöstökulut yhteensä	2 063 254	1 958 795
Tuloslaskelman henkilöstökuluihin sisältyy aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin aktivoituja henkilöstökuluja yhteensä	33 552	32 054

41. LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Kansallinen Kokoomus	111	99
Vihreä liitto	104	90
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	93	93
Vasemmistoliitto	75	58
Perussuomalaiset	39	38
Svenska Folkpartiet i Helsingfors	23	22
Suomen Keskusta	10	8
Suomen Kristillisdemokraatit	4	2
Piraattipuolue	2	1
Feministinen Puolue	1	0
Suomen Kommunistinen Puolue	3	0
Avoin puolue	2	1
Luottamushenkilömaksut yhteensä	467	412

42. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	136	116
Tilintarkastajan lausunnot	154	202
Muut palkkiot	576	765
Palkkiot yhteensä	866	1 083

INTRESSITAHOLIIKETAPAHTUMAT

Intressitahoilla tarkoitetaan kaupungin kanssa määräysvalta- tai osakkuusyhteyksissä olevaa tahoa. Intressitahoihin luetaan kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsen, sekä kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat. Kaupungin liitetietona esitetään tiedot kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, siinä tapauksessa, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisina ehdoin. Liitetietona esitetään myös tavanomaisin ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot silloin, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kunnan taloudellisen aseman arvioimisen kannalta.

Merkittävimpiä intressitaholiiketoimia seuraavien yhtiöiden kanssa:

- Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy
- Helen Oy
- Helsingin kaupungin asunnot Oy

Taulukon intressitahot ovat kaupungin konserniyhteisöjä. Tietoja yksittäisistä liiketoimista on yhdistelty kokonaisuudeksi oikean ja riittävän kuvan esittämiseksi.

43. INTRESSITAHOLIIKETOIMET

1 000 euroa	Helsinki	
	2023	2022
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden myynti intressitahoille		
- Myyntituotot	25 574	6 915
- Palvelumaksutuotot	422	821
- Vuokratuotot	92 583	93 710
- Liiketoiminnan muut tuotot	3 278	322
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden ostot intressitahoilta		
- Palvelujen ostot	342 683	234 226
- Muut ostot	77 044	75 800
- Maksetut vuokrat	94 982	92 709
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta		
- Korkotuotot	43 763	35 652
- Osinkotuotot	69 320	19 093
- Korko- ja rahoituskulut	361	113
Kaupungin antamat lainat intressitahoille		
- Lainoja yhteensä	1 392 876	1 449 852
- Lainojen korot ovat 0-6 % ja lainat ovat vakuudettomia		
- Lisäksi välitettyjä valtion lainojen yhteensä	52 666	61 008
Kaupungin antamat avustukset intressitahoille		
- Avustukset konserniyhteisöille	61 482	45 050
Muut liiketoimet intressitahojen kanssa		
1) Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili		
2) Vuosaaren Urheilutalo Oy on vapautettu tontin vuokrasta		
3) Lisäeläkejärjestelyn vuosikulu Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy *)		
*) Siirretty kokoisuudessaan Helsingin kaupungin vastattavaksi		

Eriytetyt tilinpäätökset

Helsingin kaupunki

1.5 Helsingin kaupungin eriytetyt tilinpäätökset

1.5.1 Eriytettyjen laskelmien vaikutus talouteen

1.5.1.1 Eriytettyjen laskelmien vaikutus Helsingin kaupungin tuloksen muodostumiseen

Tuloslaskelma – yhdistely 1 000 euroa	Tuloslaskelmat			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset			Kaupungin tuloslaskelma tilinpäätöksessä
	Kaupunki ilman sotepea, liikelaitoksia ja rahastoja	Sotepen tuloslaskel- maosa	Liikelaitosten ja rahastojen tuloslaskel- maosa	Eliminointi- ja oikaisu- kirjaukset Kaupunki	Eliminointi- ja oikaisukir- jaukset Sotepe	Eliminointi- ja oik. kirjaukset lii- kelaitokset ja Rahastot	
Toimintatuotot							
Myyntituotot							
Ulkoiset	126 744	57 650	280 517	-112 930			351 981
Sisäiset	25 618	1 176	294 396	-25 618	-1 176	-294 396	
Maksutuotot							
Ulkoiset	127 680	117 858	388				245 926
Sisäiset	9 879	69	434	-9 879	-69	-434	
Tuet ja avustukset							
Ulkoiset	49 928	27 164	1 127				78 219
Sisäiset (kunnalta)	1 105	1 560		-1 105	-1 560		
Muut toimintatuotot	1 060 570	25 415	11 174	-593 187	-3 958	-3 160	496 854
Varaston muutos							
Valmistus omaan käyttöön	11 407			112 930			124 337
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 049 032	-836 962	-169 119	28	1	-29	-2 055 113
Palvelujen ostot							
Ulkoiset	-707 958	-1 586 442	-269 672				-2 564 073
Sisäiset	-221 359	-109 293	-11 782	221 359	109 293	11 782	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat							
Ostot tilikauden aikana	-111 476	-61 121	-63 252	5 443	1 778	1 280	-227 348
Avustukset							
Ulkoiset	-266 847	-61 827	-2 905				-331 580
Sisäiset	-12 609		-955	12 609		955	
Muut toimintakulut	-681 227	-144 631	-26 848	430 778	131 871	16 172	-273 884
Toimintakate	-1 637 576	-2 569 385	43 503	40 428	236 180	-267 830	-4 154 680
Verotulot	2 038 330						2 038 330
Valtionosuudet	200 210						200 210
Valtion rahoitus		2 600 907					2 600 907
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot							
Ulkoiset	107 920	9	7 710				115 640
Sisäiset	13 872	8 594		-13 872	-8 594		
Muut rahoitustuotot							
Ulkoiset	82 621		49				82 670
Sisäiset	5 497		2 262	-5 497		-2 262	
Korkokulut							
Ulkoiset	-23 686		-4 285				-27 971
Sisäiset	-8 594		-7 356	8 594		7 356	
Korvaus peruspääomasta			-5 497			5 497	
Muut rahoituskulut	-344		-43	-0		0	-387
Vuosikate	778 252	40 125	36 343	29 652	227 586	-257 239	854 720

Tuloslaskelma – yhdistely 1 000 euroa	Tuloslaskelmat			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset			Kaupungin tuloslaskelma tilinpäätöksessä
	Kaupunki ilman sotepea, liikelaitoksia ja rahastoja	Sotepen tuloslaskel- maosa	Liikelaitosten ja rahastojen tuloslaskel- maosa	Eliminointi- ja oikaisu- kirjaukset Kaupunki	Eliminointi- ja oikaisukir- jaukset Sotepe	Eliminointi- ja oik. kirjaukset lii- kelaitokset ja Rahastot	
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-328 893	-11 127	-35 970				-375 990
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut	-12 983						-12 983
Tilikauden tulos	436 376	28 998	373	29 652	227 586	-257 239	465 746

1.5.1.2 Eriytettyjen laskelmien vaikutus Helsingin kaupungin toiminnan rahoitukseen

Rahoituslaskelma – yhdistely 1 000 euroa	Rahoituslaskelmat			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset			Kaupungin rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
	Kaupunki ilman sotepea, liikelaitoksia ja rahastoja	Sotepe yhteensä	Liikelaitokset ja rahastot yhteensä	Kaupunki ilman sotepea, liikelaitoksia ja rahastoja	Sotepe yhteensä	Liikelaitokset ja rahastot yhteensä	
Toiminnan rahavirta							
Tulorahoitus							
Vuosikate	778 252	40 125	36 343	29 652	227 586	-257 239	854 720
Satunnaiset erät	-12 983						-12 983
Tulorahoituksen korjauseurat	-19 959	39 709	1 695				21 445
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-810 298	-12 665	-38 878				-861 841
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 434	371					23 805
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	65 208	29	366				65 602
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta	23 654	67 569	-475	29 652	227 586	-257 239	90 748
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-24 453	-630	-10 425				-35 508
Antolainasaamisten vähennykset	78 909	89	13 624	-2 500			90 121
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 376						1 376
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 624		-14 453			2 500	-46 577
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-74 009			74 009			
Oman pääoman muutokset							
Oman pääoman muutos	-695	1 386					691
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 758	-24	-774				-6 556
Saamisten muutos	-181 928	9 535	-6 526	2 982	-58 707	2 729	-231 915
Korottomien velkojen muutos	-49 206	-78 028	19 028	-8 853	-5 946	-6 213	-129 219
Rahoituksen rahavirta	-290 388	-67 674	475	65 637	-64 653	-985	-357 587
Rahavarojen muutos	-266 734	-104	-0	95 290	162 933	-258 223	-266 840
Rahavarojen muutos							
Rahavarat 31.12.	1 138 493	209	34				1 138 735
Rahavarat 1.1.	1 405 227	313	34	1			1 405 575
	-266 734	-104	-0	-1			-266 840

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Helsingin kaupunki

1.6 Helsingin kaupungin tilinpäätöksen tunnusluvut

TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot toimintakuluista, prosenttia	59,6	61,2	22,0	23,3
Vuosikate, miljoonaa euroa	1 482	1 360	855	733
Vuosikate, prosenttia poistoista	145,5	150	227,3	189,4
Vuosikate, euroa / asukas	2 196	2 049	1 266	1 104
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, miljoonaa euroa	-2 162	-1 632	443,9	503,9
Investointien tulorahoitus, prosenttia	65,6	51,5	102,0	71,6
Lainanhoitokate	3,1	3,9	11,8	8,1
Kassan riittävyys, päivää	52	60	66	77
TASEEN TUNNUSLUVUT				
Omavaraisuusaste, prosenttia	58,7	59,4	81,7	80,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	95,7	93,6	39,6	45,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), miljoonaa euroa	7 456	6 967	7 733	7 215
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa / asukas	11 047	10 492	11 457	10 865
Lainakanta 31.12., miljoonaa euroa	7 412	6 516	906	951
Lainat, euroa / asukas	10 891	9 813	1 342	1 432
Lainat ja vuokravastuut 31.12., miljoonaa euroa	8 577	7 557	1 559	1 561
Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	12 707	11 380	2 309	2 351
Lainasaamiset 31.12., miljoonaa euroa	498	525	2 263	2 318
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa / asukas	739	790
Asukasmäärä 31.12.			674 963	664 028

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{poistot} + \text{arvonalentumiset})$

Vuosikate euroa/ asukas = $\text{Vuosikate} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Investointien tulorahoitus, prosenttia = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (päivää) = $365 \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Omavaraisuusaste, prosenttia =
 $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{taseen vastattavien loppusumma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia =
 $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / (\text{toimintatuotot} + \text{verotuotot} + \text{valtionosuudet})$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas =
 $[\text{edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä 31.12.}$

Lainakanta 31.12. (miljoonaa euroa) = $\text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

Lainat euroa/asukas = $\text{lainakanta 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat}) + \text{vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. euroa/asukas = $\text{Lainat ja vuokravastuut} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainasaamiset 31.12. = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainasaamiset euroa /asukas = $\text{lainasaamiset 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Kunta-Helsinki

Toimintakertomus

Kunta-Helsinki

2 KUNTA-HELSINKI

2.1 Kunta-Helsingin toimintakertomus

2.1.1 Olennaiset tapahtumat kunta-Helsingin toiminnassa

2.1.1.1 Pormestarin katsaus

Toimintaympäristön muutokset värjivät sekä kunta-Helsingin sisäistä että ulkoista toimintaa myös vuonna 2023. Erityisesti asuntorakentamisessa ja rakennuslupien määrässä nähtiin selkeää hidastumista aikaisempien vuosien tasoihin verrattuna. Vuoden 2023 valmistuvien asuntojen määrä on vielä aikaisempiin vuosiin verrattuna korkealla tasolla, mutta alhaisempi rakennuslupien määrä ja aloitetun rakentamisen matala taso indikoivat merkittävästi viilenevää rakennusaktiiviteettia lähivuosina. Teollisen toiminnan jatkuvuuden osalta voitiin kuitenkin ilolla toivottaa Helsingin telakalle tervetulleeksi uusi omistaja.

Kunta-Helsingin tilikauden tulos vuonna 2023 oli 437 miljoonaa euroa, mikä oli 13 miljoonaa euroa talousarviossa ennustettua parempi. Haluankin kiittää koko henkilöstöä hyvästä työstä nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä.

Vuoden 2023 väestöennusteen mukaan helsinkiläisten määrä jatkaa kasvun uralla. Koronapandemiavuosina Helsingin väestönkasvu hidastui selvästi aiemmista vuosista, palaten vuonna 2022 lähes 2010-luvun tasolle. Vuoden 2023 väestöennusteen mukaan Helsingin väestönkasvu tulee jatkumaan lähes 2010-luvun keskimääräisellä tasolla. Ennakkotietojen mukaan väestö kasvoi yli 10 900 henkilöllä vuoden 2023 aikana. Tämä tukee valitsemaamme rohkeaa investointien ja kasvun linjausta.

Kaupunkistrategian kasvuteeman toteuttamista on jatkettu ulkoisten toimintaympäristömuutosten keskellä. Kaupunki on investoinut ennätysmäärän toteutuneiden investointien ollessa 849 miljoonaa euroa. Samalla Helsinki jatkaa vahvan ja vastuullisen taloudenpidon polulla, mikä on edellytys jatkuvasti ja nopeasti elävässä kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä. Kunta-Helsingin vuoden 2023 matalampi lainakanta ja merkittävä kiinteiden korkojen osuus tasoittivat korkojen nousun vaikutuksia tilikauden aikana.

Juhana Vartiainen

2.1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Helsingin kaupunginvaltuustoon kuuluu 85 jäsentä. Vuoden 2023 aikana valtuusto kokoontui 20 kertaa. Valtuuston paikat jakautuivat vuoden lopussa ryhmittäin seuraavasti: Kokoomus 22, Vihreät 18, Sosialidemokraattinen puolue 13, Vasemmistoliitto 11, Perussuomalaiset 9, Ruotsalainen kansanpuolue 5, Liike Nyt 3, Keskusta 2 ja Kristillisdemokraatit 1. Valtuuston puheenjohtajana toimi Tammi-kesäkuussa 2023 Fatim Diarra (Vihr.), I varapuheenjohtajana Harry Bogomoloff (Kok.) sekä II varapuheenjohtajana Pilvi Torsti (SDP) huhtikuuhun saakka ja hänen jälkeensä Ville Jalovaara (SDP) kesäkuuhun saakka. Valtuusto valitsi uudet puheenjohtajat 14.6.2023 pidetyssä kokouksessa. Vuoden 2023 loppuun saakka valtuuston puheenjohtajana toimi Reetta Vanhanen (Vihr.), I varapuheenjohtajana Harry Bogomoloff ja II varapuheenjohtajana Ville Jalovaara (SDP).

Kaupunginhallituksessa on 15 jäsentä. Toimikautena 2023–2025 paikat jakautuvat seuraavasti: Kokoomus 5, Vihreät 4, SDP 2, Vasemmistoliitto 2, Perussuomalaiset 1 ja Ruotsalainen kansanpuolue 1. Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii pormestari Juhana Vartiainen (Kok.), I varapuheenjohtajana kaupunkiympäristön apulaispormestari Anni Sinemäki (Vihr.) ja II varapuheenjohtajana kasvatuksen ja koulutuksen apulaispormestari Nasima Razmyar kesäkuuhun 2023 ja hänen jälkeensä Johanna Laisaari (SDP).

Apulaispormestarit toimivat puheenjohtajina toimialalautakunnissa ja jäseninä kaupunginhallituksessa. Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestarina toimi Daniel Sazonov (Kok.) ja kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan apulaispormestarina Paavo Arhinmäki (Vas.).

Kaupunginvaltuusto teki vuoden 2023 aikana hallintosääntöön joitakin tarkistuksia. Valtuusto päätti 24.5.2023 (§ 119) nuorten vaikuttamistoimielimen (nuorisoneuvoston) valitsemien edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuustossa.

Kaupunginvaltuusto otti kauppatieteiden maisteri, valtiotieteiden maisteri Jukka-Pekka Ujulan kansliapäällikön virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. (Kvsto 13.9.2023 §215) Kaupunginvaltuusto otti diplomilaulaja, ylempi korkeakoulututkinto, Juha Ahosen toimialajohtajan virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Virassa on kuuden kuukauden koeaika. (Kvsto 11.10.2023 §234). Kaupunginvaltuusto otti lääketieteen lisensiaatti Juha Jolkkosen toimialajohtajan virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Virantoimitus alkaa 20.12.2023. Virkaan valitulle ei aseteta koeaikaa. (Kvsto 1.11.2023 §249)

Kaupunginvaltuusto päätti 13.9.2023 (§214) nuorten aloitteiden käsittelyn muutoksesta. Hallintosäännön muutoksella toteutettiin nuorten aloitteiden käsittelyn uudistus. Nuorten aloitteiden käsittelyssä siirryttiin toimialalautakuntamalliin, jossa aloitevastauksen antaa se lautakunta tai johtokunta, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu. Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen tai suoraan kaupunginhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä koskeviin aloitteisiin vastaa pormestari. Nuorten aloitteita käsiteltiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.4.2023 §94.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti 16.8.2023 (§182) useista hallintosäännön teknisluonteisista muutoksista ja täsmennyksistä.

Tilivelvollisuus

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toimielimen jäsenen ja viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, siihen voidaan kohdistaa tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja valtuusto päättää myönnettävästä vastuuvapaudesta. Kaupunginhallituksen hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Helsingin kaupunkikonsernissa -ohjeessa on määritelty, että kaupungin toiminnoissa tulee noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Sillä tarkoitetaan toiminnan ja talouden ohjauksen tilivelvollisuus- ja vastuujärjestelmää, joka edistää hallinnon ja palvelutuotannon laillisuutta ja tuloksellisuutta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kaupungin toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Johtavana viranhaltijana voidaan pitää toimielimen esittelijää ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavaa henkilöä hänen toimiessaan toimielimen alaisena. Toimielinten varajäseniin ja johtavien viranhaltijoiden varahenkilöihin sovelletaan samoja säännöksiä heidän toimiessaan tehtävässä. Lisäksi tilivelvollisten määrittelyssä on otettu huomioon kaupungin tilintarkastajan näkemys tilivelvollisista. Helsingissä johtavat viranhaltijat ja toimielinten esittelijät on pääsääntöisesti määritelty hallintosäännössä. Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamansa hallinnollisen kokonaisuuden toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että kaupungin vastuunalainen tilintarkastaja voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä. Vaikka kaupungin työntekijä ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on hoidettava tehtävänsä asianmukaisen huolellisesti. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimerkiksi esihenkilöä valvontavastuusta. Tilivelvollisten määrittely ei estä kohdistamasta vahingonkorvausvaatimusta tai rikossyytettä muuhun henkilöön kuin tilivelvolliseen.

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konserni-valvonta järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan tehtävä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tarkastusviraston toimittama luettelo tilivelvollisista Kunta-Helsingissä

Luottamushenkilöt

- Kaupunginhallituksen ja sen jaostojen jäsenet
- Lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- Liikelaitosten johtokuntien jäsenet
- Pormestari

Keskushallinto

- Kansliapäällikkö
- Elinkeinojohtaja
- Hallintojohtaja
- Henkilöstöjohtaja
- Strategiajohtaja
- Rahoitusjohtaja
- Viestintäjohtaja
- Työllisyysjohtaja
- Palvelukeskusliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Taloushallintopalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Työterveysliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Rakentamispalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Kaupunginlakimies
- Sisäisen tarkastuksen päällikkö
- Hankintajohtaja
- Digitalisaatiojohtaja

Tarkastusvirasto

- Tarkastusjohtaja

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

- Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
- Varhaiskasvatusjohtaja
- Perusopetusjohtaja
- Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
- Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja
- Hallintojohtaja

Kaupunkiympäristön toimiala

- Kaupunkiympäristön toimialajohtaja
- Maankäyttöjohtaja
- Tekninen johtaja
- Asiakkuusjohtaja
- Hallintojohtaja
- Rakennusvalvontapäällikkö
- Ympäristöjohtaja
- Elintarviketurvallisuusyksikön päällikkö
- Ympäristöterveysyksikön päällikkö
- Ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikön päällikkö
- Ympäristöseuranta ja -valvontayksikön päällikkö
- Rakennetun ympäristön valvontayksikön päällikkö
- Lupayksikkö 1:n päällikkö
- Lupayksikkö 2:n päällikkö
- Talotekniikkayksikön päällikkö
- Rakenneyksikön päällikkö
- Kunnallinen pysäköinninvalvoja
- Liikenneliikelaitoksen toimitusjohtaja

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
- Kirjastopalvelujen johtaja
- Kulttuurijohtaja
- Nuorisoasiainjohtaja
- Liikuntajohtaja
- Hallintojohtaja
- Museonjohtaja
- Intendentti
- Kulttuurin edistämisen päällikkö
- Kulttuurikeskusten päällikkö
- Liikuntapalvelupäällikkö
- Liikuntapaikkapäällikkö
- Ulkoilupalvelupäällikkö
- Aluepäällikkö (itäinen nuorisotyö)
- Aluepäällikkö (pohjoinen nuorisotyö)
- Aluepäällikkö (läntinen nuorisotyö)

2.1.1.3 Taloudellinen kehitys

Voimakas muuttoliike kasvatti Helsingin asukaslukua 2023

Vuoden 2023 lopulla Helsingissä oli 674 963 asukasta. Väestönkasvu oli vuonna 2023 ennätyskallisen suurta, 10 935 henkeä. Se koostui edellisvuoden tapaan lähes kokonaan muuttoliikkeestä. Helsingin saama muuttovoitto oli 10 582 henkeä, josta 8 520 tuli ulkomaan ja 2 062 kotimaan muuttoliikkeestä. Muuttotappiota on syntynyt viime vuosina erityisesti muualle Helsingin seudulle suuntautuneesta muuttoliikkeestä, johon liittyy paljon lapsiperheiden muutttoa lähikaupunkeihin.

Ulkomailta tullut muuttovoitto oli 2023 ennätyskallisen suuri - se kasvoi edellisestä vuodesta yli 2 100 hengellä. Osa Helsingin ulkomaan muuttovoitosta koostui Ukrainan sotaa paenneista henkilöistä, joilla oli vuoden Suomessa oleskelun jälkeen mahdollisuus saada kotikuntaoikeus Suomesta. Heidän määränsä on kaikkiaan arviolta 1 400 henkeä. Vuonna 2023 vieraskielisten osuus väestöstä ylitti ennakkotiedon mukaan 19 prosenttia.

Helsingin väestö on keskimäärin koko Suomea nuorempaa. Kaksi kolmasosaa kaupungin asukkaista on työikäisiä eli 18–64-vuotiaita. Alaikäisiä on noin 17 ja eläkeikäisiä noin 18 prosenttia väestöstä. Helsingissä on muuhun maahan verrattuna suhteellisesti enemmän 20–44-vuotiaita, kun taas alle 15-vuotiaiden ja 60 vuotta täyttäneiden osuus koko väestöstä on muuta maata pienempi.

Muun maan tavoin väestön ikääntyminen näkyy selkeästi myös Helsingissä. 80 vuotta täyttäneitä on lähes 30 000, ja 95 vuotta täyttäneitäkin on yli 1 200 henkeä. 2000-luvulla Helsingissä ovat kuitenkin eniten kasvaneet 30–44- ja 60–74-vuotiaiden ikäryhmät. Sen sijaan alle 15-vuotiaiden ja 15–29-vuotiaiden ikäryhmissä ei ole tapahtunut yhtä suurta muutosta.

Helsingissä palkkataso nousi muuta maata enemmän 2023

Helsingiläisten palkkataso on selvästi muuta maata korkeampi ja keskipalkat nousivat vuonna 2023 enemmän kuin koko maassa tai muissa Suomen suurissa kaupungeissa. Monien yritysten kannalta raskaasta vuodesta huolimatta palkkaa saaneiden helsinkiläisten määrä kasvoi reilun prosentin vuonna 2023. Tätä selittää osaltaan Helsingin saama muuttovoitto. Kaikkien palkkaa saaneiden helsinkiläisten yhteenlaskettu palkkasumma kohosi edellisvuodesta viitisen prosenttia ja palkoista perityt ennakonpidätykset kasvoivat hieman yli kuusi prosenttia. Tämä indikoi kohtuullista kasvua myös kunnallisveron tuottoon.

Talouden kehitykseen on vaikuttanut paljon ostovoiman heikkeneminen. Tilastokeskuksen mukaan rahan arvo heikkeni yhteensä 17 prosenttia viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana. Samalla aikavälillä helsinkiläisten keskipalkat nousivat verohallinnon tietojen mukaan noin 9 prosenttia. Suomen Pankki arvioi, että kotitalouksien yhteenlasketut käytettävissä olevat reaalitytulot laskivat vuosina 2021–2023 vähintään vuoden 2019 tasolle – mutta laskutavasta riippuen jopa tätä enemmän. Reaalitytulot odotetaan kuitenkin kääntyvän lievään kasvuun lähivuosina, mahdollisesti jo 2024.

Vuoden 2023 talouskehitys oli heikko

Bruttokansantuote kääntyi Suomessa vuoden 2023 toisella vuosineljänneksellä laskuun, joka jyrkkeni edelleen loppuvuonna. Korkotason nousu ja nopea inflaatio heikensivät kuluttajien ostovoimaa, mikä näkyi Helsingissä eniten palvelualojen kysynnän hiipumisena. Taantuma koetteli raskaasti myös korkojen noususta ja kysynnän heikkenemisestä kärsinyttä asuntorakentamista. VM:n arvion mukaan koko vuoden 2023 tuotanto BKT laski koko maassa puolisen prosenttia edeltävästä vuodesta. Helsingissä tuotannon määrä aleni suunnilleen saman verran.

Yritysten konkurssien määrä kasvoi Helsingissä noin 49 prosenttia vuodesta 2020 vuoteen 2023 – ja tämä trendi 2020-luvulla on ollut jatkuvasti kasvava. Rakennustoiminnassa konkurssien määrä kaksinkertaistui. Konkursseja oli paljon aiempaa enemmän myös kaupan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan aloilla.

EK:n suhdannebarometrin mukaan yritysten näkymät pysyivät normaalia heikompina vuoden loppuun 2023 asti, vaikka ensimmäisiä merkkejä tilanteen paranemisesta olikin jo näkyvillä. VM ja Suomen Pankki odottavat hitaan talouskasvun käynnistyvän vuonna 2024.

Työmarkkinoiden tilanne heikkeni selvästi 2023

Taloustilanteen käänne heijastui vuonna 2023 myös työmarkkinoille. Avoimien työpaikkojen määrä kääntyi laskuun jo vuoden 2022 loppupuolella ja väheneminen kiihtyi vuoden 2023 loppua kohden. Vuoden 2023 lopussa TE-toimistoon ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli Helsingissä 40 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tästä huolimatta monilla toimialoilla koettiin avoimien työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaanto-ongelmia sekä todellista työvoimapulaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen aloilla.

Helsingissä oli vuonna 2023 ennakkotiedon mukaan 474 200 työpaikkaa, mikä oli 0,6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Koko-aikaisten työsuhteiden määrä väheni ja osa-aikaisten työsuhteiden määrä kasvoi vuoden takaisesta. Koko Helsingin seudun työpaikkamäärä oli 861 500. Helsingin osuus koko maan reilusta 2,6 miljoonasta työpaikasta oli 18 prosenttia ja Helsingin seudun osuus 33 prosenttia.

Vuonna 2023 Helsingin työllisyysaste (20–64-v.) oli 78,5 prosenttia, mikä oli lähes prosenttiyksikön edellisvuotta alemmalla tasolla. Työllisten määrä pieneni Helsingissä 2,3 prosenttia edellisvuodesta. Myös tehtyjen työtuntien määrä pieneni. Osa-aikaisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista on kasvanut voimakkaasti. (TK, Työvoimatutkimus)

Talouden taantuma näkyi työttömyyden kasvuna. Vuoden 2023 lopussa Helsingissä oli 40 800 työtöntä työnhakijaa TEM:n työnvälitystilaston mukaan. Työttömien määrä kasvoi Helsingissä vuonna 2023 keskimäärin kolme prosenttia edellisestä vuodesta. Vuoden loppua kohden työttömien määrän kasvu kiihtyi ja joulukuussa työttömiä oli 12 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Koko-aikaisesti lomautettujen osuus työttömistä työnhakijoista oli Helsingissä kuusi prosenttia ja koko maassa 13 prosenttia. Lomautettujen määrä kasvoi Helsingissä 49 prosentilla vuoden takaisesta. Vuoden 2023 joulukuussa Helsingin työttömyysaste oli 11,6 prosenttia, mikä oli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Vastaava työttömyysprosentti oli koko maan tasolla 11,2. Työttömyys lisääntyi erityisesti rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden sekä erityisasiantuntijoiden ammattiryhmissä. Työttömien määrä kasvoi paljon myös ammatiltaan luokittelemattomien ryhmässä, johon kuuluu muun muassa nuoria, vastavalmistuneita sekä maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. (TEM)

Nuorten työttömyystilanne reagoi talouden muutoksiin muita ikäryhmiä herkemmin. Nuorten työttömyys kääntyi kasvuun vuoden 2023 kesällä, ja vuoden lopussa alle 30-vuotiaita työttömiä oli 20 prosenttia edellisvuotta enemmän. Helsingin työttömistä reilu viidesosa on ulkomaan kansalaisia. Työttömien ulkomaan kansalaisten määrä kasvoi 15 prosentilla vuoden takaisesta.

Pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleet) määrä kääntyi kasvuun vuoden 2023 kesällä. Pitkäaikaistyöttömiä oli Helsingissä vuoden 2023 lopussa 16 400, mikä oli yli 1 000 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin (+ 7 prosenttia). Pitkäaikaistyöttömiksi luokitellaan yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleet. Hyvin pitkään työttömänä olleiden (> 3 v.) määrä kasvoi 11 prosentilla vuoden takaisesta.

Työllisyyden kuntakokeilu Helsingissä

Helsinki on mukana työllisyyden kuntakokeilussa vuosina 2021–2024. Helsingin kuntakokeilun keskeisin tavoite on vahvistaa helsinkiläisten työllisyyttä, osaamista ja yrittäjyyttä sekä turvata koulutuksen ja työn välinen jatkuvuus sekä tukea kotoutujien ja maahan muuttaneiden työllisyyttä, osaamista ja yrittäjyyttä. Myös työkyvyn tukeminen on tarpeen työurien pidentämiseksi. Kokonaistavoite on parantaa työmarkkinoiden kohtaantoa ja osaavan työvoiman saatavuutta Helsingissä. Tämä kaupungin eri palveluja (ml. koulutus-, sote- sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut) laajasti yhdistelevä toimintamalli muuttuu pysyväksi 1.1.2025.

Vuoden 2023 lopussa Helsingin työllisyyspalveluiden asiakkaina oli kuukausittain noin 50 000 työnhakijaa, joista työttömiä työnhakijoita noin 32 700. Työnhaun keskimääräinen kesto oli 73 viikkoa. Rakennetyöttömiä, eli pitkäaikaistyöttömiä, rinnasteisia pitkäaikaistyöttömiä tai työllisyyspalveluilta suoraan työttömäksi tai seuraaviin palveluihin päätyneitä oli 21 000, määrä kasvoi hieman vuoden takaisesta.

Työttömien saamia palveluita voidaan kuvata aktivointiasteella. Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Kaikkien työttömien aktivointiaste oli vuoden 2023 lopussa 24 prosenttia, pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste oli 8 prosenttia ja ulkomaalaisten aktivointiaste 37 prosenttia.

Työmarkkinatuen kuntaosuus Helsingissä

Valtio (Kela) rahoittaa työttömien työnhakijoiden työmarkkinatuen maksut alle 300 päivän ajan. 300 päivän jälkeen kunnat rahoittavat työmarkkinatuen maksuista tietyin rajoituksin 50 prosenttia. Työttömyyden päiväkertymän ylittettyä 1 000 päivää, kuntaosuus työmarkkinatuen maksussa nousee 70 prosenttiin. Helsinki maksaa siis 50–70 prosenttia helsinkiläisten pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatukimaksuista, sen mukaan miten pitkään ja usein he ovat olleet ns. passiivisesti työttöminä.

Vuonna 2023 kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajia oli Helsingissä kuukausittain yli 14 000, joista kaksi viidesosaa kuului alempaan korvausluokkaan (50 prosenttia) ja kolme viidesosaa korkeampaan korvausluokkaan (70 prosenttia). Kuukausittain tästä seurasi Helsingille keskimäärin 7,4 miljoonan euron lasku. Vuonna 2023 menoihin oli budjetoitu 70 miljoonaa ja vuoden loppuun mennessä maksuja kertyi 89,15 miljoonaa euroa. Työttömyyden kasvaessa myös kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajien määrä lisääntyy.

Rakentaminen Helsingissä vuonna 2023

Toimintaympäristön muutoksista nopea korkojen ja rakennuskustannusten nousu sekä kiihtynyt inflaatio ovat hyydyttäneet rakentamista. Helsingissä rakentamisen heikentynyt suhdanne ei ole näyttäytynyt yhtä dramaattisena laskuna asuntaloitoksissa kuin muualla Suomessa ja valmistuneiden asuntojen määrä oli vuonna 2023 hyvällä tasolla. Rakennusluvittettujen asuntojen määrä laski 2023 selvästi kahden edeltävän vuoden tasosta.

Helsingissä tavoitellaan vuosittain 8 000 asunnon rakentamista asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisesti. Vuonna 2023 kaupunkiin valmistui 8 179 asuntoa ja AM-ohjelmakauden mukainen vuosituotantotavoite saavutettiin. Asuntotuotannon aloituksia oli vuoden aikana 5 027 asunnon verran ja rakennusluvittettuja asuntoja 4 401. Rakenteilla olevien asuntojen määrä on laskenut ollen vuoden 2023 lopun tilanteessa noin 7 000 asunnon tuntumassa. Kyseiset seikat ennakoivat alkavan ja valmistuvan asuntotuotannon määrän laskua Helsingissä ainakin tuleville lähivuosille.

Vuoden 2023 aikana valmistuneesta asuntotuotannosta sääntelemätöntä oli 57 prosenttia (4 659 asuntoa) ja välimuodon asuntotuotantoa noin 24 prosenttia (1 979 asuntoa). Sääntelemättömästä tuotannosta vuokra-asuntoja valmistui 2 423 ja omistusasuntoja 2 236 kappaletta. Välimuodon asuntotuotannosta Hitas- ja hintakontrolloituja asuntoja valmistui 838 ja asumisoikeusasuntoja 954 kappaletta. Valtion korkotukemien ARA-vuokra-asuntojen osuus vuoden kokonaistuotannosta oli noin 19 prosenttia (1 541 asuntoa), joista 303 asuntoa oli opiskelija- ja nuorisoasuntoja.

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on AM-ohjelman mukaisesti 25 prosenttia toteutuvasta vuotuisesta kokonaistuotannosta. Kaupungin oman tuotannon osuus vuoden 2023 aikana valmistuneista asunnoista oli noin 28 prosenttia (2 301 asuntoa). Tästä kokonaistuotannosta ARA-vuokra-asuntoja oli 1 118, asumisoikeusasuntoja 802 sekä Hitas- ja hintakontrolloituja asuntoja 381. Kaupungin omana tuotantona aloitettiin 1 435 asunnon rakentaminen.

Uusista alueista asuntoja valmistui runsaasti Pasilaan ja myös Jätkäsaareen sekä Kalasatamaan keskittyi uutta asuntotuotantoa. Suurten aluerakentamisen projektialueiden ulkopuolella asuntoja valmistui eniten Oulunkylän ja Vuosaaren peruspiireihin. Aloitettua asuntotuotantoa sijoittui eniten Kalasatamaan ja Jätkäsaareen, mutta myös pienempinä määrinä eri puolille kaupunkia. Uusien asuinalueiden osuus rakenteilla olevasta asuntotuotannosta on 53 prosenttia ja täydennysrakennettavien alueiden osuus 47 prosenttia.

2.1.1.4 Henkilöstö

Kaupungin toiminnassa merkittävä tekijä oli edelleen jatkuva henkilöstöpula. Pormestarin johtama ohjelmatyö korvasi vuonna 2022 käynnistetyn työvoiman saatavuuden hankkeen. Neljä toimenpidekokonaisuutta ohjelmaryhmässä ovat ulkomailta rekrytointi työvoimapula-aloille, Suomessa olevien osaajien ohjaaminen kaupungin tehtäviin, monikielisuuden vahvistaminen kaupunkiorganisaatiossa sekä sisäisten polkujen vahvistaminen työvoimapula-alojen tehtäviin. Syksyllä 2023 hyväksyttiin ulkomailta rekrytoinnin eettiset periaatteet.

Viidettä kertaa toteutetulla Helsingin kaupungin palkkakehitysohjelmalla nostimme 7 500 henkilön palkkaa. Vuonna 2023 palkkakehitysohjelman tavoitteena oli parantaa osaavan henkilöstön saatavuutta niissä ammattiryhmissä, joissa kaupungilla on palkkakilpailukykyhaasteita. Lisäksi palkkakehitysohjelmassa kiinnitettiin erityistä huomiota matalapalkkaisimpiin työntekijäryhmiin. Lisäksi käynnistettiin ohjelma palkkarakenteiden ja palkkausjärjestelmien uudistamiseksi vuosille 2023–2027.

Vuoden alusta julkaistiin kaupunginvaltuuston kilpailutus päätöksen mukaisesti työterveyspalveluiden tarjouspyyntö. Kilpailutus keskeytettiin, koska yhtään tarjousta ei saatu. Hankintailmoitus julkaistiin uudestaan syyskuussa markkinatilannetta peilanneiden vuoropuhelujen ja huolellisen analyysin jälkeen.

Uusi esihenkilöpalvelu haastavien johtamistilanteiden tueksi aloitettiin elokuussa.

Vuonna 2023 saatiin keskeiseltä osin korjattua edellisenä vuonna alkaneet palkanmaksun ongelmat. Palkanlaskennan vakauttamista jatkettiin koko vuoden ajan. Palkanmaksun vakauduttua jatkettiin henkilöstöjohtamisen kokonaisuudistuksen valmistelua. Hankkeen tavoitteena on yksinkertaistaa henkilöstöjohtamisen prosesseja, vähentää käytössä olevia järjestelmiä ja parantaa esihenkilöiden saamaa tukea ja tiedolla johtamista.

Fiilari-henkilöstökysely toteutettiin syksyllä. Lähiesihenkilötyö kaupungilla oli edelleen hyvää. Työyhteisön hyvä henki vaikutti eniten työelämän laatuun. Vastaajista 91 prosenttia koki, että työyhteisössä autamme toisiamme ja onnistumme yhdessä. Johtamisen kulmakivet ja valmentava johtaminen olivat kehittyneet parempaan suuntaan, mutta strategian tunteminen oli laskenut selvästi. Suurin osa vastaajista koki, että omalla työllä on merkitystä. Vastaajista 75 prosenttia suosittelisi Helsinkiä työnantajana ystävälleen, kun edellisvuoden Kunta10-tutkimuksessa luku oli notkahtanut 64 prosenttiin. Myös vastaajien halukkuus vaihtaa työnantajaa on vähentynyt.

KUNTA-HELSINGIN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN VUOSIEN 2023 JA 2022 LOPUSSA

Toimialat	Vakinaiset		Määräaikaiset		Oppilas-/harjoittelija		Oppisopimus-suhteinen		Yhteensä		Muutos 2022-2023
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	
Keskushallinto	3 649	3 704	637	582	8	7	13	21	4 307	4 314	-7
Kaupunginkanslia	619	677	279	282	8	7	3	1	909	967	-58
Palvelukeskus	1 462	1 460	85	72	0	0	6	8	1 553	1 540	13
Rakentamispalvelu	1 103	1 133	124	106	0	0	2	12	1 229	1 251	-22
Taloushallintopalvelu	346	314	131	111	0	0	2	0	479	425	54
Tarkastusvirasto	16	17	0	0	0	0	0	0	16	17	-1
Työterveys Helsinki	103	103	18	11	0	0	0	0	121	114	7
Kasvatukset ja koulutuksen toimiala	9 391	9 036	5 343	5 261	5	4	62	23	14 801	14 324	477
Kaupunkiympäristön toimiala	1 516	2 183	178	209	2	3	2	1	1 698	2 396	-698
Pelastuslaitos		762		15		0		0		777	-777
Kaupunkiympäristön toimiala	1 516	1 421	176	192	2	3	2	1	1 696	1 617	79
Liikennelaitos			2	2					2	2	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1 430	1 452	395	395	1	3	15	11	1 841	1 861	-20
Kunta-Helsinki yhteensä	15 986	16 375	6 553	6 447	16	17	92	56	22 647	22 895	-248

Taulukon henkilöstömäärät 2022 ja 2023 eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Vuoden 2023 lopussa kaupungin palveluksessa oli vakinaisessa, määräaikaisessa, harjoittelijana tai oppisopimus-suhteisessa työsuhteessa yhteensä 22 647 työntekijää (ilman palkkatuella työllistettyjä), mikä oli 248 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Henkilöstömäärä vähentyi noin 1,1 prosenttia.

Vuokratyövoimakustannukset olivat noin 52 miljoonaa euroa.

Vuonna 2023 henkilöstöstä (vakituiset, määräaikaiset, oppisopimussuhteiset ja harjoittelijat) 74,8 prosenttia oli naisia ja 25,2 prosenttia miehiä. Henkilöstön suurin ikäryhmä oli edelleen 50–59-vuotiaat kuten vuonna 2022. Vakinaisesta henkilöstöstä 81,1 prosenttia oli 50–59-vuotiaita. Henkilöstön keski-ikä on noussut edelleen viime vuodesta 1,6 vuodella (vuonna 2023 keski-ikä 47,7 vuotta). Virallisesta henkilöstömäärästä muunkielisten osuus on 5,5 prosenttia. Tässä on hieman laskua edelliseen vuoteen (0,4 prosenttiyksikköä).

Sairaus-, työtaturma- ja kuntoutuspoissaolot olivat yhteensä 4,29 prosenttia (vuonna 2022 4,86 prosenttia).

Palkkakustannukset olivat 964,3 miljoonaa euroa.

2.1.1.5 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Kaupungin toimintaympäristöä leimasi vuonna 2023 epävarmuuden jatkuminen. Maaliskuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota aiheutti epävarmuuksia toimintaympäristöön. Talouden kerkotilanteen epävarmuus, kiihtynyt inflaatiokehitys ja energiahintojen nousu vaikuttivat kunnan toimintaan ja talouteen. Olennaisesti päätöksenteossa näkyi myös palkkakriisin jatkuminen sekä kansalliset hallinnonuudistukset, kuten valmistautuminen TE2025-uudistukseen sekä sotepe-uudistuksen jatkotoimeenpano. Keskeisten raideinfrahankeiden edistyminen näkyi myös merkittävinä lainapäätöksinä.

Tytäryhteisöjen energiakulujen kattamiseksi kaupunginhallitus päätti myöntää avustuksia vuoden 2023 talousarvios- ta yhteensä 7 200 000 euroa tytäryhteisöille. Määrärahat oli tarkoitettu kulttuurin ja liikunnan laitosavustusta saavi- en tytäryhteisöjen nopeasta energianhinnan noususta vuosina 2022 ja 2023 aiheutuviin sähkö- ja lämmityskustan- nuksiin sekä energiatehokkuutta nopeasti parantaviin investointeihin (kh 30.1.2023 §60).

Vaikean kerkotilanteen takia kaupunginvaltuusto päätti myös myöntää Helsingin Asumisoikeus Oy:lle enintään 45 000 000 euron määräisen kaupungin omavelkaisen takauksen yhtiöön nostettavien pitkäaikaisten lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Lainojen korkokustannusten nopea kas- vu ja yleinen inflaatio olivat johtaneet siihen, etteivät yhtiön perimät vastikkeet yhtiön päättämistä vastikekorotusis- ta huolimatta kata yhtiön hallinnoimien kiinteistöjen kuluja (kvsto 13.12.2023 §282).

Kaupungin toimintaan vaikutti alkuvuonna myös palkkajärjestelmämuutoshankkeen haasteet. Alkuvuonna 2023 kau- punki organisoivat palkanlaskennan tilanteen hallintaa varten vakauttamishankkeen sekä hankki sen tueksi konsulttipal- velua. Tilannetta pyrittiin vakauttamaan palkkaamalla Taloushallintopalveluliikelaitos Talpan palkkahallintoon ja sen asiakaspalveluun lisähenkilöstöä. Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 2023 talousarviosta 6 000 000 euroa palkanmaksu-uudistuksesta johtuvien korjaustoimenpiteiden suorittamiseen (Kh 9.1.2023 §11).

TE2025-uudistukseen valmistaututtiin kaupunginvaltuuston 11.10.2023 (§ 235) tekemällä päätöksellä julkisten työvoi- mapalveluiden ottamisesta Helsingin kaupungin järjestettäväksi. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaan kunta voi järjestää kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työ- voiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Helsinki on valmistautunut järjestämisvastuun pysyvään siirtoon osal- listumalla 1.3.2021–31.12.2024 toteutettavaan, vielä käynnissä olevaan työllisyyden kuntakoikeiluun.

Valtuusto hyväksyi HUS-järjestämissopimuksen 24.5.2023 (§121). HUS-järjestämissopimus on Uudenmaan hyvinvointi- alueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän keskinäinen sopimus, jossa osapuolet sopivat keskinäisestä työnja- osta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.11.2023 §257 Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasoa koskevat päätökset vuosille 2024–2026.

Isojen raidehankkeiden edistyminen näkyi raideliikenneinvestointeja koskevana päätöksentekona. Kaupunginval- tuusto päätti myöntää Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle raideliikenneinvestointeja varten 386 350 000 euron määräisen kaupungin omavelkaisen takauksen investointien rahoittamiseksi. Rahoitusta haettiin Raide-Joke- rin radan, vaunukaluston ja varikon investointimenojen kattamiseksi nostettavien pitkäaikaisten lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen ja mahdollisten perimiskulujen vakuudeksi. (Kvsto 18.1.2023 §9.) Lisäksi kaupunginval- tuusto päätti myöntää Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy:lle Ruskeasuon raitiovaunu- ja bussivarikkohankkeen inves- tointimenoja varten enintään 173 700 000 euron määräisen kaupungin omavelkaisen takauksen investoinnin rahoit- tamiseksi. Ruskeasuon bussivarikon aluetta kehitetään rakentamalla alueelle raitiovaunuvarikko, joka on toinen Helsingin raitiotiejärjestelmän päävarikoista. Nyt toteutettava raitiovaunuvarikko edistää Helsingin tavoitetta raitio- tieliikenteen laajentamisesta sekä mahdollistaa erityyppisten raitiovaunujen ylläpidon ja käytön. (Kvsto 1.3.2023 §59). Samoin kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan ratikan hankesuunnitelman ohjeellisena noudatettavaksi ja hankkeen Helsingin osuuden toteuttamisen siten, että raitiotien ja siihen liittyvän katuinfrastruktuurin arvonlisäveroton eni- mäishinta on 15 miljoonaa euroa. Toteutuksen ehtona on, että Vantaan kaupunki käynnistää oman hankeosuutensa rakentamisvaiheen. (Kvsto 27.9.2023 §223.)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pohjoisbaanan yleissuunnitelman ja hankkeen toteuttamisen vaiheittain siten, että kokonaiskustannusarvio on 28 700 000 euroa. Yleissuunnitelmassa määritellään Pohjoisbaanaksi nimetyn pyörälii- kenteen runkoyhteyden toteuttamisperiaatteet ja kustannusarvio noin yhdeksän kilometrin osuudelle Käpylän ase- malta Vantaan rajalle. Tavoitteena on lisätä pyöräliikenteen määrää pääradan suuntaisella reitillä sekä parantaa rei- tin sujuvuutta ja turvallisuutta. (Kvsto 15.2.2023 §35.)

Vuoden 2022 arviointikertomus ja tilinpäätös käsiteltiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 21.6.2023. Talousarvio vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.11.2023.

Kaupunginvaltuusto määräsi vuoden 2024 kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentit. Strategiaohjelman mukaan valtuustokaudella pidättydytään kunnallisveron korotuksista ja siten vuoden 2023 talousarvio perustui kunnallisveroprosenttiin 5,3 prosenttia. (Kvsto 15.11.2023 §260 ja §261)

Kaupunginvaltuusto käsitteli vuonna 2023 kaikkiaan 34 asemakaavaa tai asemakaavan muutosta, 5 tontin luovutusta tai vuokrausta koskevaa asiaa sekä 14 hankesuunnitelmaa. Kaupunginhallitus käsitteli näiden lisäksi toimivaltansa puitteissa lukuisia vähäisempiä suunnitelmia ja tontinvarauksia.

2.1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tulevasta kehityksestä

Taloudelliset ja strategiset riskit

Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa ja talouden suhdannetilanteen heikkeneminen vaikuttavat negatiivisesti Suomen talouden kehitykseen. Inflaation sekä korkojen nousu heikentää Suomen talouskasvua, kasvattaa kaupungin palvelu-, investointi- ja rahoituskustannuksia sekä heikentää verotulojen kertymää.

Kaupungin talousarvion 2024 mukaisen noin 10 miljardin euron investointiohjelman toteuttaminen ja rahoittaminen epävarmassa taloudellisessa toimintaympäristössä muodostaa riskin kaupungin taloudelliselle kestävyydelle.

Kaupunkiyhteisen palkkajärjestelmä Sarastia 365 HR käyttöönoton myötä syntynyt kriisi oli akuutti vielä kevään 2023 ajan. Palveluhallintajärjestelmän käyttöönnotolla saatiin haltuun riskiä, joka oli päässyt toteutumaan, kun asiakkaiden yhteydenottoihin ei saatu vastattua riittävän nopeasti palkkajärjestelmän vaihdon jälkeen. Ydinprosessien tehostamisprojektit ja tiivis yhteistyö Sarastia Oy:n kanssa ovat tuottaneet tuloksia. Sarastia Oy:llä on myös ollut enemmän resursseja Helsingin palveluiden tuottamiseen kuin vuonna 2022.

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuuden uudistaminen on käynnistynyt vuoden 2023 lopulla. Hallitusohjelman tavoitteena on saada kokonaisuus vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Pisimmällä kuntien rahoitusjärjestelmän uudistuksessa on valtionosuusjärjestelmän uudistus, joka on Helsingin ja myös muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kannalta merkittävä riski, sillä uudistukselle asetettuna tavoitteena on toteuttaa uudistus valtiontalouden kannalta kustannusneutraalisti ja toisaalta usean pääkaupunkiseudun ulkopuolisen kunnan näkökulmasta rahoitusta tulisi leikata isoilta kasvukaupungeilta.

Kaupungin työterveyspalvelujen merkittävin toteutunut riski on työterveyspalvelujen kilpailutusta seuranneen muutostilanteen aiheuttama henkilöstön vaihtuvuus ja vähentyminen. Emokaupungin palvelujen turvaamiseksi toteutettiin tytäryhteisöasiakkaiden sopimusten irtisanominen vuosina 2022–2023. Henkilöstö- ja ostopalvelukokonaisuus saatiin vakautettua vuoden 2023 aikana liikelaitoksen hallintoa lukuun ottamatta. Hallinnon henkilöstöresurssit ovat merkittävästi pienentyneet. Palvelujen turvaamiseksi on tehty sisäisiä organisoitimuutoksia ja toimintaa on uudistettu ja sopeutettu tilanteeseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla henkilöstön saatavuushaasteet ovat jatkuneet, vaikka lukuisia toimenpiteitä on toteutettu henkilöstön saatavuuden takaamiseksi. Toimialan toimintoja on jouduttu järjestämään uudelleen ja henkilöstöjärjestelyjä on tehty lakisääteisten palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi. Erityisesti pulaa henkilöstöstä on varhaiskasvatuksen sekä oppilashuollon palveluissa. Toimialan muut merkittävät toteutuneet riskit ovat nopeasti nousut kustannustaso sekä se, että osa toimialalaajuiseen asioinnin tietojärjestelmään suunnitelluista toiminnallisuuksista jätetään toteuttamatta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla asiakaskäyntimäärät ovat asteittain palautumassa koronarajoitusten ajoista. Ikääntyneiden palaaminen muun muassa liikuntapalveluihin on kuitenkin ollut odotettua hitaampaa. Koronapandemian negatiiviset seuraukset kohdistuivat erityisesti niihin nuoriin ja perheisiin, jotka jo ennestään ovat olleet haavoittuvassa asemassa. Tärkeitä osia nuorten ja perheiden tukemisessa ovat ohjaaminen harrastuksiin ja liikunnan ja kulttuurin palveluihin.

Kaupunkiympäristön toimialalla asemakaavoituksen toimintaympäristö on ollut haastava. Taloudellinen epävarmuus heijastui erityisesti yksityisiin kaavahankkeisiin, joita keskeytettiin tai siirrettiin tai hakija vetäytyi niistä kokonaan. Rakentamishankkeissa toimintaympäristöön liittyvät epävarmuudet ovat aiheuttaneet aikataulu- ja kustannusriskiä. Rakentamisen kustannukset ovat pysyneet korkealla tasolla. Rakentamisen hiipuminen vaikuttaa rakennushankkeiden lisäksi myös kaupungin tonttien luovutuksiin ja sitä kautta kaupungille kertyviin tuloihin.

Riskien hallinta:

Kaupungin johtoryhmä on määritellyt edunvalvonnan painopisteet ja vastuut kaupungin hallitusohjelmatavoitteiden ja pääministeri Orpon hallitusohjelmasta tehdyn analyysin pohjalta. Lisäksi on määritelty yhteiset painopisteet kunnan suurimman kaupungin, pääkaupunkiseudun kaupunkien ja C21-verkoston kanssa. Kaupunki on pyrkinyt aktiivisesti vaikuttamaan valtion ja uuden hallituksen suunnittelemiin ja käynnistämiin lainsäädäntö- ja muihin uudistuksiin.

Kaupunkikonsernin merkittävillä riskeillä tarkoitetaan sellaisia strategian ja talouden riskejä sekä toiminnallisia ja ulkoisia riskejä, jotka uhkaavat kaupunkikonsernin tavoitteita tai ovat toteutuessaan muuten hyvin laajoja vaikutuksiltaan. Vuonna 2022 toteutetun kaupunkikonsernin riskikartoituksen jälkeen seitsemän (7) riskialuetta otettiin seurantaan. Nämä seurannassa olevat riskialueet liittyvät seuraaviin aiheisiin:

- Häiriöt kansainvälisessä turvallisuusympäristössä
- Laajavaikutteinen ICT häiriö
- Henkilöstön saatavuuteen ja jaksamiseen liittyvät riskit
- Ilmastokriisin estämis- ja sopeuttamistoimien epäonnistuminen
- Syrjäytyminen ja segregaaation kiihtyminen
- Suurten muutoshankkeiden epäonnistuminen
- Energiahinnan ja saatavuuden häiriöt

Vuoden aikana ko. riskialueista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä on raportoitu kaupungin johtoryhmälle osana strategiaseurantaa. Kaupunkikonsernin merkittävät riskit on ohjeistettu ottamaan huomioon myös toimialojen ja liikelaitosten talousarvioennusteiden riskien raportoinnissa.

Operatiivisia ja muita riskejä

Kaupunginkanslian, liikelaitosten ja toimialojen vuodelle 2023 asetetusta 31 sitovasta tavoitteesta 18 toteutui täysin ja vähintään joiltain osin jätettiin toteutumatta 13.

Kiinteistöihin ja turvallisuuteen kohdistuu muun muassa onnettomuus-, palo- ja vuotoriskejä. Kaupunki on varautunut henkilö- ja omaisuusriskeihin riskien ennaltaehkäisyä lisäksi vakuutusrahastolla ja vakuutuksilla. Vuoden 2023 aikana toimialat raportoivat kahdesta palovahingosta, joiden osalta korvausasia ei vielä ole tullut vireille. Vakuutusrahastosta maksettiin vuoden 2023 aikana korvauksia kaikkiaan yhteensä 460 000 euroa kaupunkiympäristötoimialalle, Malmin peruskoulun vesivahinkoa koskien.

Riskien hallinta:

Kaupunginkanslia sekä kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmä ohjaavat ja tukevat toimialoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä. Ne antavat tarvittaessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista koskevia täydentäviä ohjeita. Lisäksi ne avustavat kaupunkikonsernin johtoa kokoamalla ja arvioimalla kaupunkikonsernin merkittävimpiä riskejä sekä niiden hallintakeinoja.

Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmän ohjauksessa jatkettiin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehitystyötä. Vuoden aikana edistettiin riskienhallintajärjestelmän käyttöön-ottoa ja käyttöä. Järjestelmän käytön tueksi järjestettiin kahdeksan samansisältöistä riskienhallintajärjestelmäkoulutusta. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin kaksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koulutusta esihenkilöille ja asiantuntijoille osaamisen kehittämisen tueksi. Marraskuussa järjestettiin jokavuotinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ajankohtaispäivä teemalla riskienhallinnan toimintamallin ja riskienhallintakulttuurin kehittäminen. Vuoden aikana päivitettiin Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet (Kvsto 1.11.2023 § 250). Kansliapäällikkö (12.10.2023 § 144) antoi toimintaohjeen kaupunkiyhteisten muutoshankkeiden hallintamallista sekä asetti suurhankkeiden koordinaatiotyöryhmän (26.12.2023 § 181).

Kaupunginkanslia, liikelaitokset ja toimialat arvioivat ja raportoivat talousarvioiden ennusteiden yhteydessä merkittävimmät taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä tilinpäätöksen yhteydessä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteoissa. Arvio merkittävimmistä riskeistä pohjautuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin ja kaupunkikonsernin merkittävien riskien arviointiin.

2.1.1.7 Ympäristötekijät

Kunta-Helsingillä on keskeinen rooli ympäristön turvaamisessa vastatessaan monilta osin siihen liittyvistä toiminnoista kuten paikallisista ilmaston- ja ympäristönsuojelutoimista, viher- ja virkistysalueiden ylläpidosta, kaupunkisuunnittelusta ja infrastruktuurista. Kaupungin kasvaessa suurimmat haasteet aiheutuvat kaupunkirakenteen tiivistymisestä ja liikenteen vaikutuksista ilmanlaatuun, meluun ja luontoon.

Kaupunkistrategia 2021–2025 linjaa, että Helsingin arvokkaimmille luontoalueille ei osoiteta rakentamista. Lisäksi tavoitteena on perustaa vähintään viisi uutta luonnonsuojelualuetta vuosittain. Vuonna 2023 ympäristö- ja lupajaoston käsittelyyn vietiin viiden luonnonsuojelualan perustamisesitykset.

Kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki vaalii Itämeren ja sen rantoja ja vähentää päästöjä Itämereen. Itämeren tilaa pyritään parantamaan omien toimintojen kehittämisen lisäksi Itämerihaasteen avulla.

Kunta-Helsingin ympäristökulut olivat vuonna 2023 noin 89,2 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä ympäristökuluja aiheuttivat alueiden puhtaanapito ja jätehuolto (22,2 miljoonaa euroa) sekä ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistäminen (18,5 miljoonaa euroa).

Kunta-Helsingin ympäristöinvestoinnit olivat vuonna 2023 noin 106 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit liittyivät ilmasto- ja ympäristöystävälliseen liikkumiseen (79,8 miljoonaa euroa) sekä pilaantuneiden maiden kunnostuksiin (10,9 miljoonaa euroa).

Ympäristötuotot kunta-Helsingissä olivat vuonna 2023 noin 3 miljoonaa euroa. Merkittävimmät tuotot tulivat ajoneuvojen siirtomaksuista katujen puhdistukseen liittyen (1,6 miljoonaa euroa) ja kiertotalouden edistämisestä (0,6 miljoonaa euroa).

Energia- ja ilmastopolitiikka

Helsingin ilmastotyötä ohjataan kaupunkistrategian, ympäristöpolitiikan, Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman ja ilmastomuutokseen sopeutumisen linjausten kautta. Kunnianhimoinen ilmastovastuu on yksi kaupungin viidestä poikkihallinnollisesta strategisesta ohjelmasta. Kaupunki on mukana TEM:n energiatehokkuussopimuksessa (KETS), EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksessa (Global Covenant of Mayors for Climate & Energy) sekä kansainvälisessä johtavien ilmastokaupunkien Carbon Neutral Cities Alliance -verkostossa.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 on linjattu, että Helsinki on hiilineutraali vuonna 2030 ja hiilinollatavoite asetetaan vuodelle 2040. Sen jälkeen tavoitteena on hiilinegatiivisuus. Sopeutumisen osalta tavoitteena on Helsinki, joka on varautunut sään ääri-ilmiöihin ja niiden välillisiin vaikutuksiin. Vuoteen 2022 mennessä Helsingin kokonaispäästöt olivat vähentyneet noin 25 prosenttia verrattuna vuoteen 1990.

Ilmansuojelu

Helsingin ilmanlaatu on parantunut viimeisten vuosikymmenien aikana ja on kansainvälisesti vertaillen melko hyvä. Kuitenkin liikenteen pakokaasupäästöt, katupöly sekä puun pienpolton päästöt aiheuttavat yhä haittaa ihmisten terveydelle ja viihtyisyydelle. Viime vuosina Helsingissä ei ole enää mitattu EU:n asettaman typpidioksidin vuosiraja-arvon ylityksiä. Liikenteen pakokaasuista peräisin olevan typpidioksidin pitoisuudet laskivat viime vuonna hiekan edellisvuodesta. Lasku johtuu autokannan uudistumisesta vähäpäästöisemmäksi ja sen ennustetaan jatkuvan edelleen.

Katupöly eli hengitettävät hiukkaset säilyvät haasteena myös tulevaisuudessa. Vuonna 2023 pölyisiä päiviä esiintyi jonkin verran tavanomaista enemmän. Niihin vaikuttivat katupölyn lisäksi myös paikalliset rakennustyömaat. Katujen tehokkaan puhtaanapidon lisäksi kaupunki pyrkii vähentämään katupölyn muodostumista edistämällä kitkarenkaiden käyttöä. Puun pienpolton päästöt heikentävät ajoittain erityisesti pientaloalueiden ilmanlaatua.

WHO:n terveysperusteiset, aiempia tiukemmat ohjearvot ylittyvät kaupungissa. EU-komissio julkaisi syksyllä 2022 ilmanlaatudirektiiviehdotuksen, jonka mukaan myös sitovat raja-arvot kiristyisivät merkittävästi vuonna 2030. Kaupunki laatii parhaillaan uutta ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelmaa, joka valmistuu kesällä 2024.

Helsinki osallistuu aktiivisesti ilmanlaadun tutkimushankkeisiin ja kansalliseen ilmansuojelutyöhön sekä edistää ilmanlaatuun liittyvää viestintää.

Meluntorjunta

Kaupungin meluntorjuntatyötä ohjaa lakisääteinen meluntorjunnan toimintasuunnitelma. Uuden ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman (ILME) valmistelu käynnistettiin vuonna 2023 ja se valmistuu kesällä 2024. Suunnitelma sisältää ensimmäistä kertaa sekä meluntorjunnan että ilmansuojelun tavoitteet ja toimenpiteet.

Suurin osa meluntorjuntatyöstä on virkатыönä toteutettavaa suunnittelu- ja kehittämistyötä, jolle ei ole varattu erillistä budjettia. Meluhaittoja ennaltaehkäistään Helsingissä huolellisella maankäytön ja liikenteen suunnittelulla. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja uusi asuinrakentaminen hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrelle tuovat jatkossa entistä enemmän haasteita meluntorjunnan kannalta. Maankäytön suunnittelun lisäksi toteutetaan monia muita ääniympäristöä parantavia toimia. Näitä ovat esimerkiksi nopeusrajoitusten alentaminen ja bussiliikenteen sähköistyminen. Melusteitä tarvitaan meluisimmissa kohteissa, joissa ei muilla toimin voida saavuttaa riittävää vaikuttavuutta. Kaupungin investointiohjelman priorisointi on hidastanut melusteiden toteutusta merkittävästi. Helsinki vastaa katujen meluntorjunnasta, ja maanteiden meluntorjunnasta vastaa Uudenmaan ELY-keskus ja Väylävirasto. Helsinki osallistuu maanteiden melusteiden kustannuksiin ja suunnitteluun.

Maaperän ja kaatopaikkojen kunnostaminen

Helsingissä otetaan käyttöön alueita, joiden maaperää joudutaan esirakentamaan ennen uutta käyttöä. Osa esirakentamisesta on pilaantuneen maan kunnostamista. Helsingin entiset kaatopaikat kunnostetaan ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisesti.

Kaupunki varautuu tulevana vuosina Iso-Huopalahden kaatopaikan kunnostamiseen. Kaatopaikkojen jälkihoitoon on lisäksi tehty varaukset. Pilaantuneiksi arvioitujen alueiden kunnostusten määrärahatarpeet arvioidaan vuosittain kymmenelle seuraavalle vuodelle. Arvio tarkentuu siten aina vuosittain. Merkittävimmät puhdistamiskohteet vuonna 2023 olivat Röykän sairaala-alueen kunnostaminen sekä Kalasatamasta Pasilaan ja Kruunusillat raideallianssihankkeiden yhteydessä toteutetut kunnostukset. Vuosaaren kaatopaikan kunnostaminen on viimeistelyvaiheessa.

2.1.1.8 Harmaan talouden torjunta sekä muut ei-taloudelliset asiat

Kaupunkikonsernin hankinnoissa tulee noudattaa lainsäädäntöä ja konserninsisäistä harmaan talouden torjuntaohjetta. Hankintojen kautta valituilta sopimuskumppaneilta ja näiden alihankkijoilta tarkastettiin tilaajavastuulain ja harmaan talouden torjuntaohjeen mukaiset selvitykset viimeistään ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista. Sopimuskauden aikana sopimuskumppaneiden veronmaksu- ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen tiedot tuli tarkastaa tilaajavastuulain mukaisesti vähintään 12 kuukauden välein.

Kaupungin ja Verohallinnon välistä sopimuskumppaneita koskevaa vapaaehtoista seurantatiedonvaihtoa ei tehty (Verohallinnon tietojärjestelmien uudistamisen vuoksi). Urakkatietojen ilmoittaminen Verohallintoon tuli tehdä verotusmenettelylain mukaisesti.

Kaupunginhallituksessa 14.12.2020 hyväksytyyn hankintastrategiaan sisällytettiin vastuullisuuden teeman alle tavoite, jonka mukaan hankinnoilla edistetään sosiaalisen vastuun eli ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien toteutumista. Tavoitetta työstetään hankintastrategian toimenpidetasolla. Hankintojen vastuullisuutta ja vaikuttavuutta ohjaavat kaupunkitasoiset intra-ohjesivustot valmistuivat.

Kaupunkitasoinen ostopalveluiden työperäisen hyväksikäytön torjuntaan tarkoitettu ohjetta sovellettiin tarkoituksenmukaisissa kilpailutuksissa, kuten tulkkauspalveluiden ja siivouspalveluiden hankinnoissa.

Kaupunkitasoinen Code of Conduct – sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet -materiaali on hankintayksiköiden käytettävissä. Hankintasopimukseen liitettävä materiaali on tarkoitettu tilanteisiin, joissa on tarve varmistaa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien turvaaminen, kun kyse on hankinnoista ns. riskimaista ja riskitoimialasta.

Työllistämistä hankintojen avulla jatkettiin talousarvion noudattamisohjeen mukaisesti.

Kaupunginhallituksen hyväksymät Helsingin kaupungin eettiset periaatteet velvoittavat Kunta-Helsingin toimialojen, virastojen ja liikelaitosten henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ohjaten heidän toimintaansa koko kaupunkikonsernissa. Ohjeistuksessa veloitetaan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä toimimaan hyvän hallinnon mukaisesti ja työskentelemään asukkaiden parhaaksi. Rasismia, syrjintää, epäasiallista kohtelua, seksuaalista häirintää tai korruptiota ei sallita. Hankinnoissa tulee toimia vastuullisesti ja ihmisoikeuksia edistäen kansainvälisen työelämän perusnormeja noudattaen muun muassa lapsityövoiman käytön vähentämiseksi. Läpinäkyvyyttä tulee edistää kaikessa toiminnassa ja talouden hoidossa korruption ja lahjonnan ehkäisemiseksi. Henkilökohtainen tai lähipiirin etu ei saa vaikuttaa päätöksentekoon tai sen valmisteluun millään tasolla. Lahjaa tai muuta etua, jolla vaikutetaan, pyritään vaikuttamaan tai joka on omiaan vaikuttamaan toimintaan, ei saa ohjeistuksen mukaan vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä.

2.1.2 Selonteko kunta-Helsingin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

YSisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinta puolestaan tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmän vuoden aikana tekemään ohjaukseen ja seurantaan sekä lauta- ja johtokuntien hyväksymiin selontekoihin. Lisäksi kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu sisäisen tarkastuksen tekemiin tarkastuksiin ja tilintarkastajan väliraportin arviointitietoihin. Helsingin kaupungin tilinpäätöksessä luvussa 1.1.2 on selostettu tarkemmin sisäisen valvonnan järjestämistä.

Kaupunginvaltuusto on kuntalain 14 §:n perusteella hyväksynyt 1.11.2023 (§ 250) Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Päätöksellä valtuusto on ohjannut koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja edellyttänyt, että kaupungin ja sen tytäryhteisöjen kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.

Kaupunginhallitus huolehtii kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa. Kaupunginhallitus hyväksyy kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet (13.1.2020 § 12) sekä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen (4.12.2017 § 1093). Lautaja johtokunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimeenpanon valvonnasta. Lautaja- ja johtokunnat sekä tytäryhteisöjen hallitukset hyväksyvät vastuualueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaukset, joissa esitetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisimmät tavoitteet, toimintaperiaatteet, menettelyt ja vastuut. Kansliapäällikkö, tarkastusjohtaja, toimialajohtajat ja muut johtavat viranhaltijat huolehtivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisesta toimeenpanosta vastuualueellaan.

Hallintosäännön lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu toimintasääntöihin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksiin, toimintasuunnitelmiin ja ydinprosessien kuvauksiin ja vastuiden määrittelyihin. Riskienhallinnan toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden seurantaprosessia.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Toteutuneet merkittävät riskit

Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa ja talouden suhdannetilanteen heikkeneminen vaikuttavat negatiivisesti Suomen talouden kehitykseen. Inflaation sekä korkojen nousu heikentää Suomen talouskasvua, kasvattaa kaupungin palvelu-, investointi- ja rahoituskustannuksia sekä heikentää verotulojen kertymää.

Kaupunkiyhteisen palkkajärjestelmä Sarastia 365 HR käyttöönoton myötä syntynyt kriisi oli akuutti vielä kevään 2023 ajan. Palveluhallintajärjestelmän käyttöönotolla saatiin haltuun riskiä, joka oli päässyt toteutumaan, kun asiakkaiden yhteydenottoihin ei saatu vastattua riittävän nopeasti palkkajärjestelmän vaihdon jälkeen. Ydinprosessien tehostamisprojektit ja tiivis yhteistyö Sarastia Oy:n kanssa ovat tuottaneet tuloksia. Sarastia Oy:llä on myös ollut enemmän resursseja Helsingin palveluiden tuottamiseen kuin vuonna 2022.

Kaupungin työterveyspalvelujen merkittävin toteutunut riski on työterveyspalvelujen kilpailutusta seuranneen muutostilanteen aiheuttama henkilöstön vaihtuvuus ja vähentyminen. Emokaupungin palvelujen turvaamiseksi toteutet-

tiin tytäryhteisöasiakkaiden sopimusten irtisanominen vuosina 2022–2023. Henkilöstö- ja ostopalvelukokonaisuus saatiin vakautettua vuoden 2023 aikana liikelaitoksen hallintoa lukuun ottamatta. Hallinnon henkilöstöresurssit ovat merkittävästi pienentyneet. Palvelujen turvaamiseksi on tehty sisäisiä organisointimuutoksia ja toimintaa on uudistettu ja sopeutettu tilanteeseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla henkilöstön saatavuushaasteet ovat jatkuneet, vaikka lukuisia toimenpiteitä on toteutettu henkilöstön saatavuuden takaamiseksi. Toimialan toimintoja on jouduttu järjestämään uudelleen ja henkilöstöjärjestelyjä on tehty lakisääteisten palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi. Erityisesti pulaa henkilöstöstä on varhaiskasvatuksen sekä oppilashuollon palveluissa. Toimialan muut merkittävät toteutuneet riskit ovat nopeasti nousseet kustannustaso sekä se, että osa toimialalajuisen asiointin tietojärjestelmään suunnitelluista toiminnallisuuksista jätetään toteuttamatta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla asiakaskäyntimäärät ovat asteittain palautumassa koronarajoitusten ajoista. Ikääntyneiden palaaminen muun muassa liikuntapalveluihin on kuitenkin ollut odotettua hitaampaa. Koronapandemian negatiiviset seuraukset kohdistuivat erityisesti niihin nuoriin ja perheisiin, jotka jo ennestään ovat olleet haavoittuvassa asemassa. Tärkeitä osia nuorten ja perheiden tukemisessa ovat ohjaaminen harrastuksiin ja liikunnan ja kulttuurin palveluihin.

Kaupunkiympäristön toimialalla asemakaavoituksen toimintaympäristö on ollut haastava. Taloudellinen epävarmuus heijastui erityisesti yksityisiin kaavahankkeisiin, joita keskeytettiin tai siirrettiin tai hakija vetäytyi niistä kokonaan. Rakentamishankkeissa toimintaympäristöön liittyvät epävarmuudet ovat aiheuttaneet aikataulu- ja kustannusriskiä. Rakentamisen kustannukset ovat pysyneet korkealla tasolla. Rakentamisen hiipuminen vaikuttaa rakennushankkeiden lisäksi myös kaupungin tonttien luovutuksiin ja sitä kautta kaupungille kertyviin tuloihin.

Kappaleessa 2.1.1.6 on arvioitu merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä tulevaa kehitystä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen (kehittämiskohteita ja kehittämistä on kuvattu tarkemmin Helsingin kaupungin tilinpäätöksessä luvussa 1.1.2).

Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmän puheenjohtajana toimi strategijahtaja. Koordinaatioryhmä ohjaa ja tukee toimialoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä sekä avustaa kaupunkikonsernin johtoa kokoamalla ja arvioimalla kaupunkikonsernin merkittävimpiä riskejä ja niiden hallintakeinoja.

Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet uusittiin (Kvsto 1.11.2023 § 250). Kansliapäällikkö antoi (12.10.2023 § 144) kaupunkiyhteisten muutoshankkeiden hallintamallia koskevan toimintaohjeen. Muutoshankkeiden ohjausta ja riskienhallintaa parannetaan perustamalla muutostoimisto. Lisäksi kansliapäällikkö asetti suurhankkeiden koordinaatiotyöryhmän (26.12.2023 § 181).

Vuonna 2024 kaupunkikonsernin valmiusohje viedään päätöksentekoon. Kaupungin pidemmän aikavälin kestäväää kasvua eniten haastavia riskejä työstetään kaupunkiyhteisenä skenaariotyönä, jotta voidaan vahvistaa kykyä varautua tulevaan. Kaupunkiyhteisen riskienhallintajärjestelmän käyttöönottoa ja käyttöä edistetään.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta järjestettiin kaksi kaupunkiyhteistä koulutusta esihenkilöille ja asiantuntijoille. Vuoden aikana järjestettiin riskienhallintajärjestelmän käyttökoulutuksia. Marraskuussa järjestettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ajankohtaispäivä.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, tehtävät, valtuudet ja raportointi on määritelty kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Sisäinen tarkastus toimii kansliapäällikön alaisuudessa. Sen tehtävänä on arvioida, varmistaa ja tukea hyvän johtamis- ja hallintotavan toteutumista sekä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan tuloksellisuutta. Sisäinen tarkastus raportoi pormestarille, kansliapäällikölle ja tarkastuskohteen johdolle. Ulkoisen laadunarvioinnin mukaan Helsingin kaupungin sisäinen tarkastus noudattaa työssään kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja.

Vuoden aikana valmistui 27 tarkastusta ja muistiota. Tarkastuksissa arvioitiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta toimialoilla, liikelaitoksissa ja tytäryhteisöissä. Tarkastuskohteiden johto on sitoutunut tarkastuksissa annettujen suositusten toteuttamiseen valvonnan parantamiseksi.

2.1.3 Kunta-Helsingin tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

1 000 euroa	Kunta-Helsinki 01.01.–31.12.2023	Helsinki 01.01.–31.12.2022
Toimintatuotot	1 184 788	1 164 676
Valmistus omaan käyttöön	124 337	119 598
Toimintakulut	-2 894 435	-5 126 058
TOIMINTAKATE	-1 585 310	-3 841 784
Verotulot	2 038 330	4 099 817
Valtionosuudet	200 210	377 643
Rahoitustuotot	198 316	113 052
Rahoituskulut	-36 952	-15 912
VUOSIKATE	814 594	732 815
Poistot ja arvonalentumiset	-364 863	-386 962
Satunnaiset erät	-12 983	1 098
TILIKAUDEN TULOS	436 748	346 952
Tilinpäätössiirrot	1 471	17 269
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	438 219	364 221

Vuodet eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Vuoden 2023 kunta-Helsingin luvut eivät sisällä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietoja.

Helsingin vuoden 2022 luvuissa on mukana sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitosten toimintakatteen alijäämä 2,37 miljardia euroa.

Kunta-Helsingin tilikauden tulos oli 436,7 miljoonaa euroa, joka on 13 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Edellisen vuoden 2022 tulos oli 347,0 miljoonaa euroa ja useampia viime vuosia tarkastellen vuoden 2023 tulos oli hieman edeltäviä vuosia parempi. Vuoden 2022 korkeammalla veroprosentilla ja jako-osuuksilla tilitetyt kunnallis- ja yhteisöverot, niin sanotut verohännät, nostivat verotulojen kertymää 222 miljoonaa euroa. Ilman näitä verohäntiä, olisi vuoden 2023 tulos ollut hieman edeltävien vuosien tasoa heikompi. Vuoden 2022 veroprosenttien vaikutus poistuu vuodesta 2024 eteenpäin.

Suhteutettuna vertailukelpoiseen investointitasoon oli vuoden 2023 tulos, verohäntien tuoma parannus huomioiden, jokseenkin edellisten vuosien tasolla.

Kunta-Helsingin ulkoisten toimintatulojen ja toimintamenojen vertailu edellisvuoteen ei ole vertailukelpoinen sotepe-muutoksen takia.

Toimintakatteen alijäämä toteutui 96 miljoonaa euroa talousarviossa oletettua heikompana. Toimintamenot kasvoivat talousarviossa arvioitua enemmän palkkaratkaisusta ja yleisestä hintatason noususta johtuen.

Kaupunkistrategian käyttötalouden toimintamenoja mitoittava taloustavoitteen, eli vastuuperiaatteen mukaiset menot kasvoivat vuonna 2023 noin 4,9 prosenttia. Kasvu oli hieman pienempi kuin tuoreimmalla peruspalveluiden hintaindeksin ennustella (VM 12/2023) päivitetty tavoitetaso 5,7 prosenttia. Kustannustason muutosta kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi toteutui huomattavasti korkeampana kuin mitä talousarviota laadittaessa syksyllä 2022 oli ennustettu, ja siten vastuuperiaate toteutui, vaikka toimintamenot ylittivät talousarvion 85,5 miljoonalla eurolla.

Kunnallisveroa tilitettiin 1 192 miljoonaa euroa eli 52 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Ero johtui ansiotulojen arvioitua paremmasta kehityksestä sekä vuoden 2022 korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden tuottojen 222 miljoonan euron verohännistä. Sote-muutoksen seurauksena kunnallisveron tuotto pieneni 61 prosenttia vuodesta 2022. Tulorekisteriin tilitetty palkkasumma kasvoi koko maassa 4,6 prosenttia ja Helsingissä 4,8 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Keskipalkat nousivat koko maassa noin 3,4 prosenttia ja Helsingissä 3,2 prosenttia.

Yhteisöveroa tilitettiin 539 miljoonaa euroa eli 19 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Sote-muutoksen seurauksena yhteisöveron tuotto pieneni 31 prosenttia vuodesta 2022. Koko maassa yhteisöjen ennakkoverojen tilitykset kasvoivat verrattuna vuoteen 2022 vain 2,7 prosenttia, mikä luku kuvaa yhteisöveron veropohjan kasvua.

Valtionosuuksia tilitettiin 200 miljoonaa euroa eli noin 14 miljoonaa euroa yli talousarvion. Valtionosuudet laskivat 177 miljoonaa euroa eli 47 prosenttia vuodesta 2022 sote-muutoksen seurauksena.

	Kunta-Helsinki 2023	Helsinki 2022	Helsinki 2021	Helsinki 2020	Helsinki 2019
Toimintatuotot toimintakuluista, prosenttia	42,8	23,3	27,1	25,6	27,9

Vuodet eivät ole vertailukelpoisia keskenään.
Vuoden 2023 kunta-Helsingin luvut eivät sisällä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietoja.
Helsingin vuosien 2019 - 2022 luvuissa on mukana sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitosten luvut.

	Kunta-Helsinki 2023	Helsinki 2022	Helsinki 2021	Helsinki 2020	Helsinki 2019
Vuosikate, miljoonaa euroa	814,5	732,8	757,1	863,4	741,4
Vuosikate, prosenttia poistoista	223,3	189,4	185,3	229,7	203,4
Vuosikate, euroa/asukas	1 207	11 04	1 150	1 314	1 134

Vuodet eivät ole vertailukelpoisia keskenään.
Vuoden 2023 kunta-Helsingin luvut eivät sisällä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietoja.
Helsingin vuosien 2019-2022 luvuissa on mukana sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitosten luvut.

2.1.3.2 Toiminnan rahoitus

KUNTA-HELSINGIN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	Kunta-Helsinki 2023	*) Helsinki 2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	814 594	732 815
Satunnaiset erät	-12 983	334
Tulorahoituksen korjauserät	-18 264	-80 815
	783 347	652 335
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-849 176	-767 059
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 434	8 125
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	65 574	97 798
	-760 168	-661 136
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	23 179	-8 801
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-34 877	-49 604
Antolainasaamisten vähennys	90 033	104 911
	55 155	55 308
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 376	115 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-46 577	-76 922
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-59 839	
	-105 040	38 078
Oman pääoman muutokset		
	-695	-14 061
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	115 910
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 532	-14 843
Saamisten muutos	-188 787	-252 311
Korottomien velkojen muutos	-44 016	351 509
	-239 335	200 266
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-289 914	279 590
RAHAVAROJEN MUUTOS	-266 735	270 789
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 138 526	1 418 699
Rahavarat 1.1.	1 405 262	1 147 910
	-266 735	-270 789

*) Helsingin laskelmassa on huomioitu HKL:n yhtiöittäminen vuonna 2022

Helsingin vuoden 2022 luvuissa on mukana sosiaali- ja terveystoimiala sekä pelastuslaitosten tiedot. Vuoden 2023 Kunta-Helsingin luvut eivät sisällä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tietoja.

Rahoituslaskelman tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

	Kunta-Helsinki 2023	Helsinki 2022	Helsinki 2021	Helsinki 2020	Helsinki 2019
Toiminnan ja investointien rahavirta, 1 000 euroa	23 179
Investointien tulorahoitus, prosenttia	98,6	71,6	87,9	84,6	96,9
Investointien tulorahoitus, prosenttia ilman HKL:n yhtiöittämistä 2022 (*)	..	96,6
Lainanhoitokate	10,2	8,1	8,2	9,1	7,4
Kassan riittävyys, pv	111	77	70	85	77

*) Huomioitu HKL:n yhtiöittäminen vuonna 2022
Vuoden 2023 Kunta-Helsingin luvut eivät sisällä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tietoja.
Helsingin vuoden 2022 luvuissa on mukana sosiaali- ja terveystoimiala sekä pelastuslaitosten tiedot.

Kaupungin investointimenot vuonna 2023 olivat 849,2 miljoonaa euroa, joka on 82,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022 (kun Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n osakkeiden merkintää vuonna 2022 ei huomioida).

Vertailukelpoinen investointitaso nousee noin 1 035 miljoonaan euroon, kun huomioidaan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n toteuttamat joukkoliikenneinvestoinnit. Tämä on 124 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 vastaava toteuma, 911 miljoonaa euroa.

Investointimenot ilman liikelaitoksia olivat 810,3 miljoonaa euroa, eli 121,2 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisvuonna. Vuonna 2022 investointeihin käytettiin 689,1 miljoonaa euroa (kun Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n osakkeiden merkintää ei huomioida), vuonna 2021 käytettiin 644,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 käytettiin 761,5 miljoonaa euroa.

Talonrakennushankkeisiin käytettiin yhteensä 289,2 miljoonaa euroa, joka on 68,5 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2022, jolloin määrärahaa käytettiin 220,7 miljoonaa euroa. Uudis- ja lisärakennushankkeisiin käytettiin 130,1 miljoonaa euroa ja korjaushankkeisiin käytettiin 159,1 miljoonaa euroa.

Suuriin liikennehankkeisiin käytettiin yhteensä 144,2 miljoonaa euroa, joka jokseenkin samalla tasolla kuin vuonna 2022. Kruunusillat-hankkeessa käyttö oli 75,9 miljoonaa euroa, Kalasatama-Pasila-hankkeessa 46,8 miljoonaa euroa ja Sörnäistentunneli-hankkeessa 21,5 miljoonaa euroa. Katuihin ja liikenneväyliin käytettiin yhteensä 91,9 miljoonaa euroa ja projektialueiden infrarakentamiseen yhteensä 90,8 miljoonaa euroa.

Liikenneliikelaitoksen (HKL) investoinnit vuonna 2023 olivat 33,4 miljoonaa euroa, joka on 37,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022, jolloin investointimenot olivat 71,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 lukuun sisältyvät tammi-kuun osalta kaikki entisen HKL:n (ennen yhtiöittämistä Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:ksi 2/2022) joukkoliikenneinvestoinnit. Vuonna 2023 HKL:n ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n toteuttamat joukkoliikenneinvestoinnit olivat yhteensä noin 219 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 vastaava toteuma oli noin 215 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta, joka on keskeinen kasvavan kaupungin talouden tasapainoa kuvaava tunnusluku, toteutui positiivisena 23,2 miljoonaa euroa (-8,8 miljoonaa euroa vuonna 2022). Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 62 miljoonaa euroa talousarviota parempana johtuen talousarviossa oletettua paremmista verotuloista sekä talousarviota matalammasta investointitasosta.

Vuosikate suhteessa toteutuneeseen investointitasoon, eli investointien tulorahoitusprosentti, vuonna 2023 oli 99 prosenttia (97 prosenttia vuonna 2022). Helsingin vuoden 2023 tulorahoitusprosentti oli Suomen 21 suurimman kaupungin, C21-kaupunkien keskimääräisellä tasolla.

Vuonna 2023 kaupungin pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 46,7 miljoona euroa. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei nostettu. Vuoden 2023 talousarviossa oli varauduttu uusien 100 miljoonan euron lainojen nostoon. Lainakanta oli vuoden lopulla 906,0 miljoona euroa, sisältäen liikenneliikelaitoksen investointeihin nostetut lainat. Kaupungin pitkäaikaisista lainoista 93 prosenttia oli erityisluottolaitoksista eli Euroopan investointipankista, Kuntarahoituksesta, Euroopan Neuvoston kehityspankista ja Pohjoismaiden investointipankki.

Muissa maksuvalmiuden muutoksissa kaupungin lyhytaikaiset lainasaamiset kasvoivat noin 200 miljoonalla eurolla asuntotuotannon toimeksiantojen (Heka-, Haso- ja Hitas-kohtaita) menojen ja tulojen eriaikaisuudesta johtuen. Tähän vaikutti merkittävästi rakenteilla olevien Hekan ja Hason hankkeiden määrän kasvu edelliseen vuoteen nähden sekä Hitas-asuntojen myynnin heikkeneminen suhdannetilanteesta johtuen. Vuoden vaihteessa 2023 myynnissä oli 467 Hitas-asuntoa, joista valmiita oli 84 kappaletta ja rakenteilla oli 383.

Likvidien kassavarojen määrä aleni vuoden aikana 357,8 miljoonaa euroa, mutta maksuvalmius säilyi silti edelleen vahvana. Likvidien varojen määrä oli vuoden lopun tilanteessa 1,24 miljardia euroa. Varoihin sisältyvät kaupungin tytäryhteisöjen konsernitilivarat alenivat 33,7 miljoonaa euroa, ja olivat vuoden lopussa 459,2 miljoonaa euroa. Tämä muutos vuoden 2022 lopusta kasvattaa saamisten muutoksen negatiivisuutta kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Tytäryhteisöjen konsernin sisäisen limiitin käyttö aleni 52,1 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -tunnusluku kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Luvun ollessa negatiivinen menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Lainanhoitokate ilmaisee tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokykyä pidetään hyvänä, jos tunnusluvun arvo on yli 2. Vuonna 2023 lainanhoitokate oli 10,2 (vuonna 2022 se oli 8,1).

Kassan riittävyys päivissä -tunnusluku kertoo, kuinka monen päivän kassasta maksut voidaan kattaa vuoden viimeisen päivän rahavaroilla.

2.1.4 Kunta-Helsingin rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

1 000 euroa	31.12.2023
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	41 739
Muut pitkävaikutteiset menot	46 830
Ennakkomaksut	472
	89 041
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	3 751 839
Rakennukset	2 046 853
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 947 666
Koneet ja kalusto	261 414
Muut aineelliset hyödykkeet	13 919
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	458 881
	8 480 572
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	3 390 770
Muut lainasaamiset	2 262 734
Muut saamiset	529
	5 654 034
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	57 836
Lahjoitusvarojen varat	4 976
Muut toimeksiantojen varat	576 601
	639 413
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	7 621
Keskeneräiset tuotteet	37 427
Muu vaihto-omaisuus	124
	45 172
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	
Lainasaamiset	155
Muut saamiset	20 205
	20 360
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	55 358
Lainasaamiset	320 988
Muut saamiset	280 628
Siirtosaamiset	77 686
	734 660
Saamiset yhteensä	755 020
Rahoitusarvopaperit	
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 086 275
Rahat ja pankkisaamiset	
	52 252
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 801 778

1 000 euroa	31.12.2023
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	2 912 273
Arvonkorotusrahasto	1 788 946
Muut omat rahastot	655 021
Muu oma pääoma	729 031
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	7 265 957
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	438 219
	13 789 447
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	
Poistoero	47 745
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	59 230
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	57 836
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 976
Muut toimeksiantojen pääomat	576 601
	639 413
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	845 836
Lainat muilta luotonantajilta	7 438
Saadut ennakot	4 743
Ostovelat	1 315
	859 332
Lyhytaikainen	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	52 706
Muut lyhytaikaiset lainat	153 777
Saadut ennakot	14 746
Ostovelat	190 887
Liittymismaksut ja muut velat	722 916
Siirtovelat	271 579
	1 406 611
Vieras pääoma yhteensä	2 265 942
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 801 778

Taseen tunnusluvut	2023
Omavaraisuusaste, prosenttia	82,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	65,6
Lainakanta, 31.12. miljoonaa euroa	1 059
Lainat, euroa/asukas	1 570
Lainasaamiset, 31.12. miljoonaa euroa	2 263
Lainat ja vuokravastuut 31.12. miljoonaa eur	1 712
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	2 536
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), miljoonaa euroa	7 704
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas	11 414

Helsingin kaupungin tase jakautui 1.1.2023 alkaen kunta-Helsingin ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan taseisiin. Kunta-Helsingin taseen loppusumma on 16 802 miljoonaa euroa. Kunta-Helsingin lainakanta on 153 miljoonaa euroa Helsingin kaupungin lainakantaa (906 miljoonaa euroa 2023 lopussa) suurempi, koska taloudeltaan kunta-Helsingistä eriytetyllä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on lyhytaikaisia lainasaamisia kunta-Helsingiltä vuoden 2023 lopussa 153,7 miljoonaa euroa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kirjanpidollisen yhdyntien saldo oli positiivinen vuoden 2023 lopussa.

Edellä kuvattu Helsingin kaupungin sisäinen tilijärjestely huomioiden tulee kunta-Helsingin ulkoista lainakantaa tarkastella Helsingin kaupungin lainakantalukujen kautta. Helsingin kaupungin lainakantaluvut on esitetty luvussa 2.4.

2.1.5 Kunta-Helsingin kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa kunta-Helsingin rahan lähteet ja käytön. Siihen on koottu yhteen kaikki tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Kokonaistulojen ja -menojen erotus 24 miljoonaa euroa on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

TULOT	Miljoonaa euroa	MENOT	Miljoonaa euroa
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	1 185	Toimintakulut	2 894
Verotulot	2 038	Valmistus omaan käyttöön	-124
Valtionosuudet	200		
Korkotuotot	116	Korkokulut	37
Muut rahoitustuotot	83	Muut rahoituskulut	0
		Satunnaiset kulut	13
Tulorahoituksen korjaukset		Tulorahoituksen korjaukset	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-38	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-15
		Pakollisten varausten muutos	-4
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23	Investointimenot	849
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	66		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	90	Antolainasaamisten lisäykset	35
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	47
Oman pääoman lisäykset	51	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	60
Kokonaistulot yhteensä	3 815	Kokonaismenot yhteensä	3 791

Täsmäytys:

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 3 815 - 3 791 = 24

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = -267 - (-291) = 24

Kokonaistulot ja – menot – laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja – menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Rahavarojen muutos vähennettynä Muut maksuvalmiuden muutokset -erän summalla.

2.1.6 Kunta-Helsingin konsernin toiminta ja talous

2.1.6.1 Yhdistelmä kuntakonsernin tilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja säätiöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	34	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt	52	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt	10	
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt	34	14
Muut omistusyhteisyyshyönteisöt	3	
Yhteensä	137	14

2.1.6.2 Kuntakonsernin toiminnan ohjaus

Vuodesta 2023 alkaen Helsingin kaupunkikonsernia tarkastellaan kunta-Helsinki-konsernin, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala-konsernin ja Helsingin kaupunkikonsernin kokonaisuuksina. Näiden konsernien toiminnan ohjaus on osa yhteistä kokonaisuutta ja noudattaa koko kaupungin konserniohjauksen ja omistajaohjauksen periaatteita.

Kaupunkikonserni on omistus- ja hallintorakenne, jonka tarkoituksena on mahdollistaa siihen kuuluvien yksiköiden välinen yhteistyö, josta koituu hyötyä kaupungin asukkaille ja alueelle. Kunta-Helsinki-konsernin muodostavat kunta-Helsinki ja ne yhteisöt sekä säätiöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, ja jotka eivät kuulu sotepe-konserniin. Sotepe-konserni koostuu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialasta sekä Helsingin kaupungin määräysvallassa olevista yhteisöistä: Helsingin seniorisäätiö, Niemikotisäätiö, Oulunkylän kuntoutuskeskus sekä hyvinvointiyhtymä, HUS-yhtymä, jossa kaupunki on jäsenenä.

Suurin osa tytäryhtiöistä on kaupungin sataprosenttisesti omistamia. Kaupunki emoyhteisönä vastaa kehityksen ohjaamisesta sekä järjestettävien palvelujen määrittelystä. Kaupunkikonsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamana kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti.

Kaupungin konserniohjauksen periaatteet määritellään konserniohjeessa, joka toimii kehyksenä kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjaukselle kaupungin asettamien tavoitteiden tulokselliseksi toteuttamiseksi sekä tukee kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata kokonaisuutena yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla kaupunkikonsernin kokonaisuutena edistäen. Konserniohje sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohje uudistettiin vuoden 2023 aikana.

Omistajapolitiikka luo puitteet kaupungin konsernijohtamiselle ja omistajaohjaukselle. Kaupungin omistajapolitiikka määritellään konserniohjeessa kaupungin omistajuuden lähtökohtien ja muiden omistamista ja ohjausta koskevien määräysten kautta sekä valtuustokausittain hyväksyttävässä kaupunkistrategiassa ja mahdollisissa muissa omistajapolitiikkaa koskevissa päätöksissä. Lisäksi kaupungin omistajapolitiikka ilmenee kaupunginhallituksen hyväksymissä tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määriteltyinä tavoitteina ja toimintalinjauksina.

Kaupungin omistajapolitiikka konkretisoi, millaista omaisuutta kaupunki hankkii ja omistaa sekä missä tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä, vaan sen tulee tukea ja palvella palvelujen järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin

yhteiskunnallisia, elinkeino-, liikunta-, kulttuuri- ja muita poliittisia tavoitteita. Omistamisella edistetään myös kaupungin ilmasto-, biodiversiteetti- ja muiden vastuullisuustavoitteiden toteutumista. Omistajuudella tavoitellaan taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Tästä syystä kaupungin toimimisella jonkin yhteisön perustajana, omistajana tai jäsenenä tulee olla kaupungin tehtävään ja strategiaan perustuva tarkoitus ja tavoite. Tämä tarkoitus sekä kaupungin yhteisölle asettamat tavoitteet määritetään tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa.

Kaupungin omistajaohjaus on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva tytäryhteisö ottaa toiminnassaan huomioon yhteisökohtaisessa omistajastrategiassaan määritellyn omistajan tahdon ja tavoitteet, kaupunkistrategian sekä kaupunkikonsernin kokonaisedun.

Kaupunki on pitkäjänteinen, vahva ja aktiivinen omistaja. Kaupungin omistaja-arvon tulee kehittyä myönteisesti ja sitä tulee suojata. Omistaja-arvon suojaamiseen liittyy muun muassa kaupungin tytäryhteisöjen omaisuuden arvon säilyttäminen. Tämän mukaisesti kaupunki edistää tytäryhteisöjen mahdollisuuksia omistaja-arvon pitkäjänteiseen kasvatamiseen sekä kannattavaan ja kustannustehokkaaseen toimintaan kilpailuneutraaliteettisäännökset huomioon ottaen. Kaupunki pyrkii konserniohjauksessa edistämään eri sukupuolten ja kieliryhmien välistä yhdenvertaisuutta.

2.1.6.3 Olennaiset kuntakonsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Markkinaehtoiset yhtiöt

Helen Oy:n toimitusjohtajana aloitti 16. Tammikuuta Olli Sirkka. Yhtiö sulki vuonna 1974 toimintansa aloittaneen Hanaaaren voimalaitoksen. Kivihiilen sijaan yhtiön lämmöntuotanto perustuu tulevaisuudessa kestäviin energiantuotantomuotoihin, kuten uusiutuvan biomassan ja erilaisten hukka- ja ympäristölämpöjen hyödyntämiseen. Yhtiö tuottaa sähköä tuuli-, aurinko-, vesi- ja ydinvoimalla. Vuonna 2023 yhtiö päätti myös muuttaa Salmisaaren voimalaitosalueella sijaitsevan kivihiilikäyttöisen kattilalaitoksen pellettikäyttöiseksi. Uudistetun kattilan on määrä alkaa tuottaa lämpöä lämmityskaudella 2024–2025. Lisäksi Salmisaareen rakennetaan uusi teollisen kokoluokan ilma-vesilämpöpumppulaitos sekä kaksi sähkökattilaa.

Finlandia-talo Oy:n vuoden 2023 myynti jäi budjetoidusta tavoitteesta, vaikka tarjouskanta oli ennätysmäisellä tasolla. Erityisesti yritysasiakkaiden varovaisuus näkyi tapahtumien osallistujamäärissä ja tähän vaikuttivat yleinen heikentynyt markkinatilanne, korkojen ja inflaation nousu. Inflaation vaikutusta ei voitu täysin määrällisesti siirtää yhtiön ulosmyyntihintoihin, vaikka tarkistuksia tehtiin useaan otteeseen. Vuoden 2023 tilikauden tulos oli voitollinen. Yhtiön vuoden 2024 budjetoitua tulosta rasittavat Finlandia-talon avautumiseen liittyvät kulut ja budjetoitu tilikauden tulos on hieman tappiollinen.

Helsingin Sataman Jätkäsaaresta Länsiväylälle johtavan satamatunnelin yleissuunnittelu on valmistumassa. Yleissuunnitelma ja meneillään oleva ympäristövaikutusten arviointi muodostavat selvityskokonaisuuden, jonka pohjalta päätös tunnelilinjauksesta voidaan tehdä. Satamatunneli poistaa Jätkäsaaren ja Ruoholahden katuverkosta valtaosan sataman aiheuttamasta liikenteestä tunneliin. Kahdella suunnittelussa jäljellä olevalla tunnelivaihtoehdolla on selkeitä eroja, jotka liittyvät erityisesti rakentamisen hintaan ja kestoan.

Kaupunkiympäristön toimialan käynnistämä **Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Sähkötalon** myyntiprosessi jatkui tilikaudella 2023 ja jatkuu tilikaudella 2024.

Elinvoima- ja markkinointiyhtiöt

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr emännöi ensimmäistä kertaa kansainvälistä EAZA:n kongressia. Uuden pääsisäänkäynnin rakentaminen alkaa keväällä 2025. Hanke liittyy Kruunusiltojen rakentamiseen, koska nykyinen sisäänkäyntirakennus jää eläintarhan alueen ulkopuolelle. Rakennushanke on Korkeasaarelle iso ja on vaatinut paljon henkilöresursseja suunnitteluun ja vuonna 2025 taloudellisia resursseja rakentamiseen. Kruunusiltojen myötä Korkeasaaren saavutettavuus paranee huomattavasti ja vuonna 2027 on odotettavissa kävijämäärän lisääntyminen.

Asuntoyhtiöt

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n laski peruskorjaushankkeiden omarahoitusosuutta vuosien 2023 ja 2024 aikana normaalista 20 prosentista 5 prosenttiin. Yhtiö aloitti myös vuonna 2023 säästösuunnitelman. Syksyllä asukkaille ilmoitetut vuokrankorotukset vuodelle 2024 olivat tavallisissa asunnoissa keskimäärin 12 prosenttia. Helsingin kaupunginhallitus päätti kuitenkin marraskuun lopussa pääomittaa Hekaa 17 miljoonalla eurolla sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vuokrien korotusten hillitsemiseksi. Saatu pääomitus huomioituna tavallisten asuntojen keski-vuokran korotukseksi vuodelle 2024 tuli 8,4 prosenttia.

Vuonna 2023 alkoi myös uusi EU-rahoitteinen kehityshanke BuildOn, jossa kehitetään rakennusten digitaalisia ratkaisuja energiatehokkuuden parantamiseksi. Vuonna 2023 aloitettiin Helenin kanssa yhteiskehittämishanke ”Lämpö-optimi”. Hankkeessa kehitetään uutta lämmityksenohjauspalvelua, jolla vähennetään rakennusten yllämittämistä sekä mahdollistetaan kaukolämmön kysyntäjousto. Lämpöoptimin tavoitteena on vähentää kiinteistön lämmönkulutusta 4 prosenttia. Vuoden aikana valmistui yksitoista uudisrakennushanketta, joissa on asuntoja yhteensä 1150. Vuonna 2023 valmistui kuusi peruskorjaushanketta, joissa on yhteensä 735 asuntoa.

Vuoden 2024 investointibudjetin mukaan vuoden aikana on tarkoitus aloittaa yhdeksän uudishanketta, käsittäen yhteensä 799 asuntoa, investointien ollessa 284 miljoonaa euroa. Peruskorjaushankkeita on suunniteltu aloitettavan yhteensä kuusi kappaletta, käsittäen yhteensä 902 asuntoa, investointien ollessa 177 miljoonaa euroa. Näin ollen investointibudjetti vuodelle 2024 on kokonaisuudessaan 461 miljoonaa euroa.

Helsingin Asumisoikeus Oy aloitti vuoden 2023 alussa yhteistyön uuden isännöintitoimiston kanssa. Vuoden aikana Suomen hallitus teki linjauksen lopettaa uusien Ara-tuotettujen aso-kotien rakentamisen. Tämän lisäksi yhtiön toimitusjohtaja ilmoitti lähdistään syksyllä. Yhtiö saavutti merkittävän virstanpylvään, kun vuoden aikana valmistui peräti yhdeksän uutta aso-kiinteistöä. Tämä määrä edustaa ennätyksellistä saavutusta yhtiön historiassa yhden vuoden aikana.

Helsingin kaupungin päätöksellä vahvistettiin pääomitus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon kolmella miljoonalla eurolla, mikä on suunniteltu tulevien vuosien vastikkeiden nousun loiventamiseksi. Lisäksi kaupunki sitoutui takaamaan 45 miljoonan euron maksukykyllä, mikä tuo lisävakautta yhtiön taloudelliseen asemaan.

Yhtiön tämänhetkisen tietämyksen mukaan, viimeiset uudet Ara-rahoituksen saaneet aso-kiinteistöt valmistuvat vuoden 2027 aikana. Talouden tervehdyttämishelmalla yhtiö lykkäsi arava- ja korkotukilainojen vuosien 2023–2024 lyhennyksiä 35,7 miljoonan euron edestä. Suurempia korjauksia lykättiin vuosilta 2024 ja 2025 tuleville vuosille. Yhtiö suunnittelee nostavansa lainaa maksukyvyyn turvaamiseksi vuonna 2024 arviolta 10 miljoonaa euroa. Näillä toimilla vuoden 2025 vastiketta joudutaan nostamaan vain 9 prosenttia. Yhtiö arvioi, että vastiketaso ei kuitenkaan edelleenkään ole riittävä kustannusten peittämiseen, vaan vuosien 2024–2027 tulokset tulevat olemaan alijäämisiä.

Alueelliset ja infrayhtiöt

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n investointeja toteutui 185,6 miljoonaa euroa eli 15,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin oli budjetoitu. Tilinpäätöksen 2023 investointien rahavirrassa (-201,1 miljoonaa euroa) on mukana myös investointien hankintoihin liittyvien ostovelkojen muutos, jota ei ole mukana budjetin investointien rahavirrassa.

Tilikaudella toteutuneista investoinneista suurin investointikohde oli Kruunusillat-raitiotiehanke 58,8 miljoonaa euroa. Muita suuria hankkeita olivat Kalasatamasta Pasilaan-raitiotiehanke 40,3 miljoonaa euroa, Raide-Jokerin raitiovaunut 30,9 miljoonaa euroa, Raide-Jokerin infran kustannukset olivat 14,5 miljoonaa euroa ja Raide-Jokerin varikko 9,7 miljoonaa euroa.

Kaupunkiliikenne rahoittaa investointinsa pääosin lainarahoituksella. Tilinpäätöksessä 2023 Kaupunkiliikenteen taseessa oli kaupungin antamaa perustamislainaa 453,5 miljoonaa euroa (2022: 473,3 miljoonaa euroa) sekä kaupungin lyhytaikaista limiittilainaa 119,1 miljoonaa euroa (2022: 118,8 miljoonaa euroa). Vuoden 2023 aikana Kaupunkiliikenne nosti uutta pitkäaikaista lainaa Kuntarahoitukselta 200,0 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 liikevaihto nousee noin 45 miljoonalla eurolla vuodesta 2023 ja on 260 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu selittyi Raide-Jokerin vaikutuksella, liikennöinti alkoi lokakuussa 2023 ja Raide-Jokeri vaikuttaa koko vuoden liikennöinti- ja infrakorvauksiin vuonna 2024. Myös Kalasatamasta Pasilaan -yhteyden liikennöinnin aloitus vuoden 2024 aikana vaikuttaa liikevaihtoon kuten myös Ruskeasuon uuden raitiovaunuvarikon käyttöönotto. Vuoden 2024 ennakoitu tulos on hieman ylijäämäinen. Vuoden 2024 investointibudjetti on 164 miljoonaa euroa.

Uuden raitiovaunuhankinnan osallistumishakemuspyyntö julkaistiin lokakuussa 2023. Hankinnassa kilpailutetaan kantakaupungin vanhenevan nivelraitiovaunukaluston korvaavat vaunut sekä pikaratikat Vantaan ja Länsi-Helsingin raitioteiden liikennöintiin. Lisäksi varaudutaan optioilla liikennemäärien kasvuun ja raitiotieverkoston laajenemiseen. Hankintasopimus on tarkoitus allekirjoittaa Q1/2025 ja liikenne uusilla vaunuilla pääsee alkamaan vuodesta 2029 eteenpäin.

Myös metrolaivaston uusimisen hankesuunnittelu on käynnistetty. M400-metrojunat tulevat korvaamaan käytöstä poistuvan M100- ja M200 -laivaston. Hankinnan optiojunilla varaudutaan myös automaatioasteen noston mahdollistamaan vuorovälin lyhentämiseen. Uudet metrojunat tulevat liikennöimään vuodesta 2030 eteenpäin.

Kulttuuriyhteisöt

Helsingin Kaupunginteatterissa kävi näytäntövuonna noin 280 000 katsojaa, joten kysynnän osalta taso on hyvä. Syksyllä tehdyn katsojatutkimuksen mukaan katsojat olivat erittäin tyytyväisiä teatterin tarjontaan, palveluihin ja viestintään. Tulevien vuosien investointitarve tulee olemaan huomattava ja rahoittamismallin löytäminen on lähitulevaisuuden tehtävä. Myös valtionrahoituksessa on kasvanut paineet vos-rahoituksen pienentämiseen. Tiedossa olevat asiat luovat painetta kaupungin avustuksen tarkistamiseen, jotta toiminta voidaan turvata nykyisellä tasolla.

Liikuntayhteisöt

Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy, Urheiluhallit Oy ja Vuosaaren Urheilutalo Oy. Tavoitteena on aktiivinen asiakaspalvelu, toimivat asiakaspolut ja asiakasviestintä ja siten kokonaisuudessaan entistäkin parempi asiakaskokemus. Asiakaskokemusta tullaan kehittämään vuonna 2024 yhdessä eri ammattiryhmien kanssa sekä myös kouluttamalla henkilöstöä. Lisäksi lisätään sisältömarkkinointia erilaisin blogein ja asiantuntijaviestein. Urheiluhallien nettisivut uudistettiin marraskuussa ja samalla parannettiin muun muassa mobiilisovellusten toimivuutta.

Tukipalvelu- ja muut yhtiöt

DigiHelsinki Oy:n vuoden 2023 tavoite palveluita koskien oli palveluiden vakiinnuttaminen pitäen sisällään kriittisten palveluiden häiriöttömyyden. Näille asetetuissa tavoitteissa onnistuttiin hyvin. Vuosi 2023 toi mukanaan uusia teknologioita tekoälyn ja generatiivisen AI:n muodossa, joilla on jo tähän mennessä ollut merkittävä vaikutus ICT-alaan ja sen muotoutumiseen tulevaisuudessa.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy. Palkkatukilainsäädännössä toteutetut muutokset ja samassa yhteydessä toteutettu sosiaalisten yritysten lainsäädännön kumoaminen heikentävät oleellisesti yhtiön toimintaedellytyksiä. Palkkatukia koskevat muutokset eivät tapahdu takautuvasti voimassa oleviin palkkatukipäätöksiin, joten lakimuutosten seuraukset tulevat merkittävästi näkymään vasta vuodesta 2024 alkaen. Lakimuutosten merkittävimmät ennakoitut seuraukset ovat: nettohenkilöstökulujen kasvu, keskimäärin lyhyemmät tukityöllistettyjen työsuhteet sekä oppisopimusten käytön poistuminen keinovalikoimasta. TE 2024-uudistus tulee muuttamaan nykyistä tukityöllistämisen järjestelmää ja Kierrätyskeskus valmistautuu vuoden 2025 alussa toteutettavaan uudistukseen.

Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n toiminta kasvoi katsauskaudella sekä asiakaskysynnän kasvun kuin työvuorojen toimitusasteen kasvun myötä. Yhtiön toiminta laajeni 1.1.2023 alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Yhtiön henkilöstövuokrauspalveluiden kysyntä kasvoi yhteensä 4 prosenttia. Asiakaskysyntä kasvoi voimakkaasti sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla sekä varhaiskasvatuksen toimialalla. Yhtiö jatkaa erilaisten työn tekemisen mallien kehittämistä, jotta ratkaisut tukevat entistä paremmin työntekijä- ja asiakaslähtöisiä palveluita.

2.1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen kuntakonsernissa

Tilinpäätöksessä esitetään tytäryhteisökohtaiset omistajastrategioiden mukaiset tavoitteet ja mittarit kaupungin avustusta saaville tytäryhteisöille sekä muille keskeisimmille tytäryhteisöille talousarvion 2023 mukaisesti.

Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteumaa on arvioitu talousarvion noudattamisohjeiden (Khs 12.12.2022) mukaisesti (Toteutui/Ei toteutunut).

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Forum Virium Helsinki Oy	Toiminnan vaikuttavuuden edistäminen	- Vaikuttavuusmittareiden tulokset	Toteutui	Yhtiön toiminnan vaikuttavuutta mitataan kolmen eri kokonaisuuden osalta, joiden mittareiden keskiarvoinen kehitys viime vuoden verrattuna oli positiivinen. 1. Oppiminen ja kumppanuudet (kehitys +7 prosenttia) 2. Kokeilujen ja pilotoitien tulokset (+7 prosenttia) 3. Mediaseuranta (+26 prosenttia)
	Tyytyväinen henkilöstö	- Säännöllisen henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Yhtiössä mitataan vuosittain henkilöstön tyytyväisyyttä. Vuonna 2023 henkilöstön tyytyväisyyttä mittaavan kyselyn keskiarvo oli 4,16 / 5 (2022: 4,3 / 5). Työtyytyväisyys on myös yhtiön tulostittaristossa seurattava indikaattori, joka raportoidaan hallitukselle vuosittain.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä	Toteutui	Yhtiö on määritellyt mittarin ja tavoitteet YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi ja raportoi sen toteutumista hallitukselle osana vuoden 2023 tulostittareita. Hallituksen asettamana mittarina vuodelle 2023: Hankkeista vähintään 2/3 tukee Helsingin Digitalisaatiostrategiaa tai YK:n kestävän kehityksen seuraavia tavoitteita. Forum Virium Helsingin 65 prosenttia hankehakemuksista tuki digitalisaatiostrategiaa ja 45 prosenttia tuki yleisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Yhtiön omassa ympäristöjärjestelmässä tavoitteeksi asetettiin ympäristöstävällisemmät ostot ja niihin liittyvän käsikirjan teko. Yhtiö asetti tavoitteeksi vähentää lentojen määrää ja niitä onnistuttiin vähentämään 15 prosenttia. Taksimatkojen määrä väheni vertailuvuoteen 50 prosenttia.
	Kaupunkistrategisten tavoitteiden edistäminen	- Kaupunkistrategiaa edistävien hankkeiden lukumäärä ja hankerahoituksen euromäärä	Toteutui	Yhtiö on määritellyt mittarin ja tavoitteet valmistella vähintään 25 hankehakemusta vuonna 2023, joista vähintään yksi molemmista seuraavista kaupungin strategisista painopistealueista: 1. Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat, 2. Maailman paras ja yhdenvertainen paikka oppia. Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys -painopistettä toteuttaneita hankehakemuksia ovat olleet KauKo (Kaupunkiympäristöt hyvinvointiteknologioiden kokeilualustana), ReHood (Reinventing District Together), DigiHYTE ja CHARLIE. Maailman paras ja yhdenvertainen paikka oppia -painopistettä toteuttaneita hankehakemuksia on ollut ReHood. Näistä hankehakemuksista hyväksytyin rahoituspäätöksen sai KauKo, jonka yhtiölle myönnetty kokonaisrahoitus on 300 000 euroa
	Riittävä maksuvalmius	- Quick ratio 0,5	Toteutui	Quick ratio -arvo on vuoden 2023 osalta 4,2 (2022: 8,1).

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Helsingin kaupungin asunnot Oy	Kiinteistöomaisuuden taloudellinen ja tehokas hallinta	- Yhtiön vuokrataso pysyy kohtuuhintaisena siten, että yhtiön keskivuokran ja Tilastokeskuksen Helsingin markkinavuokran ero on vähintään 40 prosenttia. - Ylläpitokustannukset (euroa/m2) - Investoinnit suhteessa poistoihin	Ei toteutunut	Yhtiön vuokrataso pysyy kohtuullisena (tavoite toteutui): Yhtiön keskivuokra vuonna 2023 oli 12,60 euroa/m2/kk. Tilastokeskuksen vuotta 2023 koskevan tuoreimman tilaston (18.1.2024) mukaan Helsingin markkinavuokra vuonna 2023 (Q4) oli 22,16 euroa/m2/kk. Näiden ero (9,56 euroa/m2/kk) on 43,1 prosenttia eli tavoite toteutui. Toteutuma vuonna 2021 oli 47,4 prosenttia ja toteutuma vuonna 2022 oli 44,9 prosenttia. Ylläpitokustannukset (tavoite ei toteutunut): Kun Hekan ylläpitokustannusten kasvua tarkastellaan kolmen vuoden keskiarvon avulla, Hekan kolmen vuoden keskiarvo nousi 9 prosenttia indeksin kolmen vuoden keskiarvon noustessa 6 prosenttia. Hekan ylläpitokustannusten kasvu kolmen vuoden keskiarvolla oli siten 3 prosenttiyksikköä korkeampi Toteutuma vuonna 2021 oli 1 prosenttiyksikköä indeksiä alhaisempi ja toteutuma vuonna 2022 oli samansuuruinen kuin indeksi. Investoinnit suhteessa poistoihin (tavoite toteutui): Hekan suunnitelman mukaiset poistot vuonna 2023 olivat 136 miljoonaa euroa. Raportointijaksolla tehdyt investointipäätökset olivat yhteensä 404 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 suunnitelmanmukaiset poistot olivat 136 miljoonaa euroa ja tehdyt investointipäätökset 300 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 suunnitelmanmukaiset poistot olivat 128 miljoonaa euroa ja tehdyt investointipäätökset 256 miljoonaa euroa.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	Ympäristöjärjestelmässä/hiilineutraalisuusohjelmassa asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä/hiilineutraalisuusohjelmassa asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Ei toteutunut	Vuonna 2023 seuraamistamme mittareista 8/10 ovat kehittyneet toivottuun suuntaan. Jätehuollon osalta saimme tuloksen kääntymään, sillä sekajätteen osuus kokonaisjättemäärästä on pienentynyt. Kokonaisjättemäärä on vaikea saada laskuun, sillä asuntoja ja sitä myöten asukkaita tulee jatkuvasti lisää. Kierrätysasteen kasvu on kuitenkin hieno saavutus. Jatkamme viestintää lajittelun tärkeydestä asukkaidemme suuntaan kierrätysasteen parantamiseksi entisestään. Muissakin mittareissamme on ominaiskulutusten lisäksi myös kokonaiskulutuksia, jotka on vaikea saada laskuun uusien talojen ja asukasmäärän lisääntyessä. Olemme kuitenkin onnistuneet saamaan ominaiskulutukset sekä kokonaiskulutukset laskuun vuoden 2023 aikana. Astetta alemmas -kampanja, joka kesti vuoden 2023 lämmityskauden loppuun, on vaikuttanut osaltaan näihin tuloksiin erityisesti lämmön- ja vedenkulutuksen osalta. Suurimmat energiatehokkuustoimenpiteet tehdään laajojen peruskorjausten yhteydessä ja niiden tulokset näkyvät mittareissa peruskorjauksen valmistumisvuoden jälkeen.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastytyväisyystutkimuksen tulokset	Ei toteutunut	Asiakastytyväisyys mitattiin lokakuussa. Vuonna 2023 asiakastytyväisyys oli 3,43 ja se laski edellisestä vuodesta. Tyytyväisyyden laskun selittävinä syinä olivat pääosin heikomaksi koettu asiointikokemus sekä asunnon vuokraan liittyvä kasvanut tyytymättömyys. Asiainnoin osalta korostui erityisesti henkilökunnan tavoitettavuus puhelimitse sekä aluetoimistojen aukioloajat. Siivous, huolto ja korjaukset koettiin olevan vastaajien keskuudessa kuitenkin edelleen erittäin hyvällä tasolla eikä näitten osalta havaittu merkittäviä muutoksia vuoteen 2022 verrattuna. Kokonaistyytyväisyytensä Hekaan vuokranantajana arvioi hyväksi tai erinomaiseksi 48 prosenttia vastaajista. Vuonna 2021 asiakastytyväisyys oli 3,61 (laski edellisestä vuodesta, jolloin se oli 3,64). Vuonna 2022 asiakastytyväisyys oli 3,52 eli laski edellisestä vuodesta.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 10 prosenttia	Toteutui	Emoyhtiön omavaraisuusaste raportointijakson lopussa oli 13,9 prosenttia. Vuonna 2021 omavaraisuusaste oli 14,2 prosenttia ja vuonna 2022 se oli 14,9 prosenttia.
Helsingin Satama Oy	Aluetaloudellisten vaikutusten edistäminen	- Sataman taloudellisen ja työllistävän kokonaisvaikutuksen arvioinnin mittareiden tulokset	Ei toteutunut	Vaikutusarvio saadaan seuraavan vaikutusvaikutusvaikutuksen yhteydessä, joka on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2023 lukujen perusteella. Tämä suoritetaan mahdollisesti samanaikaisesti Tallinnan sataman kanssa osana GC-yhteistyötä.
	Pääoman tehokas käyttö	- Emoyhtiön sijoitetun pääoman tuotto prosentti	Toteutui	Kertaerillä oikaistuna emoyhtiön sijoitetun pääoman tuotto vuonna 2023 on 2,16 prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto vuonna 2021 oli -1,6 prosenttia. Vuoden 2022 osalta sijoitetun pääoman tuotto oli 1,25 prosenttia.
	Tuloksellisuus ja tehokkuus	- Käyttökate ja käyttökate prosentti	Ei toteutunut	Vuonna 2023 käyttökate -prosentti oli 55,39 ja vuonna 2022 57,45 prosenttia.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/ mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/ mittareiden lukumäärä	Toteutui	Hiilineutraali Satama 2035 -ohjelma laadittiin vuonna 2019 ja toimenpiteitä on lähdetty toteuttamaan vuonna 2020. Sataman hiilineutraalius-ohjelma on päivitetty vuosittain ja päivitetyn ohjelman mukaisia toimenpiteitä on toteutettu suunnitellusti. Viimeisin Helsingin sataman hiilineutraaliusohjelman päivitys tehtiin alkuvuonna 2023 ja ohjelman mukaisia toimenpiteitä toteutettiin vuoden aikana. Tavoitteeksi on asetettu Helsingin Satama Oy:n oman toiminnan hiilineutraalius vuonna 2025.
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastytyväisyystutkimuksen tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyyttä mitataan vuosittain. Asiakastytyväisyys oli vuonna 2023: 3,95 ja asiakastytyväisyyden toteuma vuonna 2022 oli 3,94.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 40 %	Toteutui	Vuoden 2021 tilinpäätöksessä noin 68,2 prosenttia. Vuoden 2022 omavaraisuusaste oli 70,1 prosenttia. Vuonna 2023 omavaraisuusaste oli 72,5.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Helsingin tapahtumasäätiö sr	Kaupungin vetovoiman edistäminen	- Kävijämäärä/vuosi - Yleisötyön kehittämisen mittareiden tulokset	Toteutui	Tapahtuma, Kävijämäärä, (2022) Lux Helsinki, 400 000, (120 000) Kiinalainen uusivuosi, 27 000, (20 000) Musica nova Helsinki, 200 000, (-) Veteraanipäivä, 500, (500) Helsinki-päivä, 120 000, (130 000) Helsingin juhlatuotot, 220 000, (200 000) Silakkamarkkinat, 80 000, (80 000) Tuomaan Markkinat, 350 000, (350 000) Uusivuosi, 70 000, (50 000) Yhteensä 1 467 500 (950 500) Maksuttomien ja usein koko kaupunkiin levittyvien yleisötapahtumien yleisömäärien laskeminen luotettavasti on vaikeaa. Suurimmissa tapahtumissa luotetaan tuotannon, järjestyksenvalvonnan ja viranomaisten arvioihin. Säätiö seuraa elektronisten yleisölaskennan tapojen kehittymistä. Tapahtumien yleisötyötä tehdään alueellisilla kulttuurikeskuksilla (Kanneltalo, Malmitalo, Stoa ja Vuotalo). Toimintaa pystyttiin laajentamaan näihin paikkoihin Lux Helsingin, Kiinalaisen uudenvuoden ja Helsinki-päivän kohdalla. Säätiön sosiaalisten lippujen malli toistettiin Juhlaviikkojen aikana, jolloin pääsylippuja jaettiin Sotepe-toimialan kautta syrjäytymisuhan alla oleville nuorille ja päihdekuntoutujille. Taidelaitoksille tavanomaisempaa yleisötyötä toteutetaan järjestämällä pääosin Helsingin juhlatuotot osana taitelijakeskusteluja ja opiskelijaesityksiä. Vuonna 2023 aloitettiin Kulttuuri kasvattaa -hanke, jossa osa tapahtumista jalkautuu helsinkiläisiin päiväkoteihin.
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Säätiön tapahtumista toteutetaan laajuudeltaan erikokoisia kävijäkyselyitä, joiden avulla tapahtumia kehitetään. Niiden pääasiallinen asiakastytyväisyysmittari on Net Promoter Score, jolla mitataan sitä, suosittelevatko kävijät tapahtumaa toisille kävijöille. NPS-luku voi vaihdella -100 ja +100 välillä. -100 kun kaikki vastanneet ovat parjaajia ja +100 kun kaikki vastanneet ovat suosittelijoita. Yleisesti ajatellaan, että positiivinen NPS-luku on hyvä ja yli 50 on jo erinomainen. Säätiön tapahtumien asiakastytyväisyydet ovat pysyneet hyvällä tasolla vuonna 2023. Tapahtuma, NPS, (2022) Lux Helsinki, 34, (65) Kiinalainen uusivuosi, -33, (11) Musica nova Helsinki, 69, (-) Veteraanipäivä, -, (-) Helsinki-päivä, 49, (57) Helsingin juhlatuotot, 73, (66) Silakkamarkkinat, 59, (60) Tuomaan Markkinat, 350,000, 59, (55) Uusivuosi, 70,000, 22, (-48). Suosittelevuudelle ei ole perusteltua laskea keskiarvoa, koska sen painottaminen laskusääntöä olisi vaikea perustella millään tavalla. Vuonna 2023 aloitettiin yleisökyselyiden aikasarjojen tutkimisen projekti, jossa yksittäisille tapahtumille saadaan historiakuva ja kaikkien tapahtumien asiakkaita voidaan tutkia myös ristiin.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä	Ei toteutunut	Säätiöllä on käytössään Ekokompassi. Säätiön tapahtumilla on joko oma Ekokompassin ympäristöohjelmansa tai käytössään Ympäristövaikutusten seurantalomake. Säätiö käyttää Helsingin kaupungin 05/2023 valmiiksi saattamaa tapahtumien hiilijalanjälkilaskuria. Koska laskuria ei ole vielä käytetty täyttä vuotta, ei koko vuoden seurantaa, saati aikasarjaa ole vielä käytettävissä. Tunnusluvut ja mittarit on vuoden 2023 aikana määritelty hiilijalanjälkilaskennassa ja Ekokompassissa seurattavien muuttujien mukaisiksi. Tunnuslukujen ja mittarien toivottuun suuntaan kehittyminen on mahdollista raportoida ensimmäisen kerran vuoden 2024 raportoinnin osana.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 20 prosenttia	Toteutui	Omavaraisuusaste on laskettu vanhaan tapaan oikaisemattomasta taseesta. Säätiöllä ei ole ulkopuolista pitkä- tai lyhytaikaista lainakantaa. Omavaraisuusaste oli 36 prosenttia (v. 2022: 65 prosenttia). Omavaraisuusastetta laskee aiemmasta eniten siirtovelkojen kasvanut määrä 2023: 1 917 918 euroa ja 2022: 265 311 euroa. Omarahoitusosuuteen lasketaan kaikki muut tulot paitsi kaupungin toimintaavustus. Vuonna 2023 se oli 4 233 810 euroa = 47 prosenttia liikevaihdosta (v. 2022: 4 143 090 euroa = 48 prosenttia liikevaihdosta).
Helsingin teatterisäätiö sr	Kaupungin veto-voimaisuuden edistäminen	- Kävijämäärä/ vuosi - Yleisötyön kehittäminen	Toteutui	Teatteriesitysten kävijämäärä oli 279 908 vuonna 2023. Vuonna 2022: 175 754. Teatteri järjesti vuonna 2023 yhteensä 557 erilaista yleisötapahtumaa tai yleisötyötilaisuutta, jotka keräsivät yhteensä 35 685 osallistujaa, katsojaa tai seuraajaa. Tapahtumista 36 toteutettiin etänä. Teatterissa on vuoden aikana vierailut yli 4000 8.-luokkalaista taidetestaajaa eri puolilta Suomea. (2022: 1500 taidetestaajaa). Esteettömät kullissikierrokset lisättiin säännölliseen tarjontaan.
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Syksyllä 2023 HKT:n asiakkaille toteutetun asiakaskyselyn mukaan teatterinkävijät ovat olleet erittäin tyytyväisiä kaupunginteatterin toimintaan. HKT sai kyselyssä kokonaisarvosanaksi 6,2 (asteikolla 1–7). 95 prosenttia vastaajista koki löytäneensä helposti tietoa Helsingin Kaupunginteatterista ja sen ohjelmistosta, ja asiakkaiden suosittelematodennäköisyys (NPS) oli 72. Kyselyyn vastaajia oli 5875. 2022: kokonaisarvosana 5,8 / 7, NPS 68.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Ei toteutunut	Helsingin Kaupunginteatterin Ekokompassi-ympäristöjärjestelmässä on asetettu kahdeksan tavoitetta, joista saavutettiin kuusi tavoitetta raportointijaksolla ja toteumaprosentti oli 75 prosenttia. Tavoitteet, joita Helsingin Kaupunginteatteri ei saavuttanut olivat seuraavat: varastojen inventointi ja kiertotalouden tehostus sekä ympäristöystävällisemmät hankinnat. Teatterin vihreä kirja (Theatre Green Book) on esittävän taiteen laitoksille Isossa-Britanniassa luotu ympäristöjärjestelmä, jota Helsingin Kaupunginteatteri on ollut mukana kääntämässä suomen kielelle ja viemässä osaksi koko teatterialan toimintaa. Teatterin vihreä kirja ohjaa toimintaa kohti hiilineutraalittua ja jakaantuu kestäviin tuotantoihin, kestäviin rakennuksiin ja kestäviin toimintoihin.
	Omarahoitusosuiden kasvattaminen	- Omarahoitusosuus	Toteutui	Teatterin omarahoitusosuus oli 40 prosenttia kokonaistuotoista (pl. laina-avustus). Teatterin tavoitteena on ollut saavuttaa vähintään 30 prosentin omarahoitusosuus. 2022: 30 prosenttia 2021: 20 prosenttia.
Jääkentäsäätiö sr	Kaupungin liikuntapolitiikan edistäminen	- Liikkumisohjelman tavoitteiden toteuttaminen - Jäänkäyttöaste	Toteutui	Jääkentäsäätiö/Helsingin liikuntahallit Oy edistää lasten ja nuorten sekä aikuisten liikuntaa tarjoamalla maksutonta yleisluistelua sekä edesauttaa seuroja rekrytoimaan uusia jäseniä mukaan harrastustoimintaan. Lisäksi Jääkentäsäätiö/Helsingin liikuntahallit Oy tarjoaa helsinkiläisille päiväkodeille sekä kouluille jääaikaa marginaalihinnalla/tunti. Tämä on ollut monelle koululle ja päiväkodille haluttu liikuntamuoto ja monipuolistaa liikuntatuntien tarjontaa. Jäänkäyttöaste primetimessä 100 prosenttia ja muuna aikana 95 prosenttia.
	Tyytyväiset asiakkaat ja henkilöstö	- Säännöllisen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyyskysely on nyt toteutettu ovikyselynä ja sen palaute oli erittäin positiivinen koskien Helsingin Jäähallin palveluja sekä toimintoja. Nyt kyselyä jatketaan ulkopuolisen toimijan tekemänä, ja kysely osoitetaan vakiokäyttäjille sähköposti kyselynä.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Toteutui	Jääkentäsäätiö toimii Ekokompassi ohjelmassa, jossa tavoite on päästä mahdollisimman pieneen hiilijalanjälkeen tehokkailla ja nopeilla toimenpiteillä. Helsingin jäähallissa on toteutettu vuoden 2023 aikana mittava valaistus uudistus, joka vähentää valaistuksen energiankulutusta noin 40 prosenttia. Vuoden 2024 aikana Helsingin jäähallissa jatketaan energiaa säästäviä toimenpiteitä. Esimerkiksi ilmastointijärjestelmien modernisointia. Hiilineutraali Helsinki 2030-toimenpideohjelma on toiminnan pohjana.
	Kustannustehokkuus	- Liikevaihto/htv	Toteutui	Liikevaihto/htv: 318 349
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 30 prosenttia	Toteutui	Omavaraisuus 94,4 prosenttia

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat	Omaisuuksien arvonsäilyttäminen	- Investoinnit suhteessa laskennallisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin	Toteutui	Yhtiö ei tee suunnitelman mukaisia poistoja. Elinkeinoverolain mukaiset yhtiön valmiin rakennuskannan laskennalliset maksimipoistot 31.12.2022 tilanteesta laskien olivat noin 2 miljoonaa euroa. Tilikauden lopussa EVL:n mukaiset maksimipoistot olivat 31.8.2023 valmistuneen uudisrakennuksen myötä noin 3,8 miljoonaa euroa. Lainojen lyhennykset rinnastetaan tarkastelussa tulorahoitteisiin investointeihin. Lainojen lyhennysten ja tulorahoitteisten pitkävaikutteisten (aktivoitujen) korjausten yhteissumma tilikaudella oli 2.300.210,34 euroa. Kokonaisuutena arvioiden yhtiö toimi tarkoituksenmukaisesti ja tavoitteen ohjaamalla tavalla huolehtien siitä, että lainoja lyhennettiin lainaehdotuksen mukaisesti ja pitkävaikutteisia ohjelmoituja korjauksia toteutettiin arvioitujen tarpeiden mukaisesti ottaen huomioon kiinteistökohtaiset kiinteistöstrategiat.
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen vuokralais- ja käyttäjätyytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Vuosittainen kysely toteutettiin marras-lokakuussa. Kokonaistyytyväisyys asteikolla 1-5 oli 3,51. Kehitys edellisestä vuodesta oli myönteinen (noin + 0,1).
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Ei toteutunut	Tavoitteita oli alun perin 75 kpl (normalisoitu lämpö, sähkö, kokonaisenergia, vesi, hiilijalanjälki x 15 kiinteistöä). Toteutuma esitetään 61:stä, kun hiilijalanjälki esitetään vain kokonaisuutena koko kiinteistökannasta. Toivotun suuntaista kehitystä (x/15): Normalisoitu lämpö 11/15 (kokonaisuus 29,0 kWh/ Rm3,a, -11,4 prosenttia) Sähkö 11/15 (kokonaisuus 76,5 kWh/ht-m2,a, -4,9 prosenttia) Kokonaisenergia 11/15 (kokonaisuus 43,7 kWh/Rm3,a, -8,25 prosenttia) Vesi 6/15 (kokonaisuus 0,35 m3/Rm3,a, +3,0 prosenttia) Hiilijalanjälki 1/1 (vanha rakennuskanta -0,3 prosenttia) Kaikki em. tavoitteet 40/60 (66,7 prosenttia) Yhtiön talotekniikan toiminnanvarmistusprosessi on tuottanut toivotun suuntaisia tuloksia. Kun talotekniikka toimii suunnitellusti ja rakennuksissa on tavoiteolosuhteet, eivät kulutukset voi jatkuvasti laskea ilman investointeja tai tavoiteolosuhdemuutoksia. Veden kulutuksissa on näkyneet pandemian jälkeinen rakennusten käytön lisääntyminen terveysasemilla ja kouluissa.
	Kustannustehokkuus	- Kiinteistöjen ylläpitokustannukset euroa/m2	Ei toteutunut	Yhtiön omistamiin rakennuksiin ja kiinteistöihin kohdistuneet vertailukelpoiset hoitokulut ilman käyttäjäpalveluja olivat tilikaudella keskimäärin 8,53 e/htm2/kk (7,75 e/htm2/kk vuonna 2022). Päätiliryhmäkohtaisessa kehityksessä oli sekä nousuja että laskuja. Eniten nousivat korjauskustannukset (+42 prosenttia). Korjausten volyyymi voi vaihdella vuosittain paljon eikä kiinteistökanta ole niin suuri, että se tasoittaisi merkittävämpiä vuosittaisia eroja. Eniten laskivat sähkökustannukset (-17 prosenttia). Hoitokulut ilman korjauksia olivat keskimäärin 6,86 e/htm2/kk (6,66 e/htm2/kk) vuonna 2022. Yhtiömuotoisessa toiminnassa hoitokulut sisältävät maanvuokrat kiinteistöverot ja vakuutukset. Niiden osuus oli yhteensä keskimäärin 1,91 e/htm2/kk.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 15 prosenttia	Toteutui	Omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 27 prosenttia. Omavaraisuusaste laskee vieraalla pääomalla rahoitettavien laajojen uudisrakennushankkeiden myötä.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr	Kaupungin vetovoiman kasvattaminen	- Kävijämäärä/ vuosi	Ei toteutunut	Kävijämäärä oli 491 135, joka on lähellä asetettua tavoitetta 500 000. Tällä kävijämäärällä Korkeasaari on yksi Suomen suosituimmista vierailukohteista. Kävijämäärää voi pitää kohtuullisen hyvänä huomioiden, että Korkeasaaren huomattavin muutos on iso Kruunusilta-työmaa. Työmaan ennakoitiin vähentävän kävijämääriä, mutta näin ei ole käynyt. Selkeää kävijämäärien lisäystä on syytä odottaa Kruunusiltojen valmistuttua.
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Korkeasaari on vierailukohteiden ykkönen Taloustutkimuksen vertailussa. Luottamus & Maine tutkimuksessa Korkeasaaren maine on erittäin hyvä ja jopa parani edellisistä hyvisistä tuloksista.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/ mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Ei toteutunut	Ympäristöohjelman tavoitteista 5/10 toteutui kokonaan ja 5 osittain. Yksittäisistä toimenpiteistä 27/35 toteutui kokonaan, 7 osittain ja yksi on jatkuvaa toimintaa.
	Suojelutyön vaikuttavuuden edistäminen	- Suojelutyöhön käytetyt resurssit - Suojeltavien lajien määrän osuus kaikista Korkeasaaren lajeista	Toteutui	Suojelutyöhön lahjoitettiin 168 000 euroa, joka on enemmän kuin aikaisempina vuosina. Korkeasaari osallistui työpanoksellaan kolmeen suojeluhankkeeseen kentällä. Uhanalaisiksi luokiteltuja lajeja oli vuonna 2023 47 prosenttia (vuonna 2022 46 prosenttia). Kaikista lajeista ei ole uhanalaisuusluokitusta. Lisäksi lajistossa on suojeluohjelmiin kuuluvia lajeja ja pelastettuja eläinyksilöitä (salakuljetettuja, eläinsuojelutapauksia yms.), joista osa on uhanlaiseksi luokiteltuja ja osa ei.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 35 prosenttia - Omarahitusosuus	Toteutui	Korkeasaarella ei ole ulkopuolista lainaa, ainoastaan kirjanpidollista siirtovelkaa. Omavaraisuusaste oli 90 prosenttia. Omarahitusosuus kasvoi suunnitellusti ja oli 62 prosenttia (vuonna 2022 60 prosenttia). Tavoite on 70 prosenttia vuonna 2030.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy	Kaupungin liikuntapolitiikan edistäminen	- Liikkumisen edistämisen tavoitteiden toteuttaminen	Toteutui	Yhtiö toteutti kaupunkistrategian tavoitteita liikkumisen edistämiseksi. Yhtiö tarjosi kaupunkilaisille monipuolisia ja laadukkaita uinti- ja sisäliikuntapalveluja. Tavoitteena on kannustaa jokaista helsinkiläistä ikään katsomatta arkiliikuntaan ja mahdollistaa liikunnan harjoittaminen matalalla kynnyksellä ja edesauttaa kaupunkilaisten terveyttä ja aktivoita passiivisia kuntalaisia.
	Tyytyväiset asiakkaat ja henkilöstö	- Säännöllisen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyyskysely tehtiin loppuvuonna 2023 ja NPS luku (Net Promoter Score) oli erinomaisella tasolla, kuten edelliselläkin mitauskerralla vuonna 2021, vaikka NPS luku laski hieman luvusta 71 lukuun 68. Henkilöstötyytyväisyyskysely tehtiin maaliskuussa 2022. Vastausten kokonaiskeskiarvo asteikolla 1–5 oli 3,72 prosenttia. Seuraava henkilöstötyytyväisyyskysely tehdään helmikuussa 2024.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Toteutui	Ympäristöjärjestelmässä asetettujen mittareiden lukumäärät 3/3. Yhtiöt toimivat aktiivisesti edistääkseen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista. Uusiutuvan tuulisähkön hankinnasta tehtiin sopimus vuonna 2021. Yhtiö seuraa sähkön-, lämmön- ja vedenkulutusta Ekokompassi ympäristöohjelman puitteissa. Yhtiön ympäristötyöryhmä laati hiilineutraali Helsinki 2035 mittarit ja niiden tavoitteet. Hiilineutraalisuustavoitetta on aikaistettu vuoteen 2030.
	Kustannustehokkuus	- Liikevaihto/htv	Ei toteutunut	Kustannustehokkuusmittarin toteutumista tai vertailua edelliseen vuoteen on mahdoton tehdä hallien pitkien kiinniolojen ja hallien suljettua koronapandemian takia uudestaan tammikuussa 2022.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 30 prosenttia	Toteutui	Omavaraisuusaste 30,9 prosenttia per 31.12.2023

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy	Tyytyväiset asiakkaat	-Säännöllisen matkustajatyytyväisyyskyselyn ja sidosryhmäkyselyn tulokset	Ei toteutunut	Asiakastyytyväisyyttä mitataan HSL:n asiakastyytyväisyyskyselyn liikennöitsijäarvosana (arvosteluasteikko 1-5). Liikennöitsijäarvosana on liikennöitsijän laatua mittaavien kysymysten keskiarvo HSL:n tuottamasta kyselytutkimuksesta. Tutkimus toteutetaan kaksi kertaa vuodessa. Syksyn tutkimuskauten tulokset eivät ole vielä saatavilla, joten kevään tutkimustulokset ovat viimeisimmät käytössä olevat. Raitioliikenteen asiakastyytyväisyys syksyn tutkimuksessa oli 4,05. Tulos ylitti tavoitteen, 4,01. Sidosryhmien tyytyväisyyttä mitataan b-to-b asiakastyytyväisyyskyselyllä, joka toteutettiin uudessa muodossaan ensimmäistä kertaa kesäkuussa. Kysely toteutetaan kaksi kertaa vuodessa. Tulosasteikko on 1-5. Uudistettu asiakastyytyväisyyskysely on kohdennettu Kaupunkiliikenteen asiakkaille. Syksyn kysely toteutettiin marras-joulukuussa. Syksyn kyselyn tulos ei saavuttanut tavoitetta. Kokonaistulos oli 3,51.
	Tyytyväinen henkilöstö	-Säännöllisen henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Syys-lokakuun aikana toteutettiin yhtiön laaja työhyvinvointikysely. Kyselyn tulokset olivat parantuneet merkittävästi verrattuna vastaavaan kyselyyn vuonna 2022. Yhtiön työhyvinvointitutkimuksesta laskettu työelämän laatua mittaava QWL-indeksi oli nyt 51,6 prosenttia (2022: 47,5 prosenttia). Tavoite vuodelle 2023 oli 50,0 prosenttia. Erityisesti metrojunankuljettajien ja raitiovaunukuljettajien tulokset paranivat huomattavasti. Yhtenä merkittävänä tekijänä henkilöstötyytyväisyyteen on vaikuttanut yhtiön toiminnan vakiintuminen vuonna 2022 toteutetun yhtiöittämisen jälkeen.
	Kustannustehokkuus ja tuotantovarmuus	- Operatiivisen tehokkuusmittareiden tulokset (paikkakilometrikustannus), - investointien kustannustehokkuus- ja suunnitelmallisuusmittareiden tulokset - luotettavuus ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdistä	Ei toteutunut	Paikkakilometrikustannuksen toteuma oli huonompi kuin budjetissa. Kustannuksia toteutui noin 7 prosenttia budjetoitua vähemmän, mutta suoritteiden toteuma jäi 14 prosenttia budjettia pienemmäksi. Raide-Jokerin liikennöinti alkoi lokakuun lopussa 2023, budjetissa aloitusajankohdaksi oli arvioitu elokuu 2023. Jos Raide-Jokerin vaikutus eliminoidaan tehokkuusmittarin kustannuksista ja suoritteista pois, toteuma oli hyvin lähellä budjetoitua. Investointien toteuma oli 185,6 miljoonaa euroa ja budjetti 200,8 miljoonaa euroa. Investointeja toteutui euromääräisesti 92 prosenttia budjettiin verrattuna, kun tavoite oli 100 prosenttia. Ajettujen lähtöjen osuus tilatusta liikenteestä parantui vuoden 2023 aikana verrattuna edelliseen vuoteen 2022. Koska toteuma Q1-2023 ajalta oli 99,37 prosenttia, jäädään koko vuoden toteumassa kuitenkin alle tavoitteen. Vielä Q1-2023 ajamatomien lähtöjen syissä korostuu erityisesti kuljettajaresurssien puute, kun loppuvuodesta kuljettajaresurssien vaikutus luotettavuuteen oli jo vähäisempi, johtuen toteutetuista kuljettajakoulutuksista. Koko vuoden 2023 osalta luotettavuus raitioliikenteessä jäi alle tavoitteen ollen 99,72 prosentin.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä/hiilineutraalisuusohjelmassa asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan/ kaikkien ympäristöjärjestelmässä/hiilineutraalisuusohjelmassa asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x).	Ei toteutunut	Hiilineutraali Kaupunkiliikenne -ohjelman vuoden 2023 toimenpiteistä toteutui noin 75 prosenttia. Merkittävimmät rakentamisen päästövähennystoimenpiteet ja muiden toimenpiteiden etenemisen mahdollistavat toimenpiteet toteutuivat hyvin. Valmistumatta jääneistä toimenpiteistä suurin osa etenee, vaikkakin hieman myöhässä suunnitellusta aikataulusta. Toteutusta on hidastanut muun muassa resurssivaje.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuus vähintään 35 %	Ei toteutunut	Kaupunkiliikenteen omavaraisuusaste oli 23,9 prosenttia 31.12.2023 (31.12.2022: 28,2 prosenttia). Asetettu tavoite ei ollut alun perinkin realistinen, koska Kaupunkiliikenne suunnitellusti rahoitti investoinnit pääosin velkarahoituksella vuonna 2023.
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	Tyytyväiset asiakkaat	- säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset - kanta-asiakkaiden määrä, - asiakastapahtumien määrä, - NPS-luku	Toteutui	Tavoite kokonais-NPS:lle oli 60 ja toteuma oli 61,4, joten tavoite toteutui. Vuonna 2021 NPS oli 81 ja vuonna 2022 NPS oli 80. Vuoden aikana NPS-seuranta laajennettiin myymälöihin (myymälät ja lahjoituspisteet), ja samalla vastaajamäärä kasvoi merkittävästi. Vuonna 2023 vastaajia oli 47 843 arviota, kun vuonna 2022 vastausten kokonaismäärä oli 8 086 kpl. Vaikka NPS laski selvästi kahdesta edellisestä vuodesta, voidaan katsoa tavoitteen toteutuneen, sillä vastausmäärä lähes kuusinkertaistui ja sisälsi myymälöiden ja lahjoituspisteiden asiakkaat, joiden voitiin ennakoida antavan muita asiakasryhmiä hieman kriittisempää palautetta. Mikäli NPS-luku on yli 50, sitä pidetään jo erinomaisena tasona. Kanta-asiakkaiden määrälle ei ole asetettu tavoitteita. Kanta-asiakkaiden määrä vuoden 2022 lopussa oli noin 43 536 ja vuoden 2023 lopussa 58 985. Kasvua oli 35 prosenttia. Asiakastapahtumien määrätavoite strategiakaudelle 2021-23 oli 1,5 miljoonaa asiakastapahtumaa. Asiakastapahtumien määrä vuonna 2023 oli 1 753 329 (kasvua edellisestä vuodesta 13 prosenttia), vuonna 2022 1,55 miljoonaa ja vuonna 2021 1,3 miljoonaa, strategiakaudelle asetettu tavoite ylitettiin.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä	Ei toteutunut	1. Keskeiset numeeriset tavoitteet ja niiden toteumat olivat: Luonnonvarojen säästö uudelleenkäytön avulla: 62,59 Mkg (97 prosenttia tavoitteesta) Seka- ja energijätteen osuus materiaalivirrasta: 9,3 prosenttia (tavoite < 9 prosenttia) Sisäisen ympäristökoulutuksen (Ekopassi) käyneen vuonna 2023 aloittaneen henkilöstön osuus: 73,5 prosenttia (tavoite 80 prosenttia).

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Työhönvalmennettujen positiivisen jatkopolun kehitys	- Osatutkintojen määrä - Positiivisten jatkopolkujen määrän osuuden muutokset	Toteutui	Osatutkintojen määrä (osaamispisteiden määrä). Tavoitteena oli vuodelle 2023 saavuttaa 2 800 osaamispistettä. Suoritettu yhteensä 4 768 osaamispistettä (170 prosenttia koko vuoden tavoitteesta). Positiivisten jatkopolkujen määrän osuuden muutokset. Suoritetun seurannan mukaan 41 henkilöllä oli positiivinen jatkopolku ja 38 henkilöllä oli negatiivinen tilanne (yht. 79 henkilöä) eli 51 prosentilla oli positiivinen jatkopolku. 27 prosentilla oli positiivinen jatkopolku vastaavalla jaksolla (1.1.-31.12.) vuonna 2022.
	Palveluiden monipuolisuuden ja digitaalisuuden edistäminen	- Verkkokaupan kautta kulkeva liikevaihto - Saavutettavuus	Ei toteutunut	Verkkokaupan liikevaihto oli 1 722 704 euroa, eli jäätiin 2 miljoonaa euroa tavoitteesta. Myymälöiden asiakaskäynnit ja tavaramyynti kasvoivat. Kesäkuussa 2023 laajennettiin kauppakeskus Redin myymälää. Saavutettavuuttamme paransi myös lokakuussa kauppakeskus Iso Omenassa avattu myymälä. Näissä toteutettiin
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 35 prosenttia	Toteutui	Yhtiön omavaraisuusaste oli tilikauden lopussa 59,7 prosenttia, tilinpäätöksessä 31.12.2022 omavaraisuusaste oli 55,5 prosenttia ja 31.12.2021 54,9 prosenttia
Stadion-säätiö sr	Kaupungin vetovoiman edistäminen	- Suur tapahtumien lukumäärä - Kävijämäärä / vuosi - Olympiastadionin näkyvyyden mittaaminen	Ei toteutunut	Suur tapahtumien lukumäärä: vuonna 2023: 12 kpl vuonna 2022 19 kpl vuonna 2021: koronasulku. Kävijämäärä / vuosi: vuonna 2023: 475 000 vuonna 2022: 650 000 vuonna 2021: koronasulku. Olympiastadionin näkyvyydemittauksen tulokset: Potentiaalisia näyttökertoja yhteensä: vuonna 2023: 9,9 miljardia vuonna 2022: 27 miljardia vuonna 2021: koronasulku. Vuoden 2023 mittareiden tulokset ovat laskeneet vuodesta 2022, joten tavoite ei toteutunut.
	Liikkumisen edistäminen	- Kaupungin liikumista edistävien tavoitteiden toteuttaminen	Toteutui	Olympiastadionin modernit liikuntatilat mahdollistivat laadukkaiden harjoitusten ja liikuntahetkien järjestämisen kaikenikäisille liikkujille, urheilijoille ja työhyvinvoinnin asiakkaille. Stadionin liikuntatiloja hyödynsivät huippu-urheilijat, yksityishenkilöt, liikunta-alan eri organisaatiot ja yritykset. Stadionin liikuntatiloissa mahdollistettiin myös maksutonta liikuntakäyttöä kaupunkilaisille, kuten talvikauden ikääntyneiden viikoittainen liikuntavuoro sekä Helsinki-päivän tanssit ja muut liikunta-aktiviteetit. Vuoden 2023 viimeisellä kvartaalilla stadionin 400 metrin sisäradan yksityishenkilöiden juoksuvuorot olivat suosittuja. Liikuntapalvelut vilkastuttavat Olympiastadionin arkikäyttöä stadionin alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti. Vakiovuoroja vuonna 2023 järjesti yhteensä 32 (2022:25 kpl) eri organisaatiota. Olympiastadionin tiloissa järjestettiin kevätkaudella myös HJK ry:n iltapäiväkerhotoimintaa. Iltapäiväkerholaisia tiloissa oli päivittäin noin 40 ja kerhotoimintaa varten varattiin liikuntatiloja yhteensä 450 tuntia (2022: 200 tuntia). Liikuntapalveluiden asiakkaita stadionilla vieraili vuonna 2023 yhteensä noin 100 000 (2022: 100 000). Vakiovuoro-, työhyvinvointi ja kertamaksullisia kävijöitä näistä oli 62 000 ja liikuntatapahtumiin stadionilla osallistui 30 000 liikkujaa.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Ei toteutunut	Vuonna 2023 toteutetuissa tapahtumien kävijätutkimuksissa kävijöiden antama keskiarvo tapahtumille oli 4,27 (4,51), ja asteikko on välillä 1-5. Vuoden 2022 toteumatiedot suluisa ja vuonna 2021 asiakastytyväisyyskyselyitä ei tehty koronasulun vuoksi: -Tapahtumanjärjestäjien tyytyväisyystutkimuksen keskiarvo oli 4,00 (4,33). - Kokousasiakkaiden palvelu oli toimintavuonna onnistunutta, kun asiakaspalautteiden keskiarvo oli 4,51 (4,50). - Liikuntapalveluiden asiakkaiden palautteiden keskiarvo oli 4,65 (4,45). - Olympiastadionin vuokralaisten tyytyväisyystutkimuksen keskiarvo oli 3,8 (4,0). - Matkailija- ja vierailijapalveluiden asiakkaiden palautteiden keskiarvo stadionilla oli 4,62 (4,48). - Yritysyhteistyökumppanit olivat tyytyväisiä yhteistyöhön arvioiden kumppanuuden arvosanalla 4,0 (4,0) Osassa asiakastytyväisyyskyselyissä tulokset laskivat, joten tavoite ei toteutunut.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä	Ei toteutunut	Seurattavat mittarit ja niiden toteumatiedot selviävät myöhemmin. Olympiastadionin toimintaa ohjasi Ekokompassi-ympäristösertifikaatti. Ekokompassin lisäksi Stadion-säätiö teki ympäristö- ja vastuullisuustyötä myös Valitse Vastuullisemmin -käyntikohteena ja tapahtumapaikkana. Joulukuussa 2023 Olympiastadionia hallinnoivalle Stadion-säätiölle myönnettiin vastuullisen matkailukohteen Sustainable Travel Finland -tunnus ja STF-merkin käyttöoikeus osoituksena arvokkaasta ja pitkäjänteisestä työstä kestävä matkailun eteen. Stadion-säätiö teki loppuvuodesta 2023 myös Ympäristömerkkisitoumuksen. Se tarkoittaa, että Olympiastadion edistää osaltaan ekologiaa ja elinkaaren huomioivia ratkaisuja ja huomioi ympäristömerkit hankinnoissa, niissä hankinnoissa, joissa se on mahdollista. Ympäristömerkkien käytöllä ja niiden huomioimisella hankinnoissa säätiö edistää Hiilineutraali Helsinki -tavoitteita. Olympiastadion tavoittelee energiakulutuksen osalta hiilineutraaliutta vuonna 2025.
	Laadukkaan ja kustannustehokkaan toiminnan edistäminen	- Tilojen vuokrausaste - Liikevaihto/htv	Ei toteutunut	Toimitilojen vuokrausaste: - vuonna 2023: 83 prosenttia - vuonna 2022 78 prosenttia muutos + 5 prosenttia, tavoite 100 prosenttia. Liikevaihto/htv: - vuonna 2023: 514 300 euroa - vuonna 2022: 537 300 euroa muutos: - 23 000 euroa ja - 4,28 prosenttia. Toimitilojen vuokrausastetavoite oli 100 prosenttia ja liikevaihto/htv laski edellisestä vuodesta, joten tavoite ei toteutunut.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
UMO-säätiö sr	Kaupungin veto-voimaisuuden edistäminen	- Kävijämäärä/vuosi - Yleisötyön kehittäminen	Toteutui	UMO Helsinki Jazz Orchestra teki toimintavuoden aikana 88 livetapahtumaa ja niissä oli yhteensä 36 419 kävijää (vuonna 2022: 66 tapahtumaa ja 23 876 kävijää). Vuoden 2023 aikana orkesteri mm. soitti Taidetaajajat-hankkeen puitteissa yli 8500 nuorelle. Vuoden aikana järjestettiin kolme konserttia koululaisille ja UMO käynnisti pedagogisen yhteistyön Metropolia Ammattikorkeakoulun musiikin tutkinto-ohjelman kanssa. UMO järjesti yhdessä Taideyliopiston Sibelius-Akatemian jazzmusiikin aineryhmän, Metropolia Ammattikorkeakoulun musiikin ja Pop & Jazz Konservatorion kanssa jami-iltoja Vallilan Konepaja Biergartenissa. UMON pienhytyet tekivät vuoden aikana kuusi laitosvierailua. UMO, Helsingin kaupunginorkesteri, Kardemummo Oy ja Roihuvuoren seniorikeskus jatkoivat pilottihanketta, jossa digitaaliset musiikkisisällöt välitettiin seniorikeskuksen asukkaille Hilda-sisältöpalvelun avulla. Lisäksi UMO järjesti maksuttomia avoimia harjoituksia.
	Tyytyväiset asiakkaat	Säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Vuotta 2023 koskevassa tutkimuksessa UMO Helsinki Jazz Orkestran asiakastytyväisyys oli edelleen erinomaista tasoa. Asteikolla 1–5 orkesteri sai yleisarvosanaksi 4,3 neljättä vuotta peräkkäin.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Hiilineutraalisuustai ympäristöohjelman toteutettujen toimenpiteiden määrä / kaikkien toimenpiteiden määrä (x/x)	Ei toteutunut	UMO on sitoutunut Hiilineutraali Helsinki-toimintapohjelmiaan ja UMO on mukana elävän musiikin KEMUT-verkoston Viileä musiikki-hankkeessa. Säätiö teetti hiilijalanjälkilaskennan ja hiilineutraalisuustiekartan. Toteutettujen toimenpiteiden määrä / kaikkien toimenpiteiden määrä oli 24/34.
	Omarahoitusosuuden kasvattaminen	- Omarahoitusosuus	Toteutui	Vuoden 2023 omarahoitusosuus oli 16,8 prosenttia (327 324,36 euroa). Vuoden 2022 omarahoitusosuus oli 15 prosenttia (285 995,43 euroa).
Urheiluhallit Oy	Kaupungin liikuntapolitiikan edistäminen	- Liikkumisen edistämisen tavoitteiden toteuttaminen	Toteutui	Yhtiö toteutti kaupunkistrategian tavoitteita liikkumisen edistämiseksi. Yhtiö tarjosi kaupunkilaisille monipuolisia ja laadukkaita uinti- ja sisäliikuntapalveluja. Tavoitteena on kannustaa jokaista helsinkiläistä ikään katsomatta arkiliikuntaan ja mahdollistaa liikunnan harjoittaminen matalalla kynnyksellä ja edesauttaa kaupunkilaisten terveyttä ja aktiivista passiivisia kuntalaisia.
	Tyytyväiset asiakkaat ja henkilöstö	- Säännöllisen asiakas- ja henkilöstötytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyyskysely tehtiin loppuvuonna 2023 ja NPS luku (Net Promoter Score) oli erinomaisella tasolla (67), kuten edelliselläkin mittauskerralla vuonna 2021. Henkilöstötytyväisyyskysely tehtiin maaliskuussa 2022. Vastausten kokonaiskeskiarvo asteikolla 1–5 oli 4,09 prosenttia. Seuraava henkilöstötytyväisyyskysely tehdään helmikuussa 2024.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Toteutui	Ympäristöjärjestelmässä asetettujen mittareiden lukumäärät 18/18. Yhtiöt toimivat aktiivisesti edistääkseen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista. Uusiutuvan tuulisähkön hankinnasta tehtiin sopimus vuonna 2021. Yhtiö seuraa sähkön-, lämmön- ja vedenkulutusta Ekokompassi ympäristöohjelman puitteissa. Yhtiön ympäristötyöryhmä laati hiilineutraali Helsinki 2035 mittarit ja niiden tavoitteet. Hiilineutraalisuustavoitetta on aikaistettu vuoteen 2030.
	Kustannustehokkuus	- Liikevaihto/htv	Ei toteutunut	Kustannustehokkuusmittarin toteutumista tai vertailua edelliseen vuoteen on mahdoton tehdä hallien pitkien kiinniolojen ja hallien suljettua koronapandemian takia uudestaan tammikuussa 2022.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 30 %	Toteutui	Yhtiön vakavaraisuus 31,2 prosenttia per 31.12.2023
Vuosaaren Urheilutalo	Kaupungin liikuntapolitiikan edistäminen	- Liikkumisen edistämisen tavoitteen toteuttaminen	Toteutui	Yhtiö toteutti kaupunkistrategian tavoitteita liikkumisen edistämiseksi. Yhtiö tarjosi kaupunkilaisille monipuolisia ja laadukkaita uinti- ja sisäliikuntapalveluja. Tavoitteena on kannustaa jokaista helsinkiläistä ikään katsomatta arkiliikuntaan ja mahdollistaa liikunnan harjoittaminen matalalla kynnyksellä ja edesauttaa kaupunkilaisten terveyttä ja aktivoita passiivisia kuntalaisia.
	Tyytyväiset asiakkaat ja henkilöstö	- Säännöllisen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyyskysely tehtiin loppuvuonna 2023 ja NPS luku (Net Promoter Score) oli erinomaisella tasolla kuten edelliselläkin mitauskerralla vuonna 2021, vaikka NPS luku laski hieman luvusta 72 lukuun 69. Henkilöstötytyväisyyskysely tehtiin maaliskuussa 2022. Vastausten kokonaiskeskiarvo asteikolla 1-5 oli 3,47 prosenttia. Seuraava henkilöstötytyväisyyskysely tehdään helmikuussa 2024.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivotuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Toteutui	Ympäristöjärjestelmässä asetettujen mittareiden lukumäärät 3/3. Yhtiöt toimivat aktiivisesti edistääkseen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista. Uusiutuvan tuulisähkön hankinnasta tehtiin sopimus vuonna 2021. Yhtiö seuraa sähkön-, lämmön- ja vedenkulutusta Ekokompassi ympäristöohjelman puitteissa. Yhtiön ympäristötyöryhmä laati hiilineutraali Helsinki 2035 mittarit ja niiden tavoitteet. Hiilineutraalisuustavoitetta on aikaistettu vuoteen 2030.
	Kustannustehokkuus	- Liikevaihto/htv	Ei toteutunut	Kustannustehokkuusmittarin toteutumista tai vertailua edelliseen vuoteen on mahdoton tehdä hallien pitkien kiinniolojen ja hallien suljettua koronapandemian takia uudestaan tammikuussa 2022.
	Riittävä vakavaraisuus	- Omavaraisuusaste vähintään 30 prosenttia	Toteutui	Yhtiön omavaraisuusaste 42,5 prosenttia per 31.12.2023

2.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuuston 1.11.2023 (§ 250) hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat myös tytäryhteisöjä ja niiden hallituksia. Tämän lisäksi ohjeita annetaan kaupunginhallituksen 13.1.2020 (§ 12) hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta -ohjeessa sekä kaupunginhallituksen 28.10.2019 (§ 722) hyväksymissä Helsingin kaupungin eettisissä periaatteissa.

Sisäinen valvonta tarkoittaa sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kaupunginvaltuuston 1.3.2023 (§ 58) hyväksymän konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen tulee noudattaa kaupunginhallituksen kulloinkin hyväksymää ohjetta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta Helsingin kaupunkikonsernissa. Tytäryhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Hallituksen on huolehdittava siitä, että tytäryhteisössä on toimivat johtamisen, raportoinnin, sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan menettelyt. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää ottaen huomioon tytäryhteisön toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden toteutumisen seuranta ja raportointi ovat osa kunkin tytäryhteisön sisäistä valvontaa.

Konserniohje (Kvsto 1.3.2023 § 58) määrittää toimivallan ja vastuunjaon konserniohjauksessa. Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat: kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konsernijaosto, pormestari ja apulaispormestarit sekä kansliapäällikkö. Kaupungin konsernijohtoon tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Helsingin kaupungin konserniyhteisöissä noudatettava Hyvä hallinto- ja johtamistapa ohje (koja 22.5.2023) sisältää yhteisöjen hallintoa ja johtamista koskevat ohjeet konsernin erityisluonne ja konserniin kuuluvien yhteisöjen erityistehtävät huomioon ottaen. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on yhtenäistää kaupungin tytäryhteisöjen hallinto- ja johtamiskäytäntöjä, selkeyttää konserniohjeen mukaisen konserniohjauksen toteuttamista ja antaa ohjeita yhteisön toimivalle johdolle sekä hallitusten jäsenille.

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää kaupungin tytäryhteisöjen hallitukseen nimettävistä henkilöistä. Nimeämisissä otetaan huomioon kuntalainen ja konserniohjeen määräykset sekä tytäryhteisökohtaisen omistajastrategian edellyttämät hallitusten kollektiiviset osaamisvaatimukset.

Konsernijohto valvoo tytäryhteisöjen toimintaa ja tuloksellisuutta säännöllisesti muun muassa seurantaraporttien avulla. Tytäryhteisöille tarkoitettua portaalin kautta raportoidaan omistajastrategisten tavoitteiden toteumat, merkittävimmät tapahtumat raportointikaudella, tulevaisuuden näkymät sekä talouden avainluvut. Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määritellyt pidemmän aikavälin tavoitteet korvaavat vuodesta 2022 lähtien talousarviovalmistelun yhteydessä aiemmin erikseen vuosittain määritellyt kaupunginvaltuustolle raportoitavat tavoitteet sekä konsernijaostolle raportoitavat tavoitteet.

Keskitettyjä konsernitoimintoja on rahoitus- ja sijoitustoiminnassa sekä hankinnoissa. Tytäryhteisöt vastaavat itse toimintansa ja omaisuutensa vakuuttamisesta. Harmaan talouden torjunnassa tytäryhteisöt hyödyntävät muun muassa Tilajavastuu.fi-palvelua ja osallistuvat kaupunkikonsernin ja Verohallinnon väliseen yhteistyöhön.

Voimassa olevan konserniohjeen mukaan kaupungin tytäryhteisöt ja -säätiöt jaetaan kahteen eri ryhmään eli salkkuun: markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja muihin tytäryhteisöihin. Kaupungin omistajaohjauksessa voidaan soveltaa erilaisia toimintaperiaatteita ja -tapoja markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen ja muiden tytäryhteisöjen välillä esimerkiksi asettamalla erilaisia velvollisuuksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suhteen. Kaupunginhallitus päättää tytäryhteisöjen sijoittamisesta salkkuihin osana tytäryhteisökohtaisia omistajastrategioita. Kaupunginhallitus on vahvistanut omistajastrategiat 27.2.2023.

Konsernijohto on seurannut toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä muun muassa seurantaraporttien avulla konserniyhteisöjen riskitilannetta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on yhteisöjen koon ja toiminnan laajuuden kannalta toteutettu toiminnan vaatimalla tavalla, eikä siinä ole havaittu merkittäviä puutteita.

Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen liitteeksi 76 tytäryhteisöä veloitettiin toimittamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekonsa. Selonteon toimitti määräaikaan mennessä 59 tytäryhteisöä. Jos vuoden 2022 tytäryhteisöjen selonteissa oli mainintoja vielä koronapandemiasta sekä nousseista energiakuluista, vuoden 2023 selonteissa nostettiin yksittäisenä toteutuneena taloudellisena riskinä korkotason nousun vaikutukset. Saadut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteot tukevat pääosin näkemystä, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa ei ole merkittäviä puutteita ja tytäryhteisöt tunnistavat toimintaansa liittyvät riskit riittävällä tasolla. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa voidaan kuitenkin monessa tytäryhteisössä vielä edelleen parantaa esimerkiksi selontekojen laatimisen ja niiden hyödyntämisen osalta. Tytäryhteisön toiminnan luonne ja laajuus vaikuttavat myös siihen, miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tulee toteuttaa.

2.1.6.6 Konsernitilinpäättös ja sen tunnusluvut

Kunta-Helsingin konsernin tunnusluvut ovat vertailukelpoisia muiden kuntakonsernien tunnuslukujen kanssa.

Kunta-Helsingin konsernin vuoden 2023 tulos oli noin 427 miljoonaa euroa. Kunta-Helsingin tulos oli 437 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien vaikutus kaupunkikonsernin tulosta heikentävästi oli 10 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöistä Helen-konsernin tulos heikkeni vuodesta 2022 ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n tulokset myös heikkenivät korkotason noususta johtuen ja painuivat miinukselle 2023.

Kunta-Helsingin konsernin vuoden 2023 investoinnit olivat 2 187 miljoonaa euroa, josta kunta-Helsingin osuus oli 849 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen yhteenlaskettu kunta-Helsingin konsernin tilinpäätökseen kirjautunut investointitaso oli 1 338 miljoonaa euroa ja se oli jonkin verran edellisen vuoden tasoa matalampi (2022: 1 715 miljoonaa euroa).

Helen-konsernin bruttoinvestoinnit olivat vuonna 2023 yhteensä 462 miljoonaa euroa (2022: 562 miljoonaa euroa). Helen-konsernin osalta pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin kirjautui loppuvuodesta tehty Vuosaaren biolämpölaitoksen koneiden ja kaluston myynti ja takaisinvuokraus, jonka vuoksi aineellisten hyödykkeiden luovutus-tulot olivat 151 miljoonaa euroa. Emoyhtiön osuus käyttöomaisuusinvestoinneista oli 161 miljoonaa euroa (2022: 102 miljoonaa euroa) ja Helen Sähköverkko Oy:n osuus 33 miljoonaa euroa (2022: 25 miljoonaa euroa). Kokonaisinvestoinneista tuuli-, aurinkovoima- ja maalämpöinvestointien osuus oli 318 miljoonaa euroa (2022: 326 miljoonaa euroa). Investoinnit keskittyivät hiilineutraaliin energiantuotantoon.

Muita merkittävimpiä investointeja tehneitä yhtiötä vuonna 2023 olivat: Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne -konserni 280 miljoonaa euroa, Helsingin kaupungin asunnot Oy 83 miljoonaa euroa ja Helsingin Asumisoikeus Oy 115 miljoonaa euroa.

KUNTAKONSERNIN TULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	4 201 357
Toimintakulut	-4 973 163
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	-601
TOIMINTAKATE	-772 407
Verotulot	2 020 104
Valtionosuudet	200 909
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	65 556
Muut rahoitustuotot	65 036
Korkokulut	-169 455
Muut rahoituskulut	-14 516
	-53 379
VUOSIKATE	1 395 228
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-962 164
Omistuksen eliminointierot	-6 555
Arvonalentumiset	21
	-968 698
Satunnaiset erät	278
TILIKAUDEN TULOS	426 808
Tilinpäätössiirrot	-2 679
Tilikauden verot	-18 148
Laskennalliset verot	987
Vähemmistöosuudet	4 141
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	411 110
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	
Toimintatuotot/ Toimintakulut, prosenttia	84,5
Vuosikate/ Poistot, prosenttia	145,0
Vuosikate, euroa/asukas	2 067
Asukasmäärä	674 963

KUNTAKONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA	
Vuosikate	1 395 228
Satunnaiset erät	278
Tilikauden verot	-18 148
Tulorahoituksen korjauserät	-131 109
	1 246 249
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Investointimenot	-2 187 098
Rahoitusosuudet investointimenoihin	28 663
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	333 653
	-1 824 782
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
	-578 533
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-15 835
Antolainasaamisten vähennys	9 328
	-6 508
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 248 671
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-346 132
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-118 329
	784 210
Oman pääoman muutokset	
	-695
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-8 560
Vaihto-omaisuuden muutos	114 998
Saamisten muutos	-309 663
Korottomien velkojen muutos	-238 347
	-441 571
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
	335 437
RAHAVAROJEN MUUTOS	
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	1 516 708
Rahavarat 1.1.	1 759 804
	-243 096
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	
Investointien tulorahoitus, prosenttia	64,6
Lainanhoitokate	3,0
Kassan riittävyys (pv)	72

KUNTAKONSERNIN TASE

1 000 euroa	31.12.2023
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	225 208
Muut pitkävaikutteiset menot	112 118
Ennakkomaksut	27 989
	365 314
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	3 835 570
Rakennukset	7 491 916
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 757 413
Koneet ja kalusto	1 317 038
Muut aineelliset hyödykkeet	24 551
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 139 779
	18 566 268
Sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosuudet	380 279
Muut osakkeet ja osuudet	502 364
Muut lainasaamiset	499 620
Muut saamiset	1 782
	1 384 044
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	630 543
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	173 934
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	219 072
Lyhytaikaiset saamiset	835 517
	1 054 590
Rahoitusarvopaperit	1 207 383
Rahat ja pankkisaamiset	309 326
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 691 401

1 000 euroa	31.12.2023
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	2 912 273
Säätiöiden peruspääomat	9 019
Arvonkorotusrahasto	1 790 218
Muut omat rahastot	1 138 793
Muu oma pääoma	732 181
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	7 014 297
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	411 110
	14 007 891
VÄHEMMISTÖOSUDET	287 160
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	59 586
Muut pakolliset varaukset	32 027
	91 613
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	659 797
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	6 729 073
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	156 332
	6 885 406
Lyhytaikainen	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	474 489
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 285 045
	1 759 534
Vieras pääoma yhteensä	8 644 940
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 691 401
Konsernitaseen tunnusluvut	
Omavaraisuusaste, prosenttia	60,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	133,6
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	7 425 407
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	11 001
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	7 203 563
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	10 673
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	8 176 104
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	12 113
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	499 620
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	740

2.1.7 Kunta-Helsingin tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen varausten ja rahastojen muutoksia on 436.748.447,82 euroa. Tulokseen sisältyvät myös kaupungin liikelaitosten ja itsenäisinä taseyksikköinä käsiteltyjen rahastojen tulokset, jotka käsitellään niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alla olevien liikelaitosten yli-/alijäämä siirretään kyseessä olevan liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti taseen omaan pääomaan.

Liikelaitos	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Liikenneliikelaitos (HKL)	ylijäämä	5 378 633,05
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	ylijäämä	1 044,51
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	ylijäämä	127 388,57
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	alijäämä	-975 008,48
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	alijäämä	-3 538 748,91

Alla olevien rahastojen yli-/alijäämä siirretään rahaston sääntöjen mukaisesti kyseisen rahaston rahastopääomaan.

Rahasto	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Asuntotuotantorahasto	ylijäämä	5 175 683,95
Urheilun ja ulkoilulaitosrahasto	ylijäämä	2 090 410,12
Vakuutusrahasto	ylijäämä	2 262 020,60
Innovaatorahasto	alijäämä	-5 624 754,91
Osallisuusrahasto	alijäämä	-2 198 783,16

Kaupunginhallitus esittää lisäksi, että muu kunta-Helsingin tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

	2023 euroa
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä	9 519,40
Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivarauksesta syntyntä poistoeroa tuloutetaan	840 939,63
Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin	437 226 021,19

Talousarvion toteutuminen

Kunta-Helsinki

2.2 Kunta-Helsingin talousarvion toteutuminen

2.2.1 Kunta-Helsingin käyttötalousosan toteutuminen

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot						
Keskushallinto	94 050	0	94 050	59 121	-34 929	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	69 720	0	69 720	97 599	27 879	0
Kaupunkiympäristön toimiala	1 240 048	0	1 240 048	1 219 078	-20 970	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	35 814	0	35 814	37 135	1 321	0
Tulot yhteensä	1 439 632	0	1 439 632	1 412 932	-26 699	0
Menot						
Keskushallinto	-327 863	9 298	-318 565	-352 055	-33 491	-71 187
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	-1 416 364	-3 912	-1 420 276	-1 462 257	-41 981	-24 600
Kaupunkiympäristön toimiala	-917 860	-1 046	-918 906	-931 572	-12 666	-19 700
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	-303 834	-4 340	-308 174	-305 499	2 675	0
Menot yhteensä	-2 965 920	0	-2 965 920	-3 051 383	-85 463	-115 487
Toimintakate						
Poistot	-325 668	0	-325 668	-327 886	-2 218	0
Tilikauden tulos	-1 851 957	0	-1 851 957	-1 966 337	-114 380	-115 487

Toimintatulot (sisältäen valmistus omaan käyttöön) olivat 1 462,3 miljoonaa euroa sisältäen maanmyynnin sekä rakennusten ja osakkeiden myynnin myyntivoitot. Tämä alittaa talousarvion 21 miljoonalla eurolla. Talousarvion alituksen taustalla olivat pääasiassa maanmyynnin ja rakennusten myyntien viivästykset sekä sote- ja kaupunginkanslian välisen palvelusopimuksen talousarviovaihetta matalampi toteutunut taso. Tulojen vertailu edellisvuoteen ei ole vertailukelpoinen sotepe-muutoksesta johtuen.

Toimintamenot (pääluokat 1–4; sisältää kaupungin sisäiset erät) olivat 3 051,4 miljoonaa euroa ylittäen talousarvion 85,5 miljoonalla eurolla. Menojen ylitys johtui pääasiassa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan menojen ylityksestä palkankorotuksien sekä kustannustason nousun seurauksena sekä yleisten alueiden kunnossapidon kustannusten ja HKL-infratuen kasvun seurauksena.

Kaupunkistrategian käyttötalouden toimintamenoja mitoittava taloustavoitteen, eli niin sanotun vastuuperiaatteen, mukaiset menot kasvoivat vuonna 2023 noin 4,9 prosenttia. Tämä oli hieman hitaampi kasvuvauhti kuin tavoitetaso, joka oli tuorein peruspalveluiden hintaindeksin ennuste (VM 12/2023) huomioiden 5,7 prosenttia. Arvioitu kustannustason muutos (peruspalveluiden hintaindeksi) toteutui huomattavasti korkeampana kuin mitä talousarviota laadittaessa syksyllä 2022 oli ennustettu, ja siten vastuuperiaate toteutui, vaikka toimintamenot ylittivät talousarvion 85,5 miljoonalla eurolla.

2.2.1.1 1 Keskushallinto

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	94 050	0	94 050	59 121	-34 929	0
Menot	-327 863	9 298	-318 565	-352 055	-33 491	-71 187
Toimintakate	-233 813	9 298	-224 515	-292 934	-68 419	-71 187
Poistot	-12 716	0	-12 716	-18 120	-5 404	0
Tilikauden tulos	-246 529	9 298	-237 231	-311 054	-73 823	-71 187

Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot ylittivät talousarviossa arvioidun tason 11,2 miljoonalla eurolla. Kaupungin eläkevastuiden muutos ylittyi 10,2 miljoonalla eurolla ja kunta-Helsingin lomapalkkavelan muutos oli 1,6 miljoonaa euroa budjetoitua määrää suurempi. Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma ylitti määrärahan 19,1 miljoonalla eurolla. Lisäksi kaupunginkanslian määrärahat alittivat talousarvion 10,2 miljoonalla eurolla.

2.2.1.2 1 10 01 Vaalien järjestäminen, Keskusvaalilautakunnan käytettäväksi

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	1 194	0	1 194	1 179	-15	0
Menot	-4 718	0	-4 718	-2 805	1 913	0
Toimintakate	-3 524	0	-3 524	-1 626	1 898	0
Tilikauden tulos	-3 524	0	-3 524	-1 626	1 898	0

Vuonna 2023 toimitettiin eduskuntavaalit ja valmistauduttiin vuoden 2024 alussa toimitettaviin presidentinvaalin ensimmäiseen ja mahdolliseen toiseen vaalin. Presidentinvaaliin valmisteltiin muun muassa yleiset ennakkoäänestyspaikat, vaalipäivän äänestyspaikat ja erityiset ennakkoäänestyspaikat sekä rekrytoitiin henkilöstö.

2.2.1.3 1 20 01 Tarkastuslautakunta ja -virasto

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	5	0	5	3	-2	0
Menot	-2 059	0	-2 059	-1 965	94	0
Toimintakate	-2 054	0	-2 054	-1 962	92	0
Tilikauden tulos	-2 054	0	-2 054	-1 962	92	0

Tarkastuslautakunta järjestää kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin kuntalain 14. luvun mukaisesti. Tarkastusvirasto toimii kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan alaisena ulkoisen valvonnan yksikönä. Tarkastusvirasto arvioi lautakunnan apuna valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellista ja tarkoituksenmukaista järjestämistä. Virasto huolehtii lautakunnan apuna sidonnaisuusilmoituksia koskevasta valvonnasta, valmistelelee lautakunnalle sen toimivaltaan kuuluvat asiat ja avustaa merkittäväällä panoksella kaupungin lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilintarkastajan kanssa sovitulla tavalla.

Tarkastuslautakunnan ja -viraston vuoden 2023 toimintamenot toteutuivat talousarviota pienempinä. Tarkastusviraston suurin menoerä on henkilöstökulut. Suurin talousarvion alitus oli muissa toimintakuluissa: säästöjä syntyi vuokrissa, sillä tarkastusvirasto muutti marraskuussa pienempiin ja edullisempiin toimitiloihin. Asukasta kohden tarkastustoimen menot olivat 2,91 euroa (2,84 vuonna 2022). JHT-tilintarkastuspalvelujen osuus tarkastustoimen toimintamenoista oli 5,5 prosenttia (4,0 vuonna 2022) ja tarkastuslautakunnan osuus 5,5 prosenttia (5,6 vuonna 2022). Helsingin kaupungin tarkastusvirasto avusti KPMG Oy Ab:ta kaupungin lakisääteisessä tilintarkastuksessa noin 891 työpäivällä (816 vuonna 2022).

Tarkastuslautakunta valvoi lakisääteisen sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattoi ilmoitukset kaupunginvaltuustolle tiedoksi kesä- ja joulukuussa.

Tarkastusviraston tuottavuutta mitataan tuottavuusindeksillä. Tuotosindeksissä työpanosten tekijöiden painoarvo on 50 prosenttia, työn laatutekijöiden painoarvo on 40 prosenttia ja henkilöstötekijöiden painoarvo 10 prosenttia. Panosindeksissä toimintamenot on deflatoitu julkisten menojen hintaindeksillä (kuntatalouden yleishallinto). Voimakas inflaatio yhdistettynä tuotostekijöiden hyvään toteutumiseen aiheutti tuottavuusindeksin voimakkaan myönteisen kehityksen. Tarkastuspäivän hinnan hienoinen nousu johtui pääasiassa toimintamenojen kasvusta toteutuneiden työpäivien pysyessä edellisen vuoden tasolla.

Sitova toiminnan tavoite toteutui seuraavasti:

Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta kohdistuu kaupunkistrategian toteutumisen arviointiin. Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaan sisällyvistä vuosittain vaihtuvista aiheista (pois lukien tavoitearvioinnit, vaikuttavuuden seuranta ja talouden arviointi) vähintään 75 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.

Sitova toiminnan tavoite toteutui: 100 prosenttia vaihtuvista aiheista sisälsi strategiakytkennän.

SUORITE- JA TALOUSTAVOITTEET

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetaavoitteet			
Arviointikertomus valmistuu pvm. mennessä	19.4.	18.4.	-1
Tilintarkastuskertomus annetaan pvm. mennessä	30.4.	28.4.	-2
Toiminnan laajuustiedot			
Tilintarkastuspäivät per tilivuosi, ulkoisen tilintarkastajan toteutuneet tarkastuspäivät	370	393	23
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	17	16	-1
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	16,0	16,5	0,5

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuottavuus (2021=100)	TA 2023	2023	2022	2021
Tuottavuusindeksi	97,7	107,0	104,6	100,0
Yksikkökustannusten kehitys				
Tarkastuspäivän hinta, euroa/pv	512	509	494	483
Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa, prosenttia	0	3,0	2,2	-1,4
Tilan käyttö				
Tilat (m ³)	602	302	602	602

2.2.1.4 130 Kaupunginhallitus

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	3 000	0	3 000	4 365	1 365	0
Menot	-38 761	9 298	-29 463	-55 231	-25 768	-37 637
Toimintakate	-35 761	9 298	-26 463	-50 866	-24 403	-37 637
Tilikauden tulos	-35 761	9 298	-26 463	-50 866	-24 403	-37 637

1 30 01 KAUPUNGINHALLITUKSEN KÄYTTÖVARAT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	139	139	0
Menot	-29 913	9 298	-20 615	-46 813	-26 198	-37 637
Toimintakate	-29 913	9 298	-20 615	-46 674	-26 059	-37 637
Tilikauden tulos	-29 913	9 298	-20 615	-46 674	-26 059	-37 637

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin oli varattu talousarviossa 29,9 miljoonaa euroa, josta 4,5 miljoonaa euroa siirrettiin toimialoille vuoden 2023 palkkakehityssuunnitelman toteuttamista varten ja 4,8 miljoonaa euroa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle ja kaupunkiympäristön toimialalle sähkön ja lämmityksen hintojen noususta johtuvien kulujen kattamiseen. Jäljelle jäi 20,6 miljoonan euron määräraha, jonka lisäksi kaupunginvaltuusto myönsi talousarviokohdalle 37,6 miljoonan euron ylitysoikeuden. Menoja kertyi 46,8 miljoonaa euroa ja määrärahasta jäi käyttämä 11,4 miljoonaa euroa.

Vuosina 2021 ja 2022 käynnistetyt koronapandemiasta palautumisen toimenpiteet jatkuivat vuonna 2023. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle kulttuuri- ja tapahtuma-alan tukemiseen, lasten ja nuorten hyvinvointivajeen korjaamiseen, ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin ja liikkeelle lähtemisen tukemiseen sekä ulkoilun ja liikunnan mahdollisuuksien vahvistamiseen varatusta määrärahasta käytettiin 14,9 miljoonaa euroa vuoden 2023 aikana. Elinkeinopoliittisille erillishankkeille koronapandemiasta palautumiseen sekä yritysten ja yrittäjyyden vauhdittamiseen varatusta määrärahasta käytettiin 3,0 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupungin palvelujen digitaaliseen uudistamiseen ja koronapandemiasta palautumisen varatusta määrärahasta käytettiin 0,4 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Kaupungin palkanmaksuongelmien tekniseen hoitamiseen käytettiin 5,1 miljoonaa euroa, Helsingin taidemuseosäätiön pääomittamiseen 2,0 miljoonaa euroa ja Helsinki-mitalien hankintaan 0,6 miljoonaa euroa. Tytär-yhteisöille myönnettyjä energia-avustuksia jaettiin 7,2 miljoonaa euroa ja yhteisöille myönnettyjä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksia 0,6 miljoonaa euroa. Henkilöstön liikunta- ja kulttuuriesedun menot olivat 5,6 miljoonaa euroa ja työntekijöiden vuoden 2023 työmatkaedun korotuksen kustannukset 0,8 miljoonaa euroa.

Lisäksi kaupunginhallituksen käyttövaroja on käytetty kaupungin viihtyisyyden ja turvallisuuden sekä kansainväliseen näkyvyyden parantamiseen. Suurimmat näihin liittyvät menot aiheutuivat nuorten kausityöllistämisestä, 0,8 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 Tall Ships Races -purjehdustapahtuman järjestelykuluista, 1,8 miljoonaa euroa. Muun tapahtumatuotannon menot olivat 0,5 miljoonaa euroa.

1 30 02 KAUPUNGINHALLITUKSEN AVUSTUKSET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-2 348	0	-2 348	-2 100	248	0
Toimintakate	-2 348	0	-2 348	-2 100	248	0
Tilikauden tulos	-2 348	0	-2 348	-2 100	248	0

Kaupunginhallituksen myöntämiin avustuksiin oli vuoden 2023 talousarviossa varattu 2,35 miljoonaa euroa ja avustuksia myönnettiin 2,1 miljoonaa euroa, josta kaupunginvaltuuston talousarviossa päättämien sitovien avustusten osuus oli 0,4 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi kaupunginhallitus myönsi 1,1 miljoonaa euroa asukasosallisuuden avustuksia ja 0,6 miljoonaa euroa yleisavustuksia.

1 30 03 VALTIONPERINNÖT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	3 000	0	3 000	4 226	1 226	0
Menot	-6 500	0	-6 500	-6 318	182	0
Toimintakate	-3 500	0	-3 500	-2 092	1 408	0
Tilikauden tulos	-3 500	0	-3 500	-2 092	1 408	0

Talousarviokohdan menomääräraha oli 6,5 miljoonaa euroa, josta 6,0 miljoonaa euroa oli varattu avustuksiin ja 0,5 miljoonaa euroa valtionperintöjen vastaanotto-prosessiin ja kuolinpesien hoitamiseen liittyviin kustannuksiin, kuten vastaanotettujen asuinhuoneistojen yhtiövastikkeisiin. Avustuksiin varattu määräraha käytettiin kokonaan. Talousarviokohdalle kirjattavia tuloja eli vastaanotettuja valtionperintöjä kertyi 1,2 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

2.2.1.5 1 40 Kaupunginkanslia

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	83 522	0	83 522	47 482	-36 040	0
Menot	-138 129	0	-138 129	-127 891	10 238	-3 000
Toimintakate	-54 607	0	-54 607	-80 409	-25 802	-3 000
Poistot	12 716	0	-12 716	18 102	-5 386	0
Tilikauden tulos	-67 323	0	-67 323	-98 511	-31 188	-3 000

1 40 01 KAUPUNGINKANSLIA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	83 522	0	83 522	47 482	-36 040	0
Menot	-138 129	0	-138 129	-127 891	10 238	-3 000
Toimintakate	-54 607	0	-54 607	-80 409	-25 802	-3 000
Poistot	12 716	0	-12 716	18 102	-5 386	0
Tilikauden tulos	-67 323	0	-67 323	-98 511	-31 188	-3 000

Kaupunginkanslia on kaupunginhallituksen alainen virasto, joka toimii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanovirastona sekä vastaa kaupungin kehittämisestä. Kanslia huolehtii kaupungin keskushallinnosta. Kansliassa työskentelee noin tuhat asiantuntijaa elinkeino-, hallinto-, henkilöstö-, strategia-, talous- ja suunnittelu- sekä viestintäosastoilla.

Käyttötalous

Kaupunginkanslian talousarviokohdalla oli käytettävissä 138,1 miljoonaa euroa ja saatua ylitysoikeutta 3,0 miljoonaa euroa eli yhteensä 141,1 miljoonaa euroa. Kaupunginkanslian tulot vuonna 2023 olivat 47,5 miljoonaa euroa ja menot 127,9 miljoonaa euroa.

Ylitysoikeus kohdentui digitalisaatio-ohjelman kärkihankkeiden toteuttamiseen.

Tuloissa talousarviota merkittävästi pienempänä toteutui sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe) laskutus 26,7 miljoonaa euroa palvelusopimuksen aiheuttamisperusteiden tarkentamisen takia. Valtiolta saatu kotouttamisen tuen korvaus 5,7 miljoonaa euroa ei ollut talousarviossa mukana.

Menosäästöjä syntyi pääosin työllisyyden määrärahasa sekä digitalisaatiohankkeiden viivästyttämisessä. Lisäksi menoja pienentää sotepe-toimialalta purettu palkkajaksotus 3,5 miljoonaa euroa. Palveluiden ostoja lisäsi kunnan vastuulle kuuluvat sotepe-menot sekä pelastuskoulun menot yhteensä 4,5 miljoonaa euroa. Vuokramenoissa saatiin säästöä toimistotilojen käytön tiivistämisen myötä.

Suurimmat menoerät olivat henkilöstömenot 66,4 miljoonaa euroa, joiden osuus oli 51,9 prosenttia menoista ja palvelujen ostot 46,1 miljoonaa euroa, joiden osuus oli 36,0 prosenttia menoista.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:**Kaupunkiudistusalueille kohdennettavien investointien tulee mahdollistaa systemaattisesti alueiden asuntokannan 2 % vuosittainen lisäys (kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala).**

Tavoite ei toteutunut. Tavoitteelle asetettu mittari ei toteutunut.

- Vuoden 2022 asuntojen kokonaismäärä + 2 % alueittain ilmaistuna

Mittari ei toteutunut. Asuntokannan lisäys oli 1,3 prosenttia eli 548 asuntoa. Keskeisenä syynä asuntorakentamisen volyyymiin laskuun ovat Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan vuonna 2022 alkanut korkojen, energian, kuluttajahintojen merkittävä nousu sekä osaltaan myös jo vuoden 2021 lopulla alkanut jyrkkä rakentamisen kustannusten nousu. Mainitut tekijät ovat johtaneet asuntojen kuluttaja- ja sijoittajakysynnän merkittävään laskuun ja muun ohella myymättömien valmiiden asuntojen määrän kasvuun. Asuntorakentajilla on näistä syistä yhä vähemmän edellytyksiä uusien vapaarahoitteisten asuntohankkeiden rakentamisen aloittamiseen.

Vuonna 2023 alkaa 8 000 asunnon rakentaminen (kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala).

Tavoite ei toteutunut. Tavoitteelle asetettu mittari ei toteutunut.

- 8 000 aloitettua asuntoa

Mittari ei toteutunut. Toteuma oli 5 056 aloitettua asuntoa. Keskeisenä syynä asuntorakentamisen volyymin laskuun ovat Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan alkanut korkojen, energian ja kuluttajahintojen merkittävä nousu sekä jo vuoden 2021 lopulla alkanut jyrkkä rakentamisen kustannusten nousu. Edellä kuvattu kehitys on vaikuttanut asuntomarkkinoihin ja asuntohankkeiden toteutusedellytyksiin hyvin kielteisesti.

Sitoudumme valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen. Vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoa.

Tavoite toteutui. Tavoitteelle asetettu mittari toteutui.

- Käyttötalousmenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkiorganisaationa itsellemme asettamaan tuottavuustavoitteeseen, joka on 0,5 prosenttiyksikköä.

Mittari toteutui. Vastuuperiaatteen mukaiset menot kasvoivat vuonna 2023 noin 4,9 prosenttia. Tämä oli hieman hitaampi kasvuvauhti kuin tavoitetaso, joka oli tuorein peruspalveluiden hintaindeksin ennuste (VM 12/2023) huomioiden 5,7 prosenttia. Arvioitu kustannustason muutos (peruspalveluiden hintaindeksi) toteutui palkkaratkaisusta ja inflaatiosta johtuen huomattavasti korkeampana kuin mitä talousarviota laadittaessa syksyllä 2022 oli ennustettu.

Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta.

Tavoite toteutui. Tavoitteelle asetettu mittari toteutui.

- Toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen valtuustokauden aikana yhteensä enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran (alijäämä eli toiminnan ja investointien rahavirta -0,5 % suhteessa Helsingin BKT:hen)

Mittari toteutui. Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 23 miljoonaa euroa ylijäämäisenä, kun tavoitteen mukaisesti alijäämä olisi voinut olla -153 miljoonaa euroa (Helsingin osuus BKT:stä sekä joukkoliikenneinvestointeihin kohdistuvat kaupungin takausvastuut).

Uusien tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan tuovien toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen varmistaen strategiakauden aikana vähintään 50 milj. € / vuosi hyödyt.

Tavoite toteutui. Tavoitteelle asetettu mittari toteutui.

- Uudet 16,5 miljoonaa euroa / vuosi hyödyt on kuvattu ja vastuutettu sekä seurannassa osana kaupungin ja kaupunkikonsernin TA24 valmistelua.

Mittari toteutui tuottavuusohjelmien ja selvitysten uusien tunnistettujen hyötyjen ylittäessä 16,5 miljoonaa euroa. Kaupunkiympäristön toimialan tuottavuusohjelman mukaisesti toiminnan tuottavuutta parannetaan erilaisten digitalisaatiohankkeiden avulla, laajentamalla kaupunkiympäristötalon ulosvuokrausta sekä toimeenpanemalla toimialan tuottavuushankkeessa tunnistettuja toiminnan tehostamistoimenpiteitä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on laatinut kaupungin ohjeistuksen sekä ulkopuolisen arvioinnin perusteella vuosittain etenevät tuottavuustoimenpiteet, joiden suunnittelutyötä ja toimeenpanon seurantaa jatketaan. Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelma (Keto 2021–2024) toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita vastuullisesta taloudesta. Ohjelmaan kuuluvia hankkeita jatketaan vuonna 2024.

Tuemme helsinkiläisten työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja osaamisen kehittymistä ohjaamalla heitä aktiivisesti työllisyyttä edistäviin palveluihin.

Tavoite toteutui. Tavoitteelle asetettu mittari toteutui.

- Työllisyshoidon palveluihin osallistumista kuvaavan aktiivointiasteen (%) kuukausikeskiarvo on v. 2023 suurempi kuin v. 2022. Tausta mittarille: Vuoden 2022 kuukausikeskiarvo heinäkuuhun mennessä on 24,7 % -Vuoden 2021 kuukausikeskiarvo: 21,3 %

Mittari toteutui. Työllisyyden kuntakokeilun aktiivointiaste oli vuonna 2023 (25,7 prosenttia) keskimäärin korkeampi kuin vuonna 2022 (25,4 prosenttia) ja asetettu sitova tavoite saavutettiin.

Suoritteet

Tavoite 2 500 uutta asiakasta on aloittanut työpaikalla tapahtuvassa osaamisesta vahvistavassa toimenpiteessä ei toteutunut. Osaamisen vahvistaminen työpaikoilla palkkatuetun työn, työkokeilun ja palkkatuetun työn avulla -tavoitteen kokonaistoteutuma oli 1 770 (71 prosenttia).

SUORITE- JA TALOUSTAVOITTEET

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritetaivoitteet			
asiakasta aloittanut työpaikalla tapahtuvassa työttömien osaamista vahvistavassa toimenpiteessä	2 500	1 770	-730
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	952	909	-43
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	822	949	127
Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.			
Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut			
Palvelu euroa / x			
Kanslian menot ilman digi&työllisyys e/as	116	110	-6

Tilankäytön mittarit	TA 2023	2023	2022	2021
Tilan käyttö				
Tilat (m ³)	15 475	15 321	18 219	18 823
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään	16,9	20,0	22,6	23,5

2.2.1.6 150 Keskitetyksi maksettavat menot

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	6 329	0	6 329	6 092	-237	0
Menot	-144 196	0	-144 196	-164 164	-19 968	-30 550
Toimintakate	-137 867	0	-137 867	-158 072	-20 204	-30 550
Poistot	0	0	0	18	-18	0
Tilikauden tulos	-137 867	0	-137 867	-158 089	-20 222	-30 550

150 01 TOIMIELINTEN TOIMINTAKUSTANNUKSET, PORMESTARIN JA KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-7 711	0	-7 711	-7 127	584	0
Toimintakate	-7 711	0	-7 711	-7 127	584	0
Tilikauden tulos	-7 711	0	-7 711	-7 127	584	0

Toimielinten (kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja sen alaiset ja asettamat toimielimet) toiminnan kustannukset alittivat sekä edellisvuoden toteuman että budjetoidun määrän, pääsyyinä valtuuston kevään suhteellisen lyhyet kokoukset. Tilivuonna järjestettiin valtuustoseminaari ja toimielinten matkoja; myös näiden kustannukset alittivat ennakoivan suunnittelun ja toteutuksen takia budjetoidun. Pormestarikunnan välittömät kustannukset ja ylimpien toimielinten toimitilojen sisäiset vuokrat olivat budjetoidun mukaisia.

Virkamatkustus oli odotetusti selväsi edellisvuotta vilkkaampaa, mutta ei palautunut koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Pormestarikunnan ja muiden luottamushenkilöiden matkustamiseen varatusta rahasta käytettiin noin kolme

neljäsosaa. Tarjoiluihin varatuista määrärahoista puolestaan käytettiin noin 60 prosenttia; tarjoiluihin ja niiden hävikkiin on edelleen kiinnitetty huomiota.

Edustustilaisuuksien määrä kasvoi selvästi ja on palaamassa koronapandemiaa edeltävien vuosien tasolle, jolloin vieraanvaraisuuteen varattu määräraha oli lähes 30 prosenttia nykyistä suurempi. Myös kansainvälisille kongresseille järjestettävien vastaanottojen määrä kasvoi, mutta merkittävin kustannusvaikutus oli kongressivastaanottojen osallistujamäärän kasvamisella.

Helsingin historiatoimikunnan talousarvion käyttötalouden menot toteutuivat 21 034 euroa talousarviota pienempänä. Tämä johtui kirjoittajapalkkioiden siirtymisestä vuodelle 2024 ja siitä, että Jyrki Paaskosken Helsingin historia 1865–1939 -teoksen painatus lykkäytyi vuodelle 2024.

1 50 02 KESKITETYSTI MAKSETTAVAT HENKILÖSTÖMENOT, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	411	411	0
Menot	-12 806	0	-12 806	-24 109	-11 303	-11 350
Toimintakate	-12 806	0	-12 806	-23 699	-10 893	-11 350
Tilikauden tulos	-12 806	0	-12 806	-23 699	-10 893	-11 350

Jaksotetut henkilöstömenot

Lomapalkkavelan muutos on 1,6 miljoonaa euroa budjetoitua määrää suurempi.

Eläkkeet

Kaupungin eläkevastuut ovat ylittyneet 10,2 miljoonaa euroa. Kaupungin oman eläkesäännön eläkevastuut ovat ylittyneet 9,8 miljoonaa euroa. Poraston ennusteen 30.3.2021 mukaan vuoden 2023 eläkevastuut olivat 34,3 miljoonaa euroa, 19.6.2023 saadussa ennusteessa se oli 44,1 miljoonaa euroa.

Ryhmähenki- ja matkavakuutus

Ryhmähenki- ja matkavakuutukseen osuudesta jäi käyttämättä 0,6 miljoonaa euroa.

1 50 03 MAKSUOSUJDET, KORVAUKSET JA JÄSENMAKSUT, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-42 300	0	-42 300	-35 129	7 171	0
Toimintakate	-42 300	0	-42 300	-35 129	7 171	0
Tilikauden tulos	-42 300	0	-42 300	-35 129	7 171	0

Kunnallisverotus

Kaupungin maksuosuus verotuksen toteuttamisen kustannuksiin vuonna 2023 oli 8,1 miljoonaa euroa. Sote-muutoksen seurauksena tämä maksuosuus puolittui edellisvuodesta. Tähän kaupungille kohdentuvaan maksuosuuteen kaupunki ei voi itse toimillaan vaikuttaa.

Osuudet ja korvaukset

Kaupungin elinkeinopolitiikan sekä tapahtumatuotannon toteuttamiseen liittyviä avustuksia kaupunkikonserniin kuuluville yhteistöille ja säätiöille maksettiin Helsinki Partners Oy:lle 8,1 miljoonaa euroa sekä Tapahtumasäätiölle 4,5 miljoonaa euroa. Helsingin Väylä Oy:n rahoituskustannusten maksuosuus oli 3,0 miljoonaa euroa, Uudenmaanliiton maksuosuus oli 2,9 miljoonaa euroa sekä Forum Viriumin maksuosuus 1,9 miljoonaa euroa.

Jäsenmaksut

Suurimmat yksittäiset jäsenmaksut maksettiin Suomen kuntaliitolle 1,4 miljoonaa euroa, KT Kuntatyönantajat -järjestölle 0,6 miljoonaa euroa ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry:lle 0,4 miljoonaa euroa.

1 50 04 KESKITETTY HANKETOIMINTA, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	6 329	0	6 329	5 681	-647	0
Menot	-11 379	0	-11 379	-8 650	2 729	0
Toimintakate	-5 051	0	-5 051	-2 969	2 081	0
Poistot	0	0	0	18	-18	0
Tilikauden tulos	-5 051	0	-5 051	-2 987	2 064	0

Hankkeisiin käytettiin 8,7 miljoonaa euroa. Tuloihin on kirjattu EU:lta ja muilta rahoittajilta saatuja tukia yhteensä 5,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 osalta toimintakate toteutui talousarviota parempana, hankkeiden menot eivät toteutuneet budjetoidun mukaisesti.

Lisäksi määrärahaa hyödynnettiin Marian kasvuyrityskeskittymän vuokran ja käyttökustannusten maksamiseen. Marian kasvuyrityskeskittymästä saadut vuokratulot kirjattiin tuloksi samalle talousarviokohdalle.

1 50 05 TYÖMARKKINATUEN KUNTAOSUUS, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-70 000	0	-70 000	-89 148	-19 148	-19 200
Toimintakate	-70 000	0	-70 000	-89 148	-19 148	-19 200
Tilikauden tulos	-70 000	0	-70 000	-89 148	-19 148	-19 200

Vuoden 2023 määräraha on 70,0 miljoonaa euroa ja toteutuneet kustannukset ovat 89,1 miljoonaa euroa. Talousarvio ylittyi 19,1 miljoonalla eurolla. Tilastoitu pitkäaikaistyöttömyys eli yli vuoden työttömänä olleiden määrä on Helsingissä kasvanut loppuvuoden aikana vuoden takaisin lukuihin verrattuna. Maksuosuuden piirissä olevista ryhmistä 300–499 päivää työttömyysetuutta saaneiden määrä on lähtenyt jälleen nousuun. 500–999 päivää työttömyysetuutta saaneiden työttömien määrä on ollut edelleen loivassa laskussa. Näiden ryhmien työmarkkinatuesta kaupunki maksaa puolet. Sitä vastoin yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrä on jatkanut kasvuaan myös tämän vuoden aikana ja tämän ryhmän työttömyysetuudesta kaupunki maksaa 70 prosenttia. Kustannuksen nousu johtuu myös siitä, että työmarkkinatuen tasoa on korkean inflaation vuoksi korotettu ensin 1.8.2022 ja sitten 1.1.2023 alkaen. Pelkkien korotusten vaikutus selittää työmarkkinatuen perusosan ja täten myös kunnan maksuosuuden kasvusta noin 8 prosenttia.

2.2.1.7 Palvelukeskusliikelaitos

Suorite- ja taloustavoitteet

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	103 371	113 001	9 630
Liikelyijäämä/alijäämä	87	107	20
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5	1	6
Varsinaisen toiminnan rahavirta	372	319	-53
Investointien rahavirta	-500	-233	267
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-86	-86
Vaikutus maksuvalmiuteen	-128	0	128
Peruspääoman tuotto (8 prosenttia)	80	80	0

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Tehokkuus/taloudellisuus			
Liikelyijäämä liikevaihdosta, prosenttia	0,1	0,1	-0,0
Sijoitetun pääoman tuotto, prosenttia	0,1	0,2	0,1
Henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot) liikevaihdosta	59,3	59,3	0,0
Liikevaihto/henkilö, 1 000 euroa	65,6	73,0	7,4
Toiminnan laajuustiedot			
Liikevaihdon muutos, prosenttia	-3,1	5,1	8,2
Investoinnit liikevaihdosta, prosenttia	0,5	0,2	-0,3
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	1 575	1 553	-22
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	1 395	1 217	-178
Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.			
Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut			
Tuottavuus (2021 = 100)			
Tuottavuusindeksi	99	109	10

Palvelukeskusliikelaitos kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Palvelukeskusliikelaitos (myöhemmin Palvelukeskus Helsinki tai Palvelukeskus) on osa Helsingin kaupungin keskuhallintoa ja toimii johtokunnan alaisuudessa. Palvelukeskuksessa työskentelee 1 600 henkilöä noin 500 toimipisteessä eri puolilla Helsinkiä. Asiakkaina on päivittäin lähes 100 000 helsinkiläistä ja ruokapalvelujen osalta myös kaupungin oma henkilöstö.

Palvelukeskus toimii kumppanina Helsingin kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille tuottamalla ruoka- ja puhtaus-, puhelin- ja hyvinvointi- sekä aulapalveluja Parasta yhdessä -arvolupauksen mukaisesti. Palvelukeskus Helsinki vastaa noin 70 prosentista kaupungin ruokapalveluista päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa, sairaaloissa, seniorikeskuksissa ja leikkipuistoissa ja huolehtii lisäksi puhtauspalveluista päiväkodeissa. Palvelukeskus tukee kotona asuvista erilaisilla teknisillä ratkaisulla ja tuottaa etähoito-, turvapuhelin-, lääkeautomaatti- ja ateriapalvelua kotihoidon tueksi. Lisäksi palvelukeskus vastaa kaupungin puhelinvaihteesta ja tuottaa toimialoille aulapalveluja.

Palvelukeskus Helsingin liikevaihto vuonna 2023 oli 113 miljoonaa euroa, liiketoiminnan ylijäämä 106 815 euroa ja tilikauden ylijäämä rahoituskulujen jälkeen 1 045 euroa.

Liikevaihdon kasvu puhtaus- ja ruokapalveluissa oli arvioitua suurempi. Toimiala-asiakkaiden suunnitellut kilpailutukset eivät toteutuneet kaikilta osin ja hoitoalan ruokapalvelun toimipaikkoja siirtyi yksityisiltä toimijoilta Palvelukeskuksen vastuulle. Myyntihintoja korotettiin kuluja vastaavaksi, mutta etenkin elintarvikehinnat nousivat enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Lisäksi ateriämäärät olivat odotettua suurempia.

Tulosta pienensivät työehtosopimuksessa sovitut, budjetoitua suuremmat palkankorotukset. Pakkalan ruokatuotannon vanhenevan tekniikan huolto- ja korjauskustannukset sekä korjauslaitehankinnat nostivat huoltokustannuksia.

Sitova toiminnan tavoite toteutui seuraavasti:

Asiakaskokemustavoite: Loppuasiakastyytyväisyyden kehittäminen edellisen vuoden tasosta. Tilajakokemuksen parantaminen (tilaaja- ja käyttäjäkumppanit) sekä vahvuuksien, heikkouksien ja mahdollisuuksien analysointi tukipalvelujen parantamiseksi.

Tavoite ei toteutunut.

- Tavoite vähintään 3,6 (asteikko 1–5) (vuonna 2021: 3,7) Asiakaskokemustavoitteeseen lasketaan kaikkien kyselyjen keskiarvo. Mittaamisessa pyritään hyödyntämään palvelupolkuja, jolloin mittaamista tehdään useissa kohdissa palvelutapahtumaa. Neljännesvuosittaiset mittaukset (CSAT) strategisten asiakastapaamisten (kuten ohjausryhmien jälkeen) n. 3–4 krt. / vuosi

Mittari ei toteutunut. Mittarin numeerinen tavoite ylitettiin. Toteuma oli 4,0 ja se laskettiin kaikkien kyselyjen tulosten keskiarvona. Kyselyjä tehtiin palvelujen loppukäyttäjille (koululaiset, opiskelijat ja vanhukset), tilaaja-asiakkaille (palvelujen yhteyshenkilöt toimialoilla) sekä palvelujen käyttäjille (rehtorit, päiväkodin johtajat ja ylihoitajat). Toimialojen kanssa on järjestetty säännöllisesti yhteistyötapaamisia, joissa arvioitiin palvelujen nykytilanne ja sovittiin tarvittavat kehitystoimenpiteet. Asiakastapaamisten mittauksia ei toteutettu.

2.2.1.8 Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

Suorite- ja taloustavoitteet

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	223 413	247 482	24 070
Liiketoiminnan muut tuotot	4 890	5 677	787
Varsinaiset kulut	-226 846	-251 371	-24 525
Poistot	-3 604	-3 342	262
Liikelylijäämä/alijäämä	-2 147	-1 554	593
Korkotuotot/ -kulut	0	-40	-40
Korvaus peruspääomalle	1 944	1 944	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-4 091	-3 539	552
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-487	-547	-60
Investointien rahavirta	-4 525	-2 037	2 488
Vaikutus maksuvalmiuteen	-4 500	-2 584	1 916

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritetaivoitteet			
Liikevaihto/henkilö, 1 000 euroa	167,6	201,5	33,9
Käyttökate/henkilö, 1 000 euroa	1,1	1,4	0,3
Käyttökate, prosenttia	0,7	0,7	0
Liikelylijäämä liikevaihdosta, prosenttia	-1,0	-0,6	0,4
Toiminnan laajuustiedot			
Liikevaihdon muutos, prosenttia	-0,6	8,5	9,1
Investoinnit liikevaihdosta, prosenttia	2,0	1,0	-1,0
Rakennettu katuala, ha *)	13,9	16,6	2,7
Rakennettu katuvihreä, ha *)	1,6	1,2	-0,4
Rakennettu puistoala *)	44,7	16,1	-28,6
Vesi- ja viemäriputket, jm *)	* 22 050	6 500	-15 550
Uudis- ja korjausrakentamiskohteet, kpl *)	* 5 059	6 016	957
*) Asiakkaiden tilauksista, hankkeiden vaikeusasteista ja tuottavuuskehityksestä johtuen määrät voivat vaihdella vuosittain +/- 10 prosenttia.			
Hoidettavat katualueet, ha **)	* 1 000	989	-11
Hoidettava katuvihreä, ha **)	257	181	-76
Hoidettavat puistoalueet, ha **)	810	825	15
Luonnonhoitotyöt metsissä, ha **)	278	356	78

**) Vuosivaihtelusta ja uusien alueiden rakentamisesta johtuen hoidettavat alueet kasvavat vuosittain 1-5 prosenttia.

Toisaalta teknisen palvelustrategian linjausten täytäntöönpano tulee vähentämään Staran hoidossa olevia alueita, arvioitu muutos kunakin vuonna 1.10. voimaan.

Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä (31.12.)	1 333	1 229	-104
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	1 293	1 324	31

Toteutuneen henkilöstömäärän määrittelyt eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrittelyä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määrittely ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuottavuus	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuottavuus (2021=100)	104	101	-3
Yksikkökustannusten kehitys, palvelu euroa/x			
Luonnonhoito, vuosikustannus euroa/ha (Ylläpidon kustannukset euroa korjattuna ansiotasoindeksillä 2015=100/ metsäalueiden ylläpito+maisemapeltojen ylläpito+luonnonsuojelualueiden ylläpito ha)	943,39	663,92	-279,47
Kustannukset rakennettua/korjattua hyötyalaa kohden suurissa rakennusprojekteissa,yli 500 k-euroa (euroa/m ²)	1 079,64	1 036,23	-43,41
Kaupunkitekniikan rakentaminen, (euroa/ muunnettu katu m ²), (huomioitu rakennettu katu- ja puistoala sekä v ja jv km)	102	169	67
Hoidettavan katu- ja puistoalueen sekä katuvihreän kustannukset (k-euroa /ha)	31,652	32,756	1,104
Tilankäytön mittarit			
Indeksi (2020=77 307 htm ²)	96,8	99,9	3,1
Tilojen kokonaispinta-ala, htm ²	74 827	77 206	2 379

Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos (Stara) on toiminut 1.6.2017 alkaen keskushallintoon sijoittuvana liikelaitoksena. Sen tehtävänä on huolehtia rakennusalan, ympäristönhoidon ja logistiikan asiantuntija-, tuotanto- ja ylläpitopalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Rakentamispalveluliikelaitos toimii rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Rakentamispalveluliikelaitoksen toimintaa johtaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja suorittaa kansliapäällikön määräämät tehtävät ja toimii liikelaitoksen johtokunnan esittelijänä. Starassa on hallinnon lisäksi viisi osastotasoista yksikköä, jotka huolehtivat hallintosäännössä mainittujen tehtävien suorittamisesta.

Kaupunginhallitus päätti vuonna 2020 teknisten palvelujen palvelustrategiasta ja Staran kehittämisestä. Päätöksessä linjattiin Staran osuiksista rakennustekniikan ja infrarakentamisen kokonaisuuksista ja yleisten alueiden ylläpidon kokonaispinta-alasta, sekä pienten hankkeiden keskittämisestä Staralle. Lisäksi kehoitettiin Staraa aloittamaan kehittämis- ja tuottavuusohjelman valmistelu. Staran johtokunta ja kaupunkitasoinen ohjausryhmä hyväksyivät alkuvuonna 2022 kehittämis- ja tuottavuusohjelman (Keto) vuosille 2022–2024. Vuonna 2023 kehittämistoiminnan painopiste oli ohjelmaan sisältyvien Stara- ja osastotasoisten hankkeiden toteutuksessa sekä käsittelyssä Staran eri kokouksissa ja tilaisuuksissa. Kaupunkitasoinen ohjausryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Lisäksi Ketoon liittyvää toteutusta on tehty kaupunkiympäristön toimialan ja Staran yhteisissä kehittämisryhmissä.

Staran liikevaihto vuodelta 2023 oli 247,5 miljoonaa euroa, jonka lisäksi liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 5,7 miljoonaa euroa. Talousarvioon verrattuna liikevaihto nousi 24,1 miljoonaa euroa (10,8 prosenttia), ja oli 19,3 miljoonaa euroa (8,5 prosenttia) edellisvuotta korkeampi. Kaupunkiympäristön toimialalle tehtävien investointihankkeiden myyntituotot olivat lähes edellisvuoden tasolla vertailukelpoisesti tarkasteltuna. Valmistuneen Hakaniemen kauppahallin laskutus vuonna 2023 oli 8,8 miljoonaa euroa. Muita merkittäviä rakennuskohteita oli muun muassa Longinojan päiväkodin uudisrakennus. Lukumääräisesti rakennuskohteita oli noin 19 prosenttia edellisvuotta enemmän. Staralta tilatut kooltaan suuremmat rakennushankkeet ovat loppumassa. Kaupunkitekniikan rakentamisessa aikainen talven tulo vaikeutti töiden edistymistä. Kaupunkitekniikan ylläpidon hoitoalueet vähenivät palvelustrategisten linjausten mukaisesti lokakuun alussa. Tulonmenetystä saatiin kuitenkin katettua ylläpidon lisätöillä. Kartanopuistojen hoito siirtyi ylläpidosta ympäristön hoidon osastolle. Logistiikka osasto lisäsi yhteistyötä muun muassa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Kulut kasvoivat 20,0 miljoonaa euroa (8,6 prosenttia) edellisvuoteen verrattuna. Rakennuskustannusten kokonaisindeksin keskimääräinen vuosimuutos oli Tilastokeskuksen mukaan 3,1 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 1,4 miljoonaa euroa, palvelujen ostot noin 10,7 miljoonaa euroa sekä aine- ja tarvikeostot 4,6 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Vuokrat nousivat kokonaisuudessaan 3,1 miljoonaa euroa, mihin pääasiallisena syynä oli kaupungin uudistettuun toimitilojen vuokramalliin sisältynyt korotus.

Liikealijäämäksi muodostui -1,6 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämäksi -3,5 miljoonaa euroa. Tilikauden alijäämä oli 1,1 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompi. Peruspääoman suuruus oli 24,3 miljoonaa euroa, josta maksettiin suunnitelman mukaisesti tuottoa kaupungille 1,944 miljoonaa euroa. Stara käytti investointeihin 2,4 miljoonaa euroa (1,0 prosenttia liikevaihdosta). Henkilöstömäärä vuoden lopussa oli 1 103 vakinaista ja 126 määräaikaista, eli yhteensä 1 229 henkilöä.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:**Täyssähköautojen osuuden lisääminen henkilöautokannasta.**

Tavoite ei toteutunut.

- Täyssähköautojen osuus on yli 28 % henkilöautokannasta (31.12.2023 tilanne, autot ovat Staran omassa käytössä tai jälleen vuokrattu Helsingin kaupungin toimialoille) (vuonna 2021: 11 %)

Mittari ei toteutunut. Täyssähköautojen osuus oli 24 prosenttia. Tavoitteen toteutumiseksi Staran olisi tullut hankkia 18 täyssähköistä henkilöautoa polttomoottoriautojen sijaan. Staran hallinnassa olevista ajoneuvoista (yhteensä noin 440 kappaletta) suurin osa, noin 88 prosenttia, on vuokrattu kaupungin toimialojen ja liikelaitosten käyttöön. Sähköautojen käytön lisäämiseen vaikuttaa muun muassa latausinfraan kattavuus.

Asiakastytyväisyys kehittyi myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvä (NSI 20–40).

Tavoite toteutui.

- Asiakaskyselyyn perustuva nettosuosittelemuindeksi (NSI) arvo on >35 (vaihteluväli -100–100) (vuonna 2021: 53)

Mittari toteutui. Nettosuosittelemuindeksi arvo oli 42,6.

Henkilöstökyselyn avulla mitattu työnantajan suositteluindeksi paranee.

Tavoite ei toteutunut.

- Työnantajan suositteluindeksi Fiilari henkilöstökyselyssä 2023 on >75,8 %

Mittari ei toteutunut. Suosittelemuindeksi arvo oli 69,2 prosenttia. Suosittelemuindeksiin vaikuttivat vuonna 2023 arvion mukaan sekä Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelman aiheuttama muutostilanne että palkanmaksussa ilmenneet laajat ongelmat.

Muut toiminnan tavoitteet

- Kehitys- ja tuottavuusohjelman suunnitelman ja tavoitteiden mukainen toteutus.
 - Tavoite ei toteutunut. Kehittämis- ja tuottavuusohjelman (Keto) avainmittareista kaikki eivät toteutuneet.
- Kestävyystavoitteena on uusiutuvan dieselin osuuden lisääminen kokonaiskäytöstä. siten, että sen osuus vuonna 2023 on vähintään 51 prosenttia.
 - Tavoite ei toteutunut. Staran uusiutuvan dieselin käytön osuus oli 39 prosenttia.
- Stara ottaa käyttöön ympäristöraportointijärjestelmän, jonka avulla seurataan tarkemmin jäteraportointia ympäristöraportoinnissa.
 - Tavoite ei toteutunut. Kokonaisvaltaista ympäristöraportointijärjestelmää ei ole hankittu aikataulullisten ja hallinnollisten esteiden vuoksi. Siirtoasiakirjajärjestelmästä saadaan raporteja vaarallisen jätteen kuljetuksista.
- Tehdään kahdessa tukikohdassa (Atomitie ja Talttakuja) energiakatselmukset vuoden 2023 aikana.
 - Tavoite toteutui. Katselmoinnit tehty toukokuussa.
- Turvallisuushavaintoilmoitusten lukumäärä kasvaa neljän edellisen vuoden keskiarvosta.
 - Tavoite toteutui. Tavoitearvo toteutui lokakuun loppupuolella, vuoden toteutuma 123 prosenttia tavoitteeseen nähden.

Tehokkuus- ja taloudellisuustavoitteet

Talous toteutui hieman talousarviota paremmin. Tilikauden alijäämäksi muodostui -3,5 miljoonaa euroa, mikä on 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa budjetoitua parempi tulos. Tuotot toteutuivat talousarviota suurempina, samoin kulut. Korvaus peruspääomalle 1,944 miljoonaa euroa maksettiin suunnitelman mukaisesti.

Tuottavuustavoite

Staran tuottavuusluku muodostuu osastokohtaisten yksikkökustannusten kehityksen perusteella lasketuista osastojen indekseistä, joita on painotettu osastokohtaisilla kustannuksilla. Painotus osastokohtaisilla kustannuksilla huomioi osaston vaikuttavuuden Stara-tasoista tuottavuuskehitystä laskettaessa.

Tuottavuuden kehitys esitetään indeksisarjana, joka perustuu palvelujen yksikkökustannuksiin siten, että vuoden 2021 yksikkökustannus- ja tuottavuusindeksiluku on 100. Staran tuottavuusluku oli 101 vuonna 2023.

Yksikkökustannukset

Luonnonhoidon ja rakennusprojektien yksikkökustannukset toteutuivat talousarviossa arvioitua pienempinä. Katu- ja puistoalueiden sekä katuvihreän hoidon ja kaupunkitekniikan rakentamisen yksikkökustannukset toteutuivat puolestaan talousarviota suurempina.

2.2.1.9 Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)

Suorite- ja taloustavoitteet

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	32 623	38 034	5 411
Liikeliijäämä/alijäämä	66	184	118
Tilikauden tulos	10	127	117
Peruspääoman tuotto (8 prosenttia)	56	56	0
Varsinaisen toiminnan rahavirta	305	349	44
Investointien rahavirta	-150	-140	10
Vaikutus maksuvalmiuteen	155	209	54

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritetavoitteet			
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut, 1000 kpl	1 203	1 267	64
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot, 1000 kpl	174	189	15
Ostolaskut, 1000 kpl	955	950	-5
Palkka- ja palkkiolipukkeet, 1000 kpl	807	924	117
Asiantuntijatyötunnit, 1000 h	80	..	-
Toiminnan laajuustiedot *)			
Ostolaskujen lkm, 1000 kpl	955	950	-5
Palkka- ja palkkiolipukkeiden lkm, 1000 kpl	807	924	117
Tehokkuus/taloudellisuus			
Tiliotteella automaattisesti tiliöityvä tapahtuma, prosenttia	85	85	0
E-laskujen osuus lähteivistä laskuista, prosenttia	48	52	4
Automaattisesti täsmäytyneet ostolaskut, prosenttia	28	23	-5
Osa-automaattisesti täsmäytyneet ostolaskut, prosenttia	13	6	-7
Maksusuunnitelmiin täsmäytyneet ostolaskut, prosenttia	19	18	-1
*) ei seuranta			
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	430	479	49
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	392	463	71

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuottavuusmittari			
Tuottavuus (2021=100)	106,0	99,6	-6,4
Yksikkökustannusten kehitys			
Palkkahallinnon henkilöstökustannus/palkkalipuke	6,50	8,90	2,40
Ostolaskujen henkilöstökustannus/ostolasku	2,90	3,10	0,20
Laskutuksen henkilöstökustannus/laskelma	1,00	1,10	0,10
Tilan käyttö			
Tilojen, m ²	5 959	6 935	976
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa henkilöstömäärään	14	15	1

Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa) tarjoaa asiakkailleen ja kuntalaisille talous-, henkilöstö- ja palkanlaskennan palveluita sekä digipalveluita. Talpan asiakkaita ovat Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvat toimijat kuten toimialat, kaupunginkanslia, liikelaitokset ja osakeyhtiöt sekä kaupungin johto ja henkilöstö.

Tilikauden tulos toteutui 0,1 miljoonaa euroa voitollisena. Tilikaudella sekä tulot että kustannukset ylittivät talousarvion. Tulojen kasvuun vaikutti osaltaan palkanlaskentakriisin vakauttamishankkeen rahoitus, jolla katettiin palkkahallinnon ja asiakaspalvelun suunniteltua korkeampi henkilöstövoimatarve. Tulojen kasvuun vaikutti lisäksi noussut laskutus, joka johtui palkanlaskentapalveluiden kasvaneesta työmäärästä koskien palkkakriisin hoitoa ja kevään palkankorotuksia. Henkilöstökulut ylittyivät talousarviossa arvioidusta muun muassa tilikauden aikana tehtyjen ylittöiden takia sekä henkilöstövuosien ennakoitua suuremmasta kasvusta. Ylimääräisiä kustannuksia tuli myös konsultointi- ja henkilöstövuokrauspalveluista.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Toimimme vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti.

Tavoite toteutui.

- Tilikauden tulos vähintään 10 000 euroa.

Mittari toteutui. Tilikauden tulos toteutui noin 0,1 miljoonaa euroa voitollisena. Tilikauden tulot ja kustannukset toteutuivat suunniteltua korkeampina kokonaiskulujen jäädessä tuloja pienemmiksi.

Asiakastyytyväisyys kehittyi myönteisesti, tavoitteleimme selkeää asiakastyytyväisyyden nousua.

Tavoite ei toteutunut.

- Asiakastyytyväisyys vähintään 4,0 (asteikolla 1-5)

Mittari ei toteutunut. Vuoden 2023 asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana on 3,25. Talpan asiakastyytyväisyys nousi vuoden 2022 tuloksesta (2,84), mutta jäi alle asetetun tavoitteen (4,0).

Asiakastyytyväisyyskysely sisälsi palkka- ja taloushallinnon palveluiden osa-alueiden onnistumisen arvioinnit, sähköisen asioinnin arvioinnin sekä avoimet palautteet. Tulokset parantuivat miltei kaikissa vertailukohteissa vuoden 2022 kyselyyn verrattuna. Tyytyväisyys palkanlaskentapalveluihin nousi selvästi edellisestä vuodesta.

Suoritettavat

- Myyntilaskujen, maksumuistutusten ja perintätoimeksiantojen suorittemäärät toteutuivat hieman talousarviota korkeammalla tasolla.
- Palkka- ja palkkiolipukkeet toteutuivat huomattavasti ennakoitua suurempana. Suurin yksittäinen syy tähän oli kesäkuussa ylimääräisellä palkka-ajolla maksettu kertakorvaus.
- Ostolaskujen määrä toteutui budjetin mukaisena ja pysyi edellisvuoden tasolla.

Tehokkuus/ taloudellisuus

- E-laskujen osuus lähtevistä laskuista toteutui talousarviota paremmin nousten jo yli puoleen kaikista laskuista. Ostolaskujen automaatio ei kehittynyt talousarvion mukaisesti ja tavoitteesta jäätiin 4,8 prosenttiyksikköä.

Henkilöstön käyttö

- Henkilöstömäärä ja henkilöstövuodet toteutuivat suurempina kuin talousarvioesityksessä, koska palkanlaskennan vakauttaminen edellytti määräaikaisten työsuhteitten jatkamista.

Tuottavuustavoite

Talpan tuottavuuslaskennassa huomioidaan kokonaisuudessaan liikelaitoksen tuotanto sekä tuloslaskelmassa esitetyt kustannukset. Talpan kokonaistuottavuus pysyi edellisvuoden tasolla, mutta talousarvion tavoitteesta jäätiin 6,4 pistettä. Suurin syy tuottavuuden heikkoon kehitykseen oli henkilötyövuosien voimakas kasvu.

Yksikkökustannukset

Yksikkökustannuksissa ei saavutettu talousarviossa asetettuja tavoitteita. Sekä ostolaskuissa että laskutuksessa yksikkökustannukset laskivat edellisestä vuodesta, mutta jäivät kuitenkin hivenen talousarvion tavoitteesta. Palkanlaskennan vakauttamishanke mahdollisti resurssien lisäämisen ja tämä näkyikin odotetusti palkkalipukkeiden yksikkökustannusten nousuna. Yksikkökustannus toteutui hivenen edellisvuotista korkeammalla tasolla ja jäi talousarvion tavoitteesta reilusti.

Tilan käyttö

Tilojen pinta-alojen arvioitu vähennystavoite ei toteutunut vielä vuoden 2023 aikana.

2.2.1.10 Työterveysliikelaitos

Suorite- ja taloustavoitteet

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	16 815	18 829	2 014
Liikelyläämä/alijäämä (-)	-130	-935	-805
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	-170	-975	-805
Poistot	-155	-94	61
Peruspääoman tuotto, (8 prosenttia)	40	40	0
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-15	-881	-866
Investointien rahavirta	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-15	-881	-866

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetavoitteet			
Asiakaskokemus (NPS)	69	68	-1
Hoitochatin käytettävyys (CES)	< 2,5	2,4	
Lääkäriin kiireetön vastaanottoaika (etä- tai lähivastaanotto)	< 6	1,9	
Toiminnan laajuustiedot			
Asiakasmäärä	38 000	37 600	-400
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	116	121	5
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	106	110	4

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuottavuusmittari	81%	91%	10%
Tuottavuus (2021 = 100)			
Tuottavuusindeksi	106,0	95,0	-11,0
Yksikkökustannusten kehitys			
Palvelu euroa/x			
Liikevaihto/asiakasmäärä	443	490	47
Tilankäytön mittari			
Tilan käyttö			
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	5,0	5,0	0

Kaupungin työterveyspalvelujen kilpailuttaminen vaikutti voimakkaasti liikelaitoksen toimintaan koko vuoden 2023. Vuoden 2023 talousarvion toteuttaminen tehtiin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Alkuvuodesta valmistauduttiin liikkeenluovutukseen vuoden 2023 aikana ja henkilöstön määrä vuoden alussa oli selvästi aiempia vuosia pienempi. Vuoden alusta tehtiin ensimmäinen hinnankorotus useaan vuoteen. Helmikuussa tapahtuneen kaupungin työterveyspalvelujen kilpailutuksen keskeyttämisen jälkeen arvioitiin liikelaitoksen toiminnan jatkuvan kevääseen 2024. Kevällä 2023 käynnistettiin rekrytointien tehostaminen ja varmistettiin ostopalvelujen jatkuvuus. Poikkeustilanteen vaatimien toimenpiteiden ja yleisen kustannustason nousun vuoksi liikelaitoksen tuotannon tekijöiden kaikkien kustannuserien (henkilöstö, ostopalvelut, ICT ja vuokrat) kustannukset nousivat. Toukokuun alusta toteutettiin kohdistettu hinnankorotus. Syksyllä 2023 arvioitu liikelaitoksen toiminta-aika piteni syksyyn 2024 ja alkuvuodesta 2024 marraskuuhun 2024. Toiminnallisten, taloudellisten ja aikataulujen muutosten vuoksi liikelaitoksen toiminnan ja talouden ohjaus oli poikkeuksellisen vaikeaa.

Työterveys Helsingin liikevaihto oli 18,8 miljoonaa euroa, 12 prosenttia suurempi kuin talousarviossa. Tilikauden alijäämä oli 975 008 euroa.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Hyvä asiakaskokemus

Tavoite ei toteutunut.

- Asiakaskokemusta kuvaavan nettosuosittelemuindeksin (NPS) taso on 69.

Mittari ei toteutunut. Nettosuosittelemuindeksin toteuma oli 68.

2.2.1.11 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	69 720	0	69 720	97 599	27 879	0
Menot	-1 416 364	-3 912	-1 420 276	-1 462 257	-41 981	-24 600
Toimintakate	-1 346 644	-3 912	-1 350 556	-1 364 658	-14 102	-24 600
Poistot	31 122	0	-31 122	26 541	4 581	0
Tilikauden tulos	-1 377 766	-3 912	-1 381 678	-1 391 199	-9 521	-24 600

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta sekä vapaasta sivistystyöstä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kolme talousarviokohtaa: kaupungin tuottamat palvelut, sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta sekä korvaukset ja avustukset. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tuottamat palvelut jakaantuvat neljään palvelukokonaisuuteen, jotka ovat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus, perusopetuksen palvelukokonaisuus, lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus ja ruotsinkielisten palvelujen palvelukokonaisuus, sekä hallinto.

Käyttötalous

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulot olivat 97,6 miljoonaa euroa ja menot 1 462,3 miljoonaa euroa. Toimialan tulot ylittivät talousarvion 27,9 miljoonalla eurolla, joka oli 40,0 prosenttia talousarviota enemmän. Menot ylittivät 42,0 miljoonalla eurolla, joka oli kolme prosenttia talousarviota enemmän.

Kaupungin tuottamat palvelut -talousarviokohdan tulot olivat 56,3 miljoonaa euroa ja menot 1 245,7 miljoonaa euroa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotettujen palveluiden ja muun ulkoisesti rahoitetun toiminnan talousarviokohdan tulot ja menot olivat 41,3 miljoonaa euroa. Korvaukset ja avustukset -talousarviokohdan menot olivat 175,3 miljoonaa euroa.

Toimialan toimintakate oli 14,1 miljoonaa heikompi kuin talousarviossa.

2 10 01 KAUPUNGIN TUOTTAMAT PALVELUT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	45 920	0	45 920	56 289	10 369	0
Menot	-1 228 295	-3 912	-1 232 207	-1 245 671	-13 464	-13 500
Toimintakate	-1 182 375	-3 912	-1 186 287	-1 189 382	-3 095	-13 500
Poistot	31 122	0	-31 122	26 541	4 581	0
Tilikauden tulos	-1 213 497	-3 912	-1 217 409	-1 215 923	1 486	-13 500

Vuonna 2023 kaupungin tuottamat palvelut -talousarviokohdalle kertyi tuloja 56,3 miljoonaa euroa. Tulot ylittivät 10,4 miljoonaa euroa, joka oli 22,6 prosenttia enemmän kuin talousarviossa. Varhaiskasvatuksen ja iltapäivätoiminnan tuotot sekä kotikuntakorvaukset ylittivät talousarvion 8,0 miljoonalla eurolla ja muut avustukset ja toimintatuotot ylittivät 2,4 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2023 kaupungin tuottamat palvelut -talousarviokohdan menot 1 245,7 miljoonaa euroa ylittivät talousarvion 13,5 miljoonalla eurolla, joka on 1,1 prosenttia talousarviota enemmän. Ylitys johtui vuoden 2023 palkankorotuksista sekä korkean inflaation aiheuttamista kasvaneista kuljetuskuluista sekä ruoka- ja siivouspalvelukuluista.

Kaupungin tuottamat palvelut -talousarviokohdan toimintakate oli 3,1 miljoonaa euroa heikompi kuin talousarviossa.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:**Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa (hyte).**

Tavoite toteutui. 2/2 mittareista toteutui.

- Perusopetus: Peruskouluista vähintään 80 prosenttia käyttää systemaattisesti yhtä tai useampaa vuodelle 2023 sovittua tunne- ja vuorovaikutustaidon -ohjelmaa syyslukukauden 2023 loppuun mennessä seuraavasti:
 - vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla
 - vuosiluokkien 1–9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla (toinen vuosiluokka on oltava luokka-asteilta 1–6 ja toinen luokka-asteilta 7–9)

Mittari toteutui. Kouluista 98 prosenttia käytti vähintään yhtä vuodelle 2023 sovittua tunne- ja vuorovaikutustaidon ohjelmaa vuosiluokkien 1-6 ja 7-9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla ja vuosiluokkien 1-9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla siten, että toinen vuosiluokista oli luokka-asteilta 1-6 ja toinen luokka-asteilta 7-9. Toteuma mitattiin koulujen syksyllä 2023 tekemien toimintasuunnitelmakirjausten ja rehtoreille toteutetun kyselyn perusteella.

- Lukiokoulutus: Itsensä tärkeäksi osaksi koulu yhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus vastaajista pysyy vähintään 2021 Kouluterveyskyselyn tasolla (45,5 prosenttia)

Mittari toteutui. Itsensä tärkeäksi osaksi koulu yhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus 2023 Kouluterveyskyselyssä oli 49,6 prosenttia. Yhteisöllisyyden kokemuksessa palattiin koronapandemiaa edeltävälle tasolle.

Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.

Tavoite toteutui.

- Varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus: Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä kasvaa vähintään 20 % vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022.

Mittari toteutui. Vuonna 2023 Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä oli 253 joka on noin 40 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022.

Suorite- ja taloustavoitteet

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana	28 632	28 039	-593
Suomenkielinen varhaiskasvatus	26 312	25 721	-591
Omissa päiväkodeissa	24 996	24 988	-8
Maksusitoumusasiakkaat	500	70	-430
Perhepäivähoidossa	416	412	-4
Kerhoissa	400	251	-149
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 320	2 318	-2
Omissa päiväkodeissa (sis. esiopetus)	2 045	2 110	65
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	210	169	-41
Perhepäivähoidossa	65	39	-26
Esiopetusoppilaat, 6-vuotiaiden esiopetus (20.9)	5 952	5 812	-140
Suomenkielinen varhaiskasvatus	5 502	5 360	-142
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	450	452	2
Perusopetuslain mukainen koululaisten iltapäivätoiminta	9 635	10 596	961
Kaupungin koulujen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	500	414	-86
Kaupungin leikkipuistojen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat alkaen 1.8.2021	2 000	2 259	259
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	6 620	7 468	848
Kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	515	455	-60
Perusopetus	47 451	47 618	167
Suomenkielinen perusopetus	43 298	43 453	155
Ruotsinkielinen perusopetus	4 153	4 165	12
Lukiokoulutus	10 281	10 213	-68
Suomenkielinen lukiokoulutus	8 964	8 894	-70
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 317	1 319	2
Ammatillinen koulutus	9 369	9 701	332
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	8 947	9 082	135
TUVA-koulutus	290	515	225
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus			
Työpajatoiminta, nuorten määrä henkilötyövuosina	132	104	-28

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Vapaa sivistystyö			
Suomenkielinen vapaa sivistystyö			
Opetustunnit	105 000	108 197	3 197
Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit	4 300	3 235	-1 065
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	83 000	93 844	10 844
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö			
Opetustunnit	21 500	22 393	893
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit	2 500	3 097	597
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	14 000	16 363	2 363
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	126 500	130 590	4 090
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	97 000	110 207	13 207

VAIKUTTAVUUSMITTARIT

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus			
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)			
- 1-2 -vuotiaat	59,0 %	63,0 %	4,0 %
- 3-4 -vuotiaat	93,0 %	93,1 %	0,1 %
- 5-vuotiaat	96,0 %	95,4 %	-0,6 %
- 6-vuotiaat	96,0 %	94,7 %	-1,3 %
- 1-6 -vuotiaat	83,0 %	83,4 %	0,4 %
Kaupungin varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)	74,7 %	74,3 %	-0,4 %
Tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki	8,8 %	9,1 %	0,3 %
Vieraskielisten 1-6 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)	76,0 %	77,0 %	1,0 %
Suomen ja ruotsinkielinen perusopetus			
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1. luokan oppilaat, kaupungin koulut	90,0 %	89,9 %	-0,1 %
Helsingiläisistä perusopetuksen päättäneistä perusasteen jälkeisissä hauissa ilman koulutuspaikkaa jääneiden osuus kaikista hakeneista (ei valittu tai ei vastaanottanut).	4,0 %	7,9 %	3,9 %
Suomen- ja ruotsinkielinen lukiokoulutus			
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)	0,1 %	3,4 %	3,3 %
Läpäisyaste	85,0 %	84,8 %	-0,2 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,1 %	0,3 %	-0,8 %

Kunta-Helsingin talousarvion toteutuminen

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Ammatillinen koulutus			
Alle 19-vuotiaiden negatiivinen keskeyttäminen	5,0 %	5,7 %	0,7 %
Opiskelijoiden näkemys opintojensa vaikuttavuudesta (asteikko 1-5)	4,1	4,1	0
Sijoittuminen valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus kaikista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen.	83,0 %	80,3 %	-2,7 %
Koko toimialasta			
Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 20-24-vuotiaista helsinkiläisistä. Osuus lasketaan vain Suomessa syntyneistä, koska maahanmuuttavien tutkintotiedoissa on puutteita.	89,0 %	85,6 %	-3,4 %

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

	TA 2023	*2023	2022	2021
Henkilöstön käyttö				
Henkilöstön määrä	14 654	14 801	14 324	13 984
Henkilötyövuodet (oma henkilöstö)	13 201	14 098	15 599	11 137

*) Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilöstövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	TA 2023	2023	2022	2021
Tuottavuus (2021=100)				
Tuottavuusindeksi	98,0	95,9	95,1	100,0

YKSIKKÖKUSTANNUSTEN KEHITYS

	TA 2023	2023	2022	2021
Palvelu euroa/x				
Keskimääräiset nettomenot (euroa/lapsi)				
Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	12 133	12 810	11 852	10 715
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	14 498	14 903	13 646	12 401
Keskimääräiset nettomenot (euroa/oppilas/opiskelija)				
Suomenkielinen perusopetus	10 407	10 504	9 795	9 642
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	9 827	9 646	9 242	8 318
Ruotsinkielinen perusopetus	11 111	10 719	10 541	10 109
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	9 917	10 341	9 231	8 743
Ammatillinen koulutus	13 492	14 665	13 836	12 503
Vapaa sivistystyö nettomenot (euroa/opetustunti)				
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	135	134	131	138
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	144	132	139	176

TILAN KÄYTTÖ

	TA 2023	2023	2022	2021
Päiväkodit				
Tilat, m ²	279 838	287 441	282 394	274 534
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	9,98	10,61	10,21	10,05
Peruskoulut				
Tilat, m ²	549 011	544 932	550 234	528 049
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	11,55	11,44	11,70	11,42
Lukiot				
Tilat, m ²	87 339	88 867	88 845	85 909
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	8,50	8,70	9,09	9,23
Stadin ammattiopisto *)				
Tilat, m ²	177 334	172 765	175 474	175 474
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	19,03	14,25	14,60	13,68

*) Stadin ammattiopiston opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan mukaiset opiskelijavuodet + lisäopiskelijavuodet

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä oli noin 600 lasta pienempi kuin talousarviossa. Maksusitoumuslasten määrä ale ni 430 lapsella. Maksusitoumuslapsissa ovat talousarviossa lastensuojelun Helsingin ulkopuolelle sijoittamat lapset sekä yksityisen hoidon tuen esikoululaiset, joiden esiopetuksen osuuden kaupunki korvaa yksityisille päiväkodeil le. Nämä esikoululaiset sisältyvät myös yksityisen hoidon tuen lasten määrään. Talousarviossa ne ovat olleet molem missa, mutta nyt tilastointi korjattiin tältä osin tilinpäätöksessä niin, että lapset näkyvät ainoastaan yksityisen hoidon tuen lasten määrässä. Kerhoissa olevien lasten määrä alitti talousarvion 150 lapsella.

Perusopetuksessa oppilaiden määrä ylitti noin 170 oppilaalla. Lukiokoulutuksen asiakasmäärä alitti talousarvion 70 opiskelijalla. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijavuodet ylittyivät noin 330 opiskelijavuodella. Perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa oli 960 lasta enemmän kuin talousarviossa. Vapaassa sivistystyössä on järjestetty 4 090 opetustuntia enemmän, ja kurssilaisia oli noin 13 200 enemmän kuin talousarviossa.

Kotihoidon tuella olevien lasten määrä oli 420 lasta pienempi kuin talousarviossa. Yksityisen hoidon tuen asiakas määrä oli talousarvion tasolla. Kotikuntakorvausoppilaita oli 135 enemmän kuin talousarviossa.

Toimialan tuottavuutta mitattiin toimialatasolla. Tuottavuus lasketaan tuottavuusindeksillä tuotos-panos-laskentana. Toimialan tuotos on palveltu asiakasmäärä sekä tuotetut opetustunnit vapaassa sivistystyössä. Toimialan panos on toimintaan käytetyt määrärahat. Tuottavuutta on pyritty parantamaan kehittämällä toimintaa ja prosesseja kaikissa palvelukokonaisuuksissa ja hallinnossa. Toimialan tuottavuusindeksi oli 95,9 (perusvuosi 2021=100), mikä alitti talous arvion tuottavuusindeksin 2,1 yksiköllä. Tuottavuuden heikompi kehitys johtui pääosin talousarviossa ennakoitua suu remmista palkankorotuksista sekä talousarviossa ennakoitua korkeammasta kustannustason noususta kuljetusku luissa ja ruoka- ja siivouspalvelukuluissa.

Varhaiskasvatuksen keskimääräiset nettomenot/asiakas olivat suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa noin kuusi prosenttia ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa noin kolme prosenttia korkeammat kuin talousarviossa enna koitiin. Asiakaskohtaisten menojen kasvu johtuu varhaiskasvatukseen kasvaneista vuokra- ja henkilöstökuluista sekä ruoka- ja siivouspalvelukuluista ja talousarviota pienemmästä asiakasmäärästä. Perusopetuksen asiakaskohteiset nettomenot olivat suomenkielisessä perusopetuksessa talousarvion tasolla ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa neljä prosenttia talousarviota alemmat. Suomenkielisessä lukiokoulutuksessa keskimääräiset nettomenot/asiakas olivat kaksi prosenttia alemmat kuin talousarviossa, mikä johtuu arvioitua pienemmistä oppivelvollisuuden laajene misen kustannuksista. Ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa nettomenot/asiakas olivat neljä prosenttia korkeammat kuin talousarviossa, mikä johtuu kasvaneista henkilöstö- ja vuokrakuluista. Ammatillisen koulutuksen keskimääräi set nettomenot/opiskelijavuosi olivat korkeammat kuin talousarviossa lisävaltionosuuksia vastaavien kulujen ja kas vaneiden henkilöstökulujen takia.

2 10 02 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMELLE TUOTETUT PALVELUT JA MUU ULKOISESTI RAHOITETTU TOIMINTA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	23 800	0	23 800	41 259	17 459	0
Menot	-23 800	0	-23 800	-41 259	-17 459	0
Toimintakate	0	0	0	0	0	0

Kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemän päätöksen (§ 179) mukaisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien palvelujen tuottamisesta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tuottaa myös peruskouluikäisten kehitysvammaisten lomatoiminnan palvelut sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle.

Talousarviokohdalle kohdennetaan myös muun ulkoisesti rahoitetun toiminnan tulot ja menot.

Talousarviokohdan tulot ja menot olivat 41,3 miljoonaa euroa ja ne ylittivät talousarvion 17,5 miljoonalla eurolla. Talousarvio sisälsi kehitysvammaisten perusopetuslain mukaisen kouluajan iltapäivätoiminnan määrärahat 6,5 miljoonaa euroa sekä vastaavan suuruisen tuloarvion. Talousarviovalmistelun jälkeen varmistui, että hyvinvointialueet eivät järjestä kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan kouluajan toimintaa, vaan se säilyy kuntien järjestämisvastuulla. Varattu määräraha jäi käyttämättä tässä talousarviokohdassa, ja menot siirtyivät toimialan oman toiminnan sekä korvausten ja avustusten talousarviokohtaan.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle tuotettujen palveluiden määrärahat alittuivat kokonaisuudessaan 5,2 miljoonalla eurolla. Opiskeluhuollon määrärahat ylittyivät miljoonalla eurolla. Ylitys johtui kuraattoreiden ja psykologien mitoitusmuutoksesta, mikä kasvatti henkilöstökuluja sekä vuoden 2023 palkankorotuksista. Kehitysvammaisten lasten lomatoiminnan kulut ylittivät talousarvion 0,3 miljoonalla eurolla. Ylitys johtui palkankorotuksista sekä kasvaneista kuljetuskuluista. Kehitysvammaisten lasten kouluajan iltapäivätoiminnan kulut alittuivat 6,5 miljoonalla eurolla ja siirtyivät toisiin talousarviokohtiin.

Kaupungin saamat käyttötarkoitussidonnaiset valtionavustukset sekä muu ulkopuolinen rahoitus ylitti talousarvion tulot 22,7 miljoonalla eurolla ja tulojen käyttö vastaavasti menot 22,7 miljoonalla eurolla.

Talousarviokohdan sitova toimintakate oli talousarvion mukaisesti nolla euroa.

2 10 03 KORVAUKSET JA AVUSTUKSET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	51	51	0
Menot	-164 269	0	-164 269	-175 327	-11 058	-11 100
Toimintakate	-164 269	0	-164 269	-175 276	-11 007	-11 100
Tilikauden tulos	-164 269	0	-164 269	-175 276	-11 007	-11 100

Talousarviokohta sisältää varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen, perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset, perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan avustukset ja muita yksittäisiä avustuksia sekä koulutaloyhtiöiden pääomavuokrat.

Korvaukset ja avustukset -talousarviokohdan menot olivat 175,3 miljoonaa euroa ja ylittivät talousarvion 11,1 miljoonalla eurolla. Määrärahaylitykset johtuivat kasvaneista iltapäivätoiminnan järjestöavustuksista 2,1 miljoonaa euroa ja talousarviota suuremmista kotikuntakorvauksista 0,9 miljoonaa euroa. Lisäksi kuluja kasvattivat talousarvioon sisällyttämättömät yksityiskoulujen vuokrat 1,3 miljoonaa euroa, varhaiskasvatuksen tuet 5,2 miljoonaa euroa, kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnan kulut 0,9 miljoonaa euroa sekä yksityisten koulujen kohonneet vuokratuotokset ja lastensuojelulain mukaiset korvaukset 0,7 miljoonaa euroa.

Talousarviokohdan korvaukset ja avustukset toimintakate oli 11,0 miljoonaa euroa talousarviota matalampi.

SUORITE- JA TALOUSTAVOITTEET

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Varhaiskasvatus			
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana			
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	5 406	4 982	-424
Yksityisenhoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 297	3 298	1
Perusopetus			
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät			
Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	1 150	1 100	-50
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	9 965	10 100	135

2.2.1.12 3 Kaupunkiympäristön toimiala

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	1 240 048	0	1 240 048	1 219 078	-20 970	0
Menot	-917 860	-1 046	-918 906	-931 572	-12 666	-19 700
Toimintakate	322 188	-1 046	321 142	287 506	-33 636	-19 700
Poistot	272 337	0	-272 337	273 067	-730	0
Tilikauden tulos	49 851	-1 046	48 805	14 439	-34 366	-19 700

Kaupunkiympäristön toimiala palvelee kaikkia helsinkiläisiä ja täällä vierailevia huolehtimalla toimivan ja viihtyisän kaupungin suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta noin 1700 työntekijän voimin.

Kaupunkiympäristön toimiala toimii kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: rakennusten ja yleisten alueiden jaosto sekä ympäristö- ja lupajaosto.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä kaupunkiympäristön palveluista. Toimiala jakaantuu neljään palvelukokonaisuuteen.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne (Maka) vastaa toimintaedellytysten luomisesta ja järjestämisestä kaupunkiympäristön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Palvelukokonaisuus jakautuu viiteen palveluun: maankäytön yleissuunnittelu, asemakaavoitus, maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, liikenne- ja katusuunnittelu sekä kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu.

Palvelut ja luvat (Palu) tuottaa kaupunkiympäristön palveluita. Palvelukokonaisuus jakautuu viiteen palveluun: asukas- ja yrityspalvelut, kaupunkimittauspalvelut, pysäköinninvalvonta ja pysäköintipalvelut, rakennusvalvontapalvelut sekä ympäristöpalvelut.

Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) vastaa kaupunkiympäristön rakentamisesta sekä käytettävyydestä. Palvelukokonaisuus vastaa rakennetun omaisuuden hallinnasta, tilapalveluista, katujen ja puistojen ylläpidosta, rakennuttamisesta sekä asutotuotannosta. Rya jakautuu kolmeen palveluun: tilat, yleiset alueet ja asutotuotanto.

Hallinto- ja tukipalvelut (Hatu) tarjoaa tuki- ja hallintopalveluja kaupunkiympäristön toimialalle. Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonaisuuteen kuuluvat seuraavat palvelut: hallinto- ja lakipalvelut, henkilöstöpalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut, viestintäpalvelut, hankintapalvelut sekä kehittämis- ja digitalisaatiopalvelut, lisäksi osana hallinto- ja tukipalveluita ovat toimialajohtajan alaisuudessa Ilmastoyksikkö sekä design toiminta.

Kaupunkiympäristön toimiala jatkoi vuonna 2023 kaupungin kasvun edellytysten luomista. Toimialan painopisteinä olivat kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistäminen, ekologisen kestävyys edistäminen sekä asukas- ja kaupunkilaiskokemuksen parantaminen. Painopisteenä oli myös toiminnan kehittäminen systemaattisesti tuottavuuskölkulmasta siten, että toimialan taloudellinen liikkumavara kasvaa ja toimialan vastuulla olevien palveluiden tuottaminen tehostuu.

Haasteita talousarviovuoteen aiheutti erityisen paljon vallitseva rakentamisen markkinatilanne, joka on vaikeuttanut sekä asuntojen että infrastruktuurin rakennushankkeita. Vuonna 2023 kaavoitettiin 320 256 kerrosneliömetriä (tavoite: 700 000), josta täydennysrakentamiseen 241 943 kerrosneliömetriä (tavoite: 280 000). Helsingin kaupungin alueella alkoi 5 055 asunnon rakentaminen (tavoite: 8 000 asuntoa), joista kaupunki aloitti 1 435 asunnon rakennuttamisen.

Ekologinen kestävyys huomiotiin kaikilla toiminta-alueilla. Helsingin kaupungin tavoitetta olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2030 edistettiin useilla toimilla. Rakentamista ohjattiin kohti vähähiilisiä ratkaisuja kaavoituksen ja tontinluovutuksen toimenpitein. Kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta parannettiin. Rakentamisessa hyödynnettiin enemmän uusiutuvaa energiaa sekä maamassoja kierrätettiin tehokkaammin. Päätöksentekoon tuotiin viisi luonnonsuojelun alueen perustamisesitystä hoito- ja käyttösuunnitelmineen, nämä olivat Patterimäki, Varjakanpuisto, Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelun alueen laajennus, Fastholma sekä Pakilanmetsä.

Asukas- ja kaupunkilaiskokemusta kehitettiin erityisesti asiakaspalvelun ja yleisten alueiden kunnossapidon osalta. Asiakastytyväisyys katujen ja teiden kuntoon sekä puhtaanapitoon ja puistojen hoitoon toteutui hyvällä tasolla.

Toimialalla käynnistettiin kaikkia palveluja koskeva tuottavuusohjelma toiminnan kehittämiseksi ja taloudellisen liikkumavaran parantamiseksi. Taloudellista tehokkuutta toimintaan saatiin muun muassa toimintamalleja järjeistämällä sekä laajentamalla kilpailuttamalla hankittavia töitä. Tuottavuusohjelmaa jatketaan myös tulevalla kaudella.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Valtuustokauden aikana tuottavuutta parannetaan vähintään 0,5 %/vuosi (Y)

Tavoite toteutui.

- Toteutetaan tuottavuustoimenpiteitä, joiden yhteenlaskettu säästö vuonna 2023 on 3 milj. euroa.

Mittari toteutui. Laskennalliset tuottavuussäästöt olivat noin 3,5 miljoonaa euroa ja ne koostuivat seuraavista osista: Kaupunkiympäristötalon ulkopuolisilta vuokralaisilta saadut vuokratulot sekä osuudet käyttäjäpalveluista ja ICT-menoista, toimitilojen ylläpidon säästöt (tiloista luopuminen), pysäköinninvalvonnan luottotappioiden vähentäminen, toimintaympäristöanalyysi -prosessin keventäminen, energiatehokkuuden parantaminen sekä pysäköinninvalvonnan palaverikäytäntöjen tiivistäminen.

Kaupunkilaiskokemuksen parantaminen

Tavoite ei toteutunut.

- Asukastytyväisyys puistojen hoitoon vähintään 3,4 (asteikolla 1–5)

Mittari toteutui ja sen arvo oli 3,73. Yhdyskuntatekniset palvelut -kysely toteutettiin keväällä 2023 ja tulokset valmistuivat syksyllä 2023.

- Asukastytyväisyys katujen ja teiden kuntoon sekä puhtaanapitoon vähintään 3,4 (keskustan kadut, asuinkadut, keskustaan johtavat pääkadut, jalankulku- ja pyörätiet) (asteikolla 1–5)

Mittari toteutui ja sen arvo oli 3,45. Yhdyskuntatekniset palvelut -kysely toteutettiin keväällä 2023 ja tulokset valmistuivat syksyllä 2023. (Kysely muodostuu kysymyksistä: asuinkadun kunto, jalankulku- ja pyöräteiden kunto, keskustaan johtavien pääkatujen kunto, keskustan katujen puhtaus ja siisteys, keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys.)

- Asiakaspalautteeseen vastaaminen tavoiteajassa: saapuneet palautteet otettu käsittelyyn keskimäärin kolmessa työpäivässä.

Mittari ei toteutunut. Saapuneet palautteet on otettu käsittelyyn keskimäärin viidessä työpäivässä. Uuden palautejärjestelmän käyttöönotto vaikutti merkittävästi palautteiden keskimääräiseen käsittelyaikaan. Järjestelmän käytön vakiinnuttua loppuvuodesta on palautteiden käsittelyaika ollut keskimäärin hieman yli yhden vuorokauden.

Kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistäminen

Tavoite ei toteutunut.

- Helsingissä alkaa vuonna 2023 vähintään 8 000 asunnon rakentaminen. (Y)

Mittari ei toteutunut. Helsingissä alkoi vuonna 2023 noin 5 055 asunnon rakentaminen tavoitteen ollessa 8 000 asuntoa. Keskeisinä syinä alhaiseen asuntotuotantomäärään ovat erityisesti korkeana pysyttelevät rakennuskustannukset, korkotason nopea nousu, sijoittajien tuottovaatimusten nousu, todennäköisesti korkeana pysyttelevä inflaatio sekä mainituista tekijöistä johtuva taloudellinen epävarmuus, joka heijastuu erityisesti vapaarahoitteisten asuntojen kysyntään ja sitä kautta asuntohankkeiden aloituksiin.

- Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin yleiskaavan raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 % (280 000 k-m²).

Mittari ei toteutunut. Vuoden loppuun mennessä kaavoitettiin ja tehtiin poikkeamispäätöksillä asumiseen 331 246 kerrosneliometriä, josta täydennysrakentamisen osuus oli 248 917 kerrosneliometriä. Vuodelle 2023 oli kaavahankkeita sellaisissa suunnitteluvaiheissa, että vuodelle 2023 voitiin ohjelmoida vain noin 530 000 asuntokerrosalaneliötä. Vuodelta 2024 pyrittiin aikaistamaan kaavahankkeita tavoitteen saavuttamiseksi, mutta valmistelussa ei ollut sellaisia kaavahankkeita, jotka olisi saatu riittävän ajoissa vietyä läpi tarkistettuina ehdotuksina. Vuonna 2023 asemakaavoituksen toimintaympäristö on ollut erityisen haastava, joten ohjelmoitua asuntokerrosalaa ei saavutettu. Taloudellinen epävarmuus heijastui erityisesti yksityisiin kaavahankkeisiin.

- Erot asuntojen alueellisissa hintatasoissa eivät kasva: Asuntojen kalleusalueilla III ja IV asuntojen hinta (alueiden asuntojen hintakehityksen prosentuaalinen keskiarvo) kehittyy vähintään yhtä positiivisesti kuin kalleusalueilla I ja II.

Mittari ei toteutunut. Erot asuntojen alueellisissa hintatasoissa kasvoivat tavoitteen vastaisesti. Asuntojen hinnat laskivat koko kaupungissa, mutta alueilla I ja II vähemmän kuin alueilla III ja IV kasvattaen hintaeroa. Helsingin kalleusalueilla I ja II vanhojen osakehuoneistojen hintojen prosentuaalinen kehitys oli -7,69 prosenttia, kun kalleusalueilla III ja IV hintakehitys oli -8,58 prosenttia (aikavälillä Q3 2022-Q3 2023). Lyhyellä aikajaksolla asuntojen hintakehitykseen vaikuttavat kuitenkin lukuisat eri asuntomarkkinoihin yleisesti vaikuttavat tekijät, esimerkiksi kuluttajien luottamus talouteen ja asuntolainojen korkotaso.

Ekologisen kestävyden edistäminen

Tavoite toteutui.

- Kaupungin omissa toimitiloissa (uudiskohteet, peruskorjauskohdeet) päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumpputeknikka aina, kun se on teknisesti mahdollista ja kun takaisinmaksuaika on 15 vuotta tai alle.

Mittari toteutui. Ehdot täyttävissä hankkeissa lämpöpumpputeknikka on valittu päälämmitysmuodoksi.

- Kaikissa vuoden 2023 aikana käynnistyvissä toimitila- ja asuntorakentamishankkeissa käytetään työmaan ympäristötavoitteita, joilla ohjataan työmaatoiminnan ympäristövaikutuksia ja kiertotaloutta. Vaatimusten tulee sisältyä hankkeen urakkakyselyyn tai kilpailutusaineistoon.

Mittari toteutui. Toimitilahankkeet: Työmaan ympäristöasiakirjaa on käytetty kaikissa 18 valmistuneessa kilpailutuksessa ja kuudessa kesken olevassa kilpailutuksessa. Asuntotuotanto: Kaikissa urakkalaskentaan lähteneissä hankkeissa on käytetty työmaan ympäristötavoitteita.

- Toteutetaan Helsingin luontoseurantasuunnitelman mukaisesti seurannat 1A-1F. Nämä seurannat koskevat luontoalueiden pinta-alan ja ekologisen verkoston mittaamista pohja-aineistoksi luonnon tilan seurantaan ja LUMO ohjelman vaikuttavuuden ja riittävyyden arviointiin.

Mittari toteutui. Toteutumiseen vaikuttivat luontoseurantasuunnitelmassa tehty indikaattorien esisuunnittelu ja aikataulus, paikkatietotarkastelujen pohjana käytetyt monipuoliset lähtöaineistot, kausityöntekijän iso työpanos vakituisen työntekijän apuna sekä työn priorisointi sitovana tavoitteena.

2.2.113 3 10 01 Kaupunkirakenne

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	448 162	0	448 162	418 197	-29 965	0
Menot	-162 837	-782	-163 619	-174 776	-11 157	-11 200
Toimintakate	285 325	-782	284 543	243 422	-41 121	-11 200
Poistot	112 000	0	-112 000	137 062	-25 062	0
Tilikauden tulos	173 325	-782	172 543	106 360	-66 183	-11 200

Talousarviokohdan tulot alittavat talousarvion yhteensä 30,0 miljoonalla eurolla.

Tuloalitus johtuu pääosin rakennusten ja maa-alueiden myyntien viivästyisestä, myyntivoittoja kertyi 72,5 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän (talousarvio 110,0 miljoonaa euroa, toteuma 37,5 miljoonaa euroa). Erityisesti maanmyyntien viivästyminen on vaikuttanut korko- ja suhdannetilanteen aiheuttama asuntorakentamisen hiipuminen.

Tuloja tasapainottivat talousarviota korkeammat maanvuokratuotot ja maankäyttökorvaukset. Ulkoiset maanvuokrat toteutuivat 6 miljoonaa euroa talousarviota parempina (talousarvio 275,0 miljoonaa euroa, toteuma 281,0 miljoonaa euroa). Maankäyttökorvaukset toteutuivat 29,8 miljoonaa euroa talousarviota parempina (talousarvio 25,6 miljoonaa euroa, toteuma 55,4 miljoonaa euroa), jota selittää Huopalahdenportin asemakaavaan liittyvä maankäyttösopimus.

Kaupunginvaltuuston 23.11.2022 hyväksymässä talousarviossa kaupunkirakenteen sitovat toimintamenot olivat 162,8 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuuston päätöksellä talousarviokohdalle siirrettiin kaupunginhallituksen käyttövaroisista palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi 0,1 miljoonaa euroa (14.6.2023) ja myöhemmin (13.12.2023) vielä 0,7 miljoonaa euroa sähkön ja lämmityksen hinnan noususta johtuvien energiakulujen kattamiseen. Talousarviomuutosten jälkeen talousarviokohdan sitovat menot olivat 163,6 miljoonaa euroa.

Kaupunkirakenteen toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion noin 11,2 miljoonalla eurolla, johon toimiala on saanut kaupunginvaltuustolta ylitysoikeuden.

Menojen ylitystä selittävät pääosin runsaslumisesta talvesta johtuvat yleisten alueiden talvikunnossapidon korkeat kustannusten, Staran sopimuskorotukset sekä kiinteän omaisuuden ja osakkeiden luovutustappiot (muu muassa Hakaniemen hallin väliaikaistilat ja Kivikon hiihtohalli).

Suorite- ja taloustavoitteet

Kaupunkirakenne

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritetavoitteet			
Ulkoiset maanvuokrat, miljoonaa euroa, vähintään	275	281	6
Tehokkuus/taloudellisuus			
Ulkovalaistuksen energian kulutus, kWh/asukas	54,0	53,0	-1,0
Toiminnan laajuustiedot			
Tarkistettujen asemakaavaehdotusten kerrosala (brutto, k-m ² , 5 v. ka.)	1 400 000	926 911	-473 089
Suunnitellut baana- ja pyöräliikenteen pääväyläkilometrit, km (kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymä katusuunnitelma)	10	7,3	-2,7
Rakennetut pyöräpysäköintipaikkojen lkm	900	1 242	342
Ylläpidettävä katuala, ha	2 173	2 166	-7
Kunnossapidettävät sillat, m ²	346 806	332 021	-14 785
Yleiset käymälät, kpl	51	48	-3
Rakennetut puistot, ha	933	921	-12
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	686	711	25
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	675	679	4

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	TA 2023	2023	2022	2021
Tuottavuusmittari (2021=100)				
Tuottavuusindeksi	100,7	80,8	95,4	100,0

YKSIKKÖKUSTANNUSTEN KEHITYS

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelu euroa/x			
Kustannukset / tarkistettujen asemakaavaehdotusten kerrosala (brutto)	8,34	12,26	3,92
Kustannukset / luovutettujen tonttien kerrosala	36,08	53,32	17,24
Katujen ylläpidon kustannukset / m ²	3,02	3,32	0,30
Puistojen ja erityiskohteiden ylläpidon kustannukset / m ²	2,40	2,75	0,35

2.2.114 3 10 02 Rakennukset

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	653 650	0	653 650	654 514	865	0
Menot	-401 077	-136	-401 213	-398 279	2 934	0
Toimintakate	252 573	-136	252 437	256 236	3 799	0
Poistot	160 000	0	-160 000	135 232	24 768	0
Tilikauden tulos	92 573	-136	92 437	121 004	28 567	0

Kaupunginvaltuuston 23.11.2022 hyväksymässä vuoden 2023 talousarviossa talousarviokohdan sitova toimintakate oli 252,6 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuuston päätöksellä talousarviokohdalle siirrettiin kaupunginhallituksen käyttövaroista palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi 0,1 miljoonaa euroa (14.6.2023). Talousarviomuutoksen jälkeen toimintakate oli 252,4 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksessä talousarviokohdan toimintakate toteutui 3,8 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempana, mikä johtuu talousarviota 0,9 miljoonaa euroa korkeammista tuloista sekä toimintamenosäästöistä.

Toimintamenosäästöt olivat yhteensä 2,9 miljoonaa euroa ja niitä syntyi kaikissa eri tiliryhmissä. Henkilöstökustannuksista säästöä muodostui rekrytointiviiveiden vuoksi ja palveluiden ostoissa sisäilmakorjausten budjetin alittumisesta. Aineiden ja tarvikkeiden kulut alittuivat pääosin energiakustannusten laskun ja toteutettujen energiasäästötoimenpiteiden vuoksi. Vuokra- ja muut kulut alittivat budjetin pääasiassa jälleenvuokrauksessa olleen asuntokannan pienentymisen vuoksi.

Suorite- ja taloustavoitteet

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritetavoitteet			
Vajaakäyttöaste enintään, prosenttia	3,5	3,4	-0,1
Toiminnan laajuustiedot			
Toimitilakanta / m ² (hallinnassa oleva m ²)	2 961 300	2 919 538	-41 762
- Oma rakennuskanta m ²	2 260 000	2 190 185	-69 815
- Osaketilat m ²	210 000	182 926	-27 074
- Vuokratilat m ²	491 300	546 428	55 128
Toimitilakanta / Vuokrattu ala m ²	2 545 000	2 444 628	-100 372
Tiloja omassa ylläpidossa m ²	1 700 000	1 778 701	78 701
Asuntoja vuokrauksessa m ²	378 000	234 784	-143 216
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	388	358	-30
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	370	359	-11

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	TA 2023	2023	2022	2021
Tuottavuusmittari (2021=100)				
Tuottavuusindeksi	92,8	96,3	94,0	100,0

YKSIKÖKUSTANNUSTEN KEHITYS

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelu euroa/x			
Tilakannan kustannukset / tiloja vuokrauksessa m ²	189,78	182,89	-6,89

TILANKÄYTÖN MITTARIT

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tilan käyttö			
Tilat, m ²	32 011	29 195	-2 816
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,99	1,00	0,01

2.2.1.15 3 10 03 Asuntotuotanto

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	32 548	0	32 548	32 146	-402	0
Menot	-26 005	-56	-26 061	-27 406	-1 345	-1 800
Toimintakate	6 543	-56	6 487	4 740	-1 747	-1 800
Poistot	80	0	-80	90	-10	0
Tilikauden tulos	6 463	-56	6 407	4 650	-1 757	-1 800

Kaupunginvaltuuston 23.11.2022 hyväksymässä vuoden 2023 talousarviossa talousarviokohdan sitova toimintakate oli 6,54 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuuston päätöksellä talousarviokohdalle siirrettiin kaupunginhallituksen käyttövaroista palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi 0,56 miljoonaa euroa (14.6.2023). Talousarviomuutoksen jälkeen talousarviokohdan lopullinen toimintakate oli 6,49 miljoonaa euroa.

Asuntotuotannon toimintakate toteutui 1,7 miljoonaa euroa lopullista talousarviota heikompana, johon toimiala on saanut kaupunginvaltuustolta alitusoikeuden.

Asuntotuotannon tulot kertyvät rakennuttamispalkkioista, joiden tulouttamisperiaatteita on muutettu vuoden 2023 aikana tilintarkastajien antaman suosituksen perusteella. Vuonna 2023 rakennuttamispalkkioita toteutui lopulta 0,4 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän (talousarvio 32,5 miljoonaa euroa, toteutuma 32,1 miljoonaa euroa).

Asuntotuotannon toimintamenot ylittivät talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla. Vuoden 2023 aikana Asuntotuotannon hankkeiden rakennusaikaiset korkomenot toteutuivat budjetoitua korkeampina, mikä johtui korkotason noususta. Asuntoja on jäänyt myymättä, jonka vuoksi rakentamishankkeita on rahoitettu kaupungin väliaikaisella rahoituksella, mikä puolestaan on kasvattanut korkokuluja.

Asuntokauppa oli erittäin hiljaista vuonna 2023; Hitas-kauppoja tehtiin 18 kappaletta ja asumisoikeussopimuksia 137. Vuoden vaihteessa 2023 myynnissä oli 467 Hitas-asuntoa, joista valmiita oli 84 kappaletta ja rakenteilla oli 383. Asumisoikeusasuntoja oli myynnissä 157 kappaletta, joista valmiita on 49 ja rakenteilla 108. Hitas-asuntokauppojen peruutuksia ja asumisoikeusasuntojen irtisanomisia tuli vuoden aikana poikkeuksellisen paljon. Kaupunki vastaa myymättömien Hitas- ja asumisoikeusasuntojen vastikekustannuksista.

Suorite- ja taloustavoitteet

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritetavoitteet			
ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	1 350	1 052	-298
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	400	383	-17
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	1 750	1 435	-315
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	1 150	1 050	-100

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Henkilöstön käyttö	TA2023	2023	2022	2021
Henkilöstön määrä	109	90	78	86
Henkilöstövuodet (oma henkilöstö)	105	83	77	77

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilöstövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuottavuus (2021=100)	TA2023	2023	2022	2021
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus	85,9	70,0	57,3	100,0
Hankesuunnitelmat/tuotantotavoite, prosenttia (saadaan vertailuluku)	100,0	76,6	18	100,0
Asuntoa / keskimääräinen henkilöstömäärä (saadaan vertailuluku)	26,0	29,9	81,4	31,8

Yksikkökustannusten kehitys	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelu euroa/x			
Kustannukset / rakennettujen uusien ja peruskorjattujen asuntojen määrä	9 549	11 704	2 155

2.2.1.16 3 10 04 Helsingin seudun liikenne ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymien maksusuudet

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-234 402	0	-234 402	-234 402	0	0
Toimintakate	-234 402	0	-234 402	-234 402	0	0
Tilikauden tulos	-234 402	0	-234 402	-234 402	0	0

Helsingin seudun liikenne (HSL) -kuntayhtymän maksusuuden toteuma oli 232,2 miljoonaa euroa ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) -kuntayhtymän maksusuuden 2,2 miljoonaa euroa. Maksusuudet toteutuivat talousarvion mukaisina.

HSL:n perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintakulunsa lipputuloilla, kuntaosuuksilla, valtion avustuksilla ja muilla tuloilla. Kuntayhtymä kattaa jäsenkunniltan perittävillä maksusuuksilla kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotuksen.

HSY:n perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintakulunsa vesihuolto- ja jätehuoltotoimintojen maksuilla, kuntaosuuksilla ja muilla tuloilla. Kuntayhtymä perii jäsenkunniltan maksusuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä aiheutuvista kustannuksista.

2.2.1.17 3 10 06 Tuki HKL -liikelaitokselle ja 3 10 07 Joukkoliikenne

3 10 06 TUKI HKL -LIKELAITOKSELLE

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-5 956	0	-5 956	-12 609	-6 653	-6 700
Toimintakate	-5 956	0	-5 956	-12 609	-6 653	-6 700
Tilikauden tulos	-5 956	0	-5 956	-12 609	-6 653	-6 700

HKL:lle maksettavalla tuella katetaan ne menot, joita HKL ei pysty laskuttamaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä (HSL) tai muulta taholta. Tuella katetaan HSL:n ja kaupunkien välisen infrasopimuksen mukaisesti kaupungin maksettavaksi jäävä 50 prosentin osuus metroinfraomaisuuden pääomakuluista.

Vuonna 2023 tukea maksettiin 12,6 miljoonaa euroa, mikä oli 6,7 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Kaupungin tuen tarvetta nosti erityisesti korkojen nousu. Myös Kampin metroaseman läntisen sisäänkäynnin uudelleenrakentamiseen liittyvä liukuportaan alaskirjaus 1,2 miljoonaa euroa sekä Herttoniemen metroaseman kehittämishankkeen suunnittelukulujen alaskirjaus 0,9 miljoonaa euroa nostivat kaupungin tukea. Kaupunginvaltuusto myönsi sitovalle talousarviokohdalle 6,7 miljoonan euron ylitysoikeuden.

3 10 07 JOUKKOLIIKENNE

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	29 800	0	29 800	27 280	-2 520	0
Menot	-40 700	0	-40 700	-37 277	3 423	0
Toimintakate	-10 900	0	-10 900	-9 997	903	0
Tilikauden tulos	-10 900	0	-10 900	-9 997	903	0

Talousarviokohdan tulot toteutuivat 2,5 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä ja menot 3,4 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Toimintakate toteutui 0,9 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Tulojen pienentyminen johtui siitä, että Raide-Jokeri-pikaraitiotien otettiin käyttöön lokakuussa, kun talousarviossa oli varauduttu käyttöönottoon jo elokuussa. Menojen pienentyminen johtui ensisijaisesti siitä, että Kaupunkiliikenne Oy:n hankkeiden rakentamisen aikaisten korkojen käsittelyä muutettiin vuoden 2023 aikana. Menoja pienensi myös Raide-Jokerin käyttöönoton myöhempi toteutuminen. Yleinen korkotason nousu puolestaan kasvatti menoja, mutta muiden muutosten vaikutus oli tätä suurempi.

HSL:ltä laskutettavalla infrakorvauksella kaupunki kattaa osan Kaupunkiliikenne Oy:lle maksettavasta palvelukorvauksesta. Infrakorvaus sisältää HSL:n infrasopimuksen mukaiseen infraan liittyvät käyttökulut, poistot ja korot. Infrakorvaus sisältää raitio-, juna-, lautta- ja bussi-infran. Bussi-infrasta mukana ovat Espoon (Kampin), Malmin, Elielinaukion, Herttoniemen, Itäkeskuksen ja Rautatientorin bussiterminaalit sekä Paloheinän joukkoliikennetunneli ja bussien sähkönlatausinfra.

Kaupunki maksaa kaupunkiliikenneyhtiölle palvelukorvausta sen hallinnoiman infran käyttöoikeudesta. Korvausta maksetaan infraa koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista sekä muista kaupunkiliikenneyhtiön kaupungille tuottamista palveluista. Palvelukorvaus on kattavampi kuin HSL:n maksama infrakorvaus. Palvelukorvaukseen sisältyvä muun muassa kaupunkipyöräjärjestelmä, liityntäpysäköinti-infra ja Kruunuvuoren lauttaliikenne, jotka eivät sisälly HSL:n infrakorvaukseen. Muusta joukkoliikenteestä poiketen kaupunki järjestää Kruunuvuoren lauttaliikenteen itse. Lisäksi HSL:n infrakorvauksessa pääomakustannuksista (poistot ja korot) korvataan vain 50 prosenttia, palvelukorvauksessa pääomakustannukset korvataan täysimääräisesti.

2.2.1.18 3 10 08 Palvelut ja luvat

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	75 888	0	75 888	86 940	11 052	0
Menot	-46 883	-72	-46 955	-46 823	132	0
Toimintakate	29 005	-72	28 933	40 117	11 184	0
Poistot	257	0	-257	683	-426	0
Tilikauden tulos	28 748	-72	28 676	39 433	10 757	0

Kaupunginvaltuuston 23.11.2022 hyväksymässä vuoden 2023 talousarviossa talousarviokohdan sitova toimintakate oli 29,0 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuuston päätöksellä talousarviokohdalle siirrettiin kaupunginhallituksen käytövarjoista palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi 0,1 miljoonaa euroa (14.6.2023). Talousarviomuutoksen jälkeen talousarviokohdan lopullinen toimintakate oli 28,9 miljoonaa euroa.

Palvelut ja luvat -talousarviokohdan toimintakate toteutui 11,2 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempana.

Tulot ylittivät talousarvion noin 11,1 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu pääosin asukas- ja yrityspalveluiden katutyöluvista ja vuokratuotoista, pysäköinninvalvonnan pysäköintivirhemaksuista sekä rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksuista. Pysäköintitulot jäivät talousarviosta, mutta asukas- ja yrityspysäköintitunnukset ylittivät talousarvion. Osana uutta pysäköintipolitiikkaa asukas- ja yrityspysäköintitunnuksiin tehtiin hinnankorotukset kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti kesä- ja joulukuussa.

Talousarviokohdan toimintamenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Suorite- ja taloustavoitteet

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritettavat			
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv	19	14	-5
Pysäköinnin valvontatapaukset	1 500 000	1 437 367	-62 633
Rakennusvalvonnan lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika, päivää	60	81	21
Ympäristönsuojelussa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	75	74	-1
Meluilmoituspäätösten lukumäärä	180	125	-55
Pilaantuneen maan tai pohjaveden kunnostuspäätösten lukumäärä	35	48	13
Elintarviketurvallisuudessa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia (ml. uusintatarkastukset) vähintään	3 000	3 007	7
Ympäristöterveydessä tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	850	1 198	348
Toiminnan laajuustiedot			
Katutyöluvut	7 500	12 750	5 250
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl	180 000	168 518	-11 482
Rakennusvalvonnan lupapäätökset yhteensä, kpl	3 200	2 912	-288
Myönnettyissä rakennusluvuissa kerrosalaa yhteensä, m ²	700 000	668 370	-31 630
Myönnettyissä luvissa asuntoja, kpl	8 000	4 401	-3 599
Valmistuneet asunnot, kpl	7 000	8 179	1 179
Rekisteröityjä kiinteistöjä ja rasitteita	700	660	-40
Uudisrakennusmittauksia	900	844	-56

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Henkilöstön käyttö	TA2023	2023	2022	2021
Henkilöstön määrä	538	537	532	504
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	525	537	525	439

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuottavuus (2021=100)	TA2023	2023	2022	2021
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus	99,2	93,9

Yksikkökustannusten kehitys	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelu euroa/x			
Kustannukset / rakennusvalvonta-asioiden suoritteet	1 015,2	1 164,3	149,0
Kustannus / kaupunkimittauspalvelut (muunnettu suorite)	178,4	181,2	2,8
Kustannukset / pysäköinnin valvontatapahtumaindeksi kpl	23,2	24,0	0,7

2.2.1.19 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos**Suorite- ja taloustavoitteet**

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	152 754	157 491	4 737
Liikeliijäämä/alijäämä	11 192	18 072	6 880
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	4 193	5 379	1 185
Varsinaisen toiminnan rahavirta	34 127	36 247	2 120
Investointien rahavirta	-69 966	-33 416	36 550
Rahoituksen rahavirta	35 841	-2 832	-38 673
Vaikutus maksuvalmiuteen	2	0	-2
Peruspääoman tuotto (9 prosenttia)	3 377	3 377	0
Infran korkotulo	0	0	0
Tuki kaupungilta	5 956	12 609	6 653
Netto	-2 578	-9 232	-6 654
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys (netto)	-2 500	-2 500	0
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korko	2 903	1 740	-1 163

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetavoitteet			
Metrolinnoitus, milj. km	3 683	3 565	-118
Toiminnan laajuustiedot			
Liikevaihto, miljoonaa euroa	153	157	5
Liikevaihto/henkilö, tuhatta euroa	76 377	78 745	2 369

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Henkilöstön käyttö	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Henkilöstön määrä	2	2	0

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuottavuus (2021=100)	TA2023	2023	2022	2021
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus	61,9	67,1	..	100,0

Yksikkökustannusten kehitys	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelu euroa/x			
Paikkakilometrikustannus	0,042	0,045	0,003

Vuoden 2023 aikana metron matkustajamäärät olivat edelleen noin 14 prosenttia koronaa edeltävää aikaa alhaisempia. Kehitys vastasi pääsääntöisesti koko pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen matkustajamäärien kehitystä.

Vuonna 2023 järjestettiin viisi metrojunankuljettajakurssia, joista valmistui yhteensä 56 kuljettajaa. Uusien kuljettajien myötä liikenteen luotettavuus palasi ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen erinomaiselle tasolle, mikä näkyi myös asiakastyytyvyyden lisääntymisenä.

Liikevaihto oli 157,5 miljoonaa euroa, eli 4,7 miljoonaa euroa talousarviota suurempi. Liikevaihto muodostui HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista 61,2 miljoonaa euroa (2022: 52,3 miljoonaa euroa) ja infrakorvauksesta 62,0 miljoonaa euroa (2022: 62,5 miljoonaa euroa) sekä kaupungin infratuesta 12,6 miljoonaa euroa (2022: 3,4 miljoonaa euroa) ja muista myyntituotoista 21,7 miljoonaa euroa (2022: 15,6 miljoonaa euroa). Kaupungin tukea toteutui 12,6 miljoonaa euroa eli 6,7 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Kaupungin tuen tarvetta nosti erityisesti korkojen nousu. Myös Kampin metroaseman läntisen sisäänkäynnin uudelleenrakentamiseen liittyvä liukuportaan alaskirjaus 1,2 miljoonaa euroa ja Herttoniemen metroaseman kehittämishankkeen suunnittelukulujen alaskirjaus 0,9 miljoonaa euroa nostivat kaupungin tukea.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 6,0 miljoonaa euroa (2022: 7,7 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan muissa tuotoissa vuokratulot olivat 2,6 miljoonaa euroa ja mainostulot 3,0 miljoonaa euroa.

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 145,4 miljoonaa euroa (2022: 130,9 miljoonaa euroa). Suurin menoerä on Kaupunkiliikenne Oy:lle maksetut alihankintamenot 108,0 miljoonaa euroa. Alihankintamenoihin sisältyy Kaupunkiliikenne Oy:n suorittaman metron operointimenot sekä metro-omaisuuteen liittyvät huolto-, kunnossapito- ja kehittämismenot.

HKL:n tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja on 3,1 miljoonaa euroa (talousarviossa 1,6 miljoonaa euroa) ja tilinpäätössiirtojen jälkeen 5,4 miljoonaa euroa (talousarviossa 4,2 miljoonaa euroa). Talousarviota parempi tulos selittyi pääosin mainostuloilla, joita kertyi noin 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

HKL:n investointeja toteutui 33,4 miljoonaa euroa, mikä on 36,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin mihin talousarviossa oli varauduttu. Useat investointihankkeet etenivät talousarviossa arvioitua hitaammin. Hankkeiden etenemistä ovat viivästyttäneet muun muassa puutteellisten lähtötietojen vuoksi ennakoitua pidempi toteutussuunnittelun vaatima aika. Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamishankkeen toteuttamisen on todettu tarkentuneessa suunnittelussa tarvitsevan liikennekatkoa, jonka vuoksi töiden aloitus on siirtynyt vuoteen 2024. Niin ikään Länsimäen metrosillan peruskorjaaminen vaatii liikennekatkon. Liikennekatko pyritään hyödyntämään täysimääräisesti, jonka vuoksi myös Kontulan metroaseman peruskorjaaminen siirtyy aiemmin arvioidusta. M200-metrojunien peruskorjauksen aikataulu on tarkentunut johtuen muun muassa hankinnan alkupuolella tehdyistä peruskorjauksikonaisuuden täsmennyksistä ja tarvittavien osien saatavuusongelmista.

Suurimmat investoinnit vuonna 2023 olivat Hakaniemen metroaseman pohjoisosan peruskorjaus 4,0 miljoonaa euroa, Sörnäisten metroaseman peruskorjaus 3,8 miljoonaa euroa, Itäkeskuksen metron sähkönsyöttöaseman uusiminen 3,8 miljoonaa euroa, Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman uusiminen 3,7 miljoonaa euroa ja M100-metrojunien peruskorjaus 2,6 miljoonaa euroa.

HSL:n hallitus päätti 13.12.2022 jatkaa nykyistä metroliikenteen operointisopimusta HKL:n kanssa 7,5 vuodella, kun nykyinen sopimuskausi päättyy vuoden 2024 lopussa. Jatkosopimuksen valmistelu käynnistyi vuoden 2023 aikana jatkuen kevääseen 2024.

Vuoden 2023 aikana saadun tiedon mukaan automaattimetro-oikeudenkäynnin pääkäsittely hovioikeudessa alkaa elokuussa 2024 jatkuen kesäkuuhun 2025. Välituomion ennakoidaan tulevan maaliskuussa 2026 ja vahingonkorvausvaatimukset olisivat käsittelyssä huhtikuusta kesäkuuhun 2026. Tällä hetkellä vahingonkorvauksia koskevan päätöksen arvioidaan tulevan alkuvuonna 2027.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Minimoimme ajamattomien lähtöjen määrän ylläpitääksemme korkeaa joukkoliikenteen luotettavuutta.

Tavoite ei toteutunut.

- Ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdoistä. Tavoitetaso: 99,85 %

Mittari ei toteutunut. Metroliikenteessä ajettiin 99,79 prosenttia tilatuista lähdoistä, mikä jäi alle luotettavuustavoitteen 99,85 prosenttiin. Alkuvuonna kuljettajapulasta johtunut heikko luotettavuus laski koko vuoden tuloksen alle tavoitetason. Vaikka tavoitteeseen ei päästy, on liikennöinnin luotettavuuden kehitys ollut vuoden 2023 aikana positiivisella kehitysuralla johtuen parantuneista kuljettajaresursseista. Vuoden toisessa, kolmannessa ja neljännessä kvartaalissa luotettavuus ylsi tavoitetasolle.

Vastaamme asiakkaiden keskeisiin tarpeisiin ylläpitääksemme laadukasta asiakaskokemusta.

Tavoite toteutui.

- Asiakkaiden antama liikennöitsijäarvosana HSL:n tuottamassa kyselytutkimuksessa. Tavoitetaso: 4,11

Metroliikenteen liikennöitsijäarvosana oli 4,11, mikä saavutti tavoitteen. Keväällä 2023 toteutetussa tutkimuksessa liikennöitsijäarvosana oli 4,07 ollen tavoitetasoa matalampi. Syksyn tutkimuksessa arvosana oli 4,14. Arvosanan nousuun vaikutti erityisesti liikennöinnin luotettavuuden parantuminen alkuvuodesta 2023, mikä näkyi kyselyn kysymyksen ”Aikataulussa pysyminen” -tuloksen merkittävänä nousuna nostaen liikennöitsijäarvosanan tavoitetason yläpuolelle.

HKL:n talous pysyy tasapainossa

Tavoite toteutui.

- Tilikauden tulos Tavoitetaso: tilikauden tulos vähintään nolla.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 3,1 miljoonaa euroa.

2.2.1.20 4 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	35 814	0	35 814	37 135	1 321	0
Menot	-303 834	-4 340	-308 174	-305 499	2 675	0
Toimintakate	-268 020	-4 340	-272 360	-268 364	3 995	0
Poistot	9 493	0	-9 493	10 158	-665	0
Tilikauden tulos	-277 512	-4 340	-281 852	-278 522	3 331	0

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen, ja tukee Helsingin elinvoimaisuutta.

Toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen sekä toimialan hallintoon. Palvelukokonaisuudet ovat kulttuuri, liikunta, nuorisotoiminta ja kirjasto. Toimiala toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa ja lautakunnalla on kolme jaostoa, jotka ovat kulttuuri- ja kirjastojaosto, liikuntajaosto ja nuorisajaosto.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on kolme talousarviokohtaa: kulttuuri ja vapaa-aika (talousarviokohta 4 10 01), kulttuurin laitosavustukset (4 10 02) ja liikunnan laitosavustukset (4 10 03).

2.2.1.21 4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	35 814	0	35 814	37 135	1 321	0
Menot	-258 049	-4 340	-262 389	-260 375	2 014	0
Toimintakate	-222 235	-4 340	-226 575	-223 240	3 335	0
Poistot	9 493	0	-9 493	10 158	-665	0
Tilikauden tulos	-231 728	-4 340	-236 068	-233 398	2 670	0

Käyttötalous

Kaupunginvaltuuston 23.11.2022 hyväksymässä vuoden 2023 talousarviossa kulttuuri ja vapaa-aika-talousarviokohdan toimintakate oli -222,2 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuuston päätöksellä talousarviokohdalle siirrettiin kaupunginhallituksen käyttövaroista palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi 0,2 miljoonaa euroa (14.6.2023) ja myöhemmin (13.12.2023) vielä 4,1 miljoonaa euroa sähkön ja lämmityksen hinnan noususta johtuvien energiakulujen kattamiseen. Talousarviomuutosten jälkeen talousarviokohdan lopullinen toimintakate oli -226,6 miljoonaa euroa.

Talousarviokohdan toimintakatteen toteuma oli -223,2 miljoonaa euroa, joka on 3,3 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempi.

Tilinpäätöksessä talousarviokohdan tulot olivat 37,1 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat 1,3 miljoonaa euroa talousarviota parempina. Tuloylitystä selittävät pääosin talousarviota korkeammat avustustulot kulttuuri- ja nuorisopalvelukokonaisuuksissa, liikuntapalveluiden maa- ja vesialueiden arvioitua korkeammat vuokratulot sekä muiden tulojen toteutuminen talousarviota parempina.

Myyntitulot jäivät talousarviotavoitetta alhaisemmiksi liikunta- ja kulttuuripalvelukokonaisuuksissa. Liikuntapalvelukokonaisuudessa tulojen vajetta selittävät kesällä toteutettu Yrjönkadun uimahallin remontti, Kivikon hiihtohallin sulkeminen sekä se, että asiakkaat käyttivät liikuntapalveluja vasta vuoden viimeisten kuukausien aikana samassa määrin kuin ennen koronapandemiaa. Kulttuuripalvelukokonaisuudessa myyntitulojen alitus johtuu odotettua vähäisemmästä kaupunginorkesterin konserttien kausikorttimyynnistä ja kulttuurikeskusten maksullisten tapahtumien alentuneista kävijämääristä.

Talousarviokohdan toteutuneet menot olivat 260,3 miljoonaa euroa, joka on 2,0 miljoonaa euroa lopullista talousarviota vähemmän. Menosäästöjä syntyi palveluiden ostoissa, ICT- ja asiantuntijapalveluissa, sekä sisäisissä vuokratuloissa. Energiakulut ovat kohonneet hintojen nousun vuoksi, mutta toimiala on toimenpiteillään onnistunut vähentämään energiankulutusta: sähkölaskutus oli 2 prosenttia ja kaukolämmön 0,3 prosenttia matalampi kuin vuonna 2022.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:**Toiminnan elinvoimaisuus.**

Tavoite toteutui.

- Käyntikerrat toimialan palveluissa ovat vähintään 23 000 000

Toteuma oli 25 525 441 käyntikertaa. Tavoitetta mitattiin digitaalisten ja fyysisten käyntikertojen yhteenlasketulla määrällä.

Fyysisten käyntikertojen määrä oli miltei koronapandemiaa edeltävällä tasolla, mikä osoittaa palautumisen sujuneen odotetusti. Vuonna 2019 fyysisiä käyntikertoja oli 21 096 545, kun vuonna 2023 niitä kertyi 21 017 083 (tavoite 19 027 000 käyntikertaa).

Digitaalisten käyntikertojen määritelmää uudistettiin ja otettiin käyttöön vuonna 2022, joten vertailua koronapandemiaa edeltävään tasoon ei voida tehdä. Käyntikertojen määrä 4 508 358 kuitenkin ylitti asetetun tavoitteen (3 973 000).

Toiminnan tehostaminen

Tavoite toteutui.

- Yksikkökustannukset toimialan palvelukokonaisuuksissa ovat korkeintaan seuraavanlaiset (sulussa talousarviovuoden 2022 tavoitearvo*, johon vuoden 2023 tavoitetta verrataan): kulttuuripalvelukokonaisuus 23,15 euroa (23,27 euroa), liikuntapalvelukokonaisuus 6,82 euroa (6,48 euroa), nuorisopalvelukokonaisuus 26,17 euroa (24,17 euroa), kirjastopalvelukokonaisuus 4,20 euroa (4,09 euroa). *) Vuoden 2023 yksikkökustannukset on laskettu ilman kaupungin sisäisen vuokramallin aiheuttamaa muutosta. Vuoden 2022 tavoitearvoista on poistettu Helsingin taidemuseon (HAM) vaikutus, sillä HAMin toiminta siirtyy suunnitelmien mukaan säätiöön 1.1.2023 alkaen.

Toiminnan tehostumista mitattiin yksikkökustannuksella, joka määriteltiin palvelukokonaisuuksittain. Mittarilla pyrittiin ohjaamaan toimintaa ja johtamista tehokkaasti huomioiden sen, että toiminnan volyymit eri palvelukokonaisuuksissa vaihtelevat paljon. Mittari huomioi palvelukokonaisuuksittain toiminnan nettomenot suhteessa aikaansaatuihin käyntikertoihin. Yksikkökustannuslaskennassa toimialan hallinnon kustannukset vyörytettiin täysimääräisesti palvelukokonaisuuksille. Avustuspääärahoja ei huomioitu laskennassa. Näin pyrittiin osoittamaan palvelukokonaisuuksien toiminnan panos-tuotos-suhdetta.

Toteuma oli kulttuuripalveluissa 18,43 euroa, liikuntapalveluissa 6,24 euroa, nuorisopalveluissa 23,33 euroa ja kirjastopalveluissa 3,87 euroa. Tavoitteen toteutumiseen vaikutti suurelta osin käyntikertatavoitteen ylittyminen.

Suorite- ja taloustavoitteet

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritteet			
Suoritettavatavoitteet			
Käyntikerrat yhteensä	23 000 000	25 525 441	2 525 441
Fyysiset käyntikerrat	19 027 000	21 017 083	1 990 083
Kirjasto	7 700 000	8 149 764	449 764
Kulttuuri	1 200 000	1 223 137	23 137
Liikunta	9 000 000	10 372 014	1 372 014
Nuoriso	1 127 000	1 272 168	145 168
Digitaaliset käyntikerrat *)	3 973 000	4 508 358	535 358
Kirjasto	3 300 000	3 555 380	255 380
Kulttuuri	450 000	738 133	288 133
Liikunta	90 000	87 610	-2 390
Nuoriso	133 000	127 235	-5 765

Kunta-Helsingin talousarvion toteutuminen

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
*) Vuonna 2022 otettiin käyttöön uudistettu määritelmä digitaaliselle käyntikerralle			
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	1 752	1 841	89
Henkilötyövuodet (oma henkilöstö)	956	1 988	1 032

Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määritelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuottavuusmittari	TA 2023	2023	2022	2021
Tuottavuusindeksi (2021=100)	121,9	137,8	108,9	100,0

Yksikkökustannukset euroa / asukas (sis. järjestö ja laitosavustukset)	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelukokonaisuus			
Liikunta	128,00	132,68	4,68
Nuoriso	53,30	52,44	-0,86
Kirjasto	68,90	67,13	-1,77
Kulttuuri	116,60	123,40	6,80
Yhteensä	366,90	375,60	8,70

Yksikkökustannukset euroa / asukas (ilman avustuksia)	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelukokonaisuus / palvelu			
Liikunta	92,50	96,71	4,21
Nuoriso	49,20	48,38	-0,82
Kirjasto	68,90	67,13	-1,77
Kaupunginmuseo	13,10	13,40	0,30
Orkesteri	20,90	20,30	-0,60
Taidemuseo	0		0
Kulttuurikeskukset ja kulttuurin edistäminen	22,90	20,70	-2,20
Yhteensä	267,60	266,60	-1,00

Järjestöavustukset e/asukas (nuoriso 7–28 -vuotiaat nuoret)	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelukokonaisuus			
Kulttuuri	25,60	25,74	0,14
Liikunta	12,60	12,42	-0,18
Nuoriso	15,20	14,82	-0,38

Tilan käyttö	TA 2023	2023	2022	2021
Tilat, m ²	353 278	334 762	351 490	334 974
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) fyysisiin käyntikertoihin	0,019	0,016	0,019	0,016

Sekä fyysisten että digitaalisten käyntikertojen määrä ylitti tavoitteen. Koronapandemiasta palautuminen on onnistunut odotetusti ja kysyntä toimialan palveluja kohtaan on elpynyt. Myös matkailijoiden määrä on kasvanut, mikä näkyi erityisesti museoissa, keskustakirjasto Oodissa ja Rastilan leirintäalueella.

Toimialan tuottavuutta mitattiin tuottavuusindeksillä, jossa verrataan fyysisiä ja digitaalisia käyntikertoja nettomenoihin (menot miinus tulot). Nettomenoista on vähennetty jaetut avustukset ja poistettu inflaation vaikutus. Tuottavuusindeksi kertoo, mikä on palveluiden tuottamiseen käytetyn rahan suhde asiakkaiden käyntikertoihin. Tuottavuusindeksin kasvaessa käyntikertojen määrä kasvaa rahan käyttöä nopeammin.

Perusvuotena vertailussa on vuosi 2021. Siihen verrattuna tuottavuus on parantunut selvästi, mikä johtuu käyntikertojen voimakkaasta kasvusta (+ 40 prosenttia verrattuna perusvuoteen 2021) ja inflaatiokorjattujen menojen maltillisesta kasvusta (+ 1 prosenttia verrattuna perusvuoteen 2021). Käyntikertojen voimakasta kasvua selittää se, että vertailuvuonna 2021 koronapandemiasta johtuen ihmisten liikkumista rajoitettiin voimakkaasti ja toimialan toimipaidat olivat kiinni, minkä vuoksi käyntikerrat jäivät paljon tavoitteesta.

Vuoden 2023 toteutunut tuottavuusindeksi oli myös talousarvion tuottavuusindeksiä parempi. Siihen vaikuttivat sekä käyntikertatavoitteen ylittyminen että toimintakatteen toteutuminen talousarviota parempana.

Yksikkökustannukset kertovat kuinka paljon toimiala käyttää määrärahoja palvelukokonaisuuksittain/palveluittain suhteessa Helsingin väestömäärään. Yksikkökustannuslaskennassa palvelukokonaisuuksien/palveluiden nettomenoja (menot miinus tulot) verrataan väestömäärään. Toimialan yhteisten hallintopalveluiden menot on laskennassa vyörytetty palvelukokonaisuuksille/palveluille täysimääräisesti. Yksikkökustannuksia on laskettu kahdella tavalla: niin, että niihin sisällytetään toimialan jakamat järjestö- ja laitosavustukset sekä yksikkökustannukset ilman avustuksia.

Liikuntapalveluissa yksikkökustannukset (avustusten kanssa ja ilman) ylittivät talousarvion johtuen kohonneista energiakustannuksista ja kiinteistöjen ylläpitomenoista.

Kulttuuripalvelukokonaisuudessa yksikkökustannukset, joissa ovat mukana myös avustukset, ylittivät talousarvion. Tämä yksikkökustannusten ylitys johtuu talousarviovaiheessa tehdystä laskentavirheestä, jolloin HAM-taidemuseon säätiöittämistä valmisteltiin ja HAMia koskevat kustannukset jäivät puuttumaan talousarvion 2023 yksikkökustannuslaskelmista. Mikäli HAM-taidemuseota koskevat kustannukset korjattaisiin talousarviolukuihin, yksikkökustannustavoite saavutettaisiin myös kulttuuripalvelujen osalta.

Kulttuuripalvelukokonaisuuden palveluista kaupunginmuseon yksikkökustannukset (ilman avustuksia) ylittivät hieinan talousarvion. Muiden kulttuuripalvelukokonaisuuden palveluiden yksikkökustannukset (ilman avustuksia) olivat talousarviota pienemmät.

Nuoriso- ja kirjastopalvelukokonaisuuksien yksikkökustannukset (avustusten kanssa ja ilman) toteutuivat talousarviota pienempinä.

2.2.1.22 4 10 02 Kulttuurin laitosavustukset

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-29 676	0	-29 676	-29 231	445	0
Toimintakate	-29 676	0	-29 676	-29 231	445	0
Tilikauden tulos	-29 676	0	-29 676	-29 231	445	0

Kulttuurin laitosavustuksilla tuetaan kulttuuri- ja muita vapaa-ajan palveluja tuottavia organisaatioita, jotka ovat pääosin Helsingin kaupungin tytär- ja muita osakkuusyhteisöjä. Tukimuotoina ovat laina-, toiminta- ja vuokra-avustus. Vuonna 2023 avustuksia myönnettiin yhteensä 29,2 miljoonaa euroa, ja ne jakautuivat seuraavalla tavalla: Helsingin teatterisäätiö sr 13,4 miljoonaa euroa, HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr 6,4 miljoonaa euroa, Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr 4,7 miljoonaa euroa, Suomen Kansallisooppera- ja balettisäätiö sr 3,7 miljoonaa euroa, Uuden musiikin orkesterin säätiö 0,9 miljoonaa euroa ja Suomen urheilumuseosäätiö 0,1 miljoonaa euroa. HAM säätiölle annettu avustus toteutui 0,4 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä, koska kaupungilta säätiölle siirtyneeseen omaisuuden liittyntä niin sanottu kompensatioavustus oli arvioitua pienempi.

2.2.1.23 4 10 03 Liikunnan laitosavustukset

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-16 109	0	-16 109	-15 893	215	0
Toimintakate	-16 109	0	-16 109	-15 893	215	0
Tilikauden tulos	-16 109	0	-16 109	-15 893	215	0

Liikunnan laitosavustuksilla tuetaan liikuntapalveluja tuottavia organisaatioita, jotka ovat pääosin Helsingin kaupungin tytär- ja muita osakkuusyhteisöjä. Tukimuotoina ovat laina-, toiminta- ja vuokra-avustus. Vuonna 2023 avustuksia myönnettiin yhteensä 15,9 miljoonaa euroa, ja ne jakautuivat seuraavalla tavalla: Stadion-säätiö sr 7,0 miljoonaa euroa, Urheiluhallit Oy 4,0 miljoonaa euroa, Vuosaaren Urheilutalo Oy 2,1 miljoonaa euroa, Jääkenttäsäätiö sr 1,3 miljoonaa euroa, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy 0,7 miljoonaa euroa, Urhea-säätiö sr 0,3 miljoonaa euroa, Helsinki Stadion Oy 0,2 miljoonaa euroa ja muut toimijat 0,2 miljoonaa euroa. Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle myönnetty avustus toteutui 0,2 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä laina-avustuksen pienennyttä lainan lyhennyserämuutoksen vuoksi.

2.2.2 Kunta-Helsingin tuloslaskelmanosan toteutuminen

2.2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1 000 euroa	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023	Toteuma % 2023	Ylitysoikeus 2023
Toimintatulot					
Myyntitulot	426 802	372 823	-53 978	87	
Maksutulot	93 241	130 082	36 841	140	
Tuet ja avustukset	27 899	51 055	23 156	183	
Vuokratulot	504 019	539 516	35 497	107	
Muut toimintatulot	141 327	91 311	-50 016	65	
	1 193 288	1 184 788	-8 500	99	
Valmistus omaan käyttöön	134 531	124 337	-10 194	92	
Toimintamenot					
Palkat	-940 798	-964 264	-23 466	102	-10 000
Henkilösivumeno	-248 339	-253 886	-5 547	102	-11 350
Palvelujen ostot	-922 637	-978 214	-55 577	106	-57 537
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 879	-168 041	4 838	97	
Avustukset	-249 571	-269 753	-20 182	108	-29 700
Vuokramenot	-215 539	-216 728	-1 189	101	-1 300
Muut toimintamenot	-66 575	-43 549	23 026	65	-5 600
	-2 816 338	-2 894 435	-78 097	103	-115 487
TOIMINTAKATE	-1 488 520	-1 585 310	-96 790	107	-115 487
Verotulot ja valtionosuudet					
Verotulot	1 960 000	2 038 330	78 330	104	
Valtionosuudet	186 000	200 210	14 210	108	
	2 146 000	2 238 541	92 541	104	
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	85 220	115 631	30 411	136	
Muut rahoitustulot	72 921	82 685	9 764	113	
Korkomenot	-27 809	-36 565	-8 756	131	-9 000
Muut rahoitusmenot	-1 512	-387	1 126	26	-11 850
	128 820	161 364	32 544	125	-20 850
VUOSIKATE	786 300	814 594	28 295	104	-136 337
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-362 624	-363 856	-1 232	100	
Arvonalentumiset		-1 007	-1 007	..	
	-362 624	-364 863	-2 239	101	
Satunnaiset erät					
Satunnaiset kulut		-12 983	-12 983	..	
		-12 983	-12 983	..	
TILIKAUDEN TULOS¹	423 676	436 748	13 073	103	-136 337
Poistoeron muutos	2 591	-414	-3 005	-16	
Varausten muutos		3 580			
Rahastojen lisäys		-10 014	-10 014	..	
Rahastojen vähennys		8 319	8 319	..	143
	2 591	1 471	-4 700	57	143
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ (-)	426 267	438 219	11 953	103	-136 194

2.2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

1 000 euroa	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023	Toteuma % 2023	Ylitysoikeus 2023
Toimintatulot					
Myyntitulot	220 880	152 362	-68 518	69	
Maksutulot	92 521	137 559	45 038	149	
Tuet ja avustukset	30 104	51 034	20 930	170	
Vuokratulot	944 137	972 986	28 849	103	
Muut toimintatulot	138 880	87 583	-51 297	63	
	1 426 522	1 401 525	-24 997	98	
Valmistus omaan käyttöön	13 110	11 407	-1 703	87	
Toimintamenot					
Palkat	-811 963	-828 580	-16 617	102	-10 000
Henkilösivumenot	-217 172	-220 451	-3 279	102	-11 350
Palvelujen ostot	-867 063	-929 317	-62 254	107	-57 537
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 350	-111 476	8 874	93	
Avustukset	-251 268	-279 456	-28 189	111	-29 700
Vuokramenot	-633 694	-632 413	1 281	100	-1 300
Muut toimintamenot	-64 411	-48 815	15 597	76	-5 600
	-2 965 920	-3 050 508	-84 588	103	-115 487
TOIMINTAKATE	-1 526 289	-1 637 576	-111 287	107	-115 487
Verotulot ja valtionosuudet					
Verotulot	1 960 000	2 038 330	78 330	104	
Valtionosuudet	186 000	200 210	14 210	108	
	2 146 000	2 238 541	92 541	104	
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	81 346	121 793	40 447	150	
Muut rahoitustulot	78 418	88 118	9 700	112	
Korkomenot	-24 500	-32 280	-7 780	132	-9 000
Muut rahoitusmenot	-1 500	-344	1 156	23	-11 850
	133 764	177 287	43 523	133	-20 850
VUOSIKATE	753 476	778 252	24 776	103	-136 337
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-325 668	-327 886	-2 218	101	
Arvonalentumiset		-1 007	-1 007	..	
	-325 668	-328 893	-3 225	101	
Satunnaiset erät					
Satunnaiset kulut		-12 983	-12 983	..	
TILIKAUDEN TULOS	427 807	436 376	8 568	102	-136 337
Poistoeron muutos		841	841	..	
Rahastojen vähennys		10	10	..	143
		850	850	..	143
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ (-)	427 807	437 226	9 419	102	-136 194

2.2.2.3 Tuloslaskelmaosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

7 TULOSLASKELMAOSA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	2 305 764	0	2 305 764	2 449 302	143 538	143
Menot	-26 000	0	-26 000	-45 607	-19 607	-20 850
Netto	2 279 764	0	2 279 764	2 403 695	123 931	-20 707

7 01 TOIMINNAN RAHOITUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	2 146 000	0	2 146 000	2 238 541	92 541	0
Netto	2 146 000	0	2 146 000	2 238 541	92 541	0

7 01 01 VEROTULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Kunnallisvero	1 140 000	0	1 140 000	1 191 881	51 881	0
Yhteisövero	520 000	0	520 000	539 208	19 208	0
Kiinteistövero	300 000	0	300 000	307 241	7 241	0
Tulot	1 960 000	0	1 960 000	2 038 330	78 330	0

Kunnallisveroa tilitettiin 1 192 miljoonaa euroa eli 52 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa, arvioitua paremmasta ansiotulokehityksestä johtuen. Sote-muutoksen seurauksena kunnallisveron tuotto pieneni 61 prosenttia vuodesta 2022. Vuoden 2023 verotilityksiin sisältyivät vielä sotepe-muutokseen liittyvät niin sanotut verohännät 222 miljoonaa euroa.

Tulorekisteriin tilitetty palkkasumma kasvoi koko maassa 4,6 prosenttia ja Helsingissä 4,8 verrattuna vuoteen 2022. Keskipalkat nousivat koko maassa noin 3,4 prosenttia ja Helsingissä 3,2 prosenttia.

Yhteisöveroa tilitettiin 539 miljoonaa euroa eli 19 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Sote-muutoksen seurauksena yhteisöveron tuotto pieneni 31 prosenttia vuodesta 2022. Koko maassa yhteisöjen ennakkoerojen tilitykset kasvoivat vain 2,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2022, ja tämä luku kuvaa yhteisöveron veropohjan kasvua.

7 01 03 VALTIONOSUUDET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml tasaukset	65 700	0	65 700	75 156	9 456	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	31 700	0	31 700	36 775	5 075	0
Verotulomenetyksen korvaus	88 600	0	88 600	88 279	-321	0
Yhteensä	186 000	0	186 000	200 210	14 210	0

Valtionosuuksia tilitettiin 200 miljoonaa euroa eli noin 14 miljoonaa euroa yli talousarvion. Valtionosuudet laskivat 177 miljoonaa euroa eli 47 prosenttia vuodesta 2022 sote-muutoksen seurauksena.

7 02 RAHOITUS- JA SIOITUSTOIMINTA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	159 764	0	159 764	209 911	50 147	0
Menot	-26 000	0	-26 000	-45 607	-19 607	-20 850
Netto	133 764	0	133 764	164 304	30 540	-20 850

7 02 01 KOROT, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot						
Asuntorakennustoiminnan tukemiseen myönnettyjen antolainojen korot	5 000	0	5 000	6 342	1 342	0
Muiden antolainojen korot	2 000	0	2 000	3 924	1 924	0
Rakennusaikaisen luoton korot	925	0	925	6 516	5 591	0
Muut korot	6 249	0	6 249	39 013	32 764	0
Helen Oy:n lainojen korot	16 372	0	16 372	16 373	1	0
Helsingin Satama Oy:n lainojen korot	5 880	0	5 880	5 880	0	0
HKL:n lainojen korot	2 903	0	2 903	1 740	-1 163	0
Helsingin seudun ympäristöpalvelu- kuntayhtymän lainojen korot	34 568	0	34 568	34 568	0	0
Kaupunkiliikenne Oy lainojen korot	7 449	0	7 449	7 436	-13	0
Tulot yhteensä	81 346	0	81 346	121 793	40 447	0
Menot						
Ottolainojen korot	-19 000	0	-19 000	-20 507	-1 507	0
Tilapäisluoton korot	-5 500	0	-5 500	-11 773	-6 273	-9 000
Menot yhteensä	-24 500	0	-24 500	-32 280	-7 780	-9 000
Netto	56 846	0	56 846	89 513	32 667	-9 000

Ottolainojen ja tilapäisluottojen korkokulut kasvoivat merkittävästi vuoteen 2022 nähden. Korkokulujen kasvun kompensoi kaupungin kassavaroistaan saamien korkotuottojen kasvu.

7 02 02 MUU RAHOITUS, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot						
Muut rahoitustulot	500	0	500	751	251	0
Osingot	69 270	0	69 270	78 782	9 512	0
HKL:n infratulo	0	0	0	0	0	0
Takauspalkkiot	170	0	170	180	10	0
Tulot yhteensä	69 940	0	69 940	79 712	9 772	0
Menot						
Muut rahoitusmenot	-1 500	0	-1 500	-13 327	-11 827	-11 850
Arvonlennukset	0	0	0	0	0	0
Menot yhteensä	-1 500	0	-1 500	-13 327	-11 827	-11 850
Netto	68 440	0	68 440	66 385	-2 055	-11 850

7 02 04 PERUSPÄÄOMIEN TUOTOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot						
HKL:n peruspääoman tuotto	3 377	0	3 377	3 377	0	0
HSL - peruspääoman tuotto	72	0	72	0	-72	0
HSY - peruspääoman tuotto	2 909	0	2 909	2 909	0	0
Palvelukeskuksen peruspääoman tuotto	80	0	80	80	0	0
Taloushallintopalvelun peruspääoman tuotto	56	0	56	56	0	0
Työterveys Helsingin peruspääoman tuotto	40	0	40	40	0	0
Staran peruspääoman tuotto	1 944	0	1 944	1 944	0	0
Tulot yhteensä	8 478	0	8 478	8 406	-72	0
Netto	8 478	0	8 478	8 406	-72	0

7 03 RAHASTOINTI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	10	10	143
Menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	10	10	143

7 03 06 KAMPPI-TÖÖLÖNLAHTIRAHASTO

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	10	10	0
Menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	10	10	0

7 03 09 LÄHIÖRAHASTO

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	0	0	143
Menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	0	143

7 05 POISTOEROT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	841	841	0
Netto	0	0	0	841	841	0

2.2.3 Kunta-Helsingin investointiosan toteutuminen

2.2.3.1 8 Investointiosa

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	73 250	0	73 250	67 517	-5 733	0
Menot	-815 318	0	-815 318	-810 298	5 020	-152 347
Netto	-742 068	0	-742 068	-742 781	-713	-152 347

Investointimenoihin ilman liikelaitoksia käytettiin 810,3 miljoonaa euroa. Investointimenoihin oli käytettävissä talousarviossa varatun 815,3 miljoonan euron ja kaupunginvaltuuston eri perusteilla myöntämien 152,3 miljoonan euron ylitysoikeuksien jälkeen yhteensä 967,7 miljoonaa euroa. Talousarviokohdittain eniten investoitiin Rakennukset -talousarviokohdassa, 289,2 miljoonaa euroa, Suuret liikennehankkeet -talousarviokohdassa, 144,2 miljoonaa euroa, Projektialueiden infrarakentaminen -talousarviokohdassa, 90,8 miljoonaa euroa sekä Kadut ja liikenneväylät -talousarviokohdassa, 91,9 miljoonaa euroa. Investointituloja ilman liikelaitoksia kertyi yhteensä 67,5 miljoonaa euroa.

2.2.3.2 8 01 Kiinteä omaisuus

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	4 250	0	4 250	1 153	-3 097	0
Menot	-32 200	-15 000	-47 200	-45 762	1 438	-432
Netto	-27 950	-15 000	-42 950	-44 609	-1 659	-432

8 01 50 KIINTEÄN OMAISUUDEN MYyntI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	4 250	0	4 250	1 153	-3 097	0

Vuonna 2023 kiinteää omaisuutta arvioitiin myytävän 85,0 miljoonalla eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin arvioitiin kirjattavan tasearvon mukaiset 4,3 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot 80,8 miljoonaa euroa arvioitiin kirjattavan tuloksi talousarviokohtaan 3 10 01 Kaupunkirakenne.

Kiinteän omaisuuden myyntitulojen toteuma oli 36,8 miljoonaa euroa, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjattiin 1,2 miljoonaa euroa. Arvioitu maanmyyntitulo ei toteutunut. Usea kiinteistökauppa siirtyi ajallisesti loppuvuonna eteenpäin. Kiinteistömarkkinoihin vaikutti rakentamisen suhdannetilanteen voimakas heikkeneminen. Rakentamishankkeiden etenemistä hidastivat kaavavalitukset.

Vuonna 2023 Helsingin kaupunki teki yhteensä 34 kiinteistökauppaa, joissa myytiin maata yhteensä noin 35,6 miljoonalla eurolla. Helsingin alueella kaupunki myi asuntotontteja 23 kaupalla (18,8 miljoonaa euroa, 16 819 kerrosneliometriä ja 1,5 hehtaaria) ja yritystontteja seitsemällä kaupalla (16,3 miljoonaa euroa, 16 119 kerrosneliometriä ja 0,6 hehtaaria). Lisäksi kaupunki myi ulkokunnista maata neljällä kaupalla (0,5 miljoonaa euroa, 164 kerrosneliometriä ja 45,8 hehtaaria). Edellä mainittujen kauppojen rakennusoikeus sisältää vain ensiluovutuksia; aiemmin vuokrattujen ja vuokralaiselle sittemmin myytyjen tonttien rakennusoikeus ei sisälly lukuihin. Osana kiinteistökauppoja myytyjen rakennusten kauppahintaosuus (apporttiluovutus) oli noin 4,3 miljoonaa euroa.

Seitsemän suurimman kaupan (20 prosenttia määrästä) yhteenlaskettu kauppahinta oli 27 miljoonaa euroa (77 prosenttia kokonaistuloista). Suurin yksittäinen kiinteistökauppa oli Kalasataman Redin toimistotontin kauppa (8,1 miljoonaa euroa). Toteutuneista kaupoista yksi perustui osto-option käyttämiseen (2,5 miljoonaa euroa). Yksi kauppa oli asuntotonttien lisäkauppahinta (3,5 miljoonaa euroa), joka perustui aiemmin luovutetulle tontille toteutetun asuntohankkeen myytyjen asuntojen kauppahintoihin (niin sanottu prosenttikaupat).

8 01 01 KIINTEISTÖJEN JA KIINTEISTÖJEN HALLINTAAN OIKEUTTAVIEN OSAKKEIDEN OSTOT JA LUNASTUKSET SEKÄ KAAVOITUS- JA TÄYDENNYSRAKENNUSKORVAUKSET, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-13 500	-16 000	-29 500	-29 926	-426	-432

Talousarviokohdalla kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostojen ja lunastusten sekä kaa-voituskorvausten (8 01 01) määrärahaa oli 13,5 miljoonaa euroa vuonna 2023 sisältäen myös maksettavaksi tulevat vuokratonttien täydennysrakentamiskorvaukset. Kaupunginvaltuuston myöntämän 0,4 miljoonan euron ylitysoikeu- den sekä 16 miljoonan euron määrärahan siirron jälkeen määrärahaa oli käytössä yhteensä 29,9 miljoonaa euroa.

Helsingin kaupunki teki 50 kauppaa, yhteensä noin 29,9 miljoonalla eurolla. Näistä vuokratonttien täydennysraken- tamiseen liittyviä vuokraoikeuden hankintojen osuus oli 19 kappaletta, yhteensä noin 12,1 miljoonaa euroa. Vuokraoi- keuksien hankinnat mahdollistavat yhteensä noin 69 000 kerrosneliömetrin rakennusoikeuden vuokraamisen, joka tuo kaupungille uutta maanvuokraa arviolta 1,5 miljoonaa euroa vuodessa, eli noin 13 prosentin tuoton investoinnille.

8 01 03 ESIRAKENTAMINEN, TÄYTTÖTYÖT, RAKENTAMISKELPOISEKSI SAATTAMINEN, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot yhteensä	-18 700	1 000	-17 700	-15 836	1 864	0

8 01 03 01 MUU ESIRAKENTAMINEN, ALUEIDEN KÄYTTÖÖNOTTO JA TONTTIEN RAKENTAMISEKSI SAATTAMINEN

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot yhteensä	-18 700	1 000	-17 700	-15 836	1 864	0

Määrärahaa oli talousarviossa varattu käytettäväksi 18,7 miljoonaa euroa. Määrärahasta siirrettiin 1,0 miljoonaa euroa käytettäväksi talousarviokohtaan 8 01 01, joten käytettävissä oli yhteensä 17,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 15,8 miljoonaa euroa (89,5 prosenttia).

Projektialueiden ulkopuolisten täydennysrakennusalueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua määrära- haa käytetään luomaan edellytyksiä erilaisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Vuosittain keskimäärin 40–70 asunto- ja toimitilatonttia sekä useita kaupungin palveluverkon kehittämiseen liittyvää tonttia saatetaan määrära- halla rakentamiskelpoiseksi. Määrärahalla toteutettavat toimenpiteet koskevat muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistamista, johtosiirtoja, rakennusten purkuja sekä muuta esirakentamista.

Vuonna 2023 määrärahalla toteutettiin edelliseltä vuodelta jatkuvia hankkeita sekä niitä hankkeita, joihin oli sitoudut- tu erilaisin sopimuksin. Lisäksi käynnistettiin uusia palveluverkon kehittämiseen ja täydennysrakentamiseen liittyviä esirakennushankkeita. Merkittävimmät kohteet olivat Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen, Marian sairaala- alueen ja Fallkullan kiilan esirakentaminen sekä Röykän sairaala-alueen pilaantuneen maan puhdistaminen.

2.2.3.3 8 02 Rakennukset

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-304 520	0	-304 520	-289 210	15 310	-60 000
Netto	-304 520	0	-304 520	-289 210	15 310	-60 000

Vuonna 2023 talonrakennushankkeille oli käytettävissä määrärahaa 364,5 miljoonaa euroa, joka sisälsi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 60,0 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 289,2 miljoonaa euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Vuonna 2023 valmistuneita vuokrahankkeita ovat Kalasataman kirjasto, lasten päiväkoti Pihlajan korvaavat tilat, Luonontiedelukio, Metsolan ala-asteen sekä Stadin ammattiopiston Myllypuron kampuksen uudet tilat sekä Arkadiankatu 24 kiinteistön lisätilat kouluille ja päiväkodeille.

Merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat vuokra- ja osakekohteet ovat Laakson yhteissairaala ja Stadin ammattiopiston Roihupellon kampuksen tilat.

Merkittävimmät suunnitteluvaiheessa olevat vuokra- ja osakekohteet ovat Apollon yhteiskoulun korvaavat tilat sekä Haagan ja Malmin perhekeskukset ja terveys- ja hyvinvointikeskukset.

8 02 01 UUDIS- JA LISÄRAKENNUSHANKKEET, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset	-1 000	-1 000	-2 000	-1 947	53	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	-131 060	1 400	-129 660	-111 291	18 369	-25 200
Kaupunkiympäristön toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	0	0	0	-4 377	-4 377	-7 000
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	-1 514	-200	-1 714	-1 613	101	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	-11 790	0	-11 790	-10 775	1 015	0
Muut uudisrakennushankkeet	0	-200	-200	-69	131	0
Menot yhteensä	-145 364	0	-145 364	-130 072	15 292	-32 200

Vuoden 2023 talousarviossa uudis- ja lisärakennushankkeille osoitettu määräraha oli 177,6 miljoonaa euroa, joka sisälsi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 32,2 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 130,1 miljoonaa euroa.

Talousarvion laatimisoikeuden mukaisesti investointihankkeiden toteutusedellytykset arvioitiin talousarvioprosessin yhteydessä ja käyttämättä jääväksi arvioidut määrärahat uudelleen ohjelmoitiin talousarvioon vuodelle 2024. Uudisrakennushankkeiden osalta määrärahaa uudelleen ohjelmoitiin vuodelle 2024 talousarvioon 26,5 miljoonaa euroa.

Talousarvioprosessin aikana uudelleenohjelmoidut hankkeet:

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määrärahat yhteensä 2023 miljoonaa euroa	Määrärahan uudelleen ohjelmointi vuodelle 2024 miljoonaa euroa
8020102	Pakilanpuiston allianssi	Korvaava uudisrakennus	20,0	4,5
8020102	Kottby lågstadieskola	Korvaava uudisrakennus	9,2	3,2
8020102	Päiväkoti Pasila pohjoinen	Uudisrakennus	2,1	1,0
8020102	Päiväkoti Pelimanni	Korvaava uudisrakennus	6,2	4,3
8020102	Päiväkoti Perhonen	Uudisrakennus	3,8	3,2
8020102	Päiväkoti Tunturi	Korvaava uudisrakennus	3,1	1,6
8020102	Päiväkoti Vanhainen	Korvaava uudisrakennus	11,2	0,8
8020102	Pasilan peruskoulu ja päiväkoti	Uudisrakennus	21,9	3,9
8020102	Vartiokylän ala-aste ja Päiväkoti Vartiokylä	Korvaava uudisrakennus	1,3	0,7
8020105	Hyvösen lastenkoti	Korvaava uudisrakennus	5,7	2,0
8020105	Lemmilän uusi lastenkoti	Uudisrakennus	1,3	1,3
Yhteensä (miljoonaa euroa):			85,7	26,5

Osa seuraavien hankkeiden investointimäärärahasta jäi käyttämättä:

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2023 miljoonaa euroa	Arvioitu käyttö 2023 miljoonaa euroa	Määräraha jää käyttämättä miljoonaa euroa
8020102	Helsingin kielilukio	Korvaava uudisrakennus	8,5	5,6	2,9
8020102	Kannelmäen peruskoulu ja päiväkoti (Kuninkaantammi)	Uudisrakennus	9,6	4,5	5,1
8020102	Puotilan ala-aste	Uudisrakennus	3,0	0,5	2,5
8020102	Päiväkoti Kaarelanraitti ja luokat 1–2	Uudisrakennus	6,0	3,0	3,0
8020102	Päiväkoti Longinoja	Korvaava uudisrakennus	6,2	5,6	0,6
8020102	Päiväkoti Vaapukka	Korvaava uudisrakennus	3,0	0,3	2,7
8020103	Hakaniemen kauppahallin maanalaisen huoltopiha	Uudisrakennus	7,0	4,0	3,0
8020102	Päiväkoti Nuotti	Korvaava uudisrakennus	8,2	7,0	1,2
Yhteensä (miljoonaa euroa):			51,5	30,5	21,0

Uudishankkeiden käyttämättä jäävä määräraha on vuoden 2022–2023 aikana valmistuneiden hankkeiden takuuajan varaus, jota vuonna 2023 ei ole tarvittu.

Vuonna 2023 valmistuneita uudisrakennushankkeita ovat Helsingin kielilukion korvaava uudisrakennus, Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennus, lastenpäiväkodit Honkasuo, Kaarelanraitti, Nuotti ja Sompasaari, Hakaniemen kauppahallin maanalainen huoltopiha ja Johanneksen tekojääkentän huoltorakennus.

Merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat uudisrakennushankkeet ovat Pasilan peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennus, Kottby lågstadieskolan korvaava uudisrakennus, Oulunkylän ala-asteen ja päiväkodin laajennushanke, Nihdin uusi lastenpäiväkoti ja korvaavat lastenpäiväkodit Pelimanni, Tunturi ja Kontulan uusi pelastusasema.

Vuonna 2023 jatkui uusien alueiden palvelurakennusten ja muiden hankkeiden suunnittelu muun muassa Kruunuvuorenrannan palvelukortteli, Kannelmäen peruskoulu (Runo40), Myllypuron terveys- ja hyvinvointikeskus, Malmin hautausmaan keskitetyt vainajatilat, lasten päiväkodit (korvaava) Jäkälä, Päiväpirtti, Rusetti-puisto, Tuuli ja (uusi päiväkot) Perhonen.

8 02 02 KORJAUSHANKKEET, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset	-1 000	0	-1 000	-685	315	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korjausrakennushankkeet	-87 390	11 500	-75 890	-76 961	-1 071	-23 500
Kaupunkiympäristön toimialan korjausrakennushankkeet	-7 640	-3 500	-11 140	-10 808	332	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan korjausrakennushankkeet	-1 079	-3 000	-4 079	-3 764	315	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan korjausrakennushankkeet	-680	-5 000	-5 680	-5 369	311	0
Muut korjausrakennushankkeet	-61 367	0	-61 367	-61 551	-184	-4 300
Menot yhteensä	-159 156	0	-159 156	-159 138	18	-27 800

Korjausrakentamishankkeisiin oli talousarviossa varattu 187,0 miljoonaa euroa, joka sisälsi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 27,8 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 159,1 miljoonaa euroa.

Talousarvion laatimisoikeuden mukaisesti investointihankkeiden toteutusedellytykset arvioitiin talousarvioprosessin yhteydessä ja käyttämättä jääväksi arvioidut määrärahat uudelleen ohjelmoitiin talousarvioon vuodelle 2024.

Talousarvioprosessin aikana uudelleenohjelmoidut hankkeet:

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määrärahat yhteensä 2023 miljoonaa euroa	Määrärahan uudelleen ohjelmointi vuodelle 2024 miljoonaa euroa
8020202	Ensi linja 1a	Perusparannus	4,3	2,2
8020202	Grundskolan Norsen Cygnaeus-enheten	Perusparannus	5,5	5,4
8020202	Gymnasiet Lärkan/Hoplaxskolan	Perusparannus	6,4	1,4
8020202	Hoplaxskolan/Lokkalantie 9	Perusparannus ja laajennus	13,1	6,0
8020202	Kallion ala-aste	Perusparannus	16,8	2,7
8020202	Kannelmäen peruskoulu	Perusparannus	1,9	2,4
8020202	Käpylän peruskoulu/Väinölänk.	Perusparannus	4,8	4,2
8020202	Käpylän peruskoulu/Väinölänk.	Perusparannus	15,2	4,4
8020202	Pihlajiston ala-aste ja päiväkot	Perusparannus	3,0	7,3
8020203	Karstulantie väestönsuoja	Perusparannus	3,0	6,0
8020206	Finlandia-talo	Perusparannus	50,4	5,7
Yhteensä (miljoonaa euroa):			124,3	47,6

Seuraavien hankkeiden laskutus oli ylittänyt määrärahan ja ylitys rahoitettiin uudisrakennushankkeilta siirtyvillä määrärahoilla:

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2023 miljoonaa euroa	Käyttö 2023 miljoonaa euroa	Määrärahan ylitys miljoonaa euroa
8020206	Työympäristön toiminnallinen muutos (Sturenkatu 12–14)	Perusparannus	1,3	3,7	2,5
8020202	Pohjois-Haagan ala-aste	Perusparannus ja laajennus	4,0	7,8	3,8
8020206	Finlandia-talo	Perusparannus	50,4	56,5	6,1
Yhteensä (miljoonaa euroa):			55,7	68,0	12,4

Korjausrakentamismäärärahan kohdentamattomien korjaustöiden 8,0 miljoonaa euroa ja uudisrakennushankkeilta siirtyvästä määrärahasta 7,0 miljoonaa euroa, yhteensä 15,0 miljoonaa euroa käytettiin välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä.

Kohdentamattomien hankkeiden rahankäyttö ja lukumäärä ovat pienempiä kuin edellisinä vuosina, koska vuokramalli-uudistuksen osana vuoden 2022 alusta muutettiin perus- ja vuosikorjaushankkeiden rahoitustapaa ja kyseisten hankkeiden rahoitus on siirretty osaksi käyttötalouden korjauksen- ja kunnossapidon budjettia. Samalla muuttui pienten toiminnallisten hankkeiden (alle 150 000 euroa) rahoitustapa. Kyseiset hankkeet toteutettiin käyttäjäpalveluna ja rahoitus siirtyi irtaimen omaisuuden puolelle Kasvatuksen ja koulutuksen sekä Sosiaali- ja terveystalouden toimialoille.

Kestävän kehityksen ja energiainvestointihankkeet käynnistettiin suunnitelman mukaisesti vuonna 2023, mutta osa hankkeiden toteutuksesta ja laskutuksesta siirtyi vuodelle 2024.

Vuonna 2023 valmistuneita korjaushankkeita ovat Pohjois-Haagan ala-asteen, Tahvonlahden ala-asteen ja Tehtaan- kadun ala-asteen perusparannukset.

Merkittävämpiä rakentamisvaiheessa olevia korjaushankkeita ovat Finlandiatalon, Käpylän koulun Väinölä rakennuksen, Kallion ala-asteen ja Taivallahden peruskoulun perusparannukset.

Suunnitteluvaiheessa on lukuisia hankkeita muun muassa Yrjönkadun uimahallin, Kontulan ala-asteen ja päiväkodin, Drumsö lågstadieskolan, Vuoniityn peruskoulun ja Munkkiniemen nuorisotalon perusparannukset.

2.2.3.4 8 03 Kadut ja liikenneväylät

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-85 800	700	-85 100	-91 940	-6 840	-6 998

Katu- ja liikenneväylähankkeisiin oli talousarviossa varattu 85,8 miljoonaa euroa ja ylitysoikeusmäärärahaa 6,998 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtyjen sitovien määräraha-kohtien välisten siirtojen jälkeen käytettävissä oli 92,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 91,9 miljoonaa euroa.

8 03 01 UUDISRAKENTAMINEN JA PERUSPARANTAMINEN SEKÄ MUUT INVESTOINNIT, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-84 900	-100	-85 000	-90 925	-5 925	-5 998

Talousarviokohdalle oli talousarviossa varattu määrärahaa yhteensä 91,0 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin täysimääräisesti.

8 03 01 01 UUDISRAKENTAMINEN

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Eteläinen suurpiiri	-2 200	970	-1 230	-2 629	-1 399	-1 400
Läntinen suurpiiri	-2 000	-80	-2 080	-2 671	-591	-600
Keskinen suurpiiri	-2 100	1 510	-590	-588	2	0
Pohjoinen suurpiiri	-2 400	-1 560	-3 960	-3 951	9	0
Koillinen suurpiiri	-3 600	-640	-4 240	-4 236	4	0
Kaakkoinen suurpiiri	-1 000	190	-810	-808	2	0
Itäinen suurpiiri	-2 900	3 200	300	-1 993	-2 293	-2 300
Östersundomin suurpiiri	-100	-140	-240	-538	-298	-300
Meluesteet	0	-100	-100	-99	1	0
Menot yhteensä	-16 300	3 350	-12 950	-17 511	-4 561	-4 600

Katujen uudisrakentamiseen oli talousarviossa varattu määrärahaa 16,3 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,6 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 17,6 miljoonaa euroa.

Uudisrakentamisen määräraha käytettiin asuntotuotannon edellyttämien katujen rakentamiseen suurpiirien alueella. Merkittävimpiä uudisrakentamiskohteita olivat Raide-Jokerin varren täydennysrakentamisalueet, Hiekkarannantie Tivallahdessa, Maatullinpuiston eteläosa Tapulikaupungissa, Larin Kyöstintien alue Oulunkylässä, Fallkullan kiilan alueet Tapaninkylässä, Työnjohtajankadun korttelit Herttoniemessä ja Kauppamyllyntien ympäristö Roihupellossa. Merkittävimpiä suunnittelukohteita olivat Marian kampusalue, Huopalahden-portti, Laakson sairaala-alue, Sahamyllynrinne Viikissä, Puotilan ostoskeskuksen ympäristö ja Meri-Rastilan länsiosa. Vanhan Porvoontien meluesteen toteutus viivästyi vuodelle 2024 henkilömuutoksista aiheutuneiden suunniteluviiveiden takia. Uudisrakentaminen sisältää myös tarvittavat katujen ulkovalaistus- ja liikennevaloinvestoinnit.

8 03 01 02 PERUSPARANTAMINEN JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Katujen peruskorjaukset	-13 700	-810	-14 510	-14 503	7	0
Siltojen peruskorjaukset	-8 100	2 560	-5 540	-6 937	-1 397	-1 398
Päällysteiden uusiminen	-5 000	-1 060	-6 060	-6 051	9	0
Joukkoliikenteen kehittäminen	-2 000	-1 060	-3 060	-3 056	4	0
Liikennejärjestelyt	-9 000	-330	-9 330	-9 328	2	0
Jalankulun ja pyöräilyn väylät	-23 500	-5 220	-28 720	-28 719	1	0
Menot yhteensä	-61 300	-5 920	-67 220	-68 594	-1 374	-1 398

Katujen perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin oli talousarviossa varattu määrärahaa 61,3 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,4 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 68,6 miljoonaa euroa.

Merkittävimpiä katujen peruskorjaushankkeita olivat vuonna 2020 käynnistynyt Suomenlinnan katujen peruskorjaus, Vaasanpuistikon ympäristön kadut, Maatullinkujan peruskorjaus Tapulikaupungissa sekä Havis Amandan altaan peruskorjaus.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen sekä muun telematiikan uusinta on osa katujen peruskorjausta. Määrärahalla saneerataan ulkovalaistusverkkoa ja liikennevaloja pääsääntöisesti osana yhteiskaivuja, kun sähkö- ja televerkostoja uudistetaan. Vanhojen purkauslamppujen poistumina markkinoilta vuonna 2027 edellyttää ledivalaisinsaneerauksen määrätietoista edistämistä, ja aiempaa saneeraustahtia on pitänyt yli kaksinkertaistaa siten, että koko vuosikymmen vaihdetaan vuosittain 8 000 vanhaa valaisinta ledeiksi. Uusia ledivalaisimia asennettiin vuonna 2023 yhteensä 8 120 kpl. Edellisten valonlähteiden lisäksi liikennevalojen hehku- ja matalajännitelamppuja korvattiin

lediyksiköillä 264 kpl ja vanhoja lediyksiköitä on uusittu energiatehokkaammilla lediyksiköillä 5 228 kpl. Hehkulampputekniikasta on luovuttu, poikkeuksena Lasten liikennekaupungin liikennevalot, jossa käytetään vielä hehkulamppuja.

Telematiikan peruskorjaus keskittyi vanhan kuparisen liikennevaloja palvelevan tietoliikenneverkon uusintaan valokuiduksi. Uutta valokuitua otettiin käyttöön 18 km.

Merkittävimpiä puistojen ulkovalaistuksen peruskorjaushankkeita olivat Tähtitornin vuoren ja Ullanpuistikon sekä Munkkivuoren puistoreittien ja Katajanokan katuvalaistuksen ulkovalaistuksen peruskorjaus.

Siltojen ja muiden taitorakenteiden (ranta- ja tukimuurit, laiturit, portaat, meluesteet) peruskorjausten määrärahaan sisältyvät peruskorjausten lisäksi myös heikon kunnon takia uusittavien taitorakenteiden investointikustannukset. Rajasaaren- ja Mannerheimintien siltojen uusimisurakat käynnistyivät vuosien 2022 ja 2023 vaihteessa. Rajasaaren uusi silta valmistui liikenteelle loppuvuodesta 2023, ja Mannerheimintien sillan uusiminen jatkuu vuoden 2024 aikana osana Mannerheimintien urakkaa. Itäväylän ja Viikintien liittymässä aloitettiin kahden sillan peruskorjaus. Urakkaan kuului myös Muurimestarintien ylittävä Talkootien sillan korjaus. Korjaustyöt ovat pääosin valmiita, mutta urakka valmistuu uusien laakerien pitkien toimitusaikojen takia keväällä 2024. Merkittävimpiä suunnittelukohteita olivat Kuloosaaren sillan uusimisen yleissuunnittelu sekä Crusellin sillan korjaussuunnittelu.

Uudelleenpäälylystyksessä kohdistettiin päälylystysohjelman perusteella eniten kuormitetuille pää- ja kokoojakaduille. Myös huonokuntoisten jalkakäytävien sekä jalankulun ja pyöräilyn väylien päälylysteitä uusittiin osana strategianmukaisen kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattamisen tavoitetta. Bitumin hinnannousun takia uudelleenpäälylystämiseen osoitettiin 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalla toteutettiin loppuun Ruskeasuon tulevaan raitiovaunuvarikkoon liittyvien katujärjestelyiden muutokset Nauvonttiellä, viimeisteltiin Rosina Heikelin aukion raitiotien kääntöpaikan urakka sekä tehtiin runkolinjojen pysäkkiparannuksia.

Liikennejärjestelyjen määrärahalla edistetään turvallisuutta erilaisiin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyin. Vuonna 2020 aloitettua automaattisten nopeusvalvontapisteiden asennusta kaduille jatkettiin, ja Raide-Jokerin liikennejärjestelyitä viimeisteltiin. Liikennejärjestelyhankkeina toteutettiin myös väliaikaisia keskustan kävelyn ja oleilun kehittämisen toimenpiteitä sekä käynnistettiin 15 pysäköintipaikan muuttaminen viherrakenteeksi kantakaupungin alueella. Tapaninvainontien ja Karhusuontien sekä Karhusuontien ja Pukinmäen-kaaren liittymien perusparantaminen siirtyy vuodelle 2024 suunnittelun resurssivajeitten takia.

Jalankulun ja pyöräilyn väylien suurimmat investoinnit kohdistuivat Mannerheimintien välillä Postikatu Runeberginkatu, Kansalaistori-Kaisaniemi pääradan alikulkukäytävän (Kaisantunneli), Itäbaanan jatkon –urakoihin sekä pyöräilyn ja jalankulun liikennejärjestelyihin läntisen ja itäisen kantakaupungin alueella. Lisäksi määrärahalla rakennettiin valmiiksi Katariina Saksilaisen katu. Merkittävimpiä suunnittelukohteita olivat Marian sairaalan allttava baana, Munkkiniemenbaanan yleissuunnittelun käynnistyminen, Pasilanbaana välillä Tilkanvierto – Ratsastie, Aleksis Kiven katu, Hämeentie (Kustaa Vaasan tie - Annalantie) ja Itäbaana välillä Virvatulentie – Gotlanninkatu. Mannerheimintien urakkahinta on suunnitteluvaiheen kustannusarviota korkeampi nostaa hankkeen vuosittaista määrärahatarvetta vuosina 2023–2025. Hämeentien peruskorjaus välillä Kustaa Vaasan tie Annalantie urakan aloitus viivästyi vuodelle 2024 henkilömuutoksista aiheutuneiden suunnitteluviiveiden takia.

8 03 01 03 MUUT INVESTOINNIT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Täytemaan vastaanottoapaikat	-750	-1 780	-2 530	-2 529	1	0
Lumen vastaanottoapaikat ja hiekkasiilot	-1 500	930	-570	-566	4	0
Yleiset käymälät	-450	240	-210	-209	1	0
Ranta-alueiden kunnostus	-4 600	3 080	-1 520	-1 516	4	0
Liityntäpysäköinnit	0	0	0	0	0	0
Menot yhteensä	-7 300	2 470	-4 830	-4 820	10	0

Muihin investointeihin oli talousarviossa osoitettu 7,3 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 4,8 miljoonaa euroa.

Täytömaan vastaanottoaikkojen määräraha käytettiin kaivumaiden hyödyntämishjelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottoaikkojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanottoaikkojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahalla järjestetään lumenvastaanottoiminnan kapasiteetti vastaamaan Helsingin kaduilta tulevaa lumen hävitystarvetta kaupungin toimivuuden turvaamiseksi talviaikana, varmistetaan tarvittava määrä lumen vastaanottoaikkoja sekä innovoidaan lumen lähivastaanottojärjestelyjä. Lisäksi kehitetään nykyisten hiekoitussepin varastosilojen ja suolavarastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa. Määrärahalla toteutettiin Herttoniemen teknisenhuollon alueen suunnittelua, Hernesaaren kuplaverhon hankinta roskaisuuden leviämisen ehkäisemiseksi, lumen sulatuslaitteiden testauksia, Viikin lumenvastaanottoalueen roskien keräysjärjestelmän hankinta, Kivikon lumenvastaanottoalueen koeprojektien hankinta sekä Herttoniemen hiekkasiilon pelastuskäytävän suunnittelu. Metsäläntien lumenvastaanottoaikkan perustamisen tarvittavien toimien aloittaminen viivästy henkilöresurssivajeiden takia.

Yleiset käymälät määrärahalla viimeisteltiin Ursininkallion city-wc. Kaivopuisto II:n toteutus siirtyi vuodelle 2024 henkilömuutoksista aiheutuneiden suunnitteluviiveiden takia.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalla toteutettiin Katajanokan laiturin vauriokorjaukset sekä käynnistettiin vaiheittainen Suomenlinnan maaportaiden ja rantarakenteiden ym. kunnostus. Vastaavia kohteita Suomenlinnassa korjataan jatkossa vuosittain siihen varatulla määrärahalla. Kauppatorin tulvasuojelun osalta tehtiin materiaalihankintoja Pelastuslaitoksen käyttöön. Kauppatorin tulvasuojelun kokonaisuuden toteuttaminen jatkuu vuodelle 2024. Määrärahalla suunniteltiin Kirkonkylänkosken padon purkaminen ja Jakomäen hiekkakuoppien rakentaminen yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa sekä jatkettiin hulevesien viivytysratkaisujen suunnittelua Mustapuron varrelle. Idän rantareitin välillä Reginankuja - Vanhakylä ja Makasiinirannan rantarakenteiden perusparannuksen suunnittelu käynnistyi, ja Vanhankaupungin Kuninkaansaaren peruskorjaussuunnitelma ja Pyörökivenpuisto tulvasuojelusuunnitelma valmistuivat.

8 03 03 YHTEISHANKKEET VÄYLÄVIRASTON KANSSA, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-900	800	-100	-1 014	-914	-1 000

Yhteishankkeisiin Väyläviraston kanssa oli talousarviossa varattu määrärahaa 0,9 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,0 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 1,0 miljoonaa euroa.

Kaupungin kustannusosuutta väyläviraston yhteishankkeissa koskeva määräraha sisältää valtion maanteihin liittyvät liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeet kaupungin alueella. Yhteishankkeiden toteutus on sidoksissa hankkeiden valtion osuuden rahoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa lukuun ottamatta niitä kaupungin maankäytön kehittämisestä aiheutuvia hankkeita, jotka kaupunki rahoittaa kokonaan. Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa edistävät kaupungin toimivuutta, asuntotuotantoa ja kaupungin liikennejärjestelmää strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Vuoden 2023 hankkeita olivat Lahdenväylän ylittävän Ilmasillan rakennussuunnittelu, Koivusaaren eritasoliittymän tie- ja katusuunnittelu, Turunväylän ja Huopalahdentien liittymän tiesuunnittelu sekä muita pienempiä yhteissuunnitteluhankkeita, joiden toteutus on mahdollista käynnistää taloussuunnitelmakaudella. Määrärahan ylitys johtui suunnitteluhankkeiden ennakoitua nopeammasta etenemisestä.

2.2.3.5 8 04 Puistot ja liikunta-alueet

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-31 400	-4 900	-36 300	-40 618	-4 318	-5 000

8 04 01 PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset	-16 800	-4 900	-21 700	-22 686	-986	-1 000
Liikuntapaikat ja ulkoilualueet	-14 600	0	-14 600	-17 931	-3 331	-4 000
Menot yhteensä	-31 400	-4 900	-36 300	-40 618	-4 318	-5 000

Puisto- ja liikunta-aluehankkeisiin oli talousarviossa varattu 31,4 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 5,0 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 41,3 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 40,6 miljoonaa euroa.

Talousarvio on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluluiden hanketarpeisiin perustuen. Liikunta-alueinvestoinneissa peruskorjaus- ja uusien investointikohteiden tarvemäärittelyn tekee liikunta-alueomaisuutta hallinnoiva ja ylläpitävä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Toimintaa kehitettiin yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa ja puistohankkeita muun muassa kilpailutettiin aiempaa enemmän. Vuoden 2023 kilpailutettavia puistohankkeita olivat Sibeliuksenpuisto, Kaisaniemenpuisto, Longinojanpuisto sekä leikkipuistot Vähätupa, Maasälppä, Filpus ja Maunula.

8 04 01 01 UUDET PUISTOT JA PUISTOJEN PERUSKORJAUS

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen oli talousarviossa varattu 16,8 miljoonaa euroa sisältäen luonnon-suojelualueet, joihin oli osoitettu 1,0 miljoonaa euroa. Lisäksi käytettävissä oli vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,0 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 22,7 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti.

Määrärahan ylitystarpeisiin vaikuttivat hankkeiden laajuusmuutokset, odotettua korkeammat kustannukset ja töiden ennakoitua nopeampi eteneminen. Ylitys katettiin sitovien talousarviokohtien käyttämättä jäävien määrärahojen välisinä siirtoina.

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy asuntotuotantokohteiden puistopalveluhankkeisiin, jotta asukkaiden palvelutaso saataisiin pidetyksi riittävänä ja tasapuolisena. Uudiskohteista kuntoporrasohjelman 2020–2030 mukaisten kohteiden toteuttamista jatketaan. Uusia kuntoportaita valmistui Iloäydenpuistoon, Alppikylänhuipulle sekä Vaskipellonpuistoon. Sigurd Frosteruksen puiston puistosuunnitelmasta tehdyn valituksen takia hanke ei ole käynnistynyt suunnitellusti. Hankkeelta vapautuvaa rahoitusta suunnattiin sekä leikkipuisto Sepän peruskorjaukseen Tehtaanpuistossa että Sibeliuksen puiston peruskorjaukseen. Muita puistojen uudis-rakennuskohteita olivat Orapihlajatie ja Paatsamatien alueen puistot Etelä-Haagassa, Suuntimopuisto Puistolassa, Kiertotähden viljelypalsta-alue Siltamäessä ja Lokkisaarenpuisto Vuosaaressa.

Merkittävimmät puistojen peruskorjaushankkeet olivat Kaisaniemenpuiston peruskorjauksen seuraava vaihe ja Sibeliuksenpuiston peruskorjauksen ensimmäinen vaihe, Haaganpuron alajuoksun kunnostaminen, Vaasanpuistikon peruskorjaus ja Tervapääskynpuisto Tapaninvainiossa. Peruskorjattavia leikkipuistoja olivat leikkipuisto Vähätupa Konalassa, leikkipuisto Rusthollari Puotilassa, Roihuvuoren aluepuisto, leikkipuisto Maunula, leikkipuisto Maasälppä Pihlajamäessä, leikkipuisto Iso-Antti Itäkeskuksessa sekä käynnistyneet leikkipuisto Seppä Punavuorella ja leikkipuisto Ruoholahti. Vuonna 2022 käynnistynyt Ruoholahdenpuiston leikkipaikan ja pelikentän peruskorjaus jatkui. Näistä leikkipuisto Vähätupa, leikkipuisto Maasälppä ja leikkipuisto Iso-Antti valmistuivat. Puistojen peruskorjauksen merkittävimmät suunnittelukohteet olivat Hesperian puisto ja Hakasalmen puisto, Strömberginpuisto ja Puropuistikko sekä leikkipuisto Sanna Pasilassa ja leikkipuisto Kimmo Käpylässä.

Merkittävimpiä puistojen ulkovalaistuksen peruskorjaushankkeita olivat Tähtitornin vuoren ja Ullanpuistikon sekä Munkkivuoren puistoreittien ulkovalaistuksen peruskorjaus.

Luonnonsuojelualueinvestoinnit kohdistuivat nykyisten luonnonsuojelualueiden käyttöpaineiden haittojen ehkäisemiseen kuten opasteisiin, luontopolkujen kunnostuksiin ja uusiin rakenteisiin. Investoinneilla mahdollistetaan myös luonnonhoidon toteuttamiseen liittyvien rakenteiden rakentaminen, kuten laiduntamisen vaatimia aitauksia sekä uusien luonnonsuojelualueiden palveluiden ja rajamerkkien toteuttamista. Määrärahaa luonnonsuojelualueinvestointeihin käytettiin noin 1,0 miljoonaa euroa.

Vuonna 2023 investoinneilla saatettiin loppuun Vanhankaupungin-Viikin alueen luontopalvelurakenteiden täydentäminen sekä Haltialanmetsän polkuverkosto ja opastus. Lisäksi toteutettiin Uutelan uusien luonnonsuojelualueiden opasteet ja tarvittavat rakenteet.

Merellisen Helsingin strategiaa edistävänä puistohankkeena oli Lauttasaaren rantareitin opastus. Liikuntapaikoista ja ulkoilualueista merellisen Helsingin strategiaa tukevia hankkeita olivat muun muassa laitureiden uusimiset. Merellisen Helsingin kohteet ja niiden rahoitus sijoittuvat osin myös muille talousarviokohdille. Muille talousarviokohdille sijoittuva merellisen Helsingin hanke oli Idän opastettua rantareittiä koskevat rakenteelliset korjaukset.

8 04 01 02 LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUALUEET

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin oli talousarviossa varattu 14,6 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,0 miljoonaa euroa, yhteensä 18,6 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 17,9 miljoonaa euroa.

Määrärahalla toteutettiin muun muassa vuonna 2022 käynnistynyt Johanneksenpuiston tekojäärata, jatkettiin Pirkkolan plotin ja Siltamäen kentän peruskorjauksia sekä Keskuspuiston opasteiden toteutusta. Lisäksi jatkettiin Ruskeasuon olympiaratsastuskentän sekä Rastilan leirintäalueen peruskorjauksia.

Tekonurmikenttiä peruskorjattiin Kontulassa, Kallahdessa, Käpylässä, Töölössä, Vuosaarella, Laajasuolla ja Jakomäessä. Ulkokuntosalien peruskorjauksia ja laajennuksia tehtiin Roihuvuoressa, Kannelmäessä, Herttoniemessä, Vesalassa ja Laajasalossa.

Paloheinän pulkkamäen lumetusjärjestelmän suunnittelua jatkettiin. Suunnitelmavalmius mahdollistaa toteutuksen alkamisen keväällä 2024.

Pienvenesatamien laituriolosuhteita kehitettiin. Kauppatorin rantamuurin törmäyspuiden peruskorjausrakka ja Pihlajasaaren sillan kannen peruskorjausrakka valmistuivat. Lisäksi uusittiin Laivalahden, Lohiapajalahden ja Vasikkaasaaren laituriponttonit.

Tärkeimpiä suunnitteluhankkeita olivat Mustikkamaan ja Herttoniemen liikuntapuistojen peruskorjaussuunnitelu. Näiden puistosuunnitelmat hyväksyttiin ja rakennussuunnittelua jatketaan vuonna 2024. Suunnitelmavalmius mahdollistaa Mustikkamaan liikuntapuiston uuden lähiliikuntapaikan rakentamisen ja Herttoniemen liikuntapuiston peruskorjauksen käynnistymisen vuonna 2024. Lisäksi aloitettiin Vuosaaren Heteniitynkentän tekojääradan suunnittelu ja Viikin kentän peruskorjaussuunnittelu. Pirkkolan urheilukentän peruskorjaussuunnittelua jatkettiin.

2.2.3.6 8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-68 278	0	-68 278	-57 367	10 911	-22 989
Netto	-68 278	0	-68 278	-57 367	10 911	-22 989

8 05 01 KESKUSHALLINTO

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Kaupunginkanslia	-2 832	0	-2 832	-2 001	831	-595
Keskitettyt tietotekniikkahankinnat	-20 292	0	-20 292	-13 271	7 021	-10 291
Menot yhteensä	-23 124	0	-23 124	-15 271	7 853	-10 886

Irtaimen omaisuuden perushankintaan oli talousarviossa varattu määrärahaa ylitysoikeuksineen yhteensä 34,0 miljoonaa euroa. Tästä 3,4 miljoonaa euroa oli varattu kanslian irtaimen omaisuuden hankintoihin ja 30,6 miljoonaa euroa kaupungin keskitettyjen tietotekniikkahankintojen irtaimen omaisuuden perushankintoihin. Määrärahaa käytettiin yhteensä 15,3 miljoonaa euroa.

Uusien isojen projektien, henkilöstöjohtamisen kokonaisuudistus, SAP S4 Hana, dokumentinhallinta, aloituksen siirtymisen ja kulujen jaksotusten takia ICT-investoinneista jäi käyttämättä 7 miljoonaa euroa sekä vuodelta 2022 siirtyneistä määrärahoista vuodelle 2023 myönnetty ylitysoikeus 10,3 miljoonaa euroa. Vuodelle 2024 siirrettiin vuoden 2023 käyttämättä jääneistä määrärahoista ICT-investointeihin 6,6 miljoonaa euroa ja kanslian irtaimen omaisuuden hankintoihin 0,6 miljoonaa euroa.

8 05 02 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tietotekniikkahankinnat	-18 141	0	-18 141	-17 228	913	-2 090
Muut hankinnat	-15 460	0	-15 460	-11 519	3 941	-4 114
Menot yhteensä	-33 601	0	-33 601	-28 747	4 854	-6 204

Toimialan investointimäärärahat olivat 33,6 miljoonaa euroa, jonka lisäksi toimialalla oli käytettävissä 6,2 miljoonaa euroa ylitysoikeuksia vuodelta 2022 siirtyneiden hankintojen rahoittamiseen. Määrärahoja käytettiin 28,7 miljoonaa euroa.

ICT-investointeihin käytettiin 17,2 miljoonaa euroa. Suurimmat ICT-laitehankintainvestoinnit olivat ict-laitteet ja verkot sekä digitalisaatioinvestoinnit uudisrakennus- ja perusparannuskohteisiin. Näiden lisäksi vuonna 2023 investoitiin ICT-kehityshankkeisiin, kuten tekoälypohjaiseen tiedonhallintaan TOPA:aan.

Osa ICT-investointien uudisrakennus- ja perusparannuskohteista oli myöhässä ja vastaavasti niihin kuuluvat esitystekniikan toimitukset olivat myös viivästyneet. Viivästyneiden hankintojen takia investointimäärärahoja on siirretty vuodelle 2024. Lisäksi uusi DigiHelsingin toimintaprosessin käyttöönotto on ollut hitaampaa kuin aluksi arvioitiin.

Toimialan muihin investointeihin käytettiin 11,5 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin lähinnä uudis- ja perusparannushankkeiden kalustamiseen. Lisäksi investointimäärärahoilla tehtiin täydennyshankintaa kouluille ja oppilaitoksille sekä päiväkodeille. Stadin ammattiopistossa investoitiin opetustilojen ajanmukaistamiseen sekä koneisiin ja laitteisiin. Stadin ammattiopiston vuoden 2023 suurin yksittäinen kohde oli Myllypuron uudisrakennuksen kalustaminen. Lisäksi kiinteistöihin kohdistuvia pieniä korjauksia kirjattiin investointeihin 0,6 miljoonalla eurolla.

8 05 03 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tietotekniikkahankinnat	-4 489	0	-4 489	-6 006	-1 517	-2 300
Muut hankinnat	-137	0	-137	-236	-99	-400
Menot yhteensä	-4 626	0	-4 626	-6 242	-1 616	-2 700

Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden perushankintaan oli käytettävissä yhteensä 7,3 miljoonaa euroa, joka koostui talousarvioon varatusta 4,6 miljoonasta eurosta ja vuonna 2022 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetystä 2,7 miljoonan euron ylitysoikeudesta. Määrärahaa käytettiin vuoden aikana 6,2 miljoonaa euroa, josta ICT-investointeihin 6,0 miljoonaa euroa ja muihin irtaimen omaisuuden hankintoihin 0,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 aikana päätökseen saatettiin Siilo-, Mylly- ja TilaBosti -projektit. Kaikki edellä mainitut projektit liittyvät tilavuokrauspalvelujen parantamiseen ja niiden yhteisarvo vuonna 2023 oli 1,4 miljoonaa euroa. Katu remonttien haittojen hallinnoimiseen liittyvän Haitaton-järjestelmän ensimmäinen versio otettiin käyttöön vuonna 2023 ja siihen käytettiin vuonna 2023 noin 0,8 miljoonaa euroa. Infraohjelmointityökalu katujen infra-hankkeiden projekti ohjelmointiin otettiin myös käyttöön vuoden 2023 aikana ja sen kustannukset vuonna 2023 olivat noin 0,5 miljoonaa euroa. Pysäköinninvalvonnan Pasi-järjestelmän jatkokehitys valmistui ja järjestelmä on käytössä. Asukaspysäköintitunnusten uuden verkkokaupan toteutustyöt saatiin valmiiksi vuoden 2023 aikana ja se otettiin käyttöön tammikuussa 2024. Pysäköinninvalvonnan järjestelmien yhteisarvo oli noin 0,4 miljoonaa euroa.

Toimialalla määriteltiin vuonna 2023 digitalisaation hyödyntämisen painopisteet, jotta toimiala saavuttaisi kaupunkistrategian mukaiset tavoitteensa ja varautuisi toiminta- ja sääntely-ympäristön muutoksiin vuonna 2024.

8 05 04 KULTTUURIN JA VAPAA-AJAN TOIMIALA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tietotekniikkahankinnat	-2 867	0	-2 867	-2 394	473	-1 458
Muut hankinnat	-4 060	0	-4 060	-4 713	-653	-1 741
Menot yhteensä	-6 927	0	-6 927	-7 107	-180	-3 199

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan irtaimen omaisuuden perushankintaan oli käytettävissä yhteensä 10,1 miljoonaa euroa, joka koostui talousarvioon varatusta 6,9 miljoonasta eurosta ja vuonna 2022 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetystä 3,2 miljoonan euron ylitysoikeuksista. Määrärahaa käytettiin vuoden aikana 7,1 miljoonaa euroa, josta ICT-investointeihin 2,4 miljoonaa euroa ja muihin irtaimen omaisuuden hankintoihin 4,7 miljoonaa euroa.

Suurimmat ICT-investoinnit kohdistuivat toimialan toiminnanmuutokseen liittyviin isoihin muutoshankkeisiin. Muis- ta investoinneista merkittävimpiä olivat liikuntapalvelujen kalusto- ja konehankinnat, Kalasataman ja Malminkartanon kirjastojen varustaminen, nuorisotalojen hankinnat, kaupungin museon, orkesterin ja kulttuurikeskusten hankinnat sekä taidehankinnat kaupungin omistamaan taidekokoelmaan (jota HAM-taidemuseosäätiö hallinnoi).

Vuodelle 2023 varatuista investointimäärärahoista 2,2 miljoonaa euroa siirrettiin vuoden 2024 investointiohjelmaan kyseisen vuoden talousarvion päälle, koska arvioitiin, ettei näitä hankkeita päästä toteuttamaan vuonna 2023.

2.2.3.7 8 06 Arvopaperit ja 8 07 Muu pääomatalous

8 06 ARVOPAPERIT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-20 420	0	-20 420	-40 461	-20 041	-25 206

8 06 01 HITAS-OSAKKEIDEN OSTAMINEN, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-1 000	0	-1 000	-827	173	0

Hitas-osakkeiden hankkimiseen on talousarviossa osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön 1,0 miljoonaa euroa. Hitas-osakkeita ostettiin vuonna 2023 yhteensä 3 kappaletta ja toteuma oli 0,83 miljoonaa euroa.

8 06 02 MUUT KOHTEET, KHN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-19 420	0	-19 420	-39 634	-20 214	-25 206

Talousarviossa muihin kohteisiin oli käytettävissä eri perusteilla myönnetty ylitysoikeudet huomioiden yhteensä 44,6 miljoonaa euroa.

Vuoden aikana jatkettiin osakassopimuksiin perustuneita osakkuusyhtiöiden pääomituksia, joita olivat muun muassa KOy Laakson yhteissairaalaan sekä Turun Tunnin Juna Oy:n ja Suomi-rata Oy:n suunnitteluhankkeiden rahoittamiseen liittyneet pääomittamiset.

Talousarviokohtaan kirjataan edellä mainittujen pääomitusten lisäksi myös apporttiomaisuutena luovutetun omaisuus luovutuksen käyvän arvon mukaisesti. Vuoden 2023 talousarviokohdalle kirjattuja merkittävimpiä apporttisiirtoja olivat edellisenä vuonna päätettyjen DigiHelsinki Oy:n perustamiseen liittynyt alkavan taseen apporttisiirto sekä Kustaankartanon palvelukeskuksen rakennusten A, B, C, K, L, M ja N apporttisiirto Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle. Lisäksi kesäkuussa päätetty Kivikon hiihtohallin apporttisiirto Helsingin Liikuntahallit Oy:lle toteutui ja kirjattiin tälle talousarviokohdalle.

Määrärahaa jäi käyttämättä talousarvion eräiden suunniteltujen pääomitusten siirtymisen seurauksena.

8 07 MUU PÄÄOMATALOUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	69 000	0	69 000	66 364	-2 636	0
Menot	-1 000	0	-1 000	-110	890	-143
Netto	68 000	0	68 000	66 254	-1 746	-143

8 07 50 VALTIONOSUJEDET JA -AVUSTUKSET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	8 400	0	8 400	23 434	15 034	0

Talousarviossa valtionosuuksiin ja -avustuksiin oli arvioitu toteutuvan 8,4 miljoonaa euroa. Avustusten toteuma ylitti talousarvion 15,0 miljoonalla. Tulojen ylitys johtui ennakoitua suurempina toteutuneista Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen (ARA) lähiöavustuksen ja infra-avustusten sekä Traficom:n kävelyn ja jalankulun edistämiseen myönnettyjen avustusten maksatuksista.

8 07 51 RAKENNUSTEN JA OSAKKEIDEN MYNTITULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	60 000	0	60 000	26 154	-33 846	0

Talousarviossa esitettiin myytävien rakennuksia ja osakehuoneistoja yhteensä noin 90,0 miljoonalla eurolla, josta muuhun pääomatalouteen arvioitiin kirjautuvan tasearvon mukaiset 60,0 miljoonaa euroa. Toteutuneiden myyntien ja apporttiluovutusten tasearvo oli yhteensä 26,2 miljoonaa euroa. Josta osakkeiden osuus oli noin 16,8 miljoonaa euroa, joka koostui muun muassa Palmia Oy ja Helsinki Region Marketing tasearvoista.

Vuonna 2023 rakennuksia ja osakehuoneistoja myytiin tai luovutettiin apporttiomaisuutena yhteensä noin 11,6 miljoonalla eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjattiin tasearvon mukaiset noin 9,4 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot yhteensä 2,2 miljoonaa euroa on kirjattu talousarviokohtaan kaupunkirakenne.

Isojen kiinteistökohteiden myynnit eivät toteutuneet vuoden 2023 aikana, ja tähän vaikutti merkittävästi kuluneen vuoden aikana muuttunut korko- ja suhdannetilanne. Tennispalatsin myyntiesitys kuitenkin hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.12.2023, ja kauppa toteutetaan alkuvuoden 2024 aikana. L3-makasiinin myynti- ja vuokrausperiaatteet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.3.2023. Sähkötalon ja Pohjoisesplanadi 19 sijaitsevan rakennuksen myyntiprosessit eivät tuottaneet hyväksyttävää tulosta ja kummankin kohteen myyminen aloitetaan uudelleen vuonna 2024.

8 07 52 MUUT PÄÄOMATULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	500	0	500	16 776	16 276	0

Muihin pääomatuloihin on kirjattu muun muassa DigiHelsinki Oy:lle apporttiomaisuutena luovutetun irtaimen omaisuuden tasearvo.

8 07 53 VÄESTÖNSUOJAKORVAUKSET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	100	0	100	0	-100	0

Väestönsuojakorvauksia ei peritty vuonna 2023.

8 07 01 LÄHIÖRAHASTOSTA RAHOITETTAVAT HANKKEET, KHN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	0	0	0	0	0	-143

8 07 02 KEHITTÄMISHANKKEET, KAUPUNGINKANSLIAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-1 000	0	-1 000	-110	890	0

Määrärahaa oli käytettävissä 1,0 miljoonaa euroa, josta käytettiin 0,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä, koska kehittämishankkeita käynnistyi ennakoitua vähemmän.

2.2.3.8 808 Projektialueiden infrarakentaminen, 809 Kaupunki uudistus ja 810 Suuret liikennehankkeet

8 08 PROJEKTIALUEIDEN INFRARAKENTAMINEN, KAUPUNGINHALLITUKSEN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-123 000	17 000	-106 000	-90 819	15 181	-14 200

Projektialueiden infrarakentamiseen oli talousarviossa varattu määrärahaa 123,0 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 14,2 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 120,2 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 90,8 miljoonaa euroa.

8 08 01 ESIRAKENTAMINEN

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Länsisatama	-11 400	0	-11 400	-7 250	4 150	0
Kalasadama	-8 400	-200	-8 600	-8 568	32	0
Kruunuvuorenranta	-8 300	0	-8 300	-4 644	3 656	0
Pasila	-3 800	0	-3 800	-344	3 456	0
Kuninkaankolmio	-1 500	3 100	1 600	-994	-2 594	-3 200
Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen	-900	-700	-1 600	-1 594	6	0
Malmi	-12 100	0	-12 100	-8 015	4 085	0
Menot yhteensä	-46 400	2 200	-44 200	-31 410	12 790	-3 200

Projektialueiden esirakentamiseen oli talousarviossa varattu 46,4 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 3,2 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 47,4 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 31,4 miljoonaa euroa.

Projektialueiden infrarakentamisen esirakentaminen -alakohtaan on yhdistetty kaikkien aluerakentamisprojektien (Länsisatama, Kalasadama, Kruunuvuodenranta, Kuninkaankolmio, Pasila, Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen, Malmi) esirakentamisen talousarviomäärärahat.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käytettäväksi, ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisataman esirakentamiseen oli käytettävissä 11,4 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 7,3 miljoonaa euroa. Määrärahalla jatkettiin alueen jatkorakentamisen edellyttämää esirakentamista, pudotustiivistys-, meritäyttö-, ruopaus- ja painopengertöitä pääosin Ahdinaltaan ja Melkinlaiturin alueilla sekä Hernesaaren itärannalla. Telakkarannassa jatkettiin kuivatelakka-altaan korjausrakkaa vuodelta 2022. Pilaantuneen maan puhdistus- ja tutkimustöitä tehtiin alueen katu- ja puistorakentamisurakoiden yhteydessä. Lisäksi laadittiin alueen jatkorakentamista palvelevia yleis- ja esirakentamissuunnitelmia, vesilupahakemuksia ja teetettiin pohjatutkimuksia ja mittaus- ja seurantatöitä. Mittaus- ja seurantatöissä pääpaino oli Atlantinsillan ja Ahdinaltaan ranta-alueiden siirtymien seuranta. Kaikkia Helsingin kaupungin rakentamisurakoita palveleva massojen välivarastointitoiminta ja pilaantuneiden maiden käsittely ja massojen käsittelyalueen rakentaminen projektialueella jatkui Hernesaareissa. Määrärahaa jäi käyttämättä pääosin seuraavista syistä; Saukonkanavan urakan pilaantuneiden maiden toteutuneet kustannukset olivat merkittävästi suunniteltua pienemmät. Atlantinsillan ja Ahdinaltaan siirtymien monitorointia päätettiin jatkaa ja mahdollinen lisäesirakentaminen siirtyy vuonna 2024 suunniteltavaksi ja toteutettavaksi. Jätkäsaaren Saukonlaiturin länsirannan eroosiosuojaukset siirtyivät vuonna 2024 toteutettavaksi ja aluerakentamisprojektin pohjatutkimuksiin varattuja määrärahoja ei voitu käyttää ennalta arvioitussa laajuudessa.

Kalasadaman esirakentamiseen oli käytettävissä 8,6 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti. Määrärahaa käytettiin Nihdin alueen esirakentamiseen, mikä mahdollistaa asuntorakentamisen jatkumisen. Määrärahalla tehtiin tulevien asunto- ja toimitilahankkeiden ja katujen esirakentamiseen liittyviä pohjatutkimuksia ja pilaantuneiden maiden selvityksiä muun muassa Hermanninrannan ja Hanasaaren alueilla. Suvilahden tapahtumakorttelin asemakaa-

va on valitusprosessissa, mikä siirtää Kaasutehtaankentän ja Kaasutehtaankadun esirakentamisen käynnistymistä eteenpäin vähintään syksyille 2024. Suvilahdessa käynnistettiin jäähdytysvesikanaalin purku-urakka, joka jatkuu vuodelle 2024. Tukutorinkujalla käynnistettiin paalulaattaurakka, joka myös jatkuu vuodelle 2024.

Kruunuvuorenrannan esirakentamiseen oli käytettävissä 8,3 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 4,6 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin Kruunuvuoren ja Koirasaarten esirakentamiseen. Stansvikinkallion sekä keskus- ja palvelukortteleiden esirakentamista ei ehditty aloittaa ennen urakan keskeyttämistä.

Pasilan esirakentamiseen oli käytettävissä 3,8 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,3 miljoonaa euroa. Projektialueella tehtiin tulevien asunto- ja toimitilahankkeiden esirakentamiseen liittyviä pohjatutkimuksia ja pilaantuneiden maiden selvityksiä. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästyminen takia alueen esirakentamistöiden määrä jäi lähes täysin toteutumatta. Ratapihakortteleissa jatkettiin pohjanvahvistusten rakentamista ja suunniteltiin yhteiskäyttötunnelin edellyttämiä muutoksia.

Kuninkaankolmion esirakentamiseen oli käytettävissä yhteensä 1,6 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 1,0 miljoonaa euroa. Määrärahalla toteutettiin Honkasuon vuonna 2022 alkanutta länsiosan kaava-alueen alueellista esirakentamista. Esirakentaminen saadaan päätökseen vuonna 2024 ylipenkereiden purkutöiden jälkeen. Honkasuolla vuodelle 2023 suunniteltu kaasuputken siirtotyö siirtyi vuodelle 2024. Siirron kustannusarvio on 1,0 miljoonaa euroa. Kuninkaantammen alueella olevan kerrostalon ja rivitalon purkutöet käynnistyivät vuoden 2023 lopussa, ja työstä aiheutuvat kustannukset siirtyivät vuodelle 2024.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen esirakentamiseen oli käytettävissä 1,6 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti. Määrärahalla toteutettiin uusien projektialueiden hankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Läntisen bulevardikaupungin rakentamisen vuoksi tehtävien sähköverkkojärjestelyjen suunnittelukustannuksia korvattiin 1,2 miljoonaa euroa. Lisäksi määrärahalla tehtiin suunnittelua, erilaisia selvityksiä ja tutkimuksia sekä Koirasaaren että Läntisen bulevardikaupungin alueella. Määräraha ylittyi, koska Läntisen bulevardikaupungin sähköverkkojärjestelyihin liittyvät korvattavat suunnittelukustannukset olivat arvioitua suuremmat.

Malmin esirakentamiseen oli käytettävissä 12,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 8,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 alkanut maakaasun runkoputken siirtotyö ja uuden rakentamislogistiikkaa ja tapahtumakäyttöä palvelevan ajoyhteyden rakentaminen valmistui. Määrärahalla edistettiin maamassojen kierrätyskentän suunnittelua ja rakentamista sekä esirakentamisen koerakenteiden toteutusta. Lisäksi suunniteltiin ja toteutettiin erilaisia väliaikaiskäyttöä palvelevia toimintoja, laadittiin koko alueen rakentamista palvelevia suunnitelmia ja pohjatutkimuksia sekä tehtiin seurantaa alueen vedenlaadusta. Malmin tilapäisen lumenvastaanottoa paikan poikkeamispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen, ja toteutus siirtyi 1–2 vuodella eteenpäin. Tilapäisen lumenvastaanottoa paikan rakentamisen viivästyminen estää nykyisen lumenvastaanottoa paikan käytöstä poistamisen ja alueellisen esirakentamisen käynnistymisen.

8 08 02 KADUT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Kamppi-Töölönlahti	-400	0	-400	-10	390	-300
Länsisatama	-25 500	5 200	-20 300	-20 663	-363	-3 500
Kalasadama	-4 500	-3 600	-8 100	-8 085	15	0
Kruunuvuorenranta	-14 600	11 800	-2 800	-5 097	-2 297	-6 000
Pasila	-17 500	4 500	-13 000	-11 999	1 001	0
Kuninkaankolmio	-2 100	-100	-2 200	-2 184	16	0
Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen	-1 700	0	-1 700	-84	1 616	0
Malmi	-2 500	0	-2 500	-1 049	1 451	-1 200
Menot yhteensä	-68 800	17 800	-51 000	-49 169	1 831	-11 000

Kamppi-Töölönlahden, Länsisataman, Kalasadaman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden katuihin oli talousarviossa varattu 68,8 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 myönnettyt ylitysoikeudet ja vuoden aikana hyväksytyt sitovien talousarviokohtien väliset siirrot huomioiden käytettävissä oli 62,0 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 49,2 miljoonaa euroa.

Kamppi-Töölönlahden katuihin oli käytettävissä 0,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,01 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin suunnitteluun ja valmisteluun koskien muun muassa Töölönlahden tulvasuojelun hanketta. Määrärahaa jäi käyttämättä suunnitteluhankkeiden siirtymisen vuoksi. Merkittävin poikkeama oli Karamzininrannan katu- ja rakennussuunnittelun siirtyminen. Kamppi-Töölönlahti projektialueen talousarviokohdat päätetään vuoden 2023 loppuun. Alueen hankkeet siirtyvät muille talousarviokohdille.

Länsisataman katuihin oli käytettävissä 23,8 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 20,7 miljoonaa euroa. Länsisataman projektialueeseen sisältyvät Ruoholahden, Telakkarannan ja Jätkäsaaren alueen katualueet. Vuonna 2023 katujen rakentamisessa pääpainopisteet olivat Melkin- ja Saukonlaiturin alueilla sekä Telakkarannassa. Liikenneturvallisuutta lisäävä kevyenliikenteen sillan urakka Länsisatamankadun yli rakennettiin valmiiksi. Saukonlaiturin alueella toteutettiin rantarakenteita ja jatkettiin Saukonkanavan rakentamista vuonna 2022 alkaneella urakkaosuudella. Saukonkanavan ja Saukonlaiturin urakka jatkuu vuonna 2024. Melkinlaiturin alueella rakennettiin valmiiksi vuonna 2022 käynnistynyt I-urakkavaihe ja käynnistettiin urakan II-vaihe. Tahitinkadun korttelin kaduilla alkoi raitiotien kääntölenkin rakentaminen. Hyväntoivonpuiston pohjoisosassa käynnistyi katujen päätyosien porttien toteutus. Porttialueiden viimeistelyt tehdään vuonna 2024. Telakkarannassa käynnistettiin valmistuvien asuntokortteleiden edustan ranta-alueen rantamuurien ja katujen rakentaminen sekä viimeistelyn urakkakokonaisuus, jossa kunnostetaan myös satamanosturit. Urakka jatkuu vuonna 2024. Tanssintalon viereinen Tallberginkadun muutosurakka valmistui samanaikaisesti talohankkeen kanssa. Katujen viimeistelyjä toteutettiin asuntotuotantokohteiden mahdollistamassa laajuudessa. Lisäksi toteutettiin väliaikaisia kulkuyhteyksiä keskeneräisillä alueilla ja laadittiin suunnitelmia palvelemaan jatkorakentamista ja käynnissä olevia työmaita. Määrärahaa jäi käyttämättä pääosin seuraavista syistä: Telakkarannan rantamuurien korjausurakan rantarakentaminen jouduttiin keskeyttämään ja suunnitelmia muuttamaan urakassa selvinneiden lähtötietopoikkeamien vuoksi ja hakemaan vesilupaa rakentamisen jatkamiselle. Melkinlaiturin katurakennusurakan II voittanut tarjous oli edullisempi kuin budjetoitu. Yleisten alueiden suunnittelua ei voitu aloittaa Keskuskorttelia ympäröivillä katualueilla korttelin suunnittelukilpailun aikataulujen viivästymisen vuoksi. Madeiranaukion taideteoksen valmistus siirtyi vuodelle 2024 suunnitelmien päivityksen vuoksi. Lisäksi pintarakenneurakkaa ei saatu kaikilta osin valmiiksi ja kulut siirtyivät osin vuodelle 2024.

Kalasadaman katuihin oli käytettävissä 8,1 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti. Kalasadaman projektialueen katujen määrärahaan sisältyi Nihdin eteläosan katujen rakentamista, mikä jatkuu vuonna 2024. Laaja pintarakenneurakka valmistui. Siihen kuului katujen viimeistelyä (mm, kiveykset, asfaltoinnit, kalusteet, varusteet, istutukset, kastelujärjestelmät, katupuut) muun muassa Sompasaassa, Verkkosaassa, Työpajanpihalla ja Tukutorinkujalla. Pintarakenneurakassa rakennettiin lisätyönä myös uusi jalankulun ja pyöräliikenteen silta Verkkosaarenkanavan yli. Pintarakenneurakka oli ennustettua kalliimpi ja sitä oli tarpeellista myös laajentaa työn aikana. Lisäksi parannettiin Työpajankadun risteysalueiden liikenneturvallisuutta. Suvilahden tapahtumakorttelissa sijaitsevan uuden Kaasutehtaankadun ja Koksikadun muutosten suunnittelu valmistui, mutta toteutus viivästyi asemakaavasta tehdyn valituksen takia. Hermanninrannan asemakaava-alueen katuja suunniteltiin ja suunnittelu jatkuu edelleen vuonna 2024. Lisäksi määrärahalta suunniteltiin ja toteutettiin väliaikaisia kulkuyhteyksiä ja muuta logistiikkatoimintaa keskeneräisillä alueilla kuten Nihdissä ja Verkkosaaren pohjoisosassa.

Kruunuvuorenrannan katuihin oli käytettävissä talousarviomuutosten jälkeen 8,8 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 5,1 miljoonaa euroa. Kruunuvuorenrannan projektialueen määrärahaan sisältyvät Kruunuvuorenrannan kadut sekä Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän yhteyteen liittyvät kadut. Koirasaaren katujen urakka alkoi syksyllä 2023. Laajasalontien katu-urakassa oli lisätöitä. Stansvikinkallion reunustan katujen urakka keskeytettiin loppu syksystä noron vuoksi. Joulukuussa hallinto-oikeus määräsi Stansvikinkallion kadut toimeenpanokieltoon.

Herttoniemessä Linnanrakentajantien pohjoisosan sekä Itäväylän ylittävän sillan rakentamisen aloittaminen siirtyi vuodelta 2023 vuodelle 2024. Linnanrakentajantien eteläosan sekä siihen liittyvien katujen Abraham Wetterin tien ja Johan Sederholmin tien suunnittelu on keskeytetty poliittisista syistä ennen katusuunnitelmien päätöksentekoa. Pääkadun moottoriajoneuvoliikenteen (joukkoliikenne ja muu pääkatuliikenne) toimivuuden varmistamiseksi esitettyjen ajokaistajärjestelyiden hyväksyttävyyden on päättäjien taholta kyseenalaistettu HNH-tavoitteiden vuoksi. Kyseisen osuuden jatkosuunnittelu odottaa muun muassa katutilan mitoitusohjeiden päivittämistä.

Pasilan katuihin oli käytettävissä 13,0 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 12,0 miljoonaa euroa. Projektialueella jatkettiin Veturitien ja Ratapihakortteleiden pohjoisten katuosien rakennustöitä. Veturitien keskiosan urakka valmistui. Pohjoisessa Postipuistossa valmistui ensimmäinen laaja viimeistelytyöurakka ja Metsäläntien urakkaa jatkettiin. Eteläisen Postipuiston katu- ja kunnallisteknistä suunnittelua jatkettiin. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästymisen takia alueen katu- ja kunnallistekninen rakentaminen jäi lähes täysin toteuttamatta. Veturitorin urakka aloitettiin.

Kuninkaankolmion katuihin oli käytettävissä 2,2 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti. Määrärahalta toteutettiin Kuninkaantammen ja Honkasuon katuja. Leirikujan ja Haapaperhosentien, viimeistelytyöt saatettiin loppuun. Lisäksi Perhosenkierron katuja viimeisteltiin valmistuneiden kiinteistöjen sekä päiväkodin kohdalta. Myös Kuninkaantammen koulun ympärillä rakennettiin Karminikuja valmiiksi sekä koulun huoltotie rakennettiin. Lisäksi Vesimittarinkujan ensimmäinen toteutusvaihe valmistui. Honkasuolla olevat Hopeatpläntien ja Nopsasiivientien rakentaminen viivästyi vuodelle 2024, koska painopenkereiden purku siirtyi vuodelle 2024.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen oli käytettävissä 1,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,1 miljoonaa euroa. Määrärahalla käynnistettiin Koivusaaren katusuunnittelu.

Malmin katuihin oli käytettävissä 3,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 1,0 miljoonaa euroa. Määrärahalla suunniteltiin katuja Nallenrinteen, Lentoasemankortteleiden ja Lahdenväylän eritasoliittymän kaava-alueilla asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Katurakentamisen valmistelu käynnistettiin Nallenrinteen ja Lentoasemakorttelin kaava-alueella. Lisäksi toteutettiin tarpeen mukaan erilaisia väliaikaisia reittiytteiksi ja niiden valaistusta.

8 08 03 PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Länsisatama	-1 500	-300	-1 800	-1 787	13	0
Kalasadama	-1 400	-600	-2 000	-1 925	75	0
Kruunuvuorenranta	-1 600	0	-1 600	-1 459	141	0
Pasila	-100	0	-100	-70	30	0
Kuninkaankolmio	-2 500	-2 100	-4 600	-4 567	33	0
Malmi	-700	0	-700	-432	268	0
Menot yhteensä	-7 800	-3 000	-10 800	-10 240	560	0

Kamppi-Töölönlahden puistoihin, Länsisataman, Kalasadaman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin oli talousarviossa varattu yhteensä 7,8 miljoonaa euroa. Vuoden aikana hyväksytyt sitovien talousarviokohtien väliset siirrot huomioiden käytettävissä oli 10,8 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 10,2 miljoonaa euroa.

Länsisataman puistoihin ja liikunta-alueisiin oli käytettävissä 1,8 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti. Määrärahalla jatkettiin Hyväntoivonpuiston eteläosan toteutusta ja suunniteltiin Naurunpuistoa. Määrärahaa käytettiin ennustettua enemmän Hyväntoivonpuiston muutossuunnittelusta ja puiston urakoiden lisä- ja muutostöistä johtuen.

Kalasadaman puistoihin ja liikunta-alueisiin oli käytettävissä 2,0 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 1,9 miljoonaa euroa. Määrärahalla toteutettiin vuonna 2023 Kalasadamanpuiston rakentamaton osa ja jatkettiin Loviseholminpuiston rakentamista, jonka viimeistely jäi vuodelle 2024. Määrärahaa käytettiin ennustettua enemmän pääosin puistourakoiden lisä- ja muutostöitten takia.

Kruunuvuorenrannan puistoihin ja liikunta-alueisiin oli käytettävissä 1,6 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 1,5 miljoonaa euroa. Määrärahalla rakennettiin Kruunuvuorenrannan liikuntapuiston keskiosa ja Saaristofregatinpuiston eteläosa valmiiksi. Suunnittelu on käynnissä Kruunuvuoren viheralueella sekä Haakoninlahdenpuiston eteläosassa. Stansvikin uimarannan suunnitelmat valmistuivat.

Pasilan puistoihin ja liikunta-alueisiin oli käytettävissä 0,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,07 miljoonaa euroa. Määrärahalla jatkettiin Pohjoisen Postipuiston, Eteläisen Postipuiston ja Ratapihakortteleiden puistoalueiden suunnittelua.

Kuninkaankolmion puistoihin ja liikunta-alueisiin oli käytettävissä 4,6 miljoonaa euroa, joka käytettiin täysimääräisesti. Määrärahalla jatkettiin Kuninkaantammen ja Honkasuon puistojen rakentamista. Honkasuolla rakennettiin Perhosniityn puistoaluetta. Puistosta jäi pelikentän rakentaminen vuodelle 2024 jolloin puisto valmistuu. Kuninkaantammen Ellen Thesleffin puiston rakentaminen käynnistyi ja jatkuu vuonna 2024. Tavoitteena on saattaa puistossa sijaitsevan Palettilammen ja sen uimapaikan rakentaminen käyttöönottoon vuonna 2024. Osa puiston länsireunasta jää odottamaan viereisten kerrostalotonttien rakentamista.

Malmin puistoihin ja liikunta-alueisiin oli käytettävissä 0,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,4 miljoonaa euroa. Määrärahalla toteutettiin Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden puistoalueita siltä osin kuin maakaasun runkoputken siirron maisemointityöt edellyttivät. Lisäksi alueelle toteutettiin väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevaa ympäristön viihtyisyyden parantamista, myös myöhemmin rakennettaville alueille. Toteutuneita hankkeita oli muun muassa Nallenrinteen puiston liito-oravayhteysilta sekä Malminkentän väliaikaiskäytön frisbeegolfrata ja väliaikaiskäytön valaistus.

8 09 KAUPUNKIUUDISTUS, KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-9 100	0	-9 100	-9 794	-694	-2 079

Kaupunkiudistusalueiden yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen oli talousarviossa varattu 9,1 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 2,1 miljoonaa euroa, yhteensä 11,2 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 9,8 miljoonaa euroa.

8 09 01 MALMINKARTANO-KANNELMÄKI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Esirakentaminen	-1 200	-100	-1 300	-1 353	-53	-100
Kadut	-1 600	-400	-2 000	-2 644	-644	-694
Puistot ja liikunta-alueet	0	-250	-250	-226	24	0
Menot yhteensä	-2 800	-750	-3 550	-4 223	-673	-794

Malminkartano-Kannelmäki yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen oli talousarviossa varattu 2,8 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 0,8 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 4,3 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 4,2 miljoonaa euroa.

Malminkartano – Kannelmäen kaupunkiudistusalueella toteutettiin vuonna 2023 edellisvuodelta siirtyneitä Kannelmäen asemanympäristön sekä Malminkartanon aseman eteläpuolen ympäristön parantamistoimenpiteitä. Toimenpiteillä kohennettiin ja selkeytettiin alueiden yleisilmettä ja toiminnallisuutta sekä parannettiin asemien palvelutasoa.

Pihkatien kaava-alueen katujen ja puistojen suunnittelu jatkui. Kaavan toteuttamisen edellytyksenä ollut Naapuripelontien kaasujohdonsiirto toteutettiin.

Pelimannintien ympäristössä käynnistyivät alueen täydennysrakentamiseen ja uuden päiväkotirakennuksen toteuttamiseen liittyvät katutyöt, jotka jatkuvat tulevina vuosina alueen kiinteistöjen rakentamisen aikataulussa. Lisäksi Juusteenintie peruskorjattiin.

8 09 02 MALMI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Esirakentaminen	-400	500	100	0	-100	-150
Kadut	-1 800	900	-900	-1 516	-616	-700
Puistot ja liikunta-alueet	-1 200	-900	-2 100	-1 705	395	-354
Menot yhteensä	-3 400	500	-2 900	-3 221	-321	-1 204

Malmin yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen oli talousarviossa varattu 3,4 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,2 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 4,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 3,2 miljoonaa euroa.

Malmin kaupunkiudistusalueella peruskorjattiin Askartien aluetta ja rakennettiin Vanhaa Helsingintien aluetta. Ylä-Malmin torin peruskorjauksen suunnittelu käynnistyi. Lisäksi aloitettiin Pikitehtaan kortteleiden katualueiden katusuunnittelu.

Ala-Malmin liikuntapuiston liikuntapaikkoja peruskorjattiin, ja Longinojanpuiston rakentamista jatkettiin. Alueen yhteensovittustarpeiden vuoksi leikkipuisto Filpuksen aloitus viivästyi ja toteutus on pääosin vuoden 2024 aikana.

8 09 03 MELLUNKYLÄ

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Esirakentaminen	-400	0	-400	-218	182	0
Kadut	-600	-850	-1 450	-1 507	-57	-81
Puistot ja liikunta-alueet	-1 900	1 100	-800	-626	174	0
Menot yhteensä	-2 900	250	-2 650	-2 351	299	-81

Mellunkylän yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen oli talousarviossa varattu 2,9 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 0,08 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 2,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 2,4 miljoonaa euroa.

Mellunkylän kaupunki uudistusalueella jatkettiin Länsimäentien suunnittelua. Suunnitelma sisältää Vantaan ratikan Helsingin osuuden, metroaseman yhteyteen sijoittuvan päätepysäkin sekä alueen yhteyksien parantamisen. Kontulan pelastusaseman yhteyteen rakennettiin uusi katu ja parannettiin nykyisten katujen liikennejärjestelyjä.

Leikkipuisto Mellunmäen peruskorjaus valmistui puistoalueiden osalta. Kivikon liikuntapuiston lähiliikuntapaikan toteutus siirtyi suunnitelmien revisiointitarpeesta johtuen vuodelle 2024.

8 10 SUURET LIIKENNEHANKKEET, KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-139 600	2 200	-137 400	-144 217	-6 817	-15 300

Suurten liikennehankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen oli talousarviossa varattu 139,6 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 myönnettyt ylitysoikeudet ja aiemmat sitovien talousarviokohtien väliset siirrot huomioiden käytettävissä oli yhteensä 152,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 144,2 miljoonaa euroa.

8 10 01 KRUUNUSILLAT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Perushanke	-28 000	700	-27 300	-27 504	-204	-1 700
Liittyvä esirakentaminen	-16 600	4 200	-12 400	-17 866	-5 466	-6 500
Liittyvät kadut ja liikenneväylät	-31 000	2 600	-28 400	-30 517	-2 117	-7 100
Menot yhteensä	-75 600	7 500	-68 100	-75 887	-7 787	-15 300

Kruunusillat -hankekokonaisuudelle oli talousarviossa varattu 75,6 miljoonaa euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 15,3 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 83,4 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 75,9 miljoonaa euroa.

8 10 01 01 PERUSHANKE

Kruunusillat -määrärahaalla toteutetaan uusi raitiotie- sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteys Laajasalosta Hakaniemeen Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy joukkoliikenteen kustannusosuudella. Kruunusillat -hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2016 ja enimmäishinnan korotus 25.8.2021. Hanke on jaettu kahteen osaprojektiin. Molempien osaprojektien rakentaminen alkoi vuonna 2021, ja yhteyden avaaminen liikenteelle on mahdollista vuonna 2027. Vuonna 2023 rakennettiin muun muassa rataa Hakaniemenrantaan ja Haakoninlahteen, jatkettiin Kruunuvuorensillan ja Finconsillan rakentamista, sekä aloitettiin Merihaansillan rakentaminen. Määrärahaa käytettiin 27,5 miljoonaa euroa.

8 10 02 02 LIITTYVÄ ESIRAKENTAMINEN

Hakaniemen alueella tehtiin tarvittavia johtosiirtoja, ruoppauksia ja täyttöjä sekä rantamuurirakenteita, jotka mahdollistavat uuden Hakaniemen sillan rakentamisen. Tämän lisäksi tehtiin esirakentamistöitä Nihdin alueella. Määrärahoilla puhdistettiin pilaantunutta maaperää rakentamisen vaatimassa laajuudessa. Hakaniemenrannan vesilupapäätöksen viivästyminen viivästytti alueen ruoppausaikataulua vuosille 2024–2025. Määrärahaa käytettiin 17,9 miljoonaa euroa.

8 10 01 03 LIITTYVÄT KADUT JA LIIKENNEVÄYLÄT

Hakaniemen alueella jatkettiin katualueilla maankäytön muutoksista johtuvaa rakentamista. Uusi Näkinsilta valmistui ja uuden Hakaniemen sillan rakentaminen alkoi. Korkeasaarella rakennettiin Mischan ja Maschan aukiota, ja Kruunuvoorenrannassa Koirasaarentien länsiosaa sekä Haakoninlahden katuja. Määrärahaa käytettiin 30,5 miljoonaa euroa.

8 10 02 KALASATAMA-PASILA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Liittyvä esirakentaminen	-2 900	800	-2 100	-1 130	970	0
Liittyvät kadut ja liikenneväylät	-40 600	-5 100	-45 700	-45 700	0	0
Menot yhteensä	-43 500	-4 300	-47 800	-46 830	970	0

Kalasadamasta Pasilaan raitiotie -hankkeelle oli talousarviossa varattu 43,5 miljoonaa euroa, ja talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 47,8 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 46,8 miljoonaa euroa.

Kalasadamasta Pasilaan -hanke sisältää Kalasataman raitiotien toteuttamisen sekä raitiotietä ympäröivien alueiden katu-, puisto- ja esirakentamista.

8 10 02 01 LIITTYVÄ ESIRAKENTAMINEN

Hermannin rantatien geotekninen esirakentaminen jatkui. Lisäksi kunnostettiin pilaantunutta maaperää Hermannin rantatiellä ja Vallilanlaaksossa rakentamisen vaatimassa laajuudessa. Määrärahaa käytettiin 1,1 miljoonaa euroa

8 10 02 02 LIITTYVÄT KADUT JA LIIKENNEVÄYLÄT

Kalasadaman Nihdin kokonaisuus käsittää Nihdin pohjoisosan katualueiden ja rantamuurien rakentamista. Katurakentaminen sisältää Sompasaarenlaiturin, Konttisatamankadun, Konttinosturinkujan, Nihdinrannan, Tihtaalinkadun ja Pinkkarinkujan sekä Sompasaarenlaiturin rantamuurin. Nihdin alueen kadut saatiin lähes valmiiksi hankkeen toteutuslaajuuden osalta.

Sompasaarella ja Sörnäistenniemellä toteutettiin Aallonhalkojalla, Junonkadulla ja Leonkadulla raitiotien rakentamisen yhteydessä tehtäviä katumuutoksia, jotka saatiin valmiiksi.

Hermannin rantatiellä toteutettiin raitiotien rakentamisen yhteydessä tehtäviä katumuutoksia sekä peruskorjaamista. Eteläinen ja pohjoinen osuus kadusta saatiin valmiiksi. Kadun rakentaminen jatkuu vuonna 2024.

Vallilanlaakson puistoalue peruskorjattiin ja uudistettiin sekä Kumpulanpuron hulevesien hallintaa parannettiin. Uutta pyöräliikenteen baanayhteyttä avattiin käyttöön noin kilometri. Puiston viimeistelyt jatkuvat vuonna 2024.

Pasilassa peruskorjattiin Asemapäällikönkatua ja Ratamestarinkatua. Asemapäällikönkadun pyöräliikenteen järjestelyjä parannettiin baanatasoisiksi. Pasilankadun rakentaminen jatkui viimeistelytyöillä. Katujen viimeistelyt jatkuvat alkuvuoden 2024 ajan.

Määrärahaa käytettiin 45,7 miljoonaa euroa. Määrärahatarpeen nousuun vaikuttivat Vallilanlaakson ennakoitua nopeampi rakentuminen ja yleisen kustannustason sekä maanrakennusalan kustannustason nousu.

8 10 03 SÖRNÄISTENTUNNELI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-20 500	-1 000	-21 500	-21 500	0	0

Sörnäistentunnelin suunnitteluun ja toteutukseen oli talousarviossa varattu 20,5 miljoonaa euroa, talousarviomuutosten jälkeen käytettävissä oli yhteensä 21,5 miljoonaa euroa. Määräraha 21,5 miljoonaa euroa käytettiin kokonaisuudessaan.

Määrärahalla rakennetaan Sörnäistentunnelin pohjoinen suuaukko Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen yhteydessä vuosina 2022–2024 samaan aikaan Hermannin rantatien kanssa. Sörnäistentunnelin suuaukon rakentaminen eteni ennakoitua nopeammin. Kalliotunneliosuuden louhinnat sekä tunnelin betonirakenteiden toteutus saatiin valmiiksi. Tunnelin täytöt, yläpuolisten alueiden rakentaminen ja laitetekniikan asennukset jatkuvat vuonna 2024. Määrärahatarpeen nousuun vaikutti myös yleinen sekä maanrakennusalan kustannustason nousu.

2.2.4 Kunta-Helsingin rahoitusosan toteutuminen

2.2.4.1 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama	Toteuma-%	Ylitysoikeus
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	786 300	814 594	28 294	104	-136 337
Satunnaiset erät		-12 983	-12 983	...	
Tulorahoituksen korjauserät	-115 540	-18 264	97 276	16	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-893 220	-849 176	44 044	95	-152 347
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9 000	23 434	14 434	260	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	174 250	65 574	-108 676	38	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-39 210	23 179	62 389	-59	-288 684
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-85 600	-34 877	50 723	41	-118 534
Antolainasaamisten vähennys	85 184	90 033	4 849	106	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000	1 376	-98 624	1	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-51 953	-46 577	5 376	90	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-59 839	-59 839	...	
Oman pääoman muutokset		-695	-695	...	
Muut maksuvalmiuden muutokset	512	-239 335	-239 847	-46 745	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	48 143	-289 914	-338 057	-602	-118 534
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	8 933	-266 735	-275 668	-2 986	-407 218

2.2.4.2 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama	Toteuma-%	Ylitysoikeus
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	753 476	778 252	24 776	103	-136 337
Satunnaiset erät		-12 983	-12 983	...	
Tulorahoituksen korjauserät	-115 540	-19 959	95 581	17	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-815 318	-810 298	5 020	99	-152 347
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9 000	23 434	14 434	260	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	174 250	65 208	-109 042	37	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	5 868	23 654	17 786	403	-288 684
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-59 100	-24 453	34 647	41	-118 534
Antolainasaamisten vähennys	74 009	78 909	4 900	107	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000	1 376	-98 624	1	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-40 000	-34 624	5 376	87	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-59 838	-59 838	...	
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-50 294	-236 892	-186 598	471	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	24 615	-276 217	-300 832	-1 122	-118 534
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	30 483	-252 564	-283 046	-829	-407 218

2.2.4.3 Rahoitusosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

9 RAHOITUSOSA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	174 009	0	174 009	80 285	-93 724	0
Menot	-99 100	0	-99 100	-59 153	39 947	-118 534
Netto	74 909	0	74 909	21 131	-53 778	-118 534

9 01 PITKÄVAIKUTTEINEN RAHOITUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	174 009	0	174 009	80 285	-93 724	0
Menot	-99 100	0	-99 100	-59 153	39 947	-118 534
Netto	74 909	0	74 909	21 131	-53 778	-118 534

9 01 01 ANTOLAINAT ASUNTOTUOTANTOON, KHN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	16 300	0	16 300	16 347	47	0
Menot	-8 000	0	-8 000	-1 697	6 303	-1 697
Netto	8 300	0	8 300	14 650	6 350	-1 697

9 01 02 MUU ANTOLAINAUS, KHN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot						
Muiden antolainojen lyhennykset	5 370	0	5 370	10 150	4 780	0
Helsingin Energian lainojen lyhennykset	20 600	0	20 600	20 600	0	0
HKL:n lainojen lyhennykset	2 500	0	2 500	2 500	0	0
Sosiaalisen luototuksen lainojen lyhennykset	1 400	0	1 400	1 473	73	0
HSY lainojen lyhennykset	8 120	0	8 120	8 120	0	0
Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n lainojen lyhennykset	19 719	0	19 719	19 719	0	0
Tulot yhteensä	57 709	0	57 709	62 562	4 853	0
Menot						
Lainojen myöntäminen kouluille	-16 500	0	-16 500	-10 292	6 208	-28 587
Muut koululainat	-3 000	0	-3 000	0	3 000	0
Lainat sosiaaliseen asuntotuotantoon	-1 500	0	-1 500	-113	1 388	-50
Lainoja kaupunginorkesterin soittajille soitinhankintoihin	-100	0	-100	0	100	0
Lainat vapaapalokunnille	0	0	0	-1 250	-1 250	-1 400
Lainat kaupunkikonsernin yhteisöille	-30 000	0	-30 000	-11 100	18 900	-86 800
Menot yhteensä	-51 100	0	-51 100	-22 756	28 344	-116 837
Netto	6 609	0	6 609	39 806	33 197	-116 837

Kaupungin antolainakanta aleni 63,3 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopulla 2,3 miljardia euroa. Vuoden lopun tilanteessa lainasaamisista 62 prosenttia oli kaupungin konserniyhteisöiltä ja 28 prosenttia HSY-kuntayhtymältä. Kaupungin myöntämiin takauksiin liittyvät takausvastuut kasvoivat 339,3 miljoonaa euroa, ja olivat vuoden lopussa 942,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 takausvastuita kasvattivat erityisesti Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle sekä KOY Ruskeasuon Varikkokiinteistölle annetut yhteensä 300 miljoonan euron uudet takauksitoumukset.

9 01 03 OTTOLAINAT JA NIIDEN LYHENNYKSET, RAHOITUSJOHTAJAN KÄYTETTÄVÄKSI

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	100 000	0	100 000	1 376	-98 624	0
Menot	-40 000	0	-40 000	-34 700	5 300	0
Netto	60 000	0	60 000	-33 325	-93 325	0

Vuonna 2023 kaupungin pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 46,7 miljoonaa euroa. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei nostettu, mutta kaupungin vastuulle siirtyi noin 1,4 miljoonaa euron lainavastuut sotepe-uudistuksen yhteydessä lakanneelta Kärkulla -kuntayhtymältä. Kaupungin ulkoinen lainakanta oli vuoden lopulla 906,0 miljoonaa euroa, sisältäen liikenneliikelaitoksen investointeihin nostetut lainat. Kaupungin pitkäaikaisista lainoista 93 prosenttia oli erityisluottolaitoksista (Euroopan investointipankki, Kuntarahoitus, Euroopan Neuvoston kehityspankki ja Pohjoismaiden investointipankki).

2.2.5 Yhteenvetotaulukko kunta-Helsingin sitovista määrärahoista ja tuloarvioista

1 000 euroa	Sitovuus	Alkuperäinen Talousarvio (-)	Alkuperäinen Talousarvio (+)	Talouarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama, prosenttia	Ylitysoikeus
KÄYTTÖTALOUSOSA									
Keskushallinto									
1 10 01 Vaalit, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi	B	-4 718			-4 718	-2 805	1 913	-41	
1 20 Tarkastuslautakunta ja -virasto	B	-2 059			-2 059	-1 965	94	-5	
1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat	B	-29 913		9 298	-20 615	-46 813	-26 198	127	-37 637
1 30 02 Kaupunginhallituksen avustukset	B	-2 348			-2 348	-2 100	248	-11	
1 30 03 Valtionperinnöt	B	-6 500			-6 500	-6 318	182	-3	
1 40 01 Kaupunginkanslia	B	-138 129			-138 129	-127 891	10 238	-7	-3 000
1 50 01 Toimielinten toimintakustannukset, pormestarin ja ka	B	-7 711			-7 711	-7 127	584	-8	
1 50 02 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupungink	B	-12 806			-12 806	-24 109	-11 303	88	-11 350
1 50 03 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginka	B	-42 300			-42 300	-35 129	7 171	-17	
1 50 04 Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettä	N	-5 051			-5 051	-2 969	2 081	-41	
1 50 05 Työmarkkinatuen kuntaosuus, kaupunginkanslian käytet	B	-70 000			-70 000	-89 148	-19 148	27	-19 200
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala									
2 10 01 Kaupungin tuottamat palvelut	B	-1 228 295		-3 912	-1 232 207	-1 245 671	-13 464	1	-13 500
2 10 02 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotetut palvelut	N	0			0	0	0	0	0
2 10 03 Korvaukset ja avustukset	B	-164 269			-164 269	-175 327	-11 058	7	-11 100
Kaupunkiympäristön toimiala									
3 10 01 Kaupunkirakenne	B	-162 837		-782	-163 619	-174 776	-11 157	7	-11 200
3 10 02 Rakennukset	N		252 573	-136	252 437	256 236	3 799	2	
3 10 03 Asuntotuotanto	N		6 543	-56	6 487	4 740	-1 747	-27	-1 800
3 10 04 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet	B	-234 402			-234 402	-234 402	0	0	
3 10 06 Tuki Liikenneliikelaitokselle	B	-5 956			-5 956	-12 609	-6 653	112	-6 700
3 10 07 Joukkoliikenne	N	-10 900			-10 900	-9 997	903	-8	
3 10 08 Palvelut ja luvat	N		29 005	-72	28 933	40 117	11 184	39	
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala									
4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika	N	-222 235		-4 340	-226 575	-223 240	3 335	-1	
4 10 02 Kulttuurin laitosavustukset	B	-29 676			-29 676	-29 231	445	-1	
4 10 03 Liikunnan laitosavustukset	B	-16 109			-16 109	-15 893	215	-1	

Kunta-Helsingin talousarvion toteutuminen

1 000 euroa	Sitovuus	Alkuperäinen Talousarvio (-)	Alkuperäinen Talousarvio (+)	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama, prosenttia	Ylitysoikeus
TULOSLASKELMAOSA	B								
7 02 01 Korot kaupunginkanslian käytettäväksi	B	-24 500			-24 500	-32 280	-7 780	32	-9 000
7 02 02 Muu rahoitus, kaupunginkanslian käytettäväksi	B	-1 500			-1 500	-13 327	-11 827	788	-11 850
7 02 04 Peruspääomien tuotot	B								
- HKL:n peruspääoman tuotto	B		3 377		3 377	3 377	0	0	
- HSY-peruspääoman tuotto	B		2 909		2 909	2 909			
- HUS-peruspääoman tuotto	B								
- Palvelukeskuksen peruspääoman tuotto	B		80		80	80			
- Taloushallintopalvelun peruspääoman tuotto	B		56		56	56			
- Työterveys Helsingin peruspääoman tuotto	B		40		40	40			
- Staran peruspääoman tuotto	B		1 944		1 944	1 944			
INVESTOINTIOSA	B								
8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavi	B	-13 500		-16 000	-29 500	-29 926	-426	1	-432
8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi	B	-18 700		1 000	-17 700	-15 836	1 864	-11	
8 02 Rakennukset	B	-304 520			-304 520	-289 210	15 310	-5	-60 000
8 03 01 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut inv	B	-84 900		-100	-85 000	-90 925	-5 925	7	-5 998
8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, Kylkn käytettävä	B	-900		800	-100	-1 014	-914	914	-1 000
8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, Kylkn käytettäväksi	B	-31 400		-4 900	-36 300	-40 618	-4 318	12	-5 000
8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta	B								
- 8 05 01 Keskushallinto	B	-23 124			-23 124	-15 271	7 853	-34	-10 886
- 8 05 02 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	B	-33 601			-33 601	-28 747	4 854	-14	-6 204
- 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala	B	-4 626			-4 626	-6 242	-1 616	35	-2 700
- 8 05 04 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	B	-6 927			-6 927	-7 107	-180	3	-3 199
8 06 Arvopaperit	B	-20 420			-20 420	-40 461	-20 041	98	-25 206
8 07 02 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi	B	-1 000			-1 000	-110	890	-89	
8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kh:n käytettäväksi	B	-123 000		17 000	-106 000	-90 819	15 181	-14	-14 200
8 09 Kaupunki uudistus, Kylkn käytettäväksi	B	-9 100			-9 100	-9 794	-694	8	-2 079
8 10 Suuret liikennehankkeet, Kylkn käytettäväksi	B								
8 10 01 Kruunusillat	B	-75 600		7 500	-68 100	-75 887	-7 787	11	-15 300
8 10 02 Kalasatama-Pasila	B	-43 500		-4 300	-47 800	-46 830	970	-2	
8 10 03 Sörnäistentunneli	B	-20 500		-1 000	-21 500	-21 500			
RAHOITUSOSA	B								
9 01 01 Antolainat asuntotuotantoon, Khn käytettäväksi	B	-8 000			-8 000	-1 697	6 303	-79	-1 697
9 01 02 Muu antolainaus, Khn käytettäväksi	B	-51 100			-51 100	-22 756	28 344	-55	-116 837
9 01 03 Ottolainat ja niiden lyhennykset, rahoitusjohtajan k	B	-40 000			-40 000	-34 700	5 300	-13	

Tilinpäätöslaskelmat

Kunta-Helsinki

2.3 Kunta-Helsingin tilinpäätöslaskelmat

2.3.1 Kunta-Helsingin tuloslaskelma

	01.01.–31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	372 823 479,56
Maksutuotot	130 082 283,83
Tuet ja avustukset	51 054 882,48
Vuokratuotot	539 515 825,58
Muut toimintatuotot	91 311 484,25
	1 184 787 955,70
Valmistus omaan käyttöön	124 336 829,03
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-964 264 119,09
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-214 125 242,84
Muut henkilösivukulut	-39 760 942,09
Palvelujen ostot	-978 213 830,81
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-168 041 147,61
Avustukset	-269 752 584,99
Vuokratulot	-216 728 172,53
Muut toimintakulut	-43 548 592,09
	-2 894 434 632,05
TOIMINTAKATE	-1 585 309 847,32
Verotulot ja valtionosuudet	
Verotulot	2 038 330 186,66
Valtionosuudet	200 210 427,00
Valtion rahoitus	
	2 238 540 613,66
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	115 630 756,32
Muut rahoitustuotot	82 684 970,16
Korkokulut	-36 565 360,75
Muut rahoituskulut	-386 754,28
	161 363 611,45
VUOSIKATE	814 594 377,79
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-363 855 744,48
Arvonalentumiset	-1 006 962,30
	-364 862 706,78
Satunnaiset erät	
Satunnaiset kulut	-12 983 223,19
TILIKAUDEN TULOS	436 748 447,82
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-413 994,79
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	3 579 934,10
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 695 057,20
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	438 219 329,93

2.3.2 Kunta-Helsingin rahoituslaskelma

	2023
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	814 594 378
Satunnaiset erät	-12 983 223
Tulorahoituksen korjauserät	-18 263 717
	783 347 437
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-849 176 119
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 433 964
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	65 573 753
	-760 168 402
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	23 179 036
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-34 877 397
Antolainasaamisten vähennys	90 032 596
	55 155 199
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 375 766
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-46 576 948
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-59 838 626
	-105 039 808
Oman pääoman muutokset	-695 172
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 531 722
Saamisten muutos	-188 786 633
Korottomien velkojen muutos	-44 016 270
	-239 334 625
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-289 914 406
RAHAVAROJEN MUUTOS	-266 735 371
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	1 138 526 385
Rahavarat 1.1.	1 405 261 756
	-266 735 371

2.3.3 Kunta-Helsingin tase

VASTAAVA	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	41 738 954,00
Muut pitkävaikutteiset menot	46 829 836,33
Ennakkomaksut	472 464,04
	89 041 254,37
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	3 751 838 524,55
Rakennukset	2 046 852 580,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 947 665 667,92
Koneet ja kalusto	261 414 498,20
Muut aineelliset hyödykkeet	13 919 026,49
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	458 881 386,71
	8 480 571 684,31
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	3 390 770 007,50
Muut lainasaamiset	2 262 734 330,94
Muut saamiset	529 175,97
	5 654 033 514,41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	57 836 408,90
Lahjoitusvarojen varat	4 975 847,69
Muut toimeksiantojen varat	576 600 741,15
	639 412 997,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	7 620 788,40
Keskeneräiset tuotteet	37 426 642,83
Muu vaihto-omaisuus	124 229,00
	45 171 660,23
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	
Lainasaamiset	155 129,33
Muut saamiset	20 204 692,61
	20 359 821,94
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	55 358 419,81
Lainasaamiset	320 988 358,63
Muut saamiset	280 627 704,18
Siirtosaamiset	77 685 846,69
	734 660 329,31
Saamiset yhteensä	755 020 151,25
Rahoitusarvopaperit	
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 086 274 559,47
	1 086 274 559,47
Rahat ja pankkisaamiset	52 251 825,44
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 801 777 647,22

VASTATTAVAA	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	2 912 272 637,31
Arvonkorotusrahasto	1 788 946 009,74
Muut omat rahastot	655 021 148,44
Muu oma pääoma	729 030 699,71
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	7 265 957 444,69
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	438 219 329,93
	13 789 447 269,82
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	
Poistoero	47 744 970,96
	47 744 970,96
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	59 230 000,00
	59 230 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	57 836 409,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 975 847,69
Muut toimeksiantojen pääomat	576 600 741,15
	639 412 997,85
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	845 836 324,43
Lainat muilta luotonantajilta	7 437 802,77
Saadut ennakot	4 742 919,74
Ostovelat	1 314 700,00
	859 331 746,94
Lyhytaikainen	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	52 705 759,81
Muut lyhytaikaiset lainat	153 776 612,60
Saadut ennakot	14 746 256,46
Ostovelat	190 887 149,81
Liittymismaksut ja muut velat	722 916 103,99
Siirtovelat	271 578 778,98
	1 406 610 661,65
Vieras pääoma yhteensä	2 265 942 408,59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 801 777 647,22

2.3.4 Kunta-Helsingin konsernituloslaskelma

1 000 euroa	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	4 201 357
Toimintakulut	-4 973 163
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	-601
TOIMINTAKATE	-772 407
Verotulot	2 020 104
Valtionosuudet	200 909
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	65 556
Muut rahoitustuotot	65 036
Korkokulut	-169 455
Muut rahoituskulut	-14 516
	-53 379
VUOSIKATE	1 395 228
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-962 164
Omistuksen eliminointierot	-6 555
Arvonalentumiset	21
	-968 698
Satunnaiset erät	278
TILIKAUDEN TULOS	426 808
Tilinpäätössiirrot	-2 679
Tilikauden verot	-18 148
Laskennalliset verot	987
Vähemmistöosuudet	4 141
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	411 110
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	
Toimintatuotot/ Toimintakulut, prosenttia	84,5
Vuosikate/ Poistot, prosenttia	145,0
Vuosikate, euroa/asukas	2 067
Asukasmäärä	674 963

2.3.5 Kunta-Helsingin konsernirahoituslaskelma

1 000 euroa	2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA	
Vuosikate	1 395 228
Satunnaiset erät	278
Tilikauden verot	-18 148
Tulorahoituksen korjauserät	-131 109
	1 246 249
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Investointimenot	-2 187 098
Rahoitusosuudet investointimenoihin	28 663
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	333 653
	-1 824 782
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
	-578 533
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-15 835
Antolainasaamisten vähennys	9 328
	-6 508
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 248 671
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-346 132
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-118 329
	784 210
Oman pääoman muutokset	
	-695
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-8 560
Vaihto-omaisuuden muutos	114 998
Saamisten muutos	-309 663
Korottomien velkojen muutos	-238 347
	-441 571
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
	335 437
RAHAVAROJEN MUUTOS	
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	1 516 708
Rahavarat 1.1.	1 759 804
	-243 096
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	
Investointien tulorahoitus, prosenttia	64,6
Lainanhoitokate	3,0
Kassan riittävyys (pv)	72

2.3.6 Kunta-Helsingin konsernitase

1 000 euroa	31.12.2023
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	225 208
Muut pitkävaikutteiset menot	112 118
Ennakkomaksut	27 989
	365 314
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	3 835 570
Rakennukset	7 491 916
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 757 413
Koneet ja kalusto	1 317 038
Muut aineelliset hyödykkeet	24 551
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 139 779
	18 566 268
Sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosuudet	380 279
Muut osakkeet ja osuudet	502 364
Muut lainasaamiset	499 620
Muut saamiset	1 782
	1 384 044
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	630 543
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	173 934
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	219 072
Lyhytaikaiset saamiset	835 517
	1 054 590
Rahoitusarvopaperit	1 207 383
Rahat ja pankkisaamiset	309 326
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 691 401

1 000 euroa	31.12.2023
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	2 912 273
Säätiöiden peruspääomat	9 019
Arvonkorotusrahasto	1 790 218
Muut omat rahastot	1 138 793
Muu oma pääoma	732 181
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	7 014 297
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	411 110
	14 007 891
VÄHEMMISTÖOSUUDET	287 160
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	59 586
Muut pakolliset varaukset	32 027
	91 613
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	659 797
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	6 729 073
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	156 332
	6 885 406
Lyhytaikainen	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	474 489
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 285 045
	1 759 534
Vieras pääoma yhteensä	8 644 940
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 691 401
Konsernitaseen tunnusluvut	
Omavaraisuusaste, prosenttia	60,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	133,6
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	7 425 407
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	11 001
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	7 203 563
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	10 673
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	8 176 104
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	12 113
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	499 620
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	740

Tilinpäätöksen liitetiedot

Kunta-Helsinki

2.4 Kunta-Helsingin tilinpäätöksen liitetiedot

2.4.1 Kunta-Helsingin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

2.4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen pysyviin vastaaviin hankintameno-
suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla vähennettynä. Poikkeuksena on maa-alueet, joista ei tehdä poistoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alhaisempaan arvoon, mikä on yhtiökohtaisesti arvioitu tuotto-odotusten perusteella tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen tai liukuvan keskihinnan mukaisesti hankintameno- tai sitä alhaisempaan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Konsernitili

Kaupungilla on käytössä konsernitili, jonka ehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen kunnan tytäryhteisöjen rahat esitetään kunnan tilinpäätöksessä sekä osana rahoja ja pankkisaamisia että muissa lyhytaikaisissa veloissa tytäryhteisöille. Negatiiviset tilien saldot esitetään sekä kunnan muina lyhytaikaisena saamisena tytäryhteisöiltä että rahojen ja pankkisaamisten vähennyksenä.

Yhdystili

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei ole omaa pankkitiliä, vaan rahaliikenne tapahtuu kunnan pankkitilin kautta, entiteettien välisen yhdystilin saldoa hyvittäen tai veloittoaen. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahat näkyvät kirjanpidossa yhdystilin saldona ja se esittää saldon tilinpäätöksessä lainasaamisena. Kunta puolestaan esittää vastaavan yhdystilin velkapuolen saldon tilinpäätöksessä muissa lyhytaikaisissa lainoissa.

Johdannaissopimusten käsittely

Kunnan johdannaissopimukset sisältävät sähköjohdannaisia, jotka on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina.

Kunta-konsernin johdannaissopimukset koostuvat erilaisista koronvaihtosopimuksista ja sähköjohdannaisista. Kaikki sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja ne on solmittu heti voimassa olevina.

Sopimuksista, ja niiden sisällöstä, on kerrottu tarkempaa tietoa liitetiedossa ”Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt”.

Ympäristöerien käsittely

Kunnan ympäristötuotot ja –kulut sekä –investoinnit on kirjattu kunnan kirjanpidossa soveltaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta ympäristöasioiden kirjaamisesta.

Ympäristövastuut esitetään liitetiedoissa.

2. EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vuoden 2023 alusta valtakunnallisen sote-uudistuksen myötä Helsingin kaupunki on jakautunut kahteen erilliseen osaan, kunta-Helsinkiin ja valtorahoitteiseen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluihin (sotepe). Sotepe-uudistuksessa Helsingillä säilyi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuu, rahoituksen tullessa täysimääräisesti valtiolta. Kunta-Helsinki on puolestaan Helsingin kaupunki ilman sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa. Kunta-Helsingin virallisissa tulos- ja rahoituslaskelmissa sekä taseessa ei ole vertailutietoa vuodelta 2022.

Sarastia-palkanmaksujärjestelmään siirtyminen 1.4.2022 aiheutti lukuisille kaupungin työntekijöille hankaluuksia palkanmaksussa. Vaikean tilanteen johdosta kaupunki käynnisti lokakuussa 2022 palkanmaksun vakauttamiseen tähtäävän hankkeen. Määrätietoisella työllä tilannetta on saatu parannettua. Palkkasaataviin kirjattiin kunta-Helsingin tilinpäätöksessä 2023 2,2 miljoonaa euroa palkkasaatavia henkilöstöltä (2022; 2 miljoonaa euroa). Palkkojen viivästyskorkoja kirjattiin vuonna 2023 kuluksi 216 tuhatta euroa.

Vuoden 2023 alussa säätiöitettiin Taidemuseo HAM säätiöksi. Kaupunginkanslian digitaalisen perustan yksikön toiminnot siirrettiin apporttiluovutuksena toimintansa aloittavalle DigiHelsinki Oy:lle. Apporttiluovutuksen arvo oli 14 miljoonaa euroa. Palmia Oy:n osakkeista luovuttiin alkuvuonna kokonaan, mistä aiheutui 13 miljoonan euron tappio satunnaisiin eriin. Konsernitilinpäätökseen tappiota tästä aiheutui 447 tuhatta euroa. Helsinki Region Marketing Oy:stä ja Helsinki Abroad Ltd:stä tehtiin yhteensä 1 miljoonan euron alaskirjaus.

Asuntotuotannon rakennushankkeiden kirjauskäytäntöjä on muutettu vuoden 2023 aikana. Erityisesti ATT:n rakennuspalkkioiden tuloutuskypsyttä ja –tahtia on täsmetty. Kirjauskäytännön muuttuessa on huomioitu takautuvasti myös aiempien vuosien osuudet, 51,4 miljoonaa euroa, kirjaamalla ne omaa pääoman muutoksena. Vuonna 2023 rakennushankkeita on tuloutettu yhteensä 32 miljoonaa euroa.

Vertailuvuoden 2022 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Samoin vuoden 2022 vuokratavustuiden määrä on korjattu vastaamaan todellista määrää. Vastaavat päivitykset on tehty vuoden 2022 tunnuslukuihin.

2.4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

3. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISEN PERIAATTEET

Sote-uudistuksen johdosta kunta-Helsingin konsernin tilinpäätös laadittiin ensimmäisen kerran tilikaudelta 2023.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 86 kuntakonserniin kuuluvaa tytäryhteisöä, jotka tekivät tilinpäätöksen.

Uutena tytäryhtiönä yhdisteltiin Helsingin Velvoitepysäköinti Oy. Konsernitilinpäätökseen sisältyy yhdisteltyjen tytäryhteisöjen kautta myös niiden omiin tilinpäätöksiinsä yhdistelemät 37 tytäryhteisöä eli alikonserniyhteisöä. Tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki neljä kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Tilinpäätökseen on myös yhdistelty kaikki 10 säätiötä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kolme yhteisyyshyönteisöä sekä 34 osakkuusyhteisöä kaikkiaan 48 osakkuusyhteisöstä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat samoin kuin konserniyhteisöjen ja kunta-Helsingin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunta-Helsingin ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti käyttäen niin sanottua sovellettua hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti kunta-Helsingin taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Osakkeiden arvonalennukset

Kaupungin tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisöosakkeistaan tilinpäätöksessä 2015 tekemät 56 miljoonan euron arvonalennukset on konsernitilinpäätöksessä konsernin sisäisinä erinä peruttu.

Osakkuusyhteistöt

Osakkuusyhteistöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2.4.2 Kunta-Helsingin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

Toimintatuotot tehtäväalueittain 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta ^{1,2} 2023
Keskushallinto	1 943 692	55 427
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	65 840	96 794
Kaupunkiympäristön toimiala	1 753 036	769 712
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	87 414	35 817
Liikelaitokset	351 375	351 375
Toimintatuotot yhteensä *)	4 201 357	1 309 125

*) Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä.

¹ Tietoihin sisältyy valmistus omaan käyttöön.

² Toimintatuottoihin (2023) sisältyy koronatuotkia 3.499 tuhatta euroa.

5. VEROTULOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Kunnallisvero	1 191 881	1 191 881
Yhteisövero	539 208	539 208
Kiinteistövero	289 015	307 241
Verotulot yhteensä	2 020 104	2 038 330

6. VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN ERITTELY

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	135 899	135 899
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-60 743	-60 743
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	37 474	36 775
Valtionosuudet yhteensä	112 630	111 931
Verotulomenetysten korvaukset	88 279	88 279
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	200 909	200 210

7. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Kunta 2023
Asiakaspalvelujen ostot	114 263
Muiden palvelujen ostot	863 951
Palvelujen ostot yhteensä	978 214

8. VALTUUSTORYHMILLE ANNETUT TUET

1 000 euroa	Kunta 2023
Vihreä liitto	72
Kansallinen Kokoomus	60
Vasemmistoliitto	40
Perussuomalaiset	24
Liike Nyt	8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	2
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	206

9. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA JA NIIDEN MUUTOKSISTA

Kunta-Helsinki noudattaa Helsingin kaupungin poistosuunnitelmaa, joka on kaupunginvaltuuston 18.9.1996 vahvistama. Poistosuunnitelmaa on tämän jälkeen täydennetty kaupunginvaltuuston päätöksillä. Päätös 14.11.2001 koskee tehdas- ja tuotantorakennuksia sekä kiinteitä rakenteita ja laitteita ja päätös 9.10.2002 Vuosaaren Sataman liikenneväylien investointeja. Päätös 18.6.2003 koskee raidekalustoa ja muita kuljetusvälineitä. Päätöksellä 29.11.2006 päätettiin asuinkiinteistöyhtiöiden asuinrakennusten progressiivisista poistoista sekä pysäköintiyhtiöiden kalliotunnelien ja maanpäällisten laitosten poistoajoista. Päätös 11.5.2011 koskee atk-ohjelmistojen poistoaikaa ja päätös 20.1.2016 viestintävälineitä ja muita aineellisia hyödykkeitä. Poistosuunnitelma perustuu arvioidun taloudellisen käytöajan mukaiseen tasapoistoon. Poistojen laskenta alkaa hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Toimialojen ja liikelaitosten käyttöomaisuuden poistoajat ovat seuraavat:

Poistoryhmät	Poistoajat
Aineettomat oikeudet	5 -10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 20 vuotta
Asuinkiinteistöyhtiöiden asuinrakennukset	enintään 40 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 - 50 vuotta
Pysäköintiyhtiöiden kalliotunnelit	enintään 100 vuotta
Pysäköintiyhtiöiden maanpäälliset laitokset	enintään 60 - 70 vuotta
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	8 - 50 vuotta
Koneet ja kalusto	3 - 30 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3 - 5 vuotta

Pienhankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

10. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

1 000 euroa		Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Eläkevastuu 1.1.		55 475	54 861
Lisäykset tilikaudella		6 881	7 139
Vähennykset tilikaudella		-2 770	-2 770
Eläkevastuu 31.12.		59 586	59 230
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus (HSY) 1.1.		27 514	..
Lisäykset tilikaudella		0	..
Vähennykset tilikaudella		-3 590	..
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus (HSY) 31.12.		23 924	..
Muut pakolliset varaukset 1.1.		533	0
Lisäykset tilikaudella		7 569	0
Vähennykset tilikaudella		0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.		8 102	0

11. PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

1 000 euroa		Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Muut toimintatuotot			
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot		30 112	30 112
Rakennusten myyntivoitot		5 206	5 109
Osakkeiden myyntivoitot		2 290	2 290
Muut luovutusvoitot		561	538
Luovutusvoitot yhteensä		38 169	38 049
Muut toimintakulut			
Rakennusten myyntitappiot		3 710	3 710
Osakkeiden myyntitappiot		372	372
Muut luovutustappiot		92	
Luovutustappiot yhteensä		4 174	4 082

12. SATUNNAISTEN TUOTTOJEN JA KULUJEN ERITTELY

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Satunnaiset tuotot		
Muut tuotot	775	
Satunnaiset kulut		
Palmian osakkeiden luovutustappio	-447	-12 983
Muut kulut	-50	
Satunnaiset kulut yhteensä	278	-12 983

13. OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Kunta 2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	69 320
Osinkotuotot muista yhteisöistä	9 460
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0
Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot yhteensä	78 780

2.4.3 Kunta-Helsingin tasetta koskevat liitetiedot

2.4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

14. KUNTA HELSINGIN AVAAVA TASE 1.1.2023

VASTAAVAA	1.1.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	43 511 233,93
Muut pitkävaikutteiset menot	65 655 172,66
Ennakkomaksut	232 591,81
	109 398 998,40
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	3 658 409 585,91
Rakennukset	1 922 768 904,81
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 779 358 448,56
Koneet ja kalusto	271 398 393,87
Muut aineelliset hyödykkeet	13 586 292,44
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	421 413 504,43
	8 066 935 130,02
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	3 367 280 076,17
Muut lainasaamiset	2 317 889 530,37
Muut saamiset	529 175,97
	5 685 698 782,51
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	66 631 476,92
Lahjoitusvarojen varat	4 700 333,63
Muut toimeksiantojen varat	522 617 917,84
	593 949 728,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	7 126 912,62
Keskenkäiset tuotteet	31 416 802,29
Muu vaihto-omaisuus	96 223,00
	38 639 937,91
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	0,00
Lainasaamiset	155 129,33
Muut saamiset	20 204 692,61
	20 359 821,94
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	55 019 904,52
Lainasaamiset	120 394 302,31
Muut saamiset	273 918 711,51
Siirtosaamiset	45 272 760,35
	494 605 678,69
Saamiset yhteensä	514 965 500,63
Rahoitusarvopaperit	
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	855 863 399,22
	855 863 399,22
Rahat ja pankkisaamiset	549 398 356,50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 414 849 833,58

VASTATTAVAA	1.1.2023
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	2 870 528 300,10
Arvonkorotusrahasto	1 789 371 606,32
Muut omat rahastot	695 057 424,86
Muu oma pääoma	729 030 699,71
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	6 850 371 160,39
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	364 309 302,95
	13 298 668 494,33
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	
Poistoero	47 330 976,17
Investointivaraus	3 579 934,10
	50 910 910,27
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	54 861 301,00
	54 861 301,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	66 631 477,03
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 700 333,63
Muut toimeksiantojen pääomat	522 617 917,84
	593 949 728,50
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	898 618 266,98
Lainat muilta luotonantajilta	7 437 802,77
Saadut ennakot	4 742 919,74
Ostovelat	1 013 200,00
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	4 600 000,00
	916 412 189,49
Lyhytaikainen	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	46 576 948,13
Muut lyhytaikaiset lainat	213 615 238,95
Saadut ennakot	14 507 868,69
Ostovelat	275 811 762,17
Liittymismaksut ja muut velat	673 892 869,63
Siirtovelat	275 642 522,42
	1 500 047 209,99
Vieras pääoma yhteensä	2 416 459 399,48
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 414 849 833,58

15. ARVONKOROTUKSET

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	1 793 645	1 789 372
Arvonkorotusten purku	-426	-426
Arvo 31.12.	1 793 219	1 788 946
Rakennukset		
Arvo 1.1.	19	..
Arvo 31.12.	19	..

Kaupungin omaisuus arvostettiin uudelleen 1.1.1997 kaupungin siirtyessä uuteen kirjanpitoikäntäntöön. Ennen vuotta 1985 hankittujen rakennusten ja rakennelmien hankintamenona käytettiin kirjanpitoarvoa 31.12.1984 vähennettynä sen jälkeisillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Vastaavasti ennen vuotta 1974 hankitun maaomaisuuden hankintamenona käytettiin kirjanpitoarvoa 31.12.1973. Maa-alueille suoritettiin tuolloin myös arvonkorotus. Maaomaisuuden laskennallisesta käyvästä jälleenhankinta-arvosta 60 prosenttia jaettiin arvojen suhteessa hankintahintaan. Laskennallisesti uudet arvot saatiin jakamalla kaupunki kolmeen hinta-alueeseen ja alueiden sisällä edelleen käyttötarkoituksen mukaan.

16. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1 000 euroa	Kunta			Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut	
Aineettomat oikeudet				
Poistamaton hankintameno 1.1.	43 511	65 655	232	109 398
Lisäykset tilikauden aikana	10 546	335	272	11 153
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	-46	0	-46
Vähennykset tilikauden aikana	-410	0	0	-410
Siirrot erien välillä	11 341	11 120	-31	22 430
Tilikauden poisto	-23 249	-30 234	0	-53 483
Poistamaton hankintameno 31.12.	41 739	46 830	473	89 042

17. AINEELLISET HYÖDYKKEET

1 000 euroa	Kunta			
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Aineelliset hyödykkeet				
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 869 038	1 922 769	1 779 358	271 398
Lisäykset tilikauden aikana	29 878	48	16	24 180
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	-2 673	-682	-19 507	0
Vähennykset tilikauden aikana	-1 153	-10 682	-4	-9 344
Siirrot erien välillä	67 803	261 068	328 513	18 189
Tilikauden poisto	0	-125 668	-140 710	-43 009
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 962 893	2 046 853	1 947 666	261 414
Arvonkorotukset	1 788 946	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 751 839	2 046 853	1 947 666	261 414

17. AINEELLISET HYÖDYKKEET (JATKOA)

1 000 euroa	Kunta		
	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 586	421 414	6 277 563
Lisäykset tilikauden aikana	169	743 271	797 562
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	-526	-23 388
Vähennykset tilikauden aikana	0	-7 031	-28 214
Siirrot erien välillä	190	-698 194	-22 431
Tilikauden poisto	-26	-53	-309 466
Poistamaton hankintameno 31.12.	13 919	458 881	6 691 626
Arvonkorotukset	0	0	1 788 946
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 919	458 881	8 480 572

18. MAA- JA VESIALUEET ERITTELY

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	29 272	1
Muut maa- ja vesialueet	3 806 298	3 751 837
Maa- ja vesialueet yhteensä	3 835 570	3 751 838

19. PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET, OSAKKEET JA OSUUDET

1 000 euroa	Kunta				
	Tytäryhteisö- osakkeet ja -osuudet	Jäsenkunta- yhtymäosuudet	Osakkuus- ja muut omistus- yhteisyhteisö- osakkeet ja -osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä
Osakkeet ja osuudet					
Hankintameno 1.1.	2 794 510	282 164	191 012	99 594	3 367 280
Lisäykset tilikauden aikana	34 809	13	113	5 527	40 462
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	-13 990		-3	-2 978	-16 971
Vähennykset tilikauden aikana					
Siirrot erien välillä					
Arvonalennukset ja niiden palautukset					
Hankintameno 31.12.	2 815 328	282 177	191 122	102 143	3 390 770

20. PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET, JOUKKOVELKAKIRJA-, MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET

1 000 euroa	Kunta				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset yhteensä
	Jvk- lainasaamiset	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset jäsenkun- tyhtymiltä	Saamiset muilta	
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
Hankintameno 11.		1 449 852	654 785	213 782	2 318 419
Lisäykset tilikauden aikana		19 313		15 564	34 877
Vähennykset tilikauden aikana		-76 289	-8 120	-5 624	-90 033
Siirrot erien välillä					
Arvonlennukset					
Hankintameno 31.12.	0	1 392 876	646 665	223 722	2 263 263

21. PÄÄOMALAINASAAMISTEN OSUUS PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSISTA

1 000 euroa	Kunta 2023
Pääomalainasaamiset tytäryhteisöiltä lainoittain	
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy ¹	1 875
Helsingin Väylä Oy ²	5 000
Helsingin kaupungin asunnot Oy ³	3 500
Helsingin kaupungin asunnot Oy ³	3 500
Suomenlinnan Liikenne Oy ²	62
Helsingin Satama Oy ⁴	98 000
Helen Oy ⁴	157 000
Pääomalainasaamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	268 937
Pääomalainasaamiset osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöiltä lainoittain	
Urhea-halli ⁵	2 000
Urhea-halli ⁶	3 000
Pääomalainasaamiset yhteensä	273 937

¹ Lainan korko on neljä (4) prosenttia.

² Laina on koroton.

³ Lainan korko on kaupungin oman pääoman ehtoisista asuntolainoista (ns. tertiäärilainat) kulloinkin veloitettavan koron suuruinen.

⁴ Lainan korko on kuusi (6) prosenttia; laina-aika 31.12.2014 - 15.12.2034.

⁵ Laina on koroton 3.6.2049 saakka, tämän jälkeen lainan korko on kolme (3) prosenttia.

⁶ Laina on koroton 10.1.2050 saakka, tämän jälkeen lainan korko on kolme (3) prosenttia.

Pääomalainat on annettu osakeyhtiölain mukaisin pääomalainaehtoin.

22. KUNTAKONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Tytäryhteisöt						
Asemapäällikönkatu 5 Koy	0354148-6	20,90	56,88	4 280	76	0
Auroranlinna Koy	0689784-0	100,00	100,00	149 071	99 016	311
Borgströminmäki Kkoy	3163079-3	79,70	79,70	4 477	11	-19
DigiHelsinki Oy	3300938-6	100,00	100,00	32 519	11 091	405
Etelä-Hermannin Pysäköinti Oy	2072747-7	0,00	100,00	14 347	29	-8
Etelä-Suomen satamapalvelu Oy	2948855-6	0,00	100,00	1 002	579	46
Fallkullan Kiilan Pysäköinti Oy	3157896-4	0,30	73,10	7 829	149	-293
Finlandia-talo Oy	2036668-3	100,00	100,00	8 534	1 328	298
Forum Virium Helsinki Oy	2170029-2	100,00	100,00	630	6 998	146
Hansasilta Koy	0575515-4	100,00	100,00	1 836	21	-120
Helen Oy	2630573-4	100,00	100,00	2 174 155	1 716 944	51 254
Helsingin Asumisoikeus Oy	0912770-2	100,00	100,00	174 226	1 013 710	-18 537
Helsingin kaupungin asunnot Oy	2379058-6	100,00	100,00	198 306	3 329 963	5 006
Helsingin kaupunkitilat Oy	3226884-5	100,00	100,00	3 464	10 252	678
Helsingin Konsernihankinta Oy	2299269-6	85,52	98,12	87	1	9
Helsingin Kuparitie 5 Asoy	0914735-9	5,90	73,90	5 276	903	0
Helsingin Liikuntahallit Oy	1657167-6	0,00	100,00	6 887	19 421	756
Helsingin Malminkatu 3 Koy	0668319-9	84,00	84,00	13 423	3 002	0
Helsingin Santakuja Asoy	0860740-5	9,70	60,20	6 515	90	107
Helsingin Satama Oy	2630555-8	100,00	100,00	296 008	112 307	2 120
Helsingin Sinikaisla Asoy	0933911-5	4,10	50,70	4 526	23	-20
Helsingin Sähkötalo Koy	1901114-8	100,00	100,00	25 243	28 343	1 170
Helsingin Tennispalatsi Koy	1090036-0	100,00	100,00	11 473	217	0
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy	1460820-1	52,20	52,20	5 638	4 882	29
Helsingin Toimitilat Koy	1958762-2	100,00	100,00	46 446	128 637	-144
Helsingin V Yhteiskoulun Talo Oy	0487341-5	100,00	100,00	14	2	5
Helsingin Velvoitepysäköinti Oy	3398040-4	100,00	100,00	467	23	-33
Helsingin Väylä Oy	2053349-6	100,00	100,00	-4 204	62 722	106
Helsingin Ympäristötalo Koy	2262596-8	74,64	74,64	2 143	5 564	1
Helsinki Partners Oy	3209009-8	100,00	100,00	1 227	1 602	-140
Helsinki Stadion Oy	1497614-3	80,53	80,53	4 936	129	-526
Hernesaaren jätteen putkikeräys Oy	3101196-8	100,00	100,00	200	4	-29
Hämeentien Pysäköinti Oy	1732067-6	0,00	75,70	1 234	21	-25
Intiankatu 31 Koy	0119799-2	75,60	75,60	259	74	13
Itä-Pasilan Pysäköinti Oy	0502469-3	31,97	43,70	2 116	79	41
Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy	2346319-8	6,64	25,84	5 694	3 147	-271
Jätkäsaaren Pysäköinti Oy	2509726-7	3,29	17,51	14 964	1 228	-8
Kaapelin Mediakeskus Oy	1456725-1	0,00	100,00	34	154	-33
Kaapelitalo Koy	0873650-6	100,00	100,00	47 495	24 210	72
Kaisaniemen Metrohalli Koy	0858368-5	0,00	62,08	11 620	493	-642
Kalasadaman jätteen putkikeräys Oy	2346322-7	5,61	16,30	2 481	2 203	-224
Kallahden Pysäköinti I Oy	0858841-9	0,00	80,30	1 390	15	-41
Keski-Pasilan jätteen putkikeräys Oy	2719025-4	3,66	3,66	206	62	-4
Kivikon Pysäköinti I Oy	0908768-3	0,60	56,60	1 878	229	-67
Kivikon Pysäköinti II Oy	0980575-3	0,40	59,50	1 129	17	-64
Kontulan Palvelutalo Oy	0200268-3	62,10	76,20	878	122	-43

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistussuus, prosenttia	Konsernin omistussuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy	2600622-4	13,48	34,78	3 233	2 967	-271
Käpylän Terveystalo Koy	0484292-6	54,50	54,50	2 124	12	1
Lammenrannan Pysäköinti Oy	3281997-7	100,00	100,00	60	7 638	-33
Loviisan Satama Oy	2779170-3	0,00	60,00	3 994	352	325
Länsi-Viikinmäen Pysäköinti Oy	2168628-3	0,00	100,00	6 834	254	-145
Malmin Liiketalo Koy	3101867-6	80,56	80,56	2 241	8	-2
Malmin Pysäköintitalo Oy	0597314-3	43,80	63,24	1 167	10	-78
Merimiehenkatu 12 Asoy	0120259-5	54,00	54,00	354	100	0
MetropoliLab Oy	2340056-8	69,00	69,00	2 591	985	132
Mosaikkitorin Pysäköintilaitos Koy	1587215-1	16,36	99,97	4 583	242	-48
Myllypuron Kampus Koy	2739514-5	100,00	100,00	73 188	48 243	-1 155
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy	1083652-2	66,70	66,70	810	2 241	-39
Oulunkyläntori 2 Asoy	0120804-9	100,00	100,00	364	9	3
Paciuksenkadun Pysäköinti Oy	1098764-6	0,00	53,00	1 083	54	-1
Paciuksenkatu 4 Asoy	0805856-5	78,00	85,94	1 611	98	0
Pakkalantie 30 Koy	0115472-2	100,00	100,00	5 835	132	-184
Paloheinän Palvelukeskus Koy	0603525-5	28,50	76,60	1 557	9	-43
Palvelukeskus Albatross Oy	1094423-2	77,90	77,90	9 741	58	-439
Parmaajanpuisto Koy	0731198-7	82,90	100,00	2 408	314	0
Postipuiston Pysäköinti Oy	3094935-6	0,00	64,77	10 343	81	-116
Puistolan Pankkitalo Koy	0940326-0	58,20	58,20	2 389	21	-133
Puu-Myllypuron Yhteistila Koy	2633593-3	0,00	37,51	622	2	-1
Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy	3251002-1	99,96	99,96	265 016	842 014	2 330
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	0809814-5	51,30	51,30	2 663	1 795	631
Rastilankallion Pysäköinti Oy	1543298-1	0,00	60,20	3 245	11	-77
Rastilankallion päiväkotikoy	1587222-3	66,00	88,60	1 054	11	-4
Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy	0970139-9	0,00	99,96	10 012	124 094	-162
Seure Henkilöstöpalvelut Oy	0800415-3	56,43	58,24	5 563	14 181	1 147
Suomenlinnan Liikenne Oy	0114482-3	0,00	99,96	952	1 667	0
Suutarilan Lampputie Koy	2114619-9	100,00	100,00	245	1	3
Säterintie 12 autopaikat Koy	0579945-6	0,00	70,90	4	0	2
Säterintie 2 Koy	0598905-7	64,70	64,70	2 007	10	-150
Torpparinmäen korttelitalo Koy	0761992-2	100,00	100,00	43	102	68
Työmaahuolto Oy	1001314-7	100,00	100,00	456	317	97
Töölönlahden pysäköinti Oy	2163389-4	100,00	100,00	19 190	6 625	0
Urheiluhallit Oy	0115551-4	51,30	51,30	1 824	6 004	-76
Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Koy	1605128-3	91,30	91,30	4 067	103	0
Viikinmäen Pysäköinti Oy	1657718-9	0,00	64,00	2 289	7	-54
Villamonte Kkoy	0131105-4	100,00	100,00	720	21	89
Vuosaaren Urheilutalo Oy	0196786-2	100,00	100,00	3 690	6 182	-6
			Yhteensä	3 752 529	7 657 069	42 896

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Tytärsäätiöt						
HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr	3272340-6	100,00	100,00	2 552	1 166	530
Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö sr	1670774-8	100,00	100,00	2 466	3 261	0
Helsingin Musiikkitalon säätiö sr	2288607-6	100,00	100,00	1 508	0	5
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr	0116513-0	100,00	100,00	580	503	-102
Helsingin tapahtumasäätiö sr	0224232-9	100,00	100,00	1 655	3 215	-281
Helsingin teatterisäätiö sr	0116521-0	100,00	100,00	2 860	49 217	39
Jääkentäsäätiö sr	0116572-0	100,00	100,00	12 651	932	1 302
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr	2864471-3	100,00	100,00	1 201	1 811	-347
Stadion-säätiö sr	0202071-8	100,00	100,00	7 340	167 005	1 131
UMO-säätiö sr	2202299-9	100,00	100,00	185	227	127
			Yhteensä	32 997	227 338	2 405
Osakkuus- ja omistusyhteisöt						
Espeen Terminaali Koy	1769898-6	50,00	50,00	81	92	-14
Haapaniemenkatu 7-9 Kiinteistö Oy	0117834-5	44,00	44,00	9 700	3 072	3
Helsingin Harmajankatu Asoy	0948715-0	31,60	31,60	701	68	-1
Helsingin Itämerenkatu Asoy	0820780-7	1,30	38,10	4 102	646	-112
Helsingin Laivapoika Asoy	0947349-6	0,30	46,70	4 475	154	-44
Helsingin Mannerheimintie 13 a Koy	1962625-7	26,20	26,20	31 551	158	-1 157
Helsingin Musiikkitalo Oy	2349831-5	41,70	41,70	2 126	536	64
Helsingin Ruoholahdenpuisto Asoy	0877842-3	7,40	34,50	3 358	589	-14
Helsingin Ruoholahdentori Asoy	0848494-3	4,80	42,40	4 859	499	94
Helsingin Rusokkikuja Asoy	0896034-8	1,90	44,00	4 750	1 457	0
Helsingin Tapulikaupungintie 5 Koy	1558414-1	0,00	35,70	1 144	47	4
Herttoniemen Pysäköinti Oy	1041131-3	0,90	33,30	5 634	34	0
Itätori Kiinteistö Oy	0618298-4	35,60	35,60	2 126	12	0
Kaivonkatsojantien Pysäköinti Oy	0946218-0	0,00	49,00	1 729	28	-22
Kalasadaman Palvelu 2 Oy	2831391-4	41,70	41,70	7 516	23	-18
Kalasadaman Palvelu Oy	2409063-7	28,80	31,20	1 886	11	-33
Keskeisen Rannan Pysäköinti Oy	0944032-8	0,00	36,30	1 219	25	-43
Kiinteistö Oy ADM	3307727-4	50,00	50,00	620	11	0
Kruunuvuorenrannan Palvelu Oy	2634260-7	2,00	17,00	6 738	16	-24
Kytösuontien Pysäköinti Oy	0731417-6	0,00	29,10	1 863	38	-25
Laajasalon palloiluhallit Kiinteistö Oy	0499043-5	40,00	40,00	296	441	93
Laakson yhteissairaala Koy	3202258-9	50,00	50,00	8 396	50 389	-1 422
Latokartanon Pysäköinti Oy	1440092-9	0,30	34,70	6 219	23	-180
Maatullinaukio Kiinteistö Oy	0120888-2	46,00	46,00	2 730	10	-8
Maistraatintori Kiinteistö Oy	0533605-6	25,10	25,10	1 722	181	-8
Malminkadun Pysäköinti Oy	0635609-1	0,00	39,60	2 759	40	-1
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	2094551-1	42,00	42,00	24 886	14 061	626
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	1874314-4	49,50	49,50	109	11 611	4
Runeberginkatu 4 b Asunto Oy	0650799-6	25,50	25,50	1 672	42	0
Startup Maria Oy	2760866-5	24,00	24,00	278	332	59
Strömbergin pysäköinti Oy	1073232-8	0,00	43,60	850	4	-32
Tapulikaupungin palvelutalo Koy	0602893-6	49,40	49,40	1 080	9	-9
Tilkankadun Pysäköinti Oy	0973319-8	0,00	31,50	732	19	5
Tollinpolku Asunto Oy	0524716-8	32,20	32,20	610	48	-2
Tulisuontien Pysäköinti Oy	1110236-0	0,00	38,40	668	4	-14
Urhea-halli Oy	2904377-6	28,00	28,00	1 495	5 506	-175
Vantaan Energia Oy	0124461-3	40,00	40,00	136 629	184 856	18 133

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Yhdistelemättömät osakkuus- ja omistusyhteisöt						
Helsingin Karhusuontie 53 Asunto Oy	0898760-4	24,20	24,20	102	0	-2
Kartanonmetsäntie 13 Asunto Oy	0667236-9	22,50	22,50	756	17	5
Katajanokan Huolto Oy	0290352-9	6,20	28,70	45	60	-25
Kotitie 45-47 Asunto Oy	0119221-9	20,20	20,20	122	9	-4
Kumpulantie 1 Kiinteistö Oy	0235176-0	22,50	22,50	146	17	8
Kurkimäen Huolto Oy	0512663-0	0,00	36,90	1	36	12
Lehtisaaren Väestösuoja Oy	0200279-8	27,50	27,50	28	1	-7
Mechelininkatu 38 Asoy	0120194-7	43,50	43,50	253	77	0
Mellunmäen Autopaikat Oy	0973145-9	0,00	46,60	4	30	0
Runeberginkatu 63 Asunto Oy	0121675-1	20,70	20,70	602	724	-2
Siltakeskus Oy	0121950-6	26,00	32,80	223	8	8
Syreeni Asunto Oy	0125312-2	10,00	10,00	10	27	0
Tapulin huolto Oy	0196374-9	0,00	25,70	41	58	-3
Turkismiehentie 8 Kiinteistö Oy	0122805-8	20,00	20,00	122	10	17
			Yhteensä	289 761	276 165	15 735
Jäsenkuntayhtymät						
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	2274586-3	50,15	50,15	55 163	72 002	15 053
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	2274241-9	57,56	57,56	364 036	1 222 313	-7 743
Uudenmaan liitto	0201296-1	29,08	29,08	397	944	-15
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0125920-9	9,50	9,50	382	3	-55
			Yhteensä	419 977	1 295 262	7 241

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus, prosenttia	Konsernin omistusosuus, prosenttia	Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa		
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos
Tytäryhteisöjen tytäryhteisöt (alikonserniyhtiöt)						
Geonova Oy	3295535-4					
Elie! Saarisen tie 41-45 Koy	3325860-6					
Heka Etelä Oy	2440782-5					
Heka Itä Oy	2437474-4					
Heka Kaakko Oy	2438876-7					
Heka Koillinen Oy	2438208-2					
Heka Länsi Oy	2439436-6					
Helen Aurinkopuisto Kalanti Oy	3255167-5					
Helen Sähköverkko Oy	2035428-7					
Helsingin Energiatunnelit Oy	2640207-5					
Helsingin Keijukaistenpolku 4 As Oy	0941218-3					
Helsingin Puusuutarintie 2 - 4 As Oy	0121353-4					
Helsingin Soittokuja As Oy	2715256-5					
Helsinginkatu 25 Koy	0118052-5					
Jokituuli Holding Oy	3283748-9					
Jokituuli Sijoitusyhtiö Ky	3296093-8					
Kalanti GridCo Oy	3300139-2					
Kalistanneva Hallinnointiyhtiö Oy	3223677-1					
Kalistanneva Holding Oy	3223668-3					
Kalistanneva Sijoitusyhtiö Ky	3263015-4					
Kaupinparkki Koy	0973236-3					
Kristinestad Tupaneva Oy	3007070-4					
Laivalahdentori Kiinteistö Oy	1580690-4					
Mankala Oy	0158738-4					
Mannerheimintie 54 As Oy	0816915-0					
Markkinatie 10 As Oy	0120127-7					
Niinimäki Grid Oy	3277661-2					
Niinimäki Holding Oy	3320977-5					
Niinimäki Sijoitusyhtiö Ky	3324906-4					
Pieni Villasaarentie 2 As Oy	0123298-9					
Tinasepantie 48 Koy	1624727-8					
Tuulipuisto Juurakko Oy	2949074-4					
Tuulipuisto Kalistanneva Oy	2559448-2					
Tuulipuisto Karahka Oy	2827841-8					
Tuulipuisto Lakiakangas 3 Oy	2915705-2					
Tuulipuisto Niinimäki Oy	3166162-9					
Virvatulentien Pysäköinti Oy	1499598-5					

Tytäryhteisöissä, joissa konsernin omistusosuus on alle 50 %, on Helsingillä tosiasiallinen määräysvalta eri osakesarjan perusteella

23. SAAMISTEN ERITTELY

1 000 euroa	Kunta 2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset		22 135
Lainasaamiset		179 929
Muut saamiset *)		184 581
Siirtosaamiset		14 398
Yhteensä	0	401 043
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset		2 784
Muut saamiset		1 142
Siirtosaamiset		4 899
Yhteensä	0	8 825
Saamiset osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöiltä		
Myyntisaamiset		622
Siirtosaamiset		35
Yhteensä	0	657
Saamiset yhteensä	0	410 525

*) Muihin saamiin tytäryhteisöille sisältyy konsernin käyttöoikeustilin saamiset

24. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	23 318	29 014
Helen-konsernin tulojen jaksotus	201 000	
Kela	14 345	14 345
HKL/Länsimetro Oy, kunnossapitolaskutus	3 950	3 950
Muut siirtosaamiset	80 027	30 377
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	322 640	77 686

2.4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Peruspääoma 1.1. *	2 871 236	2 871 236
Lisäys, Lähiörahaston lakkauttaminen	40 213	40 213
Lisäys, Kamppi-Töölönlahti-alueen rahaston lakkauttaminen	1 519	1 519
Lisäys, Uudenmaan Päihdehuolto KY:n peruspääoman muutos	13	13
Vähennys, Kärkulla Samkommun- kuntayhtymän purkaminen	-708	-708
Peruspääoma 31.12.	2 912 273	2 912 273
Säätiöiden peruspääomat 1.1.	9 019	0
Lisäykset		
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	9 019	0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 790 643	1 789 372
Vähennykset	-426	-426
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 790 218	1 788 946
Muut omat rahastot		
Vakuutusrahasto 1.1.	65 135	65 135
Lisäykset	2 262	2 262
Vakuutusrahasto 31.12.	67 397	67 397
Urheilu- ja ulkoilurahasto 1.1.	252 780	252 780
Lisäykset	2 090	2 091
Urheilu- ja ulkoilurahasto 31.12.	254 871	254 871
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahasto 1.1.	1 528	1 528
Vähennykset, rahaston lakkauttaminen	-1 528	-1 528
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahasto 31.12.	0	0
Asuntotuotantorahasto 1.1.	246 358	246 358
Lisäykset	5 176	5 176
Asuntotuotantorahasto 31.12.	251 534	251 534
Lähiörahasto 1.1.	40 213	40 213
Vähennykset, rahaston lakkauttaminen	-40 213	-40 213
Lähiörahasto 31.12.	0	0
Innovaatorahasto 1.1.	52 906	52 906
Lisäykset		
Vähennykset	-5 625	-5 625
Innovaatorahasto 31.12.	47 281	47 281
Osallisuusrahasto 1.1.	36 137	36 137
Vähennykset	-2 199	-2 199
Osallisuusrahasto 31.12.	33 938	33 938

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Asumisoikeusmaksut 1.1.	192 552	
Lisäykset		
Vähennykset	-147	
Asumisoikeusmaksut 31.12.	192 405	0
Muut omat rahastot 1.1.	285 149	
Lisäykset	27 569	
Vähennykset	-21 351	
Muut omat rahastot 31.12.	291 367	0
Muut omat rahastot yhteensä	1 138 793	655 021
Muu oma pääoma 1.1.	734 076	729 031
Muu oma pääoma 31.12.	732 181	729 031
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	6 962 399	7 214 592
Lisäys/ Asuntotuotannon tuloutuksen korjaus vuosilta 2012-2022	51 365	51 365
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-2 164	
Lisäykset/vähennykset	2 696	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 014 297	7 265 957
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	411 110	438 219
Oma pääoma yhteensä	14 007 891	13 789 447

* HELSINGIN KAUPUNGIN AVAAVAN TASEEN PERUSPÄÄOMAN MUODOSTUMINEN

1 000 euroa	Kunta-Helsinki	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	Helsingin kaupunki
Peruspääoma 31.12.2022	2 972 407	0	2 972 407
Pysyvien vastaavien vastakirjaus peruspääomaan	-24 227	24 227	0
HUS-kuntayhtymäosuuden vastakirjaus peruspääomaan	-145 235	145 235	0
Apotti Oy osakkeiden vastakirjaus peruspääomaan	-11 293	11 293	0
Pelastuslaitoksen lomapalkkavelan vastakirjaus peruspääomaan	9 484	-9 484	0
Sosiaali- ja terveystoimialan lomapalkkavelan vastakirjaus peruspääomaan	116 178	-116 178	0
Vuonna 2022 ennakoon saadun vuoden 2023 valtionrahoituksen vastakirjaus sosiaali- ja terveystoimialan peruspääomaan	-213 615	213 615	0
Muiden saatava- ja velkaerien siirtojen vastakirjaus peruspääomaan	167 537	-167 537	0
Peruspääoma 1.1.2023	2 871 236	101 170	2 972 407

26. PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 v. kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 315 034	838 778
Lainat julkisyhteisöiltä	344 234	
Lainat muilta luotonantajilta	89 742	7 438
Muut pitkäaikaiset velat	50 405	
Pitkäaikaiset velat yhteensä	5 799 415	846 216

27. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Eläkevastuuvaraus	59 586	59 230
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus	23 925	
Muut pakolliset varaukset	8 102	
Pakolliset varaukset yhteensä	91 613	59 230

28. VIERAS PÄÄOMA

1 000 euroa	Kunta 2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0	339
Ostovelat	0	28 604
Muut velat ¹⁾	0	641 966
Siirtovelat	0	21 499
Yhteensä	0	692 408
Velat jäsenkuntayhtymille		
Ostovelat	0	1 087
Muut velat ¹⁾	0	3 178
Siirtovelat	0	666
Yhteensä	0	4 931
Velat osakkus- ja omistusyhteisyyksille		
Ostovelat	0	277
Muut velat ¹⁾		
Siirtovelat		
Yhteensä	0	277
Vieras pääoma yhteensä	0	697 616

¹⁾ Muihin velkoihin tytäryhteisöille sisältyy kuntakonsernin käyttöoikeustilin velat.

29. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Muut velat		
Liittymismaksut	50 343	
Muut velat	246 557	722 916
Muut velat yhteensä	296 900	722 916

30. SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	189 056	146 805
HelBus/EU komission valtiontuen takaisinperintä	59 238	59 238
Siirtyvät korot	50 704	1 523
Velka Kevalle, taloudellinen tuki	324	324
Pohjola / Tapaturmavakuutus	2 551	2 551
Kaupunkiliikenne Oy alihankintalaskutus HKL	0	18 523
HSL / Lipputulojaksotus	6 387	
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala/ asumisneuvonta	0	1 127
Muut siirtovelat	151 798	41 488
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	460 058	271 579

31. LASKENNALLISET VEROVELAT

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	84 490	..
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	82 899	..
Laskennalliset verovelat yhteensä	167 389	..

2.4.4 Kunta-Helsingin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

32. VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 331 191
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 894 630
Lainat julkisyhteisöiltä	323 392
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 235 227
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	6 129 857

33. VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU OSAKKEITA

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	3 290
Lainat julkisyhteisöiltä	96
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	1 707
Pantatut osakkeet yhteensä	4 997

34. MUUT VAKUUDET

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Omasta puolesta annetut vakuudet	
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	8 708
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	0
Sitoumusten vakuudeksi pantattu muu omaisuus	691 628
Vakuudet yhteensä	700 336

35. VUOKRAVASTUUT

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Toimitilojen vuokravastuut	669 690	632 940
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	134 281	17 902
Maa-aluiden vuokravastuut	156 500	869
Muut vuokravastuut	12 071	282
Vuokravastuut yhteensä	972 542	651 993
-Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	138 549	104 054
-Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	33	
Vuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.		

36. VASTUUSITOUMUKSET

1 000 euroa		Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Takaukset omasta puolesta		65 560	57 310
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta			
Alkuperäinen pääoma			1 836 127
Jäljellä oleva pääoma			696 661
Takaukset muiden puolesta			
Alkuperäinen pääoma			322 490
Jäljellä oleva pääoma		304 812	245 660

37. VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

1 000 euroa		Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.		5 508 663	5 508 663
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.		4 385	4 385

38. MYÖNNETYT NOSTAMATTA OLEVAT ANTOLAINAT

1 000 euroa		Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Rahastojen antolainat			
Asuntotuotantorahasto		2 759	2 759
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto		6 813	6 813
Yhteensä		9 572	9 572
Muut antolainat		90 682	90 682
Myönnetyt nostamatta olevat antolainat yhteensä		100 254	100 254

39. MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

1 000 euroa		Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Sopimusvastuut			
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset			
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus		6 077	6 077
Myöhemmille tilikausille kohdistuva osuus		8 266	8 266
Yhteensä		14 343	14 343
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut			
Muut taloudelliset vastuut		575	
Johdannaissopimukset			
Sähköjohdannaiset ¹			
Käypä arvo		21 475	
Ostettu, GWh		2 902	
Myyty, GWh		2 118	

1 000 euroa	Kuntakonserni 2023	Kunta 2023
Koronvaihtosopimukset ²		
Käypä arvo	31 902	
Kohde-etuuden arvo	697 135	
Päästöjohdannaiset ³		
Käypä arvo	-690	
Ostettu, 1 000 t CO ₂	728	

¹ Sähköjohdannaisopimusten tulouttamatta oleva osa on muodostunut tulevaisuudessa tapahtuvaa fyysistä markkinahintaista sähkön ostoa ja myyntiä suojattaessa.

² Korkojohdannaisilla suojataan vaihtuvakorkoisten lainojen tulevia korkokustannuksia.

³ Päästöjohdannaisien käyttötarkoitus perustuu toteutuneen ja ennustetun päästömäärän sekä alkujaossa myönnettyjen päästöoikeuksien mukaiseen kaupankäyntitarpeeseen. Päästöjohdannaiset ovat fyysiseen toimitukseen päätyviä futuurisopimuksia. Niiden ajallinen ulottuvuus on maksimissaan viisi vuotta tilinpäätöshetkestä eteenpäin.

Olennaisimmat sopimukset taseen ulkopuolisista järjestelyistä

Kaupunki

Olennaisimmat sopimukset eritelty samaan puitesopimukseen sisältyvinä kaupungin toimialat yhteensä.

1 000 euroa	Kunta 2023
Osa tai kaikki sähköntoimituksesta suojataan: sähköjohdannaiset hankitaan suojaamistarkoituksessa. Puitesopimus on voimassa 2022–2025 ja siihen kuuluivat Kaupunkiympäristö Yleiset alueet (ulkovalaistus), Kaupunkiympäristö Toimitilat, Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja Stara-liikelaitos. Johdannaisuojauksia tehty vuosille 2024–25 yhteensä 429 GWh.	
Käypä arvo	1 237

Kunta-Helsinki konserni

Olennaisimmat sopimukset eritelty konserniyksiköittäin ja sopimuksittain Helen-konsernista, Helsingin kaupungin asunnot -konsernista, Auroranlinna Koy:stä ja HSY:stä alla. Tiedot on kerätty yksiköiden tilinpäätöstiedoista.

HSY:stä ja HUS-konsernista ilmoitettu Helsingin kaupungin jäsenosuuden mukainen osuus.

HELEN-KONSERNI

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus 1	
Lyhennettävän lainan pääomaa vastaava nimellisarvo tilinpäätöshetkellä	625 217
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	27 038
Helen-konsernissa korkosuojauksessa käytetään vain koronvaihtosopimuksia (swap), korkokattoja (cap), korkoputkia (collar) tai muita sellaisia instrumentteja, joilla koron maksimitaso on yksiselitteisesti rajattu.	
Helen-konsernissa johdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin. Suojaustarkoituksessa tehtyjen johdannaisopimusten arvonmuutokset kirjataan tulokseen samalle jaksolle niillä suojattujen kohde-etuuksien kanssa. Siinä tapauksessa että olisi muita kuin suojaustarkoituksessa tehtyjä johdannaisopimuksia, niiden realisoitumaton tappio kirjattaisiin tulosvaikutteisesti tilikaudelle.	

KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖ HELSINGIN SÄHKÖTALO

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus	
- Sopimusten maturiteetti pisimmillään 7 vuotta	
Nimellisarvo	24 500
Käypä arvo	445
Johdannaisilla suojataan vaihtuvakorkoisten lainojen tulevia korkokustannuksia ja valuuttakurssieroja	

AURORANLINNA KOY

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus	
Nimellisarvo	10 000
Käypä arvo	756
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.6.2024, eikä sopimuksessa ole purkuehtoa. Korko maksetaan kaksi kertaa vuodessa.	

HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus 281053/40493218ST	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.3.2036.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	8 425
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	665
Koronvaihtosopimus 1595524/2202015	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.3.2036.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	8 425
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	624
Koron- ja valuutanvaihtosopimus 1012761/1275143	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ja SEK-määräinen laina EUR-lainaksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 6.7.2026.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	219
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-42
Koronvaihtosopimus 2031031/3539700	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 25.7.2029.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	15 395
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 335

Korkojohdannaiset 1 000 euroa	Kuntakonserni 2023
Koronvaihtosopimus 2031033/3539706	
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkorisikin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 18.6.2029.	
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	14 788
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 018

Maankäyttösopimukset

Maankäyttösopimukset eivät tuo kaupungille velvoitteita, jotka olennaisesti poikkeavat Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista yleisistä asemakaavan toteuttamisvelvoitteista. Maankäyttösopimuksilla kaupunki perii yksityisiltä maanomistajilta korvaukset, jotka keskimäärin vastaavat heidän maiden osuutta asemakaavojen toteuttamisesta kaupungille aiheutuvista kuntainfran kustannuksista (yleisten alueiden ja tonttien hankinta, katujen ja puistojen rakentaminen, johtosiirrot ym.).

Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Kaupunki

SRV Rakennus Oy:n sopimusriita

Kyseessä on Kalasataman keskuksen yleisten alueiden urakan lisätöitä koskeva riita-asia. SRV Rakennus Oy ja Helsingin kaupunki ovat tehneet vuonna 2011 KVR-urakkasopimuksen Kalasataman keskuksen julkisten osien rakentamista koskien. SRV Rakennus Oy vaatii korvausta lisä- ja muutostöistä yhteensä 1 135 386,36 euroa laillisine korkoineen. Oikeudenkäynnin hoitaminen on tilattu ulkopuoliselta asianajotoimistolta. Asiassa ei ole päästy sovintoon. Helsingin kärjäoikeus antoi ratkaisun asiassa 25.8.2023 ja velvoitti kaupungin korvaamaan SRV:lle 1 035 386,36 euroa viivästyskorkoineen sekä oikeudenkäyntikulut 68 512,68 euroa viivästyskorkoineen. Asiassa haettiin valituslupaa 25.9.2023 hovioikeudelta, ratkaisua tähän ei vielä ole saatu.

Liikenneliikelaitoksen ja Siemens-konsortion välistä metron automatisointihankintaa koskevien sopimusten purkamista ja niihin liittyvää vahingonkorvausvaatimusta käsitellään tilinpäätöskirjan kappaleessa 2.5.1.1 – Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos.

Opetusviraston tietotekniisiin hankintoihin liittyvä petos

Vuosina 2006-2016 opetusviraston tietotekniisiin hankintoihin liittyviä laitteita on oikeudettomasti väitetty eteenpäin. Asiassa epäillään törkeää petosta, rahanpesua sekä törkeää virka-aseman väärinkäyttämistä. Vahingonkorvausvaatimukset: 6 648 637,40 euroa sekä oikeudenkäyntikulut. Asiassa on useita epäilyjä ja syytekohtia. Syyttäjät antoi haasteen kärjäoikeudelle 12.5.2020 ja asia käsiteltiin Helsingin kärjäoikeudessa marras-joulukuussa 2021. Kansliatuomio annettiin 14.1.2022. Tuomio oli pääosin syytteen mukainen, pois lukien yksi vastaaja, jonka osalta näyttö ei riittänyt. Kaupungin vahingonkorvausvaatimukset toteutuvat pääsääntöisesti vaaditun mukaisina, pois lukien mainittu hylätty syyte, jonka osalta vahingonkorvauksiakaan ei tuomittu. Tuomio ei ole lainvoimainen. Asian käsittely jatkui hovioikeudessa vuonna 2023. Hovioikeus ei ole vielä antanut asiassa ratkaisuaan.

Sorters Finland/ Kiertotie Oy

Kaupunki vaatii vastaajalta vahingonkorvausta ympäristön turmelemisen perusteella. Kaupunki vaatii vahingonkorvauksena Sorters Finland Oy:n osalta 2 638 396 euroa sekä Kiertotie Oy:n osalta 31 915 euroa. Vaatimukset täsmenntyvät oikeudenkäynnin edetessä. Esitutkintapöytäkirja on laadittu 16.12.2019. Syyttäjät on laatinut haasteen 3.2.2022. Asia käsiteltäneen rikosasian yhteydessä. Pääkäsittelypäivät (4) toukokuussa 2023. Helsingin kärjäoikeus antoi asiassa ratkaisun 15.8.2023, jolla se hylkäsi syytteet. Helsingin kaupunki ja syyttäjät ovat valittaneet asiassa hovioikeuteen. Asian käsittely on kesken.

Konserni***Helsingin Bussiliikenne Oy:tä koskeva tutkintamenettely Euroopan komissiossa***

Nobina Finland Oy ja Nobina Sverige Ab jättivät lokakuussa 2011 Euroopan komissiolle kantelun, joka koski mahdollista perusteetonta valtiontukea Helsingin Bussiliikenne Oy:lle (14.12.2015 alkaen Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy). Euroopan komissio on antanut 28.6.2019 päätöksen C(2019) 3152 valtiontuesta SA.33846 Helsingin Bussiliikenne Oy:lle ja määrännyt 54,2 miljoonan euron suuruiseksi arvioimansa tuen takaisin perittäväksi. Euroopan unionin yleinen tuomioistuin antoi asiassa ratkaisun 14.9.2022, jolla se pysytti komission päätöksen. Helsingin Bussiliikenne Oy on hakenut ratkaisuun muutosta, joten asian käsittely on edelleen kesken, eikä komission päätös ole lainvoimainen.

Käsittelyn keskeneräisyydestä huolimatta komission kielletyksi valtiontueksi katsoma tuki on peritty täysimääräisesti takaisin Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:ltä ja Helsingin Bussiliikenne Oy:ltä. Loppusuoritukset saatiin 3.2.2022 ja ne olivat määrältään 59,2 miljoonaa euroa. Summaa ei ole tuloutettu, koska päätös ei ole lainvoimainen. Kaikkien saatujen suoritusten yhteismäärä vastaa komission vuonna 2019 antamassa päätöksessä todettua kielletyksi valtiontueksi katsottua tuen määrää viivästyskorkeineen.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Kunta-Helsingillä on palautusvastuu uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenojen arvonlisäverosta, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 ei ole tiedossa tilikaudella 2024 realisoituvia arvonlisäveron palautusvastuita.

Kunta-konsernin tytäryhteisöjen ilmoittama arvonlisäveron palautusvastuu 31.12.2023 on 93,3 miljoonaa euroa.

Päästöoikeudet

Helen Oy:lle on myönnetty päästöoikeuksia vuosille 2021–2025 yhteensä 1,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Arvio vuoden 2023 toteutuneista päästöistä on 1,6 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Vuonna 2021 päästöoikeuksien ostoa päätyi toimitukseen 1,3 miljoonaa päästöoikeutta. Taseen aineettomissa oikeuksissa päästöoikeuksia ja vastaavia oikeuksia on 31. joulukuuta 2023 yhteensä 0,0 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia, kun vuoden 2023 käyttö on vähennetty. Kirjanpidossa päästöoikeudet käsitellään kirjanpitolautakunnan ohjeen 1767/2005 mukaisesti niin kutsutulla nettomenettelyllä.

2.4.5 Kunta-Helsingin ympäristövastuut**40. EHDOLLINEN YMPÄRISTÖVELKA**

1 000 euroa	Kunta 2023
Entisten kaatopaikkojen kunnostaminen	19 400
Maaperän puhdistaminen	3 200

Helsingin kaupungilla on Helen Oy:n vuokra-alueiden osalta vastuu vuokra-aikana alueelle toteutettavien suurten hankkeiden pilaantuneen maan kunnostuksen kustannuksista. Ns. pienten hankkeiden, muun muassa tavanomaisten johtokaivantojen tai pienten rakennelmien, toteutuksen yhteydessä kaivettavat pilaantuneet maat ovat vuokrasopimuksen mukaan Helenin vastuulla. Voimalaitosalueilla ei nykykäytössä ole kunnostustarvetta, mutta alueiden käyttötarkoituksen muuttuessa ja alueiden palautuessa kaupungin hallintaan, on kaupungin vastuulla kunnostaa alueet suunniteltuun uuteen käyttöön soveltuvaksi. Maankäytön muutosprosessin yhteydessä arvioidaan muutoksen aiheuttamat pilaantuneen maan kustannukset. Euromääräistä tietoa ei ole vielä saatavissa.

Helsingin kaupunki julkaisee vuosittain ympäristöraportin. Ympäristöraportissa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden toteutuminen ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön sekä ympäristötilinpitoon kuuluvat talousluvut

2.4.6 Kunta-Helsingin henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

41. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2023

	Kunta			Yhteensä 2023
	Vakinaiset 2023	Määräaikaiset 2023	Työllistetyt 2023	
Keskushallinto	3 649	637	65	4 351
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	9 391	5343	78	14 812
Kaupunkiympäristön toimiala	1 516	178	0	1 694
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1 430	395	53	1 878
Yhteensä	15 986	6 553	196	22 735

42. HENKILÖSTÖKULUT

1 000 euroa	Kunta 2023
Palkat ja palkkiot	964 264
Henkilöstösivukulut	
Eläkekulut	214 125
Muut henkilösivukulut	39 761
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	1 218 150
Luontoisetujen raha-arvo	5 915
Henkilöstökulut yhteensä	1 224 065
Tuloslaskelman henkilöstökuluihin sisältyy aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin aktivoituja henkilöstökuluja yhteensä	33 552

43. LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

1 000 euroa	Kunta 2023
Kansallinen Kokoomus	97
Vihreä liitto	95
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	81
Helsingin Vasemmistoliitto	73
Perussuomalaiset	32
Suomen ruotsalainen kansanpuolue	15
Suomen Keskusta	9
Helsingin Kristillisdemokraatit	4
Piraattipuolue	2
Liberaalipuolue, vapaus valita	0
Feministinen puolue	1
Köyhien asialla rp	0
Suomen Kommunistinen Puolue	3
Avoin puolue	2
Luottamushenkilömaksut yhteensä	414

44. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

1 000 euroa	Kunta 2023
KPMG Oy Ab	
Tilintarkastuspalkkiot	136
Tilintarkastajan lausunnot	124
Muut palkkiot	477
Palkkiot yhteensä	737

INTRESSITAHOLIIKETAPAHTUMAT

Intressitahoilla tarkoitetaan kaupungin kanssa määräysvalta- tai osakkuusyhteyssuhteessa olevaa tahoa. Intressitahoihin luetaan kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsen, sekä kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat. Kaupungin liitetietona esitetään tiedot kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, siinä tapauksessa, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Liitetietona esitetään myös tavanomaisin ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot silloin, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kunnan taloudellisen aseman arvioimisen kannalta.

Merkittävimpiä intressitaholiiketoimia seuraavien yhtiöiden kanssa:

- Sosiaali-, pelastus- ja terveystoimiala
- Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy
- Helen Oy

Taulukon intressitahot ovat kaupungin konserniyhteisöjä. Tietoja yksittäisistä liiketoimista on yhdistelty kokonaisuudeksi oikean ja riittävän kuvan esittämiseksi.

45. INTRESSITAHOLIIKETOIMET

1 000 euroa	Kunta-Helsinki 2023
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden myynti intressitahoille	
- Myyntituotot	104 054
- Palvelumaksutuotot	2 531
- Vuokratuotot	221 014
- Liiketoiminnan muut tuotot	30 202
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden ostot intressitahoilta	
- Palvelujen ostot	236 502
- Muut ostot	72 476
- Maksetut vuokrat	89 729
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta	
- Korkotuotot	43 763
- Osinkotuotot	69 320
- Korko- ja rahoituskulut	8 955
Kaupungin antamat lainat intressitahoille	
- Lainoja yhteensä	1 392 876
- Lainojen korot ovat 0-6 % ja lainat ovat vakuudettomia	
- Lisäksi välitettyjä valtion lainojen yhteensä	52 666
Kaupungin antamat avustukset intressitahoille	
- Avustukset konserniyhteisöille	63 090
Muut liiketoimet intressitahojen kanssa	
1) Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili	
2) Vuosaaren Urheilutalo Oy on vapautettu tontin vuokrasta	
3) Lisäeläkejärjestelyn vuosikulu Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy	
*) Siirretty kokoisuudessaan Helsingin kaupungin vastattavaksi	

Eriytetyt tilinpäätökset

Kunta-Helsinki

2.5 Kunta-Helsingin eriytetyt tilinpäätökset

2.5.1 Kunnallisten liikelaitosten tilinpäätökset

2.5.1.1 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos

Toimintakertomus

Hallinto

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos on toiminut kaupunginvaltuuston 16.11.1994 tekemän päätöksen mukaisesti 1.1.1995 alkaen kirjanpitolakia ja -asetusta sekä kaupungin taloussääntöä noudattavana nettobudjetoituna kunnan liikelaitoksena.

HKL huolehtii pääkaupunkiseudun metroluonteesta sekä siihen liittyvästä joukkoliikenneinfrastruktuurista toimien metron rataverkon haltijana ja metroluonteen harjoittajana. HKL tuottaa metroluonteen liikennöinnin ja metroinfraan liittyvät palvelut Helsingin seudun liikenne (HSL) -kuntayhtymälle hankkimalla ne alihankintana Pääkaupunki-seudun Kaupunkiliikenne Oy:ltä.

Kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021 silloisen HKL:n toiminnan yhtiöittämisestä metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toimintoja lukuun ottamatta. Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy aloitti toimintansa 1.2.2022. Yhtiöittämisessä HKL:n metro-omaisuus ja metron liittyvät keskeiset sopimukset jäivät liikelaitokseen.

Organisaatio, johto ja tilintarkastajat

Kaudella 1.1.-31.12.2023 HKL:n toimintaa johtavaan johtokuntaan kuuluivat Ville Lehmuskoski puheenjohtaja, Tuomo Mäkinen varapuheenjohtaja, Juha Kesänen, Maria Nelskylä ja Jenni Rope.

Johtokunnan varajäsenet olivat Silja Hyvärinen, Timo Lindén, Sami Lindström, Reetta Sariola ja Jenni Torckola.

Johtokunta piti 11 kokousta 1.1.-31.12.2023.

HKL:n toimitusjohtajana tilikaudella on toiminut diplomi-insinööri Saara Kanto ja osa-aikaisen varatoimitusjohtajan virkaa on hoitanut diplomi-insinööri Lauri Kangas.

HKL:n hallinnon ja talouden tarkastuksesta huolehtii valtuuston asettaman tarkastuslautakunnan 1. toimikunta puheenjohtajanaan Dani Niskanen.

Kaupungin tilintarkastusyhteisönä toimii KPMG Oy Ab. Vastuullisena tilintarkastajana toimii Jorma Nurkkala, JHT, KHT.

Olellaiset tapahtumat HKL:n toiminnassa

Vuoden 2023 aikana metron matkustajamäärät olivat edelleen noin 14 prosenttia koronaa edeltävää aikaa alhaisempia. Kehitys vastasi pääsääntöisesti koko pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen matkustajamäärien kehitystä. Yleinen kustannustason nousu sekä materiaalien pitkittyneet toimitusajat olivat korostetussa seurannassa investointeihin liittyen. Markkinatilanteen epävarmuuden lisääntyminen näkyi mm. laajempaan kaupunkikehittämiseen liittyvien joukkoliikenneinvestointien toteutusedellytysten vaikeutumisenä. Sekä Helsingin Itäkeskuksen metroaseman läheisyydessä sijaitsevan bussiterminaalin paikalle suunnitellun Jokerikorttelin että Herttoniemen metrokorttelin kehittäminen keskeytyivät.

Alhaisen kuljettajamäärän vuoksi metroluonteen ajettiin alkuvuonna harvennetulla 3 minuutin vuorovälillä. Vuonna 2023 järjestettiin viisi metrojunankuljettajakurssia, joista valmistui yhteensä 56 kuljettajaa. Uusien kuljettajien myötä liikenteen luotettavuus palasi ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen erinomaiselle tasolle, mikä näkyi myös asiakastytyvyyden lisääntymisenä. Kuljettajamäärän parantumisen myötä talviliikenteessä siirryttiin ajamaan osittain 2,5 minuutin vuorovälillä. Helsingin seudun liikenne (HSL)-kuntayhtymän tilauksen mukaisesti maanantaisin ja perjantaisin ajettiin harvennettua arkiliikennettä etätyön yleistymisen vuoksi.

Metrojunankuljettajien ajokoulutus uudistui ja monipuolistui, kun koulutuksessa käytettävät ajosimulaattorit otettiin käyttöön vuoden 2023 aikana. Ajosimulaattorit mahdollistavat ajoharjoittelun kaikkina vuorokauden aikoina, kun ajoharjoittelussa käytettävä linjaliikennekalusto metroverkostossa rajoittaa muutoin ajoharjoittelun toteuttamisen vain ilta- ja yöaikaan.

HSL:n hallitus päätti 13.12.2022 jatkaa nykyistä metroliikenteen operointisopimusta HKL:n kanssa 7,5 vuodella, kun nykyinen sopimuskausi päättyy vuoden 2024 lopussa. Jatkosopimuksen valmistelu käynnistyi vuoden 2023 aikana jatkuen kevääseen 2024.

Vuonna 2020 alkanut, Valmet/Strömbergin vuosina 1979–1984 valmistamien, M100-sarjan metrojunien perusparannus valmistui vuoden 2023 aikana. Junien perusparannuksessa matkustamon sisustusta uudistettiin, juniin asennettiin led-valaistukset, korit pintakäsiteltiin ja ohjaamot uudistettiin. Vuonna 2023 aloitettiin Bombardierin vuosina 2000–2001 valmistamien M200-sarjan junien perusparannus, joka kestää vuoden 2024 kevääseen. Perusparannuksessa kunnostetaan ja nykyaikaistetaan matkustamo, uudistetaan matkustajainformaatiojärjestelmä sekä tehdään teknisen käyttöään jatkamisen edellyttämiä osavaihtoja ja korjauksia. Perusparannuksella mahdollistetaan M100- ja M200-junien liikennöinti 2030-luvulle saakka.

Helsingin kaupunginvaltuustossa vuoden 2022 lopussa hyväksytyn, metron kapasiteetin ja luotettavuuden parantamiseen tähtäävän METKA-hankkeen hankintavaihe käynnistyi. Lokakuussa HKL, Länsimetro ja Kaupunkiliikenneyhdistö valitsivat saatujen osallistumishakemusten pohjalta kolme ryhmittymää (Alstom, CAF GROUP, GTS-NRC) junakulunvalvontajärjestelmän hankinnan neuvotteluvaiheeseen. Myös hankkeeseen liittyvän uuden radioverkon hankinta käynnistettiin. Lisäksi toteutettiin sekä metroradalla että -varikolla pienempiä toimenpiteitä junien sujuvuuden ja järjestelmän luotettavuuden varmistamiseksi.

Hakaniemen metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin ja lippuhallitason tilojen sekä Sörnäisten metroaseman sisäänkäyntien, lippuhallin ja kävelytunnelien tilojen perusparannukset valmistuivat vuoden 2023 lopussa.

Kampin metroaseman läntisen sisäänkäynnin ja lippuhallin tilalle rakennettavan Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus -hankkeen (THK-hanke) valmistelevat työt käynnistyivät, minkä vuoksi läntinen sisäänkäynti ja lippuhalli suljettiin matkustajaliikenteeltä loppuvuonna 2023. Sisäänkäyntiä palvelevat tekniset ja sosiaalilat tullaan purkamaan ja uusi lippuhalli rakennetaan osaksi THK-talon katutason kerrosta.

Joulukuussa 2023 käynnistyi Roihupellon metrovarikon laajennusosan toteutusvaihe. Metrovarikkoa laajennetaan kasvaneen metro- ja raitiovaunukaluston vara- ja vaihto-osatuotannon tarpeisiin. Keskitämällä töitä ja materiaaleja samaan sijaintiin tavoitellaan sisäisten prosessien yksinkertaistamista ja kustannustehokkuutta.

Helsingin käräjäoikeus antoi maaliskuussa 2020 välipäätöksen metron automatisointia koskevien sopimusten purkua koskevassa asiassa. Päätöksen mukaan HKL:llä oli oikeus purkaa sopimukset Siemensin kanssa metrovarikon laajennusosan automatisointisopimusta lukuun ottamatta. Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan automatisointiprojektin viivästykset johtuivat Siemensin vastuulla olevista syistä.

Helsingin käräjäoikeus antoi marraskuussa 2021 ratkaisunsa metron automatisointisopimusten purkamiseen liittyvien taloudellisten vaatimusten osalta. Ratkaisun mukaan Siemens on velvollinen suorittamaan HKL:lle vahingonkorvausta noin 5 miljoonaa euroa ja palauttamaan HKL:n maksamia kauppahintoja noin 3 miljoonaa euroa. HKL on yhdessä Helsingin kaupunginkanslian kanssa arvioinut, että käräjäoikeuden tuomioon on haettava muutosta hovioikeudelta. Käräjäoikeuden tuomioon ei voida tyytyä, kun otetaan huomioon, että käräjäoikeus on välituomiossaan todennut, että HKL:llä on ollut oikeus purkaa riidan kohteena olevia sopimuksia. HKL katsoo kärsineensä enemmän taloudellista vahinkoa kuin mihin käräjäoikeus päätyi. HKL valitti käräjäoikeuden tuomiosta alkuvuonna 2022. Myös Siemens on valittanut tuomiosta.

Vuoden 2023 aikana saadun tiedon mukaan asian pääkäsittely hovioikeudessa alkaa elokuussa 2024 jatkuen kesäkuuhun 2025. Välituomion ennakoidaan tulevan maaliskuussa 2026 ja vahingonkorvausvaatimukset olisivat käsitellyssä huhtikuusta kesäkuuhun 2026. Tällä hetkellä vahingonkorvauksia koskevan päätöksen arvioidaan tulevan alkuvuonna 2027.

Talousarvion sitovien tavoitteiden toteutuminen

HKL:lle oli kolme sitovaa tavoitetta, jotka toteutuivat seuraavasti:

- Tilikauden tulos on vähintään nolla

Tilikauden tulosta koskeva sitova tavoite toteutui. Tilikauden tulos oli 3,1 milj. euroa.

- Asiakkaiden antama liikennöitsijäarvosana HSL:n tuottamassa kyselytutkimuksessa on 4,11.

Asiakastyytyväisyyden sitova tavoite toteutui.

Metroliikenteen liikennöitsijäarvosana oli 4,11, mikä saavutti tavoitteen. Keväällä 2023 toteutetussa tutkimuksessa liikennöitsijäarvosana oli 4,07 ollen tavoitetasoa matalampi. Syksyn tutkimuksessa arvosana oli 4,14. Arvosanan nousuun vaikutti erityisesti liikennöinnin luotettavuuden parantuminen alkuvuodesta 2023, mikä näkyi kyselyn kysymyksen ”Aikataulussa pysyminen” -tuloksen merkittävänä nousuna nostaten liikennöitsijäarvosanan tavoitetason yläpuolelle.

- Ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdöistä on 99,85 %.

Liikennöinnin luotettavuutta koskeva sitova tavoite ei toteutunut.

Metroliikenteessä ajettiin 99,79 % tilatuista lähdöistä, mikä jäi alle luotettavuustavoitteen 99,85 %. Alkuvuonna kuljettajapulasta johtunut heikko luotettavuus laski koko vuoden tuloksen alle tavoitetason. Vaikka tavoitteeseen ei päästy, on liikennöinnin luotettavuuden kehitys ollut vuoden 2023 aikana positiivisella kehitysuralla johtuen parantuneista kuljettajaresursseista. Vuoden toisessa, kolmannessa ja neljännessä kvartaalissa luotettavuus ylsi tavoitetasolle.

Henkilökunta ja maksetut palkat

HKL:n palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 2 henkilöä (2022: 101). Tilikauden lopussa henkilöstövahvuus oli 2 henkilöä (2022: 2).

HKL:n koko henkilöstö siirtyi Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle 1.2.2022. Henkilöitä siirtyi yhteensä 1 200 henkilöä.

Palkkoja maksettiin yhteensä 165 854,98 (2022: 5 287 715,08) euroa. Investointikohteisiin aktivoitujen palkkojen osuus maksetuista palkoista oli 0,00 (2022: 330 621,29) euroa.

Toimialan kehitys

Liikennesuoritteet

Metroliikenteessä tehtiin 79,0 milj. matkaa vuonna 2023 eli 13 prosenttia edellisvuotta enemmän. Länsimetron laajeneminen Kivenlahteen vuoden 2022 lopussa lisäsi matkustajamäärä.

Yhteistyö HSL:n ja kaupungin konserniyhtiöiden kanssa

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

HKL on jatkanut yhteistyötä Helsingin kaupungin konsernitilinpäätökseen yhdisteltävän Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kanssa.

HKL:n ja HSL:n yhteistyö on kaikilta keskeisiltä osiltaan määritelty ja sovittu osapuolten kesken voimassa olevissa sopimuksissa. Merkittävimmät sopimukset koskevat toisaalta Helsingin metron joukkoliikenneinfran käyttämistä HSL:n suunnittelemassa ja tilaamassa liikenteessä sekä toisaalta metro liikenteen tuottamista.

HSL:n hallitus päätti 13.12.2022 jatkaa nykyistä metroliikenteen operointisopimusta HKL:n kanssa 7,5 vuodella, kun nykyinen sopimuskausi päättyy vuoden 2024 lopussa. Jatkosopimuksen neuvottelut käynnistyivät vuoden 2023 aikana ja jatkuvat vuonna 2024.

HKL:n ja HSL:n välisten sopimusten toteutumista seuraavat johto- ja ohjausryhmät, jotka kokoontuvat säännöllisesti.

HKL:n kiinteistöyhtiöt

Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli pitää yllä Helsingin yliopiston metroasemaa ja HKL myy sille mm. erilaisia kiinteistöpalveluita.

Osakkuusyhtiönä HKL:llä on Länsimetro Oy. Länsimetro Oy rakennuttaa, omistaa, hallitsee, ylläpitää, huoltaa ja kehittää Helsingin Ruoholahdesta Espoon Kivenlahteen ulottuvan metrolinjan metroliikennettä palvelevia raiteita, tunneleita, asemarakennuksia, pysäköintitiloja ja muita sen toimintaa palvelevia rakennelmia ja laitteita. Tällaisia rakennelmia eivät ole osin asemarakennusten liiketilat ym. rakennelmat ja laitteet, jotka eivät välittömästi palvele metroliikennettä. Helsingin kaupunki/HKL omistaa osakkeista 15 prosenttia.

Kaupungin rahoitus

HKL:n taseessa oli kaupungin pääomia 31.12.2023 seuraavasti:

Peruspääoma	euroa
Peruspääoma A	37 474 181,23
Peruspääoma B	113 224 011,56

Nettobudjetointiperiaatteen mukaan kaupungin vuoden 2023 talousarvion rahoitusosaan sisältyivät tuloina liikenneliikelaitokselta peruspääoman tuotto ja tuki infrainvestointien pääomakuluihin (kaupungin tuki).

HKL:n ei nostanut uusia kaupungin lainoja vuonna 2023. Kaupungin pitkäaikaista vierasta pääomaa lyhennettiin 2 500 000,00 euroa 31.12.2023. HKL:n lainat kaupungilta olivat yhteensä 37 500 000,00 euroa 31.12.2023.

Erät toteutuivat seuraavasti (vaikutus kaupunkiin):

1 000 euroa	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Erotus
Korvaus peruspääomalle	3 795	3 377	3 377	0
Kaupungin tuki	-3 378	-5 956	-12 609	-6 653
Netto	417	-2 578	-9 232	-6 653
Kaupungin lainojen muutos	-2 500	-2 500	-2 500	0

Kaupungin muu rahoitus

HKL:n ei nostanut uutta kaupungin pitkäaikaista lainaa vuonna 2023. HKL:n investointien rahoittamiseen käyttämän kaupungin lyhytaikaisen luotollisen käyttötilin saldo oli 151,1 miljoonaa euroa 31.12.2023 (31.12.2022: 141,4).

Muu rahoitus

HKL ei nostanut uutta kaupungin ulkopuolista lainaa vuonna 2023. HKL lyhensi ulkopuolelta nostettuja lainojaan 12,0 milj. eurolla vuonna 2023. HKL:n taseessa oli ulkopuolisia pitkäaikaisia lainoja 149,6 miljoonaa euroa 31.12.2023, joista vuonna 2024 lyhennettävä osuus 12,0 miljoonaa euroa on lyhytaikaisissa veloissa.

Investoinnit

HKL:n investointeja toteutui 33,4 miljoonaa euroa (TB23: 75,0). Suurimmat investoinnit ovat Hakaniemen metroaseman pohjoisosan peruskorjaus 4,0 miljoonaa euroa, Sörnäisten metroaseman peruskorjaus 3,8 miljoonaa euroa, Itäkeskuksen metron sähkönsyöttöaseman uusiminen 3,8 miljoonaa euroa, Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman uusiminen 3,7 miljoonaa euroa ja M100-metrojunien peruskorjaus 2,6 miljoonaa euroa.

Useat investointihankkeet etenivät talousarviossa arvioitua hitaammin. Hankkeiden etenemistä ovat viivästyttäneet mm. puutteellisten lähtötietojen vuoksi ennakoitua pidempi toteutussuunnittelun vaatima aika. Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamishankkeen toteuttamisen on todettu tarkentuneessa suunnittelussa tarvitsevan liikennekatkoa, jonka vuoksi töiden aloitus on siirtynyt vuoteen 2024. Niin ikään Länsimäen metrosillan peruskorjaaminen vaatii liikennekatkon. Liikennekatko pyritään hyödyntämään täysimääräisesti, jonka vuoksi myös Kontulan metroaseman peruskorjaaminen siirtyy aiemmin arvioidusta. M200 -metrojunien peruskorjauksen aikataulu on tarkentunut johtuen mm. hankinnan alkupuolella tehdyistä peruskorjauksen täsmennyksistä ja tarvittavien osien saatavuusongelmista.

Liikenneliikelaituksen käyttötalous

Liikevaihto

HKL:n tilikauden liikevaihto oli 157,5 (2022: 133,8) miljoonaa euroa. Liikevaihto muodostui HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista 61,2 (2022: 52,3) miljoonaa euroa, HSL:ltä laskutettavia infrakorvauksia 62,0 (2022: 62,5) miljoonaa euroa, kaupungin infratuesta 12,6 (2022: 3,4) miljoonaa euroa sekä muista myyntituotoista 21,7 (2022: 15,6) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 6,0 (2022: 7,7) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muissa tuotoissa vuokratulot olivat 2,7 (2022: 3,4) miljoonaa euroa ja mainostulot 2,9 (2022: 3,0) miljoonaa euroa.

Kulut

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 145,4 (2022: 130,9) miljoonaa euroa. Suurin menoerä on Kaupunkiliikenne Oy:lle maksetut alihankintamenot 108,0 miljoonaa euroa. Alihankintamenoihin sisältyy Kaupunkiliikenne Oy:n suorittaman metron operointimenot sekä metro-omaisuuteen liittyvät huolto-, kunnossapito- ja kehittämismenot.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 3,1 (2022: 3,1) miljoonaa euroa.

Poistoeron ja investointivarausten muutoksien jälkeen HKL:n tulos oli 5,4 (2022: 18,9) miljoonaa euroa.

Käyttötalouden vertailu tulosbudjettiin

HKL:n vuoden 2023 tulosbudjetin ja tilinpäätöksen vertailu

Tuloslaskelma 1 000 euroa	TB 2023	TP 2023	Erotus
Liikevaihto yhteensä	156 263	157 491	1 228
Tuki kaupungilta	5 956	12 609	6 654
Liikennöintikorvaustulot	63 151	61 172	-1 979
Infrakorvaukset	62 109	61 973	-136
Muut tulot	25 047	21 737	-3 311
Liiketoiminnan muut tuotot	1 823	5 987	4 164
Poistot	-31 059	-31 994	-935
Varsinaiset kulut	-114 594	-113 412	1 182
Liikeylijäämä	12 433	18 072	5 639
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 639	-15 018	-3 379
Poistoeron muutos	2 591	-1 255	-3 846
Varausten muutos	0	3 580	3 580
Tilikauden ylijäämä	3 385	5 379	1 993

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021 silloisen HKL:n toiminnan yhtiöittämisestä metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toimintoja lukuun ottamatta. Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy aloitti toimintansa 1.2.2022. Yhtiöittämisessä HKL:n metro-omaisuus ja metroon liittyvät keskeiset sopimukset jäivät liikelaitokseen.

HKL:n tilinpäätöksen tuloslaskelman vertailutiedot 2022 sisältää toteumatiedot ajalta 1.1.-31.1.2022 tilanteesta ennen kuin muut kuin metrotoiminnot siirrettiin Kaupunkiliikenne Oy:lle 1.2.2022 sekä toteumatiedot ajalta 1.2.-31.12.2022, jolloin HKL:n luvuissa on mukana vain metrotoimintaan sisältyvät toteumatiedot. Vuosien 2023 ja 2022 tilinpäätöslu-
vut eivät ole tältä osin vertailukelpoisia.

Siemensin automaattimetrohankkeen käsittely taseessa 31.12.2023

Tilinpäätöksessä 2023 HKL:llä on automaattiprojektiin liittyneitä investointimenoja pitkäaikaisissa saamisissa 6.241.168,89 euroa. Automaattiprojektin oikeuskäsittelyn tilannetta on selvitetty tasekirjan liitteessä 16.

Liiketoiminnan kehittyminen vuonna 2024

Vuonna 2024 toiminnan keskiössä ovat metrojärjestelmän muutoksiin liittyvän riskien- ja muutostenhallinnan kehittäminen, kantametron infran peruskorjausten toteutusedellytysten varmistaminen ja metron liikennöintiä koskevan jatkosopimuksen valmistelu päätöksentekoon. Toiminnan tuottavuutta ja laatua parannetaan erityisesti kunnossapidon ja omaisuudenhallinnan prosesseja kehittämällä.

Metron kapasiteettia on haastava korvata poikkeusjärjestelyillä, minkä vuoksi infran ja järjestelmien ennakoiva korjaus ja uudistaminen on keskeistä. Yleinen kustannustason nousu ja kiinteistömarkkinoiden haasteet ovat luo-
neet epävarmuutta mm. laajempaan kaupunkikehittämiseen liittyvien asemainvestointien toteuttamiseen ja asemilla sijaitsevien liiketilojen vuokraukseen. Kunnossapidon ja investointien toteutusasteen varmistaminen sekä toimintaympäristön muutoksiin reagointi edellyttää kaupunkiyhteisesti tiiviin yhteistyön ja resurssien varmistamisen lisäksi etenkin metron järjestelmäosaamisen jatkuvaa ylläpitämistä ja prosessien edelleen kehittämistä.

Yleisen turvallisuustilanteen kehittymiseen varaudutaan yhteistyössä Kaupunkiliikenneyhtiön kanssa osana kaupungin valmius- ja varautumissuunnittelua. Turvallisuuden liittyviä tarkistus- ja kehitystoimia jatketaan.

HKL:n liikennesuoritteiden määrät laskevat vuodesta 2023 johtuen metroinfraan tehtävien perusparannusten edellyttämistä liikennekatkoista. Linjakilometrimäärä laskee noin 3 prosenttia vuodesta 2023, mutta kasvaa noin 11 prosenttia vuodesta 2022. Koko vuosi 2024 on budjetoitu liikennemallilla, jossa lisääntyneen etätyön myötä aiheutuneiden kysynnän muutosten vuoksi maanantaisin ja perjantaisin ajetaan muita arkipäiviä harvemmallalla vuorovälillä.

HKL:n budjetoitu liikevaihto vuonna 2024 on 165,5 miljoonaa euroa ja budjetoitu tulos ennen tilinpäätöseriä on 1,2 miljoonaa euroa.

HKL:n investoinnit ovat 75,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 suurimmat investointikohteet ovat Rautatietorin met-
roaseman paloturvallisuuden parantaminen 11,0 miljoonaa euroa, Kampin metroasema/THK-hanke 6,5 miljoonaa euroa, metron raidevirtapiirin korvaaminen 5,8 miljoonaa euroa ja Länsimäen metrosillan perusparannus 5,0 miljoonaa euroa.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä

Liikenneliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt 18.5.2022 hallintosäännössä edellytetyn liikenneliikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen. Liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunta on valvonut, että HKL on toiminut kaupunginvaltuuston (Khs 30.1.2019, § 29) hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet-asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden, eettisten periaatteiden (Khs 28.10.2019, § 722) sekä hyväksymänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa HKL tukeutuu vahvasti operatiivisesta toiminnasta vastaavan Kaupunkiliikenneyhtiön turvallisuus-, laatu- ja ympäristöjohtamisjärjestelmän (TLY-johtamisjärjestelmä) mukaisiin menettelyihin siten kuin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksessa sekä metroliikennesäännössä (13.1.2022) on kuvattu. Sisäinen valvonta jaetaan tarkemmin omavalvontaan ja sisäisiin auditointeihin.

Omavalvonnalla tarkoitetaan HKL:ssä erityisesti sen valvomista, että Kaupunkiliikenneyhtiön toiminta täyttää sille sopimuksessa ja metroliikennesäännössä asetetut velvoitteet, mikä toteutuu osallistumalla yhtiön johtamisen ja TLY-asioiden foorumeihin. Lisäksi seurataan Kaupunkiliikenneyhtiön omavalvontaprosessin mukaista toimintaa, missä omavalvonnalla tarkoitetaan prosessien osallisten itse suorittamia rutiinitarkastuksia, joilla esihenkilöt ja vastuutahot varmistavat, että toiminta on ohjeiden mukaista, noudattaa annettuja toimivaltuuksia ja tähtää sovittuihin tavoitteisiin. Esimerkiksi taloushallinnossa keskeisiä valvontatoimia ovat muun muassa tilien säännölliset täsmäytykset sekä controllerien suorittama talouden seuranta ja raportointi. Omavalvontasuunnitelmassa yksilöityjen toimenpiteiden lisäksi normaali esihenkilötyö ja työn tilaajan vastuut ovat osa omavalvontaa. Viimeksi mainittujen osalta korostuu poikkeamiin puuttuminen ja niiden käsittely.

HKL tukeutuu Kaupunkiliikenneyhtiön sisäisiin auditointeihin, joilla varmistetaan toiminnan vaatimustenmukaisuutta ja tuetaan toiminnan kehittämistä. Niiden toteutusta ohjaa kolmivuotinen auditointisuunnitelma, jonka tarkemmat kohteet Kaupunkiliikenneyhtiön johto määrittelee vuosittain yhdessä HKL:n kanssa. Sisäisiä auditointeja toteuttavat nimetyt ja koulutetut sisäiset auditoijat ja liikenneliikelaitoksen edustajilla on mahdollisuus osallistua metron liittyvien prosessien sisäisiin auditointeihin auditoijina. Yhtiö teettää vuosittain myös ulkoisia auditointeja.

Riskienhallinnassa HKL tukeutuu Kaupunkiliikenneyhtiön riskienhallintaprosessiin, jonka avulla liikenneliikelaitos tunnistaa, arvioi ja analysoi strategisia, toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteitaan uhkaavat riskit, huomioiden arvioinnissa toimintaympäristön muutokset, riskien hallintaan käytettävissä olevat menettelyt, väärinkäytösten mahdollisuudet sekä sisäiseen valvontajärjestelmään merkittävästi vaikuttavat muutokset. Riskienhallinnan viitekehys ja arviointiperusteet on esitetty tarkemmin yhtiön TLY-käsikirjassa sekä riskienhallinnan toimintaohjeessa, joiden laadinnassa on huomioitu kaupungin periaatteet ja ohjeistukset, ISO 31000 -riskienhallintastandardi sekä kaupunkiraideliikennettä koskevan sääntelyn vaatimukset. Riskienhallintaa toteutetaan jatkuvan toiminnan riskien osalta yksikörajat ylittävää prosessinäkökulmaa hyödyntäen, ja projektien riskienhallintaan on lisäksi täydentävää ohjeistusta. Riskienarvioinnissa riskejä analysoidaan tarpeen mukaan eri vaikutuslajien näkökulmasta. Riskienarvioinnit ja riskien hallintatoimenpiteet dokumentoidaan ja ylläpidetään RamRisk-järjestelmässä olevassa riskirekisterissä. Strategiset riskit, suuret taloudelliset sekä merkittävät operatiiviset riskit nostetaan johtoryhmätasolle käsitteilyyn säännöllisissä katselmoineissa ja tarvittaessa erikseen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

HKL on seurannut ja arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta Kaupunkiliikenneyhtiön sisäisten ja ulkoisten auditointien sekä yhtiön TLY-johtamisjärjestelmän raportoinnin kautta. Metroon liittyvän riskienhallinnan osalta tilinpäätösvuonna erityisesti keskiössä ovat olleet metron kapasiteettihankkeeseen (METKA) liittyvä riskienhallinta, varautumiseen ja kyberturvallisuuden kehittämiseen liittyvät teemat.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioidaan kokonaisuutena olevan tasolla ”määritelty”, mutta kypsyyssuhteessa esiintyy vaihtelua prosesseittain, ja myös puutteita on tunnistettu sekä sisäisessä kehitystyössä että Kaupunkiliikenneyhtiön TLY-johtamisjärjestelmän ulkoisessa auditoinnissa. Toisaalta esimerkiksi metron kapasiteettihankkeen riskienhallintaa on toteutettu alusta alkaen varsin kehittyneellä tasolla. Riskienhallinnan osaamiseen, resursointiin sekä parempaan integrointiin osaksi päivittäistä työtä ja päätöksentekoa tulee kiinnittää huomiota kehittämistyössä.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilinpäätösvuoden alkupuolella toteutui riski ”Kuljettajapula metroliikenteessä”, minkä vuoksi aiheutui ajamatomia lähtöjä ja liikenteen luotettavuus heikkeni. Tilanne saatiin kuitenkin alkuvuonna oikaistua uusia kuljettajia kouluttamalla.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Käynnissä olevien metron kapasiteetin kasvattamistoimenpiteiden kiireellisyys on säilynyt pienempänä kuin mitä pandemiaa ennen arvioitiin, vaikka matkustajamäärissä onkin ollut jälleen kasvua.

Yleiseen taloustilanteeseen sekä joukkoliikenteen matkustajamäärien kehitykseen liittyvät epävarmuudet vaikuttavat edelleen erityisesti HSL:n taloustilanteeseen ja investointien rahoitukseen, minkä vuoksi HKL:n toiminnan ja investointien rahoituksen riittävyyteen liittyvä riski säilyy merkittävänä. Keskeisinä hallintakeinoina on tiivis yhteistyö Kaupunkiliikenneyhtiön ja HSL:n, kaupunkiliikenneyhtiön uuden strategian toimeenpano, kustannustehokkuuden huomiointi sekä ymmärrettävä ja asiantunteva argumentointi päätöksentekijöille.

Riskikokonaisuutena merkittävä on myös vanhemman metroinfran ikääntyminen ja siitä seuraavat investointitarpeet, joiden mahdolliset viivästymiset voivat johtaa erilaisiin operatiivisen toiminnan häiriöihin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

HKL ja Kaupunkiliikenneyhtiö jatkavat riskienhallinnan yhteistä kehittämistä. Kaupunkiliikenne Oy on tilinpäätösvuonna tarkastellut ja kasvattanut riskienhallintaprosessin kehittämiseen ja koordinointiin liittyviä resurssejaan sekä käynnistänyt riskienhallinnan ohjeistuksen päivityksen, missä erityistä huomiota kiinnitetään muutoksenhallintaan, projektien riskienhallinnan vaatimuksiin sekä projektien ja jatkuvan toiminnan riskienhallinnan parempaan koordinaatioon. Raide-Jokerin käyttöönoton riskiperustaisen tilannekuvaseurannan kokemuksista on myös otettu suoraa oppia seuraaviin isoihin käyttöönottoihin.

Näiden uusien resurssien, ohjeiden ja toimintamallien laajempi käyttöön saattaminen on riskienhallinnan kehittämisen pääfokuksena vuonna 2024. Toimilla tähdätään riskitietoisuuden kasvattamiseen sekä riskien merkittävyyden yhä johdonmukaisempaan arviointiin osana päätöksentekoa. Lisäksi käynnissä on compliance-toiminnan lisäresursointi.

TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
LIIVEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	12 609 273,95	3 377 689,35
Liikennöintikorvaukset	61 172 306,75	52 287 863,63
Infrakorvaukset	61 972 860,42	62 503 619,58
Muut myyntituotot	21 736 515,83	15 607 412,77
	157 490 956,95	133 776 585,33
Valmistus omaan käyttöön	0,00	527 117,54
Liiketoiminnan muut tuotot	5 987 185,05	7 680 911,78
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	0,00	-2 380 502,85
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	0,00	-278 088,68
Muiden palvelujen ostot	-111 370 290,07	-87 507 746,19
	-111 370 290,07	-90 166 337,72
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-165 854,98	-5 287 715,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-33 547,06	-589 228,57
Muut henkilösivukulut	-6 574,13	-227 895,90
	-205 976,17	-6 104 839,55
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-31 993 727,78	-31 816 535,61
	-31 993 727,78	-31 816 535,61
Liiketoiminnan muut kulut		
Liiketoiminnan muut kulut	-1 836 142,32	-2 832 383,78
	-1 836 142,32	-2 832 383,78
LIIKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	18 072 005,66	11 064 517,99
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-7 356 178,40	-1 324 280,65
Muille maksetut korkokulut	-4 285 170,89	-2 851 770,48
Korvaus peruspääomalle	-3 377 000,00	-3 794 984,00
Muut rahoituskulut	-23,00	-22 627,42
	-15 018 372,29	-7 993 662,55
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	3 053 633,37	3 070 855,44
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	3 053 633,37	3 070 855,44
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 254 934,42	14 165 584,53
Vapaaehtoisten vähennys	3 579 934,10	1 616 777,43
	2 324 999,68	15 782 361,96
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	5 378 633,05	18 853 217,40

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	475 031,20	719 079,13
Muut pitkävaikutteiset menot		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	348 940,29	109 068,06
	823 971,49	828 147,19
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	187 608 254,06	177 983 101,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	91 180 747,33	96 144 743,12
Koneet ja kalusto	204 549 713,71	203 286 302,54
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	42 989 551,14	48 688 121,21
	526 328 266,24	526 102 268,34
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	21 893 884,08	21 893 884,08
	21 893 884,08	21 893 884,08
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	4 149 009,47	3 393 170,43
	4 149 009,47	3 393 170,43
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	6 241 168,89	6 241 168,89
	6 241 168,89	6 241 168,89
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 742 333,07	5 640 643,11
Siirtosaamiset	6 966 696,30	2 811 262,51
Muut saamiset	703 433,11	1 540 334,48
	13 412 462,48	9 992 240,10
Rahat ja pankkisaamiset		
Siirtosaamiset	183,24	98,84
	183,24	98,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	572 848 945,89	568 450 977,87

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	37 474 181,23	37 474 181,23
Koroton peruspääoma	113 224 011,56	113 224 011,56
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	18 902 159,18	48 941,78
Tilikauden yli-/alijäämä	5 378 633,05	18 853 217,40
	174 978 985,02	169 600 351,97
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	40 176 514,22	38 921 579,80
Vapaaehtoiset varaukset		
Investointivaraukset	0,00	3 579 934,10
	40 176 514,22	42 501 513,90
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	35 000 000,00	37 500 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta	137 632 049,76	149 584 857,74
	172 632 049,76	187 084 857,74
Lyhytaikainen		
Lainat kunnalta	153 602 944,86	143 920 841,76
Lainat rahoituslaitoksilta	11 952 807,98	11 952 807,98
Ostovelat	104 105,55	545 680,03
Korottomat velat kunnalle	0,00	3 227 411,12
Siirtovelat	19 387 661,78	9 603 493,57
Muut lyhytaikaiset velat	13 876,72	14 019,80
	185 061 396,89	169 264 254,26
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	572 848 945,89	568 450 977,87

RAHOITUSLASKELMA 1 000 euroa	2023	2022
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	18 072	11 065
Poistot ja arvonalentumiset	31 994	31 817
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomalle	-3 377	-3 795
Kunnalle maksetut korkokulut	-7 356	-1 324
Muille maksetut korkokulut	-4 285	-2 874
Tulorahoituksen korjaukset	1 200	0
	36 247	34 887
Investoinnit		
Investointimenot	-33 416	-71 119
Siirrot osakeyhtiöön	0	757 833
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	4
	-33 416	686 718
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	2 832	721 605
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikainen		
Kunnalta saatujen lainojen vähennys	-2 500	-155 955
Muilta saatujen lainojen vähennys	-11 953	-91 198
Lyhytaikainen		
Kunnalta saatujen lainojen muutos lisäys(+), vähennys(-)	0	-11 710
Muilta saatujen lainojen muutos	0	-1 132
	-14 453	-259 995
Oman pääoman muutokset		
Peruspääoman muutos	0	-264 351
	0	-264 351
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-756	5 824
Yhdystilivelkojen muutos, lisäys(+), vähennys(-)	9 682	-185 053
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-3 420	37 107
Saamisten muutos kunnalta	0	7 036
Korottomien velkojen muutos, lisäys (-), vähennys(+)	9 342	-57 469
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-3 227	-4 703
	11 621	-197 259
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 832	-721 605
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0	0
Rahavarat 1.1.	0	0
	0	0

Liitetiedot

1. LAADINTAPERIAATTEET

Tilinpäätös on laadittu suoriteperusteisesti ja siinä on sovellettu voimassa olevaa kirjanpitolakia ja -asetusta. Laskelmassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia yleisohjeita.

Omaisuus on merkitty taseeseen pysyviin vastaaviin hankintameno suunittelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla vähennettynä.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Velat on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoituslaitoslainat on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

2. LIIKEVAIHTO

euroa	2023	2022	Muutos
Tuki kaupungilta	12 609 273,95	3 377 689,35	9 231 584,60
Liikennöintikorvaukset, HSL	61 172 306,75	52 287 863,63	8 884 443,12
Infrakorvaukset, HSL	61 972 860,42	62 503 619,58	-530 759,16
Muut myyntitulot	21 736 515,83	15 607 412,77	6 129 103,06
Yhteensä	157 490 956,95	133 776 585,33	23 714 371,62

3. HENKILÖSTÖKULUT JA LUONTOISEDUT

euroa	2023	
Palkat	165 854,98	
Eläkekulut	33 547,06	
Muut henkilösivukulut	6 574,13	
Yhteensä	205 976,17	
Vuosi 2022	5 774 218,26	
Muutos edelliseen vuoteen	-5 568 242,09	

4. POISTOT

Helsingin kaupungin poistosuunnitelma on kaupunginvaltuuston vahvistama 18.9.1996 ja siihen on tehty tarkistuksia 2.11.2001, 14.11.2001, 9.10.2002, 18.6.2003, 11.5.2011 sekä 20.1.2016. Poistomenetelmä on tasapoisto.

HKL:n johtokunta päätti poistosuunnitelman sisällöstä 7.12.2017 (89 §).

4.1 POISTOSUUNNITELMA

Poistoryhmä	Poistoajat vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	5 - 20
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	3 - 10
Muut	3 - 20
Aineelliset hyödykkeet	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Asuinrakennukset	30 - 50
Asuinrakennusten peruskorjaukset	10 - 50
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 - 50
Hallinto- ja laitosrakennusten peruskorjaukset	10 - 40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 40
Tehdas- ja tuotantorakennusten peruskorjaukset	10 - 30
Talousrakennukset	10 - 20
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15 - 30
Ratarakenteet	30 - 40
Raitioteiden peruskorjaukset	35
Johtoverkostot ja laitteet	10 - 40
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 20
Liikenteen ohjauslaitteet	8 - 10
Sillat ja laiturit	10 - 30
Koneet ja kalusto	
Raidekalusto	20 - 30
Uudet raitio- ja metrovaunut	30
Raitio- ja metrovaunujen hankinnan rakennusaikainen korko	30
Ratatyökoneet (kiskoilla liikkuvat raskaat työkoneet) 1.1.2017 alkaen	20
Raidekaluston peruskorjaukset	10 - 15
Muut kuljetusvälineet	6 - 12
Muut koneet ja kalusto	3 - 10

4.1 SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

euroa	31.12.2023	31.12.2022
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk-ohjelmistot	275 985,93	356 877,73
Muut pitkävaikuttiset menot		
Muut pitkävaikuttiset menot	0,00	33 192,40
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Asuinrakennukset	0,00	7 313,18
Hallinto- ja laitosrakennukset	8 269 661,45	8 036 709,35
Tehdas- ja tuotantorakennukset	2 402 233,94	2 599 239,36
Muut rakennukset	1 073 153,50	909 708,78
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	3 583 253,62	3 683 800,94
Johtoverkostot ja laitteet	306 501,00	373 628,77
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	3 362 979,84	3 801 865,83
Koneet ja kalusteet		
Liikennevälineet	11 863 384,36	11 098 641,66
Muut kuljetusvälineet	5 808,68	13 125,09
Muut koneet ja kalusto	850 765,46	902 432,52
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT YHTEENSÄ	31 993 727,78	31 816 535,61

5. PYSYVIEN VASTAAVIEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN MUUTOKSET

euroa	31.12.2023
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Poistamaton hankintameno 1.1.	719 079,13
Lisäykset tilikauden aikana (+)	31 938,00
Tilikauden poisto (-)	-275 985,93
Poistamaton hankintameno 31.12.	475 031,20
Ennakkomaksut	
Poistamaton hankintameno 1.1.	109 068,06
Lisäykset tilikauden aikana (+)	239 872,23
Poistamaton hankintameno 31.12.	348 940,29

euroa	31.12.2023
Aineelliset hyödykkeet	
Rakennukset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	177 983 101,47
Lisäykset tilikauden aikana (+)	8 594 637,60
Vähennykset tilikauden aikana (-)	-1 200 000,01
Siirrot erien välillä (+/-)	13 975 563,89
Tilikauden poisto (-)	-11 745 048,89
Poistamaton hankintameno 31.12.	187 608 254,06
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Poistamaton hankintameno 1.1.	96 144 743,12
Lisäykset tilikauden aikana (+)	1 317 092,88
Siirrot erien välillä (+/-)	971 645,79
Tilikauden poisto (-)	-7 252 734,46
Poistamaton hankintameno 31.12.	91 180 747,33

euroa	31.12.2023
Koneet ja kalusto	
Poistamaton hankintameno 1.1.	203 286 302,54
Lisäykset tilikauden aikana (+)	8 990 410,38
Siirrot erien välillä (+/-)	4 992 959,29
Tilikauden poisto (-)	-12 719 958,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	204 549 713,71
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	48 688 121,21
Lisäykset tilikauden aikana (+)	14 241 598,90
Siirrot erien välillä (+/-)	-19 940 168,97
Poistamaton hankintameno 31.12.	42 989 551,14
Pysyvät vastaavat	
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00
Siirrot hallintokuntien välillä (+/-)	0,00

euroa	31.12.2023
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet	
Hankintameno 1.1.	15 865 456,24
Kirjanpitoarvo 31.12.	15 865 456,24
Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	6 028 427,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 028 427,84
Osakkeet ja osuudet	
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00
Siirrot hallintokuntien välillä (+/-)	0,00

6. PIENKALUSTO

euroa	31.12.2023
Kulutileille kirjattu pienkalusto	0,00
Irtaimistorekisteristä poistoina kirjatut kulut	0,00
Pienkalusto yhteensä	0,00
(Pienkalusto v. 2022: 797,49 euroa).	

7. VAIHTO-OMAISUUS

euroa	2023	2022	Muutos
Aineet ja tarvikkeet	4 149 009,47	3 993 170,43	755 839,04

8. TYTÄRYHTEISÖOSAKKEET JA -OSUUDET

Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli, Helsinki	
Osakkeiden lukumäärä	9 592 kpl
Omistusosuus	62 % (=9 592/15 450)
Äänivaltaosuus	62 %
Osakkeiden nimellisarvo	17,00 €/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	15 865 456,24 €, 31.12.2023
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-961 526,28 €, 31.12.2022
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	19 361 639,68 €, 31.12.2022

Länsimetro Oy, Espoo

Osakkeiden lukumäärä	140 kpl
Omistusosuus	15,6 % (=140/900)
Äänivaltaosuus	15,6 %
Osakkeiden nimellisarvo	1 000 €/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	5 991 849 €, 31.12.2023
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-907 363,00 €, 31.12.2022
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	33 435 258,00 €, 31.12.2022

9. SAAMISET

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät:

1 000 euroa	2023	2022
Lyhytaikaiset saamiset		
HSL:n infrakorvaussaaminen	2 973	1 976
Alstrom, Variotram-raitiovaunut, saaminen	0	469
HSL, liikennöintikorvaussaaminen	44	367
Länsimetro Oy, kunnossapito 2023	3 950	0

10. OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 euroa	2023	2022
Oman pääoman erittely		
Korollinen peruspääoma 1.1.	37 474	93 804
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	-56 330
Korollinen peruspääoma 31.12.	37 474	37 474
Koroton peruspääoma 1.1.	113 223	286 213
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	-172 989
Koroton peruspääoma 31.12.	113 224	113 224
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	49	35 080
Lisäykset	18 853	0
Vähennykset	0	-35 031
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	18 902	49
Tilikauden ylijäämä	5 379	18 853

1 000 euroa	2023	2022
Edellisten tilikausien ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	18 902	49
Tilikauden ylijäämä	5 379	18 853
Kertynyt poistoero 31.12.	40 177	38 922
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0	3 580
Kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	64 458	61 404

11. VIERAS PÄÄOMA

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät lainat:

euroa	31.12.2023
Kaupungin lainat, on jäljellä	25 000 000,00
Nordic Investment Bankin lainat, on jäljellä	32 917 271,41
European Investment Bankin lainat, on jäljellä	56 903 546,44
Erääntyvät lainat yhteensä	114 820 817,85

12. SIIRTOVELAT

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:

1 000 euroa	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Kaupunkiliikenne Oy, alihankinta joulukuu	18 523	9 050
Euroopan Investointipankki ja Pohjoismaiden Investointipankki, korkojen jaksotus	804	520

13. TYTÄR- JA OSUUSYHTEISÖT

HKL:n tytär- ja osuusyhteisöjen myyntisaamiset ja ostovelat HKL:lle:

1 000 euroa	2023	2022
Lyhytaikaiset saamiset	0	0
Lyhytaikaiset velat	0	0

14. VUOKRAVASTUUT

euroa	2023
Seuraavalla tilikaudella maksettavat*	4 134 000,00
Myöhemmin maksettavat*	2 067 000,00
Yhteensä	6 201 000,00

*Sammalvuoren metrovarikon vuokravastuu, määräaikainen 31.12.2024 asti

15. VAKUUDET

Saadut vakuudet 31.12.2023:

1 000 euroa	2023
Takaussitoumukset	25 717
Pankkitakaukset	16 807
Vakuudet yhteensä	42 524

16. OIKEUDENKÄYNNIT JA VIRANOMAISMENETTELYT***Metron automatisointihankintaa koskevien sopimusten purkamisen ja niihin liittyvä vahingonkorvausvaatimus***

HKL:n johtokunta oikeutti 18.12.2014 HKL:n purkamaan HKL:n ja Siemens-konsortion väliset metron automatisointia koskevat hankintasopimukset. HKL purki hankintasopimukset 21.1.2015.

Puretun Helsingin metron automatisointia koskeneen hankintasopimuksen kauppahinta oli 99,9 miljoonaa euroa. HKL suoritti ko. hankintasopimuksen perusteella Siemensille maksueriä yhteensä 24,6 miljoonaa euroa. HKL:n suoritukset sisälsivät vuonna 2012 sovitun etenemissopimuksen mukaisia ns. LOP-maksuja 1,8 miljoonaa euroa. Metrovarikon laajennuksen automatisointia koskevan hankintasopimuksen kauppahinta oli 18,1 miljoonaa euroa, ko. sopimuksen perusteella HKL on suorittanut Siemensille maksueriä 13,4 miljoonaa euroa.

Puretun Länsimetron automatisointia koskeneen hankintasopimuksen kauppahinta oli 56,3 miljoonaa euroa, tilaajana Länsimetro Oy. Kyseisen sopimuksen perusteella Länsimetro Oy on suorittanut Siemensille maksueriä 11,3 miljoonaa euroa. Kyseiset maksuerät eivät ole HKL:n kirjanpidossa.

HKL on vaatinut Siemensiä purun johdosta palauttamaan koko maksetun kauppahinnan. HKL ja Länsimetro nostivat asiassa kanteen Siemensiä vastaan Helsingin käräjäoikeudessa 2015. Siemens nosti asiassa vastakanteen alkuvuodesta 2016.

HKL:n ja Siemensin vastakkaiset vaatimukset purkuriita-asiassa ovat suuruudeltaan merkittävät, HKL:llä noin 200 miljoonaa euroa ja Siemensillä noin 175 miljoonaa euroa.

HKL ja Siemens tekivät loppuvuodesta 2016 sopimuksen eräiden HKL:n käyttöön pysyvästi jäävien laitteiden lunastamisesta. Sopimuksen mukaan kummankin osapuolen vaateet toisiaan kohtaan alentuivat lunastettavan omaisuuden määrän mukaisesti n. 14 milj. eurolla.

Helsingin kärjäoikeus antoi maaliskuussa 2020 välipäätöksen metron automatisointia koskevien sopimusten purkua koskevassa asiassa. Päätöksen mukaan HKL:llä oli oikeus purkaa sopimukset Siemensin kanssa metrovarikon laajennusosan automatisointisopimusta lukuun ottamatta. Kärjäoikeuden näkemyksen mukaan automatisointiprojektin viivästyksistä johtuivat Siemensin vastuulla olevista syistä.

Välituomion jälkeen asian käsittely jatkui kärjäoikeudessa. Kärjäoikeus antoi tuomion 16.11.2021, jossa se on katsonut:

Hankintasopimus Helsingin metron automatisoinnista:

- Siemens on velvollinen maksamaan HKL:lle vahingonkorvausta yhteensä 4.939.430,14 euroa perustuen hankintasopimuksen purkamisesta aiheutuneeseen vahinkoon.
- Muilta osin HKL:n väittämät vahingot eivät ole aiheutuneet hankintasopimuksen purkamisesta tai HKL:llä ei muutoin ole oikeutta saada vahingonkorvausta taikka sopimuksen vahinkojen korvaamista rajoittavat sopimusmääräykset ovat esteenä HKL:n korvausvaatimusten menestymiselle.
- Siemens on velvollinen maksamaan HKL:lle hankintasopimuksen kauppahinnan palautuksena 102.512,03 euroa (sisältäen arvonnisäveron) lain mukaisine viivästyskorkoineen 17.7.2015 lukien.
- Muut asianosaisten vahingonkorvaus- ja maksunpalautusvaatimukset kyseistä hankintasopimusta koskien on hylätty.

Hankintasopimus Helsingin metrovarikon laajennuksen automatisoinnista eli varikkosopimus:

- HKL on velvollinen maksamaan Siemensille korvaukseksi varikkosopimuksen jo toimitettujen osien purkamisesta, poisiennistä ja hävittämisestä sekä tilojen kunnostamisesta syntyneistä kustannuksista 10.094,16 euroa lain mukaisine viivästyskorkoineen 12.6.2020 lukien.
- Siemens on velvollinen maksamaan HKL:lle varikkosopimuksen kauppahinnan palautuksena 3.129.166,54 euroa (sisältäen arvonnisäveron) lain mukaisine viivästyskorkoineen Siemens Osakeyhtiö 11.8.2015 lukien ja Siemens SAS 14.9.2015 lukien.
- Muut asianosaisten vahingonkorvaus- ja maksunpalautusvaatimukset varikkosopimusta koskien on hylätty.

Sopimus länsimetron automatisoinnista eli länsimetrosopimus:

- Länsimetro Oy:n vahvistus-, kauppahinnan palautus- ja vahingonkorvausvaatimukset on hylätty.
- HKL:n vahingonkorvausvaatimukset on hylätty.
- Siemensin vahingonkorvausvaatimukset on hylätty.

Oikeudenkäyntikulut

HKL:n oikeudenkäyntikuluvaatimus ja Siemensin HKL:ään kohdistama oikeudenkäyntikuluvaatimus on hylätty. Sekä HKL että Siemens saavat siten pitää oikeudenkäyntikulunsa kärjäoikeudessa vahinkonaan.

Hovioikeuden käsittely

HKL on yhdessä Helsingin kaupunginkanslian kanssa arvioinut, että kärjäoikeuden tuomioon on haettava muutosta hovioikeudelta. Kärjäoikeuden tuomioon ei voida tyytyä, kun otetaan huomioon, että kärjäoikeus on välituomiossaan todennut, että HKL:llä on ollut oikeus purkaa riidan kohteena olevia sopimuksia. HKL katsoo kärsineensä enemmän taloudellista vahinkoa kuin mihin kärjäoikeus päätyi. HKL valitti kärjäoikeuden tuomiosta alkuvuonna 2022. Myös Siemens on valittanut tuomiosta. Osapuolet jättivät vastauksensa toistensa valituksiin marraskuussa 2022. Vuoden 2023 aikana saadun tiedon mukaan asian pääkäsittely hovioikeudessa alkaa elokuussa 2024 jatkuen kesäkuuhun 2025. Väli-tuomion ennakoitaan tulevan maaliskuussa 2026 ja vahingonkorvausvaatimukset olisivat käsittelyssä huhtikuusta kesäkuuhun 2026. Tällä hetkellä vahingonkorvauksia koskevan päätöksen arvioidaan tulevan alkuvuonna 2027.

17. KILPAILUNEUTRALITEETTILASKELMA (LIIKETILOJEN ULOSVUOKRAUS)

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO		0,00		0,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		0,00		0,00
Valmistus omaan käyttöön		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		2151 329,02		2037 998,92
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-81 721,04		-71 711,93	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0		0	
Palvelujen ostot	-687 859,50	-769 580,54	-633 513,47	-705 225,40
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-20 882,38		-21 524,39	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 631,45		-3 666,84	
Muut henkilösivukulut	-881,23	-25 395,06	-893,06	-26 084,28
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-484 171,82		-514 939,89	
Arvonalentumiset	0	-484 171,82	0	-514 939,89
Liiketoiminnan muut kulut		-36 725,52		-20 838,07
Liikeliikemäärä (-alijäämä)		835 456,09		770 911,29
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0		0	
Muut rahoitustuotot	0		0	
Korvaus jäännöspääomasta	0		0	
Korkokulut	-216 789,19		-166 413,54	
Muut rahoituskulut	-33,53	-216 822,73	-120,41	-166 533,94
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		618 633,36		604 377,34
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	0		0	
Satunnaiset kulut	0	0,00	0	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		618 633,36		604 377,34
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		0,00
Tuloverot		0,00		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-		618 633,36		604 377,34

Laskelma sisältää HKL:n asemakiinteistöjen liiketilat, joilla on ulkopuolisia vuokralaisia. Tuloissa on huomioitu liiketilojen vuokratulot. Menoissa on mukana kiinteistökohteiden kaikki menot. HKL:n sisäisen laskennan perusteella kohdistetut vyörytysmenot on huomioitu kohdassa Liiketoiminnan muut kulut. Korot on laskettu kirjanpitoarvoille 31.12.2022 ja 31.12.2023 keskiarvona käyttäen vuoden 2023 keskimääräistä korkotasoa (12 kk euribor). Laskelmassa kiinteistöjen kokonaismenot on kohdistettu pinta-alan suhteessa (liiketilän pinta-alan osuus koko kiinteistön pinta-alasta).

Investoinnit

euroa	31.12.2023
Tuotantoinvestoinnit	
Aineettomat oikeudet	0
Tehdas- ja tuotantorakennukset	1 513 259,59
Raitiovaunut	0,00
Raitiovaunujen vaihto-osat	0,00
Metrovaunut	4 788 571,73
Metrovaunujen vaihto-osat	1 211 825,09
Liikkuvat työkoneet	2 045 200,44
Koneet ja kalusto	0,00
Atk-laitteet	-38 064,26
Yhteensä	9 520 792,59
Joukkoliikenteen perusinvestoinnit	
Aineettomat oikeudet	271 810,23
Hallinto- ja laitosrakennukset	8 876 073,61
Muut rakennukset	7 931 019,78
Kiinteät rakenteet, maa- ja vesirakenteet	1 647 098,81
Kiinteät rakenteet, johtoverkostot ja -laitteet	368 070,16
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	4 022 146,56
Atk-laitteet	778 538,25
Osakkeet ja osuudet	0,00
Yhteensä, brutto	23 894 757,40
Rahoitusosuus	0,00
Yhteensä	23 894 757,40
YHTEENSÄ, BRUTTO	33 415 549,99
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00
YHTEENSÄ	33 415 549,99
Tulosbudjetti 2023 YHTEENSÄ	75 024 324,00
Ero	-41 608 774,01

Tunnusluvut

	31.12.2023	31.12.2022
Toiminnan laajuus		
Liikevaihto, milj. €	157,5	133,8
Liikevaihdon muutos, %	17,7	-39,3
Tulos ja kannattavuus		
Liikevoitto, milj. €	18,1	11,1
Liikevoitto, %	11,5	8,3
Rahoitustulos, %	22,3	26,1
Voitto, %	1,9	2,3
Kokonaispääoman tuotto, %	3,2	1,3
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,3	1,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,5	1,3
Rahoitus		
Omavaraisuusaste, %	37,6	37,3
Quick ratio	0,1	0,1
Current ratio	0,1	0,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	218,8	251,9
Velat ja vastuut % käyttötuloista	222,6	259,7
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	24 281	18 902
Lainakanta 31.12., 1 000 €	338 188	342 959
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	344 389	353 975
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	519	537
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Investointien tulorahoitus, %	104,9	-5,1
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	395	336
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,8
Lainanhoitokate	1,8	0,2
Kassan riittävyys, pv	0,0	0,0
Muut tunnusluvut		
Henkilöstö keskimäärin	2	101
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	78 745	1 325
Paikkakilometrit, milj	3 564,8	3 199,9
Paikkakilometrikustannus (€)	0,045	0,043

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Tunnusluku	Laskentakaava
Toiminnan laajuus	
Liikevaihdon muutos, %	100 x Liikevaihdon muutos / Liikevaihto edellisellä kaudella
Tulos ja kannattavuus	
Liikevoitto, %	100 x Liikevoitto / Liikevaihto
Rahoitustulos, %	100 x (Liikevoitto ennen satunnaisia eriä + poistot) / Liikevaihto
Voitto, %	100 x Voitto / Liikevaihto
Kokonaispääoman tuotto, %	100 x (Liikevoitto ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella
Sijoitetun pääoman tuotto, %	100 x (Liikevoitto ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	100 x (Liikevoitto ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Tunnusluku	Laskentakaava
Rahoitus	
Omavaraisuusaste, %	100 x Oikaistu oma pääoma / (Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakomaksut)
Quick ratio	(Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)
Current ratio	(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot
Vastuut ja velat % käyttötuloista	100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Lainakanta 31.12., 1 000€	Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut / Asukasmääräarvio
Lainasaamiset 31.12., 1 000€	Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset
Investointien tulorahoitus, %	100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta tilinpäätösvoodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta
Laskennallinen lainanhoitokate	(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korke-kulut
Lainanhoitokate	(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korke-kulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)
Kassan riittävyys, pv	365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella
Muut tunnusluvut	
Liikevaihto / henkilö (1 000 €)	Liikevaihto / Henkilöstö keskimäärin
Paikkakilometrikustannus	Kulut ennen varauksia / paikkakilometrit

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan ehdotus helsingin kaupunginhallitukselle

Liikenneliikelaitoksen johtokunta toteaa, että 1 254 934,42 euron poistoeron lisäyksen ja 3 579 934,10 euron investointivarausten vähennyksen jälkeen tilikauden tulos on 5 378 633,05 euroa.

2.5.1.2 Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitos

Toimintakertomus

Palvelukeskusliikelaitoksen organisaatio ja toiminta

Palvelukeskus Helsinki on osa Helsingin kaupungin keskushallintoa ja toimii johtokunnan alaisuudessa. Palvelukeskuksessa työskentelee 1 600 henkilöä noin 500 toimipisteessä eri puolilla Helsinkiä. Asiakkaina on päivittäin lähes 100 000 helsinkiläistä ja ruokapalvelujen osalta myös kaupungin oma henkilöstö.

Palvelukeskus toimii kumppanina Helsingin kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille tuottamalla ruoka- ja puhtaus-, puhelin- ja hyvinvointi- sekä aulapalveluja Parasta yhdessä -arvolupauksen mukaisesti. Palvelukeskus Helsinki vastaa noin 70 prosentista kaupungin ruokapalveluista päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa, sairaaloissa, seniorikeskuksissa ja leikkipuistoissa ja lisäksi huolehtii puhtauspalveluista päiväkodeissa. Palvelukeskus tukee kotona asumista erilaisilla teknisillä ratkaisuilla ja tuottaa etähoito-, turvapuhelin-, lääkeautomaatti- ja ateriapalvelua kotihoidon tueksi sekä vastaa kaupungin puhelinvaihteesta. Lisäksi toimialoille tuotetaan aulapalveluja.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnassa on viisi jäsentä ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Johtokunnan esittelijänä toimii Palvelukeskuksen toimitusjohtaja ja pöytäkirjanpitäjänä ja päätöstiedotteen laatijana talous- ja hallintoyksikön yksikönjohtaja. Johtokunnan valitsee kaupunginhallitus.

Palvelukeskuksen johtokunta vuonna 2023:

Jäsen	Varajäsen
Markus Kühn, puheenjohtaja Kaupunginkanslia	Jorma Lamminmäki
Kati Takanen, varapuheenjohtaja Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Kari Salovaara
Tiina Mäki Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	Sari Luostarinen
Arja Karhuvaara (kok.) 31.5. asti, Sanna-Maria Bertell (kok.) 1.6. alkaen	Ami Lainela (kok.)
Niilo Toivonen (sd.)	Arzu Caydam-Lehtonen (sd.)

Palvelukeskus Helsingin toimintaan liittyvät kaksi kaupungin omistamaa yhtiötä: Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30 ja Työmaahuolto Oy Ab. Kiinteistöyhtiö omistaa Vantaalla ruokatuotanto- ja toimistokiinteistön, jossa osa palvelukeskusliikelaitosta on vuokralaisena. Kiinteistön koneet ja laitteet huoltaa ja korjaa Työmaahuolto Oy Ab.

Talous ja tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Palvelukeskus Helsingin liikevaihto vuonna 2023 oli 113 miljoonaa euroa, liiketoiminnan tulos 106 815 euroa ylijäämäinen ja tilikauden tulos rahoituskulujen jälkeen 1 045 euroa. Tilikauden budjetoitu tulos oli -482 735 euroa alijäämäinen. Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvion mukainen tilikauden alijäämä on -5 000 euroa.

Liikevaihdon kasvu puhtaus- ja ruokapalveluissa oli arvioitua suurempi. Toimiala-asiakkaiden suunnitellut kilpailutukset eivät toteutuneet kaikilta osin ja hoitoalan ruokapalvelun toimipaikkoja siirtyi yksityisiltä toimijoilta Palvelukeskuksen vastuulle. Myyntihintoja saatiin korotettua kuluja vastaavaksi, mutta etenkin elintarvikehinnat nousivat enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Lisäksi ateriamäärät olivat odotettua suurempia.

Tulosta pienensivät työehtosopimuksessa sovitut, budjetoitua suuremmat palkankorotukset. Pakkalan ruokatuotannon vanhenevan tekniikan huolto- ja korjauskustannukset sekä korjauslaitehankinnat nostivat huoltokustannuksia.

Sitova toiminnan tavoite

Tavoite	Mittari	Toteuma
Asiakaskokemustavoite: Loppuasiakastytyvyyden kehittäminen edellisen vuoden tasosta Tilaaajakokemuksen parantaminen (tilaaja- ja käyttäjäkumppanit) sekä vahvuuksien, heikkouksien ja mahdollisuuksien analysointi tukipalvelujen parantamiseksi	Tavoite vähintään 3,6 (asteikko 1–5) (vuonna 2021: 3,7) Asiakaskokemustavoitteeseen lasketaan kaikkien kyselyjen keskiarvo. Mittaamisessa pyritään hyödyntämään palvelupolkuja, jolloin mittamista tehdään useissa kohdissa palvelutapahtumaa. Neljännesvuosittaiset mittaukset (CSAT) strategisten asiakastapaamisten (kuten ohjausryhmien jälkeen) n. 3–4 krt. / vuosi	Tavoite ei toteutunut. Mittarin numeerinen tavoite ylitettiin, asiakastapaamisten mittauksia ei toteutettu.

Palvelukeskuksen sitova toiminnan tavoite vuonna 2023 oli asiakaskokemus ja sen kehittäminen edellisen vuoden tasosta.

Mittarin numeerinen tavoite ylitettiin. Toteuma oli 4,0 ja se laskettiin kaikkien kyselyjen tulosten keskiarvona. Kyselyjä tehtiin palvelujen loppukäyttäjille (kaupunkilaiset) kuten koululaiset, opiskelijat ja vanhukset, tilaaja-asiakkaille kuten palvelujen yhteyshenkilöt toimialoilla sekä palvelujen käyttäjille kuten rehtorit, päiväkodin johtajat ja ylihoitajat. Toimialojen kanssa on järjestetty säännöllisesti yhteistyötapaamisia, joissa arvioitiin palvelujen nykytilanne ja sovittiin tarvittavat kehitystoimenpiteet. Asiakastapaamisten mittauksia ei toteutettu.

Muut toiminnan tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma
Vertailukelpoiset suoritekustannukset eivät nouse, jonka johdosta toimialojen palveluveloitukset laskevat.	Tuottavuustavoite, huomioidaan yleinen kustannusten nousu Valittujen keskeisten palvelujen suorien kustannusten kehitys: (kouluruoka: eur / lautanen; oma lähtöluku ja tavoite suorat + epäsuorat yksikkökustannukset vuoden 2022 lopussa); siivous m ² / h). Vuoden 2023 lopussa keskimääräinen neliötehotavoite 130 m ² /h	Peruskoululounas 2,43 € (2022: 2,44 €) Etähoitokäynti 14,6 € (2022: 13,5 €) Välitetty sote-matka 4,23 € (2022: 4,49 €)
Palvelukeskuksen toiminta tehostaa Helsingin kaupungin ruoka- ja puhtauspalveluja 3,4 milj. eur	Tuottavuus- ja kehittämisohjelman toimenpiteiden toteutuminen, mm. yhdistelmätyöhön siirtymisellä päiväkodeissa.	Tavoite toteutui, tehostamistoimenpiteillä saavutettu säästö 3,6 milj. €
Palvelukeskuksen toiminta tehostaa Sotepe-toimialan tukipalveluja erityisesti etähoidon palveluilla.	Tavoitetaso määritellään vuoden 2022 lopussa.	Etähoidon lisäsäästö tavoite 3–4 milj. € v. 2022 verrattuna ei toteutunut, matkojen yhdistelyn säästö 219 t€ (tavoite 185 t€)
Pitkän aikavälin uusien tuottavuustoimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiakastoimialojen kanssa osaksi TA24 raamivalmistelua (em. uutena vuonna 2022 tunnistettujen 8,3 milj. eur / vuosi lyhyen tähtäimen tavoitteiden lisäksi)	Johtokunnan ja ohjausryhmän kautta tulevat ja tunnistetut palvelut, joita voidaan tehostaa: K/E	Pakkalan ruokatuotantolaitoksen kapasiteetin korvaavan ratkaisun toteuttamissuunnittelu aloitettiin
Etätyön kasvun myötä vuokrattujen toimistotilojen vähentäminen silloin, kun vuokraa maksetaan kaupungin ulkopuoliselle vuokranantajalle.	Tilojen vähentäminen 10 % (m ²)	Sopimukset eivät mahdollistaneet tilojen vähentämistä
Omissa palveluissaan alallaan houkutteleva työpaikka.	Jatkuvan työtyytyväisyysmittauksen pilotointi, henkilöstötyytyväisyys, keskiarvo 8,0 (asteikko 0–10, ei mitattu aiemmin).	Tavoite toteutui, henkilöstötyytyväisyyden keskiarvo 8,2
Henkilöstön työhyvinvointiin vaikuttaminen ennakoivasti.	Sairauspoissaolojen väheneminen, % tavoitetaso määritellään vuoden 2022 lopussa, v. 2021 sairauspoissaolot 5,3 %	Tavoite toteutui, sairauspoissaolo-% 6,4 v. 2023 ja 6,6 v. 2022 (tavoite 0,1 % väheneminen)

Tavoite	Mittari	Toteuma
Onnistumiskeskustelujen roolin vahvistaminen johtamisessa	Onnistumiskeskustelut on käyty 90 %:sti toukokuun loppuun mennessä.	Tavoite toteutui, 97 % keskusteluista käytiin toukokuun loppuun mennessä
Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen	Anonymien rekrytointien määrä asiantuntija- ja esihenkilötehtävissä 100 %	Tavoite toteutui, anonymien rekrytointien määrä 100 %
Työelämän monimuotoisuuden ja hybridityön lisääminen	Monipaikkaisen työn osuuden kasvattaminen puhelin- ja hyvinvointipalveluissa. Lähtötaso määritellään vuoden 2022 lopussa.	Tavoite ei toteutunut, toteuma 48 % (tavoite 60 %)
Ympäristötavoite, ruokahävikin pienentäminen suunnitelman mukaisesti vaiheittain 10 % vuonna 2023 (vertailutasona vuoden 2021 lopun lähtötaso).	Jatkumo aikaisemmalta vuodelta: Ruokahävikin puolittaminen vuoteen 2030 mennessä-> Tavoite sisältyy ja todennetaan kehittämissuunnitelman kokonaishävikin hallinnassa. Kokonaishävikin vähentäminen (tuottavuustoimenpiteiden tavoite 0,3 milj.€) Ruokahävikin vähentäminen 10 % vuoden 2021 lopun kokonaismäärästä suhteutettuna ruokailijamäärään. (Määrä vuoden 2022 lopussa: kg / ruokailija)	Tavoite ei toteutunut, ruokahävikki väheni 9 % vuoden 2021 vertailuvuodesta
Matkapalveluissa matkojen yhdistämisen lisääminen	Matkojen yhdistäminen 20 %	Tavoite toteutui, matkojen yhdistely-% 21,2 %
Uudistumiskyvyn kasvattaminen palveluita jatkuvasti kehittämällä	Toteutettujen kehitysprojektien uusien palvelujen laskutus	Tavoite ei toteutunut, nykyisiä palveluja kehitettiin
Keittiöverkon kokonaisuuden optimointi: tunnistettujen tuottavuusparannusten mahdollistamien keittiöinvestointien suunnitelman mukainen toteutus yhdessä Kaskon ja Kymppin kanssa	Kylmälaiteinvestointien / toteutusten määrä / saneeratut keittiöt	Valmistuskeittiöitä muutettiin kuumennuskeittiöiksi suunnitellusti, mutta kylmälaiteinvestoinneille ei ollut tarvetta
Toimipaikkakohtainen Kaskon suoritemittari käytössä toimipaikoissa kuukausittaisjohtamisen välineenä, siellä missä se on saatavilla	100 % käytössä peruskoulukohteissa, ei monitoimitalot (ei mitattu aiemmin)	Palvelukeskuksen johto seuraa peruskoululounaan kustannus-mittaria kuukausittain
Digiosaamisen ja kyvykkyyksien lisääminen organisaatiossa	Digilähtettiläiden määrän kaksinkertaistaminen	Tavoite toteutui, v. 2023 lopussa 7 digilähtettilästä (v. 2022 lopussa 3)

Suoritekustannuslaskenta toteutui peruskoululounaan, etähoitokäynnin ja välitetyn sote-matkan kohdalla. Vuoteen 2022 verrattuna perusopetuksen lounaan yksikkökustannus pysyi suhteellisen vakaana elintarvikkeiden ja palkkojen yleisestä kustannustason noususta huolimatta. Etähoitokäynnin kustannusta nostivat henkilöstö- ja järjestelmä-kustannusten kasvu sekä yleinen hintatason nousu. Matkapalveluissa matkamäärien kasvu alensi välitetyn matkan kustannusta.

Palvelukeskuksen vuosille 2023–2025 ajoittuva tuottavuus- ja kehitysohjelma toteutui suunnitellusti vuonna 2023 ja tehostamistoimilla saavutettiin 3,6 miljoonan euron säästö. Kehitystoimia olivat yhdistelmätyön (ruoka- ja puhtauspalvelu) lisääminen päiväkodeissa, logistiikan tehostaminen, kotiterioiden palvelukuvauksen uudistaminen sekä ruokahävikin vähentämistoimet toimipaikoissa ja Pakkalan tuotannossa. Lisäksi aloitettiin Pakkalan ruokatuotantolaitoksen korvaavan ratkaisun toteuttamissuunnittelu.

Etähoiton asiakasmäärä ei kasvanut odotetusti ja lisäsäästö tavoite vuoteen 2022 verrattaessa ei toteutunut. Matkojen yhdistelyllä säästettiin noin 219 000 euroa.

Osana työhyvinvoinnin kehittämistä Palvelukeskus pilotoi jatkuvaa työtyytyväisyyden mittaamista kaikissa yksiköissä ja henkilöstötyytyväisyyden keskiarvo 8,2 ylitti tavoitteen 8,0. Sairauspoissaolot vähenivät 0,2 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Onnistumiskeskustelujen roolia vahvistettiin ja 97 prosenttia onnistumiskeskusteluista käytiin toukokuun loppuun mennessä. Kaikki avoimet asiantuntija- ja esihenkilötehtävät rekrytoitiin anonymisti.

Puhelin- ja hyvinvointipalveluissa oli tavoitteena mahdollistaa monipaikkainen työ 60 prosentille yksikön henkilöstöstä. Vuoden 2023 lopussa tulos oli 48 prosenttia, koska uuden, monipaikkaisen työn mahdollistavan kuljetuspalvelujärjestelmän käyttöönotto viivästyi.

Ruokailijamäärään suhteutettu ruokahävikki väheni 9 prosenttia vuoden 2021 vertailuvuodesta, kun tavoitteena oli -10 prosenttia. Matkapalveluissa matkojen yhdistelytavoite 20 prosenttia ylitettiin ja toteuma oli 21,2 prosenttia.

Nykyisiä palveluja kehitettiin pilotoiden ja työpajojen avulla. Valmistuskeittiöitä muutettiin kuumennuskeittiöiksi suunnitellusti, mutta kylmälaiteinvestoinneille ei ollut tarvetta. Palvelukeskuksen johto seurasi peruskoululounaan kustannusmittaria säännöllisesti.

Vuoden 2023 lopussa Palvelukeskuksessa oli 7 digilähettilästä, jotka järjestivät aktiivisesti tietoiskuja henkilöstön osaamisen lisäämiseksi.

Katsaus yksiköittäin

Palvelukeskuksessa on kaksi liiketoimintayksikköä, monipalvelut sekä puhelin- ja hyvinvointipalvelut, joiden toimintaa tukee talous- ja hallintoyksikkö. Vuonna 2023 monipalvelut-yksikön liikevaihto oli 84 prosenttia kokonaisliikevaihdosta, puhelin- ja hyvinvointipalvelujen 15,6 prosenttia.

Monipalvelut

Yksikön liikevaihto kasvoi 4,5 prosenttia. Pääosa toiminnan resursseista sitoutui peruspalvelun tuottamiseen: päivittäin tarjottiin 100 000 ruoka-annosta ja huolehdittiin puhtaudesta 200 000 neliömetrin verran. Monipalvelujen toimintaa ohjaa sitoutuminen asiakkaan sekä henkilöstön hyvinvointiin ja samanaikaisesti toimintaa tehostetaan tuottavuustavoitteiden mukaisesti.

Vuoden 2023 tuottavuustavoite 3,4 miljoonaa euroa ylitettiin 0,2 miljoonalla eurolla. Tämä saavutettiin tehostamalla puhtaus- ja ruokapalvelua yhdistelmätyön avulla, keskittämällä ruoan valmistusta sekä vähentämällä hävikkiä ja kuljetuskustannuksia. Raportointimenetelmien ja mittareiden kehittäminen auttoivat toimenpiteiden kohdistamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa.

Päiväkodeissa jatkettiin vuonna 2022 aloitettua puhtaus- ja ruokapalvelun yhdistämistä. Vuoden 2023 aikana 27 päiväkodin ruoanvalmistus keskitettiin Pakkalan tuotantolaitokseen.

Logistiikkakustannuksia pienennettiin vähentämällä viikoittaisia ruokatoimituksia viidestä kerrasta kolmeen 39 päiväkodissa. Hoitoalan kohteissa yhdistettiin logistiikkatoimijan aiemmin tekemää työtä osaksi oman ruokapalveluhenkilöstön tehtäviä. Myös kuuman ruoan toimituksia vähennettiin.

Yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa päiväkodeissa aloitettiin Kokkikettu hävikkilähettiläänä -toiminta, jossa sovitaan yhteisesti kunkin päiväkodin kanssa toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi. Perusopetuksessa kehitettiin päivittäisten ruokailijamäärien arviointia Wilmasta saatujen poissaoloilmoitusten perusteella sekä osallistettiin oppilaita lautashävikin vähentämiseksi. Lisäksi kouluissa ja päiväkodeissa otettiin hävikkiruoan myynnissä käyttöön MobilePay.

Uusi Aromi-tuotannonohjausjärjestelmä otettiin käyttöön hoitoalan kohteissa ja koulujen sekä päiväkotien laskutus siirrettiin järjestelmään. Suunnittelutyö Pakkalan tuotantolaitoksen ja noin 300 toimipaikan siirtämiseksi järjestelmään aloitettiin. Aromin hävikkitoimintoa pilotoitiin ja vuonna 2024 hoitolan toimipaikat kirjaavat sinne hävikkitiedot. Pakkalan tuotantolaitoksessa hävikkiä vähennettiin valmistus- ja tilausprosesseja kehittämällä, henkilöstöravintolan hävikkiruokakonseptilla sekä hyödyntämällä varastotuotteiden kiertoa ruokalistoissa. Vuoteen 2030 mennessä tavoitteena on puolittaa hävikin määrä verrattuna vuoteen 2021.

Keväällä 2022 alkanut elintarvikkeiden hintojen nousu hidastui vuoden 2023 loppua kohti. Raaka-aineiden saatavuudessa oli vaihtelua ja tuotteita oli korvattava. Kaupungin palkkaohjelma nosti henkilöstökuluja budjetoitua enemmän, mikä nosti monipalvelujen kustannuksia kaksi kertaa enemmän kuin palvelujen hinnoitteluvaiheessa ennakoitiin.

Päiväkodeissa siirryttiin puhtaustasoperusteiseen palvelukuvaukseen. Puhtauspalvelussa pilotoitiin kemikaalittomassa siivouksessa aktiivivettä ja H₂O-vettä, tavoitteena löytää paras ratkaisu kemikaalien käytön vähentämiseen. Päiväkotisiivouksessa käytetään yhdistelmäkonetta, jolloin lattian puhdistuksessa ei tarvita pesuainetta.

Epävarmuutta toi tilojen ja laitteiden vanhentuminen nykyisessä ruokatuotantolaitoksessa, jossa jouduttiin tekemään korjaus- ja huoltotoimenpiteitä toiminnan varmistamiseksi. Pakkalan tuotantolaitoksen korvaavia vaihtoehtoja selvi-

tettiin kevään 2023 aikana. Päätöksenteon jälkeen alettiin suunnitella uutta keskuskeittiötä elintarviketerminalitoiminnoilla sekä valmistella markkinoilta ostettavien valmisruokatuotteiden kilpailutusta.

Keskitetyn ruokatuotannon varautumissuunnitelmaa vahvistettiin ruokapalvelutuotannon turvaamiseksi häiriötilanteissa.

Fiilari-henkilöstökyselyssä monipalvelujen tulokset neljässä osa-alueessa olivat kaupungin keskiarvon yläpuolella. Henkilöstön vahvuudeksi nousivat positiiviset kokemukset siitä, että työyhteisössä paneudutaan huolellisesti asiakkaan tarpeisiin ja hyödynnetään asiakaspalautetta, arvostetaan ihmistä ja käyttäytyään arvostavasti kaikkia työkaivereita ja asiakkaita kohtaan, työyhteisöllä on taidot ja mahdollisuudet palvella sekä sisäisiä että ulkoisia asiakkaita hyvin ja työyhteisössä autetaan toisia ja onnistutaan yhdessä. Kehityskohteiksi nousivat uusien asioiden oppiminen, luovuus sekä vapaus ja vastuu tehtävistä.

Puhelin- ja hyvinvointipalvelut

Yksikön liikevaihto kasvoi 8,9 prosenttia. Suurin selittävä tekijä on noin 30 prosenttia kasvanut lääkerobottipalvelu, jolla oli vuoden lopussa noin 1 000 asiakasta. Liikkuva sairaanhoitaja -palvelu kasvoi myös huomattavasti. Henkilöstökulujen kasvu oli 12,8 prosenttia johtuen pääosin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan palkkaratkaisuista.

Henkilöstökokemusta tuettiin erityisesti vuonna 2022 Kunta10-mittauksessa havaituissa tukea tarvitsevilla tiimeillä, joissa toteutettiin laaja työhyvinvoinnin valmennusohjelma. Vuonna 2023 Fiilari-kyselystä saatujen tulosten perusteella toimenpiteissä onnistuttiin. Myös rekrytoinneissa onnistuttiin ja etenkin hoiva-alan työpaikat saatiin täytettyä nopeasti.

Vuonna 2023 tehtiin sosiaali- ja terveystoimialalla sotepe-uudistus, jonka vuoksi yksikön kustannusseurantaa ja kustannuspohjaista hinnoittelua kehitettiin. Kustannusperusteisia hinnoitteluja ei onnistuttu toteuttamaan kaikilta osin.

Yksikön merkittävimpiä kehittämisprojekteja vuonna 2023 olivat matkanvälitysjärjestelmän ja kontaktienhallintajärjestelmän käyttöönotot, jotka jatkuvat vuonna 2024. Vuonna 2023 matkanvälitysjärjestelmästä ei saatu odotettua hyötyä, sillä oletettua vaikeammaksi osoittautunut tiedon vaikutustenarviotyö viivästytti projektia. Vuonna 2023 aloitettiin myös Helsingin kaupungin vaihde- ja puhelinluettelojärjestelmäkokonaisuuden hahmottelu puhelin- ja hyvinvointipalveluvetoisesti.

Talous- ja hallintopalvelut

Talous- ja hallintopalvelut -yksikön toimintoja ovat talous- ja henkilöstöhallinto sisältäen osaamisen kehittämisen ja onnistumisen johtamisen, rekrytoinnin sekä vastuullisen työnantajan palvelut, tietohallinnon, viestinnän ja markkinoinnin, asiakkuuksien hallinnan ja kehittämisen, hankinnat ja kilpailuttamisen sekä vastuullisuustyön ja ympäristötyön ohjaamisen. Lisäksi yksikkö vastaa palvelukeskusliikelaitoksen hankehallinnasta ja hallintopalveluista sisältäen toiminnan kannalta keskeiset päätöksentekokoasiakirjat.

Palvelukeskuksen taloustoimintoa vahvistettiin vuonna 2023 rekrytoimalla liiketoimintayksiköihin controllerit ja palvelukeskusliikelaitoksen keskeinen talousosaaminen päätettiin keskittää talous- ja hallintopalvelut -yksikköön vuoden 2024 alusta. Kehittämistyön pääpaino oli johdon raportoinnin, yksikkökustannuslaskennan sekä mittareiden uudistamisessa. Lisäksi rakennettiin tarkemman talousseurannan mahdollistava ennustetyökalu, jonka käyttöönottoa aloitettiin.

Asiakaskokemusmittauksen kyselyitä uudistettiin ja tilaaja-asiakaskyselyiden kohderyhmää tarkennettiin lähettämällä kyselyt aktiivisesti palvelun kanssa työskenteleville.

Hankinnat ja kilpailuttaminen analysoi koko ostosopimuskannan kiinnittäen huomiota sekä sopimusten taloudelliseen vaikuttavuuteen että niiden toimittajamarkkinoiden hallintaan. Ostosopimukset luokiteltiin strategisiin, volyyymi-, pullonkaula- ja rutiinihankintoihin. Sopimusten luokittelu yhdistyi myös toimittajayhteistyön periaatteisiin, joissa jokaiselle luokalle luotiin erilaiset mallit kohdistuen hankinnan valmisteluun, toteutukseen ja sopimuskauden aikaiseen toimittajayhteistyöhön. Myös ostojen seurannan raportointi uudistettiin.

Asiakasviestintään toteutettiin esitteet koulu- ja päiväkotiruokailusta. Palvelukeskus Helsingin uusi verkkosivusto avattiin ja Palvelukeskus perusti Instagram-tilin tukemaan rekrytointia. Syksyllä maksuton kouluruokailu täytti 80

vuotta. Merkkivuotta juhliittiin toiveruokaviikolla ja se näkyi hyvin mediassa kuten Helsingin Sanomien Lasten uutisten lähetyksessä ja painetussa lehdessä. Uusi keskuskeittiöhanke ja sen valmistelu vaati tiiviimpää henkilöstöviestintää.

Kaupunkiyhteinen ICT-infrastruktuurin muutos konkretisoitui Palvelukeskuksessa, kun ensimmäisen asteen tuki siirtyi DigiHelsinki Oy:n tarjoaman palvelun piiriin alkuvuodesta. Muutoksen aiheuttamaa uutta toimintamallia kehitettiin vielä pitkin vuotta yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa ja syksyllä kehitettiin erityisesti asiakasohjausta palvelumuotoilun keinoin. Alkuvuonna Palvelukeskus otti käyttöön pilvisähköpostin, Microsoft 365 Outlookin.

Palvelukeskus Helsingin vastuullisuusohjelma vuosille 2022–2024 sisältää 27 osa-alueita, jotka kattavat sekä ympäristövastuullisuuden että sosiaalisen vastuullisuuden teemoja. Keskeisimpinä toimenpiteinä jatkettiin työtä ruokahävikinhallinnan sekä Helsingin kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien toteuttamiseksi. Lisäksi Palvelukeskuksen vastuullisuustyössä painottuivat hankintojen vastuullisuuden ja vaikuttavuuden edistäminen.

Palvelukeskus osallistui aktiivisesti palkanlaskennan vakauttamisen kaupunkitasoisiin toimenpiteisiin, jonka tuloksena palkanlaskennan virheet saatiin kesän 2023 aikana laskemaan normaalille tasolle.

Keskeisenä tavoitteena oli Helsingin kaupungin strategian mukainen henkilöstöpolitiikka, erityisesti henkilöstön työhyvinvointi sekä työssä jaksaminen. Sairauspoissaolojen vähentämiseksi varmistettiin työkykyjohtamisen prosessien toimivuus ja osaaminen. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittäminen pohjautui Helsingin kaupungin johtamisen kulmakiviin painottaen erityisesti valmentavaa johtamista sekä onnistumisen ja monimuotoisen työyhteisön johtamisen taitoja. Esihenkilöiden osaaminen varmennettiin esihenkilöinfoissa, valmennuksilla sekä esihenkilöperehdytyksissä.

Osaavan työvoiman saatavuus oli ajoittain haasteellista sekä ruoka- että hoivapalveluissa, ja tilanteen ratkaisemisessa veto- ja pitovoiman luominen on ollut tärkeää. Henkilöstön saatavuuteen vastattiin aktiivisilla toimenpiteillä, esimerkiksi työntekijäpolun eri vaiheiden esiin nostamisella, työnhakijakokemuksen parantamisella sekä markkinoinnin ja viestinnän keinoin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Palvelukeskus Helsingin johtokunta on valvonut, että liikelaitos on toiminut kaupunginvaltuuston hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden (Kvsto 1.11.2023, § 250), vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden, eettisten periaatteiden (Khs 28.10.2019, § 722) mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa. Palvelukeskus Helsingin johtokunta on hyväksynyt hallintosäännössä (Kvsto 13.9.2023, § 214) edellytetyn liikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen (14.6.2018).

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta -toiminto on palvelukeskusliikelaitoksessa organisoitu liikelaitoksen toimitusjohtajan alaisuuteen. Palvelukeskuksen johto vastaa siitä, että liikelaitoksessa on sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden toimiva riskienhallinta ja sisäinen valvonta.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on toteutettu osana suunnittelu-, päätöksenteko- ja toimintaprosesseja. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sisältyvät strategiaan, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä vuosittaiseen talousarvioprosessiin. Palvelukeskuksen riskit kirjataan Granite-järjestelmään, jossa tehdään riskien todennäköisyyksien, seurauksien ja muutosnopeuksien arviointi sekä määritellään hallintatoimenpiteet.

Palvelukeskuksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteet on kuvattu 20.4.2020 laaditussa toimintakuvauksessa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Palvelukeskus on arvioinut osana jatkuvaa toimintaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta kuluvan tilikauden aikana toteutuneiden sisäisten tarkastusten perusteella.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Tekemänsä arvioinnin perusteella Palvelukeskus Helsinki esittää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilikauden aikana ei ole toteutunut merkittäviä riskejä.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta**Strategiset riskit:**

Pitkäkestoisessa häiriötilanteessa eri palveluntuottajien vastuiden ja roolien epäselvyys ruokapalveluprosessissa haastaa varautumista. Poikkeustilanteisiin varaudutaan Palvelukeskuksen kehittämissuunnitelmassa sekä valmius- ja varautumissuunnitelmassa.

Taloudelliset riskit:

Hankintasopimusten hintojen raju ja äkillinen nousu sopimuskauden aikana voi aiheuttaa Palvelukeskuksen toimintaan sopeuttamistarpeita. Hinnankorotuspaineita pyritään tasaamaan hintaneuvotteluissa toimittajien kanssa.

Operatiiviset riskit:

Pakkalan tuotantolaitoksen koneet ja laitteet ovat käyttöikänsä vanhentuneita eikä uusiin laitteisiin ole tehty investointeja. Vaarana on, että koneet tai laitteet menevät epäkuntoon ja ruokatuotanto keskeytyy. Tämä on otettu huomioon Palvelukeskuksen valmius- ja varautumissuunnitelmassa.

Tuote- ja raaka-ainetoimittajien, tuotantolaitoksen tai logistiikan häiriötilanteet, pitkäkestoiset järjestelmähäiriöt sekä sairausepidemian vaikutukset henkilöstön saatavuuteen voivat aiheuttaa vakavan häiriön ruokapalvelutoimintaan ja johtaa jopa sen keskeytymiseen. Näihin varaudutaan Pakkalan tuotannon häiriön aikaisella varautumissuunnitelmalla, toimipaikkojen vararuokasuunnitelmilla ja ylläpitämällä ICT-järjestelmien varautumissuunnitelmaa.

Työntekijöiden osaamisen on vastattava liiketoiminnan tarpeita ja alan on houkuteltava uusia, ammattitaitoisia osajia. Osaavan henkilöstön saatavuus on Palvelukeskuksen kriittinen menestystekijä. Palvelukeskuksessa on laadittu henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelma ja työvoiman vuokrausyritysten kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä.

ICT-järjestelmähäiriöt, esimerkiksi tietoliikenneverkossa tapahtuvat merkittävät katkokset, voivat vaarantaa palvelujen tuottamisen. Häiriöt huomioidaan järjestelmien varautumissuunnitelmissa, esimerkiksi tietoliikenneverkkojen kuitujen kahdentamisella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Palvelukeskus kehittää ja toteuttaa vuoden 2024 aikana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jatkuvaa seuranta ja arviointia sisäisillä laatuauditoinneilla. Palvelukeskus viestii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan puutteista ajantasaisesti korjaavista toimenpiteistä vastaaville tahoille, ja tarvittaessa toimitusjohtajan pyynnöstä johtokunnalle.

Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
LIIVEVAIHTO	113 000 698,57	107 517 676,28
Liiketoiminnan muut tuotot	1 283 388,52	1 178 106,42
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 469 968,05	-25 420 896,84
Palvelujen ostot	-20 342 267,82	-19 764 945,16
	-46 812 235,87	-45 185 842,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-49 505 131,67	-45 955 718,83
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-10 250 852,67	-10 545 798,04
Muut henkilösivukulut	-2 001 144,26	-1 729 649,41
	-61 757 128,60	-58 231 166,28
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-317 658,09	-158 050,68
	-317 658,09	-158 050,68
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat ja muut kulut	-5 290 249,90	-4 981 527,25
	-5 290 249,90	-4 981 527,25
LIIKKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	106 814,63	139 196,49
Rahoitustuotot ja -kulut		
Yhdystilin korkotuotot	0,00	291 843,60
Muille maksetut korkokulut	-10 113,39	-876,29
Muut rahoituskulut	-15 656,73	-14 614,13
Korvaus peruspääomasta	-80 000,00	-80 000,00
	-105 770,12	196 353,18
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	1 044,51	335 549,67
Tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, prosenttia	0,15	0,19
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, prosenttia	0,15	0,19
Voitto, prosenttia	0,00	0,31

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	22 485,96	39 928,91
	22 485,96	39 928,91
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	550 552,74	617 568,94
	550 552,74	617 568,94
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	923 269,07	850 810,61
	923 269,07	850 810,61
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	579 818,94	635 673,36
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	53 460,19	92 441,90
Saamiset kunnalta/yhdystili	84 510 975,99	83 633 060,89
Muut saamiset	1 507 990,90	1 425 560,85
Siirtosaamiset	40 814,17	41 222,62
	86 693 060,19	85 827 959,62
Rahat ja pankkisaamiset	33 413,30	33 774,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	88 222 781,26	87 370 042,75
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 000 000,00	1 000 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/ alijäämä (-)	70 272 502,37	69 936 952,70
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä (-)	1 044,51	335 549,67
	71 273 546,88	71 272 502,37
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	3 679 612,24	3 917 253,19
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	6 820,57	9 583,17
Muut velat	2 191 932,46	1 880 346,12
Siirtovelat	11 070 869,11	10 290 357,90
	16 949 234,38	16 097 540,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	88 222 781,26	87 370 042,75
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, prosenttia	80,8	81,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	14,8	14,8
Oman pääoman kehitys, 1 000 euroa	71 274	71 273
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	14,8	14,8

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	106 814,63	139 196,49
Poistot ja arvonalentumiset	317 658,09	158 050,68
Rahoitustuotot ja -kulut	-105 770,12	196 353,18
Satunnaiset erät		
	318 702,60	493 600,35
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-247 830,68	-631 259,42
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	14 631,74	
	-233 198,94	-631 259,42
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	85 503,66	-137 659,07
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-72 458,46	63 541,27
Yhdystilisaamiset kunnalta	38 981,71	-37 153,01
Saamisten muutos kunnalta	-877 915,10	-1 479 711,84
Saamisten muutos muilta	-26 167,18	-350 683,38
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-2 762,60	9 583,17
Korottomien velkojen muutos muilta	854 456,60	1 940 801,42
	-85 865,03	146 377,63
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
RAHAVAROJEN MUUTOS	-361,37	8 718,56
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	33 413,30	33 774,67
Rahavarat 1.1.	33 774,67	25 056,11
	-361,37	8 718,56
Tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1 000 euroa	161	7 666
Investointien tulorahoitus, prosenttia	128,60	78,19
Quick ratio	5,1	5,3
Current ratio	5,2	5,4

1 000 euroa	Talousarvio 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama 2023
Tuloskehitys			
Liikevaihto	103 371	113 001	9 630
Liikeylijäämä/alijäämä	87	107	20
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5	1	6
Varsinaisen toiminnan rahavirta	372	319	-53
Investointien rahavirta	-500	-233	267
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-86	-86
Vaikutus maksuvalmiuteen	-128	0	128
Peruspääoman tuotto (8 prosenttia)	80	80	0
Tehokkuus/taloudellisuus			
Liikeylijäämä liikevaihdosta, prosenttia	0,1	0,1	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto, prosenttia	0,2	0,1	-0,1
Henkilöstökulut (ml. Työvoiman osto) liikevaihdosta, prosenttia	59,3	59,3	0
Liikevaihto/henkilö, 1 000 euroa	65,6	73,0	7,4
Toiminnan laajuustiedot			
Liikevaihdon muutos, prosenttia	-3,1	5,1	8,2
Investoinnit liikevaihdosta, prosenttia	0,5	0,2	-0,3
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä, 31.12.	1 575	1 547	-28
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	1 395	1 217	-178
Tuottavuus (2021=100)			
Jalostusarvo/henkilö	99	109	10

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Käyttöomaisuuslaji	Poistoaika	Poistomenetelmä
Aineettomat		
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Henkilöautot	5 vuotta	tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	3 vuotta	tasapoisto

Taseen liitetiedot

PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno		
1.1.2023		39 928,91
Lisäykset tilikaudella		
Sumupoistot		-17 442,95
Aineettomat hyödykkeet		
31.12.2023		22 485,96
Aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno		
1.1.2023		617 568,94
Lisäykset tilikaudella		247 830,68
Vähennykset tilikaudella		-14 631,74
Sumupoistot		-300 215,14
Aineelliset hyödykkeet		
31.12.2023		550 552,74

	31.12.2023	31.12.2022
SIIRTOSAAMISET		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Sisäiset muut siirtosaamiset	2 872,00	
Muut siirtosaamiset muilta	37 942,17	41 222,62
	40 814,17	41 222,62
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	1 000 000,00	1 000 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	70 272 502,37	69 936 952,70
Tilikauden yli-/alijäämä	1 044,51	335 549,67
	71 273 546,88	71 272 502,37
SIIRTOVELKoihin sisältyvät erät		
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	10 920 343,83	10 290 357,90
Muut siirtovelat muille	150 525,28	
	11 070 869,11	10 290 357,90

Vuokra- ja leasingvastuut

Palvelukeskuksen käyttöön on vuokrattu 1.2.2016 alkaen toimistotila osoitteesta Elimäenkatu 15, 6. krs. Tämä noin 1 861 m²:n suuruinen toimistotila Areim Investment 3-3 Oy:ltä. Vuokrasopimus on toistaiseksi voimassa 6 kuukauden irtisanomisajalla. Lisäksi on vuokrattu samasta osoitteesta 8. krs 372 m² toimistotila, jonka sopimus on voimassa 30.4.2025 asti. Vuokravastuita eräännyttyä vuonna 2024 yhteensä 301 681,80 euroa.

Palvelukeskuksella on vuokrattuna keittiö- ja ravintolatiloja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta. Vuokrasopimukset ovat toistaiseksi voimassa 6 kuukauden irtisanomisajalla. Vuokravastuita eräännyttyä vuonna 2024 yhteensä 1 338 159,24 euroa.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	31.12.2023	31.12.2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	1 547	1 544

Kilpailulain 30 d § edellyttämät eriytetyt tuloslaskelmat

LASKENNALLINEN TULOSLASKELMA Talouhallintopalvelu kaupungin tytäryhtiöille (Työmaahuolto Oy Ab ja Koy Ab Pakkalantie 30)	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO	28 157,00		23 672,00	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Valmistus omaan käyttöön				
Liiketoiminnan muut tuotot				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana				
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Palvelujen ostot	-5 355,39	-5 355,39	-4 223,55	-4 223,55
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-16 399,15		-12 851,94	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 362,59		-2 978,21	
Muut henkilösivukulut	-704,58	-20 466,32	-526,63	-16 356,78
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut	-2 249,74	-2 249,74	-2 841,52	-2 841,52
Liikeylijäämä (-alijäämä)	85,55		250,15	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	-		-	
Muut rahoitustuotot	-		-	
Korvaus jäännöspääomasta	-		-	
Korkokulut	-		-	
Muut rahoituskulut	-	-	-	-
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	85,55		250,15	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	-		-	
Satunnaiset kulut	-	-	-	-
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	85,55		250,15	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	85,55		250,15	

Laskelma tehty toteutuneiden työtuntien ja järjestelmäkustannusten mukaan.
Muut kulut ovat osuus yleiskustannuksista.

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA Toiminta: Ravintoloiden ulkoinen myynti	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIIVEVAIHTO	4 292 196,11		2 596 119,03	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-		-	
Valmistus omaan käyttöön	-		-	
Liiketoiminnan muut tuotot	-		-	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 602 561,44		-1 034 312,97	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-308 661,16	-1 911 222,60	-159 374,09	-1 193 687,06
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 262 622,64		-882 129,63	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-259 584,20		-207 257,70	
Muut henkilösivukulut	-54 444,11	-1 576 650,95	-36 429,88	-1 125 817,21
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-		-	
Arvonalentumiset	-		-	
Liiketoiminnan muut kulut	-975 373,21	-975 373,21	-616 566,78	-616 566,78
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-171 050,65		-339 952,03	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	-		-	
Muut rahoitustuotot	-		-	
Korvaus jäännöspääomasta	-		-	
Korkokulut	-		-	
Muut rahoituskulut	-	-	-	-
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-171 050,65		-339 952,03	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	-		-	
Satunnaiset kulut	-	-	-	-
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-171 050,65		-339 952,03	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-		-	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-		-	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-		-	
Tuloverot	-		-	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	-171 050,65		-339 952,03	

Laskelmaan on kerätty ravintoloiden ulkoinen liikevaihto lisättyinä henkilöstölounaisiin liittyvillä subventioilla. Kulut on laskettu siinä suhteessa, kuin saatu liikevaihto on kyseisen kohteen kokonaisliikevaihtoon. Yhteiskustannuksissa on käytetty Palvelukeskuksen toteutunutta suhdelukua: yhteiset kustannukset/liikevaihto. Tulos on negatiivinen, koska ulkoinen myynti ei ole toteutunut suunnitellusti. Liikevaihdon kasvu johtuu osaksi Palvelukeskukselle siirtyneistä kohteista, joita sotepe-toimiala ei ole saanut kilpailutettua ulkopuoliselle toimijalle.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 044,51 euroa siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2.5.1.3 Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos

Toimintakertomus

Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen toiminta ja talous

Kaupunginvaltuusto päätti 1.3.2017 perustaa 1.6.2017 alkaen keskushallintoon kuuluvan Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara), jonka tehtävänä on huolehtia rakennusalan, ympäristönhoidon ja logistiikan asiantuntija-, tuotanto- ja ylläpitopalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Samalla hyväksyttiin, että liikelaitoksen aloitettava tase muodostetaan liikelaitokseen siirtyvien tase-erien välitilinpäätöksen 31.5.2017 mukaisista kirjanpitoarvoista, ja että siirtyvä nettovarallisuus merkitään liikelaitoksen peruspääomaksi. Niin ikään hyväksyttiin, että liikelaitoksen peruspääoman tuottotavoite vuonna 2017 on kahdeksan (8) prosenttia peruspääomasta, minkä jälkeen tuottotavoite päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Peruspääoman suuruus aloitavassa taseessa oli 24,3 miljoonaa euroa.

Rakentamispalveluliikelaitos toimii rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Stara. Rakentamispalveluliikelaitoksen toimintaa johtaa liikelaitoksen johtokunnan alaisena toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja toimii liikelaitoksen johtokunnan esittelijänä. Starassa on hallinnon lisäksi viisi osastotasoisia yksikköä, jotka huolehtivat hallintosäännössä mainittujen tehtävien suorittamisesta.

Kaupunginhallitus teki marraskuussa 2020 päätöksen teknisten palvelujen palvelustrategiasta ja Staran kehittämisestä. Päätöksessä linjattiin Staran osuiksista rakennustekniikan ja infrarakentamisen kokonaisuuksista ja yleisten alueiden ylläpidon kokonaispinta-alasta, sekä pienten hankkeiden keskittämisestä Staralle. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti Staraa aloittamaan kehittämis- ja tuottavuusohjelman valmistelun ja kaupunginkansliaa ohjaamaan ja koordinoimaan sitä. Ohjelman valmisteluun nimettiin kaupunkitasoinen ohjausryhmä.

Staran johtokunta ja kaupunkitasoinen ohjausryhmä hyväksyivät alkuvuonna 2022 kehittämis- ja tuottavuusohjelman (Keto) vuosille 2022–2024. Ohjelmaan sisältyviä Stara- ja osastotasoisia hankkeita toteutettiin vuonna 2023. Ketoa käsiteltiin pitkin vuotta Staran eri kokouksissa ja tilaisuuksissa osastoilla, projektiryhmien kokouksissa, yksikönjohtajien kokouksissa, tuloskokouksissa, henkilöstötoimikunnassa, yhteistoimintafoorumeissa ja kaupunkitasoisessa ohjausryhmässä. Kaupunkitasoinen ohjausryhmä kokoontui seitsemän kertaa vuonna 2023. Lisäksi Ketoon liittyvää toteutusta on tehty kaupunkiympäristön toimialan ja Staran yhteisissä kehittämisryhmissä.

Ketossa vuodelle 2023 määritettyjen tavoitteiden toteutumien todentaminen on vielä kesken. Alustavan arvion mukaan suurin osa tavoitteista saavutettiin. Ketoon merkitty säästötavoite vuodelle 2023 oli 5,3 miljoonaa euroa. Henkilöstön suositteluindeksiä ei saavutettu, mutta tulos parantui edellisestä vuodesta. Staran liikevaihto nousi 8,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kaupunkiympäristön toimialalle tehtävien investointihankkeiden myynti oli osapuilleen edellisvuoden tasolla. Nousua tuli rakentamisen vuosikorjauskohteisiin tapahtuneessa myynnissä. Rakennuskohteiden lukumäärä korjaus- ja uudisrakentamiskohteissa lisääntyi noin 19 prosenttia töiden painopisteen siirtymisestä pienempiin kohteisiin. Kaupunkitekniikan ylläpidon aluemuutokset toteutettiin suunnitellusti.

Staran liikevaihto vuodelta 2023 oli 247,5 (228,2 ed.vuosi) miljoonaa euroa, jonka lisäksi liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 5,7 (5,9) miljoonaa euroa. Liikealijäämäksi muodostui -1,6 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämäksi -3,5 miljoonaa euroa. Tilikauden alijäämä oli 1,1 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompi. Peruspääoman suuruus oli 24,3 miljoonaa euroa, josta maksettiin suunnitelman mukaisesti tuottoa kaupungille 1,944 miljoonaa euroa. Henkilöstömäärä vuoden lopussa oli 1103 vakinaista ja 126 määräaikaista eli yhteensä 1229 henkilöä.

Staran vuonna 2022 päivitetyn strategian toteutusta jatkettiin vuonna 2023. Kehittämis- ja tuottavuusohjelman painopisteitä olivat etenkin hankintatoimenkehittäminen hankintakategoriamallin mukaiseksi toimintamalliksi sekä arvontuottokyky- ja tuotantotapa-analyysi hankkeen selvitys nykytilasta ja toimenpidesuunnitelma tulevaa etenemistä varten.

Staran toimitilasuunnitelma valmisteltiin ja esitettiin toimintasuunnitelman yhteydessä ja se liittyy olennaisena osana Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelmaan. Staran käytössä olevien toimitilojen energiatehokkuuteen kiinnitettiin edelleen huomiota. Energiakatselmuksia tehtiin viidessä tuotannon tukikohdassa. Stara on vaihtanut lähes kaikki vanhat loisteputki- ja elohopeavalaisimet LED-tekniikkaa käyttäviksi. Lämpökamerakuvaus on otettu käyttöön rakenteiden lämpövuotojen havaitsemiseksi.

Digitalisaatiota hyödyntävien tuotannonohjausjärjestelmien käyttöönottoa jatkettiin yhteistyössä allianssikumppanin kanssa suunnitellusti. Käyttöönotto tapahtui kaupunkitekniikan ylläpidossa ja rakennustekniikassa vuoden 2023 aikana. Kaupunkitekniikan rakentamisessa työ on kesken ja muutamia integraatioita on toteuttamatta. Allianssimalli päättyi vuoden lopussa ja siirryttiin normaaliin ylläpitovaiheeseen. Laajamittainen yhteistyö DigiHelsinki Oy:n kanssa oli tiivistä.

Stara uusi Rakentamisen Laatu RALA ry:n sertifikaatin, mikä on osoitus toiminnan tasosta ja laadukkuudesta. Stara sai RALA-sertifikaatin ensimmäisen kerran vuonna 2018. Siihen liittyen tehtiin arvioiteja ja toteutettiin sisäisiä arvioiteja. Toimintatapojen kehittäminen jatkuu prosessityön kautta, jolla varmistetaan sertifikaatin voimassaolo.

Organisaatio ja tilintarkastajat

Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara) toimintaa ohjaa ja valvoo rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta, jonka kaupunginhallitus valitsee kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokunnassa on viisi jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Stara kuuluu kaupungin organisaatiossa keskushallintoon, jota johtaa kansliapäällikkö Jukka-Pekka Ujula.

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunnassa ovat vuonna 2023 toimineet seuraavat jäsenet ja heidän varajäsenet:

- Timo Laitinen (sit.), varajäsen Maarit Toveri (Kok.)
- Anita Hellman (SDP), varajäsen Kalle Mikkolainen (SDP)
- Vellu Taskila (Vihr.), varajäsen Anna Laine (Vihr.)
- Nina Sundell (kaupunkiympäristön toimiala), varajäsen Pontus Juntunen (kaupunginkanslia), Kirsti Laine-Hendolin 23.1.2023 asti
- Markus Kühn (kaupunginkanslia), varajäsen Mauno Kemppi (kasvatuksen ja koulutuksen toimiala)

Johtokunnan puheenjohtaja on Timo Laitinen ja varapuheenjohtaja Anita Hellman.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Jorma Nurkkala.

Strategiset menestystekijät ja kehittämishankkeet

Staran strategia päivitettiin vuoden 2022 alussa. Strategijassa otettiin huomioon vuonna 2021 hyväksytty kaupunkistrategia ja teknisten palvelujen palvelustrategiset linjaukset ja tavoitetilä 2024 sekä muut toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Vuonna 2023 toiminnan kehittämisen painopisteet olivat kehittämis- ja tuottavuusohjelman hankekokonaisuus ja siinä erityisesti hankintatoimen ja digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen sekä arvontuottokyky- ja tuotantotapa-analyysi hankkeen käynnistys. Staran kehittämishankkeiden toteuttamisen yhteydessä tehtyinä toimenpiteinä sekä muina toimintavuoden tuloksina voidaan esimerkiksi mainita:

- Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelman (Keto) toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumista seurattiin Staran kokousrakenteessa sekä Keton ohjausryhmässä ja Staran johtokunnassa.
- Toimitilasuunnitelmaa tarkennettiin ja se on jatkossakin olennainen osa Ketoa.
- Aloitettiin hankintoihin liittyvän toimenpideohjelman toteutus perustamalla hankintakategoriat ja suunnitteleamalla mallin mukainen toimintatapa hankintoihin.
- Staran hoidossa oleva alue muuttui 1.10.2023, kun ensimmäiset suuret katu- ja viheralueiden ylläpidon aluemuutokset tulivat voimaan. Staran vanhoista hoitoalueista poistuivat muun muassa Ala-Malmin ja Tapanilan alue sekä Kivikon, Kontulan, Myllypuron ja Marjaniemen alueet. Samalle Staran hoitoon palautuivat Lauttasaari, Munkkiniemi ja Kulosaari.

- Stara uusi Ekokompassi-sertifikaatin. Stara sai Ekokompassi-sertifikaatin uudelle kolmivuotiskaudelle tunnustuksena ympäristövastuullisesta toiminnastaan.
- Kokeiltiin uutta, roskat merivedestä erottavaa tekniikkaa Hernesaaren lumenvastaanotto paikalla. Kokeilussa meren pohjaan on asennettu letku, josta tiheään pulppuavat ilmakuplat muodostavat roskien leviämisen estävän kuplaverhon.
- Stara otti käyttöön uuden lumensulatus- ja puhdistuslaitteen Helsingin Jätkäsaarella. Meriveden lämpöä ja etenkin veden virtausta hyödyntävä laite käsittelee parhaimmillaan lähes 15 tonnia tai 1–2 lumikuormaa tunnissa, mikä vähentää lumenkuljetuksia ja niistä johtuvia päästöjä kaupunkialueella merkittävästi.
- Työ- ja elinkeinoministeriön ja Kuntaliiton yhteinen Julkisten hankintojen neuvontayksikkö palkitsi Staran vuosien 2021–2022 taidokkaimman hankinnan palkinnolla.
- Osallistuttiin syyskuussa Helsingin edustalla järjestettyyn öljyntorjuntaharjoitukseen
- Staran intra uudistettiin.
- Toimitusjohtaja piti tilannekatsauksen (intra stream) Keto ohjausryhmän kokouksen jälkeen.
- Ympäristöohjelmaan liittyvät kiertotalousprojektit ovat edenneet hyvin.
- Tehtiin asiakastytyväisyystutkimus. Asiakkaiden suosittelemuus eli nettosuosittelemuus indeksi pysyi erinomaisella tasolla (42,6).
- Tehtiin kysely tulevaisuuden osaamistarpeista ja valmisteltiin osaamisen kehittämisen suunnitelma.
- Järjestettiin turvallisuuspoikkeamailmoittamiseen liittyvä kilpailu. Poikkeamailmoituksia kertyi vuoden 2023 aikana yhteensä 284 kpl, joka on 37 kappaletta vähemmän kuin edellisellä vuonna.
- ICT-allianssin avulla kehitettävien ja käyttöön otettavien digitalisaatiota hyödyntävien tuotannon ohjausjärjestelmien kehittäminen ja käyttöönotto jatkui.
- Rala-arvioinnit tehtiin kesäkuussa ja Rakentamisen laatu RALA ry:n sertifikaatti on voimassa 2024 loppuun.
- Tehtiin toimenpiteitä ja osallistuttiin tietosuojan ja tiedonhallinnan kaupunkitasoisiiin työryhmiin.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä vuodelta 2023

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt 13.12.2018 hallintosäännössä edellytetyn rakentamispalveluliikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen.

Johtokunta on valvonut, että rakentamispalveluliikelaitos on toiminut kaupunginvaltuuston (Kvsto 01.11.2023 § 250) hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet-asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupungin hallituksen hyväksymien tavoitteiden, eettisten periaatteiden (Khs 28.10.2019 § 722) sekä hyväksymänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on Starassa järjestetty siten, että Staran toimitusjohtaja päätti 24.4.2015 perustaa Staran sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on edistää tuloksellista toimintaa Starassa. Arviointiryhmän ohjauksessa ja sen kanssa yhteistyössä Staran osastot vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä omalla vastualueellaan. Tehdyt toimenpiteet esim. sisäisen tarkastuksen havaintoihin raportoidaan johdolle. Johtokunnan asialistalla on aina riskienhallinnan seuraaminen. Staran riskienhallinnan kuvaukset on päivitetty ja siirretty kaupunkiyhteiseen ERM-riskienhallintasovellukseen. Tehty toimenpiteiden vastuuhenkilöiden (riskien omistajien) määrittely ja sovelluksen käyttöönoton jalkauttaminen ja opastus osastojen kokouksissa. Osallistuttu aktiivisesti kaupunkiyhteisiin riskienhallinnan kokouksiin ja koulutuksiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Stara on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta Staran sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointiryhmän työskentelyssä sekä osastojen riskienhallintasovelluksessa tekemiin arviointeihin perustuen. Arviointiryhmän toiminnan tarkoituksena on Staran riskien systemaattinen tunnistaminen, minkä tavoitteena on edesauttaa Staran toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistamista ja riskien kontrolloitua hallintaa.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Tekemänsä arvioinnin perusteella Stara esittää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on pääosin tyydyttävä, mutta kehittämistoimenpiteitä jatketaan tilan nostamiseksi hyvänä pidettävälle tasolle.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilikauden aikana ei ole toteutunut merkittäviä riskejä. Hankintoihin ja henkilöstöön liittyviä joitakin sopimuserimieli-syyksiä on normaali määrä, mutta niitä ei ole riitautettu oikeuskäsittelyihin asti. Hintojen nousu rakentamisen ja ylläpidon kustannuksissa on ollut voimakas. Työkanta varsinkin infrarakentamisessa olisi voinut olla suurempi.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Rakentamispalveluliikelaitos on arvioinut merkittävimpiä riskejä kaupunkiyhteisellä riskienhallintatyökalulla, johon Staran osastot ovat tehneet riskienarvioinnit. Merkittävimpiä tunnistettuja riskejä ja toimenpiteitä:

Strategian ja talouden riskit:

1. Teknisten palvelujen palvelustrategian mukaisen Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelman (Keto) toteuttaminen ei etene suunnitellusti.
 - keskitytään kehittämään omaa toimintaa yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa keskittymällä Ketossa määriteltäviin asioihin
 - aktiivinen osallistuminen hanke- ja suunnitteluryhmissä ja asiakastyö
2. Liikevaihdon laskun ja hankkeiden koon pienentymisen vaikutus tuottavuuteen, kustannuksiin ja hintoihin, jos työkanta ei ole riittävä. Yleinen hintatason nousu. Toiminta ja yhteistyö kaupunkiympäristön toimialan kanssa on keskeistä, sen osuus Staran asiakkuuksista on yli 90 prosenttia.
3. Taloudellisia tavoitteita ei saavuteta, jos edellä mainitut riskit toteutuvat laajasti. Ennustetarkkuus, reagoitiherkkyys, tavoitteiden mittarointi ja seuranta eivät ole riittävällä tasolla.
 - ennustamisen ja tulosseurannan edelleen kehittäminen, ennustetarkkuus, reagoitiherkkyys, tavoitteiden mittareiden asettaminen ja seuranta

Toiminnalliset riskit:

1. Henkilöstöriskit: avainhenkilöiden poistuminen, rekrytointihaasteet, osaamisriski vaatimusten kasvaessa, erityisesti rakennustöiden johtamisessa sekä asiantuntija- ja esimiestyössä sekä projektinhallinnassa. Kehittämis- ja tuottavuusohjelmaan sisältyvät henkilöstön hallinnan riskit.
 - määriteltävä keinot sitouttaa avainhenkilöitä organisaatioon (urapolkuja, koulutusta, muita kannustimia) sekä eläköitymisen parempi huomioiminen
 - perehdytyksen huomioiminen myös aliurakointisopimuksissa, tapaturmariskien vähentäminen, työturvallisuuden riskienarviointi
 - käytettävissä olevan keinovalikoiman hyödyntäminen rekrytoinneissa ja koulutuksessa

2. Harmaa talous

- noudatetaan ohjeita ja määräyksiä harmaata taloutta koskien, mm. tilaajavastuu, riskien huomiointi sopimusteksteissä, tarjoajien kelpoisuusvaatimusten tarkka määrittely jo tarjouspyynnössä ym.

Ulkoiset riskit:

- Ulkoiset riskit ovat lähinnä vahinkoriskejä sisältäen henkilöstön työturvallisuuteen ja terveyteen sekä omaisuus ja maineriskit.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajan tekemien käynnissä olevien aktiivisten tarkastusten suositusten toimeenpano mm. hankintoihin liittyen. Osastojen riskiarvioissa erityistä huomiota on kiinnitetty toiminnallisiin ja henkilöstöriskeihin. Staralla on voimassa Rakentamisen Laatu RALA ry:n sertifikaatti. Laatutyö tukee osaltaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. AVI:n tarkastuksiin huomioihin reagoidaan ohjeistuksella tai niiden päivittämisellä. Riskienhallinnan pysyväisohje päivitettiin vuonna 2023. Kaupunkiyhteisen riskienhallintasovelluksen käyttöönotto ja sen seuraminen jalkautettiin Staran osastoille kevään 2023 aikana ja järjestelmän hyödyntämistä osana jatkuvaa riskienhallintatyötä jatketaan vuonna 2024.

Vuoden 2024 näkymiä

Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelma (Keto) ja sen kehittämishankkeiden toteutus vaikuttaa keskeisesti Staran toimintaan vuonna 2024. Ohjelman toteutusta ohjaa kaupunkitasoinen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa kaupunginhallituksen päättämään teknisen palvelun palvelustrategiaan ja Staran kehittämisen tavoitetilään pääseminen. Ohjausryhmän toimikausi loppuu vuoden 2024 lopussa. Ohjausryhmässä Staraa edustavat johtokunnan puheenjohtaja ja toimitusjohtaja sekä ryhmään valittu henkilöstön edustaja. Starassa ohjelman toteutusta ohjataan ja seurataan Staran johtamisjärjestelmän mukaisessa kokousrakenteessa.

Palvelustrategiassa määritetyt painopisteet sekä erityisesti kaupunkitekniiikan ylläpidon alueiden pientyminen ja hintapaineet vaikuttavat koko Staraan ja sen resursseihin. Suurimmat aluemuutokset tapahtuvat lokakuussa 2023 ja 2024, jonka jälkeen Stara toimii vain Kehä ykkösen sisäpuolella. Kun kaupunkiympäristötoimialan tilaamat työt kaupunkitekniiikan ylläpidolta vähenevät ja rakentamishankkeiden hankekoko pienenee ja määrä lisääntyy, on sillä vaikutusta Staran kustannustasoon ja yksikkökustannuksiin. Tuottavuuden parantamiseksi tarvitaan sekä sopeuttamis-, että tehostamistoimenpiteitä. Kun tuottavuutta halutaan parantaa ja kustannuksia ja hintoja laskea, on tärkeää, että työt eivät vähene liian nopeasti ja että työmäärä on ennakoitavissa. Kaikki toimet eivät ole Staran käsissä. Ratkaisuja haetaan sekä Starassa että yhdessä kaupunkiympäristötoimialan (riittävä ja tasainen työkanta) ja kaupunginkanslian kanssa (uudelleensijoitukset). Aluemuutokset vaikuttavat Staran henkilöstöön ja toimitiloihin. Kaupunkitekniiikan ylläpidon henkilöstömäärä vähenee ja henkilöstöä siirtyy poistuvilta alueilta muille alueille. Toimitila- ja tukikohtasuunnittelua jatketaan vuonna 2024 ja myös toimitiloissa haetaan säästöjä, vaikkakin Staralle maksettaviksi tulleiden merkittävien vuokrankorotusten vuoksi säästöjä ei sellaisenaan voida viedä hintoihin.

Staralla on kaupunkiympäristötoimialan kanssa yhteistyösopimus ja toimintokohtaiset palvelusopimukset. Ylläpidolla ja ympäristönhoidolla on monivuotiset palvelusopimukset. Aluemuutokset ja erillistehtävien osittainen uudelleenorganisointi tuovat sopimuksiin muutoksia. Kaupunkiympäristön toimialan ja Staran välistä yhteistä kehittämistä jatketaan vuonna 2024.

Ympäristövastuullisuuteen liittyen jäteraportointia kehitetään aiemman suunnitelman pohjalta. Tukikohtien jätehuoltoa selkeytetään ja toimijoita vähennetään. Sähköautoja hankitaan mahdollisimman monta uusittavan kaluston määrästä ja latauspisteitä asennetaan noin 20 kpl.

Staran digitalisaatio-ohjelman toimeenpanoa jatketaan vuonna 2024. Kaupunkitekniiikan ylläpidossa ja rakennustekniikassa järjestelmät otettiin laajamittaisesti käyttöön vuoden 2023 aikana ja kaupunkitekniiikan rakentamisessa käyttöönotossa edetään vuonna 2024. Digitaaliset tuotannonohjausjärjestelmät mahdollistavat töiden reaaliaikaisemman informoinnin. Kehittämisen tavoitteena on erityisesti tuottavuuden parantaminen. Yhteistyötä yhtiötetyn digitaalisen perustan yksikön, Digi Helsinki Oy:n kanssa jatketaan infra- ja perustietotekniikan palvelujen häiriöttömän jatkumisen turvaamiseksi.

Vuonna 2024 jatketaan myös muita kehittämis- ja tuottavuusohjelman mukaisia kehittämishankkeita. Näistä merkittävimpiä ovat hankintojen toimenpideohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttaminen, sekä arvontuottokiky- ja

tuotantotapa-analyysien pohjalta laadittavan toimenpideohjelman toimenpiteiden toteuttaminen. Vuonna 2024 jatkuu myös Staran varautumis- ja valmiustoimintaan liittyvien roolien ja tehtävien tarkentaminen yhdessä kaupunginkanslian ja muiden toimijoiden kanssa.

Teknisten palvelujen palvelustrategisten linjausten 2025 laatiminen on käynnistynyt. Stara osallistuu myös tähän työhön. Linjaukset voivat vaikuttaa Staran työkantaan vuoden 2024 jälkeen. Tärkeää on, ettei työkanta ei enää laskisi, jotta tuottavuutta on mahdollista parantaa ja myyntihintoja asiakkaille alentaa.

Tavoitteiden toteutuminen

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toimintavuosi sujui taloudellisesti lähes edellisvuoden kaltaisesti, tuloksellisesti sitä hiukan huonompana. Talousarvioon verrattuna liikevaihto nousi 24,1 miljoonaa euroa (10,8 prosenttia), ja oli 19,3 miljoonaa euroa 8,5 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Kaupunkiympäristön toimialalle tehtävien investointihankkeiden myyntituotot olivat lähes edellisvuoden tasolla vertailukelpoisesti tarkasteltuna. Suuremmat rakennushankkeet ovat loppumassa. Valmistuneen Hakaniemen kauppahallin laskutus vuonna 2023 oli 8,8 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä rakennuskohteita oli edellä mainitun lisäksi Longinojan päiväkodin uudisrakennus. Lukumääräisesti rakennuskohteita oli noin 19 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kaupunkitekniikan rakentamisessa hankala talvi vaikeutti töiden edistymistä. Kaupunkitekniikan ylläpidon hoitoalueet vähenivät palvelustrategisten linjausten mukaisesti lokakuun alussa ja tulonmenetystä saatiin katettua jonkin verran lisätöillä. Kartanopuistojen hoito siirtyi ylläpidosta ympäristön hoidon osastolle. Logistiikka osasto lisäsi yhteistyötä mm. kasvatusta ja koulutusta toimialan kanssa.

Tuotot kokonaisuudessaan olivat tilikauden ajalta 24,9 miljoonaa euroa ja varsinaiset kulut 24,6 miljoonaa euroa talousarviota suuremmat. Tilikauden alijäämäksi muodostui -3,5 miljoonaa euroa, mikä on 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa budjetoitua parempi tulos.

Edelliseen vuoteen verrattuna tuotot nousivat 19,1 miljoonaa euroa (8,2 prosenttia). Liikealijäämää kertyi 0,9 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämää 1,1 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Käyttökate prosentti oli 0,7 prosenttia ja liikealijäämä liikevaihdosta -0,6 prosenttia. Kannattavuus oli hieman edellisvuotta alemmalla tasolla.

Kulut kasvoivat 20,0 miljoonaa euroa (8,6 prosenttia) eli samaa luokkaa kuin tuotot. Rakennuskustannusten kokonaisindeksin keskimääräinen vuosimuutos oli Tilastokeskuksen mukaan 3,1 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 1,4 miljoonaa euroa, palvelujen ostot noin 10,7 miljoonaa euroa sekä aine ja tarvikeostot 4,6 miljoonaa euroa. Vuokrat kokonaisuudessaan nousivat 3,1 miljoonaa euroa, mihin pääasiallisena syynä oli kaupungin uudistettuun toimitilojen vuokramalliin sisältynyt korotus.

Stara käytti investointeihin 2,4 miljoonaa euroa (1,0 prosenttia liikevaihdosta).

Korvaus peruspääomalle (8 prosenttia) maksettiin talousarviossa edellytetyn suuruisena eli 1,944 miljoonaa euroa.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

- Täyssähköautojen osuuden lisääminen henkilöautokannasta

Täyssähköautojen osuus on yli 28 % henkilöautokannasta (31.12.2023 tilanne, autot ovat Staran omassa käytössä tai jälleen vuokrattu Helsingin kaupungin toimialoille) (vuonna 2021: 11 %). Tavoite ei toteutunut, täyssähköautojen osuus oli 24 %.

- Asiakastyytyväisyys kehittyi myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvä (NSI 20–40)

Asiakastyytyväisyys kehittyi myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvä (NSI 20–40). Asiakaskyselyyn perustuva nettosuositeluindeksin (NSI) arvo on > 35 (vaihteluväli -100–100) (vuonna 2021: 53). Tavoite toteutui. Nettosuositeluindeksin arvo oli 42,6.

- Henkilöstökyselyn avulla mitattu työnantajan suositteluindeksi paranee

Työnantajan suositteluindeksi Filari-henkilöstökyselyssä 2023 on >75,8 %.

Tavoite ei toteutunut, suositteluindeksin arvo oli 69,2 %.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta laaditaan tilinpäätöksen yhteydessä dokumentointikuvaus. Se on esitetty tilinpäätöskirjan liitteenä.

Muut toiminnan tavoitteet

- Kehitys- ja tuottavuusohjelman suunnitelman ja tavoitteiden mukainen toteutus.
 - Tavoite ei toteutunut. Kehittämisen- ja tuottavuusohjelman (Keto) avainmittareista kaikki eivät toteutuneet.
- Kestävyystavoitteena on uusiutuvan dieselin osuuden lisääminen kokonaiskäytöstä siten, että sen osuus vuonna 2023 on vähintään 51 prosenttia.
 - Tavoite ei toteutunut. Staran uusiutuvan dieselin käytön osuus oli 39 %.
- Stara ottaa käyttöön ympäristöraportointijärjestelmän, jonka avulla seurataan tarkemmin jäteraportointia ympäristöraportoinnissa.
 - Tavoite ei toteutunut. Kokonaisvaltaista ympäristöraportointijärjestelmää ei ole hankittu aikataulullisten ja hallinnollisten esteiden vuoksi. Siirtoasiakirjajärjestelmästä saadaan raportteja vaarallisen jätteen kuljetuksista.
- Tehdään kahdessa tukikohdassa (Atomitie ja Talttakuja) energiakatselmukset vuoden 2023 aikana.
 - Tavoite toteutui. Katselmoinnit oli tehty toukokuussa.
- Turvallisuushavaintoilmoitusten lukumäärä kasvaa neljän edellisen vuoden keskiarvosta.
 - Tavoite toteutui. Tavoitearvo toteutui lokakuun loppupuolella, vuoden toteutuma 123 % tavoitteeseen nähden.

Talouden kehitys

Tuloslaskelman talousarviovertailu

TULOSLASKELMA	Talousarvio 2023 1 000 e	Toteutunut 2023 1 000 e	Ero 1 000 e	ero %	Talousarvio 2022 1 000 e	Toteutunut 2022 1 000 e	ero	ero %	Totero 2023-2022	ero %
Liikevaihto	223 413	247 482	24 069	10,8	241 422	228 169	-13 253	-5,5	19 313	8,5
Liiketoiminnan muut tuotot	4 890	5 677	787	16,1	4 690	5 892	1 202	25,6	-215	-3,6
Varsinaiset kulut	-226 846	-251 371	-24 525	10,8	-237 790	-231 401	6 389	-2,7	-19 970	8,6
Poistot	-3 604	-3 342	262	-7,3	-3 663	-3 326	337	-9,2	-16	0,5
Liikeyli- / alijäämä	-2 147	-1 554	593	-27,6	4 659	-666	-5 325	-114,3	-888	133,3
Korkotuotot / -kulut	0	-40	-40	0	0	205	205	0	-245	-119,7
Korvaus peruspääomalle	-1 944	-1 944	0	0	-1 944	-1 944	0	0	0	0
Tilikauden yli- / alijäämä	-4 091	-3 539	553	-13,5	2 715	-2 405	-5 120	-188,6	-1 134	47,1

Määrä- ja taloustavoitteet

Suorite ja taloustavoitteet 1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	223 413	247 482	24 070
Liiketoiminnan muut tuotot	4 890	5 677	787
Varsinaiset kulut	-226 846	-251 371	-24 525
Poistot	-3 604	-3 342	262
Liikelylijäämä/alijäämä	-2 147	-1 554	593
Korkotuotot/ -kulut	0	-40	-40
Korvaus peruspääomalle	1 944	1 944	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-4 091	-3 539	552
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-487	-547	-60
Investointien rahavirta	-4 525	-2 037	2 488
Vaikutus maksuvalmiuteen	-4 500	-2 584	1 916

Suorite ja taloustavoitteet 1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetavoitteet			
Liikevaihto/henkilö, 1 000 euroa	167,6	201,4	33,8
Käyttökate/henkilö, 1 000 euroa	1,1	1,4	0,3
Käyttökate, prosenttia	0,7	0,7	0,0
Liikelylijäämä liikevaihdosta, prosenttia	-1,0	-0,6	0,4
Toiminnan laajuustiedot			
Liikevaihdon muutos, prosenttia	-0,6	8,5	9,1
Investoinnit liikevaihdosta, prosenttia	2,0	1,0	-1,0
Rakennettu katuala, ha *)	13,9	16,6	2,7
Rakennettu katuvihreä, ha *)	1,6	1,2	-0,4
Rakennettu puistoala *)	44,7	16,1	-28,6
Vesi- ja viemäriputket, jm *)	22 050	6 500	-15 550
Uudis- ja korjausrakentamiskohteet, kpl *)	5 059	6 016	957
*) Asiakkaiden tilauksista, hankkeiden vaikeusasteista ja tuottavuuskehityksestä johtuen määrät voivat vaihdella vuosittain +/- 10 prosenttia.			
Hoidettavat katualueet, ha **)	1 000	989	-11
Hoidettava katuvihreä, ha **)	257	181	-76
Hoidettavat puistoalueet, ha **)	810	825	15
Luonnonhoitotyöt metsissä, ha **)	278	356	78

**) Vuosivaihtelusta ja uusien alueiden rakentamisesta johtuen hoidettavat alueet kasvavat vuosittain 1-5 prosenttia.

Toisaalta teknisen palvelustrategian linjausten täytäntöönpano tulee vähentämään Staran hoidossa olevia alueita, arvioitu muutos kunakin vuonna 1.10. voimaan.

Henkilöstösuunnitelma	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä (31.12.)	1 333	1 229	-104
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)	1 293	1 324	31

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuottavuus			
Tuottavuus (2021=100)	104	101	-3

Yksikkökustannusten kehitys, palvelu euroa/x	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Luonnonhoito, vuosikustannus euroa/ha (Ylläpidon kustannukset euroa korjattuna ansiotasoindeksillä 2015=100/ metsäalueiden ylläpito+maisemapeltojen ylläpito+luonnonsuojelualueiden ylläpito ha)	943,39	663,92	-279,47
Kustannukset rakennettua/korjattua hyötyalaa kohden suurissa rakennusprojekteissa,yli 500 k-euroa (euroa/m2)	1 079,64	1 036,23	-43,41
Kaupunkitekniikan rakentaminen, (euroa/ muunnettu katu m2), (huomioitu rakennettu katu- ja puistoala sekä v ja jv km)	102	169	67
Hoidettavan katu- ja puistoalueen sekä katuvihreän kustannukset (k-euroa /ha)	31 652	32 756	1 104

Tilankäytön mittarit	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Indeksi (2020=77 307 htm ²)	96,8	99,9	3,1
Tilojen kokonaispinta-ala, htm ²	74 827	77 206	2 379

Kehityksen tunnuslukuja

	Toteutunut 2023	Toteutunut 2022	Toteutunut 2021
Käyttökate-%	0,7 %	1,2 %	1,8 %
Liikelylijäämä-% liikevaihdosta	-0,6 %	-0,3 %	0,3 %
Liikevaihto/henkilö, 1000 e (31.12. henkilömäärä)	201,4	183,4	173,5
Henkilöstö keskimäärin	1340	1 353	1 434
Liikevaihto/henkilöstö keskimäärin, 1000 e	184,7	168,6	159,6
Jalostusarvo / henkilö (31.12.), 1000 e	72,8	69,0	67,8
Investoinnit, 1000 e	2 387	5 038	1 604
Investoinnit / liikevaihto, %	1,0	2,2	0,7
Henkilöstömäärä 31.12.	1 229	1 244	1 319
- vakinaiset	1103	1135	1177
- määräaikaiset	126	109	142
Henkilöstömäärä 31.12.	1 229	1 244	1 319
- kuukausipalkkaisia	452	441	459
- tuntipalkkaisia	777	803	860
Tuottavuus indeksi (* (2021=100)	101	94	100

(* Staran osastojen yksikkökustannusten perusteella laskettujen tuottavuusindeksien yhdistelty Staratasoinen tuottavuusindeksi)

Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2023	01.01.-31.12.2022
LIIVEVAIHTO	247 481 638,20	228 169 257,54
Liiketoiminnan muut tuotot	5 677 163,25	5 891 248,84
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-36 019 640,55	-31 835 898,21
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-54 762,38	388 804,24
Palvelujen ostot	-127 029 449,62	-116 368 779,01
	-163 103 852,55	-147 815 872,98
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-58 024 548,81	-56 032 514,36
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-11 961 880,58	-12 701 017,79
Muut henkilösivukulut	-2 294 638,09	-2 103 059,02
	-72 281 067,48	-70 836 591,17
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 341 905,34	-3 319 408,23
Arvonalentumiset		-6 128,03
	-3 341 905,34	-3 325 536,26
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat ja muut kulut	-15 986 340,99	-12 748 558,49
	-15 986 340,99	-12 748 558,49
LIIKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-1 554 364,91	-666 052,52
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		212 802,97
Muille maksetut korkokulut	-38 779,00	-4 450,49
Muut rahoituskulut	-1605,00	-3 470,00
Korvaus peruspääomasta	-1 944 000,00	-1 944 000,00
	-1 984 384,00	-1 739 117,52
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-3 538 748,91	-2 405 170,04
Tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, prosenttia	-5,4	-3,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, prosenttia	-5,3	-3,8
Voitto, prosenttia	-1,4	-1,0

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-1 554 364,91	-666 052,52
Poistot ja arvonalentumiset	3 341 905,34	3 325 536,26
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 984 384,00	-1 739 117,52
Satunnaiset erät	-350 231,27	-397 114,28
	-547 074,84	523 251,94
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-2 387 302,96	-5 037 924,30
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	350 231,27	424 969,98
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 584 146,53	-4 089 702,38
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	54 762,38	-388 804,24
Saamisten muutos kunnalta	527 091,42	2 558 121,34
Saamisten muutos muilta	786 191,87	-1 560 350,69
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-30 093,79	30 534,33
Korottomien velkojen muutos muilta	1 246 194,65	3 450 201,64
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 584 146,53	4 089 702,38
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Tunnusluvut

Investointien tulorahoitus, %	-8,2	18,3
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 e	11 428	13 225
Lainanhoitokate*		
Kassan riittävyys, pv*		
Quick ratio*		
Current ratio*		

* Tilikauden tunnusluvut eivät ole laskettavissa, liikelaitoksella ei ole omia rahatilejä/lainaa.

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 724 913,15	1 932 122,59
Koneet ja kalusto	9 202 286,04	10 342 025,98
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	541 526,00	149 179,00
	11 468 725,19	12 423 327,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	2 429 782,71	2 484 545,09
	2 429 782,71	2 484 545,09
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 464 592,35	1 869 526,72
Saamiset kunnalta	85 425 222,54	85 952 413,96
Muut saamiset	3 366 158,22	3 499 492,75
Siirtosaamiset	91 067,29	338 890,26
	90 347 040,40	91 660 323,69
VASTAAVAA YHTEENSÄ	104 245 548,30	106 568 196,35
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	24 300 000,00	24 300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	43 451 989,71	45 857 159,75
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	-3 538 748,91	-2 405 170,04
	64 213 240,80	67 751 989,71
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Saadut ennakot	4 742 919,74	4 742 919,74
	4 742 919,74	4 742 919,74
Lyhytaikainen		
Ostovelat	14 754 982,24	14 512 806,87
Korottomat velat kunnalta	737,54	30 831,33
Muut velat	3 741 507,42	3 466 223,22
Siirtovelat	16 792 160,56	16 063 425,48
	35 289 387,76	34 073 286,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	104 245 548,30	106 568 196,35
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, prosenttia	64,5	66,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	13,9	14,6
Kertynyt ylijäämä /alijäämä(-), 1 000 euroa	39 913	43 452
Lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa*		

* Tilikauden tunnusluku ei ole laskettavissa, liikelaitoksella ei ole lainaa*

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelma

Käyttöomaisuusryhmä	Poistoaika	Poistomenetelmä
Rakennukset ja rakennelmat		tasapoisto
Talousrakennukset/tukikohdat	10 v	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet (jakeluasemat)	15 v	
Koneet ja kalusto		tasapoisto
Rautaiset alukset	15 v	
Puiset alukset ja uivat työkonet sekä muut raskaat koneet (lakaisukoneet, raskaat jyrät)	10 v	
Muut liikkuvat työkonet		
Liikkuvat kevyet työkonet I (kuorma-autot >7t, kuormaajat, tiehyöylät, traktorit AKP)	7 v	
Liikkuvat kevyet työkonet II (kairauskoneet PTO)	5 v	
Muut kuljetusvälineet (henkilö-, paketti ja kuorma-autot <7t)	5 v	
Muut laitteet ja kalusteet (ajettavat viherkoneet, lisälaitteet)	4 v	
Atk-laitteet	3 v	
Muut pitkävaikutteiset menot		tasapoisto
Atk-ohjelmistot	3 v	

PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2023	31.12.2022
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 932 122,59	1 511 292,57
Lisäykset tilikaudella	16 348,04	602 808,69
Sumupoistot	- 223 557,48	- 181 978,67
Aineelliset hyödykkeet 31.12.	1 724 913,15	1 932 122,59
Koneet ja kalusteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	10 342 025,98	9 115 329,96
Lisäykset tilikaudella	1 978 607,92	4 398 109,31
Myytyjen kohteiden jäännösarvo		- 27 855,70
Sumupoistot	- 3 118 347,86	- 3 143 557,59
Aineelliset hyödykkeet 31.12.	9 202 286,04	10 342 025,98
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Lisäykset tilikaudella	541 526,00	149 179,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	541 526,00	149 179,00
YHTEENSÄ	11 468 725,19	12 423 327,57

	31.12.2023	31.12.2022
SIIRTOSAAMISET		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset muilta		
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä ja valtiolta	21,57	4 249,75
Ennakkomaksut ja omavastuut	-	6 556,43
Jaksotettuja ostolaskuja	86 250,00	132 525,00
Varastojen TV/LV tilit	-	158 739,13
Jaksotetut korvaukset	4 795,72	36 819,95
	91 067,29	338 890,26
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	24 300 000,00	24 300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	43 451 989,71	45 857 159,75
Tilikauden alijäämä(ylijäämä)	- 3 538 748,91	- 2 405 170,04
	64 213 240,80	67 751 989,71
VIERAS PÄÄOMA		
Muut siirtosaamiset muilta		
Pilaantuneiden maiden ennallistaminen	4 742 919,74	4 742 919,74
	4 742 919,74	4 742 919,74
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Siirtyvät palkat ja palkkiot	1 438 045,68	1 011 489,07
Siirtyvien palkkojen sivukulut	336 818,79	248 638,47
Lomapalkkavelan jaksotus	14 813 471,99	14 803 297,94
Talpan lisälaskutus	27 654,00	-
Tapaturmavakuutusmaksut	176 170,10	-
	16 792 160,56	16 063 425,48

Vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2023	2022
VASTUUSITOUUMUKSET		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (pankkitakauksien vastasitoumukset)		
Alkuperäinen pääoma	620 000,00	620 000,00
Jäljellä oleva pääoma	620 000,00	620 000,00
VUOKRAVASTUUT		
Vuokravastuut yhteensä	3 285 030,91	3 114 010,52
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 411 257,16	1 244 104,00
Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet	-	-

Kilpailulain 30 d §:n perusteella eriytettävät tuloslaskelmat

Logistiikka

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO	1 510 533,36		729 491,59	
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00		0,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-717 709,39		-337 820,92	
Palvelujen ostot	0,00	-717 709,39	0,00	-337 820,92
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-279 732,94		-122 555,60	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	0,00		-28 347,11	
Muut henkilösivukulut	0,00	-279 732,94	-5 000,27	155 902,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-175 143,38		-70 731,82	
Arvonalentumiset	0,00	-175 143,38	0,00	-70 731,82
Liiketoiminnan muut kulut	-424 031,59		-187 962,49	
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-86 083,94		-22 926,62	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkokulut	0,00		0,00	
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-86 083,94		-22 926,62	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-86 083,94		-22 926,62	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	-86 083,94		-22 926,62	

Logistiikan toiminta sisältää korjaamo-, kuljetus ja kierrätyspalveluita sekä varastomyymälän ja kalustovuokraamon. Kaikki tiedot on saatu tuloslaskelmasta, S_PLO_86000028 raportista Sapista.

Nämä tiedot on siirretty Exceliin ja eriytettävä kirjanpito on tehty laskennallisesti. Laskentatapa johtuu toiminnan luonteesta, esimerkiksi työntien kohdistaminen asiakkaille on mahdotonta (Vähittäiskauppaomainen toiminta). Näin ollen laskelma on järkevä tehdä laskennallisesti.

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät sisäisiä kuluja, sisäisiä palkkakohdistuksia ja vuokratuloja sekä muita toimintakuluja. Kaikilla LOG:n osastoille samalla periaatteella laskettu ulkoisen myynnin osuus. Laskennasta poistettu kaluston kierrätyksestä tulleet tulot.

Ympäristöhoito

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIIVEVAIHTO	361 789,08		208 568,83	
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00		0,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-67 920,43		-54 670,99	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-34 595,46	-102 515,89	-22 773,19	-77 444,18
Henkilöstökulut				
Henkilösivukulut				
Muut henkilösivukulut	-5 623,54	-163 882,51	-2 967,91	-92 343,57
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 474,86		-641,68	
Arvonalentumiset	0,00	-1 474,86	0,00	-641,68
Liiketoiminnan muut kulut		-109 545,19		-57 958,91
Liikelijäämä (-alijäämä)	-15 629,37		-19 819,51	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Korkokulut	0,00		0,00	
Muut rahoituskulut	-79,43	-79,43	-0,65	-0,65
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-15 708,80		-19 820,16	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-15 708,80		-19 820,16	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	-15 708,80		-19 820,16	

Ympäristönhoidon toiminta sisältää luonnonsuojelualueiden, ympäristön ja viheralueiden hoitoa. Ulkoinen myynti on otettu SAP:n raporteilla jokaisesta tulosityksiköstä erikseen. Kulujen eriyttämisprosentti on saatu laskemalla mikä on ulkoisen myynnin osuus liikevaihdosta jokaisesta tulosityksiköstä erikseen. Saadulla prosentilla on saatu eriyttävään myyntiin liittyvät kustannukset jokaisen tulosityksikön tuloslaskelma Excelistä. Liiketoiminnan muut kulut sisältää muun muassa vuokratuloja, palkkakohdistuksia sekä Staran ja osastojen sisäisiä kustannuksia.

Kaupunkitekniikan rakentaminen

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO	0,00		0,00	
Liiketoiminnan muut tuotot	180 583,43		134 598,16	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-19 057,95		0,00	
Palvelujen ostot	-70 780,77		-29 729,12	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-19 264,45		-33 284,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 322,18		-7 698,20	
Muut henkilösivukulut	-1 426,51		-1 361,70	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-26,48		-4 033,82	
Arvonalentumiset	0,00		0,00	
Liiketoiminnan muut kulut	-26 996,85		-4 6171,01	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	39 708,24		12 320,31	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut	0,00		0,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	39 708,24		12 320,31	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00		0,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	39 708,24		12 320,31	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	39 708,24		12 320,31	

Kaupunkitekniikan rakentamisen toiminta sisältää katujen, puistojen sekä kunnallistekniikan rakentamisen. Lisäksi osastolla toimii pienempiä asiantuntijayksiköitä, jotka tuottavat muun muassa mittauspalveluita. Hankkeet perustetaan SAPin projektiosioon. Yksityisten myyntien osalta on haettu kaikki asiakkaat, joita vuoden aikana on laskutettu, pois lukien kaupungin sisäinen ja Staran sisäinen laskutus. Projektiraportilta S_ALR_87013542 saadaan työmaihin suoraan kohdistuvat tuotot ja kustannukset. Näiden lisäksi hankkeisiin kohdistuu joitain yleiskululuontoisia kustannuksia, kuten yksikön toimitilakustannuksia, osaston esikunnan ja teknisen tuen kustannuksia, sekä hallinto-osaston kustannukset, jotka sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Ne jyvitetään hankkeille koko yksikön kustannuksista samassa suhteessa, kuin yksityinen myynti on koko yksikön liikevaihdosta. Samoin toimitaan poistojen suhteen. Nämä kustannukset saadaan kustannuspaikka- ja tulosityksikköraporteilta. Liiketoiminnan muut kulut sisältää lisäksi sisäiset ja ulkoiset vuokrat.

Kaupunkitekniiikan ylläpito

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO	0,00		0,00	
Valmistus omaan käyttöön	0,00		0,00	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 066 325,13		1 323 843,19	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-162 016,15		-79521,27	
Palvelujen ostot	-468 163,06	-630 179,21	-241455,30	-320 976,57
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-112 792,50		-307166,67	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-22 964,95		-71047,65	
Muut henkilösivukulut	-4 838,40	-140 595,85	-12532,40	-390 746,72
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 655,86		-1406,61	
Arvonalentumiset	0,00	-1 655,86	0,00	-1 406,61
Liiketoiminnan muut kulut		-234 417,51		-403 606,09
Liikeylijäämä (-alijäämä)	59 476,70		207 107,20	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Korvaus jäännöspääomasta	0,00		0,00	
Korkokulut	0,00		0,00	
Muut rahoituskulut	-9 332,72	-9 332,72	-10472,64	-10 472,64
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	50 143,98		196 634,56	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	50 143,98		196 634,56	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	50 143,98		196 634,56	

Kaupunkitekniiikan ylläpidon toiminta sisältää katujen ja puistojen ylläpidon, kunnossapidon ja hoidon. Yhteiskustannusten jakoperusteena on projekteille kirjatut toimintolajitunnit suhteessa kaikki kirjatut toimintolajitunnit. Liiketoiminnan muut kulut sisältää yleiskustannuslisän sekä kaluston kunnossapidon.

Rakennustekniikka

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIIVEVAIHTO		442 216,10		149 049,37
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-53 806,72		-20 772,19	
Palvelujen ostot	-344 086,94	-397 893,66	-31 585,99	-52 358,18
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-95 030,41		0,00	
Henkilösivukulut			45 598,44	
Eläkekulut	-19 348,19		10 546,92	
Muut henkilösivukulut	-4 076,80	118 455,40	-1 860,42	-58 005,78
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-690,52		0,00	-274,00
Arvonalentumiset	0,00	-690,52	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut		-17 290,65		-5 873,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-9 2114,13		32 538,41
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-9 2114,13		32 538,41
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-9 2114,13		32 538,41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-		-9 2114,13		32 538,41

Rakennustekniikan toiminta sisältää puutekniikan, metallitekniikan, korjausrakentamisen, rakennusprojektien ja teknisen tuen yksiköiden tekemiä töitä yhteensä 89 kpl.

Palvelujen ostot 344.086,94 € sisältävät aliurakointia, työvoiman vuokrausta, asiantuntijapalveluita ja kuljetuspalveluita.

Palkat ja palkkiot perustuvat kirjattujen työtuntien eli toimintolajien määriin:

2.583,05 h * 36,79 €/h keskimääräinen palkkakustannus per työtunti = 95.030,41 €.

Eläkekulut perustuvat Stara-tasoiseen eläkekuluprosenttiin 20,36 %: 2.583,05 h * 36,79 €/h * 20,36 % = 19.348,19 €.

Muut henkilösivukulut perustuvat Stara-tasoiseen prosenttiin 4,29 %: 2.583,05 h * 36,79 €/h * 4,29 % = 4.076,80 €.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat rakennustekniikan osaston poistoprosenttiin:

(130.784 € poistot 2023 / 83.754.824 € kokonaiskulut 2023) * 442.216,10 € = 690,52 €.

Liiketoiminnan muut kulut muodostuvat Staran sisäisistä kulueristä:

Liikelaitoksen hallinnon kustannukset = hallintokulu 3,91 % * 442.216,10 € = 17.290,65 €.

Staran sisäisten ostojen pääkirjatilit 900545, 900580, 900585 ja 945200 on sisällytetty aineiden ja tarvikkeiden toteumaan 53.806,72 €.

Tilikauden alijäämä 92.114,13 € tarkoittaa mm. sitä, että töiden kustannustoteumat ovat ylittyneet suhteessa tilaajille alun perin annettuihin arvioihin ja tarjouksiin.

Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutuminen 2023 ja dokumentointikuvaus

Staran sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023 ja mittarit / tavat, joiden avulla niiden toteutuminen todennetaan sekä tavoitteen toteutuminen vuonna 2023.

Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua Täyssähköautojen osuuden lisääminen henkilöautokannasta

Täyssähköautojen osuus on yli 28 % henkilöautokannasta (31.12.2023 tilanne, autot ovat Staran omassa käytössä tai jälleen vuokrattu Helsingin kaupungin toimialoille) (vuonna 2021: 11 %). Lasketaan Staran hallinnoimasta Traficomien rekisterissä olevasta henkilöauto kannasta täyssähköisten henkilöautojen osuus. Tavoite ei toteutunut, täyssähköautojen osuus oli 24 %.

Täyssähköautojen osuus on yli 28 % henkilöautokannasta (31.12.2023 tilanne, autot ovat Staran omassa käytössä tai jälleen vuokrattu Helsingin kaupungin toimialoille) (vuonna 2021: 11 %).

- Lasketaan Staran hallinnoimasta Traficomien rekisterissä olevasta henkilöauto kannasta täyssähköisten henkilöautojen osuus.

Toteutuminen:

Tavoite ei toteutunut, täyssähköautojen osuus oli 24 %.

Jotta tavoite täytyisi, on latausasemia saatava rakennettua enemmän. Asiakkaat eivät uskalla sitoutua täyssähköajoneuvojen käyttöön, jos heillä ei ole lähellä lataus asemaa. Toisaalta kyse on myös uuden teknologian käyttöönotosta ja sen tarvitsemasta ajatustavan muutoksesta. Koska täyssähköauton ajotietokone mukautuu kuljettajien ajotapoihin, niin ajoneuvon ilmoittama toiminta matka voi muuttua ajon aikana ylös tai alaspäin, jos ajotapa vaihtelee. Lisäksi kuljettajien on vaikeaa hahmottaa ajomatkojensa määrää/kilometrejä ja kuinka paljon voi jättää sähköä "reserviin" ennen kuin auto on ladattava. Suositus on ladata sähköautoa vasta kun sen akun varaustaso on 10–20 % välillä ja ladata akku 80 %:iin. Muutos suhtautumisessa ja ajatustavassa tapahtunee seuraavan noin 3–5 vuoden aikana.

Traficom 2.1.2024 / Paavo Lehmonen Määrä/ Rekisterinumero	Bensiini	Dieselöljy	Sähkö	Kaikki yhteensä
VASTUUSITOUUMUKSET				
M1/henkilöauto	308	33	105	446
osuus %	69 %	7 %	24 %	

Toimiva ja kaunis kaupunki Asiakastyytyväisyys kehittyy myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvää (NSI 20–40)

Asiakaskyselyyn perustuva nettosuosittelemuindeksi (NSI) arvo on > 35 (vaihteluväli -100–100) (vuonna 2021: 53).

- Stara suorittaa kerran vuodessa kaikille asiakkaille ja muille sidosryhmien jäsenille asiakastyytyväisyyskyselyn. Näistä vastaajista eritellään selvässä asiakasroolissa olevat vastaajat, joilta kysytään "Kuinka todennäköistä on, että suosittelet Staraa kollegoillesi?" asteikolla 1–10. Vastaajista 9 ja 10 antaneiden prosenttiosuudesta vähennetään 0-6 antaneiden prosenttiosuus, josta saadaan nettosuosittelemuindeksi. Mittari on hyvin yleisesti käytössä sekä Suomessa, että maailmalla (Net Promoter Score, NPS nimellä) asiakassuhteiden vahvuuden mittaamisessa. Skaalana pidetään 0-20 tyydyttävä, 21-40 hyvä ja >41 erinomainen.

Toteutuminen:

Tavoite toteutui, nettosuosittelemuindeksi arvo oli 42,6. Tulos on vakiintunut viime vuosina erinomaiselle tasolle. Pienen vastaajamäärän takia tulokseen sisältyy kuitenkin epävarmuutta, arvioitu virhemarginaali on noin 13 %.

Nettosuosittelemuindeksi (NPS) pohjautuu Questback-kyselytyökalulla joulukuussa 2023 tehtyyn asiakaskyselyyn, josta on ote alla:

**Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki
Henkilöstökyselyn avulla mitattu työnantajan suositteluindeksi paranee**

Työnantajan suositteluindeksi Fiilari-henkilöstökyselyssä 2023 on >75,8 %.

- Vuonna 2023 tehtävän kaupunkiyhteisen Fiilari-henkilöstökyselyn tulos vastauksessa kysymykseen: Suosittelisitko nykyistä työnantajaasi ystäväillesi?.

Tavoite ei toteutunut, suositteluindeksin arvo oli 69,2 %. Staran vuoden 2023 työnantajan suositteluindeksin tavoitetaso jäi 69 %:iin, vaikka vuoden 2022 tasosta (63,6 %) pystyttiinkin tulosta aktiivisilla toimenpiteillä kohentamaan. Staran arvion mukaan tuloksen jäämiseen tavoiteltua matalammalle tasolla on kaksi pääasiallista syytä: Starassa käynnissä oleva muutostilanne sekä palkanmaksussa ilmenneet laajat ongelmat.

Staran työnantajan suositteluindeksin tavoitetaso (suosittelijoita > 75,8 %) vuodelle 2023 asetettiin Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelman mukaisen tavoitetason mukaisesti, vaikka vuoden 2022 Kunta 10 henkilöstökyselyssä suositteluindeksintaso oli jäänyt matalaksi. Kehittämis- ja tuottavuusohjelmaan määritelty tavoitetaso on ohjelmaa edeltäneiden kolmen henkilöstökyselyn (2016, 2018 ja 2020) tulosten keskiarvo ko. mittarista.

Kehittämis- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus päätti 16.11.2020 Helsingin kaupungin teknisten palvelujen palvelustrategisista linjauksista ja vuoden 2024 tavoitetilasta, jonka seurauksena Staran tuotantoon kohdistui supistamispainetta. Tavoitetilan saavuttamiseksi kaupunginhallitus kehotti Staraa valmistelevaan kehittämis- ja tuottavuusohjelman. Kehittämis- ja tuottavuusohjelman valmistelu alkoi Starassa vuoden 2021 alussa, ja sitä toteutetaan vuosina 2021–2024. Stara asetti kehittämis- ja tuottavuusohjelmansa tavoitteet niin, että ne ohjaavat toimintaa kohti vuoden 2024 tavoitetilaa.

Henkilöstön suositteluindeksi oli Starassa ennen kehittämis- ja tuottavuusohjelman käynnistymistä (v. 2020) tasolla 78,7 prosenttia. Muutostilanteissa on tyypillistä, että henkilöstö kokee epävarmuutta mm. oman työnsä jatkumisesta ja/tai muuttumisesta epätoivottuun suuntaan. Epävarmuus voi kanavoitua tyytymättömyytenä työnantajaa kohtaan. Kehittämis- ja tuottavuusohjelmaan otettiin mukaan työnantajan suositteluun liittyvä tavoite, jolla pyrittiin siihen, että pitkäkestoisesta, isosta ja haastavasta muutostilanteesta huolimatta Stara pystyisi olemaan edelleen pidetty ja suositeltava työpaikka.

Starassa on panostettu muutoksen johtamiseen ja viestintään systemaattisesti. Koko organisaatiossa on tehty säännöllistä kehittämis- ja tuottavuusohjelman seurantaakin johtoryhmissä kuin työyksikkökokouksissakin. Käsittelyjen tueksi ja yhdenmukaisen käsittelyn varmistamiseksi on esihenkilöillä ollut käytettävissä keskitetysti laadittua materiaalia. Myös toimitusjohtajan säännölliset tilannekatsausvideot sekä Staran henkilöstölehden Stadin rakentajan kautta välitetty informaatio, ovat olleet suunnattua koko henkilöstölle. Edustuksellisen yhteistoiminnan (henkilöstötoimikunta sekä osastojen tulokokoukset) lisäksi, Starassa on järjestetty yhteistoimintafoorumien kautta mahdollisuus muutostilannetta koskevan tiedon jakamiseen ja avoimeen keskusteluun tuotannon esihenkilöille sekä henkilöstön edustajille. Kaupunkitekniikan ylläpidon osastolla, johon muutos eniten vaikuttaa, järjestettiin kevään 2023 aikana johdon ja HR:n kanssa yhteistyössä kaikissa tukikohdissa esittelytilaisuudet tulevista aluemuutoksista.

Kattavalla viestinnällä on tavoiteltu ja saavutettu laajasti Staran henkilöstöä. Erilaisin viestinnän keinoin on onnistuttu kasvattamaan tietoisuutta kehittämis- ja tuottavuusohjelman etenemisestä ja vaikutuksista tuotantotoimintaan. Lisäksi esihenkilöille on järjestetty muutostoiminnan valmennusta ja kollegaryhmiä.

Palkkavirheet

Palkanmaksun ongelmat ovat aiheuttaneet viimeisen parin vuoden aikana erilaisia ongelmia, epävarmuutta ja tyytymättömyyttä suurelle osalle kaupungin työntekijöistä. Mahdollista on, että palkanmaksussa ilmenneet ongelmat ovat vaikuttaneet työnantajan suositteluindeksin kehitykseen kaikilla toimialoilla ja liikelaitoksissa. Fiilari 2023 tuloksista on nähtävissä, että henkilöstön suosittelu on laskenut lähes koko kaupungissa.

Staran henkilöstöä Sarastia-järjestelmästä johtuvat palkkavirheet ovat kohdanneet vuosina 2022 ja 2023 laajasti. Ongelmat ovat koskeneet etenkin tuntipalkkaista henkilöstöä, jota Staran työntekijöistä on suurin osa. Korjauksia virheellisiin palkkoihin on tehty lukuisia kertoja, kuitenkin niin, että suurimmat (yli 800 Staran työntekijää koskevat) kor-

jaukset ovat päästy tekemään vasta joulukuun 2023 lopussa. Tällöin korjattiin mm. kevästä 2022 keskituntiansiolaskennasta puuttuneita palkkalajeja sekä liian pientä yleiskorotusprosenttia. Joulukuun 2023 laajasta korjauksesta huolimatta ongelmia on palkoissa edelleen. Tietyiltä osin havaittujen palkkavirheiden korjaukset ovat edelleen tammikuussa 2024 kesken ja niiden lopullinen ratkaiseminen menee keväälle. Palkanmaksuongelmien ratkaiseminen on ollut valitettavan hidasta. Staran johto ja henkilöstöyksikkö ovat työskennelleet tiiviisti kaupunginkanslian ja Talpan kanssa, jotta palkkavirheet saataisiin ratkaistua. Palkkavirheiden lopulliseen korjaamiseen ei ole kuitenkaan Staran ollut mahdollista vaikuttaa, vaan korjausten edellyttämät selvitykset on tullut tehdä Talpassa ja toimittaa edelleen Sarastia Oy:lle toteutusta varten. Palkanmaksun virheiden korjaaminen ja palkanmaksun vakauttaminen normaalitilanteeseen ovat välttämättömiä toimia henkilöstön luottamuksen palauttamiseksi.

Ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä -3 538 748,91 euroa siirretään edellisten tilikausien yli- / alijäämiin.

2.5.1.4 Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitos

TOIMINTAKERTOMUS

Liikelaitoksen hallinto

Kulunut vuosi oli Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitoksen 15. toimintavuosi. Vuonna 2017 Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmä uudistuksessa liikelaitoksen nimi muuttui Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitokseksi. Toiminnassaan liikelaitos käyttää nimeä Talpa.

Talpan liikelaitokseksi muuttamisen päätavoite oli saada toiminnan tehostaminen tapahtumaan liiketaloudellisiin periaattein ja kaupungissa noudatetaan tilaaja -tuottaja -mallin mukaista toimintatapaa. Talpa toimii talous- ja palkkahallinnon palvelujen operatiivisena palveluntuottajana ja palvelukeskuksena Helsingin kaupunkikonsernille.

Talpa tarjoaa asiakkailleen ja kuntalaisille talous-, henkilöstö- ja palkanlaskennan palveluita sekä digipalveluita. Hyvälaatuiset ja tehokkaat palvelut mahdollistavat asiakkaiden keskittymisen ydintehtäväänsä. Talpan asiakkaita ovat Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvat toimijat kuten kaupunginkanslia, toimialat, liikelaitokset ja osakeyhtiöt sekä kaupungin johto ja henkilöstö. Talpan sidosryhmiä ovat laskuja saavat kuntalaiset ja kaupungille ostolaskuja lähettävät tavarant- ja palvelujen toimittajat sekä kaupunkikonsernin osakeyhtiöt, Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ja säätiöt.

Talpan toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta, jonka jäsenet ja varajäsenet kaupunginhallitus nimesi elokuussa 2021, syyskuussa 2022 ja elokuussa 2023.

Talpan johtokunnan jäsenet:

Jäsenet toimikaudella 30.8.2021 - 31.12.2023	Varajäsenet toimikaudella 30.8.2021 - 31.12.2023
Kirsti Laine-Hendolin, puheenjohtaja	Pia Uljas
kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, hallinto 10.10.2022 - 31.12.2023	kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, hallinto, hallintopalvelut, päätöksenteon tuki -yksikkö 10.10.2022 - 31.12.2023
Sanna Savonius, puheenjohtaja	Ari Hietämäki
kaupunginkanslia 15.11.2021 - 9.10.2022	kaupunginkanslia 30.8.2021 - 9.10.2022
Sari Oikarinen, varapuheenjohtaja	Mia Selene-Käyhkö
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, hallinto, tukipalvelut 14.8.2023 - 31.12.2023	sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, hallinto, hallintopalvelut, järjestämisen tuki 19.6.-31.12.2023
Tero Oinonen, varapuheenjohtaja	Marja Miettinen
sosiaali- ja terveystoimiala, hallinto, hallintopalvelut 14.2.2022 - 13.8.2023	sosiaali- ja terveystoimiala, hallinto, talous- ja suunnittelupalvelut 14.2.2022 - 18.6.2023
Ulla Vuolle, varapuheenjohtaja	Tero Oinonen
sosiaali- ja terveystoimiala 30.8.2021-13.2.2022	sosiaali- ja terveystoimiala, hallinto, hallintopalvelu 30.8.2021 - 13.2.2022
Tero Vuontisjärvi	Anneli Hankala
kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, hallinto- ja tukipalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut 30.8.2021 - 31.12.2023	kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, hallinto- ja tukipalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut, talouden tuki 30.8.2021 - 31.12.2023

Jäsenet toimikaudella 30.8.2021 - 31.12.2023	Varajäsenet toimikaudella 30.8.2021 - 31.12.2023
Ari Hietämäki kaupunginkanslia, talous- ja suunnitteluosasto, talouden ohjaus, 10.10.2022 - 31.12.2023	Ari Päivärinta Kaupunkiliikenne Oy, Talous ja toiminnanohjaus 30.8.2021 - 31.12.2023
Pia Uljas kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala 30.8.2021 - 9.10.2022	
Hannu Seppälä kaupunkiympäristön toimiala, rakennukset ja yleiset alueet 30.8.2021 - 31.12.2023	Elsa Paasilinna kaupunkiympäristön toimiala, hallinto- ja tukipalvelut, kehittämispalvelut 30.8.2021 - 31.12.2023

Johtokunta kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa.

Liikelaitos kuuluu keskushallinnon toimialaan. Maaliskuussa 2023 Talpan uusi organisaatio astui voimaan ja se jakaantui viiteen palvelukokonaisuuteen:

1. Palkkalpalvelut
2. Talouspalvelut
3. Asiakkuudet
4. Kehittämisen- ja digitalisaatiopalvelut (käyttää lyhennettä digipalvelut)
5. Henkilöstö- ja hallintopalvelut

Talpan johtoryhmä kokoontui vuoden aikana yhteensä 21 kertaa ja siihen kuului vuoden aikana:

Anniina Kitula, toimitusjohtaja, pj

Pasi Rauhaniemi, talouspalvelujen johtaja

Terhi Karppinen, palkkalpalvelujen johtaja 1.2. alkaen

Petri Böhm, kehittäminen- ja digitalisaatiopalvelujohtaja 1.3. alkaen

Tiia Mäkiranta, asiakkuusjohtaja 10.4. alkaen

Salla Vahermo, henkilöstö- ja hallintopalvelujohtaja, 1.6. alkaen

Suvi Tiilikainen, henkilöstöpäällikkö 31.5. asti

Päivi Turpeinen, hallintopäällikkö 31.5. asti

Lisäksi johtoryhmän jäseninä olivat henkilöstön edustajat Carita Bardakci ja Maija Ruotsalainen.

Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä vastasi kaupunginvaltuuston valitsema tarkastuslautakunta, puheenjohtajanaan Nuutti Hyttinen ja avustajanaan kaupungin tarkastusvirasto. JHT-tilintarkastajana toimi kaupunginvaltuuston 15.3.2023 valitsemana tarkastajana KPMG Oy Ab, jossa vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Jorma Nurkkala.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Talpan tilikauden tulos oli noin 127 400 euroa ylijäämäinen. Liikevaihto oli talousarvioita suurempi 2,1 miljoonaa euroa erityisesti palkanlaskentapalveluiden lisääntyneen volyymin vuoksi. Liikevaihdosta reilu 3 miljoonaa tuli vakauttamishankkeen rahoituksesta, jolla katettiin palkanlaskennan lisätyövoiman tarve. Talpan kustannukset olivat kaikkiaan 5,3 miljoonaa suuremmat kuin talousarviossa arvioitu. Palkkakustannusten osuus tästä kasvusta oli noin 4,8 miljoonaa.

Talpan asiakastytyväisyyskyselyyn vastasi lähes 2200 asiakkaan edustajaa kaupunkikonsernista. Asiakastytyväisyyden kokonaisarvosanaksi saatiin 3,25. Tulos on korkeampi kuin edellisvuonna, jolloin se oli 2,84. Kysely sisälsi palkka- ja talouspalveluiden osa-alueiden onnistumisen arvioinnit, sähköisen asioinnin arvioinnin sekä avoimet palautteet. Talouspalveluiden asiakaspalvelun arvosana oli samalla tasolla kuin aikaisemmin ja palkkalpalveluiden tulos nousi merkittävästi edellisvuodesta.

Talpan toimintavuotta 2023 leimasi vahvasti kaupungin palkanlaskennan vakauttaminen. Palkanmaksun vaikeudet olivat alkaneet, kun kaupungin palkkajärjestelmä vaihdettiin huhtikuussa 2022. Talpan palvelutuotannossa palkka- ja talouspalvelut tekivät vahvaa yhteistyötä kaupunginkanslian sekä toimialojen ja liikelaitosten kesken palkanmaksun vakauttamiseksi. Tiivistä yhteistyötä tehtiin myös verohallinnon kanssa, jotta vaikutukset henkilöstön verotuspäätöksiin sekä veroilmoituksiin jäisivät mahdollisimman pieneksi. Palkanmaksun virhemäärät kääntyivät laskuun vakauttamistyön ansiosta vuodenvaihteessa 2022–2023. Vuoden 2023 syyskuussa 98 prosenttia palkkalaskelmista oli oikein ja palkka maksettu ajallaan.

Talouspalvelut -palvelualueen vuotta hallitsivat projektit: Sotepe -kirjanpidon eriyttäminen, tilauksesta maksuun -projekti, kirjanpidon automaatiojärjestelmä Aicon käyttöönotto sekä SAP S4 Hana Cloud-projektin aloitus. Sotepe -kirjanpidon eriyttämisessä sekä Sotepe -konsernin tilinpäätösvalmiuden saavuttamisessa onnistuttiin. SnowFox -tekoälyn käyttö ostolaskuissa laajeni ja ostotiimejä perehdytettiin tekoälyn kanssa työskentelyyn. Aicon käyttöönotto paransi niin asiakas- kuin työntekijäkokenemusta kirjanpidossa. SAP S4 Hana Cloud -projektissa on osallistuttu työpajoihin aktiivisesti.

Kehittämis- ja digitalisaatiopalvelut – palvelualueella keskityttiin Sarastia365HR järjestelmän ylläpito-, tuki- ja kehitystyöhön sekä toimittajahallintaan osana palkanlaskennan vakauttamishanketta. Toimintaa kehitettiin siirtymällä käyttämään palvelupyynnöiden käsittelyssä henkilökohtaisten ja jaetun sähköpostilaatikoiden sijaan Stadin Helpdesk -järjestelmää. Kaupunkikonsernin RPA -automaatioita toteutettiin keskitetysti Talpan omaan käyttöön ja asiakkaillemme sekä rakennettiin kaupungille uusi RPA-hybridiympäristö. Lisäksi valmisteltiin kaupungin tilavarauspalvelun ja pysäköinnin siirtyminen Talpan tarjoamaan verkkokauppalpalveluun.

Asiakkuudet-palvelualueella käyttöönotettu palvelunhallintajärjestelmä oli kriittinen palkanlaskennan vakauttamisessa. Myös palkkalpalvelujen asiakaspalvelu ja esihenkilöille uutena palveluna rakennettu Sarastia-lomakeneuvonta ja -tuki olivat tärkeissä rooleissa palkanlaskennan vakauttamisen onnistumisessa. Talouden asiakaspalveluun rakennettiin uusi laskujen selvityspalvelu, jota alettiin tuottaa Sotepe- toimialalle kytkeytyen Apotti-laskutukseen.

Asiakkaat

Talpan asiakkaita ovat Helsingin kaupunkikonsernin toimialat, keskushallinto, osa osakeyhtiöistä ja yksi säätio.

Asiakkaiden lukumäärä	2023
Toimialat, keskushallinto	13
Osakeyhtiöt	17
Säätiot	1
Yhteensä	31

Jokaisen asiakkaan kanssa on erikseen solmittu sopimukset talous- ja palkkahallinnon palvelujen toimittamisesta. Sopimukset ovat pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevia. Talpa on myös toimittanut asiakkailleen palvelukuvausten, jossa on tarkemmin kerrottu taloushallinto- ja palkanlaskentapalvelujen sisällöstä.

Talpan strategisten tavoitteiden toteutumisen ja toiminnan arvioimiseksi on niin toimiala-asiakkaille kuin kuntalaisille vuosittain tehty asiakastytyväisyyskysely.

Asiakastytyväisyys toteutui vuosina 2022–2023 seuraavasti (asteikolla 1–5):

Asiakastytyväisyys	2023	2022
Talpa, yhteensä	3,25	2,84

Arvio tulevasta kehityksestä

Talpa toteuttaa kaikessa toiminnassaan ja päätöksenteossään kaupunkistrategian linjauksia. Tuottaessaan talous- ja palkkapalveluja Helsingin kaupunkikonsernille Talpa tukee toimialoja, liikelaitoksia ja osakeyhtiöitä niiden ydinprosesseissa. Näin Talpa omalla toiminnallaan edistää Helsingin palvelujen tuottamista paitsi laadukkaasti, myös kustannustehokkaasti ja ympäristöasiat huomioiden.

Oikea ja ajantasainen tieto ovat oleellinen osa kaikessa kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelussa, seurannassa ja päätöksenteossa. Prosessien kehittämisen tavoitteena on saada parempi näkyvyys prosesseihin ja riittävää mittaritietoa esimerkiksi käytössä olevista järjestelmistä.

Toiminnan painopisteinä ovat SAP S4 Hana Cloud -järjestelmäprojektin toteutus, palkka- ja taloushallinnon ydinprosessien digitalisoiminen ja prosessien tehokkuuden lisääminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja organisaation muutoskyvykkyyden varmistaminen sekä asiakastytyvyyden parantaminen ja palveluiden työjaon selkeyttäminen. Lisäksi onnistuneella TE24-projektilla varmistetaan työllisyyspalveluiden hallittu siirtyminen kaupungille myös hallinnollisesta näkökulmasta.

Kaupungin prosessien tehokkuutta ja digitalisointia lisätään Talpan roolista olemalla mukana kaupunkiyhteisissä isoissa talouden ja HR:n projekteissa: SAP S4 Hana Cloud ja HR-kokonaisjärjestelmävalmistelu. Näissä hyödynnetään oppia, jota on saatu isojen järjestelmähankkeiden toteuttamisesta kaupungilla ja laaditaan vastuunjakotaulukot isojen hankkeiden toteutuksesta. Lisäksi Talpalla on merkittävä rooli kaupunkiyhteisissä automaatioprojekteissa.

Talpan henkilöstön työhyvinvoinnista, jaksamisesta ja vaikutusmahdollisuuksista huolehditaan jatkuvasti muuttuvassa ja monipaikkaisessa työympäristössä. Samalla vahvistetaan tasapuolista ja avointa työkuultuuria sekä esihenkilöiden valmentavan ja määrätietoisin johtamisen työotetta.

Talpan tavoitteena on uusien palveluiden (esim. lomakeneuvonta, liittymävalvonta ja laadun tukipalvelu) avulla vahvistaa asiakkaiden toimintaa ja prosesseja, niin että kustannustehokkuus ja palveluiden laatu varmistuvat. Talpa päivittää palveluvaukset vastaamaan vastuunjakotaulukossa määriteltyjä Talpan tuottamia palveluja, asiakkaan roolia sekä lisäpalveluja. Lisäksi Talpa valmistautuu ottamaan vahvempaa roolin palkkajärjestelmää ja palkanlaskentaprosessin kokonaisuutta koskien.

Talpa valmistautuu talousarviokirjauksen mukaisesti sitä koskevien konsernirakenteen kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden edistämiseen.

Arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA 1 000 euroa	2023	2022	Ero 2023–2022
LIKEVAIHTO	38 034	33 828	4 206
Liiketoiminnan muut tuotot	120	99	21
Varsinaiset kulut	-37 748	-34 674	-3 074
Poistot	-222	-260	38
LIIEKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	184	-1 007	1 191
Rahoitustuotot ja -kulut	-57	-36	-21
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	127	-1 044	1 171
Tuloslaskelman tunnusluvut			
Sijoitetun pääoman tuotto, prosenttia	11,2	-47,0	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, prosenttia	11,2	-47,0	
Voitto, prosenttia	0,3	-3,1	

Tilikauden tulos oli 127 388,57 euroa ylijäämäinen. Vuoteen 2022 verrattuna tilikauden tulot kasvoivat 4 227 522,96 euroa ja varsinaiset kulut kasvoivat 3 073 941,21 euroa.

Talpan liikevaihto koostui kaupunkikonsernin palvelujen sisäisistä myyntituotoista ja vakauttamishankkeen laskutuksesta. Tilikauden liikevaihto kasvoi 4 205 893,82 euroa edellisestä vuodesta. Suurin vaikutus oli vakauttamishankkeen laskutuksella.

Talpan menoista 66,4 prosenttia (62,1 prosenttia vuonna 2022) muodostui palkoista ja henkilösivukuluista.

Talpa maksoi kaupungille korvausta sijoitetusta peruspääomasta kahdeksan prosenttia eli 56 000 euroa.

Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA 1 000 euroa	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	184	-1 007
Poistot ja arvonalentumiset	222	260
Rahoitustuotot ja -kulut	-57	-36
	349	-784
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-140	-225
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	209	-1 009
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-217	46
Yhdistilisaamisen muutos kunnalta	-1 030	992
Saamisten muutos muilta	-78	7
Korottomien velkojen muutos		
Korottomien velkojen muutos kunnalta	239	-243
Korottomien velkojen muutos muilta	877	207
	-209	1 009
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-209	1 009

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	-737	-804
Investointien tulorahoitus, prosenttia	249,6	-348,0
Lainanhoitokate*		
Kassan riittävyys, pv**		
Quick ratio**		
Current ratio**		
* ei laskettavissa		
** tilikauden tunnusluvut eivät ole laskettavissa, liikelaitoksella ei ole omia rahatilejä.		

Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	269	326
Muut pitkävaikutteiset menot	2	16
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	0	11
	271	353
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	168	91
Saamiset kunnalta	7 797	6 764
Muut saamiset	213	206
Siirtosaamiset	219	11
	8 398	7 073
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 669	7 426
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	695	695
Edellisten tilikausien ylijäämä/ alijäämä (-)	882	1 926
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä (-)	127	-1 044
	1 704	1 577
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	786	593
Korottomat velat kunnilta	0	0
Muut velat	940	868
Siirtovelat	5 238	4 388
	6 964	5 849
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 669	7 426
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, prosenttia	19,7	21,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	18,3	17,2
Kertynyt ylijäämä/ alijäämä (-)	1 010	882
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa*		
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	2 600	4 197
Lainat ja vuokravastuut, euroa/ asukas	4	6
Lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa*		

*ei laskettavissa

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä vuodelta 2023

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt 31.10.2023 hallintosäännössä edellytetyn liikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen. Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta on valvonut, että liikelaitos Talpa on toiminut kaupunginvaltuuston (Kvsto 01.11.2023, § 250) hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet-asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden, eettisten periaatteiden (Khs 28.10.2019, § 722) sekä hyväksymänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on Talpassa järjestetty ja vastuutettu johtamiskäytäntöihin, tehtäväkuviin, toimintaan ja ohjeistuksiin. Valvonnan välineitä kehitetään jatkuvasti. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa arvioidaan ja seurataan säännöllisesti Talpan johtoryhmän, osastojen johtoryhmien sekä jatkuvuudenhallinnan seurantatyöryhmän kokouksissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Liikelaitos Talpa on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta vuoden 2023 aikana keväällä johtoryhmän työpajassa huomioiden akuutti palkkakriisin tilanne ja sen selättämisessä Talpan merkittävä rooli. Tuolloin päivitettiin myös Graniten riskienhallinnan kuvauksia ja täydennettiin sitä.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Tekemänsä arvioinnin perusteella liikelaitos Talpa esittää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on tasolla hyvä, mutta huomioiden että liikelaitosmalli ei edelleenkään vastaa parhaalla mahdollisella tavalla mahdollisia tulevia kriisitilanteiden johtamista. Liikelaitosmalli, toimintamalli, toimittajaohjaus ja kaupunkitason vastuukysymykset ovat edelleen sellaiset, jotka kaipaavat muutosta, mikäli tulevissa mahdollisissa kriisitilanteissa halutaan onnistua paremmin kuin palkkakriisissä.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilikauden aikana ei ole toteutunut merkittäviä riskejä eikä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohtia löytynyt. Kuitenkin ajatellen palkkakriisin selättämistä, tehtiin Talpassa valtavasti ennakoivaa työtä, jotta käsillä olleet isot riskit eivät toteutuneet vuoden 2023 aikana. Potentiaaliset riskit olivat luonteeltaan enemmän kaupunkitasoisia ja liittyivät mm. palkanlaskentakriisiin ja tulorekisterikorjauksiin.

Merkittävimmät riskit sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Seuraavassa on lueteltu kultakin palvelualueelta keskeisiä vuoden 2023 aikana toteutettuja riskienhallinnan toimenpiteitä ja nostettu esiin kehittämiskohteita.

Palkkahallinnon palvelut

1. Vakauttamishankkeen puitteissa selkeytettiin kaupunkitasoisen HR-prosessin ja palkanlaskentaprosessin työnjakoa ja vastuuta, mutta palkkajärjestelmän ja toimittajahallinnan osalta vastuunjako on edelleen jakautunut. Nykytilanne on riskienhallinnan näkökulmasta hallinnassa, mutta mikäli tilanne olisi akuutti ja nopeaa toimintaa vaativa, aiheuttaisi jaettu vastuu haasteita.
2. Palkkajärjestelmä Sarastia 365 HR käyttöönoton myötä syntynyt kriisi oli akuutti vielä kevään 2023 ajan. Riskinä oli mm., että palkkavirheiden määrä olisi lähtenyt uudestaan nousuun, aikaisempia palkkavirheitä ja tulorekisterikorjauksia ei olisi saatu ratkaistua riittävän nopeasti, asiakaspalvelua ja sinne tulevia yhteydenottojen määrää ei olisi saatu hallintaan ja kesälle ajoittuneet yleiskorotukset eivät olisi onnistuneet järjestelmätoimittajan kanssa tehdystä yhteistyöstä huolimatta. Riskienhallintana oli vahvasti ohjattu ja valvottu työnohjaus, raportoinnin vahvistaminen ja tarkka projektisuunnitelma aikatauluineen.
3. Viestinnällisen valmiuden ylläpitäminen kesällä 2023 oli riskienhallintakeino, jolla varmistettiin, että työrauha säilyi itse palvelutuotannossa.

4. Vuonna 2023 alkaneet ydinprosessien tehostamisprojektit ja vahva operatiivinen yhteistyö järjestelmätoimittajan kanssa alkoivat tuottaa tulosta, mutta ne jatkuvat myös seuraavalle vuodelle.

5. Alkuvuonna 2023 voimaan astunut Talpan organisaatiomuutos olisi voinut olla riski, mikäli rekrytoinneissa olisi epäonnistuttu, johdon yhteistyö ei olisi lähtenyt hyvin liikkeelle tai kova paine olisi aiheuttanut irtiottoja. Organisaatiomuutosta voidaan pitää onnistuneena. Uuden johtoryhmän aloittamisella on kriittisen suuri merkitys siinä, että palkkakriisistä päästiin yli Talpassa.

6. Palveluhallintajärjestelmän käyttöönotolla saatiin haltuun riskiä, joka oli päässyt toteutumaan, kun asiakkaiden yhteydenottoihin ei saatu vastattua riittävän nopeasti palkkajärjestelmän vaihdon jälkeen. Ryhmäsähköpostilaatikoista luopuminen ja palveluhallinnan laajentaminen jatkuu vuodelle 2024.

Taloushallintopalvelut

1. SAP projekti alkoi keväällä 2023 ja sen laajuus ja iso työmäärä huomioiden on Talpalle merkittäviä riskejä sisältävä projekti. SAP projektin käytännön työtä jaettiin vuoden 2023 aikana kahdelle osastolle riskienhallinnan ja työnjaon näkökulmasta.

2. Vuoden 2023 tilinpäätöksen laatiminen pitää sisällään riskejä erityisesti aikataulun näkökulmasta, ja varautumista on tehty resurssoinnin ja organisoinnin näkökulmasta.

Kehittämisen- ja digitalisaatiopalvelut

1. Sarastia Oy:n kanssa tehtävässä yhteistyössä on päästy parempaan suuntaan osittain siitäkin syystä, että Sarastia Oy:llä on paremmin resurssia allokoita Helsingin palveluiden tuottamiseen kuin vuonna 2022. Sarastia yhteistyötä on vahvistettu operatiivisella, taktisella ja strategisella tasolla ja mm. kriittistä versiopäivitysprosessia on kehitetty.

2. Järjestelmäteknisten palvelupyyntöjen hallintaan ja muutosten toteutuksen tehostamiseen laajennettiin Stadin HelpDesk kanavaa, mikä toi läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta.

Yleistä Talpan riskienhallinnasta

1. Talpan toimitusjohtaja toi vuonna 2023 esille mitä riskejä nykyinen liikelaitosten johtamismalli pitää sisällään, jos johdetaan akuuttia kriisitilannetta. Talpan toimitusjohtaja käynnisti selvityksen Talpan vaihtoehtoisista organisaatiomuodoista, jonka toteutti KPMG Oy.

2. Avainhenkilöriskien säännöllisellä seurannalla varmistetaan Talpan palvelutuotannon jatkuvuus nopeissa muutoksissa ja tiedon siirtyminen seuraajille. Johdon seuraajasuunnittelu on Talpan toimitusjohtajan vastuulla.

Talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelman toteutuminen

Talousarvion verrattuna tilikauden tulos muodostui 127 388,57 euroa ylijäämäiseksi. Sitova tulostavoite 10 000 euroa saavutettiin.

TULOSLASKELMA 1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Ero TA-tot
LIKEVAIHTO	32 623	38 034	5 411
Liiketoiminnan muut tuotot	100	120	20
Varsinaiset kulut	-32 362	-37 748	-5 386
Poistot	-295	-222	73
LIIEKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	66	184	118
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-57	-1
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	10	127	117

Rahoituslaskelman toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA 1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Ero TA-tot
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Liikelylijäämä (-alijäämä)	66	184	118
Poistot ja arvonalentumiset	295	222	-73
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-57	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-150	-140	10
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	155	209	54
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-155	-209	-54

Investointien toteutuminen

Talousarviossa investoinnit olivat 150 000 euroa ja tilikaudella tehtiin hankintoja yhteensä 140 000 eurolla. Toteutunut hankinta oli kirjanpidon automaatiohankinta.

Suorite- ja taloustavoitteet

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	32 623	38 034	5 411
Liikelylijäämä/alijäämä	65	184	119
Tilikauden tulos	10	127	117
Peruspääoman tuotto (8 %)	56	56	0
Varsinaisen toiminnan rahavirta	305	349	44
Investointien rahavirta	-150	-140	10
Vaikutus maksuvalmiuteen	155	209	54

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetavoitteet			
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut, 1000 kpl	1 203	1 267	64
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot, 1000 kpl	174	189	15
Ostolaskut, 1000 kpl	955	950	-5
Palkka- ja palkkiolipukkeet, 1000 kpl	807	924	117
Asiantuntijatyötunnit, 1000 h	80	Ei seurantaa	-
Toiminnan laajuustiedot			
Ostolaskujen lkm, 1000 kpl	955	950	-5
Palkka- ja palkkiolipukkeiden lkm, 1000 kpl	807	924	117
Tehokkuus/taloudellisuus			
Tiliotteella automaattisesti tilioityvä tapahtuma, %	85	85	0
E-laskujen osuus lähtevistä laskuista, %	48	52	4
Automaattisesti täsmäytyneet ostolaskut, %	28	23	-5
Osa-automaattisesti täsmäytyneet ostolaskut	13	6	-7
Maksusuunnitelmiin täsmäytyneet ostolaskut, %	19	18	-1

Henkilöstösuunnitelma	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	430	479	49
Henkilötyövuodet (oma henkilöstö)	392	463	71

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuottavuusmittari			
Tuottavuus (2020=100)	106,0	99,6	-6,4

Yksikkökustannusten kehitys	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palkkahallinnon henkilöstökustannus/palkkalipuke	6,50	8,92	2,42
Ostolaskujen henkilöstökustannus/ostolasku	2,90	3,07	0,17
Laskutuksen henkilöstökustannus/laskelma	1,00	1,13	0,13

Tuloskehitys

Tilikauden tulos oli ylijäämäinen 127 tuhatta euroa liikeylijäämän ollessa 184 tuhatta euroa. Molemmat ylittivät talousarvion tason. Liikevaihto oli 5,4 miljoonaa euroa talousarviota korkeampi, josta vakauttamishankkeen rahoituksen osuus oli 3,3 miljoonaa euroa. Varsinaisen liikevaihdon kasvu oli 2,1 miljoonaa euroa, josta suoriteteuman ylityksen kautta tuli 1,5 miljoonaa euroa ja hintojen korotuksen myötä 0,6 miljoonaa euroa. Tilikauden kustannukset kasvoivat 5,3 miljoonaa euroa yli talousarvion: palkat 4,8 miljoonaa euroa, palvelujen ostot 0,4 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut 0,1 miljoonaa euroa.

Peruspääoman tuottoteuma vastasi talousarviota. Varsinaisen toiminnan rahavirta oli korkeampi kuin talousarviossa arvioitu paremman tuloksen myötä. Investoinnit toteutuivat lähes talousarviossa määritellyllä tasolla.

Suoritetavoitteet

Myyntilaskujen, maksumuistutusten ja perintätoimeksiantojen suorittemäärät toteutuivat hieman talousarviota korkeammalla tasolla.

Palkka- ja palkkiolipukkeet toteutuivat huomattavasti ennakoitua suurempana. Suurin yksittäinen syy tähän oli kesäkuussa ylimääräisellä palkka-ajolla maksettu kertakorvaus.

Ostolaskujen määrä toteutui budjetin mukaisena ja pysyi edellisvuoden tasolla.

Tehokkuus/taloudellisuus

E-laskujen osuus lähteivistä laskuista toteutui talousarviota paremmin nousten jo yli puoleen kaikista laskuista. Ostolaskujen automaatio ei kehittynyt talousarvion mukaisesti ja tavoitteesta jäätiin 4,8 prosenttiyksikköä.

Henkilöstön käyttö

Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet toteutuivat suurempina kuin talousarvioesityksessä, koska palkanlaskennan vakauttaminen edellytti määräaikaisten työsuhteitten jatkamista.

Tuottavuus

Talpan tuottavuuslaskennassa huomioidaan kokonaisuudessaan liikelaitoksen tuotanto sekä tuloslaskelmassa esitetyt kustannukset. Talpan kokonaistuottavuus pysyi edellisvuoden tasolla, mutta talousarvion tavoitteesta jäätiin 6,4 pistettä. Suurin syy tuottavuuden heikkoon kehitykseen oli henkilötyövuosien voimakas kasvu.

Tuottavuusindeksien arvot 2023	Indeksi	Selite
Tuotos	100,71	Suoritteiden volyymin muutos
Työpanos	111,74	HTV:n muutos
Kokonaispanos	102,45	Kokonaiskustannusten muutos
Työn tuottavuus	90,13	Tuotoksen muutos / työpanoksen muutos
Kokonaistuottavuus	98,31	Tuotoksen muutos / kokonaispanoksen muutos

Yksikkökustannusten kehitys

Yksikkökustannuksissa ei saavutettu talousarviossa asetettuja tavoitteita. Sekä ostolaskuissa että laskutuksessa yksikkökustannukset laskivat edellisestä vuodesta, mutta jäivät kuitenkin hivenen talousarviotavoitteesta. Palkanlaskennan vakauttamishanke mahdollisti resurssien lisäämisen ja tämä näkyikin odotetusti palkkalipukkeiden yksikkökustannusten nousuna. Yksikkökustannus toteutui hivenen edellisvuotista korkeammalla tasolla ja jäi talousarviotavoitteesta reilusti.

Tilan käyttö

Tilojen pinta-alojen arvioitu vähennystavoite ei toteutunut vielä vuoden 2023 aikana.

Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutuminen

- Toimimme vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti.

Tavoite toteutui.

- Tilikauden tulos vähintään 10 000 euroa.

Mittari toteutui. Tilikauden tulos toteutui noin 0,1 miljoonaa euroa voitollisena. Tilikauden tulot ja kustannukset toteutuivat suunniteltua korkeampina kokonaiskuluja jäädessä tuloja pienemmiksi.

- Asiakastytyväisyys kehitty myönteisesti, tavoittelemme selkeää asiakastytyväisyyden nousua.

Tavoite ei toteutunut.

- Asiakastytyväisyys vähintään 4,0 (asteikolla 1-5).

Mittari ei toteutunut. Vuoden 2023 asiakastytyväisyyden kokonaisarvosana oli 3,25. Talpan asiakastytyväisyys nousi vuoden 2022 tuloksesta (2,84), mutta jäi alle asetetun tavoitteen (4,0).

Asiakastytyväisyyskysely sisälsi palkka- ja taloushallinnon palveluiden osa-alueiden onnistumisen arvioinnit, sähköisen asioinnin arvioinnin sekä avoimet palautteet. Tulokset parantuivat miltei kaikissa vertailukohteissa vuoden 2022 kyselyyn verrattuna. Tyytyväisyys palkanlaskentapalveluihin nousi selvästi edellisestä vuodesta.

Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2023	01.01.-31.12.2022
LIKEVAIHTO	38 033 755,95	33 827 862,13
Liiketoiminnan muut tuotot	120 241,73	98 612,59
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-168 397,77	-112 186,40
Palvelujen ostot	-10 629 080,43	-11 257 367,30
	-10 797 478,20	-11 369 553,70
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-20 135 862,73	-17 028 612,49
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 139 644,74	-3 879 427,60
Muut henkilösivukulut	-803 379,57	-636 284,51
	-25 078 887,04	-21 544 324,60
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-221 987,98	-259 666,72
	-221 987,98	-259 666,72
Liiketoiminnan muut kulut	-1 871 559,59	-1 760 105,32
LIIKKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	184 084,87	-1 007 175,62
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	20 332,60
Muille maksetut korkokulut	-696,30	-782,51
Korvaus peruspääomasta	-56 000,00	-56 000,00
	-56 696,30	-36 449,91
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	127 388,57	-1 043 625,53

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	184 084,87	-1 007 175,62
Poistot ja arvonalentumiset	221 987,98	259 666,72
Rahoitustuotot ja -kulut	-56 696,30	-36 449,91
	349 376,55	-783 958,81
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-140 000,00	-225 254,24
	-140 000,00	-225 254,24
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	209 376,55	-1 009 213,05
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-217 105,19	45 678,00
Yhdystilisaamisen muutos kunnalta	-1 030 008,68	992 090,47
Saamisten muutos muilta	-77 549,34	7 112,58
Korottomien velkojen muutos		
Korottomien velkojen muutos kunnalta	238 735,08	-243 141,78
Korottomien velkojen muutos muilta	876 551,58	207 473,78
	-209 376,55	1 009 213,05
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-209 376,55	1 009 213,05

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	269 364,80	325 686,80
Muut pitkävaikutteiset menot	1 660,94	16 292,84
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	0,01	11 034,09
	271 025,75	353 013,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	167 606,93	91 292,66
Saamiset kunnalta	7 797 454,53	6 764 045,26
Muut lyhytaikaiset saamiset	213 098,43	206 358,30
Siirtosaamiset	219 479,53	11 279,99
	8 397 639,42	7 072 976,21
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 668 665,17	7 425 989,94
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	694 901,28	694 901,28
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	882 127,47	1 925 753,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	127 388,57	-1 043 625,53
	1 704 417,32	1 577 028,75
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	785 946,65	592 720,12
Muut velat	940 280,15	868 034,70
Siirtovelat	5 238 021,05	4 388 206,37
	6 964 247,85	5 848 961,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 668 665,17	7 425 989,94

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet perustuvat voimassa olevaan kirjanpitolakiin ja -asetukseen sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeisiin. Tilinpäätös on laadittu suoriteperusteisesti ja tase-erät perustuvat hankinta-arvoihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Liikelaitoksen edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia sellaisenaan.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Talouhallintopalveluliikelaitoksen johtokunta on vahvistanut talouhallintopalveluliikelaitoksen tarkistetun poistosuunnitelman päätöksellään 8.10.2019, § 20.

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hankintamenoista tasapoistona.

Käyttöomaisuusryhmä	Poistoaika	Poistomenetelmä
Atk-ohjelmistot ja -laitteet	3 vuotta	tasapoisto
Viestintälaitteet	3 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja kalusteet	10 vuotta	tasapoisto

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot

PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2023	31.12.2022
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1	341 979,64	330 840,48
Lisäykset 1.1.–31.12.	140 000,00	225 254,24
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.–31.12.	0,00	0,00
Poistot 1.1.–31.12.	-210 953,90	-214 115,08
Kirjanpitoarvo 31.12.	271 025,74	341 979,64
Koneet ja kalusteet		
Hankintameno 1.1	11 034,09	56 585,73
Lisäykset 1.1.–31.12.	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.–31.12.	0,00	0,00
Poistot 1.1.–31.12.	-11 034,08	-45 551,64
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,01	11 034,09

Taseen vastattavaa koskevat liitetiedot

	2023	2022
Oma pääoma		
Peruspääoma	694 901,28	694 901,28
Edellisten tilikausien ylijäämä	882 127,47	1 925 753,00
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	127 388,57	-1 043 625,53
Oma Pääoma 31.12.	1 704 417,32	1 577 028,75
Siirtovelat		
Lomapalkka- ja lomarahavelka	4 363 905,83	3 863 663,88
Siirtyvät palkat ja palkkiot	575 356,52	524 338,49
Muut sisäiset siirtovelat	238 707,00	0,00
Muut siirtovelat muille	60 051,70	204,00
Siirtovelat yhteensä	5 238 021,05	4 388 206,37

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Luvut ilman arvonlisäveroa	Sopimusnumero	Irtisanomisaika	Vuokra, e 1.1.-31.12.2024	Vuokra, e 1.1.2025 -
Toimitilojen vuokravastuut				
Vuokranantaja Helsingin kaupunki/Tilakeskus				
Sörnäisten rantatie 27 A, toimitila	211027407	12 kk	1 683 986,28	841 993,14
toimitilan muutos vuokrasopimuksen lisäykseen	211027407	12 kk	17 494,20	8 747,10
Toinen linja 4, toimitila	211022123	12 kk	27 498,36	0,00
Sopimukseen ei sisälly lunastusvelvoitteita.		Yhteensä	1 728 978,84	850 740,24
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut				
Vuokranantaja Loomis Suomi Oy				
Turvakassan ja setelilaskimien vuokra	HEL 2015-006601-1	6 kk	9 000,00	0,00
Sopimukseen ei sisälly lunastusvelvoitteita.		Yhteensä	9 000,00	0,00
Muut vuokravastuut				
Vuokranantaja Schroder Real Estate KVG mbH				
Sörnäisten rantatie 27 A, autopaikat	29400002070	3 kk	9 955,56	0,00
Sörnäisten rantatie 27 A, autopaikat	29400002071	1 kk	1 010,37	0,00
Sopimukseen ei sisälly lunastusvelvoitteita.		Yhteensä	10 965,93	0,00
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 30.6.2025/31.12.2025 asti, euroa				
Toimitilojen vuokravastuut	2 579 719,08	30.6.2025 asti		
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	9 000,00			
Muut vuokravastuut	10 965,93			
	2 599 685,01			
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 748 944,77			

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä	2023	2022
Vakinaiset	346	377
Määräaikaiset	131	125
Yhteensä	477	502
Henkilöstökulut suoriteperusteisesti	2023	2022
Palkat ja palkkiot	-20 135 862,73	-17 028 612,49
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 139 644,74	-3 879 427,60
Muut henkilösivukulut	-803 379,57	-636 284,51
	-25 078 887,04	-21 544 324,60

Eriytetyt tilinpäätökset

LASKENNALLINEN TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
LIKEVAIHTO	1 053 004,37	888 311,30
Liiketoiminnan muut tuotot	172,20	376,72
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-4 307,62	-2 560,89
Palvelujen ostot	-297 670,99	-301 978,61
-239 809,71		-242 370,60
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-538 804,74	-445 322,62
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-103 983,88	-99 933,25
Muut henkilösivukulut	-28 758,82	-671 547,44
-19 735,47		-564 991,34
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-426,08	-1 516,76
Liiketoiminnan muut kulut	-45 165,01	-36 528,04
Liikeliijäämä (-alijäämä)	34 059,43	43 281,28
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus jäännöspääomasta		-1 204,00
Korkokulut	-15,00	12,71
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	34 044,43	42 089,99
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	34 044,43	42 089,99
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) +/- +/-	34 044,43	42 089,99

Oy-tiimin kustannukset on laskettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja jakoperusteena on käytetty htv-lukua. Näin ollen eriytetyn tilinpäätöksen tuloslaskelma antaa oikean kuvan taloudellisen toiminnan kannattavuudesta.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden ylijäämäinen tulos, yhteensä 127.388,57 euroa, siirretään liikelaitoksen edellisten tilikausien yli- / alijäämiin.

2.5.1.5 Helsingin kaupungin työterveysliikelaitos

Toimintakertomus

Liikelaitoksen hallinto ja johtaminen

Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki) on aloittanut toimintansa 1.1.2016 ja raportoitu tilikausi on liikelaitoksen kahdeksas. Työterveys Helsinki on Helsingin kaupungin ja sen tytäryhteisöjen oma työterveysyksikkö. Työterveys Helsinki tuottaa asiakkailleen laajat työterveyspalvelut, jotka kattavat yleislääkäritasoisien sairaanhoidon tutkimuksiin sekä työkykyä, työhyvinvointia ja työyhteisöjen toimintaa edistäviä ennakoivia palveluita.

Yksikön toimintaa ohjaa kaupungin henkilöstöpoliittiset tavoitteet, työterveyshuollon toimintasuunnitelma sekä työterveyshuoltoa koskeva lainsäädäntö.

Työterveysliikelaitos on osa keskushallintoa, ja sen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta. Kaupunginhallitus valitsee johtokunnan kahden vuoden toimikaudeksi. Johtokunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa.

Työterveysliikelaitoksen johtokunnan jäsenet ja varajäsenet:

- Petri Lumijärvi, puheenjohtaja (Asta Enroos 1–2/2023), varajäsen Sannamari Myllynen
- Outi Salo, varapuheenjohtaja, varajäsen Niclas Grönholm
- Mikko Vatka, varajäsen Sara Rautiainen (Sari Kuoppamäki 1–4/2023)
- Markus Kühn, varajäsen Timo Cantell
- Annamari Rinne (Anne Heikkilä 1–3/2023), varajäsen Lisbeth Forsman-Grönholm

Työterveys Helsingin johtoryhmän kokoonpanon muodostivat toimitusjohtaja, yksikön johtajat (2), hallintopäällikkö sekä laatu- ja palvelupäällikkö (1–8/2023). Lisäksi johtoryhmässä on yksi henkilöstön edustaja. Vuonna 2023 johtoryhmä kokoontui 10 kertaa.

Toiminnan kehitys ja tavoitteiden saavuttaminen

Vuoden 2021 lopulla käynnistetty Helsingin kaupungin työterveyspalvelujen kilpailuttamisprosessi oli vuoden 2023 alussa neuvottelu- ja tarjousvaiheessa. Kilpailutus keskeytettiin helmikuussa 2023, kun tarjouksia ei saatu. Työterveys Helsingin toimintaa vakautettiin keväällä 2023 ja sopeutettiin näkyvissä olevaan pidempään toiminta-aikaan vuoden 2024 saakka rekrytoinnein ja palveluhankinnoin. Kaupunkitasolla arvioitiin kilpailutuksen tilannetta ja jatkamista. Syyskuussa 2023 kaupunki päätti työterveyspalvelujen kilpailutuksen käynnistämisestä uudelleen.

Muutosprosessin aikana Työterveys Helsinki on pyrkinyt keskittymään perustehtäväänsä ja tuottamaan työterveyshuollon palvelut kaupungin linjausten ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti. Muutosten vuoksi liikelaitoksen toiminnassa tapahtui vuoden sisällä poikkeuksellista vaihtelua toiminnan laajuudessa, henkilöstössä ja hinnoissa. Vuosi aloitettiin alle 17 miljoonan euron talousarviolla, toisessa ennusteessa liikevaihdoksi arvioitiin noin 20 miljoonaa euroa ja toteutunut oli alle 19 miljoonaa euroa. Hintoja korotettiin vuoden 2023 alusta ensi kertaa useaan vuoteen ja toukokuussa tehtiin osittainen hinnankorotus. Syksyn 2023 aikana palvelujen laajuus ja laatu saatiin nostettua hyvälle tasolle.

Palvelujen peitto oli kokonaisuutena edellisvuoden tasolla. Palveluita käyttäneiden henkilöasiakkaiden lukumäärä oli 33 079 (33 493 v. 2022). Kaupungin tytäryhteisöasiakkuudet irtisanottiin vuosien 2022–2023 aikana ja emokaupungin lisäksi ainoa tytäryhteisöasiakas vuoden 2023 lopussa oli DigiHelsinki Oy. Työhöntulotarkastuksia tehtiin 3 856 (3 842 v. 2021). Työkyvyn tuki- ja seurantakäyntejä tehtiin edellistä vuotta enemmän 8 546 (7 971 v. 2022). Työterveysneuvotteluja järjestettiin 1 284 työntekijän työkykyasioissa (1 145 v. 2022).

Digitaaliset palvelut

Digitaalisten palveluiden juurruttamista osaksi työterveyden palveluita jatkettiin liikelaitoksen näkyvissä olevaan elinkaareen sopeuttaen. Syksyn aikana otettiin käyttöön sähköinen alusta työpaikkaselvitysten nopeuttamiseksi ja laadun yhdenmukaistamiseksi. Vuoden aikana paikkansa vakiinnuttaneen sähköisen työhöntulotarkastuksen tilauksen lisäksi aloitettiin kahden uuden esihenkilölle tarkoitetun tilauksen käyttöönoton työstäminen. Digitaalisen asioinnin tarkoitus on sujuvoittaa esihenkilön ja työterveyden yhteistyötä.

Työterveyden asiakkaat aloittivat asiointipalvelussa kuukausittain noin 4 000 uutta chat-keskustelua ja noin 2 500 kiireetöntä viestiketjua. Videovastaanottojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta: videovastaanottoja pidettiin keskimäärin yli 900 kertaa kuukaudessa. Sähköisessä ajanvarauksessa asiointimäärät jatkoivat nekin kasvuaan. Vuoden aikana aikojen varauksia ja peruutuksia tehtiin yhteensä yli 80 000 kertaa.

Asiakastytyväisyys parani

Työterveys Helsingin sitovana tavoitteena oli asiakaskokemusta kuvaavan nettosuosittelemisindeksin (NPS) arvo vähintään 69. Luku kuvaa todennäköisyyttä, jolla asiakas suosittelisi tai käyttäisi palvelua uudelleen. Koko vuoden 2023 NPS tulos oli 68.

Vaikka sitovaa tavoitetta ei saavutettu, on tulos hyvä, kun huomioidaan Työterveysliikelaitoksen muutostilanne. Vuonna 2022 NPS oli 63. Vuoden 2023 alussa liikelaitoksen oman henkilöstön määrä oli pienentynyt kaupungin työterveyspalvelujen kilpailutuksen vuoksi ja liikelaitos valmistautui liikkeenluovutukseen syyskuudella 2023. Palvelukyky oli heikentynyt ja alkuvuonna NPS oli selvästi tavoitetta alemmalla tasolla. Kaupungin helmikuussa tapahtuneen työterveyspalvelujen kilpailutuksen keskeyttämisen jälkeen korjaavat toimenpiteet vuoden aikana palvelukyvyn turvaamiseksi ja sitovan tavoitteen saavuttamiseksi olivat

- Henkilökunnan rekrytointi
- Ostopalvelujen ja vuokrahenkilökunnan hankintojen jatkaminen pidentyneelle toimintakaudelle
- Keskittyminen liikelaitoksen perustehtävän hoitamiseen

Taloudellinen tulos

Tilikauden taloudellinen tulos oli 975 008,48 euroa alijäämäinen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma (lkm)	2023	2022	Tavoite 2023
Nettosuositteluindeksi (NPS)	68	63	69
Hoitochatin käytettävyys (CES)	2,4	2,6	<2,5
Lääkärin kiireetön vastaanottoaika (etä- tai lähivastaanotto 5 arkipäivässä)	1,9	2,5	<6

Hoitochatin käytettävyys (CES) luku on ajalta tammi-syyskuu. Mittaria ei voitu raportoida lokakuun jälkeen asiakaspalautejärjestelmän muutoksen vuoksi.

Henkilöstö

Työterveys Helsingissä oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 121 työsopimussuhteista työntekijää, joista vakinaisia 103 ja määräaikaisia 18. Henkilöstökulut olivat 8 756 786,09 euroa (2022: 7 959 733,38 euroa). Luvut eivät sisällä vuokrahenkilöstöä.

Asiakkaat

Työterveys Helsingin asiakkaina olivat Helsingin kaupungin kaikki toimialat, kaupunginkanslia, liikelaitokset, tar kastusvirasto sekä osa kaupungin tytäryhteisöistä. Tytäryhteisöasiakkaita oli vuoden 2023 lopussa yksi organisaatio. Työterveys Helsingin liikevaihdosta 2 prosenttia muodostui palveluiden myynnistä tytäryhteisöille (2022: 7 prosenttia).

Yleismaksun laskutuksen perusteella laskettu henkilöasiakkaiden määrä vuoden aikana oli 41 156 (Helsingin kaupunki ilman tytäryhteisöjä). Liikevaihto asiakasta kohti oli 447 euroa. Kaupungin henkilöstöraportoinnin 31.12.2023 mukaan henkilöstömäärä oli 37 574 ja liikevaihto asiakasta kohti 490 euroa. Alijäämä huomioiden vastaavat tunnusluvut olisivat 471 euroa (yleismaksun mukaisen asiakasmäärän suhteen) ja 516 euroa (henkilöstöraportoinnin mukaisen henkilöstömäärän suhteen).

Tytäryhteisöasiakkuudet päättyivät pääosin kesäkuussa 2023. Tästä johtuen tytäryhteisöasiakkuudet eivät ole mukana edellisissä luvuissa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1.6.2022, että Helsingin kaupungin omana toimintana tuottamat työterveyspalvelut voidaan saattaa kilpailuttamisen piiriin. Kilpailutus on käynnissä tilinpäätöstä valmisteltaessa. Kilpailutusprojektin arviona on, että hankintapäätös on mahdollista tehdä keväällä 2024. Liikkeenluovutuksen ja uuden tuottajan palvelujen aloituksen arvioidaan tapahtuvan aikaisintaan marraskuussa 2024. Liikelaitoksen toiminnan lakkauttamisen aika-tilaus tarkentuu kilpailutusprojektin edetessä. Liikelaitoksen talousarvio on laadittu koko vuodelle 2024. Liikelaitos varautuu tarvittaessa jatkamaan toimintaansa. Liikelaitoksen toiminnan painopisteet ovat tuottaa työterveyshuollon palvelut kaupungin linjausten ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti muutosvaiheen aikana ja valmistautua työterveyspalvelujen onnistuneeseen siirtoon uudelle toimijalle ja liikelaitoksen toiminnan lakkauttamiseen. Yli kaksi vuotta kestänyt muutosvaihe on vaikuttanut liikelaitoksen henkilöstöön, toiminnan laatuun ja hallintoon ja vaikeuttanut laadukkaan palvelutuotannon tuottamista.

Arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA 1 000 euroa	2023	2022
LIKEVAIHTO	18 829	16 519
Liiketoiminnan muut tuotot	133	126
Varsinaiset kulut	-19 801	-17 423
Poistot	94	-79
LIIEKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-935	-857
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-24
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-975	-881
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, prosenttia	-58,7	-32,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, prosenttia	-58,7	-31,0
Voitto, prosenttia	-5,2	-5,3

Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA 1 000 euroa	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-935	-857
Poistot ja arvonalentumiset	94	79
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-24
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
	-881	-802
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	0	-107
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0
	0	-107
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-881	-910
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1	125
Yhdistyisaamisen muutos kunnalta	199	1 310
Saamisten muutos muilta	134	18
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	546	-543
	881	910
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	881	910

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	-1 209	528
Investointien tulorahoitus, prosenttia*		-746
Lainanhoitokate		
Kassan riittävyys, pv**		
Quick ratio**		
Current ratio**		

* Tunnusluku ei laskettavissa, liikelaitoksella ei investointeja vuonna 2023

** Tunnusluvut eivät ole laskettavissa, liikelaitoksella ei ole omia rahatilejä.

Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE 1 000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	78	169
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	3	6
	81	175
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	26	142
Saamiset kunnalta	3 823	4 022
Muut lyhytaikaiset saamiset	146	165
Siirtosaamiset	19	20
	4 014	4 348
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 094	4 523
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	500	500
Edellisten tilikausien ylijäämä/ alijäämä (-)	1 716	2 597
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä (-)	-975	-881
	1 241	2 216
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	929	650
Muut velat	424	322
Siirtovelat	1 500	1 335
	2 853	2 308
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 094	4 523
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, prosenttia	30,3	49,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	15,0	13,9
Kertynyt ylijäämä/ alijäämä (-)	741	1 716
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa*	0	
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	15 041	14 946
Lainat ja vuokravastuut, euroa/ asukas	2	22
Lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa*		

*Tunnusluvut ei laskettavissa

Selonteko riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Työterveysliikelaitoksen johtokunta on ohjannut liikelaitoksen toimintaa ja valvonut, että työterveysliikelaitos on toiminut vahvistetun talousarvion sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa työterveysliikelaitoksen sähköistä toiminnanohjausjärjestelmää, johtamis-ikäytäntöjä ja normaalia toimintaa. Vuoden 2021 lopulla käynnistetty kaupungin työterveyspalvelujen kilpailuttaminen on vaikuttanut voimakkaasti liikelaitoksen toimintaan. Liikelaitoksen johto on muutostilanteen alusta arvioinut tilanteen riskejä sekä ottanut käyttöön hallintakeinoja. Riskeistä ja hallintakeinoista on raportoitu johtokunnalle toimitusjohtajan katsauksissa.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Merkittävin toteutunut riski on muutostilanteen aiheuttama henkilöstön vaihtuvuus ja vähentyminen. Vuonna 2022 tapahtui suurin vähennys työterveyspalvelujen kannalta keskeisissä työterveyslääkäreiden ja työterveyshoitajien ryhmissä. Tämä vaikutti liikelaitoksen palvelukykyyn, vähensi asiakkaille tarjottavien palvelujen määrää ja pienensi liikelaitoksen liikevaihtoa vuonna 2022 ja vuoden 2023 alkupuoliskolla. Palvelujen turvaamiseksi emokaupungille toteutettiin riskienhallintana tytäryhteisöasiakkaiden sopimusten irtisanominen vuosina 2022–23.

Vuoden 2023 alussa liikelaitoksen johto valmisteli suunnitelman palvelujen sopeuttamisesta pienempään henkilöstöresurssiin lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi. Helmikuussa 2023 tapahtuneen kilpailutuksen keskeyttämisen jälkeen suunnitelma käsiteltiin kaupungin henkilöstötoimikunnassa maaliskuussa 2023.

Kilpailutuksen keskeytymisen aiheuttaman aikataulumuutoksen ja riskitason kasvun hallintatoimenpiteenä liikelaitos tehosti rekrytointia ja vuokratyövoiman hankintaa kevätkaudella 2023. Tehostamistoimenpiteitä valmisteltiin kaupunginkanslian henkilöstöosaston kanssa sekä käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2023. Henkilöstö- ja ostopalvelukokonaisuus saatiin vakautettua vuoden 2023 aikana liikelaitoksen hallintoa lukuun ottamatta. Hallinnon henkilöstön resurssit ovat merkittävästi pienentyneet ja vajetta on osin voitu korvata sisäisillä muutoksilla ja palvelukavennuksilla. Asiakaspalvelujen korvaamista ostopalveluilla ja vuokratyövoimalla on vaikeuttanut työterveyshenkilöstön saatavuus kansallisesti, terveydenhuoltoalan yleinen vaikea henkilöstötilanne ja kustannustason nousu. Toiminnan turvaamiseksi on tehty sisäisiä organisoitimuutoksia ja toimintaa on uudistettu ja sopeutettu tilanteeseen. Liikelaitoksen johto ylläpitää tilannekuvaa ja suunnitelmia palvelujen sopeuttamiseksi mahdollisesti uudelleen pienentyvään henkilöstön määrään.

Poikkeustilanteessa tehdyt toiminnan muutokset, henkilöstömuutokset ja kuormituksen kasvaminen lisäävät toiminnallisten riskien ja virheiden todennäköisyyttä. Liikelaitoksen johdossa ja esihenkilöissä tapahtui useita vaihdoksia vuonna 2023. Henkilöstön ja esihenkilöiden vaihtuvuus on vaikeuttanut sijaistuksia ja varahenkilöjärjestelyjä. Kokonaisuutena riskit laadukkaan palvelutoiminnan ja hallinnon onnistuneeseen toteuttamiseen ovat kasvaneet.

Tilinpäätöstä valmisteltaessa liikelaitos valmistautuu kaupungin työterveyspalvelujen kilpailutuksen toteutumiseen vuonna 2024 ja palvelutoiminnan jatkamiseen marraskuuhun 2024 saakka. Tilanteessa normaalinkin henkilöstövaihtuvuuden korvauminen vaikeutuu ja osassa ammattiryhmistä ei ole enää mahdollista, joten henkilöstön vähentymisen riski kasvaa.

Liikelaitoksen henkilöstön työhyvinvoinnista pyritään huolehtimaan työn priorisoinnilla, rajaamisella, tarkennetuilla työohjeilla, sisäisten työnjakojen järjestelyillä, korostamalla esihenkilöiden tukea henkilöstölle sekä tarjoamalla työohjausta lisääntyneeseen eettiseen kuormitukseen.

Tilikauden aikana on toteutunut 11 tietoturvaloukkausta, joista on tehty tietoturvaloukkausilmoitus kaupungin tietosuojavastaavalle. Tapaukset ovat tyypillisesti liittyneet yksittäisten henkilöiden tietoihin. Tietoturvaloukkauksista on oltu henkilökohtaisesti yhteydessä asianosaisiin. Korjaavana toimenpiteenä on ohjeistettu henkilöstöä ja parannettu toimintakäytäntöjä.

Merkittävimpiä taloudellisia riskejä ovat pitkäaikaisen, yli kaksi vuotta kestäneen, muutostilanteen vuoksi palvelujen turvaamisesta poikkeustilanteessa aiheutuvat kustannukset. Liikelaitoksen lyhyen ja jatkuvasti muuttuvan odotetussa olevan elinkaaren vuoksi syntyy normaalitilanteeseen nähden poikkeuksellisia kustannuksia. Näistä on aiheutu-

nut alijäämää vuosina 2022 ja 2023. Hankintojen kokonaisuuden onnistunut hallinta tilanteen väliaikaisuuteen vuoksi on vaikeutunut ja sopimusriskien mahdollisuus on kasvanut.

Liikelaitos on pyrkinyt toteuttamaan toimenpiteitä niin, että palvelutoiminnan jatkaminen turvataan kilpailutustilanteen muuttuessa ja eri vaihtoehtoisissa. Näissä useat riskit ja hallintakeinot ovat kaupunkitasoisia eivätkä ole liikelaitoksen keinoin vaikutettavissa. Liikelaitoksen palvelutilannetta on käyty vuoden aikana säännöllisesti läpi sekä asiakastapaamisissa että kanslian kanssa.

Kuluneella tilikaudella sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on keskitytty liikelaitoksen muutostilanteen riskien hallintaan johtamisjärjestelmän käytäntöjen mukaisesti. Palvelujen jatkuvuuden ja laadun turvaamiseksi liikelaitoksen johto keskittyy edellä kuvattujen riskien hallinnan toimeenpanoon.

Talousarvion toteutuminen

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuloskehitys			
Liikevaihto	16 815	18 829	2 014
Liikelylijäämä/alijäämä (-)	-130	-935	-805
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	-170	-975	-805
Poistot	155	94	-61
Peruspääoman tuotto, (8 prosenttia)	40	40	0
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-15	-881	-866
Investointien rahavirta	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-15	-881	-866

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetavoitteet			
Asiakaskokemus (NPS)	69	68	-1
Hoitochatin käytettävyys (CES)	< 2,5	2,4	
Lääkäriin kiireetön vastaanottoaika (etä- tai lähivastaanotto 5 arkipäivässä)	< 6	1,9	
Toiminnan laajuustiedot			
Asiakasmäärä	38 000	37 600	-400

Henkilöstösuunnitelma	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Henkilöstön käyttö			
Henkilöstön määrä	116	121	5
Henkilötyövuodet (oma henkilöstö)	106	110	4

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tuottavuusmittari	81 %	91%	10 %
Tuottavuus (2021 = 100)			
Tuottavuusindeksi	106,0	95,0	-11,0

Yksikkökustannusten kehitys	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Palvelu euroa/asiakas			
Liikevaihto/asiakasmäärä	443	490	47

Tilankäyttö	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Tilankäytön mittari			
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	5,0	5,0	0,0

Kaupungin työterveyspalvelujen kilpailuttaminen vaikutti voimakkaasti liikelaitoksen toimintaan koko vuoden 2023. Vuoden 2023 talousarvion toteuttaminen tehtiin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Alkuvuodesta 2023 valmistauduttiin

liikkeenluovutukseen vuoden 2023 aikana ja henkilöstön määrä vuoden alussa oli selvästi aiempia vuosia pienempi. Vuoden alusta tehtiin ensimmäinen hinnankorotus useaan vuoteen. Helmikuussa tapahtuneen kaupungin työterveyspalvelujen kilpailutuksen keskeyttämisen jälkeen arvioitiin liikelaitoksen toiminnan jatkuvan kevääseen 2024. Keväällä 2023 käynnistettiin rekrytointien tehostaminen ja ostopalvelujen jatkuvuus. Poikkeustilanteen vaatimien toimenpiteiden ja yleisen kustannustason nousun vuoksi liikelaitoksen tuotannontekijöiden kaikkien kustannuserien kustannukset nousivat (henkilöstö, ostopalvelut, ICT ja vuokrat). Toukokuun alusta toteutettiin kohdistettu hinnankorotus. Syksyllä 2023 arvioitu liikelaitoksen toiminta-aika piteni syksyyn 2024 ja alkuvuodesta 2024 marraskuuhun 2024. Toiminnallisten, taloudellisten ja aikataulujen muutosten vuoksi liikelaitoksen toiminnan ja talouden ohjaus oli poikkeuksellisen vaikeaa.

Työterveys Helsingin liikevaihto oli 18,8 miljoonaa euroa (12 prosenttia suurempi kuin talousarviossa). Alijäämä oli 975 008,48 euroa.

Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutuminen

- Hyvä asiakaskokemus.

Tavoite ei toteutunut.

- Asiakaskokemusta kuvaavan nettosuosittelemisindeksin (NPS) taso on 69.

Tavoite ei toteutunut.

Muut toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti

Hoitochatin käytettävyys (CES) osalta tavoite toteutui, mutta mittari oli käytössä vain osan vuotta tammikuusta syyskuuhun.

Lääkärin kiireettömän vastaanottoajan (etä- tai lähivastaanotto 5 arkipäivässä) osalta tavoite saavutettiin.

Tuottavuustavoite ei toteutunut. Tuottavuutta tarkasteltiin tehokkuus/taloudellisuus -mittarin avulla, joka muodostuu henkilöstökulujen suhdeluvusta oman toiminnan myyntiin.

Tuloslaskelman toteutuminen

TULOSLASKELMA 1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Ero TA-tot
LIKEVAIHTO	16 815	18 829	2 013
Liiketoiminnan muut tuotot	87	133	46
Varsinaiset kulut	-16 878	-19 801	-2 923
Poistot	-155	-94	61
LIIEKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-130	-935	-805
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-170	-975	-805

Rahoituslaskelman toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA 1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Ero TA-tot
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-130	-935	-805
Poistot ja arvonalentumiset	155	94	-61
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	0	0	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-15	-880	-865
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-15	-880	-865

Investointien toteutuminen

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Ero TA-tot
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0	0	0

Tilinpäätöslaskelmat

TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
LIKEVAIHTO	18 828 507,02	16 518 725,21
Liiketoiminnan muut tuotot	132 560,49	126 161,97
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-268 786,63	-316 797,82
Palvelujen ostot	-9 385 321,28	-7 893 420,99
	-9 654 107,91	-8 210 218,81
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-7 019 291,38	-6 293 551,14
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 455 145,73	-1 432 732,01
Muut henkilösivukulut	-282 348,98	-233 450,23
	-8 756 786,09	-7 959 733,38
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-94 393,82	-78 818,12
	-94 393,82	-78 818,12
Liiketoiminnan muut kulut	-1 390 597,51	-1 253 076,12
LIIKELYJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-934 817,82	-856 959,25
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	16 134,75
Muille maksetut korkokulut	-190,66	-80,43
Korvaus peruspääomasta	-40 000,00	-40 000,00
	-40 190,66	-23 945,68
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-975 008,48	-880 904,93

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-934 817,82	-856 959,25
Poistot ja arvonalentumiset	94 393,82	78 818,12
Rahoitustuotot ja -kulut	-40 190,66	-23 945,68
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	0,00
	-880 614,66	-802 086,81
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	0,00	-107 469,18
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0,00	0,00
	0,00	-107 469,18
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-880 614,66	-909 555,99
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 166,00	124 583,99
Yhdystilisaamisten muutos kunnalta	199 331,65	1 310 245,52
Saamisten muutos muilta	134 155,81	17 839,37
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	545 961,20	-543 112,89
	880 614,66	909 555,99
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	880 614,66	909 555,99

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	77 633,26	169 047,08
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	2 980,00	5 960,00
	80 613,26	175 007,08
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	25 840,79	142 159,76
Saamiset kunnalta	3 822 749,21	4 022 080,86
Muut lyhytaikaiset saamiset	146 281,17	164 597,12
Siirtosaamiset	18 964,70	19 651,59
	4 013 835,87	4 348 489,33
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 094 449,13	4 523 496,41
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	500 000,00	500 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/ alijäämä (-)	1 715 985,35	2 596 890,28
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä (-)	-975 008,48	-880 904,93
	1 240 976,87	2 215 985,35
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	928 917,59	650 396,27
Muut velat	424 106,45	321 944,45
Siirtovelat	1 500 448,22	1 335 170,34
	2 853 472,26	2 307 511,06
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 094 449,13	4 523 496,41

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet perustuvat voimassa olevaan kirjanpitolakiin ja -asetukseen sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeisiin. Tilinpäätös on laadittu suoriteperusteisesti ja tase-erät perustuvat hankinta-arvoihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Liikelaitos on aloittanut toimintansa 1.1.2016. Raportoitu tilikausi on liikelaitoksen kahdeksas.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot*Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista*

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hankintamenoista tasapoistona.

Käyttöomaisuusryhmä	Poistoaika	Poistomenetelmä
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	5 vuotta	tasapoisto

Tasetta koskevat liitetiedot*Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot*

PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2023	31.12.2022
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1	169 047,08	137 416,02
Lisäykset 1.1.–31.12.	0,00	107 469,18
Suunnitelman mukaiset poistot 1.1.–31.12.	-91 413,82	-75 838,12
Kirjanpitoarvo 31.12.	77 633,26	169 047,08
Koneet ja kalusteet		
Hankintameno 1.1	5 960,00	8 940,00
Vähennykset 1.1.–31.12.	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot 1.1.–31.12.	-2 980,00	-2 980,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 980,00	5 960,00

Taseen vastattavaa koskevat liitetiedot

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	2023	2022
Oma pääoma		
Peruspääoma	500 000,00	500 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 715 985,35	2 596 890,28
Tilikauden alijäämä(ylijäämä)	-975 008,48	-880 904,93
Oma Pääoma 31.12.	1 240 976,87	2 215 985,35
Siirtovelat		
Lomapalkka- ja lomarahavelka	1 353 168,92	1 267 042,32
Siirtyvät palkat ja palkkiot	126 070,72	68 128,02
Muut siirtovelat muille	21 208,58	
Siirtovelat yhteensä	1 500 448,22	1 335 170,34

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokravastuut	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 562 037,67	1 405 470,04
Myöhemmin maksettavat	13 479 183,59	13 540 170,87
Yhteensä	15 041 221,26	14 945 640,91

Eriytetyt tilinpäätökset

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA Työterveyspalvelut	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
LIKEVAIHTO	414 972,27	1 079 547,29
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-7 691,94	-21 384,75
Palvelujen ostot	-180 191,13	-534 063,32
	-187 883,07	-555 448,07
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-125 367,75	-366 354,92
Henkilösivukulut		
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut	-31 173,38	-96 014,22
	-156 541,13	-462 369,14
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 343,29	-4 749,18
	-2 342,29	-4 749,18
Liiketoiminnan muut kulut	-32 588,51	-81 030,27
LIIEKYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	35 616,27	-24 049,37
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	35 616,27	-24 049,37

Laskelmaan on huomioitu tytäryhtiöiden suoriteperusteinen myynti ja kustannuslaskenta on toteutettu vastaamaan aiheuttamisperiaatetta prosenttiperusteista jakotapaa käyttäen.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Helsingin kaupungin työterveysliikelaitoksen johtokunta esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä, yhteensä 975 008,48 euroa, siirretään liikelaitoksen taseen omaan pääomaa.

2.5.2 Kunta-Helsingin muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat

2.5.2.1 Asuntotuotantorahasto

TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	-470 628,86	-472 497,45
	-470 628,86	-472 497,45
Liiketoiminnan muut kulut	-15 095,31	-215 050,00
LIIKKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-485 724,17	-687 547,45
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 620 341,96	3 165 237,82
Muut rahoitustuotot	48 183,62	21 875,46
Muut rahoituskulut	-7 117,46	-46 238,57
	5 661 408,12	3 140 874,71
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	5 175 683,95	2 453 327,26
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-) ENNEN VARAUKSIA	5 175 683,95	2 453 327,26
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-5 175 683,95	-2 453 327,26
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-)	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikkeylijäämä (-alijäämä)	-485 724,17	-687 547,45
Rahoitustuotot ja -kulut	5 661 408,12	3 140 874,71
	5 175 683,95	2 453 327,26
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	5 175 683,95	2 453 327,26
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muille	-3 515 672,00	-16 841 019,00
Antolainasaamisten vähennys muille	3 908 942,50	3 239 337,72
	393 270,50	-13 601 681,28
Oman pääoman muutokset	0,00	128 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Yhdystilisaamiset kunnalta	-4 496 116,95	11 407 182,03
Saamisten muutos muilta	-1 032 859,94	-385 516,73
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-13 116,77	15 205,50
Korottomien velkojen muutos muilta	-26 860,79	-16 516,78
	-5 568 954,45	11 020 354,02
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-5 175 683,95	-2 453 327,26

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	154 213 741,91	154 607 012,41
	154 213 741,91	154 607 012,41
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	-0,16	245,70
Lainasaamiset	37 233,46	44 597,54
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	94 800 030,41	90 303 913,46
Muut saamiset	17 954,33	18 237,83
Siirtosaamiset	2 472 929,96	1 432 176,58
	97 328 148,00	91 799 171,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	251 541 889,91	246 406 183,52
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut omat rahastot		
Rahastopääoma 1.1.	246 358 024,24	243 776 696,98
Rahastopääoman lisäys/vähennys (-)	0,00	128 000,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-) ennen varauksia	5 175 683,95	2 453 327,26
	251 533 708,19	246 358 024,24
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	6 092,99	32 953,78
Korottomat velat kunnalta	2 088,73	15 205,50
	8 181,72	48 159,28
Vieras pääoma yhteensä	8 181,72	48 159,28
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	251 541 889,91	246 406 183,52

2.5.2.2 Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto

TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 089 934,22	0,00
Muut rahoitustuotot	475,90	1 357,73
	2 090 410,12	1 357,73
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 090 410,12	-1 357,73
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Rahoitustuotot ja -kulut	2 090 410,12	1 357,73
	2 090 410,12	1 357,73
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	2 090 410,12	1 357,73
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muille	-6 909 000,00	-15 155 400,00
Antolainasaamisten vähennys muille	9 714 892,46	8 999 432,87
	2 805 892,46	-6 155 967,13
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Yhdystilisaamiset kunnalta	-4 693 510,33	6 153 058,02
Saamisten muutos muilta	-202 792,25	1 551,38
	-4 896 302,58	6 154 609,40
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 090 410,12	-1 357,73

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	210 212 581,28	213 018 473,74
	210 212 581,28	213 018 473,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	2 129,58	5 911,48
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	44 449 438,69	39 755 928,36
Siirtosaamiset	206 574,15	0,00
	44 658 142,42	39 761 839,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	254 870 723,70	252 780 313,58
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut omat rahastot		
Rahastopääoma 1.1.	252 780 313,58	252 778 955,85
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-) ennen varauksia	2 090 410,12	1 357,73
	254 870 723,70	252 780 313,58
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	254 870 723,70	252 780 313,58

2.5.2.3 Vakuutusrahasto

TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	-460 449,43
LIIKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	0,00	-460 449,43
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 262 020,60	2 189 135,94
	2 262 020,60	2 189 135,94
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 262 020,60	-1 728 686,51
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-)	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelylijäämä/ alijäämä (-)	0,00	-460 449,43
Rahoitustuotot ja -kulut	2 262 020,60	2 189 135,94
	2 262 020,60	1 728 686,51
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	2 262 020,60	1 728 686,51
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Yhdystilisaamiset kunnalta	-1 801 571,17	-1 037 504,54
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-460 449,43	-691 181,97
	-2 262 020,60	-1 728 686,51
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 262 020,60	-1 728 686,51

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	67 396 874,29	65 595 303,12
	67 396 874,29	65 595 303,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	67 396 874,29	65 595 303,12
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut omat rahastot		
Rahastopääoma 1.1.	65 134 853,69	63 406 167,18
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-) ennen varauksia	2 262 020,60	1 728 686,51
	67 396 874,29	65 134 853,69
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Korottomat velat kunnalta	0,00	460 449,43
	0,00	460 449,43
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	0,00	460 449,43
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	67 396 874,29	65 595 303,12

2.5.2.4 Innovaatorahasto

TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 221,85	-21 197,95
Palvelujen ostot	-1 639 490,82	-764 608,58
	-1 650 712,67	-785 806,53
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-473 721,38	-478 903,89
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-96 694,23	-110 918,48
Muut henkilösivukulut	-20 306,68	-19 598,24
	-590 722,29	-609 420,61
Liiketoiminnan muut kulut	-3 383 254,70	-2 577 424,37
Liikelylijäämä/alijäämä (-)	-5 624 689,66	-3 972 651,51
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-65,25	0,00
	-65,25	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	5 624 754,91	3 972 651,51
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-)	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelylijäämä/ alijäämä (-)	-5 624 689,66	-3 972 651,51
Rahoitustuotot ja -kulut	-65,25	0,00
	-5 624 754,91	-3 972 651,51
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5 624 754,91	-3 972 651,51
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Yhdystilisaamiset kunnalta	5 589 651,64	4 138 453,47
Saamisten muutos muilta	12 338,12	-1 872,43
Korottomien velkojen muutos muilta	22 765,15	-163 929,53
	5 624 754,91	3 972 651,51
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 624 754,91	3 972 651,51

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	47 480 404,23	53 070 055,87
Muut saamiset	26 958,90	42 397,02
Siirtosaamiset	3 100,00	0,00
	47 510 463,13	53 112 452,89
VASTAAVAA YHTEENSÄ	47 510 463,13	53 112 452,89
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut omat rahastot		
Rahastopääoma 1.1.	52 906 227,14	56 878 878,65
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-) ennen varauksia	-5 624 754,91	-3 972 651,51
	47 281 472,23	52 906 227,14
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	228 990,90	206 225,75
	228 990,90	206 225,75
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	228 990,90	206 225,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	47 510 463,13	53 112 452,89

2.5.2.5 Osallisuusrahasto

TULOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023	01.01.–31.12.2022
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-258 817,20	-172 564,68
Palvelujen ostot	-588 006,34	-161 918,62
	-846 823,54	-334 483,30
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-359 453,23	-149 432,86
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-73 184,74	-34 330,16
Muut henkilösivukulut	-15 420,62	-6 104,07
	-448 058,59	-189 867,09
Liiketoiminnan muut kulut	-903 886,03	-444 223,95
LIIKKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-2 198 768,16	-968 574,34
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-15,00	0,00
	-15,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	2 198 783,16	968 574,34
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-)	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikkeylijäämä/ alijäämä (-)	-2 198 768,16	-968 574,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-15,00	0,00
	-2 198 783,16	-968 574,34
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-2 687 526,36	-828 028,97
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	846 239,18	444 191,74
	-1 841 287,18	-383 837,23
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-4 040 070,34	-1 352 411,57
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Yhdystilisaamiset kunnalta	4 036 473,02	1 376 426,68
Saamisten muutos muilta	24 822,32	-26 805,79
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-400,00	400,00
Korottomien velkojen muutos muilta	-20 825,00	2 390,68
	4 040 070,34	1 352 411,57
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 040 070,34	1 352 411,57

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 924 884,00	1 083 596,82
	2 924 884,00	1 083 596,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	31 048 603,63	35 085 076,65
Muut saamiset	17 808,04	43 767,06
Siirtosaamiset	1 136,70	0,00
	31 067 548,37	35 128 843,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	33 992 432,37	36 212 440,53
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut omat rahastot		
Rahastopääoma 1.1.	36 137 153,19	37 105 727,53
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-) ennen varauksia	-2 198 783,16	-968 574,34
	33 938 370,03	36 137 153,19
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	54 062,34	74 887,34
Korottomat velat kunnalta	0,00	400,00
	54 062,34	75 287,34
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	54 062,34	75 287,34
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	33 992 432,37	36 212 440,53

2.5.3 Kilpailulain 30 d § mukaan eriytetyt toiminnot kunta-Helsingissä

2.5.3.1 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

LASKENNALLINEN TULOSLASKELMA Toiminta: Liiketoimintapalvelut 1444800	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO	252 266,95		175 895,87	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-30 196,82		-436,28	
Palvelujen ostot	-64 512,67	-94 709,49	-28 988,26	-29 424,54
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-131 435,10		-10 129,02	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-26 761,12		-2 342,82	
Muut henkilösivukulut	-5 630,25	-163 826,47	-414,37	-12 886,21
Liiketoiminnan muut kulut	0,00		0,00	
LIKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-6 269,01		133 585,12	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	-6 269,01		133 585,12	

Stadin ao:n hallinnon kustannukset 2023 (ilman ulkopuolisia hankemenoja) ovat yhteensä 52 087 886 euroa, josta Liiketoimintapalvelujen osuus 69 065 euroa. Kustannukset vyörytetään Stadin ao:n hallinnon sisäiseltä tilaukselta 1444900010. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallinnon Stadin ao:n osuus vuonna 2023 on noin 9,5 miljoonaa euroa, josta Liiketoimintapalvelujen osuus 12 596 euroa. Kustannukset vyörytetään Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallinnon sisäiseltä tilaukselta 1480000010. Lav yhteisten Stadin ao:n osuus vuonna 2023 on 238 140 euroa, josta Liiketoimintapalvelujen osuus 316 euroa. Kustannukset vyörytetään LAV yhteisten sisäiseltä tilaukselta 1440000010. Vuoden 2022 osalta mukana myös korjattu tuloslaskelma. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä huomattiin vasta kirjanpidon sulkeuduttua, että kaikki palkkakohdistukset, eivätkä vyörytykset olleet kohdistuneet oikein liiketoiminnan sisäiselle tilaukselle, joten tämän vuoksi jouduttiin tekemään jälkikäteen korjauksia. Vuoden 2023 osalta kohdistukset ja vyörytykset tehtiin suoraan SAP:iin (kuten vuonna 2021). Liiketoimintaan on kohdistettu kirjanpidossa suoraan siihen liittyvät tulot sekä menot.

2.5.3.2 Kaupunkiympäristön toimiala

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
Toiminta: Yritystilojen vuokraus				
LIIKEVAIHTO		50 449 153		49 149 385
Liiketoiminnan muut tuotot		737 016		879 656
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-6 918 945		-8 675 457	
Palvelujen ostot	-14 341 283	-21 260 228	-13 114 548	-21 790 005
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 638 861		-1 399 563	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-540 916		-325 728	
Muut henkilösivukulut	-245 733	-3 425 510	-57 216	-1 782 507
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 703 050		-19 254 284	
Arvonalentumiset	0	-17 703 050	0	-19 254 284
Liiketoiminnan muut kulut		-21 714 505		-22 211 956
LIIKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)		-12 917 124		-15 009 711
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus jäännöspääomasta	-5 740 541		-4 942 884	
Korkokulut	-1 574 035		-912 073	
Muut rahoituskulut	0	-7 314 576	0	-5 854 957
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		-20 231 700		-20 864 668
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)		-20 231 700		-20 864 668

Ulkoisessa vuokrauksessa olevien toimitilojen eriyttämislaskelma. Laskelmassa kiinteistöjen tilikauden välittömät kustannukset ja poistot kohdistetaan laskelmaan kiinteistön pääasiallisen käyttäjätyyppin mukaisesti. Välilliset kustannukset kohdistetaan laskelmaan kiinteistökannan huoneistoneliöiden suhteessa. Rahoituskulut kohdistetaan laskelmaan kiinteistökannan tasearvojen suhteessa. Korvaus jäännöspääomasta on 3 prosenttia tasearvosta.

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA				
Toiminta: Asuntovuokraus	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIKEVAIHTO	5 876 839		4 127 089	
Liiketoiminnan muut tuotot	69 781		44 857	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-10 652		-85 056	
Palvelujen ostot	-9 431	-20 083	-720 168	-805 224
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-99 902		-96 823	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-20 353		-22 508	
Muut henkilösivukulut	-4 256	-124 511	-3 922	-123 253
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	0		-330 289	
Arvonalentumiset	0	0	0	-330 289
Liiketoiminnan muut kulut	-4 065 618		-2 434 804	
LIIEKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	1 736 408		478 376	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus jäännöspääomasta	0		-4 463	
Korkokulut	0		-50 671	
Muut rahoituskulut	0	0	0	-55 134
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	1 736 408		423 242	

Ulkoisessa vuokrauksessa olevien asuntojen eriyttämislaskelma. Laskelmassa kiinteistöjen tilikauden välittömät kustannukset. Välilliset kustannukset kohdistetaan laskelmaan kiinteistökannan määrän suhteessa.

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA				
Toiminta: Asuntotuotanto	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
LIIKEVAIHTO	32 094 151		21 451 173	
Liiketoiminnan muut tuotot	52 111		14 183	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-50 593		-59 880	
Palvelujen ostot	-4 935 707	-4 986 300	-3 718 578	-3 778 458
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 955 701		-5 417 371	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 225 500		-1 268 191	
Muut henkilösivukulut	-255 451	-7 436 652	-222 150	-6 907 712
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-89 806		-94 717	
Arvonalentumiset	0	-89 806	0	-94 717
Liiketoiminnan muut kulut	-16 066 408		-4 973 340	
LIIKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	3 567 096		5 711 129	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	3 567 096		5 711 129	

Asuntotuotannon eriyttämislaskelma. Laskelmassa tilikauden välittömät kustannukset ja poistot kohdistetaan laskelmaan tulosityksikön pääluvun suhteessa.

2.5.3.3 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

LASKENNALLINEN TUOSLASKELMA	01.01.–31.12.2023		01.01.–31.12.2022	
Toiminta: Museokauppojen eriyttäminen				
LIKEVAIHTO		289 891		424 206
Liiketoiminnan muut tuotot		162		611
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-157 797		-185 920	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	25 187		-24 278	
Palvelujen ostot	-25 875	-158 485	-48 979	-259 177
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-152 291		-221 663	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-7 643		-13 956	
Muut henkilösivukulut	-29 897	-189 831	-46 381	-282 000
Liiketoiminnan muut kulut		-118 056		-146 187
LIIEKEYLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)		-176 319		-262 548
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)		-176 319		-262 548

HAM taidemuseo säätöitiin vuoden 2023 alussa, joten sen museokauppa ei ole enää mukana vuoden 2023 luvuis-
sa. Vuoden 2023 laskennallisissa tuloslaskelmissa on yhdistetty Helsingin kaupunginmuseon museokaupat. Tulojen
osalta on sisällytetty kauppojen sisäisten tilauksien toteumat. Palkkojen osalta laskenta on tehty käyttäen aukioloai-
koihin liittyvää henkilötyövuosilaskelmaa sekä vyörytyksiä eri prosenttiosuuksilla. Muiden kulujen osalta on sisällytet-
ty tiettyjen sisäisten tilausten eri prosenttiosuuksilla eri kirjanpidon tilien osalta. Hallinnon kustannukset on vyörytet-
ty laskennallisesti ensin museolle ja siitä prosenttiosuus museokaupoille.

2.5.4 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunta-Helsingin talouteen

2.5.4.1 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunta-Helsingin tuloksen muodostumiseen

Tuloslaskelma – yhdistely 1 000 euroa	Tuloslaskelmat			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset			Kunta-Helsingin tuloslaskelma tilinpäätöksessä
	Kunta-Helsinki ilman liikelaitoksia ja rahastoja	Liikelaitoksen tuloslaskel- maosa	Rahastojen tuloslaskel- maosa	Eliminointi- ja oikaisukirja- ukset kunta- Helsinki	Eliminoin- ti- ja oikai- sukirjaukset Liikelaitokset	Eliminoin- ti- ja oikai- sukirjaukset Rahastot	
Toimintatuotot							
Myyntituotot							
Ulkoiset	145 507	340 247		-112 930			372 823
Sisäiset	6 856	234 667		-6 856	-234 667		
Maksutuotot							
Ulkoiset	129 694	388					130 082
Sisäiset	7 866	433		-7 866	-433		
Tuet ja avustukset							
Ulkoiset	49 928	1 127					51 055
Sisäiset (kunnalta)	1 105			-1 105			
Muut toimintatuotot							
Ulkoiset	621 214	9 613					630 827
Sisäiset	439 355	1 561		-439 355	-1 561		
Varaston muutos							
Valmistus omaan käyttöön	11 407			112 930			124 337
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 049 032	-168 080	-1 039	28	-29		-1 218 151
Palvelujen ostot							
Ulkoiset	-708 539	-267 153	-2 522				-978 214
Sisäiset	-220 778	-11 603	-176	220 778	11 603	176	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat							
Ulkoiset	-106 046	-61 841	-154				-168 041
Sisäiset	-5 430	-1 140	-116	5 430	1 140	116	
Avustukset							
Ulkoiset	-266 847	-31	-2 874				-269 753
Sisäiset	-12 609		-955	12 609		955	
Muut toimintakulut	-681 227	-26 375	-473	434 092	13 379	327	-260 277
Toimintakate	-1 637 576	51 812	-8 309	217 755	-210 568	1 575	-1 585 310
Verotulot	2 038 330						2 038 330
Valtionosuudet	200 210						200 210
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot							
Ulkoiset	107 920		7 710				115 631
Sisäiset	13 872			-13 872			
Muut rahoitustuotot							
Ulkoiset	82 621		64				82 685
Sisäiset	5 497		2 247	-5 497		-2 247	
Korkokulut							
Ulkoiset	-32 280	-4 285					-36 565
Sisäiset		-7 356			7 356		
Korvaus peruspääomasta		-5 497			5 497		
Muut rahoituskulut	-344	-36	-7	0	0		-387
Vuosikate	778 252	34 638	1 705	198 386	-197 715	-672	814 594

Tuloslaskelma – yhdistely 1 000 euroa	Tuloslaskelmat			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset			Kunta-Helsingin tuloslaskelma tilinpäätöksessä
	Kunta-Helsinki ilman liikelaitoksia ja rahastoja	Liikelaitoksen tuloslaskel- maosa	Rahastojen tuloslaskel- maosa	Eliminointi- ja oikaisukirja- ukset kunta- Helsinki	Eliminoin- ti- ja oikai- sukirjaukset Liikelaitokset	Eliminoin- ti- ja oikai- sukirjaukset Rahastot	
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-328 893	-35 970					-364 863
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut	-12 983						-12 983
Tilikauden tulos	436 376	-1 332	1 705	198 386	-197 715	-672	436 748

2.5.4.2 Liikelaitosten ja rahastojen vaikutus kunta-Helsingin toiminnan rahoitukseen

Rahoituslaskelma – yhdistely 1 000 euroa	Rahoituslaskelmat			Eliminointi- ja oikaisukirjaukset			Kunta-Helsingin rahoituslaskelma
	Kunta-Helsinki ilman liikelaitoksia ja rahastoja	Liikelaitokset yhteensä	Rahastot yhteensä	Kunta-Helsinki ilman liikelaitoksia ja rahastoja	Liikelaitokset yhteensä	Rahastot yhteensä	
Toiminnan rahavirta							
Tulorahoitus							
Vuosikate	778 252	34 638	1 705	257 239	-256 552	-687	814 594
Satunnaiset erät	-12 983						-12 983
Tulorahoituksen korjaukset	-19 959	849	846				-18 264
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-810 298	-36 191	-2 688				-849 176
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 434						23 434
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	65 208	366					65 574
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta	23 654	-338	-137	257 239	-256 552	-687	23 179
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-24 453		-10 425				-34 877
Antolainasaamisten vähennykset	78 909		13 624	-2 500			90 033
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 376						1 376
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 624	-14 453			2 500		-46 577
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-74 009			14 170			-59 839
Oman pääoman muutokset							
Oman pääoman muutos	-695						-695
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 758	-774					-6 532
Saamisten muutos	-181 928	-3 962	-2 564	-3 062	1 364	1 365	-188 787
Korottomien velkojen muutos	-49 206	19 526	-499	-7 624	-6 687	474	-44 016
Rahoituksen rahavirta	-290 388	338	137	984	-2 824	1 839	-289 914
Rahavarojen muutos	-266 734	0	0	258 223	-259 376	1 152	-266 735
Rahavarojen muutos							
Rahavarat 31.12.	1 138 493	34					1 138 526
Rahavarat 1.1.	1 405 227	34		1			1 405 262
	-266 734	0		-1			-266 735

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Kunta-Helsinki

2.6 Kunta-Helsingin tilinpäätöksen tunnusluvut

TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT	Konserni 2023	Kunta-Helsinki 2023
TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot toimintakuluista, prosenttia	84,5	42,8
Vuosikate, miljoonaa euroa	1 395	815
Vuosikate, prosenttia poistoista	145,0	223,3
Vuosikate, euroa / asukas	2 067	1 207
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, prosenttia	64,6	98,6
Lainanhoitokate	3,0	10,2
Kassan riittävyys, päivää	72	111
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, prosenttia	60,3	82,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	133,6	65,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), miljoonaa euroa	7 425	7 704
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa / asukas	11 001	11 414
Lainakanta 31.12., miljoonaa euroa	7 204	1 059
Lainat, euroa / asukas	10 673	1 570
Lainat ja vuokravastuut 31.12., miljoonaa euroa	8 176	1 712
Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	12 113	2 536
Lainasaamiset 31.12., miljoonaa euroa	500	2 263
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa / asukas	740	..
Asukasmäärä 31.12.		674 963

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{poistot} + \text{arvonalentumiset})$

Vuosikate euroa/ asukas = $\text{Vuosikate} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Investointien tulorahoitus, prosenttia = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (päivää) = $365 \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Omavaraisuusaste, prosenttia =
 $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{taseen vastattavien loppusumma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia =
 $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / (\text{toimintatuotot} + \text{verotuotot} + \text{valtionosuudet})$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas =
 $[\text{edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä 31.12.}$

Lainakanta 31.12. (miljoonaa euroa) = $\text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

Lainat euroa/asukas = $\text{lainakanta 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat}) + \text{vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. euroa/asukas = $\text{Lainat ja vuokravastuut} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainasaamiset 31.12. = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainasaamiset euroa /asukas = $\text{lainasaamiset 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Toimintakertomus

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

3 SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALA

3.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimintakertomus

3.1.1 Olennaiset tapahtumat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toiminnassa

3.1.1.1 Pormestarin katsaus

Vuosi 2023 oli merkittävä Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Kansallisesti toteutettu sote-uudistus ja hyvinvointialueiden perustaminen oli historian suurin hallinnollinen muutos. Uudenmaan erillisratkaisu mahdollisti Helsingin kaupungin jatkamisen vahvana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelujen järjestäjänä.

Toteutimme sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen yhdistymisen toimialaksi sekä rahoituksen eriyttämisen kunta-Helsingistä onnistuneesti. Olemme luoneet uusia yhteistyörakenteita muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden, Hus-yhtymän ja Etelä-Suomen yhteistyöalueiden kanssa.

Sote-uudistus ja siihen liittyvä valtion ohjauksen lisääntyminen on tuonut toimialalle paljon uusia tehtäviä ja velvoitteita. Uudessa tilanteessa olemme pystyneet vastaamaan hyvin meihin kohdistuneisiin odotuksiin ja huolehtimaan edelleen riittävästä ja laadukkaasta sosiaali-, terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluista helsinkiläisille. Olemme edistäneet kaupunkistrategian ja palvelustrategian tavoitteita muun muassa vähentämällä asunnottomuutta, kehittämällä uusia toimintatapoja tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuuden kokemusta sekä parantaneet pelastustoiminnan toimintavalmiutta.

Valtion rahoitusmalli ei huomioi riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja rahoitusmuutokset ovat vaikeuttaneet toiminnan ja talouden suunnittelua ja johtamista. Taloutemme on kuitenkin ensimmäisen toimintavuoden jälkeen tasapainossa. Toimialan tulos oli 29 miljoonaa euroa, joka oli noin 32 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Toimialan sitova toimintakate toteutui 10 miljoonaa euroa talousarviota parempana, johtuen erityisesti käyttötalouden tulojen toteutumisesta 43 miljoonaa euroa arvioitua suurempina. Vastuullisen taloudenpidon ja tulevien vuosien rahoitusnäköymien epävarmuuden vuoksi jatkamme määrätietoisesti muutosohjelmaa talouden tasapainottamiseksi tulevina vuosina.

Olemme johdonmukaisesti pyrkineet vaikuttamaan yhteistyössä kunta-Helsingin sekä muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa valtion rahoitukseen, rahoituksen laskentamalliin ja rahoituksen pohjalla oleviin tarvetekijöihin.

Koronapandemia on poistunut otsikoista, mutta sen vaikutukset näkyvät yhä toimialalla. Epidemiasta on jäänyt hoito- ja palveluvelkaa, joka on lisännyt palvelutarvetta monissa toiminnoissamme. Henkilöstön riittävyys on edelleen keskeisin kysymys toimialalle, ja siihen vaikutamme monipuolisilla toimilla niin palkkauksen, koulutusmäärien, oppilaitosyhteistyön, johtamisen kuin kansainvälisen rekrytointinkin avulla.

Haluan kiittää koko sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen henkilöstöä, joka on poikkeusvuosien ja suuren hallinnollisen muutoksen keskellä kantanut vastuuta esimerkillisesti ja ammattimaisesti ja kyennyt huolehtimaan sekä laadukkaista palveluista helsinkiläisille että talouden tasapainosta.

Juhana Vartiainen

3.1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.1.2023 perustettiin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, jonka palvelukokonaisuudet ovat perhe- ja sosiaalipalvelut, terveys- ja päihdepalvelut, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut, pelastustoimen palvelukokonaisuus sekä hallinto. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa toteutettiin palvelukokonaisuuden organisaatiouudistus 1.1.2023. Terveys- ja päihdepalveluissa toteutettiin psykiatria- ja päihdepalveluissa organisaatiomuutos, palvelu jaettiin 1.9.2023 alkaen asumis-, kriisi- ja päihdepalveluun sekä psykiatriaan.

Sote-uudistuksen myötä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen luottamustoimielimiin ja niiden päätöksentekoon tuli joitain muutoksia. Perusratkaisu säilyi kunnallista päätöksentekoa vastaavana. Helsingissä kaupunginvaltuusto käyttää kuntalaissa tarkoitettua ylintä toimivaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävissä ja vastaa hyvinvointialueiden aluevaltuustoa.

Helsingin kaupunginvaltuustoon kuuluu 85 jäsentä. Vuoden 2023 aikana valtuusto kokoontui 20 kertaa. Valtuuston paikat jakautuivat vuoden lopussa ryhmittäin seuraavasti: Kokoomus 22, Vihreät 18, Sosialidemokraattinen puolue 13, Vasemmistoliitto 11, Perussuomalaiset 9, Ruotsalainen kansanpuolue 5, Liike Nyt 3, Keskusta 2 ja Kristillisdemokraatit 1. Valtuuston puheenjohtajana toimi tammi-kesäkuussa 2023 Fatim Diarra (Vihr.), I varapuheenjohtajana Harry Bogomoloff (Kok.) sekä II varapuheenjohtajana Pilvi Torsti (SDP) huhtikuuhun saakka ja hänen jälkeensä Ville Jalovaara (SDP) kesäkuuhun saakka. Valtuusto valitsi uudet puheenjohtajat 14.6.2023 pidetyssä kokouksessa. Vuoden 2023 loppuun saakka valtuuston puheenjohtajana toimi Reetta Vanhanen (Vihr), I varapuheenjohtajana Harry Bogomoloff ja II varapuheenjohtajana Ville Jalovaara (SDP).

Hyvinvointialueiden aluehallitusta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunginhallituksessa on 15 jäsentä. Toimikautena 2023–2025 paikat jakautuvat seuraavasti: Kokoomus 5, Vihreät 4, SDP 2, Vasemmistoliitto 2, Perussuomalaiset 1 ja Ruotsalainen kansanpuolue 1. Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii pormestari Juhana Vartiainen (Kok.), I varapuheenjohtajana kaupunkiympäristön apulaispormestari Anni Sinnemäki (Vihr.) ja II varapuheenjohtajana kasvatuksen ja koulutuksen apulaispormestari Nasima Razmyar kesäkuuhun 2023 ja hänen jälkeensä Johanna Laisaari (SDP).

Kaupunginhallituksen alaisen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan tehtävät on jaettu osin lainsäädännön ja osin Helsingin kaupungin hallintosäännön perusteella. Kaupunginvaltuusto on asettanut hallintosäännön perusteella sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle yksilöasioiden jaoston ja pelastusjaoston. Uutena luottamustoimielimenä perustettiin vuonna 2023 kansalliskielilautakunta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan apulaispormestarina sekä sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan puheenjohtajana toimii Daniel Sazonov (Kokoomus). Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnassa on 13 jäsentä. Paikat jakaantuvat seuraavasti Kokoomus 4, Vihreät 3, SDP 2, Perussuomalaiset 2, Vasemmistoliitto 1, Ruotsalainen kansanpuolue 1. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimii Pentti Arajärvi (SDP). Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto huolehtii eräistä sosiaali- ja terveystoimialan muutoksenhakuasioista ja muista viranomaisasioista. Jaostossa on 9 jäsentä. Jaoston puheenjohtajana toimii Laura Varjokari (Kokoomus) ja varapuheenjohtajana Sinikka Vepsä (SDP). Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto vastaa pelastustoimen tehtävien päätöksenteosta hallintosäännön mukaisesti. Jaostossa on 9 jäsentä. Jaoston puheenjohtajana toimii Antti Hytti (SDP) ja varapuheenjohtajana Martina Houtsonen (Perussuomalaiset).

Kaupunginvaltuusto (Kvsto 13.9.2023 §215) otti kauppatieteiden maisteri, valtiotieteiden maisteri Jukka-Pekka Ujulan kansliapäällikön virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Kansliapäällikkö toimii sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajan esihenkilönä. Kaupunginvaltuusto (Kvsto 1.11.2023 §249) otti lääketieteen lisensiaatti Juha Jolkosen toimialajohtajan virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Virantoimitus alkoi 20.12.2023. Virkaan valitulle ei asetettu koeaikaa.

Kaupunginvaltuusto teki vuoden 2023 aikana hallintosääntöön joitakin tarkistuksia. Valtuusto päätti 24.5.2023 (§ 119) nuorten vaikuttamistoimielimen (nuorisoneuvoston) valitsemien edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuustossa.

Kaupunginvaltuusto päätti 13.9.2023 (§214) nuorten aloitteiden käsittelyn muutoksesta. Hallintosäännön muutoksella toteutettiin nuorten aloitteiden käsittelyn uudistus. Nuorten aloitteiden käsittelyssä siirryttiin toimialalautakuntamalliin, jossa aloitevastauksen antaa se lautakunta tai johtokunta, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu. Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen tai suoraan kaupunginhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä koskeviin aloitteisiin vastaa pormestari. Nuorten aloitteita käsiteltiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.4.2023 §94.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti 16.8.2023 (§182) useista hallintosäännön teknisluonteisista muutoksista ja täsmennyksistä.

Helsingissä kaupunginkanslia tuottaa hallinnon palveluja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle ja palveluista on lainsäädännöstä tulevan talouden eriyttämiselvoitteen vuoksi tehty yhteistyösopimus.

Tilivelvollisuus

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toimielimen jäsenen ja viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, siihen voidaan kohdistaa tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja valtuusto päättää myönnettävästä vastuuvapaudesta. Kaupunginhallituksen hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Helsingin kaupunkikonsernissa -ohjeessa on määriteltä, että kaupungin toiminnoissa eli myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toiminnoissa tulee noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Sillä tarkoitetaan toiminnan ja talouden ohjauksen tilivelvollisuus- ja vastuujärjestelmää, joka edistää hallinnon ja palvelutuotannon laillisuutta ja tuloksellisuutta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kaupungin toimielinten jäsenet eli myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Johtavana viranhaltijana voidaan pitää toimielimen esittelijää ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavaa henkilöä hänen toimiessaan toimielimen alaisena. Toimielinten varajäseniin ja johtavien viranhaltijoiden varahenkilöihin sovelletaan samoja säännöksiä heidän toimiessaan tehtävässä. Lisäksi tilivelvollisten määrittelyssä on otettu huomioon kaupungin tilintarkastajan näkemys tilivelvollisista. Helsingissä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan johtavat viranhaltijat ja toimielinten esittelijät on pääsääntöisesti määriteltä hallintosäännössä. Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamansa hallinnollisen kokonaisuuden toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että kaupungin vastuunalainen tilintarkastaja voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä. Vaikka sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan työntekijä ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on hoidettava tehtävänsä asianmukaisen huolellisesti. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimerkiksi esihenkilöä valvontavastuusta. Tilivelvollisten määrittely ei estä kohdistamasta vahingonkorvausvaatimusta tai rikossyytettä muuhun henkilöön kuin tilivelvolliseen.

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kaupungin ja siihen kuuluvan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan tehtävä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tarkastusviraston toimittama luettelo tilivelvollisista sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla

Luottamushenkilöt

- Kaupunginhallituksen ja sen jaostojen jäsenet
- Lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- Liikelaitosten johtokuntien jäsenet
- Pormestari

Keskushallinto

- Kansliapäällikkö
- Elinkeinojohtaja
- Hallintojohtaja
- Henkilöstöjohtaja
- Strategiajohtaja
- Rahoitusjohtaja
- Viestintäjohtaja
- Työllisyysjohtaja
- Palvelukeskusliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Taloushallintopalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Työterveysliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Rakentamispalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Kaupunginlakimies
- Sisäisen tarkastuksen päällikkö
- Hankinta johtaja
- Digitalisaatiojohtaja

Tarkastusvirasto

- Tarkastusjohtaja

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

- Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
- Perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
- Terveys- ja päihdepalvelujen johtaja
- Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja
- Pelastuskomentaja
- Hallintojohtaja
- Lastensuojelun johtaja
- Vammaisten sosiaalityön päällikkö
- Asumis-, kriisi- ja päihdepalvelujen johtaja
- Kotihoidon johtaja
- Perheiden erityispalveluiden päällikkö
- Neuvolan ja lapsiperheiden kotipalvelun päällikkö
- Pohjoisen aikuissosiaalityön päällikkö
- Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja
- Asiakasmaksupäällikkö
- Talous- ja suunnittelujohtaja

3.1.1.3 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille ja Ahvenanmaan maakunnalle. Helsingillä säilyi ainoana kuntana sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen (Sotepe) järjestämisvastuu.

Sote-uudistuksen lainsäädännön mukaisesti ja Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon ohjella noudattaen laadittiin Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle aloittava tase, josta kaupunginvaltuusto päätti 22.11.2023. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan peruspääoman määräksi muodostui 102 555 988,38 euroa.

Vuoden 2023 alusta lakkautettiin kehitysvammaisten erityishuoltopiirit (Eteva ja Kärkulla). Kehitysvammaisten terveyspalvelujen järjestämisestä on sovittu HUS-yhtymän kanssa järjestämissopimuksessa. Uudistuksen yhteydessä Kärkulan kuntayhtymän tehtävät, Helsingissä sijaitsevat toimitilat ja henkilöstö siirtyivät Helsingin kaupungille liikkeenluovutuksena vuoden 2023 alusta lähtien.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut rahoitettiin vuoden 2023 alusta valtionrahoituksella ja -avustuksilla sekä käyttötalouden tuloilla. Näillä katettiin käyttötalouden menot, irtaimen investoinnit ja muut hankinnat sekä poistot. Valtiovarainministeriö teki 29.12.2022 päätöksen hyvinvointialueille maksettavasta vuoden 2023 rahoituksesta. 21.3.2023 valtionvarainministeriö päätti hyvinvointialueille maksettavasta kertakorvauksen ennakkomaksusta. 24.11.2023 valtiovarainministeriö teki päätöksen hyvinvointialueiden 2023 rahoituksen joulukuun maksuerän muuttamisesta. 21.12.2023 valtiovarainministeriö teki päätöksen hyvinvointialueille maksettavasta vuoden 2023 rahoitusta korjaavasta kertakorvauksesta. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen valtionosuudet muuttuivat talousarvion 2023 luvusta yhteensä 8,6 miljoonaa euroa.

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021, Uusimaa-laki) 20 §:n 1 momentin mukaan Helsingin kaupungin on eriytettävä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) nojalla maksettavalla rahoituksella, lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä perittävillä asiakasmaksuilla sekä muilla lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä kertyvillä tuotoilla rahoitettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen (eriytettävät tehtävät) kaupungin talousarviossa ja kirjanpidossa. Uusimaa-lain 20 §:n 3 momentin mukaan Helsingin kaupunki ei saa käyttää muuhun toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain nojalla makset-

tavaa rahoitusta taikka sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä perimiään asiakasmaksuja taikka muita näihin tehtäviin kohdistuvia tuottoja.

Sote-uudistusta koskevassa lainsäädännössä ei kunnallisen itsehallinnon vuoksi oteta kantaa Helsingin kaupungin sisäiseen organisoitumiseen. Lainsäädäntöön kirjatun talouden eriyttämisveloitteen vuoksi laadittiin yhteistyösopimuksia sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan ja kunta-Helsingin välille palvelujen tuottamisesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tuottaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologitoiminnan sekä vammaisten lasten loma-ajatoiminnan. Lisäksi kunta-Helsingissä kaupunginkanslia tuottaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle hallinnon palveluja.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala tuottaa kunta-Helsingille yleiskatteisen rahoituksen ulkopuolisia palveluja, joiden menoja vastaavat tulot saadaan yhteistyösopimuksiin perustuen. Näitä palveluita ovat maahanmuuttajien alkukartoitus- ja kotoutumissuunnitelmat, asumisneuvonta, väestönsuojelu, Pelastuskoulu, väestönsuojat, hautauspalvelut ja koulutusyhteistyö avotyötoiminnassa.

Valtuusto hyväksyi HUS-järjestämissopimuksen 24.5.2023 (§121). HUS-järjestämssopimus on Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän keskinäinen sopimus, jossa osapuolet sopivat keskinäisestä työnjaoista, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.11.2023 §257 Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasoa koskevat päätökset vuosille 2024–2026.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 15.11.2023 pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) mukaisesti Helsingin alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 2024–2026.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yleistä toimintaympäristöä leimasi vuonna 2023 epävarmuuden jatkuminen: maaliskuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota, talouden korkotilanteen epävarmuus, kiihtynyt inflaatiokehitys ja energiahintojen nousu vaikuttivat toimintaan ja talouteen. Toimialan toimintaan vaikutti alkuvuonna myös palkkajärjestelmämuutoshankkeen haasteet. Alkuvuonna 2023 organisoitiin kaupunkitasoisesti palkanlaskennan tilanteen hallintaa varten vakauttamishanke sekä hankittiin sen tueksi konsulttipalvelua. Tilannetta pyrittiin vakauttamaan palkkaamalla Taloushallintopalveluliikelaitos Talpan palkkahallintoon ja sen asiakaspalveluun lisähenkilöstöä. Kaupunginhallitus (Kh 9.1.2023 §11) päätti myöntää vuoden 2023 talousarviosta 6 000 000 euroa palkanmaksu-uudistuksesta johtuvien korjaustoimenpiteiden suorittamiseen.

Inflaatiokehitys vaikutti sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelujen ostojen hintakehitykseen ja näkyi vuoden 2023 aikana laadituissa sopimuksissa kohonneina kustannuksina. Yleinen korkokehitys johti siihen, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kassavaroista maksettiin ennakoitua enemmän korkoa.

Lakisääteisissä tehtävissä tapahtui vuoden 2023 aikana muutoksia. Terveys- ja päihdepalveluissa tuli 1.9.2023 voimaan tiukentuneet hoitoon pääsyn rajat terveysasemapaalvelussa ja suun terveydenhuollossa. Perhe- ja sosiaalipalveluissa oppilas- ja opiskelijahuollon mitoitukset tiukentuivat. Helsingin pelastuslaitoksen järjestämistä vastuulle kuuluu jatkossa valtioneuvoston asetuksen perusteella pelastustoimen järjestämislain mukainen pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius. Vuoden 2023 alusta voimaan astuneen lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) velvoitteiden mukaisesti omavalvonta käynnistettiin ja sitä kehitettiin edelleen.

Vuoden 2022 arviointikertomus ja tilinpäätös käsiteltiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 21.6.2023. Talousarvio sisältäen eriytetyn sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvion vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.11.2023.

3.1.1.4 Henkilöstö

SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ VUODEN 2023 LOPUSSA

Toimialat	Vakinaiset		Määräaikaiset		Oppilas-/harjoittelija		Oppisopimus-suhteinen		Yhteensä	Muutos
	2023		2023		2023		2023			
Sosiaali- ja terveystoimiala	10 494		3 511		17		138		14 160	-
Pelastustoimiala	721		31		0		0		752	-
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala yhteensä	11 215		3 542		17		138		14 912	-

Vuoden 2023 lopussa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palveluksessa oli vakinaisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa yhteensä 14 912 työntekijää (ilman palkkatuella työllistettyjä). Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala perustettiin 1.1.2023 ja pelastuspalveluiden henkilöt työskentelivät aiemmin kaupunkiympäristön toimialalla. Lisäksi sote-uudistuksen myötä tehtiin henkilöstösiirtoja esimerkiksi kaupunginkansliaan, joten vuoden 2022 vertailukelpoisia henkilöstölukuja ei ole saatavissa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta.

Palkkakustannukset olivat noin 657 miljoonaa euroa. Henkilöstön palkitsemiseen käytettiin 12 miljoonaa euroa. Vuokratyövoiman kustannukset olivat lähes 48 miljoonaa euroa. Sairaus-, työtapaturma- ja kuntoutuspoissaolot olivat yhteensä 4,68 prosenttia.

Vuonna 2023 henkilöstöstä (vakituiset, määräaikaiset, oppisopimussuhteiset ja harjoittelijat) 80,9 prosenttia oli naisia ja 19,1 prosenttia miehiä. Henkilöstön suurin ikäryhmä oli alle 30–34 vuotiaat, joita oli vakinaisesta henkilöstöstä 21,9 prosenttia. Virallisesta henkilömäärästä muunkielisten määrä oli 9,7 prosenttia.

Toimialan henkilöstön saatavuus on edelleen vaikeutunut. Pormestarin johtama ohjelmaryhmätyö korvasi vuonna 2022 käynnistetyn työvoiman saatavuuden hankkeen. Ohjelmaryhmän neljä toimenpidekokonaisuutta ovat ulkomailta rekrytointi työvoimapula-aloille, Suomessa olevien osaajien ohjaaminen kaupungin tehtäviin, monikielisyyden vahvistaminen kaupunkiorganisaatiossa sekä sisäisten polkujen vahvistaminen työvoimapula-alojen tehtäviin. Syksyllä 2023 hyväksyttiin ulkomailta rekrytoinnin eettiset periaatteet.

Toimialan suurimmat henkilöstöpularyhmät ovat lähihoitajat, sairaanhoitajat, lääkärit, sosiaalityöntekijät, terveydenhoitajat, sosiaaliohjaajat ja ruotsinkielinen henkilöstö. Vuoden 2023 aikana edistettiin kansainvälistä ja ulkomailta rekrytointia ja toimialalla aloitti yhteensä noin 80 ulkomailta rekrytoitua työntekijää. Vuoden aikana otettiin käyttöön pätevyityvän sairaanhoitajan toimintamalli Eu/Eta-alueen ulkopuolella sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneille.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla toteutettiin vuonna 2023 palkkakehitysohjelma, jolla korotettiin 1 751 henkilön palkkaa. Palkkakehitysohjelmaan käytettiin noin 7 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 palkkakehitysohjelman tavoitteena oli parantaa osaavan henkilöstön saatavuutta ammattiryhmissä, joissa toimialalla on palkkakilpailukykyhaasteita. Lisäksi palkkakehitysohjelmassa kiinnitettiin erityistä huomiota matalapalkkaisimpiin työntekijäryhmiin.

Työnantajakuva ja brändityötä on kehitetty edelleen muun muassa lisäämällä somemarkkinoinnin lisäksi maksullista kohdennettua mainontaa. Hakijaystävällisyyttä on parannettu sekä hakujärjestelmien että yhteisrekrytoinnin keinoin. Oppilaitosyhteistyötä on tehty järjestelmällisesti. Oppisopimuskoulutusmahdollisuuksia on lisätty aloittamalla ruotsinkielinen lähihoitajaoppisopimuskoulutus ja mahdollistamalla oppisopimusopiskelijan laskeminen hoitajamitoitukseen.

Helsingin kaupungissa toteutettiin syksyllä 2023 kaupungin oma henkilöstökysely Fiilari, jonka tulokset kertovat osaltaan toimialan henkilöstön hyvinvoinnin, jaksamisen sekä työyhteisöjen tilanteesta. Kyselyn perusteella sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla työyhteisö näyttäytyy pysyvänä voimavarana. Henkilöstö kokee, että työyhteisö tukee ja auttaa tarvittaessa. Suurin osa henkilöstöstä kokee myös tarvitsevansa työnsä hoitamiseen uusia taitoja. Osaamisen kehittäminen on yksi toimialan painopisteistä. Työn merkityksellisyys on pysyvä vahvuus ja valmentavassa johtamisessa on kehitytty. Esihenkilöiltä saadaan tukea työhön ja käytyjen onnistumiskeskustelujen määrä on kasvanut. Esihenkilö- ja johtamistyössä noudatetaan kaupungin johtamisen kulmakiviä sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan johtamis- ja toimintakulttuurimallia. Kehittämiskohteena kyselystä nousi strategian tuntemus. Pientä laskua oli myös koettuihin vaikutusmahdollisuuksiin omassa työssä. Tulevaisuuden kannalta on kyselystä saatava tieto siitä, että vaikka 75 prosenttia henkilöstöstä suosittelisi työnantajansa ystävälleen, on tulos laskenut edellisestä kyselystä (2021) huomattavasti.

Osaamisen kehittämisen painopisteinä olivat johtamisen, työn sujuvuuden ja palvelujen sekä palveluketjujen kehittäminen sekä ammatillisen osaamisen varmistaminen. Painopisteiden osalta tuotettiin lakisääteistä ammatillista täydennyskoulutusta ja lisäksi panostettiin muun muassa hyvään perehdytykseen, suomen kielen osaamisen varmistamiseen ja yhteisöohjautuvamman toimintakulttuurin kehittämiseen sekä oppilaitosyhteistyöhön.

Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuksia ja valmennuksia järjestettiin lähi-, etä- ja verkkototeutuksina. Koulutuskertoja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan työntekijöillä kertyi vuoden 2023 aikana yli 67 000.

3.1.1.5 Ympäristökijät ja muut ei-taloudelliset asiat

Soten ympäristöohjelmakauden 2021–2023 viimeisenä vuonna työskenneltiin vielä ohjelman tavoitteita kohti, muun muassa kehittäen kalusteiden uusiokäyttöä, jätteiden hyötykäyttöä ja vahvistaen ekotukihenkilöverkostoa sekä järjestämällä koulutuksia eri ammattiryhmille. Syksyn aikana toimialalle valmisteltiin kestävän kehityksen ohjelma, laajassa yhteistyössä läpi organisaation. Kestävän kehityksen ohjelma 2024-2026 hyväksyttiin sotehen johtoryhmässä 18.12.2023. Siinä painopisteiksi nostettiin YK:n kestävän kehityksen tavoitteista ilmastotyö (tavoite nro 13), eriarvoisuuden vähentäminen (nro 10), kestävät kaupungit ja yhteisöt (nro 11) sekä vastuullista kuluttamista (nro 12). Erillistä ympäristöpolitiikkaa ei kestävän kehityksen ohjelman yhteyteen laadittu.

Sotepen ympäristökulut olivat vuonna 2023 noin 7,1 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä ympäristökuluja aiheuttivat ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistäminen (3,7 miljoonaa euroa), liittyen työntekijöiden virka- ja työtehtävien hoitamiseen hankittuihin Helsingin Seudun Liikenteen (HSL) matkalippuihin sekä työnantajan henkilöstötehtäviin eli työmatkaetuun, tukeen polkupyörän hankintaan ja kaupunkipyöräetuun.

Sotepen ympäristöinvestoinnit olivat vuonna 2023 noin 1,6 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit liittyivät vesien suojeleluun (0,7 miljoonaa euroa), johon liittyvät investoinnit olivat pelastuslaitoksen öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntakaluston hankintoja.

Ympäristötuotot vuonna 2023 olivat noin 0,5 miljoonaa euroa. Merkittävimmät tuotot liittyivät maaperään ja pohjaveden suojeleluun (0,2 miljoonaa euroa).

Useiden henkilöstömuutosten vuoksi, sähköisen kemikaalirekisterin käyttöönottoa ei päästy suunnitellusti aloittamaan. Järjestelmän kilpailutus julkaistiin joulukuussa 2023 ja toimittajavalintaa päästään tekemään helmikuussa 2024.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala noudattaa hankinnoissa lainsäädäntöä ja Helsingin kaupungin harmaan talouden torjuntaohjetta. Hankintojen kautta valituilta sopimuskumppaneilta ja näiden alihankkijoilta tarkastettiin tilaajavastuulain ja harmaan talouden torjuntaohjeen mukaiset selvitykset viimeistään ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista. Sopimuskauden aikana sopimuskumppaneiden veronmaksu- ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen tiedot tuli tarkastaa tilaajavastuulain mukaisesti vähintään 12 kuukauden välein.

Kaupunginhallituksessa 14.12.2020 hyväksytyyn hankintastrategiaan, joka koskee myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa, sisällytettiin vastuullisuuden teeman alle tavoite, jonka mukaan hankinnoilla edistetään sosiaalisen vastuun eli ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien toteutumista. Tavoitetta työstetään hankintastrategian toimenpiteiden avulla. Hankintojen vastuullisuutta ja vaikuttavuutta ohjaavat kaupunkitasoiset myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa ohjaavat intra-ohjesivustot valmistuivat.

Kaupunkitasoinen Code of Conduct – sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet -materiaali on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan hankintayksiköiden käytettävissä. Hankintasopimukseen liitettävä materiaali on tarkoitettu tilanteisiin, joissa on tarve varmistaa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien turvaaminen, kun kyse on hankinnoista ns. riskimaista ja riskitoimialasta.

Työllistämistä hankintojen avulla jatkettiin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla talousarvion noudattamisohjeen mukaisesti.

Kaupunginhallituksen hyväksymät Helsingin kaupungin eettiset periaatteet velvoittavat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ohjaten heidän toimintaansa koko kaupunkikonsernissa. Ohjeistuksessa veloitetaan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä toimimaan hyvän hallinnon mukaisesti ja työskentelemään asukkaiden parhaaksi. Rasismia, syrjintää, epäasiallista kohtelua, seksuaalista häirintää tai korruptiota ei sallita. Hankinnoissa tulee toimia vastuullisesti ja ihmisoikeuksia edistäen kansainvälisen työelämän perusnormeja noudattaen muun

muassa lapsityövoiman käytön vähentämiseksi. Läpinäkyvyyttä tulee edistää kaikessa toiminnassa ja talouden hoidossa korruption ja lahjonnan ehkäisemiseksi. Henkilökohtainen tai lähipiirin etu ei saa vaikuttaa päätöksentekoon tai sen valmisteluun millään tasolla. Lahjaa tai muuta etua, jolla vaikutetaan, pyritään vaikuttamaan tai joka on omiaan vaikuttamaan toimintaan, ei saa ohjeistuksen mukaan vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä.

3.1.1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Huolimatta vuoden 2023 ylijäämäisestä tuloksesta, talouden tulevat näkymät ovat epävarmat ja vastuullinen taloudenpito edellyttää tuottavuuden parantamista.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa (20.6.2023) Vahva ja välittävä Suomi todetaan, että hyvinvointialueiden rahoitusmallin kannustavuuteen ja ohjaavuuteen tähtäävät rakenteelliset muutokset tehdään hallitusti ja ennakoitavasti, jonka vuoksi hallitus säilyttää hyvinvointialueiden rahoitusmallin ennallaan vuosina 2023–2025. Elokuussa 2023 on käynnistetty valtiovarainministeriössä säädösvalmistelu, jossa annetaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (jälkikäteistarkistus). Valmistelu tähtää hallitusohjelman kirjauksien toteuttamiseen, joissa todetaan, että rahoitusmallin kannustavuuden lisäämiseksi toteutuneiden kustannusten koko maan tasolla tehtävää jälkikäteistarkistusta lasketaan portaittain lisäämällä malliin niin kutsuttu hyvinvointialueiden omavastuu. Tämänhetkisen valmistelutiedon mukaan muutos tulisi voimaan vuonna 2026, jolloin vuoden 2026 hyvinvointialueiden rahoituksessa huomioitaisiin vuoden 2024 tilinpäätöstietojen perusteella toteutuneet kustannukset 95 prosenttisesti nykyisen 100 prosentin sijaan. Muutos olisi portaittain ja vuonna 2029 toteutuneet kustannukset huomioitaisiin 70 prosenttisesti.

Lain hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) mukaisesti siirtymätasauksen muutos vähentää Helsingin samaa rahoitusta 10 euroa per asukas vuonna 2024, vähennys kasvaa tulevina vuosina ollen 50 euroa vuonna 2028.

Virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa vuoteen 2025 ja on epäselvää, huomioidaanko hyvinvointialueiden rahoituksessa kesken toimintavuoden mahdollisesti voimaan tulevat palkankorotukset. Hallituksen tuleviin vuosiin siirtämät eri palvelujen mitoitusuudistukset tulevat lisäämään palvelujen kustannuksia.

Vuonna 2023 kaikkien sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelukokonaisuuksien tulosbudjetit ylittyivät. Lisäksi HUS-yhtymä teki merkittävän alijäämän. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden tasapainottamiseksi on laadittu muutosohjelma, joka ulottuu vuoteen 2026 saakka. Muutosohjelma on tuottavuuden parantamistarpeen epävarmuuden takia dynaaminen ja uusien toimenpiteiden valmistelua jatketaan koko muutosohjelmakauden ajan.

Sote-uudistuvallistelu vei aikaa useita vuosia ja epäselvässä tilanteessa kuntien oli haasteellista tehdä kauaskantoisia investointeja. Helsingin erillisratkaisun myötä kunta-Helsinki tekee sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rakenusinvestoinnit ja toimiala on tiloissa vuokralla. Uudishankkeiden kasvava määrä heijastuu sotepe-toimialan tulevien vuosien vuokrakehitykseen. Ikääntyneiden määrän kasvu sekä palvelujen keskittäminen hyvinvointi- ja perhekeskukseen merkitsee uudishankkeiden myötä kasvavia vuokrakustannuksia.

3.1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Taloudelliset ja strategiset riskit

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla taloudellisista riskeistä merkittävimpänä nähdään, että valtionrahoitus jää todellista tarvetta matalammaksi, koska Helsingin kannalta merkittäviä sotepe-kustannuksia selittäviä tekijöitä puuttuu rahoitusmallista. Näitä ovat esim. väestön monimuotoisuus, asunnottomuus, kustannustaso sekä pelastuslaitoksen palvelutason korjaaminen. Riskiarvioinnissa nähtiin, että laskennalliset kustannukset eivät vastaa todellisia kustannuksia ja valtion rahoitusperusteiden laskelma ei huomioi riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja tarpeita.

Rahoitusmallia ollaan kehittämässä, joka voi vähentää Helsingin saamaa rahoitusta. Hallitusohjelman (20.6.2023) mukaisesti on käynnistetty säädösvalmistelu, jonka perusteella toteutuneiden kustannusten koko maan tasolla tehtävää jälkikäteistarkistusta lasketaan portaittain lisäämällä malliin hyvinvointialueiden omavastuu. Muutoksen voimaantuloa kaavaillaan vuodesta 2026 lähtien portaittain. Toteutuneet kustannukset otettaisiin huomioon 95 prosenttisesti vuonna 2026 ja 70 prosenttisesti vuonna 2029. Rahoitukseen vaikuttaa myös lainsäädäntöön sisältyvä

siirtymätasauksen muutos. Helsingin samaa rahoitus vähenee 10 euroa per asukas vuonna 2024 ja vähennys kasvaa tulevina vuosina ollen 50 euroa per asukas vuonna 2028.

Maailmantilanteen epävarmuus Venäjän hyökkäyssodan Ukrainassa johdosta jatkui vuonna 2023. Samanaikainen hintojen nousu ja siitä johtuva inflaation kiihtyminen aiheuttivat taloudellisia haasteita kaikilla yhteiskunnan tasoilla.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla koronapandemian vaikutukset näkyivät edelleen hoito- ja palveluvelan purkamisena. Henkilöstön saatavuudessa oli merkittäviä haasteita. Henkilöstön saatavuusongelmat koskivat sekä omaa palvelutuotantoa että ostopalvelujen saatavuutta ja vaikuttivat siten toimialan vastuulla olevien palvelujen järjestämiseen.

Strategisena merkittävänä riskinä oli syrjäytyminen ja segregaatio, joka on kaupunkiyhteinen riski ja edellyttää koko kaupunkikonsernin yhteisiä toimenpiteitä ja päätöksiä.

Riskien hallinta

Huolimatta vuoden 2023 ylijäämäisestä tuloksesta, talouden tulevat näkymät ovat epävarmat ja vastuullinen taloudenpito edellyttää tuottavuuden parantamista. Talouden tasapainottamiseen tähtäävä ohjelma valmisteltiin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle, joka päätti kokouksessaan 19.9.2023 käynnistää sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2025 laaditun muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun. Muutosohjelma ulotettiin vuoteen 2026 asti.

Muutosohjelman päätettiin olevan sopeutustavoitteen epävarmuuden takia dynaaminen ja uusien toimenpiteiden valmistelua jatketaan koko muutosohjelmakauden ajan. Muutosohjelman toimenpiteistä ei näin ollen päätetty kokonaisuutena, vaan kustakin muutosohjelman toimenpiteestä varsinaiset päätökset tekee toimivaltainen taho.

Vuoden 2023 merkittävin kustannuksien alenema oli Helsingin kaupunginkanslian kanssa neuvoteltu yhteistyösopimus kaupunginkanslian sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle tarjoamista hallinnon palveluista. Alkuperäinen arvio kustannuksista perustui sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden ja henkilöstön volyyymiin. Tarkentamalla sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle kohdistuvien kanslian palvelujen kuvauksia sekä muuttamalla kustannusten kohdistamista aiheuttamisperiaatteen mukaisiksi, kustannukset pienenevät. Vuonna 2023 sopeutustoimia on tehty myös muun muassa vähentämällä palveluhankintoja ja vuokratyön käyttöä, tiivistämällä tilankäyttöä ja vähentämällä järjestöavustuksia.

Vaikka vuoden 2023 talous saatiin tasapainotettua, muutosohjelmaa jatketaan vuonna 2024 ennakoiden tulevia sopeutustarpeita.

Syrjäytymisen ja segregaatian ehkäisemiseksi toimiala asetti seuraavia tavoitteita, joiden määräpäiväksi on asetettu 31.12.2025:

1. Helsingin tavoitteena on sujuvampi hoitoon pääsy perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon palveluihin.
2. Lasten, nuorten ja aikuisten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja vahvistetaan lisäämällä näyttöön perustuvia psykososiaalisia hoitoja, kehittämällä hoitomuotojen porrasteisuutta ja pilotoimalla aikuisten palveluissa terapianavigaattoria ja nuorten palveluissa interventionavigaattoria. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä kansallisen Terapiat etulinjan -hankkeen kanssa.
3. Helsingin tavoitteena on ehkäistä lastensuojelun asiakasmäärien kääntyminen kasvuun.
4. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä edistetään ja syrjäytymistä ehkäistään vahvistamalla digiosaamista ja -osallisuutta työtoiminnan DOT-hankkeessa sekä vammaistyön digivalmennusryhmäpiloiteissa.

Operatiivisia ja muita riskejä

Toimialan kuudesta vuodelle 2023 asetetusta sitovasta tavoitteesta toteutui kolme ja kolme sitovaa tavoitetta ei toteutunut. Sitovan toiminnallisen tavoitteen katsotaan toteutuvan vain, jos tavoitteen kaikki mittarit toteutuvat.

Asiakas- ja potilasturvallisuus; sosiaali- ja terveystalot ja niiden järjestäminen aiheuttavat haittaa, epäkohtia tai vaaraa potilaiden ja asiakkaiden terveydelle tai vaikeuttavat asiakkaiden lakisääteisten oikeuksien toteutumista.

Ilmastonmuutoksen hillintä, muutoksen hallinta ja muutokseen sopeutuminen.

Riskien hallinta

Asiakas- ja potilasturvallisuus: Omavalvonnalla tarkoitetaan palvelun tuottajan toteuttamaa laadun varmistamista siten, että toiminnassa toteutuvat lainsäädännön ja laatusuositusten edellyttämät sekä palveluntuottajan itse omalle toiminnalleen asettamat laatuvaatimukset. Omavalvonnalla parannetaan palvelujen laatua ja turvallisuutta sekä potilaiden ja asiakkaiden oikeusturvaa. Samalla edistetään omavalvonnalla henkilöstön oikeusturvaa ja työturvallisuutta. Omavalvonta on osa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Omavalvonta kuuluu osaksi kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä.

Riskienhallintaan liittyvät seuraavat suunnitelmat, joiden ajantasaisuutta valvotaan toimialakohtaisesti: toimialan omavalvontaohjelma, kohteen omavalvontasuunnitelma sekä lääkehoitosuunnitelma.

Ilmastonmuutoksen hillintä, muutoksen hallinta ja muutokseen sopeutuminen: Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan erillisen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelman valmistelu on lopetettu vuoden 2022 lopussa toistaiseksi, koska selvisi, ettei STM:llä ollut aiemmasta tiedosta poiketen tiukkaa aikataulua ja vaadetta erillisen suunnitelman laadinnalle.

Toimipisteiden valmius- ja jatkuvuussuunnitelmiin on kirjattu toimintatavat sään ääri-ilmiöiden mahdollisesti aiheuttamien energia- ja vesikatkojen varalta. Sotepen kestävän kehityksen ohjelman tavoitteena nro 19 on täydentää 2024 aikana suunnitelmia erillisillä sää ja ilmasto -toimintakorteilla seniorikeskusten mallin pohjalta. Pelastuslaitos kehittää jatkuvasti toimintaansa ja toimintaedellytyksiään sään ääri-ilmiöiden aiheuttamissa kriisitilanteissa toimimiseen. Sosiaalipalveluiden henkilökuntaa on koulutettu kohtaamaan asiakkaiden ilmastoahdistusta.

Vuonna 2024 järjestetään kaupungin ilmastoyksikön ja tutkimusyhteisön kanssa edelleen sään ääri-ilmiöihin ja terveysvaikutuksiin liittyviä koulutuksia, muun muassa valoisuuden ja sateisuuden muutosten vaikutuksiin liittyen.

Sopeutumisen hallintaan liittyvän datan laatua ja kattavuutta kehitetään osana ympäristötyön kokonaisuutta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan riskienhallinta vuonna 2023

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan edustajat ovat osallistuneet kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatio- ja valmisteluryhmän toimintaan. Koordinaatioryhmä ohjaa ja tukee kaupungin toimialoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä. Se antaa tarvittaessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista koskevia täydentäviä ohjeita. Lisäksi se avustaa kaupunkikonsernin johtoa kokoamalla ja arvioimalla kaupunkikonsernin merkittävimpiä riskejä sekä niiden hallintakeinoja.

Riskienhallinnan kehittämiseksi käynnistettiin kaupunkiyhteisen riskienhallintajärjestelmän käyttöönoton laajempi suunnittelu (ks. strategiajohtaja 16.6.2022 § 50). Riskienhallintajärjestelmän käyttöönottoa tukemaan käynnistettiin toimialan käyttäjille suunnattu riskienhallintajärjestelmän käyttöoppaan laatiminen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala arvioi ja raportoi talousarvioiden ennusteiden yhteydessä merkittävimmät taloudelliset ja toiminnalliset riskit. Lisäksi riskienhallinnasta ja riskitilanteesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteossa. Arvio merkittävimmistä riskeistä pohjautuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoon.

3.1.2 Selonteko sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen sekä riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto on kuntalain 14 §:n perusteella hyväksynyt 1.11.2023 (§ 250) Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jotka koskevat myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa. Päätöksellä valtuusto on ohjannut koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja edellyttänyt, että kaupungin ja sen tytäryhteisöjen kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.

Kaupunginhallitus huolehtii kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa. Kaupunginhallitus hyväksyy kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet (13.1.2020 § 12) sekä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen (4.12.2017 § 1093). Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimeenpanon valvonnasta. Toimialajohtaja ja muut johtavat viranhaltijat huolehtivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisesta toimeenpanosta vastuualueellaan.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan johtamisvastuut sisältyvät toimialan johtamisvastuisiin. Toimialalla ei eroteta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan johtamista muusta johtamisesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus esittää kootusti toimintaan liittyvät vastuut ja tehtävät. Esihenkilöiden tehtävien lisäksi kuvaus esittää roolit, joiden haltijoilla on sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyviä omaa tehtävää laajempia ohjaus- sekä koordinoititehtäviä.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat voimakkaasti säädeltyjä. Molemmissa palveluissa edellytetään lakisääteisesti kattavaa omavalvontaa, joka on sisäisen valvonnan merkittävä osa, sekä riskienhallintaa. Vuoden 2022 aikana valmisteltiin lakisääteinen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 621/2021) omavalvontaohjelma vuodelle 2023, joka hyväksyttiin Helsingin kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaostossa 15.12.2022. Sen lisäksi päivitettiin uutta lainsäädäntöä vastaamaan toimialan yhteinen omavalvontasuunnitelman kirjoitus pohja (TOIM19), joka on ollut yhtenäisenä käytössä sosiaali- ja terveyspalveluissa vuodesta 2016 alkaen. Toimialan valvontatyöryhmä yhdessä Järjestämisen tuen laatutiimin kanssa on päivittänyt sekä omavalvontaohjelmaa ja omavalvontasuunnitelman toimintaohjetta (TOIM19) ja kirjoitus pohjaa syksyn 2023 aikana valmistumaan vuodelle 2024.

Omavalvonnan johtamisesta vastaavat toimialajohtaja ja palvelukokonaisuuksien johtajat. Vastuu palvelujen omavalvonnan johtamisesta ja toteuttamisesta palvelujen laadun ja turvallisuuden osalta on tuotantotavasta riippumatta palvelukokonaisuuksilla. Toimialan hallintopalveluista koordinoidaan valvontatoiminnan kehittämistä sekä tarjotaan tukea palvelukokonaisuuksille. Lisäksi toimialallamme on yhteinen valvontatyöryhmä, joka koordinoi järjestämistehtävän valvonnan kokonaisuutta. Palveluntuottajat vastaavat tuottamansa palvelun omavalvonnasta omavalvontaohjelman mukaisesti ja huolehtivat johtamisvastuiden kuvaamisesta osana omavalvontasuunnitelmaansa.

Syksyn 2023 aikana toimialan valvontatyöryhmä ja järjestämisen tuki valmistautuivat 1.1.2024 voimaantulevaan valvontalakiin (Laki sosiaali- ja terveyspalvelujen valvonnasta 741/2023) ja sen mukanaan tuomiin muutoksiin. Laki siirtää omavalvontaa koskevan, aiemmin hajanaisen sääntelyn tähän lainsäädäntöön. Laki kumoaa järjestämislain luvun 6.

Riskienhallintaa on toteutettu pääsääntöisesti organisaatioturvallisuuden osa-alueiden yhteydessä. Tästä on esimerkkinä työturvallisuus, jossa on kaupunkiyhteinen tapa arvioida ja hallita työturvallisuusriskejä, käsitellä toteutuneet turvallisuuspoikkeamat ja ilmoittaa sekä käsitellä turvallisuuspoikkeamat, joilla ei ole ollut seurauksia, kuten vaara- ja läheltä piti tilanteet. Sama sisäänrakennettu riskienhallinnan toimintamalli on muilla organisaatioturvallisuuden osa-alueilla.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on palveluprosessien, toiminnan ja henkilöstön osaamisen suhteen hyvä. Riskienhallinnan suunnitelmavalmius ja suunnitelmien laadussa on tehty päämäärätietoista parannusta käyttäen hyväksi Granite riskienhallintajärjestelmää ja sen työkaluja. Omavalvontatiedon jäsentämisen selvitystä aloitettiin 2023 ja jatketaan vuoden 2024 aikana.

3.1.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

1 000 euroa	31.12.2023
Toimintatuotot	230 892
Toimintakulut	-2 800 277
TOIMINTAKATE	-2 569 385
Valtion rahoitus	2 600 907
Rahoitustuotot	8 603
VUOSIKATE	40 125
Poistot ja arvonalentumiset	-11 127
TILIKAUDEN TULOS	28 998
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	28 998

	2023
Toimintatuotot toimintakuluista, prosenttia	8,2

	2023
Vuosikate, miljoonaa euroa	40
Vuosikate, prosenttia poistoista	360,6
Vuosikate, euroa/asukas	59

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilikauden tulos oli 29 miljoonaa euroa. Tulos oli 32,3 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Toimintatuotot suhteessa toimintakuluihin olivat 8,2 prosenttia. Vuosikate ylitti poistot ja tulo-rahoitus on ylijäämäinen. On kuitenkin huomioitava, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan investoinnit eroavat muista hyvinvointialueista. Helsingin kaupunki investoi toimialan talonrakennushankkeet ja vuokraa kohteet toimialan käyttöön.

Toimialan toimintakate toteutui 10,2 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Toimintakateen paraneminen johtui kasvaneista toimintatuotoista, jotka toteutuivat 42,9 miljoonaa talousarviota suurempina. Tulot sisältävät valtionavustuksia reilut 13,0 miljoonaa euroa. Lisäksi tuloihin on kirjattu sosiaali- ja terveysministeriön 14.6.2023 myöntämä 1,213 valtionavustus sosiaalisen luototuksen luottopääomaa varten. Tulojen talousarviota suurempaan toteumaan vaikuttivat laskutusprojektissa tehty prosessikehittäminen ja sen myötä asiakasmaksutulojen kasvu, täyden korvauksen perusteella saatujen tulojen kirjaaminen tilinpäätösvaiheessa sekä ikääntyneiden palveluissa asiakasvuokran ja asiakasmaksutulojen erottaminen.

Toimintamenot toteutuivat 32,6 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Merkittävin syy menoylitykseen oli HUS-yhtymätason alijäämän (100 miljoonaa euroa) Helsingin osuuden (40 miljoonaa euroa) kirjaaminen kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi 2023. Helsingin HUS palvelujen käyttö kuitenkin alitti HUS talousarvion, joten palvelujen käytön tasauksen ja alijäämäkirjauksen nettovaikutus oli noin 20 miljoonaa euroa. Koronapandemian välittömät kustannukset olivat 16 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostot ylittyivät kaikissa sote-palvelukokonaisuuksissa tulosbudjettiin verrattuna, henkilöstökulut alittivat tulosbudjetin.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden valtionosuusrahoitusta saatiin 2 601 miljoonaa euroa, 8,6 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Valtion rahoituksen tammikuun maksuerästä maksettiin puolet 1.12.2022. Rahoituslain 25 §:n mukaisesti tammi- ja kesäkuussa maksetaan 2/12 koko vuoden rahoituksesta. Muina kuukausina maksetaan jäljellä jää-

vä rahoitus yhtä suurina erinä. Vuoden 2023 tammikuun rahoituserä oli 1/12 vuoden rahoituksesta joulukuun 2022 maksuerästä johtuen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kassavarojen keskisaldo oli korkea koko vuoden etupainotteisen maksatuksen takia, kaupungin ja toimialan välisen yhdystilin saldolle maksettiin korkoa 8,6 miljoonaa euroa. Korkotuloja ei sisällynyt talousarvioon.

Toimialan vuosikate oli 40,1 miljoonaa euroa eli 27,5 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Poistot olivat 11,1 miljoonaa euroa eli 4,9 miljoonaa euroa talousarviota alhaisemmat.

3.1.3.2 Toiminnan rahoitus

SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2023
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	40 125
Tulorahoituksen korjaukset	39 709
	79 834
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-12 665
Rahoitusosuudet investointimenoihin	371
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	29
	-12 265
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	67 569
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-630
Antolainasaamisten vähennys	89
	-542
Oman pääoman muutokset	
	1 386
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Vaihto-omaisuuden muutos	-24
Saamisten muutos	9 535
Korottomien velkojen muutos	-78 028
	-68 518
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-67 674
RAHAVAROJEN MUUTOS	-104
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	209
Rahavarat 1.1.	313
	-104

Rahoituslaskelman tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, miljoonaa euroa ¹	68
Investointien tulorahoitus, prosenttia	326,4

1 Esitetään kertymä 2023

2 Sotepella ei ole lainoja, joten lainanhoitokatetta ei esitetä

3 Sotepella ei ole käyttövaroja vaan se käyttää kunnan pankkitiliä ja tästä syystä kassan riittävyttä ei voida laskea.

Sotepen rahat on esitetty lainaamisissa yhdystilin saldona, joka 31.12.2023 on 153 776 612,60 €

Toiminnan rahavirta toteutui 79,8 miljoonaa euroa talousarviota parempana, rahavirtaan sisältyi tulorahoituksen korjauksena HUS-yhtymän alijäämästä tehty pakollinen varaus.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan investointimenot vuonna 2023 olivat 12,7 miljoonaa euroa. Investointimenot toteutuivat 0,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempina.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan investointeihin oli talousarviossa varattu määrärahoja 12,3 miljoonaa euroa, joista sosiaali- ja terveystalouden irtaimen investointeihin 6,3 miljoonaa euroa ja pelastustoimen investointeihin 6,1 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystalouden investoinnit jakautuivat tietotekniikka- (2,7 miljoonaa euroa) ja muihin hankintoihin (3,6 miljoonaa euroa). Sosiaali- ja terveystalouden investoinnit jäivät 2,7 miljoonaa euroa alle talousarvion. Pelastustoimen investoinnit ylittivät talousarvion 3,0 miljoonaa euroa johtuen vuodelta 2022 siirtyneistä investoinneista.

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 67,6 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Tulorahoitus investointitason kattamiseen eli vuosikate 40,1 miljoonaa euroa toteutui talousarviota parempana erityisesti toimintatulojen talousarviota korkeamman toteuman sekä korkotuottojen johdosta.

Antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset koostuvat sosiaalisesta luototuksesta. Antolainasaamiset lisääntyivät 0,63 miljoonaa euroa ja antolainasaamisten vähennykset olivat 89 000 euroa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei ole käyttövaroja, vaan se käyttää kunnan pankkitiliä ja tästä johtuen kassan riittävyyttä ei voida laskea. Toimialan yhdystilin saldo 31.12.2023 oli 153,8 miljoonaa euroa.

3.1.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

1 000 euroa	31.12.2023	1 000 euroa	31.12.2023
VASTAAVAA		VASTATTAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT		OMA PÄÄOMA	
Aineettomat hyödykkeet		Peruspääoma	102 556
Aineettomat oikeudet	482	Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	28 998
	482		131 554
Aineelliset hyödykkeet		PAKOLLISET VARAUKSET	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	95	Muut pakolliset varaukset	39 742
Koneet ja kalusto	23 454		39 742
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 364	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
	24 912	Valtion toimeksiannot	2 804
Sijoitukset		Lahjoitusrahastojen pääomat	952
Osakkeet ja osuudet	156 548	Muut toimeksiantojen pääomat	15 285
Muut lainasaamiset	542		19 041
Muut saamiset	17	VIERAS PÄÄOMA	
	157 107	Lyhytaikainen	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		Ostovelat	93 795
Valtion toimeksiannot	2 804	Muut velat	41 522
Lahjoitusvarojen varat	952	Siirtovelat	158 028
Muut toimeksiantojen varat	15 285		293 344
	19 041	Vieras pääoma yhteensä	293 344
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	1 374		
	1 374		
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	18 919		
Lainasaamiset	153 793		
Muut saamiset	39 365		
Siirtosaamiset	68 480		
	280 556		
Saamiset yhteensä	280 556		
Rahat ja pankkisaamiset	209		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	483 681	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	483 681

Taseen tunnusluvut	2023
Omavaraisuusaste, prosenttia	27,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	10,4
Lainasaamiset, 31.12. miljoonaa euroa	1
Lainat ja vuokravastuut 31.12. miljoonaa eur	260
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	385
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), miljoonaa euroa	29
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas	43
¹ Sotepella ei lainoja	

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan aloittava tase muodostettiin vuonna 2023 eriyttämällä sosiaali-, terveys ja pelastustoimen tehtävien käytössä oleva omaisuus, varat ja velat kaupungin taseesta. Eriytettyyn taseeseen siirretyt erät olivat koneita ja kalustoa, ICT- ohjelmistoja, HUS- jäsenosuus, erilaiset toimeksiantajien varat sekä sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitoksen vuodelta 2022 siirtyvät saamiset. Peruspääomaksi muodostui 102,6 miljoonaa euroa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan taseen loppusumma oli tilikauden lopussa 483,7 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä 29 miljoonaa euroa kasvatti omaa pääomaa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei ole pitkäaikaista vierasta pääomaa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lyhytaikaisissa saamisissa näkyy lyhytaikaisia lainasaamisia kunta-Helsingiltä 153,7 miljoonaa euroa. Saaminen on kunta-Helsingin kassasta eriytetyn sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhdys-tilin saldo 153,7 miljoonaa euroa.

3.1.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen rahan lähteet ja käytön. Laskelmaan on koottu kaikki tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Kokonaistulojen ja -menojen erotus, 68 miljoonaa euroa, on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

TULOT	Miljoonaa euroa	MENOT	Miljoonaa euroa
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	231	Toimintakulut	2 800
Valtion rahoitus	2 601		
Korkotuotot	9		
Tulorahoituksen korjaukset		Tulorahoituksen korjaukset	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0	Pakollisten varausten muutos	-40
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	Investointimenot	13
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	1
Oman pääoman lisäykset	1		
Kokonaistulot yhteensä	2 842	Kokonaismenot yhteensä	2 774

Täsmäytys:

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 2 842 - 2 774 = 68

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = -0,1 - (-68,5) = 68

Kokonaistulot ja – menot – laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja – menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Rahavarojen muutos vähennettynä Muut maksuvalmiuden muutokset -erän summalla.

3.1.6 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin toiminta ja talous

3.1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ja säätiöistä

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on 28.6.2022 antanut lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen eriyttämisestä Helsingin kaupungin kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Lausunnossa on todettu, että Helsingin on laadittava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien konsernitilinpäätös. Lausunnon mukaan eriytettävään konsernitilinpäätökseen yhdistellään osuudet hyvinvointiyhtymän tilinpäätöksestä sekä Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden yhteisessä määräysvallassa olevien, Helsingin kaupungin, hyvinvointialueiden ja valtion yhteisessä määräysvallassa olevien sekä Helsingin kaupungin, hyvinvointialueiden, hyvinvointiyhtymien ja muiden kuntien yhteisessä määräysvallassa olevien yhtiöiden tilinpäätökset.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kolme sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan -konserniin kuuluvaa tytäryhteisöä: Helsingin seniorisäätiö, Niemikotisäätiö, Oulunkylän kuntoutuskeskus sekä Apotti Oy (osakkuusyhteisö) ja hyvinvointiyhtymä HUS-yhtymä, jossa kaupunki on jäsenenä. Yksityiskohtainen luettelo sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan -konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä yhteisöistä ja säätiöistä on konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
Liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt		
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt	3	
Hyvinvointiyhtymät	1	
Hyvinvointialueiden ja valtion yhteisessä määräysvallassa olevat yhteisöt		
Osakkuusyhteisöt	1	
Muut omistusyhteisyhteisöt	1	
Yhteensä	6	0

3.1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala-konserni (sotepe-konserni) on omistus- ja hallintorakenne, joka perustuu kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston 28.6.2022 antamaan lausuntoon sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen eriyttämisestä Helsingin kaupungin kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Sotepe-konserniin kuuluvia tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kaupungilla on kirjanpitolaik mukainen määräysvalta ja yhteisöjen toimiala on sosiaali- ja terveysalalla. Kaikki sotepe-konsernin tytäryhteisöt ovat muita kuin markkinaehtoisesti toimivia. Kaupungilla on 100 prosenttinen määräysvalta Helsingin seniorisäätiössä, 71,4 prosenttinen määräysvalta Niemikotisäätiössä ja 75 prosenttinen määräysvalta Oulunkylän kuntoutuskeskuksessa. Lisäksi sotepe-konserniin kuuluu hyvinvointiyhtymä HUS-yhtymä. Sotepe-konserniin kuuluvia sidosryhmäyksiköitä ovat Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, Maakuntien tilakeskus Oy ja Digifinland Oy.

Helsingin kaupunki emoyhteisönä vastaa kehityksen ohjaamisesta sekä järjestettävien palvelujen määrittelystä. Sotepe-konsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamana kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti.

Sotepe-konsernin konserniohjauksen periaatteet määritellään konserniohjeessa, joka toimii kehyksenä sotepe-konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen ja hyvinvointiyhtymien omistajaohjaukselle kaupungin asettamien tavoitteiden tulokselliseksi toteuttamiseksi. Konserniohje tukee sotepe-konsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata kokonaisuutena yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteella edistään konsernin kokonaisuutta.

Kaupungin omistajapolitiikka luo puitteet sotepe-konsernin johtamiselle ja omistajaohjaukselle. Omistajapolitiikka määritellään konserniohjeessa kaupungin omistajuuden lähtökohtien ja muiden omistamista ja ohjausta koskevien määräysten kautta. Lisäksi omistajapolitiikkaa määritellään valtuustokausittain hyväksyttävässä kaupunkistrategiasa ja mahdollisissa muissa omistajapolitiikkaa koskevissa päätöksissä. Omistajapolitiikka ilmenee lisäksi kaupungin hallituksen hyväksymissä tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määriteltyinä tavoitteina ja toimintalinjauksina. Omistajastrategioissa määritellään sotepe-tehtävään ja strategiaan perustuva tarkoitus ja tavoite. Yhteisöjen omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä vaan sille tulee aina olla peruste. Sote-toimialalla toimivien konserniyh-teisöjen osalta perusteena on niiden rooli sotepe-palvelujen järjestämisessä. Omistamisella tavoitellaan taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä sekä edistetään kaupungin ilmasto-, biodiversiteetti- ja muiden vastuul-lisuustavoitteiden toteutumista.

Sotepe-konsernin omistajaohjaus on kaupunkikonsernin omistajaohjauksen tapaan avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva tytäryhteisö ottaa toiminnassaan huomioon yhteisökohtaisessa omistajastrategiassaan määritellyn omistajan tahdon ja tavoitteet, kaupunkistrategian sekä kaupunkikonsernin kokonaisedun.

Kaupunki on pitkäjänteinen, vahva ja aktiivinen omistaja. Kaupungin omistaja-arvon tulee kehittyä myönteisesti ja sitä tulee suojata. Omistaja-arvon suojaamiseen liittyy muun muassa sotepe-tytäryhteisöjen omaisuuden arvon säilyttäminen. Kaupunki edistää sotepe-tytäryhteisöjen mahdollisuuksia omistaja-arvon pitkäjänteiseen kasvattamiseen sekä kannattavaan ja kustannustehokkaaseen toimintaan kilpailuneutraalisääntöasettelun avulla ottaen. Kaupunki pyrkii konserniohjauksessa edistämään eri sukupuolten ja kieliryhmien välistä yhdenvertaisuutta.

3.1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi HUS-järjestämissopimuksen 24.5.2023 (§121). HUS-järjestämissopimus on Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän keskinäinen sopimus, jossa osapuolet sopivat keskinäisestä työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala -konsernin tytäryhteisöt tuottavat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle palveluja ja palvelutarpeisiin vastataan osin uudisrakentamisella. Vuonna 2023 käynnistyi sotepe-konsernin tytäryhteisöjen Oulunkylän kuntoutuskeskus sr:n, Helsingin Seniorisäätiö sr:n ja Niemikotisäätiö sr:n yhteistyöhanke, Oulunkylän monimuotoinen palvelukortteli -hankeaiho. Tavoitteena on suunnitella ja rakentaa Oulunkylän kuntoutuskeskus sr:n käytössä olevalle kaupungin tontille ja läheiseen ympäristöön monimuotoinen palvelukortteli, jossa tarjotaan monipuolisia ikäihmisten asumis-, hoiva- ja kuntoutuspalveluja sekä palveluja mielenterveyskuntoutujille. Hankkeessa huomioidaan sotepe-toimialan palvelutarve, sote-säätiöiden tilatarpeet sekä vaikuttavuuteen liittyvät tavoitteet kustannushyödyn, terveyshyödyn ja toimintakyvyn näkökulmasta. Keväällä 2024 toteutetaan markkinakartoitus sekä käynnistetään asemakaavamuutoksen viitesuunnittelu.

Suurin uudiskohde Helsingin Seniorisäätiö sr:lle on uusi rakennettava Pohjois-Haagan Seniorikeskus, jonka hankkeen kaavamuutos on hyväksytty sekä kaupungin hallituksessa ja valtuustossa ja ATT on kilpailuttanut virallisen suunnittelijan. Tällä hetkellä hankkeen eteneminen on epävarmaa, sillä Ara:n investointiavustukset voivat laskea merkittävästi tässä hankkeessa ja rahoituskuvia ei ole selvillä. Säätiön nykyiset kiinteistöt ovat elinkaarensa lopussa.

Kaupunginhallitus hyväksyi 6.3.2023 Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n osakkeiden merkinnän. Osakkeiden merkintähinta maksettiin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen investointimäärärahoista (8 51 02 Muut hankinnat). Hyvil Oy on sotepe-konsernin sidosryhmäyksikkö. Yhtiön päätehtävät ovat lainsäädäntövalmisteluun osallistuminen ja vaikuttaminen, neuvontapalvelut sekä verkostojen ja muun yhteistyön mahdollistaminen.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevaan uudistukseen liittyi lainsäädännöllinen velvoite käyttää valtakunnallista toimitila- ja kiinteistöhallinnan osaamiskeskusta (hyvinvointialuelaki 611/2021 21 §). Kaupunginhallitus

päätöksi 7.11.2022 vastaanottaa vastikkeetta osakkeita, jossa siirrettiin Maakuntien tilakeskus Oy:n osakkeet vastikkeettomasti valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen perustamiseksi. Valtakunnallinen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskus on sotepe-konsernin sidosryhmäyksikkö.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen uudistukseen liittyen DigiFinland Oy:n omissa rakennuksissa laajennettiin hyvinvointialueisiin, HUS-yhtymään ja Helsingin kaupunkiin. Näiden tahojen tuleminen omistajaksi perustui siihen, että ne voivat jatkossa hyödyntää yhtiön kehittämiä ja ylläpitämiä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kansallisia digitaalisia palveluita. 1.1.2023 lukien DigiFinlandin pääasiallisena asiakasryhmänä hankintalain mukaisen sidosyksikköaseman perustella ovat hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä ja valtio. Kaupunginhallitus päätti 27.6.2022 hyväksyä DigiFinland Oy:n osakkeiden maksuttoman merkinnän valtakunnallisten digitaalisten palveluiden hankinnan mahdollistamiseksi sidosyksikköhankintana. DigiFinland Oy on sotepe-konsernin sidosryhmäyksikkö.

3.1.6.4 Tytär-yhteisöjen tavoitteiden toteutuminen

Sotepe-konsernitilinpäätöksessä esitetään tytär-yhteisökohtaiset omistajastrategioiden mukaiset tavoitteet ja mittarit sotepe-konsernin tytär-yhteisöille. Tytär-yhteisöjen tavoitteiden toteumaa on arvioitu talousarvion noudattamishoidon (Khs 12.12.2022) mukaisesti (Toteutui/Ei toteutunut).

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Helsingin Seniorisäätiö sr	Tyytyväiset asiakkaat	- säännöllisen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset, - hoito- ja kuntoutuspalvelujen laatumittareiden tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset parantuvat jokaisella osa-alueella verrattuna vuoden 2022 tuloksiin. Asiakastytyväisyyskyselyssä vuosittain säätiö kysyy, että kuinka todennäköisesti suosittelet Seniorisäätiön palveluita. Vuonna 2021 vastaajista 60 prosenttia suosittelee, 31 prosenttia oli passiivisia ja 9 prosenttia oli arvostelijoita. Vuoden 2022 samaan kysymykseen vastaajista 63 prosenttia oli suosittelee, 31 prosenttia passiivisia ja 6 prosenttia oli arvostelijoita. NPS vuonna 2022 oli 56. Vuoden 2023 kyselyssä kaikki tulokset parantuvat. Helsingin Seniorisäätiön palveluja suosittelee 63,2 prosenttia vastaajista, 31 prosenttia oli passiivisia ja arvostelijoiden määrä oli tipunut 5,8 prosenttia. NPS nousi 57. Samassa kyselyssä kysytään vuosittain, että saatko tarpeeksi aikaa henkilökunnalta ja kuunnellaanko sinua. Vuonna 2022 vastaajista 80 prosenttia koki, että heitä kuunnellaan ja henkilökunnalla on aikaa heille. Erimieltä (kielteisiä) vastauksia oli 8 prosenttia ja en osaa sanoa vastauksia oli 12 prosenttia. Vuonna 2023 samaan kysymykseen vastaukset olivat, 82,5 prosenttia koki, että heitä kuunnellaan ja henkilökunnalla on aikaa heille. Erimieltä (kielteisiä) vastauksia oli 8 prosenttia ja en osaa sanoa vastauksia oli 9,5 prosenttia. Hoito- ja kuntoutuspalveluiden laatumittareiden osalta (RAL-mittari) saavutettiin yleinen valtakunnallinen taso. RAL-mittarit oli nostettuna laatuavoitetta: 1) Asiakas on määritellyt ainakin yhden tavoitteen. Tavoitetaso 30 prosenttia Seniorisäätiön tulos 32 prosenttia 2) Asiakas ei itse osallistunut arviointiin (käänteinen mittari). Tavoitetaso 20 prosenttia Seniorisäätiön tulos 28 prosenttia.
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	- ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Ei toteutunut	Seniorisäätiö rakensi ympäristöjärjestelmä Ekokompassin vuoden 2021 aikana ja sertifikaatti myönnettiin 30.11.2021. Tämä oli Säätiön ensimmäinen tavoite HNH-35 ohjeellisen asiakirjan mukaisesti. Seniorisäätiö ei rakentanut erillistä toimenpideohjelmaa, vaan sisällytti rakenteet Ekokompassin ympäristöjärjestelmään. Ympäristöjärjestelmään Seniorisäätiö määrittä 28 tavoitetta ja toimenpidettä, niistä 23 on toteutunut ja 5 tavoitteista ei ole toteutunut tai ne on muutettu seuraavalle vuodelle.
	Kustannustehokkuus	- toteutuneet hoitopäivät / liikevaihto	Toteutui	Säätiön kirjanpidon tulos oli positiivinen. Hoitopäivien kuormitusprosentti oli parempi kuin vuonna 2022. Hoitopäiviä kertyi 946 enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintavuonna oli edelleen koronasulkuja ja osastojen hoitopaikkoja jäi täyttämättä. Toteutuneet hoitopäivät/liikevaihto -tunnusluku oli 0,006 (2022: 0,007).

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimintakertomus

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
	Riittävä vakavaraisuus	- omavaraisuusaste vähintään 35 prosenttia	Toteutui	Tilikauden aikainen taloudellinen tila oli hyvä, korkeasta inflaatiosta huolimatta. Tilinpäätöshetkellä maksuvalmius ja vakavaraisuus olivat vahvalla tasolla. Tässä onnistuttiin tehostamalla ja kehittämällä omaa toimintaa sekä seuraamalla tarkasti taloutta. Omavaraisuusaste 31.12.2023 oli 65,56 prosenttia (2022: 66,31 prosenttia).
Niemikotisäätiö sr	Tyytyväiset asiakkaat	- Säännöllisen asiakastuntemus ja -tyytyväisyyskyselyn tulokset - hoitotarpeen ja -laadun arviointimenetelmämittareiden tulokset	Toteutui	Niemikotisäätiössä toteutetaan säännöllisesti vuosittain palvelunkäyttäjille suunnattu asiakastytyväisyyskysely. Marras-joulukuussa 2023 toteutetun tyytyväisyyskyselyn keskiarvot olivat asumispalveluissa 4,21/5 ja toiminnallisessa kuntoutuksessa 4,36/5. Tulokset paranivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakastytyväisyys näyttää vakiintuneen hyvälle tasolle. Kyselyn mukaan 72,3prosenttia palvelunkäyttäjistä koki myös päässeensä joko hyvin tai erinomaisesti asettamiinsa kuntoutussuunnitelmansa mukaisiin tavoitteisiin ja 23,5 prosenttia tyydyttävästi. Kyselyn valossa tavoitevaikuttavuus näyttää toteutuvan. Lisäksi vastaajista 86 prosenttia koki säätiön palveluiden vastanneen joko hyvin tai erinomaisesti heidän palveluilleen kohdistamia odotuksia
	Ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentäminen	Ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä, jotka ovat kehittyneet toivottuun suuntaan / kaikkien ympäristöjärjestelmässä asetettujen tunnuslukujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Toteutui	Niemikotisäätiöllä käytössä oleva Ekokompassi -ympäristöjärjestelmä sertifioitiin uudelleen 12/2023 seuraaviksi kolmeksi vuodeksi. Sähkön kokonaiskulutus oli 277,29 MWh vuonna 2023. Kulutus oli 344,29 MWh vuonna 2022, joten kokonaiskulutus pieneni säästötoimenpiteiden ansiosta lähes 20 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Edellisenä vuonna Kesäharjun toimintakeskukseen asennetut aurinkopaneelit tuottivat 8109 kWh sähköä. Säätiön ympäristötyöryhmä suunnittelema kuukausittaiset ympäristöteemat, konkreettisine toimenpiteineen toteutettiin suunnitellusti kuluneen vuoden aikana. Näitä kuukausittain vaihtuvia teemoja olivat mm. kestävät hankinnat, vedensäästö, muovin käytön vähentäminen ja lajittelu, siivoaminen ilman kemikaaleja ja kierrättäminen. Näiden teemojen toteutumisen tarkkaa mittarointia säätiön 18sa toimipisteessä on käytännössä hyvin hankala toteuttaa. Säätiön kuukausittaisiin teemoihin perustuvaa kuntoutujien kanssa tehtävää käytännön ympäristötyömallia esiteltiin Euroopan mielenterveyskonferenssissa Ljubljanassa, Sloveniassa 14.9.2023. Malli on herättänyt kiinnostusta alan palveluntuottajien keskuudessa ja osa on ottamassa sitä nyt käyttöön omassa toiminnassaan.
	Kustannustehokkuus	liikevaihto / henkilötyövuosi	Toteutui	liikevaihto / henkilötyövuosi suhdeluku vuonna 2023 oli 80.965. Vuonna 2022 suhdeluku oli 76.971. Suhdeluku kasvoi 5,19 prosenttia. Tavoitteen oli säilyttää suhdeluku vähintään samalla tasolla kuin aiempi vuosi, joten tavoite saavutettiin.
	Riittävä vakavaraisuus	omavaraisuusaste vähintään 35 prosenttia	Toteutui	Omavaraisuusaste vuonna 2023 oli 75,7 prosenttia. Vuonna 2022 omavaraisuusaste oli 73,8 prosenttia. Omavaraisuusaste kasvoi hieman. Omavaraisuusaste on erittäin hyvä.

Yhteisön nimi	Tavoite	Mittarit	Toteuma	Selite
Oulunkylän kuntoutuskeskus sr	Tyytyväiset asiakkaat	- säännöllisen asiakastytyväisyyskysely tulokset - hoito- ja kuntoutuspalvelujen laatumittareiden tulokset	Toteutui	Asiakastytyväisyys oli erittäin hyvä, mittaus-ten keskiarvo 4,5/5 (v. 2022 4,6/5). Asiakastytyväisyyttä mitataan ja asiakaspalautetta kerätään jatkuvana (16 osiota asteikolla 1–5 ja avoin palaute). Yhteenvedot käsitellään osastoilla 3 kk välein (avoin palaute käsitellään heti kun se on saatu). Hoito- ja kuntoutuspalvelujen laadun arviointiin ja kehittämiseen on käytössä laatu-järjestelmä mittareineen (asiakkuudet, hoito- ja kuntoutusprosessit ja vaikuttavuus, henkilöstö, talous) ja HaiPro-järjestelmä (sis. 13 tapahtumamittaria). Mittareita on kymmeniä, vaikka ns. päämittareita seurataan tarkemmin. Mittaus-ten perusteella tehdään tarvittavat kehittämis-toimenpiteet. Tukipalveluilla (hallinto, kiinteistö-huolto ja ravitsemus) on käytössä omat mittarit. Laatuso on pysynyt hyvänä, joiltakin osin myös parantunut (mm. jatkokuntoutuspotilaiden kotiutusprosentti, vaikka se on jo ollut erin-omaisella tasolla, samoin hoitajaksojen pituus on lyhentynyt, myös henkilöstötilinpäätöslu-vuissa on parantumista, mm. sairauspoissaolo-prosentin merkittävä lasku). Koulutus- ja kehit-tämistoiminta ja tutkimushankkeet etenivät suunnitelman mukaan, mm. Lokomat-kävelyro-bottikuntoutuksen vaikutukset AVH-kuntoutujil-le selvitys valmistui ja Sotilaallisessa kriisihal-lintatehtävässä palveluiden ryhmämuotoisen kuntoutuksen tutkimushanke eteni ja oli vuo-den lopussa arviointivaiheessa (kyseessä syk-syllä 2022 valmistuneen tutkimuksen jatkohan-ke, jonka päärahoittaja on Maanpuolustuksen kannatussäätiö).
	Ilmasto- ja ympä-ristövaikutusten vähentäminen	- ympäristöjärjes-telmässä asetettu-jen tunnuslukujen/ mittareiden luku-määrä, jotka ovat kehittyneet toivot-tuun suuntaan / kaikkien ympäristö-järjestelmässä ase-tettujen tunnuslu-kujen/mittareiden lukumäärä (x/x)	Toteutui	Käytössä on Ekokompassi-järjestelmä (ollut vuodesta 2018 lukien), johon sisältyy hiilineu-traalisuuteen liittyvät omat tavoitteet ja kei-not sekä mittarit, joita seurataan säännöllises-ti. Hiilineutraalisuusmittareita (päämittarit) on kuusi, ja näistä 4/6 mittarin luku parani ja kak-si pysyi likimain ennallaan ja kaikki mittariluvut ovat parantuneet kahden edellisen vuoden aika-na. Muun muassa sähköenergian ja lämpöener-gian kulutus laski, jätteiden lajittelu on tehostu-nut (muovijätteen määrä vähentynyt). Lisäksi on useita hiilineutraalisuuteen välillisesti vaikutta-via toimenpiteitä, joihin käytännössä vastataan kyllä, toteutuu tai ei toteudu, ja kaikki toimenpi-teet toteutuivat. Toimintavuonna 2023 toimenpi-teitä kohdistettiin erityisesti energiansäästöön, jossa myös onnistuttiin. Toimintavuonna teh-tiin aurinkoenergiainvestointipäätös (asennus keväällä 2024).
	Kustannustehokkuus	- toteutuneet hoito-päivät / kustannuk-set tuoteryhmittäin (päätuotteet)	Toteutui	Päätuotteita on kolme, ja niiden toteutuneet hoitopäivät/kustannukset toteutuivat seuraavasti: - Sairaalatason eli akuutti jatkohoi-to ja kuntoutus: 0,003 - Sota- ja sotilasinvalidien ja muu hoiva: 0,004 - Muu kuntoutus, sis. veteraanit: 0,006 (kk 1–6 0,006) Mittariluvun tulkinnan osalta todetaan, että mitä isompi suhdeluku, sen parempi kustannustehokkuus, ja jos seurannassa suhdeluku suurenee, kus-tannustehokkuus paranee. Vertailulukuja ei ole edellisiin vuosiin, mittari otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta lukien.
	Riittävä vakavaraisuus	- omavaraisuusaste vähintään 30 %	Toteutui	Omavaraisuusaste oli 53,3 prosenttia.

3.1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuuston 1.11.2023 (§ 250) hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat myös tytäryhteisöjä ja niiden hallituksia. Tämän lisäksi ohjeita annetaan kaupunginhallituksen 13.1.2020 (§ 12) hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta -ohjeessa sekä kaupunginhallituksen 28.10.2019 (§ 722) hyväksymissä Helsingin kaupungin eettisissä periaatteissa.

Sisäinen valvonta tarkoittaa sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kaupunginvaltuuston 1.3.2023 (§ 58) hyväksymän konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen tulee noudattaa kaupunginhallituksen kulloinkin hyväksymää ohjetta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta Helsingin kaupunkikonsernissa. Tytäryhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Hallituksen on huolehdittava siitä, että tytäryhteisössä on toimivat johtamisen, raportoinnin, sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan menettelyt. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää ottaen huomioon tytäryhteisön toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden toteutumisen seuranta ja raportointi ovat osa kunkin tytäryhteisön sisäistä valvontaa.

Konserniohje (Kvsto 1.3.2023 § 58) määrittää toimivallan ja vastuunjaon konserniohjauksessa. Kaupungin konsernijohton muodostavat: kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konsernijaosto, pormestari ja apulaispormestarit sekä kansliapäällikkö. Kaupungin konsernijohton tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Helsingin kaupungin konserniyhteisöissä noudatettava Hyvä hallinto- ja johtamistapa ohje (koja 22.5.2023) sisältää yhteisöjen hallintoa ja johtamista koskevat ohjeet konsernin erityisluonne ja konserniin kuuluvien yhteisöjen erityistehtävät huomioon ottaen. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on yhtenäistää kaupungin tytäryhteisöjen hallinto- ja johtamiskäytäntöjä, selkeyttää konserniohjeen mukaisen konserniohjauksen toteuttamista ja antaa ohjeita yhteisön toimivalle johdolle sekä hallitusten jäsenille.

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää kaupungin tytäryhteisöjen hallitukseen nimettävistä henkilöistä. Nimeämisissä otetaan huomioon kuntalain ja konserniohjeen määräykset sekä tytäryhteisökohtaisen omistajastrategian edellyttämät hallitusten kollektiiviset osaamisvaatimukset.

Konsernijohto valvoo tytäryhteisöjen toimintaa ja tuloksellisuutta säännöllisesti muun muassa seurantaraporttien avulla. Tytäryhteisöille tarkoitettua portaalin kautta raportoidaan omistajastrategisten tavoitteiden toteumat, merkittävimmät tapahtumat raportointikaudella, tulevaisuuden näkymät sekä talouden avainluvut. Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määritellyt pidemmän aikavälin tavoitteet korvaavat vuodesta 2022 lähtien talousarviovalmistelun yhteydessä aiemmin erikseen vuosittain määritellyt kaupunginvaltuustolle raportoitavat tavoitteet sekä konsernijaostolle raportoitavat tavoitteet.

Keskitettyjä konsernitoimintoja on rahoitus- ja sijoitustoiminnassa sekä hankinnoissa. Tytäryhteisöt vastaavat itse toimintansa ja omaisuutensa vakuuttamisesta. Harmaan talouden torjunnassa tytäryhteisöt hyödyntävät muun muassa Tilajavastuu.fi-palvelua ja osallistuvat kaupunkikonsernin ja Verohallinnon väliseen yhteistyöhön.

Voimassa olevan konserniohjeen mukaan kaupungin tytäryhteisöt ja -säätiöt jaetaan kahteen eri ryhmään eli salkkuun: markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja muihin tytäryhteisöihin. Kaupungin omistajaohjauksessa voidaan soveltaa erilaisia toimintaperiaatteita ja -tapoja markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen ja muiden tytäryhteisöjen välillä esimerkiksi asettamalla erilaisia velvollisuuksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suhteen. Kaupunginhallitus päättää tytäryhteisöjen sijoittamisesta salkkuihin osana tytäryhteisökohtaisia omistajastrategioita. Kaupunginhallitus on vahvistanut omistajastrategiat 27.2.2023.

Konsernijohto on seurannut toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä muun muassa seurantaraporttien avulla konserniyhteisöjen riskitilannetta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on yhteisöjen koon ja toiminnan laajuuden kannalta toteutettu toiminnan vaatimalla tavalla, eikä siinä ole havaittu merkittäviä puutteita.

Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen liitteeksi kaikkia kolmea sosiaali-, terveys-, ja pelastustoimialan toimialaan kuuluvaa tytäryhteisöä velvoitettiin toimittavan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekonsa ja kaikki toimittivat sen. Saatut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteot tukevat näkemystä, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa ei ole merkittäviä puutteita ja tytäryhteisöt tunnistavat toimintaansa liittyvät riskit hyvin. Ko. tytäryhteisöjen toiminnan luonne ja laajuus vaikuttavat myös siihen, että sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tulee toteuttaa huolellisesti.

3.1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin vuoden 2023 tulos oli 30,0 miljoonaa euroa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulos oli 29 miljoonaa euroa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kolme sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konserniin kuuluvaa säätiötä: Helsingin seniorisäätiö, Niemi-kotisäätiö, Oulunkylän kuntoutuskeskus sekä Apotti Oy (osakkuusyhteisö) ja hyvinvointiyhtymä HUS-yhtymä, jossa kaupunki on jäsenenä. Helsingin osuus HUS-yhtymän peruspääomasta on 36,085 prosenttia.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernitilinpäätöksen lukuihin vaikuttaa sotepe-toimialan lisäksi lähinnä HUS-yhtymän tulos- ja rahoituslaskelman luvut. HUS-yhtymän konsernituloslaskelman tulos oli -107,6 miljoonaa euroa. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antaman (seuraavassa kappaleessa kuvatun) ohjeistuksen mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tulee varovaisuuden periaatteen mukaisesti kirjata osuutensa HUS-yhtymän alijäämästä pakollisena varauksena kirjanpitoonsa. Siten Helsingin osuus HUS-yhtymän alijäämästä on kirjattu sotepe-toimialan tilinpäätökseen pakollisena varauksena ja HUS-yhtymän alijäämä eliminoituu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernitilinpäätöksessä.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston 20.12.2023 antaman lausunnon mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tulee varovaisuuden periaatteen mukaisesti kirjata kirjanpitoonsa osuus HUS-yhtymän alijäämästä vastaisena menona tai menetyksenä, jos kirjanpitolaissa tarkoitetut kirjaamisen edellytykset täyttyvät. Vastainen meno esitetään taseessa pakollisena varauksena tai siirtovelkana kirjanpitolaisten säännösten mukaisesti. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kirjanpitoon pakollisena varauksena merkitty osuus HUS-yhtymän alijäämästä, jottei alijäämä tule huomioiduksi kahteen kertaan jäsenenä olevien hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin konsernitilinpäätöksissä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin vuoden 2023 investoinnit olivat 100,0 miljoonaa euroa, josta Sotepe-toimialan investoinnit olivat yhteensä 12,7 miljoonaa euroa. HUS-yhtymän investointien sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin tilinpäätökseen kirjautuva osuus oli noin 87 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan HUS-yhtymän konsernilaskelman investointitaso olivat 243 miljoonaa euroa ja ne kohdistuivat lähinnä rakennuksiin.

SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	996 239
Toimintakulut	-3 516 884
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	-521
TOIMINTAKATE	-2 521 166
Valtion rahoitus	2 600 907
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	11 230
Muut rahoitustuotot	260
Korkokulut	-4 297
Muut rahoituskulut	-117
	7 076
VUOSIKATE	86 818
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 818
Omistuksen eliminointierot	-60
Arvonalentumiset	52
	-56 826
TILIKAUDEN TULOS	29 991
Tilikauden verot	-194
Laskennalliset verot	-34
Vähemmistöosuudet	-161
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	29 602
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	
Toimintatuotot/ Toimintakulut, prosenttia	28,3
Vuosikate/ Poistot, prosenttia	152,9
Vuosikate, euroa/asukas	129
Asukasmäärä	674 963

SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA	
Vuosikate	86 818
Tilikauden verot	-194
Tulorahoituksen korjaukset	592
	87 216
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Investointimenot	-99 772
Rahoitusosuudet investointimenoihin	562
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	679
	-98 531
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
	-11 315
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-542
	-542
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	56 699
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 766
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-75
	42 858
Oman pääoman muutokset	
	156
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 314
Saamisten muutos	55 953
Korottomien velkojen muutos	-85 355
	-28 088
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
	14 385
RAHAVAROJEN MUUTOS	
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	50 819
Rahavarat 1.1.	47 749
	3 070
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	
Investointien tulorahoitus, prosenttia	87,5
Lainanhoitokate	5,0
Kassan riittävyys (pv)	5

SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN KONSERNITASE

1 000 euroa	31.12.2023
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	666
Muut pitkävaikutteiset menot	24 548
	25 213
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	5 662
Rakennukset	371 676
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 457
Koneet ja kalusto	77 113
Muut aineelliset hyödykkeet	1 852
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	95 367
	563 127
Sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosuudet	26 605
Muut osakkeet ja osuudet	8 328
Muut lainasaamiset	542
Muut saamiset	1 123
	36 598
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22 002
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	16 075
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	7 438
Lyhytaikaiset saamiset	351 118
	358 556
Rahat ja pankkisaamiset	50 819
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 072 391

1 000 euroa	31.12.2023
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	102 556
Säätiöiden peruspääomat	96
Muut omat rahastot	9 258
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	1 000
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	29 602
	142 512
VÄHEMMISTÖOSUUDET	278
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	186
Muut pakolliset varaukset	13 945
	14 131
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	22 002
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	357 966
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	59 055
	417 021
Lyhytaikainen	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	13 077
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	463 370
	476 446
Vieras pääoma yhteensä	893 467
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 072 391
Konsernitaseen tunnusluvut	
Omavaraisuusaste, prosenttia	13,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	24,3
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	30 602
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	45
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	371 043
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	550
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	822 646
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	1 219
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	542
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	1

3.1.7 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Sosiaali-, pelastus- ja terveystoimialan tilikauden tulos ennen varausten ja rahastojen muutoksia on 28 998 029,12 euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden ylijäämä 28 998 029,12 euroa, ehdotetaan kirjattavaksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

Talousarvion toteutuminen

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

3.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvion toteutuminen

3.2.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan käyttötalousosan toteutuminen

3.2.1.1 5 10 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut	188 000	0	188 000	230 892	42 892	0
Tulot yhteensä	188 000	0	188 000	230 892	42 892	0
Menot	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut	-2 000 631	0	-2 000 631	-2 010 208	-9 577	0
HUS-kuntayhtymän maksuosuus	-767 000	0	-767 000	-790 069	-23 069	0
Menot yhteensä	-2 767 631	0	-2 767 631	-2 800 277	-32 646	0
Toimintakate	-2 579 631	0	-2 579 631	-2 569 385	10 246	0
Poistot	-16 000	0	-16 000	-11 127	4 873	0
Tilikauden tulos	-2 595 631	0	-2 595 631	-2 580 512	15 119	0

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala huolehtii sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Toimialan tehtävänä on tuottaa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta helsinkiläisille.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala jakautuu viiteen palvelukokonaisuuteen: perhe- ja sosiaalipalvelut, terveys- ja päihdepalvelut, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut, pelastustoimi sekä hallinto. Toimiala toimii sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan alaisuudessa ja lautakunnalla kaksi on jaostoa: yksilöasioiden jaosto ja pelastusjaosto.

Toimialalla on yksi valtuustoon nähden sitova talousarviokohta sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut (5 10) sekä edellä mainitun alakohdat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut (5 10 01) ja HUS-yhtymä (5 10 02).

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimintatulot toteutuivat 42,9 miljoonaa euroa talousarviota parempina, toimintamenot 32,6 miljoonaa euroa talousarviota suurempina ja toimintakate 10,2 miljoonaa talousarviota parempana.

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	188 000	0	188 000	230 892	42 892	0
Menot	-2 767 631	0	-2 767 631	-2 800 277	-32 646	0
Toimintakate	-2 579 631	0	-2 579 631	-2 569 385	10 246	0
Poistot	16 000	0	-16 000	11 127	4 873	0
Tilikauden tulos	-2 595 631	0	-2 595 631	-2 580 512	15 119	0

Käyttötalous

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä (23.11.2022) talousarviossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala -talousarviokohdan tulot olivat 188,0 miljoonaa euroa, menot 2 767,6 miljoonaa euroa ja toimintakate 2 579,6 miljoonaa euroa. Talousarviokohdan sitova taso on toimintakate.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvion toteutuminen

Toteutuneet tulot olivat 230,9 miljoonaa euroa, joten tuloylitys oli 42,9 miljoonaa euroa. Tuloylityksen taustalla olivat valtionavustukset Kestävän kasvun hankkeeseen sekä hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen ja sosiaalisen luototuksen luottopääomaa varten, sekä asiakasmaksutuottojen kasvu ja täyden korvauksen perusteella saatujen tulojen kirjaukset.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toteutuneet menot olivat 2 800,3 miljoonaa euroa, joten menoylitys oli 32,6 miljoonaa euroa. Menoyleitys aiheutui koronaepidemian välittömistä kustannuksista 16,0 miljoonaa euroa sekä HUS-yhtymän alijäämästä, josta Helsingin osuus oli 39,7 miljoonaa euroa. Kun huomioidaan HUS palvelujen käytön alituksesta tullut hyvitys, nettovaikutus oli noin 20 miljoonaa euroa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toteutunut toimintakate oli 2 569,4 miljoonaa euroa eli 10,2 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Syynä tulojen ylitys suhteessa talousarvioon.

Poistot olivat talousarviossa 16,0 miljoonaa euroa ja toteuma 11,1 miljoonaa euroa, joten poistot alittivat talousarvion 4,9 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos oli talousarviossa -2 595,6 miljoonaa euroa ja toteuma -2 580,5 miljoonaa euroa eli 15,1 miljoonaa euroa talousarviota parempi.

Sitovat toiminnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä.

Tavoite ei toteutunut. Tavoitteella oli kahdeksan mittaria, joista neljä ei toteutunut.

- Osana lasten ja nuorten mielenterveysongelmien toimeenpanosuunnitelmaa parannetaan nepsy-asiakkaiden hoidon ja palvelujen saatavuutta. Nepsy-asiakkaiden asiakastytyväisyyden mittaaminen aloitetaan perustason hoitopolulla ja asiakastytyväisyys paranee.

Mittari toteutui. Nepsy-asiakkaiden hoidon ja palvelujen saatavuutta on parannettu ja työtä jatketaan myös vuonna 2024. Asiakastytyväisyyttä mitataan palautetietoisella työotteella (Open Fit) Nepsy-valmennus lasten erityisvastaanottojen ja sosiaaliohjauksen yhteisenä palveluna annettavassa konseptissa.

- Lähisuhdeväkivalta lapsiperheissä -palveluketjun toimeenpano eteen suunnitellusti. Lähisuhdeväkivalta-koulutuksiin osallistuu vuonna 2023 vähintään 1 000 työntekijää.

Mittari toteutui. Toteuma 1 255 työntekijää. Syksyn lähisuhdeväkivaltakoulutukset toteutettiin (liveweinaarit 2.10. ja 12.10. sekä teams-tilaisuudet 27.10., 3.11., 7.11. ja 16.11.). Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 1 255 työntekijää. Koulutukset toteutettiin yhteistyössä TulSote-ohjelman Lähisuhdeväkivalta lapsiperheessä -palveluketjuprojektin ja kaupunkitasoisen Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön kanssa.

- Asunnottomuus vähenee. Vuoden 2023 loppuun tavoite 800 asunnotonta. (Lähtötaso vuonna 2021: 1 297 asunnotonta)

Mittari toteutui. Toteuma oli 772.

- Terveysasemien hoitotakuu toteutuu. Kiireellisen hoidon toteutuminen samana tai seuraavana päivänä, kiireettömän hoidon toteutuminen 14 vuorokauden aikana.

Mittari ei toteutunut. Mittarin tavoitetaso kiireellisen hoidon osalta 95,0 prosenttia ja kiireettömän hoidon osalta 75 prosenttia. Toteuma kiireellisen hoidon osalta 94,8 prosenttia ja kiireettömän hoidon osalta 63,8 prosenttia.

Molempien mittarien luotettavuustieto on epävarma ja laskentaan ei ole sisällytetty ensikontaktissa hoidettuja asiakkaita. Lääkäreiden saatavuus ja henkilöstön merkittävä vaihtuvuus vaikuttavat palvelujen saatavuuteen ja jatkuvuuteen. Kansallisella tasolla hoitotakuulain muutos tuli voimaan 1.9.2023 ja sen mukaan perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa kiireettömään hoitoon pääsy tulee toteutua 14 vuorokauden kuluessa. Kesken vuotta tapahtuvat muutokset tuottavat haasteita tuottaa tietoa luotettavasti.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvion toteutuminen

- Suun terveydenhuollossa yhteydenotto samana päivänä vähintään 90 % kuukausittain.

Mittari toteutui. Toteuma 100 prosenttia.

- Suun terveydenhuollossa asiakastytyväisyys on vähintään 70 (NPS).

Mittari ei toteutunut. Toteuma 59.

Vaikka hyvää kehitystä tapahtui esimerkiksi palveluseteliasiakkaiden asiakastytyväisyydessä, työyksiköiden vaihteluväli on kasvanut toteumassa. Uuden kokonaishoidon palvelusetelin asiakastytyväisyys on muihin palvelusetelisiin verrattuna huomattavasti korkeampaa. Asiakastytyvyyttä ja -kokemusta käsitellään säännöllisesti suun terveydenhuollossa ja kehityskohteiden osalta pitää vahvistaa toimeenpanoa.

- 20 % kotihoidon säännöllisistä asiakkaista on kuvallisen etähoidon asiakkaita (Lähtötaso 8/2022: 14 %).

Mittari ei toteutunut. Toteuma 18,6 prosenttia.

Kotihoidon henkilöstövaje on pahentunut vuoden 2023 aikana. Kuvallisen etähoidon jalkauttaminen osaksi toimintakäytäntöjä vaihtelee kotipalveluyksiköjen kesken.

- Liikkumissopimus on käytössä 70 % sairaala, kuntoutus- ja hoivapalvelujen asiakkaista. (Lähtötaso: 8/2022: 67 %)

Mittari ei toteutunut. Toteuma 69 prosenttia.

Kotihoidon henkilöstövaje on pahentunut vuoden 2023 aikana. Henkilökunnan vaihtuvuuden ja merkittävän sijaistyövoiman käytön vuoksi mittari ei toteutunut. Sairaaloiminnan osalta on haasteita saavuttaa liikkumissopimuksen mittaria, sillä potilaat vaihtuvat usein ja valtaosalla potilaista ei ole sairaalaan tullessa sopimusta. Liikkumissopimus ja liikkumisen tukeminen koetaan myös paremmin soveltuvaksi kotona asuville asiakkaille.

Kiireellinen ensihoito toteutuu tilaajan vaatimusten mukaisesti.

Tavoite ei toteutunut. Tavoitteella oli yksi mittari.

- Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 60 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä.

Mittari ei toteutunut. Toteuma 59,5 prosenttia.

Ensihoidon resurssit eivät riitä toiminnan tarpeelliseen hajauttamiseen. Poikkeuksellisen aikaisin alkanut lumien talvi on vaikeuttanut ensihoitoyksiköiden liikkumista ja lisännyt kohteen tavoittamisviiveitä.

lääkäiden ympärivuorokautisessa laitoshoidossa olevien määrä vähenee edelliseen vuoteen verrattuna.

Tavoite toteutui. Tavoitteella oli yksi mittari.

- Ympärivuorokautisessa hoidossa laitoshoidon osuus vähenee edelliseen vuoteen verrattuna (laitoshoidossa olevien osuus kaikista ympärivuorokautisen hoidon asiakkaista). (Lähtötaso 8/2022: 19 %).

Mittari toteutui. Toteuma 18,56 prosenttia.

Asiakkaiden aktiivista Maisan käyttöä tuetaan tehostamalla asiakkaiden Maisa-viesteihin vastaamista.

Tavoite ei toteutunut. Tavoitteella oli yksi mittari.

- 75 %:iin viesteistä vastataan kahden (2) arkipäivän sisällä.

Mittari ei toteutunut. Toteuma 67 prosenttia.

Maisa-viesteihin vastaaminen kahden arkipäivän sisällä ei toteutunut. Kolmen arkipäivän sisällä Maisa-viesteihin vastattiin 75 prosenttisesti. Sitovan tavoitteen mittarin toteuma sisältää kaikkien sote-palvelukokonaisuuksien kaikki palveluyksiköt, joista lasketaan keskiarvo kahden arkipäivän aikana vastatuista viesteistä. Mikäli huomioitaisiin vain palveluyksiköt, jotka tosiasiallisesti käyttävät Maisa-viestintää, toteutuisi mittari kaikissa palvelukokonaisuuksissa

Pelastustoiminnan toimintavalmius on riittävä ja tarkoituksenmukainen.

Tavoite toteutui. Tavoitteella oli yksi mittari.

- I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3-vahvuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Mittari toteutui. Toteuma 54,0 prosenttia.

Onnettomuuksia ehkäistään lisäämällä kaupunkilaisten ja Helsingissä toimivien tahojen kykyä estää onnettomuuksia ja rajoittaa niiden vaikutuksia.

Tavoite toteutui. Tavoitteella oli yksi mittari.

- Tavoitetaso 11 000 turvallisuuspistettä. (Lähtötaso 2021: 10 558 turvallisuuspistettä)

Mittari toteutui. Toteuma 11 654 turvallisuuspistettä.

Suorite- ja taloustavoitteet

Vuoden 2023 määrällisten tavoitteiden toteutumiseen vaikutti monessa palvelussa edelleen koronaepidemia ja asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin kirjaamiskäytäntöjen vakiinnuttaminen. Apotti-järjestelmän tuotepäätely poikkeaa sekä kansallisesta että toimialalla käytössä olleesta tuotepäätelystä ja luokittelusta. Apotti-järjestelmän tuomien uusien käsitteiden, koodistojen ja työnkulun toimintamallien muokkaaminen vastaamaan kansallisia käsitteitä ja Helsingin sosiaali- ja terveyspalvelujen aikaisempaa tuotepäätelyä vaatii edelleen yhteistä määrittelyä toimialan ja Apotti Oy:n kanssa. Apotti-järjestelmän raportointiominaisuuksien kehitystyötä sekä kirjaamiskäytäntöjen vakiinnuttamista jatketaan edelleen vuoden 2024 aikana. Tietyissä toiminnoissa on tehty kesken vuotta kirjaamiskäytäntöjen muutoksia, jolloin luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Suoritteiden toteumaan ovat vaikuttaneet yllä mainittu Apotin kehitystyö sekä määritysmuutokset kesken toimintavuoden. Terveysasemien lääkäri- ja hoitajakäyntien lasku johtuu terveydenhuollon haastavasta henkilöstön saataavuustilanteesta. Kotihoidossa käyntimäärät ovat laskeneet muun muassa kotikäyntien korvaamisella muilla kontaktitavoilla sekä lääkeautomaattien käytön johdosta. Kotihoidon muuhun asiointiin on sisällytetty Maisa-kontaktit 8/2023 lähtien, joka nostaa toteumaa. Somaattisen sairaanhoidon osalta henkilöstön saataavuushaasteet ovat vaikeuttaneet toimintaa, mutta hoitajaksojen pituutta on saatu lyhennettyä ja siirtoviivesakkojen toteuma laskenut. Pelastuslaitos ja HUS ovat tehneet suunnitelmallisesti töitä tehtävämäärän laskemiseksi hätäkeskuksen ja kotihoidon sekä hoivalaitosten kanssa, jonka takia ensihoitotehtävien määrä on laskenut.

Yksikkökustannusten kasvuun on vaikuttanut yleinen kustannustason muutos, kuten palkankorotukset ja ostopalvelujen kustannuksien nousu. Pelastustoimen nettokustannuksiin on vaikuttanut Pelastuskoulun rahoitusvastuun siirtyminen kunta-Helsingille.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvion toteutuminen

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Suoritetavoitteet			
Sosiaali- ja terveyspalvelut			
Lastensuojelu, avohuolto, lapset	2 600	2 559	-41
Lastensuojelu, laitoshoido, hoitovrk	249 500	216 967	-32 533
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö	2 000	2 035	35
Henkilökohtainen apu, asiakkaat	2 940	2 966	26
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (<18 vuotiaat)	2 100	***	
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (lapset lkm) (<18 vuotiaat)	8 100	6 094	-2 006
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti	430 000	325 763	-104 237
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi (***)	270 000	266 784	-3 216
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	400 000	280 196	-119 804
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi	530 000	1 226 324	696 324
Hammashuolto, käynti	485 000	457 924	-27 076
Hammashuolto, muu asiointi	20 000	5011	-14 989
Psykiatrian avohoitokäynti	300 000	149 274	-150 726
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	45 000	89 060	44 060
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	62 000	55 763	-6 237
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana	50 000	45 840	-4 160
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yht.	22 000	25 030	3 030
Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, vrk	812 600	779 767	-32 833
Asunnottomien asumispalvelut, vrk	580 000	690 108	110 108
Somaattinen sairaanhoito, päättyneet hoitajakset	13 800	11 040	-2 760
lääkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen hoito (palveluasuminen ja laitosasuminen)	1 500 000	1 510 935	10 935
Kotihoito, käynti *)	4 000 000	3 588 493	-411 507
Kotihoito, muu asiointi (**)	10 000	97 557	87 557
*) Sisältää kotihoidon oman toiminnan, kuvallisen etähoidon (muutos aiempaan), kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet sekä osto- ja palvelusetelituotannon			
**) Sisältää kotihoidon oman tuotannon, kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen puhelut ja sähköisen asioinnin suoritteet HUOM! Kuvallista etähoitoa on seurattu osana kotihoidon muuta asiointia, THL:n luokituksessa kuvallinen etähoito on määritelty käynniksi ja vuonna 2022 kuvallista etähoitoa seurataan osana kotihoidon käyntejä.			
***) Terveysasemien hoitajan vastaanotto muutettu, muu asiointi (v. 2022), lisätty päivystysapu			
Pelastuslaitos			
Turvallisuuspisteet	11 200	11 654	454
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1-3-vahvuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä	52	54	2
Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä	60	59,51	0
Toiminnan laajuustiedot			
Palo- ja pelastustehtävät ilman ensivastetta	8 900	8 840	-60
Ensihoitotehtävät ensivaste mukaan lukien	65 800	60 914	-4 886

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvion toteutuminen

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Henkilöstösuunnitelma			
Henkilöstön käyttö			
Sosiaali- ja terveystoimialat			
TOIMIALAN HALLINTO			
Henkilöstömäärä	850	939	89
Henkilötyövuodet	830	929	99
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT			
Henkilöstömäärä	3 850	3 838	-12
Henkilötyövuodet	3 340	3 474	134
TERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT			
Henkilöstömäärä	3 800	3 608	-192
Henkilötyövuodet	3 400	3 331	-69
SAIRAALA-, KUNTOUTUS- JA HOIVAPALVELUT			
Henkilöstömäärä	6 230	5 775	-455
Henkilötyövuodet	5 800	5 628	-172
Pelastustoimialat			
Henkilöstömäärä	852	752	-100
Henkilötyövuodet	796	711	-85
Henkilöstömäärä yht.	15 582	14 912	-670
Henkilötyövuodet yht.	14 166	14 073	-93

*Toteutuneen henkilöstömäärän määritykset eivät vastaa talousarvion 2023 henkilöstömäärän määrityksiä, joten poikkeama ei vuoden 2023 osalta ole vertailukelpoinen. Henkilötyövuosien määrittelmä ei vastaa toteutuneen 2023 henkilöstön määrää.

TUOTTAVUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	TA 2023	2023	2022	2021
Tuottavuusmittari (2021=100)				
Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimiala				
Tuottavuusindeksi	102,5	105,0	111,4	100,0

YKSIKÖKUSTANNUSTEN KEHITYS

	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Sosiaali- ja terveystoimialat			
Lastensuojelun kokonaiskustannukset/asiakas (sis. lastensuojelulain ja sosiaalihoitolain mukaiset asiakkaat)	12 723	15 544	2 821
Vammaistyön kokonaiskustannukset/asiakas	15 429	18 547	3 118
Terveystoimien kokonaiskustannukset/suorite	64	72	8
Psykiatria- ja päihdepalvelujen kokonaiskustannukset/asiakas	4 217	4 882	665
Suun terveydenhuollon kokonaiskustannukset/asiakas	500	560	60
Kotihoidon kokonaiskustannukset/suorite (oma toiminta ja etäkäynti)	44	49	5
Pelastustoimialat			
Pelastustoimen yksikkökustannukset, netto**	81,2	54,0	-27,2
Kiireellisen ensihoidon yksikkökustannukset, brutto***	26,3	59,5	33,2

** Toimialan yleiskatteesta rahoittama osuus

*** Netto = 0, jonka johdosta ilmoitetaan bruttokulut

TILANKÄYTÖN MITTARIT

	TA 2023	2023	2022	2021
Sosiaali- ja terveyspalvelut				
Tilat, m ²	463 287	478 763	465 030	482 224
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään (väestö)	0,89	0,78	0,90	0,95
Hallintokunnan oma mittari: tilat m ² /vakanssi	33,3	33,9	33,5	34,7
Pelastuslaitos ***				
Henkilöstön käytettävissä olevat tilat (m ²)	15 976,0	15 976,0	..	13 594,0
Henkilöstön käytettävissä olevat tilat / HTV (m ²)	20,1	20,1	..	18,5
*** Uusi tunnusluku				

3.2.1.2 5 10 01 Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	188 000	0	188 000	230 892	42 892	0
Manot	-2 000 631	0	-2 000 631	-2 010 208	-9 577	0
Toimintakate	-1 812 631	0	-1 812 631	-1 779 316	33 315	0
Poistot	16 000	0	-16 000	11 127	4 873	0
Tilikauden tulos	-1 828 631	0	-1 828 631	-1 790 444	38 188	0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen tulot olivat talousarviossa 188,0 miljoonaa euroa. Toteuma oli 230,9 miljoonaa euroa, joten tulot ylittivät 42,9 miljoonaa euroa. Tuloylitykset johtuivat valtionavustuksista, kasvaneista asiakasmaksutuotoista sekä täyden korvauksen perusteella saaduista tuloista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen menomääräraha oli talousarviossa 2 000,6 miljoonaa euroa. Menojen toteuma oli 2 010,2 miljoonaa euroa, joten menot ylittivät 9,6 miljoonaa euroa. Menoylitys johtui koronapandemian välittömistä kustannuksista.

3.2.1.3 5 10 02 HUS-yhtymä

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot	-767 000	0	-767 000	-790 069	-23 069	0
Toimintakate	-767 000	0	-767 000	-790 069	-23 069	0
Tilikauden tulos	-767 000	0	-767 000	-790 069	-23 069	0

HUS-yhtymän menomääräraha oli talousarviossa 767,0 miljoonaa euroa ja tulosbudjetissa 770,7 miljoonaa euroa. Menototeuma oli 790,1 miljoonaa euroa, joten menot ylittivät talousarvioon nähden 23,1 miljoonaa euroa. HUS palvelutuotanto alitti talousarvion menomäärärahan noin 20 miljoonalla eurolla, mutta HUS-yhtymän kokonaistulos oli -111,1 miljoonaa euroa alijäämäinen, josta Helsingin osuus oli 39,7 miljoonaa euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto antoi 20.12.2023 lausunnon, että lain hyvinvointialueista 64 § mukaan Hyvinvointiyhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuksi, vastaavat jäsenenä olevat hyvinvointialueet, siten kuin hyvinvointialueiden välisestä vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu. HUS perussopimuksen 22 § mukaan kunkin HUS-yhtymän jäsenenä olevan Uudenmaan hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin osuus HUS-yhtymän varoihin sekä vastuu sen veloista määräytyvät Helsingin kaupungin ja kunkin hyvinvointialueen peruspääomaosuuksien suhteessa.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon mukaisesti HUS-yhtymän alijäämä kirjataan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulokseen ja taseeseen pakollisena varauksena, koska täsmällistä tulevaisuudessa mahdollisesti katettavan alijäämän määrää ei tiedetä.

3.2.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelmaosan toteutuminen

3.2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama	Toteuma %	Ylitysoikeus
Toimintatulot					
Myyntitulot	70 061	58 826	-11 235	84	
Maksutulot	88 183	117 927	29 744	134	
Tuet ja avustukset	5 500	28 724	23 224	522	
Vuokratulot	13 383	20 483	7 100	153	
Muut toimintatulot	10 873	4 931	-5 942	45	
	188 000	230 892	42 892	123	
Toimintamenot					
Palkat	-677 166	-657 275	19 891	97	
Henkilösivumenot	-201 752	-179 687	22 065	89	
Palvelujen ostot	-1 512 994	-1 695 735	-182 741	112	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 284	-61 121	-1 837	103	
Avustukset	-62 140	-61 827	313	99	
Vuokramenot	-118 710	-140 412	-21 702	118	
Muut toimintamenot	-135 585	-4 219	131 366	3	
	-2 767 631	-2 800 277	-32 646	101	
TOIMINTAKATE	-2 579 631	-2 569 385	10 246	100	
Valtion rahoitus	2 592 301	2 600 907	8 606	100	
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot		8 603	8 603	..	
		8 603	8 603	..	
VUOSIKATE	12 670	40 125	27 456	317	
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 000	-11 127	4 873	70	
	-16 000	-11 127	4 873	70	
TILIKAUDEN TULOS	-3 330	28 998	32 328	-871	
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ (-)	-3 330	28 998	32 328	-871	

3.2.2.2 Tuloslaskelmaosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

7 TULOSLASKELMAOSA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	2 592 301	0	2 592 301	2 609 511	17 210	0
Netto	2 592 301	0	2 592 301	2 609 511	17 210	0

7 01 TOIMINNAN RAHOITUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	2 592 301	0	2 592 301	2 600 907	8 606	0
Netto	2 592 301	0	2 592 301	2 600 907	8 606	0

7 01 04 VALTION RAHOITUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	2 592 301	0	2 592 301	2 600 907	8 606	0
Netto	2 592 301	0	2 592 301	2 600 907	8 606	0

7 02 RAHOITUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	8 603	8 603	0
Menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	8 603	8 603	0

7 02 10 KOROT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Korkotuotot	0	0	0	8 603	8 603	0
Tulot yhteensä	0	0	0	8 603	8 603	0
Netto	0	0	0	8 603	8 603	0

7 02 10 01 SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN KORKOTULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Sosiaalisen luototuksen korot	0	0	0	9	9	0
Tulot yhteensä	0	0	0	9	9	0
Netto	0	0	0	9	9	0

7 02 10 02 MUUT KORKOTULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Muut korkotulot	0	0	0	8 594	8 594	0
Tulot yhteensä	0	0	0	8 594	8 594	0
Netto	0	0	0	8 594	8 594	0

3.2.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan investointiosan toteutuminen

3.2.3.1 85 Investointiosa

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	304	0	304	400	96	0
Menot	-12 329	0	-12 329	-12 665	-336	0
Netto	-12 025	0	-12 025	-12 265	-240	0

Investointeihin käytettiin 12,7 miljoonaa euroa. Investointeihin oli talousarviossa varattu 12,3 miljoonaa euroa. Suurin investointien toteuma oli Pelastustoiminnassa (852), jossa investointeja siirtyi vuodelta 2022 vuodelle 2023.

Investointituloja oli talousarviossa 0,304 miljoonaa euroa ja toteuma oli 0,4 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystalouden tulot olivat myyntituloja Kärkullan liikkeenluovutuksessa siirtyneiden ajoneuvojen myynnistä Staralle. Pelastustoiminnan tulot olivat Ympäristöministeriön Öljysuojelurahaston avustus öljyntorjuntaskimmerikauhojen hankintaan sekä Sisäministeriön Palosuojelurahaston avustus kolmen pelastusyksikön (paloautot) hankintaan.

85150 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT TULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	29	29	0
Netto	0	0	0	29	29	0

85201 PELASTUSTOIMINTA TULOT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	304	0	304	371	67	0

851 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	0	0	0	29	29	0
Menot yhteensä	-6 259	0	-6 259	-3 549	2 710	0

85101 TIETOTEKNIKKAHANKINNAT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot yhteensä	-2 700	0	-2 700	-800	1 900	0

ICT-investointien pääpaino vuonna 2023 oli alas ajettavien asiakas- ja potilastietojärjestelmien tietojen poimintaohjelmien toteutuksessa ja tietojen digitaalisen arkistoinnin valmisteluissa. Tämän lisäksi uusittiin hoitajakutsujärjestelmien käyttöön tarvittavien vanhojen erillisverkkojen teknologiaa.

85102 MUUT HANKINNAT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot yhteensä	-3 559	0	-3 559	-2 750	809	0

Muiden hankintojen kohteita vuonna 2023 olivat muun muassa kotihoidon uusien tilojen irtain, kehitysvammaisten asuinyksikköjen irtain sekä Seniori-Infon uusien tilojen irtain.

852 PELASTUSTOIMINTA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	304	0	304	371	67	0
Menot yhteensä	-6 070	0	-6 070	-9 116	-3 046	0
Netto	-5 766	0	-5 766	-8 744	-2 978	0

Pelastuslaitoksen investointeja siirtyi vuodelta 2022 vuodelle 2023. Sote-uudistukseen liittyvän talouden eriyttämisen vuoksi siirtyneiden investointien määrärahoja ei voinut siirtää vuodelle 2023. Vuoden 2022 keskeneräisten investointien rahoitus maksettiin vuoden 2023 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan määrärahoista. Pelastuslaitos on tehnyt välttämättömiä elinkaarensa päässä olevien pelastusajoneuvojen, ambulanssien, muun palo- ja pelastuskaluston sekä väestönsuojelun korvaushankintoja. Ajoneuvojen ja muun irtaimen toimitusajat ovat tänä aikana muuttuneet maailmantilanteen takia yli vuoden mittaisiksi. Ajoneuvojen, väestönsuojelun hälytysjärjestelmän ohjausjärjestelmän päivityksen sekä pelastusautojen hydraulisten työkalusarjojen hankintasopimukseen ja tilauksiin sidottu määräraha oli vuonna 2022 noin 9,2 miljoonaa euroa, mutta nämä hankkeet valmistuivat ja tulivat maksuun vuonna 2023. Pelastusajoneuvojen ja ambulanssien osuus keskeneräisistä hankkeista oli noin 7,5 miljoonaa euroa.

85203 MUUT HANKINNAT

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Menot yhteensä	-6 070	0	-6 070	-9 116	-3 046	0

3.2.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoitusosan toteutuminen

3.2.4.1 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama	Toteuma-%	Ylitysoikeus
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	12 670	40 125	27 456	317	
Tulorahoituksen korjauserät		39 709	39 709	..	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-12 329	-12 665	-336	103	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	304	371	67	122	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		29	29	..	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	645	67 569	66 925	10 481	
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-1 800	-630	1 170	35	
Antolainasaamisten vähennys	300	89	-211	30	
Oman pääoman muutokset		1 386	1 386	..	
Muut maksuvalmiuden muutokset		-68 518	-68 518	..	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 500	-67 674	-66 174	4 512	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-855	-104	751	12	

3.2.4.2 Rahoitusosan tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

9 RAHOITUSOSA

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	300	0	300	89	-211	0
Menot	-1 800	0	-1 800	-630	1 170	0
Netto	-1 500	0	-1 500	-542	958	0

9 01 PITKÄVAIKUTTEINEN RAHOITUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	300	0	300	89	-211	0
Menot	-1 800	0	-1 800	-630	1 170	0
Netto	-1 500	0	-1 500	-542	958	0

9 01 10 SOSIAALINEN LUOTOTUS

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	300	0	300	89	-211	0
Menot	-1 800	0	-1 800	-630	1 170	0
Netto	-1 500	0	-1 500	-542	958	0

3.2.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteenvetotaulukko sitovista määrärahoista ja tuloarvioista

1 000 euroa	Sitovuus	Alkuperäinen Talousarvio (-)	Alkuperäinen Talousarvio (+)	Talouarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama, prosenttia	Yhtäsuhteisuus
KÄYTTÖTALOUSOSA									
5 10 Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelu	N	-2 579 631			-2 579 631	-2 569 385	-10 246	0	

Tilinpäätöslaskelmat

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

3.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilinpäätöslaskelmat

3.3.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelma

	01.01.–31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	58 825 815,29
Maksutuotot	117 926 781,36
Tuet ja avustukset	28 724 218,87
Vuokratuotot	20 483 462,47
Muut toimintatuotot	4 931 496,24
	230 891 774,23
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-657 275 234,75
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-154 857 297,35
Muut henkilösivukulut	-24 829 825,20
Palvelujen ostot	-1 695 735 417,08
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-61 121 114,77
Avustukset	-61 827 138,45
Vuokratulut	-140 412 341,25
Muut toimintakulut	-4 218 625,53
	-2 800 276 994,38
TOIMINTAKATE	-2 569 385 220,15
Valtion rahoitus	2 600 907 248,34
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	8 603 264,80
	8 603 264,80
VUOSIKATE	40 125 292,99
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 127 263,87
	-11 127 263,87
TILIKAUDEN TULOS	28 998 029,12
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	28 998 029,12

3.3.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoituslaskelma

	2023
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	40 125 293
Tulorahoituksen korjaukset	39 709 098
	79 834 391
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-12 664 893
Rahoitusosuudet investointimenoihin	371 376
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	28 537
	-12 264 980
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	67 569 411
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-630 200
Antolainasaamisten vähennys	88 530
	-541 670
Oman pääoman muutokset	1 385 891
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Vaihto-omaisuuden muutos	-24 433
Saamisten muutos	9 534 570
Korottomien velkojen muutos	-78 028 058
	-68 517 920
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-67 673 699
RAHAVAROJEN MUUTOS	-104 288
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	208 604
Rahavarat 1.1.	312 892
	-104 288

3.3.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tase

VASTAAVA	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	482 327,69
	482 327,69
Aineelliset hyödykkeet	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	94 549,70
Koneet ja kalusto	23 454 208,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 363 560,50
	24 912 318,79
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	156 548 037,87
Muut lainasaamiset	541 669,85
Muut saamiset	17 286,40
	157 106 994,12
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	2 804 038,72
Lahjoitusvarojen varat	952 042,84
Muut toimeksiantojen varat	15 284 775,61
	19 040 857,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	1 373 594,33
	1 373 594,33
Saamiset	
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	18 919 046,85
Lainasaamiset	153 792 679,10
Muut saamiset	39 365 002,77
Siirtosaamiset	68 479 620,89
	280 556 349,61
Saamiset yhteensä	280 556 349,61
Rahat ja pankkisaamiset	208 603,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	483 681 045,36

VASTATTAVAA	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	102 555 988,38
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	28 998 029,12
	131 554 017,50
PAKOLLISET VARAUKSET	
Muut pakolliset varaukset	39 741 715,28
	39 741 715,28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	2 804 038,72
Lahjoitusrahastojen pääomat	952 042,84
Muut toimeksiantojen pääomat	15 284 775,61
	19 040 857,17
VIERAS PÄÄOMA	
Lyhytaikainen	
Ostovelat	93 794 919,85
Muut velat	41 521 549,49
Siirtovelat	158 027 986,07
	293 344 455,41
Vieras pääoma yhteensä	293 344 455,41
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	483 681 045,36

3.3.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernituloslaskelma

1 000 euroa	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	996 239
Toimintakulut	-3 516 884
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	-521
TOIMINTAKATE	-2 521 166
Valtion rahoitus	2 600 907
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	11 230
Muut rahoitustuotot	260
Korkokulut	-4 297
Muut rahoituskulut	-117
	7 076
VUOSIKATE	86 818
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 818
Omistuksen eliminointierot	-60
Arvonalentumiset	52
	-56 826
TILIKAUDEN TULOS	29 991
Tilikauden verot	-194
Laskennalliset verot	-34
Vähemmistöosuudet	-161
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	29 602
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	
Toimintatuotot/ Toimintakulut, prosenttia	28,3
Vuosikate/ Poistot, prosenttia	152,9
Vuosikate, euroa/asukas	129
Asukasmäärä	674 963

3.3.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernirahoituslaskelma

1 000 euroa	2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA	
Vuosikate	86 818
Tilikauden verot	-194
Tulorahoituksen korjauserät	592
	87 216
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	
Investointimenot	-99 772
Rahoitusosuudet investointimenoihin	562
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	679
	-98 531
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-11 315
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	-542
	-542
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	56 699
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 766
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-75
	42 858
Oman pääoman muutokset	156
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 314
Saamisten muutos	55 953
Korottomien velkojen muutos	-85 355
	-28 088
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	14 385
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 070
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	50 819
Rahavarat 1.1.	47 749
	3 070
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	
Investointien tulorahoitus, prosenttia	87,5
Lainanhoitokate	5,0
Kassan riittävyys (pv)	5

3.3.6 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernitase

1 000 euroa	31.12.2023
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	666
Muut pitkävaikuttiset menot	24 548
	25 213
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	5 662
Rakennukset	371 676
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 457
Koneet ja kalusto	77 113
Muut aineelliset hyödykkeet	1 852
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	95 367
	563 127
Sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosuudet	26 605
Muut osakkeet ja osuudet	8 328
Muut lainasaamiset	542
Muut saamiset	1 123
	36 598
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22 002
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	16 075
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	7 438
Lyhytaikaiset saamiset	351 118
	358 556
Rahat ja pankkisaamiset	50 819
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 072 391

1 000 euroa	31.12.2023
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	102 556
Säätiöiden peruspääomat	96
Muut omat rahastot	9 258
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	1 000
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	29 602
	142 512
VÄHEMMISTÖOSUUDET	278
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	186
Muut pakolliset varaukset	13 945
	14 131
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	22 002
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	357 966
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	59 055
	417 021
Lyhytaikainen	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	13 077
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	463 370
	476 446
Vieras pääoma yhteensä	893 467
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 072 391
Konsernitaseen tunnusluvut	
Omavaraisuusaste, prosenttia	13,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	24,3
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	30 602
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	45
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	371 043
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	550
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	822 646
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	1 219
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	542
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	1

Tilinpäätöksen liitetiedot

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

3.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilinpäätöksen liitetiedot

3.4.1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

3.4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen pysyviin vastaaviin hankintameno suunnilelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla vähennettynä. Poistosuunnilelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alhaisempaan arvoon, mikä on yhtiökohtaisesti arvioitu tuotto-odotusten perusteella tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen tai liukuvan keskihinnan mukaisesti hankintameno tai sitä alhaisempaan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Yhdystili

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei ole omaa pankkitiliä, vaan se käyttää kunnan pankkitiliä rahaliikenteensä hoitoon. Entiteettien välisissä kirjauksissa käytetään yhdystiliä. Kirjanpidon yhdystilin saldo vastaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan osuutta kaupungin rahavaroista. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala esittää yhdystilin saldon tilinpäätöksessä lainasaamisena. Kunta puolestaan esittää vastaavan yhdystilin velkapuolen saldon tilinpäätöksessä muissa lyhytaikaisissa lainoissa.

Ympäristöerien käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan ympäristötuotot ja -kulut sekä -investoinnit on kirjattu toimialan kirjanpidossa soveltaen kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjetta ympäristöasioiden kirjaamisesta.

2. EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vuoden 2023 alun Sote-uudistus on valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen ja rakenteiden uudistus ja se jakoi Helsingin rakenteellisesti kahteen osaan. Sote-uudistuksessa Helsingillä säilyi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuu. Vastuu on sosiaali- terveys- ja pelastustoimialalla ja sen menoja on rahoitettu vuoden 2023 alusta alkaen yleiskatteellisella valtion rahoituksella. Toinen osa Helsingin Kunta-Helsinkiä, eli kaupunki ilman sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa.

Sarastia-palkanmaksujärjestelmään siirtyminen 1.4.2022 aiheutti lukuille kaupungin työntekijöille hankaluuksia palkanmaksussa. Vaikean tilanteen johdosta kaupunki käynnisti lokakuussa 2022 palkanmaksun vakauttamiseen tähtäävän hankkeen. Määrätietoisella työllä tilannetta on saatu parannettua niin, että uusia palkkavirheitä syntyy vähemmän kuin ennen järjestelmäuudistusta. Palkkasaataviin on kirjattu tilinpäätöksessä 2023 2,3 miljoonaa euroa palkkasaatavia henkilöstöltä (2022; 2 miljoonaa euroa). Lisäksi palkkojen viivästyskorjoja kirjattiin vuonna 2023 kuluksi 241 tuhatta euroa.

HUS-yhtymän tulos on painunut alijäämäiseksi ja alijäämäsummat jaettiin jäsenkunnille pakolliseksi varaukseksi kirjattavaksi. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala teki alijäämästä pakollisen varauksen 39,7 miljoonaa euroa.

3.4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

3. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISEN PERIAATTEET

Sote-uudistuksen johdosta syntyneen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin tilinpäätös laadittiin ensimmäisen kerran tilikaudelta 2023.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Tilinpäätökseen on yhdistelty yksi hyvinvointiyhtymä, joissa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on jäsenenä. Tilinpäätökseen on yhdistelty myös kolme säätiötä, joissa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on määräysvalta. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty yksi yhteisyhteisö sekä yksi osakkuusyhteisö.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat samoin kuin konserniyhteisöjen ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan omistaman hyvinvointiyhtymän keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston hyvinvointialueita koskevan konserniyleisohjeen mukaisesti käyttäen niin sanottua sovellettua hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston hyvinvointialueita koskevan konserniyleisohjeen mukaisesti poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Osakkuusyhteistöt

Osakkuusyhteistöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

3.4.2 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

Toimintatuotot tehtäväalueittain 1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Sosiaali- ja terveystoimiala	973 402	207 309
Pelastustoimi	19 252	19 880
Yleishallinto ja muut palvelut	3 585	3 702
Toimintatuotot yhteensä *)	996 239	230 891

*) Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä.

5. VALTION RAHOITUKSEN ERITTELY

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtion rahoitus	2 550 067	2 550 067
Pelastustoimen tehtävien valtion rahoitus	50 841	50 841
Valtion rahoitus yhteensä	2 600 907	2 600 907

6. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Sotepe 2023
Asiakaspalvelujen ostot	1 308 797
Muiden palvelujen ostot	386 938
Palvelujen ostot yhteensä	1 695 735

7. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA JA NIIDEN MUUTOKSISTA

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala noudattaa Helsingin kaupungin poistosuunnitelmaa, joka on kaupunginvaltuuston 18.9.1996 vahvistama. Poistosuunnitelmaa on tämän jälkeen täydennetty kaupunginvaltuuston päätöksillä. Päätös 14.11.2001 koskee mm. kiinteitä rakenteita ja laitteita. Päätös 18.6.2003 koskee mm. muita kuljetusvälineitä. Päätöksellä 29.11.2006 päätettiin myös maanpäällisten laitosten poistoajoista. Päätös 11.5.2011 koskee atk-ohjelmistojen poistoaikaa ja päätös 20.1.2016 viestintävälineitä ja muita aineellisia hyödykkeitä. Poistosuunnitelma perustuu arvioidun taloudellisen käyttöajan mukaiseen tasapoistoon. Poistojen laskenta alkaa hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Toimialan käyttöomaisuuden poistoajat ovat seuraavat:

Poistoryhmät	Poistoajat
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 -20 vuotta
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta

Pienhankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

8. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Eläkevastuu 1.1.	210	
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-25	
Eläkevastuu 31.12.	186	
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (HUS) 1.1.	14 870	
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-1 693	
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (HUS) 31.12.	13 177	
Muut pakolliset varaukset 1.1.	481	
Lisäykset tilikaudella	287	
Vähennykset tilikaudella		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	769	
Osuus HUS-yhtymän alijäämästä 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		39 742
Vähennykset tilikaudella		
Osuus HUS-yhtymän alijäämästä 31.12.	0	39 742

9. PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot		
Rakennusten myyntivoitot	252	
Osakkeiden myyntivoitot		
Muut luovutusvoitot	110	
Luovutusvoitot yhteensä	362	

3.4.3 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tasetta koskevat liitetiedot

10. SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN AVAAVA TASE 1.1.2023

VASTAAVAA	1.1.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	664 847,89
	664 847,89
Aineelliset hyödykkeet	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	160 823,03
Koneet ja kalusto	23 451 259,89
	23 612 082,92
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	156 528 037,87
Muut saamiset	17 286,40
	156 545 324,27
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	1 419 048,44
Lahjoitusvarojen varat	994 206,35
Muut toimeksiantojen varat	14 169 904,22
	16 583 159,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	1 349 161,75
	1 349 161,75
Saamiset	
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	11 489 262,29
Lainasaamiset	213 617 646,55
Muut saamiset	19 274 837,09
Siirtosaamiset	47 435 110,33
	291 816 856,26
Saamiset yhteensä	291 816 856,26
Rahat ja pankkisaamiset	312 891,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	490 884 323,67
VASTATTAVAA	1.1.2023
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	102 555 988,38
	102 555 988,38
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	1 419 048,44
Lahjoitusrahastojen pääomat	994 206,35
Muut toimeksiantojen pääomat	14 169 904,22
	16 583 159,01
VIERAS PÄÄOMA	
Lyhytaikainen	
Siirtovelat	371 745 176,28
	371 745 176,28
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	490 884 323,67

3.4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1 000 euroa	Sotepe			Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	
Aineettomat oikeudet				
Poistamaton hankintameno 1.1.	665	0	0	665
Lisäykset tilikauden aikana	210	0	0	210
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0
Tilikauden poisto	-393	0	0	-393
Poistamaton hankintameno 31.12.	482	0	0	482

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET

1 000 euroa	Sotepe			Koneet ja kalusto
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Aineelliset hyödykkeet				
Poistamaton hankintameno 1.1.			160	23 451
Lisäykset tilikauden aikana			0	3 319
Rahoitusosuudet tilikauden aikana			0	-371
Vähennykset tilikauden aikana			0	-29
Siirrot erien välillä			0	7 752
Tilikauden poisto			-66	-10 668
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	0	94	23 454
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	94	23 454

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET (JATKOA)

1 000 euroa	Sotepe		Yhteensä
	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	0	23 611
Lisäykset tilikauden aikana	0	9 116	12 435
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	0	-371
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-29
Siirrot erien välillä	0	-7 752	0
Tilikauden poisto	0	0	-10 734
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	1 364	24 912
Arvonkorotukset	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	1 364	24 912

13. MAA- JA VESIALUEET ERITTELY

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	119	0
Muut maa- ja vesialueet	5 543	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	5 662	0

14. PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET, OSAKKEET JA OSUUDET

1 000 euroa	Tytäryhteisö- osakkeet ja -osuudet	Hyvinvointi- yhtymäosuudet	Sotepe Osakkuus- ja muut omistus- yhteisyhteisö- osakkeet ja -osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä
Osakkeet ja osuudet					
Hankintameno 1.1.	0	145 235	11 293	0	
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	20	
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0	0	0	0	
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	
Hankintameno 31.12.	0	145 235	11 293	20	156 548

15. PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET, JOUKKOVELKAKIRJA-, MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET

1 000 euroa	Jvk- lainasaamiset	Saamiset tytäryhteisöiltä	Sotepe Saamiset hyvinvointi- yhtymiltä	Saamiset muilta	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset yhteensä
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
Hankintameno 1.1.				17	17
Lisäykset tilikauden aikana				630	630
Vähennykset tilikauden aikana				-89	-89
Siirrot erien välillä					0
Arvonlennukset					0
Hankintameno 31.12.	0	0	0	559	559

16. SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMIALAN KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYYVÄT YHTEISÖT

Konserniyhteisön nimi	Y-tunnus	Sotepe-konsernin omistusosuus, prosenttia	Sotepe-konsernin omistusosuus, prosenttia	Sotepe-konsernin osuus, 1 000 euroa			
				Oma pääoma	Vieras pääoma	Tilikauden tulos	
Tytäryhteisöt							
				Yhteensä	0	0	0
Tytärsäätiöt							
Helsingin Seniorisäätiö sr	1729947-5	100,00	100,00	9 180	4 823	5	
Niemikotisäätiö sr	0536633-5	100,00	100,00	4 376	1 408	122	
Oulunkylän kuntoutuskeskus sr	0869316-3	100,00	100,00	3 983	4 171	499	
				Yhteensä	17 539	10 402	626
Osakkuus- ja omistusyhteisöt							
Apotti Oy	2699989-5	35,70	35,70	9 887	85 102	0	
Laakson yhteissairaala Koy	3202258-9	0,00	18,04	3 030	18 183	-513	
Yhdistelemättömät osakkuus- ja omistusyhteisöt							
				Yhteensä	12 917	103 285	-513
Hyvinvointiyhtymät							
HUS-yhtymä	1567535-0	36,09	36,09	100 644	595 666	-39 094	
				Yhteensä	100 644	595 666	-39 094

17. SAAMISTEN ERITTELY

1 000 euroa	Sotepe	
	2023 Pitkäaikaiset	2023 Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset		11
Yhteensä	0	11
Saamiset hyvinvointiyhtymiltä		
Myyntisaamiset		1 779
Muut saamiset		19 972
Siirtosaamiset		62
Yhteensä	0	21 813
Saamiset osakkuus- ja omistusyhteisyyhteisöiltä		
Siirtosaamiset		171
Yhteensä	0	171
Saamiset yhteensä	0	21 995

18. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	1	1
Saaminen valtiolta (AVI)	20 428	20 428
Saaminen valtiolta (KEHA)	30 084	30 084
Saaminen valtiolta (VM)	15 779	15 779
Kanslia asumisneuvonta	1 127	1 127
Kela	480	480
HUS Kelakorvaus	1 865	
Pohjola vakuutus, työtapaturmaloppulasku	365	365
Verosaamiset	83	
Jaksotetut henkilöstökulut	18	
Muut siirtosaamiset	10 670	216
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	80 900	68 480

19. MAA- JA VESIALUEET ERITTELY

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	119	0
Muut maa- ja vesialueet	5 543	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	5 662	0

3.4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

20. OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Peruspääoma 1.1.*	101 170	101 170
Lisäykset / Vähennykset	1 386	1 386
Oikaisu edelliseen tilikauteen		
Peruspääoma 31.12.	102 556	102 556
Säätiöiden peruspääomat 1.1.	96	
Lisäykset / Vähennykset		
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	96	0
Muut omat rahastot 1.1.	9 210	
Lisäykset / Vähennykset		
Oikaisut erien välillä	48	
Muut omat rahastot 31.12.	9 258	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 222	
Lisäykset / Vähennykset	10	
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-1 232	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 000	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	29 602	28 998
Oma pääoma yhteensä	142 512	131 554

* HELSINGIN KAUPUNGIN AVAAVAN TASEEN PERUSPÄÄOMAN MUODOSTUMINEN

1 000 euroa	Kunta-Helsinki	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	Helsingin kaupunki
Peruspääoma 31.12.2022	2 972 407	0	2 972 407
Pysyvien vastaavien vastakirjaus peruspääomaan	-24 227	24 227	0
HUS-kuntayhtymäosuuden vastakirjaus peruspääomaan	-145 235	145 235	0
Apotti Oy osakkeiden vastakirjaus peruspääomaan	-11 293	11 293	0
Pelastuslaitoksen lomapalkkavelan vastakirjaus peruspääomaan	9 484	-9 484	0
Sosiaali- ja terveystoimialan lomapalkkavelan vastakirjaus peruspääomaan	116 178	-116 178	0
Vuonna 2022 ennakkoon saadun vuoden 2023 valtionrahoituksen vastakirjaus sosiaali- ja terveystoimialan peruspääomaan	-213 615	213 615	0
Muiden saatava- ja velkaerien siirtojen vastakirjaus peruspääomaan	167 537	-167 537	0
Peruspääoma 1.1.2023	2 871 236	101 170	2 972 407

21. PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 euroa		Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 v. kuluttua			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		286 721	
Lainat julkisyhteisöiltä		1 682	
Lainat muilta luotonantajilta			
Muut pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset velat yhteensä		288 403	0

22. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 euroa		Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
HUS-yhtymän alijäämävaraus			39 742
Eläkevastuuvaraus		186	
Potilasvahinkovastuumaksuvastuu		13 177	
Muut pakolliset varaukset		769	
Pakolliset varaukset yhteensä		14 131	39 742

23. VIERAS PÄÄOMA

1 000 euroa		Sotepe 2023	
		Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille			
Saadut ennakot			
	Ostovelat		6 747
	Yhteensä	0	6 747
Velat jäsenkuntayhtymille			
	Ostovelat		7 818
	Siirtovelat		102
	Yhteensä	0	7 920
Velat osakkus- ja omistusyhteisyyksille			
	Ostovelat		6 740
	Yhteensä	0	6 740
	Vieras pääoma yhteensä	0	21 407

24. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 euroa		Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Muut velat			
	Muut velat	61 912	41 522
	Muut velat yhteensä	61 912	41 522

25. SIIRTOVELKoihin sisältyvät oleennaiset erät

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Pitkäaikaiset siirtovelat		
Valtion avustus HVA-toimeenpanoon*	15 851	
Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä	15 851	0
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelka	213 836	124 225
Siirtyvät korot	1 012	
Valtion avustus HVA-toimeenpanoon		15 851
Siirtyvät palkat ja palkkiot	35 433	17 599
Velka Kevalle, taloudellinen tuki	231	231
Muut siirtovelat	13 190	121
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	263 701	158 028

*HVA-toimeenpanon avustus tuloutetaan käytön myötä usean vuoden aikana.

26. LASKENNALLISET VEROVELAT

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	653	..
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	154	..
Laskennalliset verovelat yhteensä	806	..

3.4.4 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

27. VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIIINTEISTÖIHIN

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 888
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 885
Lainat julkisyhteisöiltä	1 682
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 893
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	14 778

28. MUUT VAKUUDET

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023
Omasta puolesta annetut vakuudet	
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	27
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	
Sitoumusten vakuudeksi pantattu muu omaisuus	
Vakuudet yhteensä	27

29. VUOKRAVASTUUT

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Toimitilojen vuokravastuut	421 120	258 559
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	29 338	19
Maa-alueiden vuokravastuut	1 103	1 103
Muut vuokravastuut	41	41
Vuokravastuut yhteensä	451 603	259 722
-Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	138 897	102 831
-Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet		
Vuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.		

30. VASTUUSITOUMUKSET

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Takaukset omasta puolesta		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma		
Jäljellä oleva pääoma		
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	85 492	
Jäljellä oleva pääoma	63 515	

31. MYÖNNETYT NOSTAMATTA OLEVAT ANTOLAINAT

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Sotepen antolainat		
Muut antolainat	8	8
Myönnetyt nostamatta olevat antolainat yhteensä	8	8

32. MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023	Sotepe 2023
Sopimusvastuut		
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset		
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	4 476	4 312
Myöhemmin kohdistuva osuus	4 566	4 324
Yhteensä	9 042	8 636
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut		
Muut taloudelliset vastuut	45	
Johdannaissopimukset		
Sähköjohdannaiset ¹		
Käypä arvo	692	
Ostettu, GWh	128	
Myyty, GWh		

¹ Sähköjohdannaissopimusten tulouttamatta oleva osa on muodostunut tulevaisuudessa tapahtuvaa fyysistä markkinahintaista sähkön ostoa ja myyntiä suojattaessa.

Olennaisimmat sopimukset taseen ulkopuolisista järjestelyistä

Sotepe-konserni

Olennaisimmat sopimukset eritelty HUS-konsernista alla. Tiedot on kerätty tilinpäätöstiedoista. HUS-konsernista ilmoitettu Helsingin kaupungin jäsenosuuden mukainen osuus.

HUS-KONSERNI

1 000 euroa	Sotepe-konserni 2023
Sopimusvastuut	
Muu sopimusvastuu	406
Sähköjohdannaiset	
Ostettu, GWh	128
Käypä arvo	692

Osa sähkönkulutuksesta suojataan: sähköjohdannaiset hankitaan suojaamistarkoituksessa. Sähköjohdannaisilla suojaudutaan fyysisen sähkönhankinnan hintavaihteluita vastaan. Sopimuksia 34 kpl, joista suurin osa tehty kalenterivuosille 2024, 2025, 2026, 2027 ja 2028.

Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Sotepe-konserni

Servean sopimusriita

Kyseessä on sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan ja Servea Oy:n välinen sopimusriita Kaupunki purki Servea Oy:n kanssa tekemänsä sopimuksen kolme kuukautta sopimuskauden 1.3.2017 alkamisen jälkeen Servea Oy:n sopimusrikkomusten johdosta. Servea Oy katsoo kanteessaan kaupungin purkaneen sopimuksen perusteetta ja vaatii noin 1,9 miljoonan euron vahingonkorvausta kaupungilta. Kaupunki on vastineessaan kiistänyt Servea Oy:n vaateet kokonaisuudessaan. Pääkäsittely asiassa pidettiin 12.10-28.10.2021 välisenä aikana. Käräjäoikeuden tuomio annettiin 14.1.2022. Käräjäoikeus hylkäsi Servean ensisijaista ja mainehaittaa koskevat korvausvaateet kokonaisuudessaan. Käräjäoikeus hyväksyi toissijaisen vaatimuksen osittain 213 882 euron suuruisena. Kaupunki on ilmoittanut tyytymättömyyttä tuomioon. Jatkokäsittelylupa Helsingin hovioikeudessa myönnettiin molemmille osapuolille 14.1.2022. Pääkäsittelyä ei järjestetä. Hovioikeudessa Servea on vaatinut vain oikeudenkäyntikulujensa korvaamista ja tyytynyt muilta osin käräjäoikeuden tuomioon. Hovioikeuden pääkäsittely tullaan järjestämään syyskuussa 2025.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Sotepe-konsernin tytäryhteisöjen ilmoittama arvonlisäveron palautusvastuu 31.12.2023 on 0,2 miljoonaa euroa.

3.4.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

33. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2023

	Sotepe			Yhteensä 2023
	Vakinaiset 2023	Määräaikaiset 2023	Työllistetyt 2023	
Sosiaali- ja terveystoimi	10 494	3511	182	14 187
Pelastustoimi	721	31	0	752
Yhteensä	11 215	3 542	182	14 939

34. HENKILÖSTÖKULUT

1 000 euroa	Sotepe 2023
Palkat ja palkkiot	657 275
Henkilöstösivukulut	
Eläkekulut	154 857
Muut henkilösivukulut	24 830
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	836 962
Luontoisetujen raha-arvo	2 226
Henkilöstökulut yhteensä	839 188
Tuloslaskelman henkilöstökuluihin sisältyy aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin aktivoituja henkilöstökuluja yhteensä	0

35. LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

1 000 euroa	Sotepe 2023
Kansallinen Kokoomus	15
Vihreä liitto	9
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	12
Helsingin Vasemmistoliitto	2
Perussuomalaiset	7
Suomen ruotsalainen kansanpuolue	8
Suomen Keskusta	1
Luottamushenkilömaksut yhteensä	53

36. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

1 000 euroa	Sotepe 2023
KPMG Oy Ab	
Tilintarkastuspalkkiot	0
Tilintarkastajan lausunnot	31
Muut palkkiot	99
Palkkiot yhteensä	130

INTRESSITAHOLIIKETAPAHTUMAT

Intressitahoilla tarkoitetaan kaupungin kanssa määräysvalta- tai osakkuusyhteyssuhteessa olevaa tahoa. Intressitahoihin luetaan kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsen, sekä kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat. Kaupungin liitetietona esitetään tiedot kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, siinä tapauksessa, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Liitetietona esitetään myös tavanomaisin ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot silloin, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kunnan taloudellisen aseman arvioimisen kannalta.

Merkittävimpiä intressitaholiiketoimia seuraavien yhtiöiden kanssa:

- Kaupunkiympäristön toimiala
- Seure-henkilöstöpalvelut Oy
- Palvelukeskusliikelaitos

Taulukon intressitahot ovat kaupungin konserniyhteisöjä, toimialoja ja liikelaitoksia. Tietoja yksittäisistä liiketoimista on yhdistelty kokonaisuudeksi oikean ja riittävän kuvan esittämiseksi.

37. INTRESSITAHOLIIKETOIMET

1 000 euroa	Sotepe 2023
Sotepen tavaroiden ja palveluiden myynti intressitahoille	
- Myyntituotot	1 178
- Palvelumaksutuotot	166
- Vuokratuotot	2 651
- Liiketoiminnan muut tuotot	1 310
Sotepen tavaroiden ja palveluiden ostot intressitahoilta	
- Palvelujen ostot	213 240
- Muut ostot	6 355
- Maksetut vuokrat	135 696
Sotepen korot ja osingot intressitahoilta	
- Korkotuotot	8 594
- Osinkotuotot	0
- Korko- ja rahoituskulut	0
Sotepen antamat lainat intressitahoille	
- Lainoja yhteensä	0
- Lainojen korot ovat 0-6 % ja lainat ovat vakuudettomia	
- Lisäksi välitettyjä valtion lainojen yhteensä	0
Sotepen antamat avustukset intressitahoille	
- Avustukset konserniyhteisöille	0
Muut liiketoimet intressitahojen kanssa	

1) Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

3.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilinpäätöksen tunnusluvut

TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT	Konserni 2023	Sotepe 2023
TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot toimintakuluista, prosenttia	28,3	8,2
Vuosikate, miljoonaa euroa	86,8	40
Vuosikate, prosenttia poistoista	152,9	360,6
Vuosikate, euroa / asukas	129	59
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, prosenttia	87,5	326,4
Lainanhoitokate	5	
Kassan riittävyys, päivää	5	
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, prosenttia	13,3	27,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	24,3	10,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), miljoonaa euroa	31	29
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa / asukas	45	43
Lainakanta 31.12., miljoonaa euroa	371	
Lainat, euroa / asukas	550	
Lainat ja vuokravastuut 31.12., miljoonaa euroa	823	260
Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	1 219	385
Lainasaamiset 31.12., miljoonaa euroa	0,5	1
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa / asukas	1	..
Asukasmäärä 31.12.		674 963

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{poistot} + \text{arvonalentumiset})$

Vuosikate euroa/ asukas = $\text{Vuosikate} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Investointien tulorahoitus, prosenttia = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (päivää) = $365 \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Omavaraisuusaste, prosenttia =
 $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{taseen vastattavien loppusumma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia =
 $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / (\text{toimintatuotot} + \text{verotuotot} + \text{valtionosuudet})$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas =
 $[\text{edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä 31.12.}$

Lainakanta 31.12. (miljoonaa euroa) = $\text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

Lainat euroa/asukas = $\text{lainakanta 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat}) + \text{vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. euroa/asukas = $\text{Lainat ja vuokravastuut} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainasaamiset 31.12. = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainasaamiset euroa /asukas = $\text{lainasaamiset 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

4 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Helsingissä maaliskuun 25 päivänä 2024
HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

Paavo Arhinmäki

Mika Raatikainen

Elisa Gebhard

Marcus Rantala

Shawn Huff

Tuomas Rantanen

Anniina Iskanius

Sari Sarkomaa

Minja Koskela

Daniel Sazonov

Johanna Laisaari

Anni Sinnemäki

Minna Lindgren

Maarit Vierunen

Juhana Vartiainen
Pormestari
Hallituksen puheenjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä huhtikuun päivänä 2024

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Jorma Nurkkala
JHT, KHT

**Luettelo
kirjanpitokirjoista
ja tositelajeista
sekä niiden
säilytystavasta**

5 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVASTA

Pääkirjanpito

- Päiväkirja
- Pääkirja
- Kassankirjanpito
- Käyttöomaisuuskirjanpito
- Myyntireskontra, sisältäen lainareskontran
- Ostoreskontra
- Projektinhallinta
- Varastokirjanpito
(Liikennelaitos, Rakentamispalveluliikelaitos)

Asiakirjat säilytetään sähköisenä järjestelmässä, Helsingin kaupungin liikennelaitoksen osalta CD-levyllä

Varastokirjanpito

- Palvelukeskusliikelainoksen varasto (Aromijärjestelmä)
- Rakentamispalveluliikelainoksen korjaamon varasto (Automaster)

Asiakirjat säilytetään sähköisenä järjestelmässä

Myyntireskontra, ulkoinen järjestelmä

Pysäköinninvalvonta ja pysäköinnin virhemaksut
Asiakirjat säilytetään sähköisenä järjestelmässä

Palkkakirjanpito

- Sarastia-järjestelmä

Asiakirjat säilytetään sähköisessä järjestelmässä

Maksuliikenne

- Tiliotteet ja yhteenvetotositteet; Banking maksuliikennejärjestelmässä
- Kassatapahtumat; Ceepos-kassajärjestelmässä

Asiakirjat säilytetään sähköisenä InvoiceReady-arkistossa

Tilinpäätös

Asiakirja säilytetään paperimuotoisena Helsingin kaupungin liikennelaitoksen osalta CD-levyllä

Konsernikirjanpito

Asiakirjat säilytetään sähköisenä järjestelmässä
TietopyyntöloMAKEET sähköisenä

Tase-erittelyt

Asiakirjat säilytetään sähköisenä Aico-järjestelmässä Helsingin kaupungin liikennelaitoksen osalta CD-levyllä

Säilytysaika

Sidottu tilinpäätös säilytetään pysyvästi, palkkakirjanpito 10/ 50 vuotta ja muut kirjanpitokirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä.

Luettelo käytetyistä tosittelajista

Tositelaji	Selite
11	TPJAT, tuntipalkat
12	HIJAT, kuukausipalk.
13	PAJAT, palkkiot
16	Lasten kotihoitotuki
22	M2 Kirjanpito- ja viivien
24	Enkora liikuntapalve
29	UFW
30	Tiliotteet pankista
34	Ceepos viitesuorituk
37	PKS-maksut, kp
38	Kassamagneetti, kp
39	Tiva tilavaraus, KP
41	Ostolaskut, P2P
43	MM-ostolasku, P2P
44	MM-ostol. (ei kump)
45	Ostol., P2P(ei kump)
46	M2 Matkalaskut
47	Peruutus, ostolaskut
49	Kuitatt. sis. ostola
51	Luottotappiokirjauk.
52	Korkotulot
53	Maksukehotustulot
55	Maksusuunnit. erät
57	Effica, päivähoito
61	Suoritukset pankista
66	Suor. perint Svea
67	Suor. ulosot Svea
71	Ceepos kassaviennit
72	Ceepos viitesuorituk
1E	Vetuma-maks., Ilmone
1G	Pbw-maksut, Enkora
1H	PKS-maksut, kp, Kulke
3N	Verkkokauppa, Kp
4A	Kuit.varasto ostolas
4B	Kuit.varasto myyntil
4C	Varaston pikamyynti
4D	Var. myyntihyvityks.
4E	Matkalaskut ostoresk
5A	Elis ja Leevi
5G	Alpha Manager
5N	Haltia, Kv
5S	Aromi
5U	MS Dynamics CRM
5X	Excel-syöttö
6A	Prime
6G	PaloMerlot, Pel
6J	Kassamagneetti, mt
6M	Tiva tilavaraus, MT
6N	MVJ, vuokralasku
6R	Varaamo mt-liittymä
7A	Aromi14 mt-liittymä
7D	Verkkokauppa, Myynti
7E	Modulo mt-liittymä
8N	Haltia, kuitattavat

Tositelaji	Selite
AA	Käyttöom.kirjaus
AB	Kirjanpitosite
AC	Manuaalimaksut
AF	Poistokirjaukset
AJ	Kuukausitta. ALV-aj
AT	Avaava tase
D1	VIP dummy-kirjaukse
D2	VIP dummy-kuittauks
DA	Asiakastosite
DG	Asiakkaat - hyvitys
DR	Asiakkaat - lasku
DZ	Asiakkaat - maksu
H2	Sarastia, palkat
KG	Toimittajat - hyvät
KP	Tilin ylläpito
KR	Toimittajat - lasku
KZ	Toimittajat - maksu
MV	Vuokralaskutus
MY	Kat. kunn.p.sop.lask
PR	Hinnanmuutos
RJ	RKJ-ostotilaukset
RV	Laskun siirto
SA	Palkat, pääkirjatili
SX	Tekn. korjaustosite
TC	Tancom
V1	Vip lainannosto
V2	Vip lyhennyssaatavat
V3	Vip korkosaatavat
V4	Vip korkojaksotus
V5	Vip viivästyskorot
VE	Staran veneyksikön m
WA	Tavaranluovutus
WE	Tavaranvastaanotto
WI	Inventointitosite
WL	Varast.otto/toimitus
Y1	Muistiot, VIP
Y2	Muistiot, UFW
Y3	Muistiot, Lahjoitusr
Y4	Muistiot, laskutus
Y5	Muistiot, palkanlask.
Y6	Muistiot, kirjanpito
Y7	Muistiot, ostolaskut
Y8	Muistiot, maksuliike
Y9	Rahatulo-meno oikais
YA	Hyvitys ja veloitus
YJ	Lomarahajaksotus
YK	Muistiot Kasperin
YP	Jaksotus & peruutus
YS	Palkat, jaksotus/pur
ZK	Sis. toim. kuittaus
ZV	Maksuselvitys
ZX	Purkutositteet
ZY	CO-FI Täsmäytystos.
CM	Rahatoimiston muistiotapahtumat
DV	Myyntisuoritukset (viitteelliset)
P8	Nordea Pankki - MLL

Tilintarkastus- kertomus 2023

6 TILINTARKASTUSKERTOMUS 2023

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia**

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki

Postiosoite
PL 20, 00099 Helsingin kaupunki

Puhelinvaihde (09) 310 1641
kaupunginkanslia@hel.fi
www.hel.fi/kaupunginkanslia

Helsingin kaupungin tilinpäätös 2023
www.hel.fi
www.hel.fi/tilinpaatos